Hispalensi P.Fr.

...ensi P.Fr.

Francisci Astigiensi, P.Fr.

...Francisci ... Ruiz, P.Fr.

...nctæ Eulaliæ de Marchena, P.Fr.

...ncti Pauli de la Breña, P.Fr.

... Montis Caluarii P.Fr. * ... Vitrarius in tribu...

# Confessores Sæcularii

... summarum ... Predicator...

... gerit non admittantur ... Fit tam...

... Petri ... Min... ...

[illegible]

¶QVE HOC LIBRO CONTINENTVR.

# NONII MARCELLI PERIPATHETICI AD FILIVM: ET DE VERBORVM PROPRIETATE COMPENDIVM.

# SEXTI FESTI POMPEII FRAGMENTA PER ORDINEM ALPHABETI.

# MARCI TERENTII VARRONIS DE LINGVA LATINA LIBRI TRES. DE ANALOGIA LIBRI DVO.



OF MARITER

Venundantur parrhisiis
in vico diui Iacobi sub signo Pellicani.

¶ Consummatissimo ac Integerrimo viro Domino Guidotto Magenti medicorum antistiti Ioannes Baptista pius Bononiensis.

IBis:& tu quoq; in paginas nostras Guidotte domine literatorũ nobilissime: nobilissimorũ sapientissime: vtrumq; honorificentissime Non ea est tua eruditio: fides: affabilitas: & ingenuarum scientiarum cognitio vt latere debeas inter mellifluentem meam / immo nostram poeticam: quam tibi subsecundariam & exoticam medicinę ascuisti. Tu non similis recentioribus & nostratibus medicis solum Auicenam aut Galenum nostri: verum subfictus tẽpora: & prope subreptitia huic phaleratę: comi: & illici Sireni prębes: quod si negare volueris: quomodo possis nõ video. Quis oris tui mellitissimi piperatã facundiam: & verba hybernis niuibus instar Nestoris Homerici candidiora: non suspiciat & admiretur? Tu ille es suauiloquẽti ore Cethegus: tu ille Pericles: quem Pitho hoc est quędam persuadẽdi dea affectabatur: quam gręcia fatur ore Pericleo cũctos ludisse lepores. Tu ille Xenophon in cuius ore musas locutas prisci notificant. Neq; crediderim nepenthe illud Helenium suauius: gratius & acceptius tui oris dulci: Ilici comi: & vrbana suauiloquentia. tibi loquendi veneres omnes fatum benignius exibuit: vt reapse leporis illius nomen gentilitium deluxatum esse contendam. Non enim te magentem sed magnetem dictitare consueui: quoniam scilicet instar Heraclij lapidis animis hominũ vim talem inijcis illecto riam: qualem ab annulo in annulum magnes infundit: vt nullo nexu corona plexilis decentissime contexatur. Non secus & tu cunctos amicorum animos inectis virtutum gliscente dulciter affectu. Tibi attahis: tibi cõcilias: Strictim & carptim cęteras virtutes tuas attingam: ne illud Lacedemonij obiectamentum audiam quis Herculem vituperat. Fulgurat in nullo voq; verius dicta vis philosophi fuminis vbertas? Quantus in medicina es: quę logos & methodos: cuiq; experiẽtia nomen. Te venerantur: suspiciũt: admirantur coęui medici: tuis dictis acquiescunt: nõ secus ac pythagorę discipuli: qui dicebãt αὐτὸς ἔφα hoc est ipse dixit: pro compertissimo ducentes cui pręceptor adhesisset Non tot opes: non tam famigerabile nomen Aesculapio: Hipocrati: Galeno. Celso Cornelio: Themisoni: Anthonio musę medicina propagauit: vt Guidotto meo hominũ summo: extra ingenij aleam posito. Excipies igitur qua soles hilaritudine serennatis interminę Marcum Varronem vndecunq; eruditissimum: Marcellum: & Pompeium: labore & palestra nostra in pristinam faciem restitutos absteria omni vitiligine & fœditate: qua ante nos rudi: lacet: & strumosi: vt Danaidum vrna fertur & crus Philotectis circunferebantur: meraramenta: & proiectitia secamenta: horum potius autorum vmbras ne dicam cadauera. Integritatem nos illis cę reddidimus vitam integerrimam & absolutissimam tuo nomini dicantes vt tutiores exeant in publicum. Scio prosilient libitinę q̃plurimi: quorum linguę cote liuoris acuminatę vt insuspicatę aues omnia scędant & damnant. Sed ego cano tibi & musis: Scis illud Heraclitium verum esse: asinos scilicet plurisfacere straminaq; autum. Vale literatum literatorumq; decus: & Pium tuum Redama.

# Index Nonii Mar. secūdū ordinē alphabeti.


Abdicare xlviij.
Abiugare ix.
Ablatiu' p gtō liij.
Ablatiu' p dtō idē
Ablegare iiij.
Aborior ix.
Abolla lviij.
Aborius xlviij.
Abortus idē.
Abscondit ix
Absente nobis idē.
Absonum idem
Abstemius viij.
Abundare v.
Abusa ix.
Accēsi vij.&.lv.
Accepso ix,
Acerbum xxv.
Accingere l.
Accipere xl
Accipeoser lix.
Aclides idem.
Accōmodare. ix.& xxv.
Acre xxiiij.
Acrimonia ix
Accusatiu' p gtō datiuo ntō & abltō liij
Actuari naues lvij
Adauctare ix
Adaxint ideʒ
Adducere xxv
Addictum viij.
Adesum ix
Adharnare viij
Adhesum ix.
Adipatum viij.
Aditus xxiiij.
Adiutare ix.
Adminiculare idē
Admooere xxioj.
Adolere.lxix & xxv.
Adolescētiari ix
Ador vj.
Adoreum vij
Adolescere xxv
Adolescēturire ix
Adquo idē.
Aduenire xxv
Aduersum idē.
Adulatio ij
Aduocasse ix
Adulterio idē.
Aedis lij.

Aedificare xlviij
Aedituor ix
Aegritudo xlix
Aegrotatio idē
Aemulus xxiiij
Aequare xxv
Aequalis xxiiij
Aequimentum viij
Aequor viij.&.xxv.
Aequiter liiij.
Aer xxiiij.&.liiij.
Aeramīni. ix.
Aerificium ix.
Aeredituri lvij
Aesti p aestus lj.
Aetas ix
Aeternare idē
Affectare idē.
Affici lv
Agere xxiiij.
Agrippae lx.
Aiat ix
Aiutari idē.
Alabaster lviij.
Alacritas xlviij
Albicari ix.
Albitudo ix.
Allecto idē
Alere xlv
Aliquantisper liiij.
Altercata est. l.
Alternatim ix.
Altile ix
Altū xxiiij
Amare xlv.
Amatū xxiiij.&.l.
Amatio ix.
Ambire xxiiij
Amiciter liiij
Amitini xl.
Amoliri ix.
Amor xlv
Amplare liiij.
Amplexor l.
Ampliter xlv
Anceps xxv.
Ancillari ix
Ancile lix
Anellus ix.
Anchora lvij
Angina. v
Angustitas ix
Animus xlvj
Aia. xxiij.xlvj.&.l.

Anstite lx.
Amphitapę lviij.
Antesignam. lix.
Anteis iiij.
Anticipare ix
Antiquari ix.
Antrachus lix
Annis pro anus liij.
Anxitudo ix
Appellare xxiiij
Appetones ix
Appendix v.
Aperibo liiij.
Aperiri xxiiij
Apertum idē.
Apisci viij.&.ix
Apluda ix.
Apricari ideʒ
Apricatio lj
Aptus xxiij
Apud viij.&.lvj
Aqua v.
Aquilex viij
Arbitro l.
Arcanum iiij.
Arcera vij.
Architectus ix.
Arci idem.
Arcus xlv
Ardere xxiiij
Ardum ix.
Argus xxij.
Argutari xxv
Argutum xxiiij
Aridum xxvi
Aritudo ix.
Armillum ix.&.lix
Arpuatus v.
Arquus xlv
Artiuit liiij
Assa vij.&.ix
Assentire l
Assestrix ix
Aspecti p aspect' lj.
Asperum xxv
Astipulari viij
Assum ix.
Assulatim ix
Atq; lviij
Attēdere ix.&.xxiiij
Attigat ix.
attollere xxv
atridies ix
atrox ideʒ

atrum xxiiij.
auarum xlvij.
aucupare l.
audatia xxiiij & xxvj
audentia xxvj.
auernus ij.
auerruncare ix.
augificare idē.
augurare l.
augura lij.
augurium xlvj.
aula lviij.
auidum xlviij
aola xxiiij.
auspicare l.
aoscutare xxv
auspicium xlvj.
autumare xxiiij
autūnitas ix.
auxim liiij
auxiliatim. ix.
Bacchari x.
Bacchanallorū idē
Bacillum ideʒ
Badius idē
Baiulare ideʒ
Baiulum ideʒ
Balbe idem
Balbutire idem.
Ballistae lx
Bardum ij.
Bases x
Baubare idē.
Bellior ix.
Bellor l.
Bellum xxv.
Bellosum x
Beloa xlviij.
Benigne liiij.
Betere ix.
Bibere xlviij.
Biceps idē.
Bidens vij
Bimum x.
Bipennis ideʒ
Biuira idē
Blanditer liiij.
Blaterare x.
Blatto vj.
Blitea x.
Bonus xlix.
Bureas vj.
Boumator x.
Bottola. lviij

Buunt x.
Brunci iij.
Brutum ix.
Buas x.
Bubulcitare idē
Bucertes idē.
Bulga idē.
Bura. idē
Caballus xj.
Cachinnare xlix.
Cadere xxiiij
Caduciter xj
Caduceus lvj.
Caecū xlviij.&.lvj
Cedere xxviij.
Cętrinum lix.
Cęsiceum lviij.
Caesares lx.
Calamistrum lix.
Calamitosum iij.
Calantica lvij.
Calcar xlviij
Calces iiij.
Calcitrones vj.
Callere xxvij.&.lj.
Callescerunt xj.
Calix lviij.
Calidum xxvij.
Calones. viij.
Caltula lix.
Calūnia xxvij.
Caluitur j.
Calx xxvij.
Camerum iiij
Candere xxviij
Canitudo x
Canica xj.
Cantharus lviij
Canum xj
Capere xxvj
Caperare ij. Illic male legitur capare.
Capescere xxviij.
Capital v.
Caiptia lviij.
Caprona iij.
Captare xxix.
Capulum j.
Carbasus lviij.
Carchesia lix.
Carere l.
Caries iij &.x.
Carpere xxvj

# Index.


| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Carnalea | xj. | Cinnus.vij.&.xlviij. | | concedere | xxviij. | conuenite | xxvij | Destructum | xxx. |
| Cassare | xxvj. | Circ⁹ xlvj. Cirri.xij. | | coocentutia | ij. | conuertor. | lj | Degere | xxix. |
| Cassum | vj. | Cimea | lix. | concenturum | xj | conuiciū | viij. | Degulasse | xij |
| Casteria | x. | Cis.xj. Cisium.xj. | | conciere | idē. | cōoiuare.l.Copi | x. | Debulcere | idē |
| Casthtudo | idem | Cista. | xj. | coocinnare | v.&.xj | copulari | lj | Deiugare | idē. |
| Castū.xxviij.&.xxix | | Cistare. | xxviij. | concorditas | xj. | copiatur | xj. | Deintegrare | idē |
| Castigate | xxvj. | Citr⁹.xj. Citimia.x. | | concubina | idez | coquinatum | x | Deletio | idem |
| Castula | lix. | Clandestino | v. | condepsere | v. | corax | idem. | Delegare | idem. |
| Castitas | xlvij | clarere | x. | condere | xxv. | cordiest | xj | Delense | idem |
| Catapulta | lix. | claritudo | idē | conditaneum | xj. | corporare | iij. | Delectare | idem. |
| Catafrate | lx | claudere | xxviij | condocefacere | x. | corripere | xxvj | Deliberar̄.xxx.xlviij | |
| Catax.iij. Catus.xj | | clepere | iij | cooducere | xxix | cortes | x | Delibratum | viij |
| Catulire | idē. | clypere | xj. | conferre. xxvij.& | | crassum | xj. | Delicere | xxix |
| Catuli | xlix | cluere | idē. | .xxviij. | | cratera | lviij | Delicia | xii. |
| Catinus | lviij. | coagmenta | v. | cōficere. | xxviij | crateres | lvij. | Deligata | idez |
| Caulis | xj. | coagulum | iiij | cōfutare.xj.&.xxv. | | crepera | ij. | Delinitus | xxix. |
| Cauillari | xj. | coda | xj. | cōfidētia. xxvij.& | | creperum | ij | Delitare | xix. |
| Causari | idez. | codicarię naues.lvij. | | xlvij. | | creterra | lix | Delucto | j. |
| Cautim. | v. | cœlum | xxvij. | coofiteri | xlvj. | cribrum | xj. | Demagis | xii. |
| Caotus | liiij. | cœnatus | xj. | coniuges | viij. | crocire | xlviij. | Demensum | lvi. |
| Cecutire | xj. | cœpere | idē. | congenulare | vij. | crocitum | vj. | Demissum | xxx. |
| Cædere | xxviij. | cogere | xxvij. | congenudare | xj | crotota | lix. | Demittere | idē |
| Celebre | xj. | cognomen | xj. | cōgermanascere | xj | crototula | idē. | Demoliri | xii. |
| Celebrescat | idē. | cognoscere | xxix | congenero | x | cutas. | xj. | Denasci | idē. |
| Celere | liiij. | colare.v.Colere.xxv | | conglomerare | xj. | culcitra. | x.&.lviij. | Dentarpax | idez |
| Celeraoter | liiij | collabella | xj. | congredio | l. | culina | vij. | Dentes | xlix. |
| Celox | v. | colligere | xxix | coniicere | xxviij. | cultio | liij. | Depuculascere | xij. |
| Cēsere | xxviij. | colluuio | x. | cōiectarium | xj. | colpa | lviij | Depexom | j. |
| Cementum | xj. | collustra | idez. | coniungere | v. | cupedia | x | Depilari | v |
| Censiones | idē. | colutia | idē. | congoiniscere | x. | cupiditas | x.&.xlvij | Deponere | xxix |
| Centuriatim | ij. | combibiones | v. | consecrari | l. | cupicoter | xj. | Deprecari | xxxi |
| Cercurus | lvij | cōmedones | xj. | consequi | xxviij | coratura | liij. | Descāma | xii. |
| Cerebrosus | iij. | comest | x | conserere | idē | curia.vij. curio.x | | Descobinare | idē |
| Cernere | xxvij | comedim | idem. | constituere | xxvij. | ¶Damnare | xxix. | Designare | idez |
| Cernuus | iij. | cōmalaxare | idē. | conspicilium | x. | Danunt | xij. | Despicere | xxx. |
| Cerriti | vj | cōmanducati | lj. | conseruari | xxvij | Dapat̄.xij.Dare.xxix | | Desubulare | :xii. |
| Certare | xxvj. | commetare | xj. | consedo | viij. | Datatim | xij. | Desueui | idem |
| Certor | l. | cōmentum | idē | coostare | xxviij. | Dtūs ꝑ ablto | lij | Destioare | xxxi |
| Certatim | lv. | cōmemorare | idē. | consolo | l. | Departicula | lvj | Destitui | xxix |
| Certe | x. | committere | xxv. | consul | iij. | Deamare | xij | Deterari | ij. |
| Certissare | xj | cōmiseresco | l. | consobrini. | lx. | Deartuare | idem | Deturbare | xii. |
| Cetarij | vj | cōmodum | xxviij. | conscribellare | x. | Deblaterare | idē | Deoorare.xii.xlviii. | |
| Cetra | x.&.lx. | cōmodare | xxix | contemnere | xlviij. | Debilo | idem | Dextima | xii |
| Chlamys | lvoj. | comparare | xxv. | contēnificum | xj | Debiliter | ij. | Dextrum | xxxi |
| Choriti | lx | compernes | iij. | cōti.lx. cootēpti.lv. | | Deducere | xxxj. | Dextrabus | lii. |
| Cibarius | xj | compes | iiij. | contemplo | l. | Deciduum. | xij. | Dicare | xxx |
| Cicures | idē. | competere | xxix | contente | x | Decollare | idē. | Dicere | xxx. |
| Cinedi | j. | componere | xxv | contentus | xxvij | Dedicare | xxix | Dicteria | xii. |
| Ciocfactum | xj | complecto | l. | contendere | xxvij | Defecatus | xlviij | Dierecti.vi. Dies.lvi. | |
| Cingulum | j. | cōpos. xlix.&.lvj. | | conticinium | viij | Defeodere | xxix | Differitas | xii. |
| Cilicii | xj. | cōpressus | xlvj. | continens | xxix | Deferre | xxxi. | Differre | xxx. |
| Cymbalissare | idez. | concalefacere | xj. | conningere | xxviij | Deflaccarij | j. | Difflare | xii. |
| Cymba | lvij. | concallere | idez. | contollere | x. | Defraudare | iiij. | Digladiari | viii. |
| Cimbia | lviij. | concelebrare | xx | conuasare | xj. | Destructum | lix. | Dignari. | xxx. |

Digno verbum. xij.
Dijs xij.
Diligere. xlv.
Diloricare xij.
Dimittere xxx.
Diniſſ mũ xij
Diritas xij.
Dirum iiij.
Diſcrimen xxx.
Diſcere xxx
Diſcerniculum. v.
Diſcedere lxij
Diſcordias xij
Diſſentaneũ xij.
Deſſjcere xxx.
Diſpallare xxx.
Diſpennere ij:
Diſpuluerare xij
Diſcrepuit lj.
Diſciplinoſ⁹. xlviij.
Diſtrahere xxx
Diuaricari iiij.
Diuerſorium vij.
Diuitare xij
Diuidus xij.
Diutior xij.
Diuidiȩ xij.
Diuortiũ. xij.&.xlix
Diuidia xij.
Diu. idẽ.
Diurnare idẽ.
Docere xxxj
Doctum xlvi
Dolare xlviij.
Delerere lege.
Delerare ij.
Dolitum xij.
Dominus xxx.
Domuitio xij.
Domuis ꝓ dom⁹. lij.
Domus xlv
Dona lvj.
Dormitio xij.
Dorſum xlix.
Dubitatim xij
Ducere xxx
Dulcitas xij.
Duodeuiceſimo xij
Durus xxx
Duriter liiij
Duritudo xii.
¶ Ebriulare xlij.
Ebulire. iij.
Edones vij.
Educare xlviij.
Educere. xxxiij.&
xlviij.
Edulcare xiij.
Eduſa xiij.
Efferre xxxij.
Efflictim. xiij.
Effutire idem
Eijcere xxxij.
Elegans xlix.
Eleues xiij
Elidere xxxi.
Eligere xxxij.
Eliminare.v.&.xxxj
Elixum vj.
Elucificare xiij.
Eluere idem
Eluuio idẽ.
Emancipare idẽ
Emulgere idẽ.
Emungerentur lj.
Encũbomata lviij
Enixa xxxij
Enixe vij.
Enixim xiij.
Edodare ij.
Enucleate vij.
Epheppium lege.
Ephippium xiij
Eques. xiij.&.xxxj.
Equila xiij
Equiſo.xiij.&.xlviij.
Equuleus xiij
Eregione idẽ.
Ergo ideȝ
Errabundus xiij
Es pro eſto liiij.
Eſculẽmm xiij.
Eſuribo lj.
Eſurigo xiij.
Euadere xxxj.
Euallare xij
Euannetur iij.
Euerticulum iiij
Eugium xiij
Euireſcere xij.
Euitare xlvj
Eunuchare xiij.
Eurus vj.
Fxamuſſim ij
Exãclare. xij.&.xxxj
Excalceatur lj.
Excantare. xij.
Excelſitas lij.
Excidere xxxij.
Excipere xxxj
Excillatum xiij.
Excludere xxxij
Excordes viij
Exculpere xiij.
Excutere xxxij.
Excuſiui v.
Fxercere xxxj
Exertitum j.
Exerciti lij.
Exequiari xij.
Exedra idẽ.
Exfundere idẽ
Exhiberi idẽ.
Exinanitus ideȝ
Fxire xxxj.
Exurare xij.
Fxitium idẽ.
Exigere xxxj
Fxigi iij.
Exordium iiij
Fxornare xiij.
Exoticum idem
Exos idẽ
Expalpare idẽ
Expapillare ideȝ
Fxpectare xxxij
Expedire idẽ
Expedibo lj.
Expedito liiij.
Expediti vij.
Expectorare ij.
Experiri xxxj
Expergere.xiij.xxxj
Expes ij.
Expetere xxxij.
Explorare xxxj.
Fxplere xxxj
Fxplicare idẽ.
Expleri xlvj
Exponere xxxij.
Expulſum xiij
Expurgitare idẽ
Exquiſitum lv
Exorbebo. xiij.
Fxterebrare viij
Fxterminatum. iiij.
Fxtemare xij.
Extrare ideȝ
Extollere xxxij
Extorris. ij.
Extarium xiij
Extiſpices ij:
Fxugebo iiij.
Fxultare. xxxij.
Exules. ij.
¶ Fabella xiij.
Facere xxxiiij
Faceſſere xxxiij.
Facies xj.
Facinus xxxiij.
Facitur liij.
Factio xxxij.
Facul xiij.
Falla idem
Ealces lx.
Fale xiiij.
Falſiloquẽtia xiiij
Ealſumhabere xij.
Fama xxxiij
Famulari xiij.
Famulitas idem
Famul ideȝ
Famnlanter xiiij
Faſces xxxiij
Eaſcea xlvj
Faſtidiliter xiiij.
Faſtigiũ.xxxij.& xlix
Fatiſcere xxxiij.
Fatigare xiiij &.xxxij
Fatiſcuntur. lj.
Fatum xlviij.
Fautor xiij.
Fauſtua vj.
Febris idem
Febmare xiij.
Eelis lj.
Fellare xliij.
Eeneſtrȩ v.
Ferabile xiiij.
Eerentanj lx
Ferire xxxiij
Ferox.xxxiij.&.xlvj.
Ferocia lij.
Ferre xxxij
Ferrugine⁹ color.lix.
Ferus.xxxiij.&.xlvj.
Femitur liiij
Feruor xlix
Feſtiuem lj
Feſtus xlvj.
Feſtinare xlvj.
Feſtinatum lv.
Fetum xxxij
Ficitas xiij.
Fidelia lviij
Fides.xxx &.xxxiiij.
Fideitas xiij
Fidele liiij
Fidentia xlviij
Fiducia xxxiij
Figura xlvij.
Filum liiij
Fimbria xiij
Fingere xxxiij
Enitores ij.
Firmiter liiij
Firmitudo xiij.
Fite l.
Flagete xiij.
Flagriones iiij
Flagrare xlvij.
Flagitium xxxiiij
Flauiſſe xiij.
Flexamina xiiij.
Fligi xuij.
Eluctuatim idẽ:
Flucti lij
Fluere xxxiiij
Focula ii.
Fodicare viii
Fœlix xxxii
Fœdum idem
Folliculum xiii.
Fora xlvi
Foramen xiiii.
Fort xlvi
Foria xiiii
Eortuuare xiii
Fœciales lvii
Forma xlvii
Eormidoloſũ xiiii.
Forꝛum lvii.
Fornax idem.
Fors fortuna xlvi
Fortunatim xiiii.
Fortis xxxiii.
Fouere ideȝ
Eraceſſere viii.
Frameſcere xuii.
Frater v.
Frauſus xiiii
Frendere xlviii
Fremere ideȝ
Frigere xiii.

# Index


Frigete correpta pa
tria lege pria xxxiii.
Frigere j.
Frigidus xxxiij
Frigus idē
Frons xiiij.
Fructi lij
Frustro l.
Frustatim xiiii.
Frusci idē.
Fuam idē
Fuga xxxiij.
Fugere xiiij.
Fulgur. iiiij.&.xlvj.
Fulguratores viii.
Fulgutire xiij
Fulgit tertie coniu-
gationis xiiij.
Fulmen xlvj
Fundere xxxiij
Funditores lix.
Fur vj.&.xxxiij
Furtum xxxiij.
Futile lv.
¶Gabellum xiiij.
Gallare xv
Galle lij.
Gallulascere xiiij.
Gallum lij.
Gangrena xiiij.
Ganeę xlviij.
Ganeones xv
Gargaridare xiiij.
Garrire xiij
Garrulus xxxiiij.
Gelo lij.
Gelus lij
Gemini xxxiiij.
Geminitudo xiiij.
Gemitt lij
Generibus pro gene
ris. lij.
Generosum xiij
Genialis idez
Genite. ix.&.xlv.
Genitiuus pro abla-
tiuo liij.
Genitiuus pro dati-
uo liij.
Genitiuus pro accu-
satiuo liij.
Genium xiiij.
Genius xv
Gerere xxxiiij
Germanitus xiiij
Gerre idē.
Gestire liii.&.xxxiiij
Gigeria lv.
Glandis lix.
Glis xv.
Gliscere iij.
Globus xlvj.
Glos lx
Gluere xv
Gluma xiiij
Glumie idez
Glutino lij
Gnaritas xiiij.
Gorudlus idē
Gracila lij.
Graduis liij
Gradus xxxiiij.
Gralę xiiij
Gralator idē
Gramię xv
Grandeultas xiiij.
Graudire idē
Grandiloqui xiiij.
Graffare xxxiiij.
Gratificare xiiij
Gratiosum idē.
Gratulari idē
Graue xxxiiij.
Grauidinosus xiiij.
Grauidare idez.
Grummę viij.
Grummus ij.
Grandules xiiij.
Grunnire idē.
Guberna lij.
Guttatim xiiij.
¶Habentia xv.
Habere xxxiiij.
Habitare xxxiiij
Halec xv
Hallucinari idē
Halophanta idē
Hamiotę iij
Hara xv.
Harpagę lx.
Haurire xxxiiij.
Haustx ij.
Hebes xu.
Herba xxxiiij.
Herediolí viij.
Herem lij.
Hiare xxxiiij.
Hilare lv.
Hilarari idē.
Hilarttudo idē.
Hillas idē
Hilaresco idē
Hilum idē
Hinnaa idē
Hippocampi idē.
Hinnibunde idē
Holerorum lij.
Honestitudo xv.
Honor xxxiiij
Hora xv
Hona lvij.
Hornnm xv
Horrendnm xxxi.ij.
Hostimentum j.
Hostire xv.
Humanitns lv.
¶Iacere xxxvj.
Iacio idem.
Iactare idē.
Iactuose xvj
Iandiu idē
Idiota v.
Iantare xv.
Igitur xvj
Ignarum idez.
Ignauum iiij.
Ignoscere. xlvij & lj.
Iguominia iij.
Ignoscere xlvij.
Ignote xv.
Illatebrare xvj
Illex ij.&.xlviij.
Illico xxxv.
Illix xlviij.
Illicite i.
Imago xxxv.
Imbres xlix.
Imbrex xv
Imbuere xxxvj
Immane xxxv
Immissum xvj.
Immitere. xxxv. &
xxxvj.
Immortalis lv
Immune iiij
Impancrare vij.
Impartire v.
Impendio xv.
Impedire xxxv.
Implumat color. lix.
Implicare xv.
Impigritas idez
Imponera xxxv
Impotentia lvj
Impotens xv
Improbus xxxv
Importatum xvj.
Inania xv.
Inanima xvj.
Inaudire xv.
Inauditum xvj
Incertare xv.
Incestum xlix
Iucilare xv.
Incisim xvj.
Incitas idē
Inconsultus xv.
Incoxare. v.
Increpare xxxvj
Increpitare idez
Incrustatum xvj.
Incuruiscere xv.
Indicare xvj.
Indicatum idez
Indipiscere idē.
Indiscriminatiz. idē.
Indolentia idē
Inducere xxxvj
Indulgere idez.
Iudulgitaa xv.
Indusium lviij.
Ineptus vij
Iueptitudo xvj
Inextinguibilis idē.
Imfabere v.
Infœlicitate xv.
Inferum vj.
Infestū xv.&.xvj.
Infesti vj.
Infinitio xv.
Infinitas idē.
Ingenerari idez.
Ingenium xxxv
Inibi xv
Inimicitia xvj
Inimiciter liiij
Iniquare xv.
Iniunę idē
innorentia xxxv
inuocēs xxxv & xlvij
Iuuocuus xlvij.
innops. iiij.
innubere xv.
innumera xvi.
inpopulum xvj
insanum xv.
insania xlvij.
insaniter liiij.
insamtaa xv.
insignite. xvj.
Insinuari vij
insolens xxxv.
insultare xxxvj.
insultum iiij.
integrare xvj.
intendere xxxv.
intemperia lij.
interfici xlviij
interficere xxxvj
interpellare idē.
interprea xxxv
intestatus idem.
intolerabilis xv.
intra. lvij. intui. lj.
inuadere xxxv.
inuerbi lij
inuestea vj
inuidentia xlvij
inuidia idem
inuitare xxxv.
inuocare. xv.
inuolare xvj.
inuoluere xxxv.
iracundus xlvij
iracunditer idē.
iteris lij.
itiner idē.
iuglantes xv.
iurgium lvj
iuuenta xlix.
iuuentus eodē.
iuuenilitas xlix.
¶Kalende. iij.
¶Labonosum. xix.
Labra xlviij
Labrusca eodem.
Lac xxxvj.
Lactare ij.
Lacte lij.
Lactes xxxvj.
Lacessere. xvj.
Lactare idez
Lactari xlviij.
Laetitudo vj.
Lamentas xvj.

# Nonii Marcelli.

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Lancea | lx. | Litare | xlv. | mãdare.xviij.xxxviij | | mestitudo | xvii. | multesimus | eodem. |
| Laoguor | xxxvij. | Literosus | xvj. | manducones | ij. | mrstiter | liiij. | mulctare | xlvii. |
| Lapatium. | lix. | Lixa | viij. | manducatur | lj. | mestum | xxxviii. | multus | eodem. |
| Lapit. | iij. | Locare | xxxvij. | manere | xxxviij. | metari | xvii. | multitudo. | xvii.&.l. |
| Lapistæ | lix. | Locuples | xlvj. | manire | eodem. | metiri | xxxviij. | moltum | xlvii. |
| Largio verbum | eo. | Locus | xxxvij. | manipuli | lx. | met⁹.xvii.&.xxxviii. | | munditer | liiii. |
| Largitas | xvj. | Lociolente | xvj. | maopulatim | l. | micare | xxxviii. | munes | iii. |
| Largitus | lv. | Logi | viij. | mansuea | lj. | minitas | l. | munia | xvii. |
| Lassus | vj. | Longe | xxxvij. | mansuetus | viij. | minutim | lv. | murex. | xlix.&.lix. |
| Later | xvi. | Longum | eodem. | maniurte | lj. | minutum | xvii. | murmurare | xlvi. |
| Latibulare | eodem. | Loogioque | lv. | mansum | xvij. | minitabiliter | eodeʒ. | mormurari | li. |
| Latrocinari | xvi. | Longiter | eodem. | mantat | liiij. | ministratrix | xvii. | mussare | xlvi. |
| Lateres | lv. | Longurio | xvj | manubie.xvij.&.xlvj | | mioparo | lvii. | musterare | l. |
| Laudare | xxxvj. | Longiscere | eodem. | maoum | viij. | mirabilitas | lii. | mussimones | xvii. |
| Lauerna | xvi. | Lopades | lix. | marsupium | xvij. | mirari | xxxviii. | mutabiliter | eodem |
| Lautum | xxxvij. | Lora | eodem. | masculum | eodem. | mira | lvi. | mutius | eodem |
| Laxum | eodem. | Luciosi | xvij. | matella | lviij. | miracula | eodem. | mutuiter | lv. |
| Laxitas | xvj. | Luculentum | viij. | mater. xxxix.&.xlv. | | miuo verbum | li. | mutuũ. | xvii.&.xlvii. |
| Lea | eodem | Luculentitas | xvj. | materfamilias | xlvij. | mirtus | xvii. | ❡Nare | xxxviii. |
| Legere | xxxvj. | Lucuus | eodem. | matrona | eodem. | miserari | xlvii. | Nasturtiuʒ.lix.& illic | |
| Legio | vij. | Ludibria | vj. | maturum | xxxviij. | misereri | eodem. | malelegit masturtiũ. | |
| Legumen | viij. | Lugeri | vij. | maturare | vj. | misereo | li. | Nassiterna | lvii. |
| Legia | lviij. | Lues | vj. | maximitas | xvij. | miserite | lv. | Natrix | vii. |
| Lembus | lvij. | Luminosõ | xvj. | meander | eodem | miseritudo | xvii. | Nauigia | lvii. |
| Lemures | xvij. | Lopari | eodem. | medicamẽtõ. | xxxviij | mistarium | lix. | Nautea | ii. |
| Lenitudo | xvj. | Lurcones | ij. | medicina | iij. | mistora | lii. | Nebulones | eodem. |
| Lenunculus | lvij. | Lustra | xxxvj. | mediastrinus | xviij. | mittere | xxxviii. | Necessitas | xxxix. |
| Lentum | xxxvij. | Lusitare | eodem. | mediocritas | iij. | mitis | xxxvii. | Necessitudo | eodem |
| Letum | eodem. | Lustrati | xvij. | mediaximum | vij. | modero actim | l. | Nefaotia | lii. |
| Leuare | xvj. | Lusus | xvj. | meditari | xxxviij. | modestia &c. | a | Nefario | xlvii. |
| Leuir | lx. | Lusio | eodem. | medulitus | xvij. | modo | l. | Negatiue doꝫ pro | |
| Leuum | vj.&.xlv. | Lutescit | xvj. | memini | xlvij. | modipatores | xvii. | vna | lvii. |
| Lias | lix. | Luxm | vij. | memordi | xvij. | modestia | iiii. | Neminis | xviii. |
| Libellio | xvj. | Luxuria | xxxvij. | memore | lvj. | modicum | xxxix. | Nenon | eodem. |
| Liber | xviiij | Luxurio | lj. | memoria | xvij. | mœreo | xxxviii. | Nenia | .xvii. |
| Libertas | lj. | ❡Macor | xviij. | mendacium | dice- | moletrina | viii. | Nepa.xviii.nesci⁹ idẽ | |
| Liberum | xlviii. | Macet | liiij. | re | xlvij. | molimentum | xvii. | Neuult | xvii. |
| Libido | eodem | Mactare | xxxix. | mendicariet | xvij. | moliri | xxxviii. | Nex | xviii. |
| Libidinitas | lij. | Macritudo | xvij | mẽdicimomũ. | xvij. | mollis | eodem | Nictare | xlvii. |
| Licitari | xvj. | maculosum. | xxxviij. | meniana | viij. | mollicina | lviii. | Nidulari | xviii. |
| Lictor | vj. | maceries | xvij. | mensio | lij. | mollitudo | xvii. | Nidus | eodem. |
| Ligellom | xvj. | macrescere | eodem. | mentiri | xlviij. | moneris | liiii. | Nigrere | xviii. |
| Ligurire | eodem. | maetitudo | xvij. | mrrcatis | xvij. | monstrum. | xxxviii. | Niti | xviii.&.xxxix. |
| Limare | xxxvj. | macula | lxxxvij. | mercatura | xlvj. | &.xlvii. | | Nitidare | xviii. |
| Limbus | lviij. | mador | xvij. | mercatus | eodem. | monogrãml | iiii. | Ninditare | eodem |
| Limen | xxxvj. | magniloquẽtia. | xvij. | merenda | iiij. | monumẽtũ.iiii.&xlix. | | Nixurite | eodem |
| Limum | xvj. | magnitas | eodem. | maereo | xxxvij.&.l. | morata | xlvi. | Nobilis | xxxviii. |
| Lingulacæ | xxxvj. | malibnom | xxxviij. | meridies | iiij. | morigera | eodem. | Nocens | xlvii. |
| Linquere | eodem. | malitia | xlviij. | merteret | xvij. | morosa | eodem. | Noctescere | xviii. |
| Lintres | xxxvij. | malthia | l. | meretr.x.xlv.&.lviij. | | mulierosi | iiii. | Nolito | liiii. |
| Liquerit | xxxvj. | maleaudire. | xvij. | merum | xxxvij. | mulierositas | xvii. | Nomen | xlvii. |
| Liquidum | eodem. | mammeata | eodem. | merx | lvi. | mulierare | eodem. | Nr̃is pto dtõ | lii. |
| Lis | xlvj. | mancum | eodem. | mestitas | xvii. | muginare | eodem. | Nota | xxxix |

# Index.


Notificare. xviiij.
Noxa. xlvij.
Noxia. xlvij.
Noxitudo. xviij.
Nubere. xviij.
Nubentes. lvij.
Nudus. xxxix.
Nugator. xxxix.
Nuguēd⁹. xvij.
Nūer⁹.xxxix.&.xlvij
Numellæ xviij.
Numen xviij.
Nuperus. xviij.
Nutare. xlvij.
Nutrire lj.
Nutricare. lj.
ℭObba.xviij.& xix.
Obedibo. liiij.
Obesum. xl.
Oblitare. xviij.
Obsorduit xviij.
Obscœnum xxxix.
Obscurum. xxxix.
Obstringillare xviij
Obsecundari xviij.
Obuarare. xviij.
Obitus xxxix.
Obducere. eodem
Obsequi. xlviij.
Obniti. eodm
Occatio. v.&.xviij.
Occasio perperam le
giturlege occotio. l.
Occepso. xviij.
Occupare. xxxix.
Occule. xviij
Occultus. viij.
Occurrere. xxxix
Ocynum lix.
Ocinium. eodem
Offendere. xxxix
Offerre eodem.
Officere xviij.
Olla lviij.
Olat. xviij.
Olim xxxix.
Oliuitas xviij
Omē.xxxix.&.xlviij.
Ominare l.
Omne xlvij.
Onerarie lviij.
Operibo. liiij.
Operari lvj.
Opinabile lviij:
Opinio xxxviij
Opino verbum lj.
Opitula eodm.
Oppetere xl.
Oppido eodem.
Optare xxx.x.
Opprimere xlviij.
Optimitas xviij.
Opuliscere. xviij
Opulentitas eodem
Opos cū acusatiuo. l.
Oquinescere xviij.
Orator xxxix
Orare eodem.
Orbitum xviij.
Orbitudo eodem.
Orca. lviij.
Ordiri v.
Osa xviij.
Ossiculatim eodem
Ostenta xlvj
Os xlix.
Osculum. xlvj.
Osculaui lij.
Ostrina. lix.
ℭPaces.viij.&.xliij.
Pacisco. l.
Palla lvij
Palange. xx.
Palestricos xix.
Pallor xlix.
Palpo xxij
Palpor l.
Paludamētum. lviij.
Panis viij.
Panus xliij.
Panibus lij.
Paracos vj.
Paranges vj.
Parcuit xix.
Parcere xl.
Parere xli.&.xlix.
Parectati viij.
Paribo liiij.
Paribo xl.
Parma lx.
Partire l.
Partitur liiij.
Parti partuis lij.
Parumper xli.
Possus. xxiiij.&.lix.
Patagium. lviij.
Patibulum xl
Patella lviij.
Pastor lj.
Patulum xlix
Paucus xix.
Pausa eodem.
Paupertas. ix.&.xx.
Paupertate xxxix.
Paoperies lij.
Paupertinum xx.
Pauxillis xix.
Paxillus eodem
Pax xl.
Pecuniosus v.
Pecua xix.
Pecua eodem.
Pecudes xix.
Pedato viij.
Pedetentim iiij.
Peius xlvj.
Pellex j.
Penula xlvij.
Penetrare xli.
Penulairum. xviij.
Penotatim. xix.
Peniculamentū. xviij
Pœnitet li.
Penitudo xix.
Penuturium eodez.
Penium v.
Percellere x.x.
Percitum. xx.
Perconta. l.
Percunctari xxv
Percutio xx.
Perfestinatim eodē
Periculum xl.
Periculosum. eodez.
Perire xlv.
Permittere xx.
Perminosum eodez
Pernicij lij.
Pernicies x x.
Pernicitas xlvij.
Pernix. xl.
Perpetuitas xix.
Perpendiculum xx.
Perplexabile v.
Perplexum lv.
Perstringere v.
Perspicare lv.
Peruenibo. liiij.
Peruico pro perusca-
ci lij.
Pestilitas xix.
Petauristę vij.
Petere xl.
Petigo xx.
Petilum xviij:
Petiolus xx.
Petilantia: iij.&.xx.
Phalere lv.
Phalarica lv.
Phrigia vestis j.
Piare x.x.& xl.
Picos xix.
Picumnus lv.
Pietas vj.
Piget lv.
Pigrare xix.
Pilare v.
Pilumnus lvj.
Pugne xx.
Pinsere. xix.
Pipare. eodem
Pipolo eodem.
Pirus.xx. Pisare.xx.
Piscelus x.x.
Piscati pro.tus: lij.
Pisculentum xix.
Pistris lvij.
Plage xl.&.lvij.
Placatos xlix.
Plebitas xvij.
Plumiotile lviij.
Plumarium xx.
Plus xlvij.
Poematorum. lij.
Policiones viij.
polinctores. xix.
Pollentia. idem.
Polus idem.
Polliceo li.
Pollibrum lviij.
Poma.viij.illic legi-
tur proprietas emen-
da proprietas.
Ponderitas xix..
Pondo xviij.&.xx.
Pondus xlix.
Ponere xl.
Popinunes xx.
Populare v.
Populatio. xviij
Populatim xviij.
Populor l.
Porca viij.
Porcere xx.
Porrigo eodem
portentē. xli.&.xlvj.
Porti pro portus.vij.
Portorum v.
portulaca ix.
Poscere. iiij.
Possestrix. xx.
Possetur liiij.
Posterius x.l.
Postulare eodem.
Postomis. iij.
Poteratur liij.
Poteitur eodem.
Potior lj.
Pransi xlix.
Prebitio xix.
Precipere xij.
Precidaneum xx.
Preclariter lv.
p̄cox.xix. p̄cium. xl.
Preclauium viij.
prefractum xix.
Prefice eodem.
prelumbare xix.
premere. xl.
premiator xviij.
prendere. xx.
prensum xix.
presagitue lj.
presente xix.
presegmina eodem.
presepia vj.
pressum xl.
pressu xx.
prestare xlj.
prestolare xx.
prestringere xli.
pretexta lviij.
Prætor iij.
p̄tor.lvij. p̄uius. viij.
primores xlvi:
priores eodem.
primitu xix.
prius.o xx.pro.lv.
proboscis vi.
probiter liiij.
procacitas.iij.&.xlix
prodere iiij.

Prodigium.vj. xlv.
Prodigitas xx.
Prodius vj.
Producere.xix.&.xlj
Proferre. xlj.
Profligare xx.
Profesti xlv.
Profundum xlix.
Prognariter xviij.
Progenij lij.
Proiectum xlj.
Proijcere xx.
Proletarij.viij.&xix.
Proluuium viij.
Proluuies xlj.
Promereo lj.
Promeritum xlix.
Promicare viij.
Promptim xix.
Promittere xl.
Propages viij
Properatim xix.
Properiter lv.
Propitiabilis. xix.
Propinare iiij.
pptiū. vij.xl&.liiij
Propter xl.
Prosapies viij.
Prospicare xix.
Prospicere xlvij.
Prostibula xlv.
Prosumia lviij.
Proteruitee lv.
Protious xlj.
Prorolliere xx.
Prouentum lv.
Proximum lvj.
Publicitus lv.
Puellascere xvj.
Puellus xix.
Puerilitas liij.
Puer.xix.Puera.idē.
Puericia xix.
Pugio lix.
Pugnitus lv.
Pulchritas xix.
Pullus color lix.
Pullum xl.
Pulsatum xlj.
Punior lj.
Punior p punio l.
Puriter lv.
Purpurascere xx.
Putarę xl.
Puta iiij.
Putidum xx.
Putrere eodem.
Putus iiij.
¶Quadrifariā xj.
Quatere xxviij.
Querere xlvj.
Quæsti lj.&.lij.
Quiritare iij
¶Rabula.iiij.&.vij.
Rabere.v.Ralla.lviij
Ramices xx.
Rapinatores xxj.
Rapones iij.
Rarum xlj.
Rareoter. xx.&.lv.
Rauis.xx.Rauū.xx.
Recentare xxj.
Recentior eodem
Repeticium vij.
Recipere xlij.
Redandruare xx.
Reddere xlj.
Reddibo liiij.
Redibo lj.
Redire xlij.
Redoscit xx.
Redundare xlij.
Redurare xxj.
Referre xlj.
Refragare l.
Regilla lviij.
Regredio xx.
Rehicula ouis xxj.
Relatum xlj.
Religio eodem.
Remittere xlij.
Remi xli.
Remissum xlij.
Remulcare vij.
Repedare xxvj.
Reputrascere xx.
Reperibo liiij.
Requirere xlvj.
Respicere xlvij.
Reserare v.
Restare .xlj.
Resupinas xx.
Reticulum lviij.
reuocare.xxj.&.xlix.
Reuocari xlij.
Reus xlix.
Rheda xxj.xlvij.xlix
Rhetorissat. xx.
Richa lviij.
Rictus ix.
Richinum lviij.
Rigidum xlj.
Rimari eodem.
Ringitue xx.
Riscus eodem..
Rituis l.
Rixo l.
Rogare xlij.
Rorari lij.
Rostrum xlviij.
Rotunde xx.
Rotundum vij.
Ructus xx.
Rudꝰ.ij.Rudētes.vj
Ruere xlj.
Ruina xxj.
Ruminate xx.
Rumen ij.
Rumor xlii.
Rumpere xlj.
Rurant xx.
Rursum xiij.
Ruspari xx.
Rusticatim eodem.
Rutuba xxj.
Rutrum ij.
Rut xx.
¶Sabulum xxj.
Sacrificare xlv.
Sacrificari vj.
Sacrum xliij.
Sagō.lviij. Sagę.iij.
Salebra xxij.
Saltuatim xxj.
Saltus xlij.
Sanniones viij.
Samium xlviij.
Sanctitudo xxj.
Sanguinolentum. l.
Saniter liiij.
Sapa.lix.Sapde.xxij
Sapiui liij.
Sarcinator xxj.
Sarcinatrix. vij.
Sartores j.
Satias xxj.
Satis xlvij.
Satulare xxj.
Satu eodem.
Saturari xlvj.
Saucius xliij.
Saxa lix.
Scabre xxj.
Scalpurire eodem.
Scapum eodem
Scaturex eodem.
Scafę lvij.
Scelerosi xxj.
Schenatilis xxij.
Sciuntur eodem.
Scicmatia v.
Scitum xliiij.
Scyphus lviij.
Scius xlvj.
Scophas xxij.
Scorpio lij.
Scraptes xxj.
Scraptę eodem
Screare xxj.
Scripturarios l.
Scriptat xxj.
Scriptio xxj:&.lij.
Scurrile xxj.
Scruto l.
Secundare xxj.
Secundū.xlij.&.lvij.
Sedere xliiij
Seditio ,iij.
Sedulo v.
Seges xliij.
Segnitas xxj.
Segne xlij.
Semina xlvj.
Sempiterne xxj.
Senati lj.
Senica ij.
Sensa xlvj.
Sententia xxj.
Senecta lij.
Senium. j.&.xlij.
Sepire l.
Sepum xlvj.
Septifariam xxj.
Serare xliiij.
Serescit xxj.
Seruare xlvj.
Setuose xxj.
Seuerum xlii.
Seueritudo xxj.
Seueriter xlij.
Seuitudo xxj.
Seuū.iiij.seuiter.liiij.
Sexcentum lij.
Siccum xliiij.
Signare xliiij.
Signata xxj.
Signum lix.
Silentium xviij.
Silicernium vi.
Silones iij.
Simultas xxij.
Simplicitas eodem.
Simulter xxj.
Sinutu ij.
Simpicuus lviij
Singulatim xxj.
Sinum lix.
Socienus xxi.
Sodales eodem
Sodes eodem.
Sollennitus xxij.
Solidum xliiij.
Solitas xxj.
Soluerit liiij.
Soluere xlij.
Somniculosus xxi.
Somniorinas eodē.
Sonit liiij.
Sonitu lij.
Sordet xxj.
Sorditudo eodem.
Sortire l.
Sortitudo lege sorditudo xxj.
Spargere xlv.
Spargos lix.
Sparos eodem.
Sparum eodem.
Spectare xliij.
Species xxj.&.xiij.
Species p spēbus.li.
Speculum xlvi.
Specula eodem.
Sperata xlvij.
Speratum ij.
Sperem xxi.
Spernere xliij.
Spissum iiij.&.xlix
Sponsa xlvii.
Sporta xxi.
Spurcum xliii.
Squalla xxi.
Squallere xlviii.
Squallidum xliiii.
Stare xlii.
Statim xiiii.
Statiimum lvii.
Stola eodem
Strabones liii.
Straum xliiii.

# Index.


| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Straaum | xlij. | Tandem | xliiij. | Torporaut | ij. | Vatescant | xxxiij. | Viere. | xxvij. |
| Sirena | ij. | Tangere | j. | Torquere | xliij. | Vastum | xlv. | Vigens | xlvj. |
| Strepiti | lij. | Tapete | lviij. | Torris | ij. | Vatrax | iij. | Vigere | xxij. |
| Strictura | iij.&.lvj. | Tardum | xliiij | Torrere | xlviij. | Vatricosios | iij. | Vile | xlix. |
| Strictim | liiij. | Tarditudo | xxij. | Tortum | xxj. | Vegrande | xxij. | Vilitare | xxiij. |
| Strigosus | xxj. | Taxis | eodem. | Tortor | xxij. | Velare | xlv. | Villicare | eodem. |
| Stringere | xliij. | Taxim | eodem. | Toruiter | lv. | Vel | lvj. | Vinulum | eodem. |
| Strophium | lviij. | Tegillum | eodem. | Trabs | xxij. | Velitatio | j. | Vincere | xlv. |
| Stuprum | liiij. | Teges | xliiij. | Tractim | eodem. | Velitatim | xxij. | Vindicare | eodem. |
| Suauitudo | xxj. | Tela | xlviij. | Tragula | lix. | Venabulum. | lx. | Virgines | xlix. |
| Subigere | xiij. | Temerarium | xliiij. | Trahere | xliiij. | Venari | xxij. | Virgindemia | xxuj. |
| Subire | eodem | Temerius | xxij. | Transenna | xxij. | Venaucus | xxiij. | Virosa mulier | iij. |
| Sublarrare | xxj. | Temeritudo | xxij. | Trāsgressus | x.viij. | Venire | xlv. | Virescere | xxxiij. |
| Sublestum | xxij. | Temnere | eodem. | Tranimittere | xliiij. | Vendicatio | xxiij. | Viro | eodem |
| Sublima | lj. | Temperatura | eodē. | Tremere | eodem. | Veneratus | eodem. | Viriatum | eodem |
| Subnexum | xiiij. | Tēporalia noia | lvj. | Trepidare | j. | Ventus | xlv. | Virutum | eodem. |
| Subducere | xliij. | Tempesta | j. | Tricæ | eodem. | vētorū ꝓprietate. | vj. | Virtus | xlv. |
| Subficuum | xxj. | Templum | xlix. | Tricones | iij. | Verberare. | eodem. | Virium | lv: |
| Subsiuum | eodem | Temulentus | j. | Tricinum | xxj. | Verecundum | xxiij. | Visceratim | xxij. |
| Subbucula | lviij. | Tenacia | eodem. | Tristicias | eodem | verecūdari. | xxiij.&lj. | Viscus | eodem |
| Sucerde | xxj. | Tendere | xliiij. | Triste | j. | Vegetum | xlvj. | Viscum | xlviij. |
| Succedere | xliij. | Tenerascere | xxij. | Trophei | vij. | Verminare | v. | Vita | xlv. |
| Succussare | ij. | Tenerum | xliiij. | Troituli | vj. | Vereor | liiij. | Vitabundus | xxiij: |
| Sufficere | xlij. | Tenere | eodem | Trua | iij. | Versactum | lvj. | Vitem | lvj. |
| Suffrre | xliij. | Tentare | eodem. | Truellum | lix. | Vermiculatus | xxiij. | Vitio | xlvij. |
| Sugillare | xxj. | Tenta | xxj. | Trutina | xxj. | Vernaliter | v. | Vituperare | v. |
| Sulcus | xlix. | Tetineret | eodem | Tuatim | eodem. | Verna | eodem. | Vitreum | xlviij. |
| Sumere | xliij. | Tenue | xliiij. | Tubercinari | eodem | Verruca | xxiii. | Viuum | xxij. |
| Sumen | xlix. | Tenus | j. | Tunicare | eodem | Verrere | xlv. | Viua | eodem. |
| Summissum | xlij. | Terga | xliiij. | Tunica | lvij. | Versare | eodem | Vix.xlv. | Vlcus.xlvj |
| Summittere | eodem | Tergiuersari | l. | Tueri | xliiij. | Versipellis | v. | Vnose | xxij. |
| Summum | xiij. | Tergora | xliiij. | Tudiculare | xxij. | Versutus | xlviij. | Vocare | xxiij. |
| Sumpti | lj. | Tertus | xxij. | Tumulti. | lj.&.lij. | Versutiloquax. | xxiij. | Vocitum | vj. |
| Supparum | lvij. | Testudines | vij. | Turba | lvj. | Veruex | eodem | Volare | xlv. |
| Superare | xij. | Testatim | xxij. | Turpari | xxij. | Verutum | lx. | Volentia | xxiij. |
| Superbum | eodem | Tetrare | eodem | Turpe | xliiij. | Verutabinum | eodē. | Vola | xlv. |
| Superbiter | liiij. | Tetritudo | eodem. | Turunda | lix. | Vescum | xxiij. | Volam pro velim | l. |
| Superstitio | xlv. | Tetrica | eodem | Tutari | lj. | Vesci | xlv. | Volup | xxiij. |
| Supersedere | v. | Tetrum | eodem. | Tutacus | vj. | Vespertilio | vj. | Volutare | xlv. |
| Superuacuum | lvj. | Tetulit | eodem. | V | | Vesubulum | vij. | Volutabundus | lij. |
| Supplicium | xliij. | Thesaurus | xlix. | ¶Vacillare | iiij. | Vestigium | xlv. | Vomica | xxiij. |
| Supplosum | xxj. | Tipulla | xxij. | Vanser | iij. | Veterina | iij. | Vopiscus | lx. |
| Supremum | xiij. | Tiro | eodem | Vagas | l. | Veterum mirabilis | | Vrgere | xlv. |
| Surditas | xxij. | Titro | eodem | Vagor | xxij. | scientia | xlv. | Vrnula | lviij. |
| Surgere | xliij. | Titubare | eodem | Valentia | xxij. | Vetustas | xxij. | Vrnarium | lviij. |
| Surrigere | vj. | Titinnire | l. | Valgiam | iij. | Veterascere | xlvij. | Vsus | xlv.&.xlviij. |
| Suspiciosus | xxj. | Toga | lviij. | Vanus | xxij. | Vetustescere | xlvij. | Vulgariam | lij. |
| Sustulit | xliij. | Tollere | j. | Vanitudo | eodem | Via | xlv. | Vulgare | xxij. |
| T | | Tollitum | eodem. | Vanus | xlv. | Vibices | xxiij. | Vulga | xxiij. |
| ¶Taberna | lvij. | Tonescit | xxij. | Varas | iij. | Vicatim | eodem. | Vulnus | xlvj. |
| Tabificabile | xxij. | Tonimus | vij. | Variantia | xxj. | Vicissatim | eodem. | Vulpinari | vj. |
| Tacere | xlix. | Tordare | ij | Vas | lj. | Vicissitas | xxiij. | Vultus | xlvj. |
| Talia | xliij. | Torcultum | vj. | Vasticies | xxiii. | Victus | eodem. | Vultuosus | xxiij |
| Tamen | eodem. | Toral | ij. | Vasitas | xlv. | Victor | lvj. | Zonatim | xxiij. |

# NONII MARCELLI PERIPATETICI TIBVRTICENSIS COMPENDIOSA DOCTRINA AD FILIVM DE PROPRIETATE SERMONVM.

SENIVM EST. Tædiū & odiū dictuȝ a senectute: ꝙ senes oībus odio sint & tædio. Cæcilius in Ephestione: Tū in senectute hoc deputo miserrimū: sentire ea ętate eū ipm esse odiosum alteri. Nā ętatē malē senectutē veteres dixerunt. Plaut⁹ in menęchmis: Confit⁹sum senectute: onustuȝ gero corp⁹: vires reliquere vt ętas mala ē: mors mala est ergo. Acti⁹ in Amphitryune. An mala ętate mauis male mulctari exēplis oībus? Turpili⁹ in Philopatro: Miserū puto: si etiā istuc ad malā ętateȝ accessit mali. Pacuuius in Periboea: parū est ꝙ te ętas mala habet: ui etiā hic ad malā ætatem adiiigas cruciatū reticenti. Affrani⁹ in vopisco: Si possent hoīes delinimētis capi oēs haberēt nūc amatores an⁹. Aetas ēt corp⁹ tenerū & mori gnatio: hęc sunt venena formosarū mulieruȝ Mala ętas nulla delinimēta inuenit. Bonā ętatē quoqȝ dicim⁹ adolescētiā vel iuuētutē. M. Tul. de senectute Qđ si ipsis voluptatib⁹ bona ętas fruiť libētius primū paruulis fruiť reb⁹. Nā prudētissime noster Maro diē partiēs: primas ptes quasi ei⁹ ętatē puberē meliorē dixit nono libro. Nūc adeo melior qm̄ pars acta diei. senīū ipsum positū Sic Titini⁹ in Veliterna: Qđ peti samnia & iurgia sesemet diebus emigrarūt. Neui⁹ in Gallinaria: Opere q̄ actor cautor cursor senīū sonticum. Actius in Epinausimache: Mors amici subigit ꝙ mihi est senīū multo acerrimū. Pōponi⁹ in p̄coe posteriore: Calue apportas nuncium uobis disparē diuisuȝ hunc seni senīū & metū. Luc. saty. li. xv. In nūero quorū nūc prim⁹ Trebelli⁹ multos Titos lucius marcescebat febris senīū vomitū pius. Turpil. in Demiurgo: Quia. n. odio ac senio mihi nuptię. Pacu. in Periboea: Met⁹ egestas mœrot: senīū exiliūqȝ & senectus & sitis perpetua.

¶ Velitatiu dicitur leuis cōtētio. dicta ex cūgressione velitū. Plautus in asinaria. Verbis velitationeȝ fieri cōpendio volo. Id in Menęchmis: Nescio qđ vos velitati estis inter vos duos: Turpil. in lydia: Cōparce verbis velitare: ad rē redi. Affranius in priuigno: Interea verba iactare: & labris inter se velitari velificarier.

¶ Toga dicta est a tegēdo. & est toga sicut io cōsuetudine habeť vestimentū quo in foro amicimur cuius & Cicero meminit in Catilina: Velis amictos non tugis. Titinius in Fullōibus: Quę inter decē annos nequisti vnā togā detexere: diciť & tectū: Titinnius in Gemina Syrus cū scorto constituit ire: clauis ilico abstrudi iubeo rusticę togę: ne sit copia tecti.

¶ Tollere occidi. Luc. lib. xxvj. A qlui quē febris vna atqȝ vna hirnea vini nūqȝ hiatus vn⁹ potuit tollere.

¶ Tollere mittere. Vir. æne. li. ij. Vn⁹ in miseri exituȝ conuersa tulere.

¶ Tollere inferre. Vir. Geor. li. iij. Tolentēqȝ minas & sibila colla tumentē.

¶ Tollere eleuare. Virg. ęne. li. j. Et mulcere dedit fluctus: & tullere vētos: Idē in. xj. Tollit se ad rectū quadrupes. M. T: Philippica. li. xj. Vel in cœlū vos: si fieri potuerit. humeris nr̄is tollemus. Luc. li. xxviij. Tuti⁹ & tēnent mortes. & fœdera tollēt. M. T. in Hortensio Nihil tñ esse in quo se aīus excellens tollat.

¶ Tollere ostēdere erigere: Vir. ęne. li. j. cui mř media sese tulit obuia sylua. Idē li. vij. Laborū pria tulit finē.

¶ Tollere occidere. Var. sexagesimo: Nūquis pattem x. annorū natus nōmodo fert seu tollit nisi veneno.

¶ Tollere est & differre. Plau. i penulo. Omnis ex tollo ex hoc die in alium diem.

¶ Tollere pati sustinere Vir. ęne. li. iij. Iuuenēqȝ superbū Seruitio enixe tulim⁹: Idē li. xij. Nō tulit instanteȝ phegeus: animisqȝ frementē. Ter. in Phor. Ego te cōplures aduersūȝ ingeniū meū mēses tuli. M. T. in Verrē diuinatiōe. Tuli grauiter & acerbe iudices. Ideȝ de offi. li. ij. Nisi em̄ multorū impunita scelera tulissem⁹.

¶ Tenacia est pseuerētia & duritia. Enni⁹ Hectoris lustris. ducet quadrupedē iugo inuitā domitā in frena & iugo valida: quarū tenacia iufrenari nequit.

¶ Tenacia parsimonia: Affrani⁹ in Priuigno: Vixisti tristis durus difficilis tenax.

¶ Tēpestas tp̄s. Salu. in iugurtha: Ea tēpestate ī exercitu nr̄o fuere cōplures: noui atqȝ ignobiles: Luc. lib. xxvij. Iāqȝ tēpestate viuo certe fiue ad me recipio. Pacu. in Teucro. Quā te post multis habeo tēpestatibus M. T. de senectute. Cursus ē certus ętatis: & vna via naturę: eaqȝ simplex suaqȝ cuiqȝ pti ętatis tēpestiuitas est data: Varro: in Endimonibus: Dū sermone cœnulā variamus: interea lęuū tuuuit bn̄ tēpestate serena.

¶ Trepidare. metuere Virg. li. xj. Dū trepidant it hasta tago per tēpua vtrūqȝ. Luc. li. xxx. Sed quid ego hoc animo trepidanti dicta profundo.

¶ Trepidare festinare. Vir. li. xj. Ne trepidate meas te lucri defendere uauis. Et Geor. li. iij. Tūc trepidę īter se coeunt: pēnisqȝ coruscant.

¶ Tangere ferire cōmouere. Vir. li. xj. Nec solos tāgit atridas iste dolor. M. Tu. in Frumētaria verrinarum: Nunq̄ tua me cura tuarū fortunarū cogitatioqȝ tāget Luc. Nec bn̄ ꝑ meritis capiť: neqȝ tāgitur ira.

¶ Tangere est cōtingere. Luc. li. j. Tāgere em̄ & tāgi nisi corp⁹ nulla potest res. Terē. in Adel. Nūq̄ dū ego adero hic te tāget.

¶ Tangere inspicere: Lucil. lib. vj. Nequā potius q̄ venas hoīs tetigit ac pręcordia.

¶ Tangere est circūuenire. Turpil. in Demetrio: At ēt ineptus meus est mihi př iratus: quia se talēto argenti tetigi: Veteri exēplo amauti. Luc. li. xxx. & musconis manu perscribere posset aiacē: Pompo. a leoo. b⁹. At ego rusticatim tangā: vrbatim nescio.

¶ Tangere cõtingere. M. T. in Verrẽ actiõe. ij. verres simulac tetigit puinciã. Vir. li. xj. Sit satis hoc venerisq; datũ tetigere q; arua Fertilis ausoniæ troes.

¶ Triste crudele immite. Vir. ęnei. li. ij. illi mea tristia facta Degenerẽq; ne optolemũ narrare memẽto Luc. lib. xxx. Itaq; tuis sęuis factis & tristibus dictis.

¶ Triste mœstũ aut infestũ Vir. in buc. Tristis at ille tñ cãtabitis archades inqt. Idẽ. Geor. li. iij. Aut vñ niger aim⁹ auster. Nascitur: & pluuio cõtristat frigore cælũ.

¶ Phrygia vestis picta est: eius artifices phrygiones appellãtur hoc Virg. pbat li. xj Vobis picta croco & fulgẽti murice vestis. Item in eodem: O vere phrygiæ neq; enim phryges. Titini⁹ barbato phrygio fui prio. bene id opus seruitreliqui acus aciasq; hero atq; herę nostrę. Plao. in Menechmis: palam ad phrigioẽ fert coufecto prandio. Varro Cosmoterine.

phrygio qui pluuinar potetat pingere solier vegebat.

¶ Hostimẽtũ est equamẽtũ. Vñ & hostes dicti sũt qui ex ęqua causa pugnã adesũt. Plau. in asinaria: Par pari hostimẽtum datũ est opera pro pecunia vñ & hostire dicitur. Idem in eodẽ Qoin pmitto inq̃ hostire cõtra vt merueris: idest ęqoa reddere.

¶ Tolutim dicit̃ quasi voluti vel volubiliter. Plau. in asina demã hercle iam de bordeo tolutim ni badizas Neuius in Gallinaria O pestifera põtica fera trux tolnti loquẽtia: id est volobilis locutio. Idẽ in Acco. Exulẽ dixi iterõ hoiem in tuscos toluti. Itẽ Luc. Saty. li. viij. Si omnem intus euadit: stadiũq; ad metolutim: Var. triochte trifolio.

Sed vt equ⁹ q ad vehẽdõ est natus: tñ hic tradit̃ magistro: vt equiso doceat tolutim. Põpo. Decuma fullõis Et vbi insilui ĩ clodeatũ equuleũ ibi toluti tortor. Var. in Agathone: hoc postq̃ dixit cędit cit⁹ celsus toluti.

¶ Capulũ dr̃ qcquid aliquã rẽ intra se capit: Nam sarcophagũ. i. sepulchrũ capulũ dici veteres volũt: q; corpora capiat. Plau. in asina: dicens de sene. Perij misera vt osculatur carnifex capuli decus. Luci. Saty. lib. ij. Quem illi cũ vidissent Hortensius posthumiusq; cęteri. Itẽ in capulo hõc nõ esse aliũ q; cubare. Plao. in milite Quid ais? Totam tibi ego volo oppido acherunti⁹ taz capularis. Itẽ capulo proximos. Neui⁹ in Pappo. pfecto duz istos inuitaueris suffragatores pater plus in capulo q̃ in curruli sella suspendit nates. Var. Cosmoterioe propter cunam capulum positum nutrix tradit plectori.

¶ Temulenta est ebriosa dicta a temeto qđ est vinuz: qđ tentet mentẽ. Plau. in Aulularia: Quia temeti nihil allatũ intelligo: ita magnã habet viã disciplina verecũdię carẽt temeto oẽs mulieres. Var. & mod⁹ matula: quis in oĩ vita heluo olfacit temetuz

Cinedi dicti sunt apud veteres saltatores vel pantomimi παρα το αδημκιρειοται τοκινειν. Plau. in Aulu. Ita fustibus summollior magis q̃ vllus cinędus. Idẽ in Sticho: Lepidã & suauẽ cãtiooem aliquam occipito cinędicã. Luc. Saty. lib. j. Stulte saltatum te inscrue niste cinędos Var. onos lyras: Merentis vt quietus ac demissior cinedus adsis.

¶ Exercitũ dr̃ fatigatũ dictũ ab exerticio. Salu. ĩ iugurthino bello. Nabdalsa exercito corpore. Plau. in Bacchidib⁹: Quę sodalẽ atq; me exercitos habet. Luc. lib. ij. Consilijs & dissidijs exercita crebris. Affra. suspecti Ita vt huic ero adolescenti cui sulpinum tradidit. qui me est animi exercitus. Virgi. lib. iij. Nate iliacis exercite satis.

¶ Tenus est laque⁹ dict⁹ a tendicula. Plau. in Bacchidibos. Nũc ab trãsenna turdus lũbricũ petit. pendebit hodie pulchre: ita intendi tenus.

¶ Illicere est pprie illaqueare. Neoi⁹ in Lycurgo: Alis sublime alios saltus illice: vbi bipedes volucres liuo linquant lumina.

¶ Pellicis a gręco vocabulo significantiam sapientes inflexã putãt: quasi παλακη. q; si hęc nõ est vana compositio hois coniugis videri põt.

¶ Caluitur dictũ est frustrat̃ tractuz a calois inimicis q; sint oĩbus frustratui. Plau. in Cassina. Nã vbi domi sola suz: sopot man⁹ caloit̃. Pacu. in hędo. Sentio pater te vocis caloi similitudine sed qd conspitio. num lactans caluit̃ ętas. Acti⁹ in Eorysace: Sed memet caluor: vos istũ iusti oci⁹ abstrahite Luc. sat. li. xvij. Si nõ id capito inquit eũ: & si caluit̃ ergo fur dñm Pacu. in Doloreste: Me caluit̃ suspitio hoc ẽ illđ qđ fore occulte Cęax p̃dixit Salu. hi. li. iij. Cõtra ille caloiratus.

¶ Frigere ẽ frigutire & fritinire sussilire cũ sono vel erigi vel exilire: q; q̃cunq; friguntur: vel frigent nimio calore vel frigore cũ sono susuz sussiliũt. Plau. in Cassina Nam quid frigutis: qd istuc tã cupide cupis Varro in virgula diuina: Et pullos peperit fritinnẽsis Idẽ onos lyras: Sępe totius theatri tibijs crebro flectendo commotare mẽtes frigi animos eorum.

¶ Deflaccare est atterere tractum a vestibus siue flacco. Plau. in Cassina. Perij: flacco habebit iaz illic homo lumbos meos.

¶ Depexũ dictum est laceratum Teren. in Heautoo. Ego ne si viuo adeo exornatum dabo: adeo depexũ: vt dum viuat meminerit semper mei.

¶ Sartores dicti nõ solũ a sernẽdo: verũ etiã a serriculo Plau. in captiuis: sartor satorq; scelerõ & messor maxime: & in subsequẽtib⁹ apparuit nam occatorẽ prius debebas dicere. Nam semper occãt prius q̃ sarnunt rustici. Varro in iuuenalib⁹. Perij Aphrodosio nec enim sic vide: vtrõq; mercedẽ accipitis qui meas venit segetes vt sarriat: an ego ab illo: sic ego cũ tussiz sartor si tu plus laboras q̃ ego do.

¶ Nautea est aqua de corijs. vel qđ est veri⁹ aqua de sentinis dicta a nautijs Plau. in curculione. Nam oĩm vnguentũ odor p̃ tuo nautea est. Idẽ in Asi. Nauteaz bibere malim si necesse sit q̃ illã oscularier.

¶ Tricę sunt impedimẽta & ĩplicationes: & inde tricare impedire molari dictę quasi τρικας: q; pollos gallinacios inuoluãt & ĩpediãt capilli pedib⁹ ĩplicati. Plau. in Curculione: Qđ argẽtũ tu mihi q̃ũ tu tricas narras.

Idẽ in Epi. Aliqua ope exiliã extricabor:aliqua ide ex ĩpedimẽtis liberabor. Luc. Saty. li. xj. Nec mihi amorẽ hoc opus:nec tricone vadato. Turpil. i Demiurgo: iudicia lites turbas tricas cõtẽtiones maxiãs. Affra. i epistola:Ita itricauit bis hãc rẽ temeritas. Var. in Gerũtodidascalo:Putas eos ñficitius tricas atellanas q̃ id extricaturos.

❡Capare ẽ rugis frontẽ contrahere & aspare:tractũ a caprorũ frõtibus crispis. Plau. in Epidico Quid illud est q illi capat frons seueritudie. Var. in Eume. Quin mihi caperatã frontẽ tuã strobile omitis.

❡Examussim dr examiate ad regulã vel coagmẽtuȝ Est eĩ amussis regula fabrorũ:q̃ archirecti cũ op⁹ pbãt rubrica illinunt. Plau. in Amphi. Si vera hęc loquitex amussiȝ ẽ optia. Idẽ in milite:Inest ĩ hoc amussitata sua sibi igenua indoles. i. examĩata. Idẽ in menęchmis:vt hãc rẽ vobis examussiȝ disputẽ. Var. Quare si diligẽs est adamussiȝ p meiȝ assumas teneat. Idẽ questionum plautinarũ. Li. iij. Amussis est ęquamẽ leuamẽtũ. i. apd fabros tabula q̃dã: qua vtunt ad saxa coagmentãda. Mut⁹ onomatopœa ẽ incertæ vocis quasi mugitus. Nã mut⁹ son⁹ est ꝑprie qui intellectũ nõ hȝ Neui⁹ i Licurgo:Ducite eo tũ argutis liguis muta quadrupedũ Actius io Epinausimache Itẽ ad mœstitiam infantiuȝ mutam quadrupedum.

❡Dispennere est expendere tractũ a pennis & volatu auiũ Plau. in milite:vbi iubet dispẽnite hoiem diuersum:& distẽdite.

❡Focula dicta sunt nutrimẽta. Vnde & foculare dr vt fouere. Plau. in Persa:ad ædes naȝ iam intus vẽtris fumãt focula.

❡Bardũ vi pręposterã & ĩgenio tardũ. Nã gręci bardos tardos dicebant. Home. in iliaco. xxiii ϕαλλαστοι ιπποι βαρδιστοι σφισιν αρτι του βαρδυτατοι. Plaut. in Persa. Nimis tandẽ equidem pro barda & pro rustica reor habitam esse abs re.

❡Ilex & exlex est qui sine lege viuit. Plau. in Persa:Impure ihoneste viuit illex. Luci. Satyra. li. ij. Nõ dico viuat lȝ:& vagus exulet erret exlex. Var. in sciomãtia Postremo quæro:parebis legibus an nõ:an ne exlex sol⁹ viuis. Luci. li. xxx. accipit & leges popul⁹ qbus legib⁹ exlex. Cecil. ĩ Sarpasomene. Quid narras barbare cũ indomitis moribus illiterate illex es. Sisen. li. iiij. Armis equis cõmeatib⁹ vos magis lũuerũt ex leges & minus honore dignos putabitis. M. T. p Cluentio: Non quo illi aut ex legem vllã aut causam pecunię publicæ contemptam atq; abiectã putarũt.

❡Lurcones dicti sũt a lurcãdo. Lurcare ẽ cũ auiditate cibũ sumere Luci. Saty. li. ij. Nã qd mutio subiectoq; huic op⁹ signo:vt lurcare lardũ & carnaria. Põpo. Sitis lapathium nullã vtebatur:lardũ lurcabat lubẽs. Plau. in persa perẽni serue lurco edax furax fugax Luc. saty. li. v. viuite lurcones comedones viuite vẽtres. Var. in Eumenidib⁹ Cõtra cũ psaltria & flora lurcare astrepis

❡Toral stragulũ est Var. de vita po. ro. li. j. Qd frõteȝ lectię struebãt & ex ea herba torta torũ appellatũ hoc qd inijcit & nũc toral dr lecticam qui inuoluebant segestria appellabant.

❡Cõcenturiare ẽ colligere dictũ a cẽturijs quæ ad suffragia conueniebant. Plau. in Pseudulo. Dũ cõcẽturio in corde sicophãtias. Terẽ. in Phor. Ego i insidijs sub cẽturiatus:siquid deficies.

❡Finitores dicebant:quos nũc agrimẽsores dicimus dicti q fines diuiderẽt. Plau. in Penulo:Eius nunc regiones limites cofinia determinabo: ego eius rei sum factus finitor.

❡Passuȝ est ꝑprie rugosũ vel siccũ. Plau. in Sticho In portũ vẽto scdo velo passo pueniti. i. laxo & rugoso. Vñ & vua passa dicta ẽ q fit rugis ĩplicata. Plau. Penulo. Si qui de æstu me cũ futurus ꝓ vua pẽsili passa Luci. saty. li. xix. Rugosi passiq; senes esdẽ omnia querũt

❡Expes dr sine spe. Acti⁹ in Eurysace:Ille orbus expes liberũ medea. Exuli inter hostis expes expers.

❡Exules dñr extra solũ. Vir. geor. li. iij. Lõgeq; ignotis exulatoris. Et in consequentibus: Et stabula aspectans regnis excessit auitis.

❡Vestispici appellant custodes vestiũ semi:q frequẽti diligẽtia vestes inspiciũt. Plau. i Trinũmo. Nox datã dũ familia tota vestispici vnctor auri custos Affra. in Vopisco:Noui nõ in sciẽtia ãcillulã ve spe & vestispicã Var. in Pappo Aut ĩdigit a mẽtis nasturtiũ nõ iuides in codici q nasũ torqueat: vestispicã q vestem spiciat

❡Suppilare est iuolare vel rape a pilorũ raptu. Vñ & furtũ passi cõpilati dñr. Plau. in Truculẽto:Hęc cũ videro fieri suffuro suppilo. de preda predã capio. Cecil. in nauclero:Suppilatus est eñ atq; oia ornamẽta. Põponius in Sarculario:. Alteram apportat:ptodigit patrẽ suppilat semper.

❡Haustra ꝑprie dñr rotarũ cadi ab auriendo / sicuti græce αρτλα. Lucr. libro. v. Vt fluuios versare rotas atq; haustra.

❡Veterina aialia dñr oĩa quę vehere qd possũt. Luc. lib. v. & genus oẽ quod est veterino semine partum Idẽ: Torto hoie veterino semine equorũ.

❡Crepera res proprie dicitur dubia. vñ & crepusculũ dicitur lux dubia. Et senes decrepiti dicti in dubio vitæ cõstituti.

❡Creperũ bellũ anceps & dubiũ Lucr. li. v. Exequata q; sunt creperi certamia belli. Acti⁹ in Phœnissis: Quę ego cuncta esse fluxa in mea re crepera cõperi. Idem in Thelepho:Nũc tu in re crepera tua quid capias cõsilij vide. Luc. saty. li. v. Samnitẽ soli mihi ĩ magno mœrore tristiciã in somno crepere iuuẽtutis salutis. Pacu. in Doloreste:Nõ vetet animũ ęgritudinem in re crepera cõfici Plau. in Asinaria: Quiq; cũ filio patet vna atq; vna amicã ductitet decrepit⁹ senex. Var. in Mystetijs: Prisca horrida fient oracula crepera in nemoribus.

❡Auernus lac⁹ idcirco appellatus est q odor ei⁹ auibus sit infestissimus. Huius rei manifestator ẽ. Luc. li. v. Principio quidẽ auerna vocãtur nomen id ab re impositum: q sunt auibus contraria cũctia Vnde & Virgilius libro. v. Inde vbi venere ad fauces graue olenti

auemi. Tollunt se celeris. Et postea in codē li. Qua super haud ville poterant impune volantes. Tēdere iter pēnis talis sese halitus atris. Faucib⁹ effundēs supera ad convexa ferebat.

¶ Vitulātes veteres gaudētes dixerūt dictū a bonę vitæ cōmodo: sicuti qui nūc est in summa letitia viuere cum dicim⁹. Neuius in lycurgo: vt in venatu vitulantis ex suis lucis nos mittāt pœnis decoratos feris

¶ Extorris dicitur extra terrā vel terminos. Actius in Eurysace: Nūc p terrā vagus extorris regno & exturbatus mari. Turpi. Lēnus. Neq durare pñt ita hic in scientia atq dementia facit exturrem. Salustius in Iugurthino bello. Sicuti videtis extorrem patria domo inopē & coopertū miserijs effecit. Vir. æne. li. iiij. finib⁹ extorris complexu auulsus iuli.

¶ Enoda significat explena: & que sit pprietas. notū est. hoc est nodū exulue. Actius in Eurysace: Tu autē. quod quæro abs te enoda. & qui sis explica. Idē in Alphesibœa: Quid tā obscuri dicūt? Est ne tam inenodabile? Enni. in Thele. Verū quorū liberi letho dati sunt in bello: nō libenter huc enudari audiūt. Turpil. in Demetrio. Ab initio vt res sit gesta enoda mihi. Pa. i Perhibœa. Gnato ordinē oēz vt dederit enodat pri. Mar. Tul. de fi. bo. & ma. li. v. Hęc igr Vubis explicanda sūt sed si enodatius vus ignoscetis huius ætati. Var. de vita patrū lib. j. Neq vt initia singulis rebus diut⁹ moremur: vt dixi: atq enodare subtilius velimus.

¶ Grūmus dr agger & a cōgerie dictus. Acti. in cennmao.

¶ Quē cūq institerā grūmū aut pcisum iugum.

¶ Torris dr fax: vñ torridare dicim⁹ cōburere. Acti. in Menalippo: Regina erit tps cū hic torris quē amburi vides. Idē in Meleagro: Eō suę vitę finē ac fati internitionē fore Meleageo: vbi torris eēt interfect⁹ flāme⁹.

¶ Expectorare est extra pect⁹ eijcere. Acti⁹ in Phœni. Incusant vltro a fortuna opibusq oībus desertū abiectū afflictū ex animo expectorāt. Idē in Epigono: Eluquere proprie ac pauorem hunc meū expectora. Cic. de nra. li. iij. Tum pauor sapientiā mihi omnē exanimato expectorat.

¶ Extispices pprie aruspices dicti sunt q extaspiciāt. Actius in medea. Principiu extispiciū ex prodigijs cōgruens ars te arguit. Var. iu Sereno.

Te consulē mihi pedū cedere subsidio: & hustia sed extispici disputanti relinquo.

¶ Lactare est inducere & mulcere velle decipe. Acti⁹ in medea: Nisi vt astu ingeniuz lingua laude & dictia lactat lenibus. Pac. in Illiona: Ne porro te error q nōc lactat maceret. Cœlius in Hipoboli: Mea rastratia qđ proludium quæ voluptas quę re lactat largitas. Acti⁹ iu Alcmeoue: tanta vt frustrando lactās vanas protrahas. Varro unos lyras: Quibus suam delectet & ipse amusiam & aoiditatem spiritibos lactet suis. Cic. Tuscu. li. iiij. Maliuolentia lactaris maln alienu: delectatu: iocatio & similia.

¶ Succussare est frequēter excutere succū. Acti. i Philocteta: Agite ac vulnus ne succusset geessus caute ingredimini. Luc. saty. li. iiij. Successatoris rardiq cabulli. Idē li. xv. Cāpanus sonipes succussor null⁹ sequat.

¶ Strena dicta ē a strenuitate. Pūpo. in pictorib⁹: Aliside siqua ventura est alia strena strenue.

¶ Adulatio est blaodimentū proprie canū: q & ad humines consuetudine est tractū. M. T. de na. deo. lib. ij. Canum vero tam.

¶ Idem de offi. li. j. Cauendum est ne assentatorib⁹ patefaciam⁹ auris: ne ve adulari nos sinam⁹: Luer. Canis vocis adulat. Actius in Prometheo. Tum ei vulās pēnata cauda nostrū adulat sanguinē.

¶ Manducones qui & māduci dicti sunt & mādones edaces: Pumpo. in pictori. Magnus māducus Camellus canterius. Lucil. Atq oēs mandonum gulæ. Var. in Margo. Magna vt tremiscat Roma & magnę mādonum gulæ.

¶ Senica significat senex. Pōpo in picturibus: Papp⁹ hic medio habita senica oon sexcūtia. Idem in preconę posteriore: Sed me sed exercet senica nequam: oē q illo quid faciam sciu.

¶ Gradarius est molli geadu & sine succussatura nitēs Luc. saty. lib. xiiij. Ipse equus non formosus geadari⁹ optimus vector. Var. in Modio: An qui gradu tolluti te melius q ture molliter vectus cito relinquant.

¶ Exdorsuare dorso nudare Plau. in Aulu. Tu macerio congeum murenam exdorsua quantū potes.

¶ Delerare est de recto recedere. Lera autem est fossa recta: quæ contra agros tuendos ducitur & in qua viligo terre decurrat. Pūpo. in pstibulo: Iā abierunt: iam nun tundōt: iam ne ego sum in tuto satis: nuz quis hic resistit q nondō habeas letarit mihi id est confodent. Luc. lib. xxvj. Quapropter deleru: & cupidi officiū fugo rrube cum Plau. in Amphi. Delerat vxor.

¶ Centuriatim dictū est abundanter & copiuse a cēturijs quę suffragium in comitijs ferebant Pompo. in pstibolo. Cootinuu ad te centuria iucurrent qui panem petunt.

¶ Rumē dr locus in vētre: quo cibus sumit: & vñ redditur. vñ & rumiare dr. Pompo. in prostibulo: Ego rumorē paruifacio: dū sit rumē qui implea.

¶ Rudus stercus q radit. Luc. saty. li. vj. Vim pstruēdū & faciendum huc aggerem & id genus rudus.

¶ Rutrum dictū a radēdo. Pōpo. in Panuceatis: Sarculum hinc illo profectus illū radisti rutrum. Luc. sa. li. xiiij. Frumentanus est modiū hic secuz atq rutellū vna affert. Var. i Margo: cui celer die nos lēmatos lego sancti patri stoici fili⁹ rutru cap. displanat

¶ Nebulones & tenebriones dicti sunt qui mēdacijs & astutijs suis nebulā quandā & tenebras ubijciāt: aut quibus ad fugā fugitiuis & furca hęc erant accōmodata & vilia: Pōpo. in Panuceatis. Quod dedi nebuloni: quem ptesom pauperem Luc. saty: lib. xiiij. Pau⁹ mihi cubitan⁹ questu hibera in terra fuit lucifugus nebulo

id genus sane. Idem libro. xx. Nugator quidem ac nebulo fit maximus multo. Affra. in epistola: Huc venit fugiens tenebrionem tirium                si & accusator & reus erunt tenebriones: vterq; vtrum q; vituperator: quod Homerus confirmat.

Var. in Gerunto didascolo. M. Curius consul capitolio cum delectum haberet: nec citatus tribunus respondisset: vendidit tenebrionem.

¶ Truam veteres a terendo: quā nos diminutiue trullam dicimus: appellari voluerunt. Pōpo. in Panuceatis. Mulier vbi aspexit tram minfice ntulatam trullam Titinnius in fecina: Sæpiam cocus magnum ahenuz quando fuerit paula confutat trua.

¶ Euannetur dictum est venti letur vel moueaf a vāno in quo legumina ventilantur. Pompo. in Panuceatis: Dixi ego illud futurum in patria valua: vix hæret misera. euaunetur. & mea ocius opera vt fiat fecero. Luc. saty. li. vij. Huuc molere illa: aut vt frumetū vanuere tum vis. Idem. libro. xj. Cirus at vt si frumentū clunibus vannat. Var. de re rustica Vt quod leuissimō est in eo: atq; appellatur acus palea vannatur foras extra aream.

¶ Vafrum est calidus & quasi valde afrum & vrbanū Pompo. in præcone posteriore: Tergum varium linguam vafram M. T. de rep. lib. iij. Non sunt in disputatiōe vafri: ;oō veteratores: noo malinosi. Affra de diuortio. Qui coner noctu clanculum brusire dotez: ne repromittat vafer hooeste vt latices: & nos laudas diutius.

¶ Particulones dicti sunt cohæredes: q; partes patrimonij sumāt: Pompo. in pręcone posteriore. Age modo. sta: garri particulones producam tibi.

¶ Clepere est furari tractum a κλεπτω verbo græco Actius in Epigone. Eaq; vt hoc causa. aut ue quis vt nostra auribus verbis cleperet. Plau. in Pseudolo. Rape clepe harpaga. M. T. de re. li. iiij. Nōmodo vt sparte rapere: vbi pueri & clepere discunt. Pacu. in hermiona Sermonem hic nostrum ex oculto clepit: q̄tum intelligo. Var. in Octogies. Si seq; opifico noo promitur clepere.

¶ Corporare est interficere: & qoasi corpus soluz sine anima relinquere. En. in Aodro. Corpus contemplatur vnde corporet vulnere: Acti⁹ in Stasiatis vl. Tropea. lib. j. Corpore abs rergo es ausus.

¶ Circus dicitur omnis ambitus vel gyros: cuios diminutiuuz est circusus. Actius in Andromada: Quot luna circuloa anno instituit.

¶ Mediciuam dicimus & venenum tractum a gręcis qui venenum φαρμακον appellant. Actius in phęnicis: Se venenia sterilem esse illius opera sunt medicina autumas.

¶ Cernuus dicitur proprie inclinatus: quasi q; terraz cernat Lu. saty. li. iij. Cernuus ex templo plaotas conuestit honestas. Vir. lib. x. Electoq; incumbit cernuus aimo. Luc. satyr. li. xxvij. Modo iursum modo deorsum tanq̄ cernuus hædus. Varro de vita patrum. lib. j. Etiam pellis bubulas oleo pertusas percurrebāt: ibiq; cernuabāt: A quo ille versus vetus est in carminib⁹ Ibi pastores ludos faciunt cernui consualia.

¶ Stricturę dicunf proprie scintillæ: que de ferrō feruenti eunt: q; aut stricte emittantur. i. celeriter: aut q; oculos sui fulgore perstringāt. Vir. li. viij. Stricturæ. calybum & fornacibus ignis anhelat. Luc. saty. libro iij. Crebræ vt scinnllæ instricturis. quid genus olim feruenti ferro.

¶ Quiritare est clamare tractum ab his qui quirites inuocāt. Luc. satyr. lib. vij. Hęc in q̄ rudete rostris atq; eiulitauit concursans veluti ancarius clare q; quiritās. Nigidius in Commento: Grammaticis clamat quiritatum.

¶ Caries est vetustas vel putrilago. Vnde cariosuz veteres dixerūt. Luc. saty. li. vij. Ne auriculas obsidat caries: ne vermiculiq;. Turpil. in Leucadia: Operij vide te vt osculatur cariem: nū illū illa hæc pudet. Affranius in priuino: Nemo illa viuit carie cariosior.

¶ Virosæ mulieres dicuntur virorum appetentes vel luxuriose: Loc. saty. li. vij. Dixi ad principium venio vetulam atq; virosam vxorem cædā potius: q̄ castrez egomet me. Affra. in Diuortio: Vigilans ac solers sicca sana sobria virosa non sum: & si sum nō desunt mihi quæ vltro dent: ætas interga est forme satis.

¶ Capronæ dicuntur comæ quæ ante frontem sunt quasi a capite pronę. Luc. saty. libro. vij. Aptari capot atq; comas fluitare capronas altas frontibus immissas vt mos fuit illis.

¶ Cerebrosi dicuntur ad insaniam faciles: quibus cerebrum moueatur. Luc. satyr. lib. xv. Te ptimum coz istis insanum hominem & cerebrosum.

¶ Gliscit est congelascit. & colligitur vel crescit vel ignescit Tur. in Philo. Cum te saluum video: vt volui glisco gaudio. Actius in Aeneadis: Dissumam tibi. perduellum est quorum aut quibus se apertius gliscunt. Pacu. in Periboea Sed nescio quidnam ē animi horrescit atq; gliscit gaudium. Salu. li. iij. Neq; iā sustineri poterat immensum aucto mari & vento gliscēti. Vir. li. xij. Haud secus accenso gliscit violentia turnu. M. T. in Hortensio: Ad iuuenilem libidinem copia voluptatum gliscit illa: vt ignis oleo. Plau. in Asina. Tempus est subducere hinc me pulcre hoc gliscit prælium:

¶ Postomis dicitur ferrum qd̄ ad cohibendum equorum tenaciam naribus: vel morsu imponitur. Luc. satyr. libro. xv. Miles postomis huic ingens de naribus pendet.

¶ Tricones morosi & ad reddenduz duri. Luc. saty. lib. xj. Cotta senex. Crassi pater huius panæti magus

fuit.tricorum manus soluere nulli lentius id est facilius.

¶ Sagæ mulieres dicuntur fœminę ad libidiné virorum indagatrices. Vnde & sagaces canes dicuntur.ferarum vel animaliũ quesitores. Luc.saty.lib.vij. Aetatez & faciem vt saga & bona conciliatrix. Turpil.in boetonbus: Non ago p sagam precio combustam vt vulgo solent.

¶ Lapit significat obdurescit & lapidem facit: Pacuuius in Periboea: Lapit cor cura:erũna corp⁹ cõficit.

¶ Munes apud veteres dicebantur non a largitione quę ignota erat.sed consentientes ad ea quæ amici vellint. Pacuuius in Doloreste: Animumq cum largitio multis ignorata erat munificus nemo putabatur:nisi pariter volens Luc.lib.xxvj. Munifici munesq amicis nostris videamur viri.

¶ Petulantia dicta est a petendo M.Tulli. de repub. lib.iiij. Itaq a petendo petulantia a procando vel poscendo procacitas nominata est. Vnde & proci dicti sunt matrimoniorum appetitores. Terẽ.in Ecy. Maligna multo & magis procax facta ilico est. Liuius in Aegystho: Qui q parere vos maiestas mea procat:toleratis temploq hac deducitis.

¶ Kalendarum vocabulum proprium. Varro complexus est de vita patrũ.lib.j. itaq Kalendis Kalendabantur id est vocabantur & ab eo Kalendæ appellatæ:qđ est tractum a gręcis.qui καλεῖν vocare dixerunt.

¶ Consulum & prætorum proprietas q cõsulant & prœeant populis auctoritate. Varronis ostenditur de vita patrũ.lib.ij. Quod idem dicebantur consules & prætores.q præirent populo prætores:q consulerẽt senatui consules.

¶ Procacitas a procando vel poscẽdo.vnde proci dicti sunt matrimoniorum appetitores. M. Tullius de repub.lib.iiij. A precando id est poscendo procacitas nominata est.

¶ Ignominia nominis nota. M. Tullius de republi. lib.iiij. Censoris iudicium nihil ferre damnato nisi ruborem. Itaq vt omnis ea iudicatio versatur tantummodo in nomie animaduersio illa ignominia est. Lucillius satyr.lib.xxix. Qui te antiquis non sinit delitijs maculam atq ignominiam imponere.

¶ Fidei proprietatez exemplo manifestauit. M. Tul. de republi.lib.iiij. Fides enim nomen ipsum videtur mihi habere:cum fit quod dicitur.

¶ Portitores dicuntur teloneanij:qui portum.obsidẽtes omnia sciscitantur:vt ex eo vectigal accipiant. M. Tullius de republi.lib iiij. Nolo enim eundem populum imperatorem & portitorem esse terrarum. Optimum autem & in priuatis familijs & in republi.vectigal duco esse parsimoniam. Plau.in menæchmis portitorem domuz duxit:ita michi necesse est loqui quicquid ægit atq ago. M.Tullius de offi.lib.j. Primum improbantur hi questus qui in odia hoim incurrunt: vt portitorum:vt fœneratorum Teren.in Phor. Sed epistolam ab eo allatam esse audiui modo & ad portitorez esse delatam Plau.in Asina Ego pol istum portitorẽ priuabo portorio: Virgil.libro.v. Portitor ille carõ.var.in mysterijs:æs defraudasse cauponã bonã luto obliuisse cõ portitores æra induxere.

¶ Seditionis proprietas a. M. Tul. manifesta est in li. de repub.vj. Eaq dissensione ciuium: q seorsum eũt alij ad alios seditio dicitur.

¶ Hamiotas piscatores ab hamis. Varro in Bimarco voluit appellari. Cohortis cocorum atq hamiotarũ aucupumq.

¶ Valgium est propie intortum. Neuius militib⁹ pomecinensibus: Valgus vetemosus genibus magnis: talis turgidis.

¶ Vatrax & vatricosus pedib⁹ viciosis. Luc.li.xxviij. vt si progeniem antiquam:qua est maximus quintus vatrax:qua vaticosus vatrax.

¶ Catax dicitur quẽ nunc coxonem vocant. Lu.saty. lib.ij. Hostilibus contra pestem: perniciemq catax q̃ & Manlius nobis.

¶ Silones supercilijs prominentibus dicti significatione manifesta. Varro in Υγωθιοσαυτορ. Nõ me non vnõ scribunt esse grãdibus supercilijs silonẽ quadratũ q Silenus hirsutis supercilijs fingeretur.

¶ Brunci sunt producto ore & dentibus prominentibus. Luc.saty.libro.iij. Bruncus nouit lanius dente aduerso æminulo hic est rhinoceros.

¶ Cõpernes dicunt̃ longis pedibus. Luc.saty.li.xvij. Nũc cẽses chiliploca mora illã nã licitum veterũ esse aq̃ etiã inguina tangere mãmis cõpernẽ aut varrũ fuisse Amphitriones acceptui alcumenã atq alias:lenã ipsaz demiq nolo dicere.tute vide atq dissimulabo.deligę qđ vis in aliquã rem insigoẽ habuisse verrucã neuũ pictũ dentẽ eminuló vnũ.

¶ Varri dicõtur obtortis plãtis Luc.saty.li.viij. Conpernem aut varruz fuisse Amphitrionis acceptui. Nã & varices inde dicuntur venę in suris:inflexę vel obtorrę. Varro in epistola ad Varronem: Nam si tuam rhedam non habuissem haberem varices.

¶ Lingulacę dicuntur verbosi. Varro in Papia.j. quare resident lingulacæ obtrectatores tui iã nunc murmurantes dicunt. Plautus in cassina: lingulaca est:nã nunq̃ tacet.

¶ Rabulæ litigiosi a rabie dicti. Varro in papia Pappo Ille ales galus:qui suscitabat ait:harũ musarum scriptores ao hic quia gregem rabularum.

¶ Ebullire est feruescere dictum a bullis. Cice. Tusculanarum lib.ij. Qui si virtutis ebullire volent: & sapinas nihil aliud dicent:nisi eam vim qua fiunt nostræ voluptates quas supra dixi.

¶ Rapones a rapiendo dicti. Varro in papia Pappo

Pretor vester eripuit michi pecuniam: de ea questum ad annum veniam ad nouum magistratum cum hic rapo vmbram quoque ipei deuo rasset.

¶ Strabones sunt: quos strabos nunc dicimus. Var. in flexa. Multi enim qui limina intrarunt integris oculis strabones sunt facti. Luc. libro. xvij. nulli me inuidere non strabonem fieri sæpius delicijs meis thorum.

¶ Exterminatum est extra terminos missum. Luc. libro. xxix. Nō rediret ad se atque illam exterminaret mi. feram. M. Tulli. de offi. libro. iij. Atque hoc omne genus pestiferum atque impium ex hominum cōmunitate exterminandum est.

¶ Exodium est fini a græco tractus quin ΕΞΩΤΗΣ ΟΔΟΥ idest viam. Varro Cum in vinculis publicis esset etiam bibisse. in exodio vitę. Idem. Eosᵖote vitę cursum vt cognoscere possem & quę seruitutis & libertatis ab origine ad exodium ductæ. Idem in Tapheme nippo. Quod cœperas modo inuia narra: vt ad exodium ducas.

¶ Putus dictus est a putando. Plautus in Pseudulo: Purus putus est ipsius: Var. ΟΝΟΣ ΛΥΡΑΣ. Mellila Mea igitur hic accumbe pura ac puta. Idem in Prometheo Thyrso scandalos locat sibi amiculam de lacte & cætera repulia quam apes millesiæ coegerint vt ex omnibus floribus libantes sine osse & neruis sine pellę: sine pilis.

¶ Putam proceram teretem formosam. Nam & ratio nes ea causa putari dictę sunt: quotiens ex his fraudis aut falsi mēdacij aut iniqui aliquid separatur. Et ipsum namque cū dicimus dubitantes: puto significamus nos in rebus incertis & obscuris falsis opiniōibus fieri ambiguos.

¶ Compedes non a pedibus dictę: sed ab impedimēto. Varro in prometheo libro primo. Ego infœlix nō queam vim propulsare atque inimicum orco dimittere ne quemque sæpes aratas manus compedes coner reuellere. Idem in Flexibulis. Domo exeo inetro: & pedes corrigijs compedio. Idem in Parmenone. Lepusculi timentes hoc quadrangulum dedit Dianæ rete nexile archia suis eum fugam lineamque compedam. Idem sesquivlixe. Quo cum ire vellemus: olbus flare vbi corpori trinas cōpedes impositas video.

¶ Fulgura dicuntur corruscationes a fulgore. Varro. Cognitio enim trium fulget & tonitruum fulguris a fulmine orta.

¶ Coagulum a coagendo quod est colligendo. Var Ne est modus matulæ cui nichil iucundius quisque viuit: hoc ægritudinem ad medendam inuenerunt: hoc hilaritatis dulce seminarium hoc continet coagulum conuiuia.

¶ Mulierosi dicti mulierum appetentes. Affra. in Vopisco. Homo mulierosus confert me ilico alio.

¶ Flagriones dicti sunt serui: quod flagris subiecti sunt vt verberones a verberibus. Affra. in Vopisco. Tu flagrionibus pruirigno iucunditatis plus est vitæ michi quam cōmercatis consequi te edulibus.

¶ Merenda dicitur cibus qui datur post meridiem. Affranius fratris. Interim merendam occurro ad cœnā cum ventiuuat.

¶ Pedetentim & pedepressim dictum est tarde quasi lenta & tardatione. Tu. de offi. li. j. Sin minus sensim erit pedetentimque faciendum. Lu. libro. xxvij. ille contra omnia inter plures sensim & Pedetentim foris ne quem lædat; Quadrigarius in annalibus. Exercitu instructo pedetentim milites ducere cæpit. Cœcili. Atra ut ipse cum cætera copia pedetentim sequitur.

¶ Calces a calcando: quod est intendo dictæ sunt: nō a calcitrando. Nam & de omnibus pedibus hominum & diuersorum animantium dici potest. Nam sunt calces extrema pars pedum terræ proxima. Virgil. lib. v. Ecce volans calcemque terit iam calce diores. Idem lib. vj. Tollit se arrectū quadrupes & calcibus auras verberat.

¶ Subligaculum est quo pudendę partes corporis teguntur: dictum quod subtus ligerur. Tu. de offi. li. j. Scænicorum quidem mos tantam habet vetere disciplina verecundiam: vt in scæna sine subligaculo prodeat nemo.

¶ Mediocritas medium dici voluit. Tul. de offi. lib. j. Eadem ratio est habenda vestitus: in quo sicut in plerisque rebus mediocritas optima est. Luc. li. xxvij. Paulo hoc meliꝰ quam mediocre hoc minꝰ malū: quam vt pessimū Teren. in An. Sed tamen omnia hæc mediocriter. Ci. Tuscu. lib. iij. Ad hec mihi differenter mediocritates: quę si naturales sunt: quid opus est consolatione?

¶ Modestiam a modo dictam. M. T. auctor est de offi. lib. j, Non hanc quam interpretamur modestia quo in verbo modus inest.

¶ Antes sunt quadraturæ: vñ & ante dictæ sunt quadre columnæ. Vergilius Geor. li. iij. Iam canit effetos extremus vinitor antes.

¶ Immune dicitur sine officio sine munere. Vir. geor. li. iij. Immunisque sedens aliena ad pabula fucus. Tul. in philip. li. j. Num immunitates datę.

¶ Camerum obtortum vnde & camerę tecta in curuitatem formata. Vir. geor. li. iij. & cameris hittę sub cornibus aures.

¶ Dirum est triste infestum: & quasi deorum ira imissum. Virgilius Geor. lib. iij. Priusquam dira per incautum serpant contagia vulgus. Et ęnei. lib. iiij. Vltricesque sedent in limine dirę. Tul. de senectute. Intelligi potest ex his fratribus: qui in adelphis sunt quanta in altero diritas: in altero comitas.

¶ Exordium est initium unde & vestis ordiri dicitur cum instruitur detexenda. Virgilius æneі.lib.iiij. Quonam reginam ambire furētem Audeat affatu: quæ prima exordia sumat. Tullius in hortensio. Perge quęso necenim imperite exorsus. Luca.li.xxix. Virō tristis contorto aliquo & pacuuiano exordio. Cicero in Timæo dicit. Facillimum autem est in omni conquisitione rationis exordium Var. onos lyras. Qui fabularuz collocant exordia.

¶ Inops dicitur sine ope & auxilio. Virgilius in.viij. Res inopis euandrus habebat. Et georg. libro.j. Atq; inopi metuens formica senecte. Terentius in Adel. Ferte misero atq; innocenti auxilium: subuenite inopi. Tullius de offi.libro.ij. Nimirum enim inops ille & si bonus est vir etiam si referre gratiam non potest habere tamen potest.

¶ Defraudare significat fructuz minuere vel per fraudem aliquid exquirere. Terentius in Phor. Suum defraudans genium cōpersit miser. Plau. in Asinaria. Tē ego defraudem: cui ipsi nihil est in manu? nisi quid tamen porro vxorem defraudauens.

¶ Sudum dictum est quasi semi vdum vt est aer post pluuias. serenos & liquidus. Virgilius in. viij. Arma inter nubes celi regione serena per sudum rutilare vident. Plautus in milite. Cum solis radij olim cum sudum est solet. Et Luc.lib.xxix. Nec ventorum flamina flando suda secundent.

¶ Irritare dictum est proprie prouocare tractum a canibus: qui cum prouocantur: irruunt. Luc. saty.lib.j. Irritata cane q̄ homo q̄ planiꝰ dicit. Terētius. in Phor. Irritor. Virgilius lib.x. Irritatq; virum telis & voce lacessit. Salustius hi.lib.i. Tunc vero & posci cum cæteri eiusdem causa educere senatus rati maximo gaudio bellum irritare. Luc.lib.xxviij. Sin amore irritāt suo. Plau. in Amphi. irritabis crabones. Var. sesqui vlyxe. Omnis irritans ventos omnisq; procellas.

¶ Ablegare est proprie alio mittere dictum a legatis qui cum legationibus mittuntur. Terentius in ecyra. Aliquo est mihi ablegandus dum parit Philomena.

¶ Arcanum dicitur secretum vel absconditu; ꝙ que in arcis sunt celata sunt & abscondita. Virgilius æneі. li.iiij. solam nam perfidus ille Te colere arcanos etiā tibi credere sensus. Et æneі.lib.i. Longius & voluens fatorum archana mouebo.

¶ Tormines genus morbi dicti quod dolore torqueant. Cicero. Tusc.lib.ij. Quamuis idem forticulum se in torminibos & in straguria sua prębeat & quarto. Itaq; dicimus grauidinosos quosdam & torminosos

¶ Monumēti proprietatem a monendo Marc. Tul. exprimendam putauit ad cæsarem epistola. Sed ego quę monumenti ratio sit nomine ipso admoneor. Ad memoriaz magis spectare debet posteritatis. q̄ ad presentis temporis gratiam. Virgilius lib.v. Quem cādidam Dido Esse sui dederat monumētum & pignus amoris.

¶ Riuales dicti sunt quasi in vnum amorem deriuātes. Teren. in Eunucho. Miles thraso phędrię riualis.

¶ Gestire significat lætum esse. dictum est a gesticulis facilioribus. Teren. in Eunu. Cherea quid est ꝙ sic gestis? aut quid hic sibi vestitꝰ querit. Virgi. Geor.li.j. Et studio incassum videas gestire lauandi.

¶ Inuolare est irruere insilire: aut a volatu: aut a vola. i. media manu dictum. Terentius in Eunu. Vt ego vnguibus facile illi in oculos inuolē. Luc.lib. xxx. Inde canino ritu oculisq; inuolem.

¶ Propinare a græco tractū est προπινειν post potum tradere. Teren. in Eunu. hūc vobis comedendū & bibendū & deridēdō propino. En. saty.li.iij. En meas elue qui mortalibus versus ꝓpinas flameos medullitꝰ.

¶ Insulsum proprie est fatuuz quasi sine sale. M. Tul. ad Cæsarem iuniorem: in epistola.ij. Sed ita locutus insule est vt mirum senatus conuitiū exceperit. Et de ora.li.ij. Vt nihil aliud corū nisi ipa isulsitas rideatur.

¶ Ignauū segne torpidum feriatū & sine igni. Vergil. Georg.lib.iiij. Ignauū fucos pecus a pšepibus arcent. Et geor.lib.iij. En age segnis rōpe moras. M.T. ad cæsarez iuniorē li.ij. in quo me tua ꝓuocauit oratio mea cōsecuta est segnis. Et de sene. Quę vitia sunt nō senectutis: sed inertis ignauiæ somniculosę senectutis.

¶ Calamitosum dicitur malis & calamitatibus pręgrauatum. Tul. in verrinarum diuinatione. Et honoris amplissime puto esse & accusare improbos & miseros calamitososq; defendere.

¶ Serium triste & quasi sine risu. M. Affranius in priuigno. Nō ego te noui tristē seruū serium? Plau. in Amphi. Nūc quidē p̄ter nos nemo est: dic mihi verū serio.

¶ Interpollare est imminuere & interponere & nouā formā euertere fingere. M. T. in Verrē Actione.ij. Aliquid demendo mutando interpollando: & est tractuz ab arte fullonia: quę poliendo diligenter vetera queq; quasi in nouam speciem mutat. Plau. in Amphi. Illic me homo interpollabit: meūq; os finget denuo.

¶ Euerticulū genus est retis piscatorij. a verrēdo dictū: vel ꝙ trahaƭ vel qd fuerit pisciū nactū euerrat. Ad hoc M. T. verrinarū lib. vj. De signis ꝙ nunq̄ videbis huiuscemodi euerticulū vlla in prouincia fuit.

¶ Diuaricari dictum est distēdi: dictū ab his qui vitio naturæ ita sunt pedibus discretis: vt eos in diuersum habeant separatos, M. T. de signis. Sopatruz hominē summum domi nobilez summo magistratu pręditū diuarican ac deligari iubet.

¶ Vacillare est trepidare vł cū lassitudine niti: a senibꝰ qui sunt ęuo defessi: adq; sustinēdā lassitudinē baculo tarditatem leuēt. M. T. philippi li.iij. in galliā mutillatum ducit exercitum cum vna legione & ea vacillāte.

¶ Prestringere dictũ est nõ valde stringere & claudere. Plau. in milite glo. Prestringũt oculorũ aciẽ in acie hostibus. Luc. li. xxx. Prestringant oculorõ aciem in acie hostibus splẽdore micanti. M. T. de senectute. voluptas rationi inimica est mẽtis: vt ita dicã prestringit oculos: nec habet vllum cũ virtute commercium. Varro in andibatis. Non mirum si cæcatus ratio. mirũ sic essens q̃ Præstricti. Cicero de fato. & fini. bonorũ & malorum lib. ij. Acies animorum nostrorum virtutis splendore perstringitis.

¶ Angina genus morbi eo q̃ angat & græce sinãchia appellatur. Luc. lib xxx. Insperato abit quem vna angina sustulit ora.

¶ Arquatus morbus dictus qui regius dicitur q̃ arc⁹ sit concolor de virore: vel q̃ ita stringit corpora: vt in atcum ducat. Lucilius q̃ nos esse arquatos surgamus: eamus: agamus. Var. in eumeni. Nam vt arquatus qui est lutea omnia videntur sic insani sant: & furiosi videntur esse insani.

¶ Priuõ est propriũ vniuscuiusq̃. Vnde & res priuata. Loc. lib. xxx. Cucullę accedunt priuæ cẽtonibos binis Idem abdomina thynia priua dabo.

¶ Nugator nugis turbator. Loc. lib. xxx. Quã me hoc tempore nugator cognoscere non vis.

¶ Foramina q̃ diminutiua foribus dicta. Cice. Tusculã. lib. j. Nam nunc quidẽ: qoanq̃ foramina illa: q̃ patẽt ad aĩos a corpore callidissimo artificio natura fabricat̃.

¶ Discerniculum acus quę capillos mulierõ ante frontem diuidit: dictum a discernendo: Luc. li. xxx. Euplocamo digitis discerniculũq̃ capillo.

¶ Fratrũ proprietatẽ. Nigidius accutissime dixit. Frater est inqoit dictus quasi fere alter.

¶ Supplantare dictũ est pedẽ supponere. Loc. li. xxix. Supplãtare aũt grece υποσκελιζειν dicit̃. Tul. de offi. li. iij. Cõtendere debet q̃ maxie possit vt vincat supplãtare eũ qui cõ certet: aut manu pellere nollo mõ debet.

¶ Coniungere copulare dictũ est a iugo. Luc. lib. xxx. Quã mihi quantum est inter humanum genus: rerõq̃ inter se coniungat cõmunicetq̃.

¶ Fenestre a græco vocabulo conuersum est in latinõ απο του φαινειν Cice. Tusc. li. j. Nõ eas partis: quę quasi fenestre sunt animi.

¶ Emungi ex manifesta significatione manat. Luc. li. xxx. In mellis speete esse oẽm quouis possem emõgi volo. Teren. in phor. Emunxi argento senem.

¶ Agglomerare implicare cõiungere dictũ a glomere. Virgi. æneĩ. li. ij. Et lateri agglomerant nostro.

¶ Collare vinculi gen⁹ quo collõ astringit̃. Lu. li. xxix. Cũ manicis catulo collareq̃: vt fugitiuum deportem.

¶ Depilari dictũ rarefacti. Luc. li xxix. nato quid actũ est depilati omnes sumus.

¶ Excusari cutis excludi. Varro.
Appolloniũ ideo excuriãt: q̃a nihil habebat

¶ Pensum significat æquatũ: q̃ sine inclinatione sunt quæ penduntur. Luc. li. xxviij. Nihil parui ac pensi: vti litteras doceas lutum.

¶ Aqua intercus hydropũ morb⁹ quasi aqua inter cutem. Luc. lib. xxv. Aquam in animo habere intercutem M. T. de offi. lib. iij. Si quis medicamẽtuz cui piã dederit aquam inter cutem.

¶ Malthas & veteres molles appellare noluerũt a greco quasi μαλθακους Luc. xxviij. Insanum vocant quẽ maltham ac fœminam dici iubet.

¶ Monagrãmi dicti sũt hoĩes macie ptenues ac decolores: tractõ a pictura q̃ priusq̃ colorib⁹ corpat̃ vmbra fingit̃. Lu. li. ij. Vix viuo hoĩ ac monagrãmo. Et. xxvij. Quæ pietas monagiãmi quinq̃ adducti pietatẽ vocãt

¶ Portorĩo dr̃ merces quę portitoribus datur. Luc. li. xxvij. facit idez quod illi qui ioscriptũ est portu exportant clanculum ne portitorium dent.

¶ Impartire est participare & partẽ dare. Lu. li. xxviij Quibus potest impartit. Nouios in decuma. Si ignotis impartit fleuit facilius. M. T. de rep. lib. v. Qđ molestijs senectutis sue vestris familijs ĩpartire posset. Et ad Hirtium lib. v. Et quoniam vt hoc tempus est nihil habeo patrię q̃ impartiam.

¶ Sedulo significat sine dolo. Luc. li. xxvii. Salutẽ fictis versibus. Luc. Quibus potest impartit: totũq̃ hoc studiose & sedulo. M. T. de fi. bo. & ma. Sedulo inq̃ faciam: sed fortuna fortis: quare conare quæso.

¶ Scriptorarios veteres quos nõc rabellarios dicim⁹ dici volunt: q̃ scripturis & cõmentarijs oim: vel vrbiũ vel prouinciarũ cõplectuntur. Luc. li. xxvi. Publicanũ vero vt asię fiam vt scripturarius.

¶ Versipelles dicti sunt quolibet genere se cõmutãtes. Luc. li xxvi. At libertinus tricorius syrus iste ad mastigias qui cõ versipillis sto: & qui cũ muto omnia. Plau. in Amphi. Versipellem se facit: quando iubet.

¶ Cõbibiones cõpotores a bibẽdo dicti. Luc. li. xxvi. Q̃ siquidẽ repperi magnis cõbibionum ex copijs.

¶ Capital dictõ ẽ capitis piculũ. Plau. in Menæchmis Nunq̃ hercle effugiet. tamet si capital fecerit. Luc. lib. xxvj. Facile deridemur: simul capital esse trascier.

¶ Clãdestino est abscõdite. Luc. li. xxvi. At enim dicis clandestino tibi quod cõmissuz foret neu mittere quicq̃: neu mysteria hæc feras foras.

¶ Idiota græco tractum ιδιωτια inutiles: quin sibi tãtum nõ plurimis vtiles. Luc. li. xxvi. Quidni & tu idez illitteratum me atq̃ idiotam diceres.

¶ Expirare dictũ est vel a spiritu effuso: vel a spiraminibus. Luc. li. iiij. Expirãs aĩam pulmonibos ager agebat. Idẽ li. xxvi. Vt si illuuiẽ facere per ventrẽ vel curare omnibus distento cordore expiret vis.

¶ Eliminare extra limẽ eijcere. Pacu. in doloreste. Vbi illic est me miseram: qũ clam eliminat. Põpo. in concauos. Istic manet: eliminabo extra ædis coniugem. Enni⁹ in Medea: Exule antiq̃ herilis filia custos corpis qđ sic extra ædis exaiata eliminat: Acti⁹ in Meleagro. Tũ vt eliminor clamore siml̃ ac nota vox ad aures accidit

¶ Incoxare in coxam sedere. Põponius in panuceatis Neq̃. n. candida causa incoxem vnq̃ iuoantes.

¶ Condepsere cõmiscere a gręco tractum. Homerus

Pomponius: Nuptijs pattem inspui. conclusi condepiui.

¶ Vituperare dictū ē vitio dare tanq̄ culpæ vel displicentie. Teren. in Andria. Nūc quā rē vitio dēt: q̄so aiad uertite. Et in sequentibus. Id isti vituperant factum. Lectū est autē & vitiū dare hoc est vnicuiq3 rei culpam āplicficare: S3 hoc in incertę auctoritatis scriptoribus inuenitur.

¶ Ordiri est ponere incipere. Actius in Amphi. Non paruam rē ordibor: ne recte obsecro. Affra. Suspecto tamen animo ordiri me oportet paula paululum.

¶ Pilare dictum est vt plumare pilis vestiri. Affranius in cōpitalibus. Preterea corpus meū nūc pilare primū cœpit. Nonius in exodio. Pao du3 poterunt antequā pugnę pilant.

¶ Populare significat populi amorē consiliare. Vnde populares dicti de vno populo amici. Pacu. ingresse. Atq3 vt pmeruit pater mihi patriam populauit mea3. Ter. in Phor. Amicus summus meus & popularis geta.

¶ Rabere dictū est a rabie. Var. Idem antiquior tecti. Quid est quod laceras: quid rabis. quid vis tibi. Ceci. in hippolimero: Ast rabia rabere se ait.

¶ Supersedere manere. percessare quasi voluntarie & cōsilio sedere. Turpil. in pedio: Vt ille ac sese abstineret: ego supsederē nuptijs. Plau. i epidico. Supersede istis rebus iam tu ipse vbi tuber finē face. Sisenna histo. li. iij. de virtute eorum accusanda ploqui supersederunt.

¶ Tinnnire dr sonare. Vñ & tintinnabula sunt nūcupata Affra. in Vopisco. Titinnire ianitoris ipedimēta audio Nigidi⁹ li. xviij. Itaq3 ex remis allanb⁹ altan⁹ titinat

¶ Verminari positū torqueri a vermib⁹: q̄ facile se torqueant. Pōpo. in hirnea. Pappi decimus mensis est cu3 factus est: ita fit: ita semper solet decimo mēse demunt gens verminatur: parturit.

¶ Canatim suatim boatī3 canū & suū & bouū genere. Nigidi⁹ in cōmēto grāmatico. Sūt etiā assimilāter dicta hęc canati3 suati boatim: q̄ ab aialibus sumūtur.

¶ Cossim dictum quasi coxim. Pōponius in Porcaria Hoc sciunt omnes quantū est qui cossim cacant.

¶ Infabre fœde: vt est affabre pulchre Pacu. in Niptia: Barbaricam pestem nauibus nostris obtulit noua figura factam commissam infabre.

¶ Sepiunt signant tenēt: impediūt: dictum a sepibus q̄ obiectę intercludūt. vñ & circūsperum dicitur. Affra. in materteris: perij. lachrymę linguam sepiunt.

¶ Stictinarias veteres pōctos in notis dici voluerunt.

¶ Reserare aperire a sera dictū. qua remota value patefiunt M.T. de offi. lib. ij. Nec ita claudēda est res familiaris: vt eam benignitas aperire nō possit: nec ita reserāda: vt pateat oibus. Virgi. li. viij. Non secus ac si qua penitus vi terra dehiscēs infernas reserer sedes.

¶ Abundare supra modū aliquid eē. Vir. Geor. li. iij. Ergo apibus fœtis idem atq3 examine multo primus abundare tractu3 ab amnibus: qui quarto augētur imbribus: maiorib⁹ & crebris vndis eriguntur.

¶ Virg. geor. li. j. Presertim incertis si mensibus amnis abundans Exijt.

¶ Tergiuersari fallere & dicta mutare: & est oi tergu3 verbere: vt ait Plau. in Amphi. Versipellē se facit qñ lubet. M.T. de offi. li. iij. Tribus generib⁹ quomodo possunt vt incallidę tergiuersant. Var. in .v. itaq3 illa tergiuersari non finent: secumq3 rapient.

¶ Prudentiam a prouidendo dicta3 dilucide ostēdit. Tul. in Hor. Id enim est sapiētis puidere ex quo sapiētia est appellata prouidētia. Et de Sene. Quid plura: sic mihi persuasi: sic sentio: cū tanta celeritas aiorū: sit: tāta memoria preteritorū futurorūq3 prudētia. Et de rep. lib. vj. Totam igitur expectas prudētiā huius rectoris qoæ ipsum nomen hoc nacta est ex prouidendo.

¶ Appendix dicitur qd alij ē adiūctū: quasi ex alio pendeat. Tul. in Hor. Vidit eñi qd videndū fuit appendicē animi esse corpus: nihilq3 esse in eo magnum.

¶ Conuiuij proprietatē. Tul. de Sene. Demōstrat: bñ eñi maiores accubationē epularū amicorū: qa vitę cōiunctionem haberet: conuiuium nominauerunt.

¶ Occasionē ab occatis seminib⁹ qua id efficitur dici. M.T. voluit de senectute. Sparsu3 semen excipit id occatū cohibet: ex quo occatio q̄ hoc efficit est nominata.

¶ Coacmenta dicta sunt coniunctiones arctę: & cōpares a cogendo. i. stringendo: vñ & coagulū dicitur. M. Tu. de Sene viuādi est finis optimos cū integra mente certisq3 sensibus opus ipsa suum eadem quę coagmētauit natura dissoluit.

¶ Vernaliter pro adulatorie a vernis: quibus hęc viuēdi ars est. Cecilius in venatorio. Credo nimis tādē hoc fit vernaliter.

¶ Pecuniosorū & locupletu3 pprietatē apuit. Tul. de rep. li. ij. A pecore pecuniosos: & a possessionib⁹ locorū locupletes appellatos asserens multaq3 ditione ouiū & boū: q̄ tūc res erat in pecore & locorum possessionib⁹: ex quo pecuniosi & locupletes vocabātur.

¶ Viriti dictū est sepatim & per singulos viros. M.T. de repu. lib. ij. Ac ptimis agros quos bello. Romul⁹ ceperat: diuisit viritim ciuibus. Plaut⁹ in Aulula. nō aliter sub hac significantia diuidere argenti dixit nūmos viritim. Varro de vita patrū lib. j. & extra vrbē in regiones. xxvj. agros viritim liberis attribuit.

¶ Vernas veteres appellabāt qui vere sacro fuerāt nati & habebatur nomē hoc peuitabili maledicto. Plau. in Amphi. Hic qui verna natus ē queritur. Plau. qui supra. Cū cruciatu tuo ista hęc hodie verna verba fūditas

¶ Concinnare est facere: vt Plaut. in Amphi. Lachrymantem ex habitu concinnas tu tuam vxorē sed proprietas verbi hęc est: q̄ apud veteres cinnus porionis gen⁹ ex multis liquoribus cōfectū dici solet. Recte aūt concinnare & consentire intelligi potest quasi cōcinnere: vt multis diuerse canentibus vnus efficitur modus. Plautus in Asinaria. Auceps quando cōcinnauit aream effundit cibum. Tul. de fi. bo. & ma. lib. iij. Cum his cū qoibus cōcinnebatur verbis discrepare. Idem in Acade lib. j. Qui cum similitudinę verbi concinnere maxime sibi videtur.

¶ Paupertas dicta est a pecunia parua. Var. de vita pa. li.j. Pecunia qua erat parua ab ea paupertas dicta cui⁹ paupratis magnō testimonium est.

¶ Pandere Var. existimat ea causa dici: q qui ope indigerent. & ad asylū ceteris cōfugissent panis daretur. Pandere ergo quasi panem dare: & q nunq̄ fanum tali hua clauderetur. Idē de vita po. ro. Hanc deam melius putat essere Cererem: sed in Asylū qui confugissent panis daretur esse nomen fictum a pane dando pandere: quod est aperire.

¶ Blatis & blateras cōfingis aut incōdite & inaniter loqueris aut a ballatu. Plau. in Amphi. Qui malum itelligere quisq̄ potis est: ita nugas blatis. In aulularia. Vbi tu es quę blaterasti iam vicinis omnibus.

¶ Percōtari diligēter inqrere. Plau. i Amphi. Qui istuc in mente est tibi me mi vir pcōtarier: & est pprietas verbi ab eo tracta q vada in fluminibus contis exquirūt.

¶ Prodigia dicta sunt porro adigēda. Plau. in amphi. Sed mulier postq̄ exprecta ex prodigiali Iduitau mola salsa hodie: aut thure cōprecata oportuit.

¶ Cerriti & laruati male sani: & aut ceteris ita aut laruarū incursatione anima vexati. Plau. in Amphi. Laruatus ædepol hoīem miseruz medicum queritat. Idē qui supra quasi adueniēte morbo medicati viuere certe laruatua es aut cerritus.

¶ Calcitrones qui infestant calcibus. Plau. in Asinaria Clamat procul si quem videt ire ad se calcitronē Var. seseq Vlyxe. Itaq tu meum mordacem calcitronem horridum miles ac vir non vitabat.

¶ Vocitum veteres religione aliqua prohibitū. vel interdictum dici voluerunt. Plau. in asinaria: Nolo illam habere causam & votitam dicere.

¶ Verberare non solū a verberibus dictū est: sed a verbis. Plau. in aulula. nā cur me miseram verberas.

¶ Cassum inane veteres posuerūt. & arbitrandū est ei⁹ verbi pprietatē magis ab aranearū cassib⁹ ductū q sint leuis ac nullius ponderis: nō vt quibusdaz videt quasi quassum: Plau. in aulula. Virginem habeo dote cassam ac illocabilem.

¶ Crocitum propriam coruorum vocem veteres esse voluerunt. Plau. in aulularia. Simul radebat pedibus terram: & voce crocibat sua.

¶ Subleuit significat illusit & pro ridiculo habuit tractum a genere ludi quo dormientibus ora pinguntur Plau. in Aulula. Fidei censebam maximam multo fidem esse: ea subleuit os mihi penissume.

¶ Inuestes dicūtur impuberes: quib⁹ ppter tenerā etatem nulla pars corporis pilat: Hoc & æneī. li. vij. videt sensisse. Virgi. Aurea cæsaries ollis atq aurea vestis: sed melios intelligi potest inuestes appellatos: quasi inuesta: idest i pudicitia & castitate

¶ Inferū ab imo dictū. Vñ inferi qbus infert⁹ nihil. Vñ infernus recte pōt dici qcquid desuper mittit. Varro i Marcipore. Nubes aquali frigido velo leues cęli cauernas aures subduxerāt aquā vomētes inferā mortalib⁹.

¶ Syrus a greco magis tractuz est απο τουσ υρασω has vero scopas rustici eo noie syrus vocāt. Var. in Marcipore. Vētiq frigidos ab axe erūpebāt phrenetici septētrionum filij secum ferētes tegulas ramos syrus.

¶ Eurare dr virilitatez amittere & effœminari. Varro in Marcipe: Spatule euirauit oēs Veneri vaga pueros

¶ Ludibria proprietatē trahūt a leui ac sine pōdere ac cōtemnendo: aut qđ magis verō est ludicro. Virg. li. vi. Folijs tantum ne carmina manda. Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.

¶ Febris proprietatē habet a feritate morbilis mali vt a calendo calorem. Var. in Andabatis: Aperiendō putat id quod alterū appellamus a calendo calorem. alterum a feruore febrim.

¶ Vulpinari dictū ē fraudibus & mēdacijs vera puertere vel fingere dictum ab intecto: sed intorto vulpiuz cursu. Varro in mysterijs: Vulpinate modo & cōcursa qualibet erras.

¶ Sufflatū dicitur tumidū & rectū: & quasi vēto quodā clarius factū. Varro in Agathone: Neq auro aut genere: aut multiplici sciētia sufflat⁹ q̄rit. Socratis vestigia.

¶ Vespertilio animal volucre bifforme dictū q vespere se advolatū pferat noctis. Varro in agathone. Quid multa: factus sum vespertilio: neq in muribus plane: neq in volucribus sum.

¶ Exporrectū extentum: porrectum est enim tentum id est porro iactum. Var. in Eudimionibus: quę res in somnum cecideris eris iterom exporrectus.

¶ Iugatū gnictū a iugo dictū Cic. Tusc. li. iiij. Hoc qdē est cōe virtutū oēs em inter se iugatæ sunt.

¶ Prodius dictum est interius longius a pdeūdo: quasi porro eundo. Var. in virgula diuina. Primum venit in vrbem atq intra muros: deinde accedit prodius atq introit domum. i. intra priuatos muros.

¶ Granaria loca in horreis seruandis seminuz granis Varro in Gerunto didascalo: vel decem mēsis vbi vna sepiant granaria.

¶ Torculum q vsu torcular dico intortuz laticem vitis vel oleæ exprimant. Varro in Gerunto didascalo: Vinea vbi ampla cella torculum respondeant.

¶ Cingulum a cingendo: q in cinguluz plerumq dicitor Vareo in gerunto didascolo. Nouus maritus tacituru s taxim vxoris soluebat cingulum.

¶ Silicernium pessime intelligentes ita posuisse. Terentium putant q in curuitate silices cernat senex. Silicernium est pprie conuiuium funebre: quod senibus exhibetur. Var. in Meleagris. Funus exequiali laude ad sepulchrum antiquo more silicerniuz confecimus id est non quo pransi discedētes dicimus alius alij vale.

¶ Suffundatum dictum est subiectum: dictum a fundamentis. Var. in Taphemenippo. Tanti qui nostrum domibus lateritijs paululum modo lapidibus suffundatis vt humorem fugerent habitabant.

¶ Edones & phagones ab edacitate vnū latinū & aliud græcū. Var. in Taphemenippo. phagones edones Romā vt turba: intendat annona sed ꝑpter phagones ficedulā pinguē aut turdū nisi volantem non video.

¶ Elixum quicquid ex aqua mollit̃ vel decoquit̃. Nā lixam aquam veteres esse dixerunt. Vñ & lixe dicti qui militibus aquam ad castra vel ad tētoria solent ferre. Varro in Taphemenippo. In pauimento non edes facere laconū: aut in humū calceos fecis elixos.

¶ Paracos a græco tractū est nomen q vehicula p̄eat. hoc schemate em̄ græce latine vehicula nūcupātur: & est officij genus: quod ministrātib⁹ paret. Varro Sesqꝫ vlyxe: hic em̄ omnia erat idem sacerdos p̄tor paracos deniqꝫ idem senatus: idem populi caput.

¶ Trossuli dicti sunt q̃si torosoli. Var. sesqꝫ vlyxe nūc emūt trossuli nardo nitidi vulgo attico talēto equum.

¶ Proboscis grecū nomē est dictū q añ depascat & est porrecta corporis pars inhærens naribus: q̃ excepto hoīe in alijs aīalibus inuenitur. Var. Sexage. Inuenisse se dormire cœpisse t: tā Glaber q̃ Soceatis gallū esse factum ericiū e pilis albis cum proboscide.

¶ Tutan⁹ deus a tutādo. Var. in Hercule. Tuā fidē noctu Hānibalis cū fugauit exercitū Tutanus hoc tutanū romæ nūcupor: hac ꝑpter oēs qui laborant inuocant.

¶ Tutilina dea est a tuendo dicta. Var. Hercules tuaꝫ fidem non tutilinam quaꝫ ego ipse inuoco: quod meę aures abs te obsidentur.

¶ Cetarij genus est piscatorum: qđ maiores pisces capit: dictū ab eo q cetę in mari maiora sunt piscīū genera qd Vir. Immania cetę: Var. γναθιοσεαυτου nonne tu aduertis cetanos cum videre volūt in maritimas ascēdere in malū alte: vt penitus per aquā ꝑspiciāt pisces.

¶ Tonim⁹ positū sonam⁹ cū mō a tono. Var. i Eume. tibi tympana nō inanis sonitū matris deū tonimus.

¶ Dierecti dicti crucifixi quasi ad diē erecti Var. in Eume. Apage in dierectū a domo nr̄a istam insanitatem:

¶ Præsepia non tm̄ quibus aut cāteria: aut iumenta cętera aut veterina aīalia pabulātur: sed oīa loca clausa: & tuta dicta p̄sepia. Virgi. æneī. li. j. Aut agmine facto ignauū fucos pecus a præsepibus arcent. Var. onos lyras: Si quis melodiculis onos lyras præsepibus se retineat forensibus.

¶ Surrigere sīgnat sursum erigere: quo verbo rustici vtunt̃. cum tritæ fruges ad ventilandum in areis erigūtur. Virg. æneī. lib. iiij. Tot linguæ: totidem ora sonant tot surrigit auris.

¶ Lingulacæ locutuleię a procacitate linguæ & loquēdi proprietatem trahunt. Plautus in Casina. Lingulaca est. iam nunq̃ tacet.

¶ Fures significantism habent a furuo: quod romani veteres atrum appellauerunt: & q per obscuras atqꝫ atras noctes opportuna sit eis mali effectio eos dictos fures. Var. rerum diuinarum lib. xiiij. Furem ex eo dictum q furuū atrum appellauerint & fures per obscuras noctes Atqꝫ atras facilius furentur.

¶ Ventorū ꝓprietates & nōnullarū dictionū significātiæ in tractatibus nobilium philosophorū quęsite.

Eurum dictū απο του εω ρειν q flatus eius ab oriēte fit hyemali. Austrū qui grece notos dict⁹ ab humore & nebula: q νοτις græce humor latina interpretatione dicat̃: ac sitis ventus sudoris effector vt est Homeri νοτος τεδιο αιο circium a turbine ac vertigine.

¶ Boream hoc est aquilonē απο της βοης q sonor⁹ sit & procellosus. Homerus και βορεης αιθρηγενετης μεγα κυ μα κυλινδων.

¶ Pietatē docti veteres hāc esse voluerūt: q q̄ in ea sūt quasi penit⁹ & in penetrabilib⁹ recondant̃ hoc in antiqs libris & philosophorū tractatibus inuenitur.

¶ Leuū significari veteres putāt quasi a leuādo. Virg. quoqꝫ sub hac ostētatione posuisse voluere. Georgi. li. iuj. Olim de cęlo leuū dedit inclyta signum.

¶ Rudentes ea causa sapientissimi dictos volūt q funes cū vento verberent̃ rudere existiment̃: atqꝫ hūc sonum propriū funiū non asinorum putant.

¶ Infesti proprietatē hāc esse. Nigidius voluit: quasi nimium festinātis ad scelus vel ad fraudem.

¶ Maturare nō vti cōsuetudo est: ꝑperare dicendū ē: sed cū modo studiū adhibere festinū: & a maturitate dictum quæ ratione naturę modificatiōe quadā nec p̄cipitatur: ne pręcox quid fiat: neqꝫ differtur ne senio dissoluatur. Virg. Geor. lib. j. Frigidus agricolam si quando detinet imber. Multa forent q̃ mox cælo properanda sereno Maturare datur.

¶ Lictorum proprietatē a ligādo dictā vetustas putat ita effica mificis officiū antiquitus fungebantur. M. T. pro Rabirio. Lictor inquit colliga manus.

¶ Sororis appellationē veteres eleganti interpretatione posuere: itaqꝫ maxime iuris scriptores exprimēdaꝫ putauerunt. Antisti⁹ Labeo: Soror inqt appellata est: qd q̄si seorsuꝫ nascit̃. separat̃qꝫ ab ea domo in q̃ nata ē

¶ Lues a rebus soluendis ꝓposita. Licini⁹ macer in annalib⁹ li. ij. Nequaq̃ sui lauandi reluāt arma lue.

¶ Humanitatem non soluꝫ vti nūc consuetudine persuasum est de beniuolētia d exteritatē quoqꝫ comitatē veteres dicendā putauere quā gręc. φιλανθρωπιαν vocant: sed honestorum studiorum & artiū appetituꝫ: qđ nulli aīantiū generi absqꝫ hominibus cōcessa sit. Varro rerū hūanarum lib. ij. Praxitelis qui propter artificium egregium neminē paululum modo humanior.

¶ Ador frumenti genus: qd epulis & imolationib⁹ sacris putat̃ piū. Vnde & adorare ꝓprietare religionis potest dictū videri. Var de re rustica lib. j. In loco humido sed far adoreum potius ferunt q̃ triticum. Vir. li. vij. Et adore a liba per herbā Subijciunt epulis.

¶ Faciē totius corporis formaꝫ προσωπον. i. os posuit antiquitas prudēs vt ab aspectu species. & a fugiendo figura: ita a factura corporis facies. Plau. in Penulo: sꝫ earum nutrix quæ sit facie michi expedi: Statura non magna: corpore aquilino. ipsa est. Pacu. Nupta ætate

integra:feroci ingenio:facie procera. Salustius historiarum lib.ij. Sardinia in affrico mari facie vestigij humani:in occidentem q̃ in orientem latior.

¶ Vestibula quidam putant sub ea proprietate distincta:q; in primis ingressibus & in spatijs domoruȝ vestæ.hoc est aræ ac foci soleant haberi:sed siue sic intelligi debent:non abhorreant vocabuli proprio,inueniatur etiam apud veteres doctos vestibula ob eã significantiam dicta q; in his locis ad salutandos dominos domorum quicunq; venissent stare soleant.cum itro eundi daretur copia.atq; ob haoc consitionem & quasi stabulationem primos ingressus domorum vestibula nominatos.Ci.in oratore.Vestibula nimirum aditusq; ad eam faciem.

¶ Bidentes qui existimant ob eam causaȝ oues a Virgilio dictas:q; duos dentes habeant pessime ac vitiose intelligunt.Nam nec duos dentes habẽt & hoc quidem & genus monstri est.Et melius intelligi potest si biẽnis dixerit auctoritate Põponij in Athellana:Mars tibi voueo facturum si nunq̃ redierit bidenti verre.Laberius in paupertate:Visus hac nocte bidentis ꝓpter viam facere.Et Nigidius Figulus dicit bidental vocari:q; binæ pecudes immolentur.

¶ Iugeri ꝓprietatem Varro designat de re rustica primo:in agro romano ac latino iugeris iugum vocant qđ iuncti boues vno die exarare possint. ¶ Fœnus ab eo dictum est q; pecuniam pariat in crescenti tempore quasi fœtos vel fœtura Nam & grece τοκος dicitur απο του τικτειν quod est parere. Varro li.iij. de latino sermone Fœtus autem dictum a fœtu & quasi fœtura quadam pecuniæ.Nam & catonem & cæteros antiquiores sine a litrera fœnus pronunciasse contendit: vt fœtus & fœcunditas.

¶ Receptiuum seruum quidam ab ea Proprietate dictum volunt vt si neq̃ & nihil sit q venundatus sit ob aliquod vitium aut malefactum a distractore recipiatur. Sed vera est hæc eius nominis iterpretatio:quem in data dote aut donatione quis exceperit:quod est ꝓprie receperit Plau.in Trinummo: Posticulum hoc recepit:cum ædes vendidit. Cato mulier magnã dotem dat:& magnam pecuniam retinet: & ea igitur refamiliari:ex qua sibi dote data retinuit: pecuniã a viro fore irata repetere instituit. Apponit ei flagitatoreȝ recepticium:hoc est proprium seruum: quem reliqua pecunia receperat: nec dederat dotis & exceperat Ci. de oratore li.ij. Sed dicis te cum ædes venderes:ne in rutis quidẽ & cæsis solũ tibi paternũ recepisse.

¶ Siticines vt liticines a lituo: vt tubicines a tuba: ita siticines qui apud senatores vel vita functos & sepoltos:hoc est iam sitos canere soliti erant honoris causa cantus lamentabiles.hoc in libris collectaneis Actei. Capitonis inuenitur.Et Cato id vocabulum indubitãter opposuit.

¶ Iumentum a iungendo dictum veteres putant/g/ littera in eo nomine attrita.Nam & vectabuluȝ dicũt quod nunc vehiculum dicitur.

¶ Arcera plaustrum est rusticuȝ tectum vndiq;:quasi arca. Hoc vocabuluȝ & apud Var.& apud:M.T.inuenitur. Hoc autem vehiculi genere senes & ægroti vectari solent. Var.in Gerunto didascolo: Vehebatur cũ vxore vehiculo semel aut bis in anno cuȝ arcera.si nõ vellet non sterneret.

¶ Trophei significantiam propriã Varro in Bimarcho ostendit:ideo fuga hostium græce vocatur τροπη hinc spolia capta fixa in stipitibus appellant trophęa.

¶ Luxum idest vulsum & loco motum q; nunc luxari ignari latine dicimus:inde luxuria quod a recta viuendi via sit exclusa & eiecta.

¶ Culinam veteres coquinam dixerunt:non vt nunc vulgus putat. Var.in modico: Et hoc interest inter epicurum & ganeones nostros:quibus modulus est vitę culina.plautus in mustellaria. Exi foras mastigia qui mihi inter patinas exibes argutias. Var.de vita patrũ li.j.Qua fini fit antiqua & postica:in postica parte erat culina dicta ab eo q; ibi colebant ignem locupletiorẽ domus q̃ fuerit angustijs paupertinis coacte ipsa nomina declarant.

¶ Modestum a modico:hoc est a moderato posituȝ Varro in modio. Non eos optime vixisse qui diutissime vixerunt:sed qui modestissime idest modice.

¶ Infans non fando dictum est. Ci.in orato. Nã & infantes actiõis sæpe fructum tulere:& est q; aut dici nõ debeat:aut fari non possit. Naȝ infantes vsq; eo appellandi sunt donec cœperint fari. Cunus.libro.xix. Vt pueri infãtes faciunt mulierculam honestã. Et.xv. Et pueri infantes credunt signa omnia ænea viuere & esse homines. Vir.æne.lib.ij. Infandum regina iubes renouare dolorem. Var.onos lyras.voces amphionem tragœdũ iubeas amphionis agere partis infantiorem: q̃ meus est mulio. Actius in Atamante: Priusq̃ infantis facinus oculi vestiuntur tui, Var.in Eumenidibus: Postremo demo ægrotus quicq̃ somniat tam infandum.q; non aliquis dicat philosophus. Ci.de ora.li.iij. Modo hęc constent:neq; infantiã eius q rem nouerit:sed eã explicare dicendo non queat:neq; sciẽtia illius cui res non suppeditat:aut verba nõ desunt esse laudanda.

¶ Sarcinatricis non vt quidaȝ volunt sarcitricis:quasi a sarciendo:sed magis a sarcinis q; plurimum vestium sumant:Varro onos lyras. Homines rusticos in vindemia incondita cãtare sarcinatricis in machinis.

¶ Petauristæ a veteribus dicebantur:qui vel saltibua vel scœnis leuioribus mouerentur. & hęc proprietas a græca nominatione descendit πετω volo αυρα aura: Var.in epistola ad Cæsarem: Conuocat Ptholomeum cinædon oconicon petauristem diona aulopoiõ idem de vita patrum.lib.ij. Nec minus alio in genere

sunt ludi velitis galli germani pertauristæ.

¶ Curiã a cura dictã. Var. designat de vita patruz. lib. ij. Itaq; propter curã loc⁹ quoq;: quo suã q̄sq; do mũ senator confert. curiã appellat.

¶ Legionũ ꝓprietatẽ a delectu militõ. Var. de vita patrũ li. iij. dictã interpretaf. Tũ appellat⁹ est delectus & ab electione legio ab hac superuacaneorõ cõsuetudi ne ascribitur.

¶ Assas nutrices difficilis multi extiment intellectua. At vero vt acri intentione potuimus indagare ob eã proprietatem officij eo noie nuncupari: q̄ adsint his quos nutriant: nec vel exiguo diuellanf. Vnde asseclas ab eo q̄ adsint: & oibus iussis dominorum presto sint esse vocitatos.

¶ Enixe dicitur fœmine nitendi hoc est conãdi & do lendi labore perfunctæ missis quæ religionõ gña patien tibus præsunt: Sed elegãtior intellectus: vt ex hoc di ctæ esse credantur: q̄ vinculis quibusdã periculi: qbus implicarẽtur fuerint exolutæ. Nexũ eñi dicimus actũ & colligatũ. Plautus in Amphi. id probat dicẽs. Vno labore exolueret erumnas duas.

¶ Remulcare dictũ est quasi molli & leui tractu ad ꝓ gressum mulcere. Sisenna historiarum lib. ij. Sicq; ce lenter solui poterat in altũ remulcare trahit.

¶ Congenulare est genu replicato cadere: Sisenna hi storiarũ lib. iij. Agilem dari facilemq; victoriam: neq; fossas aut bellum remoratũ.

¶ Expediti & impediti ex vna proprietate habent vo cabuli causam. aut ex solutis pedibus aut illigatis.

¶ Sisen. historiarũ li. iij. Inermos armant impeditos: expediti sine vllo suorum vulnere cunctos interfici unt.

¶ Testudines sunt loca in ædificijs camerata ad simi litudinẽ aquatilium testudinũ: quæ ducis tergoribus sunt & incuruis. Vir. æne. li. j. Io foribus diuę media te studine tẽpli: Sisenna historiarõ li. iiij. Canis.

¶ Titinnius quidã cominus proprietas metus ab na tura tradita videntur primo ante testudinem cõstitui: deinde apud consulem causam atq; excusationez pre ferte cœpit.

¶ Insinuari est immiti quasi sinu recipi. Sisenna hy storiarum li. iiij. Agmen perturbatum peditis insinu ant ac loco cõmouent.

¶ Adolere verbõ est proprie sacra red dẽtiõ: qd̃ signi ficat votis vel supplicationibus numen auctius facere vt est in isdẽ macte esto: & ĩtelligi debet ab eo quod est odoleuit. i. creuit & adultum quod est auctũ & aocta ætate aut aliqua causa maius solito factum ducere ꝓ prietatem. Vir. æneı. li. j. Cura penoz struere & flãma adolere penates. Idẽ in. vj. Quæ altaria tędis. Erin bu colicis: Verbenasq; ad ole piguis & mascula thura: qd̃ est adde. cumola. & Georgicorum li. iiij. Panceis ado lescunt ignibus aræ.

¶ Accensi genus militiæ est administrantibus proxi mum. Varro. rheto. li. xx. Vt cõsules ac prætores q se quuntur in castra accensi dicti: q̄ ad necessarias res se pius acciantur. velut accersiti: quos nunc diximus de putati.

¶ Nefari proprietatẽ in li. de vita patrũ. Varro patefe cit a farre quod est adoreũ: quo scelerati vti nõ debeãt non triticum: sed far. hoc quoq; idẽ assignat. q̄ qui in digni sunt qui viuãt: nefarij vocantur.

¶ Adorcum quoq; dictum ab eo putat q̄ cibi ora. i. principium sit far.

¶ Propitiũ dr̃ prorsus piũ aut ꝓpe piõ. Terẽ. in Adel. Quã ea quæ parentes propitij: aut certe porro piõ qd̃ est vehementer vel valde: vt apud eundez in prologo Andriæ: Dehinc vt gescant porro moneo: & designãt maledicere: malefacta ne cognoscãt sua.

¶ Impancrare est inuadere verbum a græco tractuz: quasi παγκρατεῖν cõsumere. Var. Ecclesia in regiam ar cham impancratur.

¶ Mansuetũ dictõ est quasi manu assoetũ: q̄ oia quæ sunt natura fera manuũ ꝑmulctione mitescãt. Vñ Vir æneidos. vij. Ille manuz patiens: qm̃ supra dixerat pe ctebatq; ferũ; puroq; in fonte lauabat.

¶ Cinnus est cõmixtio plurimorũ: vñ & cõcinnare di citur. Ci. in ora. Est aũt quidã interiectus inter hos me dius & quasi temperatus: nec acumine posteriorũ nec flumine vtens superiorũ: vt cinnus amborũ neutrum excellens vtriusq; ꝑticeps: vel vtriusq; si verum quęri mus: potius expers.

¶ Enucleate dr̃ purgare exquisite & sine asꝑitate aut duritia ab eo q̄ nucib⁹ separatis idest testis nucleorũ vtilis vsus habeaf. Ci. i orato. Nõ id elegãter enuclea teq; faciat cũ solũ artice dicere: Idem tus. li. iiij. Hẽs ea quæ de ꝑturbatiõibus enucleate disputãt.

¶ Rotundũ a rota dr̃: vel rota a rotũdo. & est rotũdũ collectũ & per oẽm circuituz sine offensione asperi an guli leue quã significantiã Ci. in oratore etiam ad hu mani ingenij transtulit formã. Teodectes autẽ præfa tor nec satis (vt ita dicã) rotundus primus instituit di latare verbis.

¶ Rabula a rabie dictus est: quẽ nũc aduocatũ vel cau sarõ patronõ dicim⁹. Cice. in oratore: Nõ eñi declama torẽ aliquẽ de ludo. aut rabulam de foro: sed doctissi mum aut perfectissimũ quærimus. Inde & Salu. Cani na (vt ait Appius) facondia exercebatur.

¶ Meridies manifeste medius dies. Cicero in ora. iaz videtur nescire dulcius ipsũ meridiẽ: cur nõ medidiẽ.

¶ Inepti ꝓprietatẽ Ci. de ora. li. ij. patefecit. Q oẽ eniz nos ineptũ vocamus: is mihi videtur ob hoc nomẽ ha bere dictum q̄ non sit aptus.

¶ Diuersoria dicta sunt hospitia a diuertendo. Ci. de ora. li. ij. Quiescaz in cæsaris sermone quasi in aliquo oportuno diuersorio.

¶Saniones dicti a samnijs qui sunt in dictis fatui & in moribus & in scenis: quos μωρους vocant greci. Tere. in Eu. Solus samnio seruat domum. Cicero. de orato. li.ij. Quid enim poteram ridiculum quasi samnio quaerere vultu imitandis moribus vocedemque corpori ridentur ipso.

¶Haeredioli proprietatem indicat Var. de re ru. li.j. Bina iugera quod a romulo primum diuisa viritim heredem sequerentur.

¶Legumina. Var. de re ru. li.j. dicta putat: non quod secentur sed quod legantur: caetera quae velluntur legumina dicta.

¶Porcae in agris quam dicamus differentiam. Var. designat de re rustica li.j. qua aratrum vomere lacunam striam fecit sulcus vocatur: quod est inter duos sulcos elata terra dicitur porca: quod ea secus frumentum porrigit. Actius pacergrorum li.j. Bene prosi sascos figerare ordine porcas bidenti ferro rectas deruere.

¶Porce sunt signa sulcorum: quae vel vltra se semina proijci prohibeant. Porcere enim prohibere saepius legimus. Occationis proprietas his indicijs aperitur. Var. de re ru. li.j. Et postea occare. i. comminuere: ne sit gleba: quod ita occidunt occare dictum. Sere. occatio occaecatio est.

¶Pomorum a Varrone proprietas explanata est de re rustica li.j. Aquam addi quotidie vespera quo quod indiget potui poma dicta esse possunt.

¶Fracessere tanquam fracari & putrefieri vetustate Varro de re ru. li.j. haec de qua fit oleum conteri solet aceruatim dies singulos itabulata: vt ibi mediocriter fracessat.

¶Lixarum proprietas haec est: quod officium sustineant militibus aquae vehendae. lixam namque aquam veteres vocauerunt. Vnde elixum dicimus aqua coctum: Lix etiam cinis dicitur vel humor cineri mixtus. Nam etiam nunc id genus lixiuium vocatur. Var. de vita pa. li.j. Proinde vt elixum panem & farre & aqua frigida fingebant.

¶Calonum quoque proprietas haec habetur: quod ligna militibus subministrent καλα enim graece ligna dicuntur: vt homerus.

¶Confluges loca in quae riui diuersi confluant. Liuius in andro. Confluge vbi conuentum capum totum inhumigant.

¶Consedo a consedendo: & assedo vel assessor: Cassius hemina annalium li.iij. Nemo vicinus consedo.

¶Conticinium noctis primum tempus quo omnia quiescendi gratia conticescunt auctores mihi sunt viri sed auctoritates deficiunt

¶Delibratum decorticatum: vt deartuatum per artus discissum Vir. Geor. li.ij. vdoque docent inolescere libro.

¶Exterebrare est vi aliquid extorquere: & scrutari aut curiosius querere. Plau. in astraba cum iucuriosum locaretur: terebratum quidem pertundis.

¶Grumae: sunt loca media: in quae directe quattuor congregantur & conueniunt viae. Est autem gruma mensura quaedam: qua fixa viae ad lineam diriguntur: vt agrimensorum & talium similium. Enni. xviij. Gruumma dirigere dixit degrumiari ferrum Locil. li.iij. Viamque degrummauis vt castris mensor facit olim.

¶Luculentum pulchrum & bonum & perspicuum dictum a luce Lucil. macer. anna. li.j. auspicia pulchra & luculenta commemorat. Plau. icornicula: Pulchrum & luculentum hoc nobis hodie euenit praelium.

¶Logi a greco λογοι sermones vel dicta ridicula & contemnenda. Cice. pro gallio: Ego te certe scio omnes logos qui ludis dicti sunt aiaduertisse. Turpi. caue foro testamentum ergo celabis logi.

¶Fulguratorijs vt extispicis & artispicis. ita hi fulgurum inspectores. Cato de moribus Claudij Neronis. aruspicem fulguratorem si quis abducat.

¶Moletria a molendo quod pistrinum dicimus: vt feratrina vt foeturina. Cato in ther. Neruo carcere moletrina.

¶Panis proprietatem a pascendo veteres putant extimandam: Var. de vita patio. li.j. pastillos & panes haec vocabula pastus. quod esset pascere dicebant.

¶Mustulentum & vinolentum & feculentum. Plau. in Cistel Nam ita mustulentus aestus nares attigit. vt sit odor musti aut musto oblitus ac madens.

¶Conuitium dictum est quasi cuitijs locum: qui secundum ignobilitatem loci maledictis & dictis turpibus cauiletur.

¶Proluuium est praeter pudicitiam & fidem. Actius in andromeda: Muliebre ingenium proluuium occasio. Neuius in colace & volo & vereor & facere in pluuio est.

¶Laberius in compita. Quo quidem me a matronali pudore. pluuium meretricis progredi coegit. Var. in lingua latia li.iiij. Prolubiem & plubedinem dicis ab eo quod lubeat. Vnde etiam lucus veneri lubentinae dicatur.

¶Pedato positum pro repetito vel accessu: quasi per pedem sicuti nunc vulgo dicitur tertio pedato. Cato originum li.j. Igitur tertio pedato bellom nobis facere. Idem indissuasione de foeneratione: tertio autem pedato. Item ex foenore discordia excrescebat.

¶Praeclauium pars vestis qua ante clauum texitur. Affra. in nomine: Tertium diem praeclauium vnum texere. Idem fratris mea nutrix surge si vix profer purpuram praeclauium contextus cootinua vel longe ducta.

¶Propages est series & affictio. pages enim compactio. Vnde compages & propagare genus iuge longa mittere. Pacu. in Antiopa. Saluete geminae mea propages sangninis Ennius nouis. Vode florent fructus vitaeque propaginem.

¶Praegreditur ante venit dictum a gradu. Pacu. in tantalo: Extremum intra caterem ipsum praegrediatur parthenoreum

¶Promicare extendere & porro iacere: Vnde emicare Neuius: Si quid loqui vis: non predocere multa longe promicando oratio est.

¶Praeuius dictus est antecedens. Cice. Aalcyon hunc genuit claudis dilapsus ab astris Praeuius aurore solisnoctisque satelles.

¶Digladiari dictum est dissentire & dissidere dictum a

gladijs Cice. Academicorũ li.j. Quid autẽ stomachatur arcus? qd Antipater digladietur cũ carneade tot voluminibus. Idẽ.iij. Digladiari autẽ semp depugnare in facinorosis & audacibus: quis non eum miserrimum tũ etiam stultissimũ dixerit.

¶ Aequor ab æqoo & plano. Ci. Academicorũ lib.ij. vocabulũ accepisse cõfirmat. Quid tã planũ videtur q̃ mare ęquo etiã ęquor illud poetę vocãt.

¶ Mœniana ab inuentore eorũ Mœnio dicta sũt: vñ & colũna mœnia. Ci. Academicorũ. li.iiij. interim ille cum æstoaret veterũ & mœnianorũ sic Achademicorum viã secutua est.

¶ Natrices dñr angues natãtes. Cice. Acade. lib.iiij. Sic enim vultia: tantam vim natricũ: viperarũq; fecerit. Luc. saty. li.ij. Si oatribus natricẽ impressit crassaz & capitatam.

¶ Exultare dictũ est exilire. Cice. Academicorũ li.iij. Et vt nos nõc sedemus ad lucrinõ: pisciculosq; exultãtes. videam⁹. Vir. ęne. li.iij. Exultãtq; vada atq; ęstu miscẽtur arenę.

¶ Excordes cordesue ex corde significantiã ducunt Cice. Tus. li.j. Aut vñ magna dissensio est. alijs cor ipsum anim⁹ videtur. Vñ excordea vecordes cõcordesq; dicuntur.

¶ Maoñ dr clarũ. Vnde ẽt mane post tenebras noctis diei pars prima. Inde matura quã gręci Leucotea. Nã inde volũt etiã deos manes appellari. i. bonos ac prosperos: q; melior mors sapiẽtibus p vita probetur. Ci. Tuscu. li.j. Quid Ino cadmi filia nõne Leucotea noĩata. a gręcis: matuta habetur a nostris? Inde imanes nõ boni vt sępe.

¶ Fodicare est fodere a fodiẽdo dictũ. Ci. Tus. lib.iij. Nõ est in potestate fodicantibus eis rebus quas malas opinamur dissimulatio vel obliuio.

¶ Politões agrorũ cultus diligẽtes vt polita oĩa dicimus exculta & ad nitorẽ deducta. Enni. saty. li.uj. Testes sunt lati cãpi quos gerit africa terra politos. idem annali. li.ix. rastros dente fabres carpsit causa poliẽdi agri. Var. Quod mirũ ex agri depolitiõibus eijciũtur hic in cœnaculo polito recipiuntur.

¶ Pręficę dicebantur apud veteres q̃ adhiberi solẽt funeri mercede cõducte: vt & flerẽt & fortia facta laodarẽt. Plau. in frimolaria. Supabo oẽs argutãdo preficas. idẽ in Triculẽto. Sine virtute argutõ ciuẽ mihi habeã p pręfica: p alios collaudat eapsese vero nõ põt. Luci. li.xxij. Mercedeq; cõductę flent alieno in funere prefice multo & capillos scinoõt & clamãt magis. Var. de vita patrũ. li.iiij. Dem veniã cãtoris sola amat tibias. & fides eorũq; q trichas cursitassent. hęc mulier vocitata olim pręfica vsq; ad punicũ bellum.

¶ Parectati hi q de pueritia veniũt ad pubertatẽ a gręco vocabulo sumpti. Lucil. li.xj. inde parectato chlamydes ac barbula prima. Idẽ.xx. Tuũ ephebum quãdã quã vocãt parectatũ. varro de compositione saty. Parectatę adsunt: mulierq; venus caput.

¶ Proletarij dicti sunt plebei q nihil reip. exhibeãt: sz tm̃ prolẽ sufficiant. Cato de tribu. militum. Expeditu pauperẽ plebeiũ atq; pletariũ. Cassius emina ãnali. li.ij. Tũc Marcus præco primũ pletarios armauit. Var. de vita patrũ. li.j. Quibus erãt pecuniæ satis locupletis assiduo contrarios pletarios assiduo neminẽ vindicem voluerunt locupleti.

¶ Prosapies generis longitudo dicta a prosuperãdo aut proferẽdo. Cato originũ lib.j. Veteres prosapias & multa alia apud multos.

¶ Optiones in cohortibus q sunt honesti gradus: vt optatos qđ est electos: & adoptatos quod est ascitos. Var. de vita pa. li.ij. existimat appellatos: q referentib⁹ cẽturionibus adoptati in cohortes subibant vt semp plenæ essent legionea: a qoo optiones In turmis decurionũ & in cohortibus centurionõ appellati.

¶ De dictionibus ab. A. littera incipiẽtibus.

Apud iuxta Sisen. hist. lib iiij. Dõ pristinũ vinũ apud ignẽ p sudorẽ corpe exhauserunt M. T. de offi. Cuius focũ mitari solitus cato apud qoẽ ille sedens samnitum quẽdaz hostium iã dicẽtiõ suorũ munera repudiauerat. Et de oratote lib.ij. Cum etiam tũ io lecto Crassus esset: & apud eum Solpitius sederet.

¶ Apisci inoenire. Sisenna hist. li.iiij. Itaq; posteru deligato signũ redeũtis apiscitur.

¶ Abstemius q vino abstinet. Apule⁹: In se fuisti quõdã athenis parcus atq; abstemius: in li. ludicoru z Lu. saty. li.vj. Thaunomeno inqoit valua sororẽ lanificaz dici siccam atq; abstemiã vbi audit. Var. de vita patrũ li.j. Quãto pe abstemias mulietes voluerũt esse vel ex vno exemplo videri potest.

¶ Adipatũ veteres honeste pro pingui & suculẽto & opimo posuerũt. Ci. de ora. asciuere suis artibus opimũ quoddã. & tanq̃ adipatæ dictiõis genua.

¶ Adhamare obligare ab hamo tractõ. Cice. Achade li.ij. Qui eñ seruis honores adhamauerũt: vix admittuntur ad eos: nec satis commendati multitudini possunt esse.

¶ Astipulari positõ est assentiri. Ci. in Academicis. li.iiij. Falsum esse stoici dicuot & eorum astipulator. Anthiocus.

¶ Addictum quasi deuotũ vel obnixom. Ci. Tus. li.ij. Qui certis quibusdã destinatisq; sententijs quasi addicti & consecrati sunt.

¶ Aquilex aquã colligens. Var. in gnquatribus: An hoc præstat hero filius Diogenis: q; ille e ventre aquã mittit: ad hoc te iactas: at hoc pacto vtilior te tuscus aqoilex.

¶ Aequimentũ positũ est: nõ æquamentum quasi parem vicẽ sed marces pru eo q; dicitur admissũ. Varro

an si equaz emisses quadrupede vt meo asino reatino admitteres quantū popoicissem dedisse æquamentis.

¶ Aereficiū dictū qđ fit ex ære. Var. Υνωθι σεαυτον Nihil sunt musæ policis quasi æreficiæ duxi.

¶ Apludas frumēti furfures dicūt rustici veteres: Hoc in antiquis inuenitur quorum in dubio est auctoritas q̄q̄ & Plautus in astraba fabula sic dixerit: cuius incertum est an sit eius comœdia: atq; ideo versus eosdez ponere supersedimus.

¶ Adulterionē ꝑ adultero. Laberius in primo: quem si quis legere voluerit ibi inueuit & fidē nostrā sua diligentia adiuuabit.

¶ Anticipare veteres posuerunt preuenire hoc est ante capere. Var. in bimarco: Plesistis dicite labdeæ & viuos contēnite viui: Anticipate atq; addite calcar stultos coutemnite docti.

¶ Aurigatur honeste positum pro moderatur ac regit Var. in modio. ad se vnū esse pulmētariuz secūdas quo natura aurigatur nō necessitudo.

¶ Architectari cōponere. Cice. de finibus bonorum & malorū li. ij. An q; ita classidas: vt optime possit architectari voluptates.

¶ Aiar qđ ē dicat. Ci. de fini. bo. & malorū Quasi ego id curē: quod ille aiat aut neget.

¶ Anellus. M. T. de finib⁹ boorō & malū lib. v. Nec tū epicureum licet obliuisci sui cupiā: cuius imaginez nonmodo in tabulis nostris familiaris: s; etiā in poculis & in anellis habebaut.

¶ Amatio amor. Plaut⁹ in rudēte: Nimis pene inepta atq; odiosa eius amatio est.

¶ Adesum coōnmptū. Sisenna hi. li. iiij. Idē temporibus esernini duplici fossa valloq; circundati: frumēto adeso: quod ex areis in opidū portatū est.

¶ Attendere ꝑ intendere cogitare. Cice. in ora. Nihil ve vobis in mentē venit: quod præterea a Crasso requiratis? Idē Hercules inquit ipsū attēdo.

¶ Accōmodat adiūgit applicat. Cice. de oratore. li. ij. Affricano illi supiori coronā sibi in conuio ad caput accomodās. Virgi. æneí. li. ij. Lateriq; argiuū accōmudat ensem.

¶ Autūnitas ꝑ autūno Varro inserão: Accūbit retinet viatorē meridie prætereūtē: fontēq; autūnitas in metreta ordo menses prætereat. Idē in quinquatrib⁹ Care hāc caducā liberi mollē depēde frondē bromi autūnitatis vbrolim neutro. Varro in ephemeride: Nauales ethesiæ diutius & vberius fluant: & autumuum vēto sum ferant.

¶ Antudinē pro ariditate. Var. in metheo. li. j. rerū humanarū quandā gentē stirpis inquit frigus calore atq; humore antudinem miscet.

¶ Aboriatur ꝑ ab ortu. Var. ꝑ Callio vel fundanio de ad mirandis rebus. Vinō quod ibi natum fit in quodā loco: si pręgnās biberit fient vt aboriatur.

¶ Adolescētiaris ꝑ luxuriaris. Var. de tyre. actu qdē vt faciat cēseo: qm̄ tu quoq; adhuc adolescētiaris.

¶ Ancillantur pro seruiūt. Titinnius prælia. Verum eñ dotibus delmiti vltro etiam vxoribus ancillātur.

¶ Actius in Meleagro: Quam inuita ancillans dictu obedieos viri:

¶ Absonū sine sono. Cice. in ora. Sed sunt quidā aut ita lingua hæsitantes: aut ita voce absoni

¶ Algo ꝑ algore. Actius in andromeda: Misera obualla saxo senio pudore algoq; & fame. Varro. Ethos aut νομοι leges ruinā ne tacentē subde albus algo dāti frigore. Lucil. Nā tam algo atq; nigrore maius. Luci. li. iij. Morbis algoq; fameq;.

¶ Aetate positū ꝑ sæculo ac diu. Plau. in asina. adeo vt ætatem ambo ambob⁹ sint obnoxij. Idē in eadem Aetate velim seruite libanū qui conueniā modo.

¶ Altile nō solū pingue ab alendo: verū etiā opulētū Plautus in cistellaria: Prohibet diuitijs maximis dote altili atq; opima.

¶ Assulatim vt minutatim. Plau. in capti. Priusq̄ pulsando assulatim foribus exitium dabo oua eius pullis escam: hic iure inops pullo da ad scintillæ simul assulatim in saias sumit cibuz. Plau. in Menæc. Nisi dedolabo assulatim viscera.

¶ Anxitudo. Acti⁹ in eurisace: Persuasit mœror anxitudo error dolor. Idē in armorū iudicio. Vbi cura ē ibi anxitudo acerba ibi cuncta cōsillorum ratio & fortunę. Sic. M. T. de repu. li. ij. Quartaq; anxitudo ꝑna ad luctum & mœrens semper ipsa se solicitans. Pacu. in hermiania. Tristicia atq; animi intoleranda anxitudine.

¶ Albitudinem ꝑ albore. Plau in trinūmo: Vbi habitet itē alterū ad ipiam capitis albitudinē.

¶ Adhęsum a coherēdo dixit. Lucretius. li. iij. Nam neq; pulueris īterdū sentimus adhęsum. Ites li. iij. Tenue locis quia non potis est affligere adhęsum.

¶ Amolimini recedite vel tollite. Teren. in Andria Proinde vos hīc amolimini. Nā mihi īpedimēto estis Pacu. in hermiona: Non tute hinc e conspectu amolire. Idem in Antiopa. Nonne hinc vos propere stabulis amolimini? Sisenna histo. li. iij. Impedimētū oē de cunctis itineribus amolūtur.

¶ Acrimonia est animi viuacitas. Neuius in lycurgo Ne ille met feri ingenij atq; animi acrē acrimoniam. Acrius in Neoptolemo: Vim ferociam animū atrocitatem: iram acrimouiam.

¶ Abiugat separat alienat. Pacu. in hædo: Que tes te ab stabulis abiugat certum est loqui.

¶ Angustitatem dictum ꝑ angustia. Acti⁹ in cœnōao Saxū id facit augustitatē: & sub eo saxo exuberās scatebra fluuia eradit. rupē. Idem in Alph esibœa: Sz angustitatem inclusam ac saxi squalidam.

¶ Assestrix fœmininū est ab eo qđ assessor. Affranius

fratria: dimittit iam assestricem me adesse vocat.

¶ Atri dies dicũtur quos nunc fastos vel posteros vocãt Affranius fratris: Septembris heri calẽdas: hodie atri dies.

¶ Aiutamini pro aiutare. Pacuuius in chrise. Aiutamini & defendite.

¶ Aera nũmi nota. Lucil. li. xxix. Hæc est ratio puersa aera nũmi subdita improbe.

¶ Appetonea ab appetendo dicti. Laberius in virgie Alienũ appetonibus viæ perdite diuerticulum.

¶ Aduocasse ꝓuocasse. Lucil. li. xxix. Amicos hodie cũ improbo illo audiuimus Lucilio aduocasse.

¶ Armiliũ. Lucil. li. xxviij. Hunc ad me: hunc licet anꝰ rursus ad armillum.

¶ Adolescenturire. Laberius: Incipio adolescẽturire & nescio quid nugarũ facere.

¶ Auxiliatũ vt suppetiatũ: Lu. li. v. Tũ porro genꝰ oẽ videns fidere & a pœnis trẽmulũ petere auxiliatum.

¶ Ardum ꝓ aridũ. Lucil. li. xx. Ardũ miserrimũ atq; infœlix signum sabucum vocant.

¶ Auerrũcare auertere. Luci. li. xxvj. Diminuerũt meliora: amẽtiã auerrũcassint tuã. Pacu in hædo: Possuꝫ ego istam capite cladẽ euerrũcassere M. T. de finibꝰ bonorum & malorum. Dij maluerũt meliora atq; amẽtiã auerruncassint in eam.

¶ Apisci adipisci. Luc. li. xxvj. Vt ego effugiam quod ego te imprimis cupere apisci intelligo.

¶ Accepso accipio. Pacu. in teucro: haud sinã qcq̃ profari: priusq̃ accepso quod peto.

¶ Adauctãt auxint: Actius in æneadis: Quibus rem summã & patriã nostram quondã adauctauit pater.

¶ Adaxint adigant. Plau. in Aulula. Tũ adaxint ad suspendium medij.

¶ Affectare afficere. Plau. in Bacchidibus: Tua flagitia aut damna aut dispoliabula: quibus patrẽ: & me teq; amicos meos omnis affectas tuos.

¶ Adiũgare adiũgere. Plau. in chryse. Mater est terra ea parit corpus: anima mater adiugat voluntatem.

¶ Aedituor: idest ædẽ tueor. Põpo Aedituor q post q̃ ibi appareo: atq; ęditu or in tẽplo: nec mortalis nec mortalium in terra miserius est:

¶ Aeternare. Var. rerum humanarum lib. ij. Literisq; ac laudibus ęternare.

¶ Albicatur candidatur exalbescit. Var. Caue vbi riuꝰ præcipitaꝰ in nemore deorsum rapitur atq; offensus aliquo a scopulo lapidoso albicatur.

¶ Abscõdit ꝓ abscõdidit Põpo. Mactis genis: pij nõ puella est: nunc quid abscondisti inter nates?

¶ Attigat cõtinget: Turpil. in leucadia: Nõne attigat atq; aufert manũ. Eia q̃ ferocula est. Actius in Erigonis: Age age: amolire amitte: caue vesteꝫ attigas Plau. in Bacchidibus: Nę attigas puerũ ista causa: quãdo fecit strennue.

¶ Augificat auget. Ennius in Andromacha: Quid fit seditio tabes ne numeris augificat suos?

¶ Atrox cruduꝫ. Neuius belli punici. lib. iij. Simul atrocia proiecerunt exta ministratores.

¶ Adquo pro quãtum. Affra. ꝓmo. Vt scire possis ad quo te expediat loqui. Idẽ in priuigno: Ni tuũ amarẽ ta ẽ tam inerito patrẽ miratus essem ad quo licere.

¶ Alternatim p vices. Quadrigarius in annalibus li. iiij. item gaudiũ: atq; ægritudinem alternatim sequi.

¶ Apricari in aprico esse. Var. in mysterijs: Licet videre multos quotidie hyeme in sole apricari.

¶ Absente nobis & presente nobis pro p̃sentibꝰ & absentibus nobis. Plau. in Amphi: Nec nobis præsente aliquis quisq̃ nisi seruus africanus in actione adest si hunc absente nobis inuenerit puer.

¶ Antiquari obsolefieri: & e memoria tolli. M. T. de offi. li. ij. Perniciose enim philippus in tribunatu: quũ legem agrariã ferret: quam tamen antiquari facile passus est: in eo vehemẽter se moderatum præbuit.

¶ Allectat illicit delectat. M. T. de senectute. Ad quẽ fruendum nõ modo nõ retardat: verum etiaꝫ inuitat atq; allectat senectus.

¶ Abusa abutendo vel in vsum cõsumpta. Plau. in asinaria Vbi illa q̃ dedit ante abusa sunt: Nam si ea durarẽt mihi mulier mitteretur ad te: nec te quicq̃ poscere.

¶ Assa voce sola voce linguæ: tñ mõ: aut vocis hũanę non admistus alijs musicis esse voluerũt. Var. de vita patrũ. li. ij. In cõuiuijs pueri modesti. vt cãtarẽt carmina antiqua: in quibus laudes erant maiorum & assa voce & cum tubicinę. Item Cato de liberis educandis: Melos altum in cãtibus: & bipartituꝫ vnum quod est in assa voce. alterũ quod vocant organicum.

¶ Assum extimandũ est in obsonijs sine pigmẽto saporis alieni queadmodũ merũ dicitur solum.

¶ Arci. Var. de vita patrũ. li. iiij. Eoq; pecuniam magnam cõsumpsisset q͛ arci quos sũm opere fecerat sessi pondere diu facti celeriter corruissent.

¶ Adminiculaui positũ pro adiuui. Varro. de liberis educandis: Quod petisti: vt eius educatiõis fiereꝫ tibi ocius quoad potui adminiculaui tuam voluntateꝫ scribendo.

¶ De dictiõibus a. B. littera incipientibus.

Betere: idest ire. Var. Assanos multo aq; parere ea nõ poterat: mulierꝫ foras betere iussit. Pacu. in niptra: vos bite defensum patriãi pugnã. Idẽ: Bibite mẽdosi resto pgiꝫ: eã si ire conor ꝓhibet betere.

¶ Belliores meliores ẽ. Var. in testamẽto: Venio nũc ad vltimum genus testamẽti qd dicitur phisicon: in quo gręci belliores q̃ Romani nostri.

¶ Brutum dr̃ hebes & obtusum. Lucil. li. iij. An contractis in se partibus obrutescat. Pacu. in Hermiona. Et obnixũ esse aut brutũ aut elinguẽ putes.

Bulga est folliculus omnis: quẽ & cruminã veteres appellauerunt: & est sacculus ad brachiũ pendẽs. Luc. saty. li. vj. Cui neq; iumẽtũ ẽ: nec seruus: nec comes vllus. Bulgã & qcquid hebet nũmorũ secũ habet cũ bulga cœnat dormit: lauat oĩs in vna spes hois bulga hac deuincta est cætera vita. Var. octogesi. Quo nobilius ẽ philippeũ quod accipimus q̃ quod bibimus: cum alterum addam in bulgam: alterum in vesicã. Luci. li. xvj. Ita vt quisq; nostrũ e bulga est matris in lucẽ editus.

Bacillũ & baculum. M. T. de supplicijs. Deniq; proximus lictori Sexti de quo sæpe iam dixi cõuerso bacillo oculos misero tundere vehemẽtissime cœpit. Afranius. Hominẽ bacillũ delegatum corneolũ poscit: Cic. de fini. bo. & ma. li. ij. Vt bacillum aliud est inflexũ & incuruatum: aliud ita natum.

Bacchari veteres nõ solum bacci noĩe furere dici voluerunt: verum etiam loca in quibus fit debaccatũ bacchata dixerũt. Vir Geor. li. ij. O vbi campi sperchiusq; & virginibus baccatha lacænis. Taygeta. Nã & qcquid vehementius commouetur bacchari voluerunt. Sãtra nuncijs bacchis ita obsoletũ solo furentur ab omni parte bacchatur nemus.

Blaterare est confingere p mẽdacia. Affranius in augure. Quid est istuc re blaterare atq; obloqui. Idẽ in incendio. Illud memẽto: ne quid imprimis blateres. Cecil. in hymnis. Desiue blaterare: nihil agit in amore inetmus.

Bount dictũ a bouũ mugitibus. Pacuuius in hedo clamore & sonitu colles resonantes bount. Vir. Geor. li. iij. Roboant siluæq; & magn olympus. Var. in Parmenone. Exeũt citi: strepunt exeũt bount.

Baiulare ferre. Plau. in asinaria. Ego baiulabo: tu (vt decet dominum) ante me ito inanis.

Bipennis manifestum est dici: qđ ex vtraq; parte sit acutũ. nam nõnulli gubernaculorũ partes tenuiores ad hãc similitudinẽ pinas vocant eleganter. Var. i marcipore. Deli me bipennis: aut leuis passerculus. idem in eodẽ: pinas educi naufragij. Item Cecilius. Hęc quarũ bipennis fluminis plumas vapor perursit alti mœsti in terrã cecidimus. Idẽ in Parmenone. Ferreus ferreã humor bipennem securem.

Biuiras quas vsus viduas appellat. Var. in lege menia. Ad biuirã venio: cũ vellem ostendere: quid vellem. Mactamelos inconstantiæ filius me reprehendit.

Bouĩatores quos nunc maliciosos & tergiuersatores dicimus. Lucil. li. xj. Hic sitiosus bouinatorq; ore improbus duro.

Bubulcitare. Var. in męonio iunedo. Meusq; apud Plotium rhetorẽ bubulcitare alteri dolori defuit. Plau. in Mostel. Docet me amare & te bubulcitare.

Bases. Varro. onos lyras: Primũ eã esse fidemq; futuræ situs: vt ipsa vos basis eius.

Badius. Var. onos lytas. equi colore dispares. itẽ nati hic badius iste gilluus: ille murinus.

Binũ miliũ uũero pro binis milib Sisenna historiarum li. iij. Ad binũ miliũ numero saurijs vtrinq; factis

Balbe obscure. Var. rerum humanarũ. lib xx. Præterq̃ duobus imprimis est scriptũ spectare velit potius q̃ voluntatẽ debeam nõ datum dicere magistratum.

Bauiũ. Cice. de orato. li. iij. Remigẽ aliquẽ aut baiulum nobis oratorem descripseris.

Balbutire est cũ quadam linguæ hesitione & confusione trepidare. Cice. Academicorũ li. iiij. Plane & supradictis stoicus perpauca balbutiens. Et Tulcu. li. v. Me quidẽ auctore etiam peripatenci vetereiq; Academici balbutire aliquando designant.

Bura dicit ps posterior aratri decuruata. Vir. ge. li. i. Cõtinuo in siluis magna vi inflexa domatur Imburi. Var. de re. rustica li. i. Et sæpe fracta bura relinquũt vomerem in agro. Hanc Vir. burim vocauit.

Blitea inutilis a blito herba nullius vius. Plau. in truculento. Blitea lutea est meretrix. Laberi. in tuca. Bipedem bliteam beluam.

Buceries boũ greges. Lucil. li. ij. Lanigerę pecudes & equorum bellica proles. Buceriæq; greges.

Baubare latrare a canũ voce. Lucr. li. v. & cũ desertis baubantur in ædibus omnes.

Bellum bellicosum. Cecil. Tm̃ bellũ suscitare conari aduesarios contra bellicosum genus.

Buas potiouem positã paruulorũ. cato li. d eli. edu: Cũ cibũ ac potionẽ buas ac pappas docent: & matrem Mammam: patrẽ Tatã Lucil. li. viij. Cũ turulentas discere vini: buas designauit.

De dictionibus ab. C. Littera incipientibus.

Comest pro comedit. Varro in marcipore. Nam humanis oĩa sunt paria qppe te pl vrget piscis: vt sępe muritos magnus comest vt auis enecat accipiter. Titinnius in gẽma Librã aiebãt satis esse ambobus farris intrite pl comest sola vxor. Idẽ fulloni. Ego me mandatã meo viro male arbitror qui rem disperdit ac meam comest Affrani. Aequalibus iste: vt tu rẽ narres dona comest hic quotidie. Plautus in mustellaria. Nec modo venire saluum quem absentẽ comest. Idem in Trinũmo. Quod & bibit: quod comest: quod facit sumpti. Pomponius in pistore. Decipit vicinos: quod molem dum conduxit comest. Nouius in fullonibus. Feritatis vorrit se iu omnes bestias: comest quicquid tetigit tantum Idem in agricola. Aedepol paternã qui comest pecuniam. Lucil. satyrarum li. iiij: Cum manducauit totũ complexa comestq;. Et. xxx. Conficit ipse comestq;: Marcus Tullios in hortensio. se ad extremum pollicitetur prolaturũ: quæ sæpe ipse comest quæ efficit dialecticorum ratio.

Cuia pro cuius. Lucil. li. xxx. Cuia opera troginus calix per castra cluebat.

¶Contollere contra tollere. Plaut⁹ in Aulularia. Cōtollam gradum.

¶Claritudo pro claritas. Salustius i iugurta. Cū presertim tam multæ variæq; sint artes animi: quibus sūma claritudo paratur. Sisēna histo. li. iij. Quod fortasse an ex voluntate sua summa cum claritudine celeriter confecisset.

¶Colluuio labes ex immundicia. M.T. de senectute. Cunq; ex hac turba & colluuione discedam.

¶Commalaxare est exercere ac mature facere. Var. in flexibilis. Nec dolorem αζιαφονομ esse quod de Philosophia commalaxarem in ea parte: neq; habenas dedi vnq̄: neq; cupiditas imposuit frenos.

¶Cætra obstaculum scurū. Var. de victis: Quis rotundam facere cetram nequeat?

¶Coracem noue positū pro coruo. Cice. de ora. li. ij. Quare coracem vestrū istum potiamur nos quidē pullos suos excludere.

¶Canitudinem pro canitie. Var. in aboriginibus. Sed neq; vetulus cāterius q̄ nouellus melior. Nec canitudini comest virtus.

¶Condocefacere. Ci. Tus. li. v. Nemo est enim q eorū honorum aīum putet esse iudicem: eūq; condocefaciat vt ea quæ bona malaue videantur: possit contēnere.

¶Conscribellaui ꝑ cōscripsi. Var. in columna herculis. Itaq; eas in cæram conscribellauit herculis ad litē. Idē in marcipore. Astologi non sunt qui conscribellauerunt pingentes cœlum.

¶Cōptilis cōpositi. Pōponius in præcone posteriore Si sciam quid velis quasi serui comici comptilis.

¶Contente parce & continenter. Plautus in Asinaria. Quanq̄ illum arcte contenteq; habet.

¶Caries est vetustas. Var. in cosmotoria. Singulos lectos stratos: vbi habuimus amisimus propter cariē & tineam. Luci. li. xxx. Planta vna est pedib⁹ cariosis mē su libano.

¶Cortes sunt villaruʒ intra maceriā spatia. Var. in papia pappo. Dum vixi ꝑmiscaris meus in cortibus pauit. Idē de re rusti. li. i. Nec minus & a pabulo cū redierunt anseres suos porci in corte exteriorib⁹ cœnitabāt: æstiuo tempore in loco propatulo rure in corte: in vrbe in tabulino: quod mœnia non possumus intelligere tabulis mature fabricatum.

¶Cupas. Var. mod⁹ est matula. Cupas vinarias sirpare noli: addeq; tū vini in vxorculæ oppcillū. Idē Sesq; vlixe. Alteram viam deformasse. Carnea dem virtutis ecupis acris aceti.

¶Comedim pro comedā. Plau. i bacchidibus. Qđ dē scortis quodq; in lustris comedim: ꝯgreget pater. Cicero ad Varroneʒ in epistola. Cura si me amas vt valeas ne ego te iacente bona tua comedim. Stani enim tibi ne ægroto quidem parceres. Pomponi. in prostibulo. Ego quod edim quero. has querere quod taceret contrarius est. Cecil. in Plotio. Pudebat credo commemoramentum stupri.

¶Conspicilium vñ cōspicere possis. Plautus in medico in conspicilio asseruebam: pallium obseruabam.

¶Collustra lacumen nouum lac in māmis. Luci. li. vj. Hiberam insulā fomēto omni colore collustra. Luci. i virgine. Siquidē mea collustra fretus ꝑterris studere fecisset sumerem aquam ex fonte.

¶Conquinescere & ocquiniscere inclinari significat. Plau. in Cistella. Faciendū est puerile officiū: conquiniscam ad cistulaʒ. Idem & dolosi cōquiniscere si istic cevento simul.

¶Copi pro copioso. Plau. in Pseudulo. Atq; ego nūc me gloriosum faciam e copi pectore. Turpil. in epilcero. Te quidē oīm iam pater copē causa tē facit. Pacu. in perhibœa. O multi modis, varie dubium & prosperum copem diem.

¶Colutilet signat dedecoret. Plau. in tri. Hec fanigeratio te honestet me collutilet: & si sine dote duxeris.

¶Congenerat est adiungit associat. Acti. in figulinis: Quam vehat grato tibi congenerar gentium: aut generum affinitas.

¶Certe signat ducite vel date ab eo quod cedo. Neui⁹ in lycur. Pro industria certe regem propugnatū patrē Lycurgum. Ennius in medea. Saluete optima corpora. certe manus vestras: measq; accipite. Acti. in menalippo. Aeneum aliquis cete in conspectuʒ: aut nos vbi est ducite ad eum. Pacu. in Athalanta: his vestrorū vter sit: cui signum datum est certe.

¶Cupedia cupiditas. Ci. Tusc. li. iiij. Ambitio mulierositas peruicacia liguritio tumulētia cupedia.

¶Castitudinē pro castitate. Acti⁹ in Phenissis. Ibi fas ibi cunctā antiquā castitudinem.

¶Cōtasset ꝑ cōcubuisset. Actius in Erigona. Tū autē egysthus sine me esse eodē lecto comitasse t patri.

¶Cituma sunt proxima cœlo milia. M.T. de repu. li. vj. Ex quibus erat ea minima. quę vltima cœlo cituma terris luce lucebat aliena. Et in li. j. Quare si placet dedecorationem suam de eo loco ad hęc citeriora.

¶Claret clara est vel clareat. Turpil. in pedio. Cur⁹ aduentu insula hodie claret cypros. Enni. in Telamone. Nā ita michi Telamonis patris atq; facies ꝑaui iouis gratia ea est: atq; hoc lumen candidum claret mihi.

¶Casteria locus vbi cū nauigatio ꝗquiescit: remi & gubernacula cōquiescūt. Plau. i asinaria. Quin polsi repo sui remū sola ego in casteria omnis familię causa cōstitibi.

¶Coquinatū ad coquendum. Plau. in aulularia: neq; ego nūq̄ nisi hodie ad bachas veni i bachanal coquinatū

¶Curio curiosus. Plau. in aulula. Volo ego scire ex te quid sit agnus curio.

¶Culcitra. Varro in quinquatribus. Quam in testudineo lecto culcitra plumea in die dormire. Idem de vi-

pattũ.li.j.Qui prim⁹ vxorẽ ducebat duabus culcitris: ac duabus thoris plagulis constrasset.

¶ Citrus. Var.in gerunto didascalo. In quibus libya citro fasces cingit fores.

¶ Cecutiunt Var.in gerũto didascalo. Vtrũ oculi michi cecutiunt an ego vidi seruos in armis cõtra dños?

¶ Caballus. Luci.lib.ij.Succussatoris tetri tardiq; caballi. Var. in Parmenone. Alius caballũ arboris ramo in humili alligatõ relinquit.Idẽ Seq; vlixe: in castris p mansi.inde caballũ reduci ad censorem.

¶ Coda. Var.in taphemẽippo.Sz vt caussis sine coda.

¶ Carnales edules. Var.sexage. Vix hęc fatus erat cũ more maiorum vltro carnales arripiunt de fonte in tyberim deturbant.

¶ Crassum positũ ꝓ hebeti & stulto. Var.sexagesi. Senibus crassis homuli nõ vidimus quid faciat.

¶ Canum vetus antiquũ. Vir.li.j. Cana fides & Vesta Var. io eumeni. Et ecce de improuiso ad vos accedit cana veritas attici filio præ alumna.

¶ Cisiũ vehiculi biroti genus. M. Tuli.philippicarõz. li.ij.delituit in quadã caupona:atq; ibi se occultans per potom cisio domum veoit.

¶ Celeratim celenter. Sisenoa hist.li.v. Quo magis celeratim poterant insidijs suos dispooit.

¶ Copiatur a copia honeste positũ: vt lignantur & pabulantur & aquantur. Ceci.li.j.arinis & magno commeatu sed præda ingenti copiaotur. Vir. Geor.lib.iiij. Sob mœnibus vrbis aquantur.

¶ Cõfutare est confundere vel cõmutare. Var.in mæonio. Harũ ædiũ summo atria cõfutabãt architectores. Idem lib.j.Hui.Cedina cocus magus aenum quando ferbuit:paula confutat trua.

¶ Cõpluties frequẽter. Cato suasione in legem populi.Quod cõpluties vsu venit omni tempore ante aduẽtum esse remp.reddimus.Idẽ originõ li.iiij.Complures eorũ milites mercennarij inter se multi alteri alteros in castris occidere Plau.in persa.Quid metuis?metuo hercle vero: sensi ego compluties.

¶ Cognomen est eiusdez nois. Affra.in diuortio.Lætius genus cognominationis morborõ cognominis.

¶ Clypeat. Pacu.in hermiona.Cur mm licuit chlamide cõtorta:astu clypeat brachiũ.Ita & galeare. Cina in epigrãmatis.Miseras audet galeare puellas.

¶ Cõuasare est furtim oia colligere. Terẽ.in phor. Aliqd zuasassem:atq; hinc me ego cõijcerem,ꝓtin⁹i pedea

¶ Cluet noiat Luci.li.xxx.Quia opa trogin⁹calix per castra cluebat.Enni.in ambracia. Pergentes esse cluebat omniuz miserrimus. Pacuuius in illiona. Sed hęc cluentur hospitiũ infidelissimi. Varro.onos lyras. Pacuuius discipulus bicorporis fuit. Ennius musarum. Pompilius clueor tibicinas inter. Luci.li.xxvij.xx.dumi an.xxx.vel centum tibicinas alas.

¶ Cõtenturũ.Lucij.li.xxvij.Tu Luciliũ crede contenturũ cõ me m pint somma omnia fecerim. Var.li.de liberis educandis. Vel maxime illic didici & sitienti tyna eam mulsam: esurienti panem cibarium siligineum:& exercitato somnum suauem.

¶ Cãicas veteres furfures esse voluerũt. Luci.li. xxvij. Quãti vellẽt.q̃ canicas apud te & mangonis manu.

¶ Concorditas pro concordia. Pacuuius in Hermiona concorditatem hospitio adiunctam perpetem pro bitatem conseruetis.

¶ Cõmentũ ꝓ cõmonitũ. Plau.in Amphitrione: Faciã amphitrionem aduenientez ab ædibus: vt abeat quouis pacto:fac commentus sies.

¶ Cribrum Luci.li.xxvi. Cribrõ cemiculum lucernas in laterem:in telam licium.

¶ Contẽnificum .Luci.li.xxvj. Ego enim contemnificus fieri & fastidire agamẽnonis.

¶ Cordi est honeste dictõ animo sedet. Loci.li.xxvj. Et quod tibi magnopere cordi est michi vehementer displicet. Idemq; si tibi porro istæc res iccirco cordi ẽ: q vtilis est.

¶ Congenudare flecti genibus. Ceci.in auna.lib.vij. Ipse regis eminus equo ferit pectus aduorsum. Congenudat percussus deiecit dominom.

¶ Causari causam dicere vel defendere. Actios ĩ Medea. Qui potis est repelli quisq̃: vbi nullus est causandi locus. Affra.in Emanciputo. Vide facunde cõtra causaris partem. Pacuuius armorũ iudicio : qui sese ac finem esse ad causandum volũt de virtute. his ergo cernendi do potestatem omnibus.

¶ Celebrescat celebris fiat. Actius ĩ Diomede: Et qualis fuerit fama celebrescat tua.

¶ Cœpere incipe Ceci.in Periboea: Rastrariam ære obscuro herele desinam: mane cœpiam. Plau.in mœnę. Neq; ego sanio:neq; pugnas velitis cæpio. Idẽ in Truculento: Dum abeã quodã:& vbi nihil cœpiam.

¶ Certissant certa fiant. Pacuuius in Chryse: Aquæ cos vnde certissent.

¶ Celebre nõ solum frequens: sed etiaz velox. Acti.in ægystho Celebri gradu gressum accelebrasse dicet.

¶ Callisceerũt prout calluerũt. Cato li.de bello carthaginensi. Aures nobis caliscerunt ad iniurias abeat: aliũ questum cœpiat.

¶ Cõmetare cõmeare. Neui⁹ in Bubulco cerdone. Cũ ad lupam nostram tum multi crebro cammetãt lupi. Affranius in virgine. Quo tu commetas vbi confixus desides?

¶ Cõcalluit. M. T. ad Atticũ lib. iiij. Locus ille animi nostri stomachus vbi habitat olim cõcalluit. Et de deorum natura li.iiij. Quorum tanq̃ manus opere. sic animus vsa concalluit.

¶ Conciere cum perturbatione cõmouere. Actius in Medea. Nisi quas terrestris põtus strages ꝗciet. Affra. in Deposito. Dij suntitati tibi : qui conciere cogites

tantum mali. Ennius in Doloreste. Exemplo ęgysthi fidem nuncupantes conciebant populum.

¶ Cōglomerare inuoluere supaddere. Enni⁹ in Thye. Heu mala fortuna: vt omnia in me glomeras mala.

¶ Cōgermanescere coalescere cōiungi vel consociari. Quadrigarius annaliū. Facite exempla corū: vt vos cū illis cōgermanescere sciatis. Var. rerū huma. lib. iij. Postea cū his vnā rēp. coniuncti & congerminati tenuere.

¶ Colabella adiūge labra. Laberius annaliū. Paranna colabella osculum.

¶ Cimbalissare cimba q̄tere. Cassius emina. li. iij. Mulier cantabat tibijs phrygijs: & altera cimbalisabat.

¶ Concinnare cōficere vel colligere. Neuius belli punici li. iij. Transit melitā ro. exercitus insulā integram vrit: populatur: vastat rem hostium concinnat.

¶ Catullire esurire vel libidinari. Labe in lacuberna sci devnam ex cole recto impatiēter catulientem lupam.

¶ Caduciter precipitanter. Var. e tractione. Aut frigidos nymbos aqua iacta caduciter tuentis pertimuere aquatilæ querquedulæ natantes.

¶ Cupiēter cupidissime: Actius in philoteta. Cui potestas detur tua cupiēter malis membra discrepat suis Ennius in phœnice. Stult⁹ est qui cupida cupiens cupienter cupit.

¶ Cōmemorare cōmonefacere in memoriā reducere. M. T. de senectute. Pythagoreorumq̄ʒ more exercēde memoriæ gratia. quid quoqʒ die dixerim: audierim: egerim: cōmemoro vesperi. Idem de finibus bo. & malorū li. j. Sed a te oportune facta mētio est: sed etenim metius audire. Cice. Quænā istius sit veteris: quā commemoras academicorum & peripateticorū de finibus bonorum sententiam.

¶ Coniectariū efficax perfectū. M. T. de fi. bonorum & malorum li. iij. Illud vero mihi me coniectariū: sed imprimis habes illorum.

¶ Concubia nocte primi somni. Sisenna histo. lib. iiij. Ipsi legati concubia nocte oppido digressi iam supra hostium munitionem succedunt.

¶ Cistas. Sisenna Histo. li. iiij. Cistasqʒ quæ erāt legū ferendarum gratia paratæ defecerant.

¶ Centones & cilicia. Sisen. Histo. li. iiij. Popius aceto madefactis centonibus integuntur: quos supra perpetua classi suspensa cilicia obtenduntur.

¶ Crebritudinē pro crebritate. Sisen. hist. lib. iiij. Nam clandestina celeriter transfigi apud notos cogitata dici debet non explanari.

¶ Cemēta lapides nō magni modi q̄bus ędificia ꝯsurgūt. Sisen. histo. lib. iiij. Formidine oppressis q̄ꝑ humilē cemētis instructū oppidi murū sciebat. Var. i bimarco. Non te puder mani cum domi tuę vides cōmilitonū tuorum cohortis seruis tuis m inistrare cementa.

¶ Cis positū ꝓ vltra. salu. Cis. Rhenum atqʒ intra mare nostrum & oceanū nisi q̄ paludibus inuia fuit perdomitā. Var. theto li. xx. Eo die cis tyberim redeundum est q̄ꝑ de cœlo auspicari ius nemini sit pręter magistrū

¶ Quadrifariā pro quadripertita. Var. rheto. lib. xx. Et ea quæ ad mortales pertinent quadrifariā dispartierim in homines: in loca: in tempora: in res.

¶ Cōcalfacere excitare vel incendere vel hortari. Cice. de deorū natura li. ij. Et ait idē: cum brachiū cōcalfecerit: tum solere pugnare: . Idē de pausa. li. iiij. Nos ventidianis tumoribus concalficimur.

¶ Cauillantur vt iocantur. Ci. de orato. li. iij. Cauillantur aliquid de oratoris arte paucis p̄cipiōt libellis.

¶ Catus ꝓ sapiente. Ci. Tus. lib. ij. Sed hō catus nunq̄ terminat nec magnitudinis nec diuturnitatis moduʒ

¶ Contrahi dictū est honeste quadā tristicia liberari & solicitudine aut mœrore. Ci. Tus. li. iiij. Hoc detracto quod totū est voluntariū ægritudo est sublata illa mœrens: morsus tamen & cōtractiūculæ quædam animi relinquentur. & li. iiij. Itaqʒ hæc prima diffinitio est: vt ægritudo: animi sit aduersantis rationis contractio.

¶ Cicures. Cicero tuscu. li. v. Partiʒ soliuagas: partim congregatas immanes alias quasdam aut cicures non nullas abditas terraqʒ tectas.

¶ Cuias vnde Cicero tuscu. libro. v. Socrates quidem cum rogaretur: cuiatem se esse diceret: mundanum inquit.

¶ Cibariū qđ nunc aut de pane sordido aut de alio indigno dicatur. Var. in modio. In bucolicis dormire mallē. s. potus vinū meū cibariū: q̄ ego dominus cubarem. Idem onos lyras. Tuus autem ipse frater cibari⁹ fuit Aristoxenus. Ci. Tus. li. v. Cui cum pegrināti comitibus non secutis cibarius. in casa penis datus esset nichil visum illo pane iucundius.

¶ Comedones ab edendo. Var. in modio. Putat fore hoc q̄ꝑ hinc comedonibus conuenit vsu quibus nota voluntate comedūt: dūtaxat gula gaudet.

¶ Caulē vitis robur. Var. de re ru. li. j. Quem dicimus caulē. vt Vir. li. xij. Puperibus caulem folijs.

Var. ex sarmēto caules qui nati sunt de his q plurimū valent: primō ac secūdum nōnūq̄ & tertium relinquere: reliquos decerpere.

¶ Continuare cōuenire concurrere. Sisen. hi. li. v. Marius hostio lyris euehit: atqʒ enariā suos cōtinuare.

¶ Cinefactū in cinerē dissolutum figuratio: vt tepefactum & labefactum. Luci. li. iij. At nos horrifico cinefactum te prope lubet.

¶ Coxēdicas coxas. Luc. Caput collo sustētatur: trūcus sustinetur a coxēdicibus. Var. de re ru. li. i. Lata frōte naribus simis lato pectore crassis coxendicibus.

¶ Cōditaneū: quod cōdi vel condiri potest recte dici. Var. de re rusti. lib. i. In agro crasso & calido oleā condi tanrā radiū maiorē salentinā orchitē pauseam serginā albiceram colminesam.

¶ Cœnatus vt pransus: vt potus vel locus. i. confecta-

cœna. Var. de vita patrũ li.iii. Vt eius cõuiuiũ qui triõphare in capitolio videtur esse proprium: vt ipse pot⁹ domum reduceretur cenatus a cœnuioio.

¶ Ciros capitis crinem. M. Cato. libro de liberis educandis. Itaq; ambeaciæ primũ capillum puerile demptũ. Itẽ ciros ad appollinẽ ponere solent.

¶ Catellos. M. Cato in li. de liberis educandis. Quare melius curæ consuetudinis puerilis illorum: qui suis catellis ministrent quod edent.

¶ De dictionibus a D. Littera incipientibus.

DExtima p dextra. Var. Porro inde ab vnoquoq; compito ternæ vię oriuntur: equib⁹ singulę extimę exitũ ad cęlos habent proprium primo compito dextimam viã munit Epicurus.

¶ Desueui illõ pro desuefeci illõ: id est consuetudine; et abstuli. Titini. gemina: Parasitos amoui: lenonẽ ædibus abstrui desueui: ne quo ad cœnam iet extra meu; consiliom.

¶ Dapalis cœna est diuersis amplis dapib⁹ plena. Titin. Var. Toto fit in foco de lignis mihi dapalis cœna.

¶ Diuitãt pro diuites faciũt. Actius in Astynactę. Nichil credo augurıbos qui aures verbis diuitãt alienas: suas vt auro locupletent domos. Turpi. in trãsilione. Dij me diuitant.

¶ Descãmat squãmis expoliat. Plau. in aulu. Dromo descãma pisces: tu Macherio gõgrũ murenam exdor sua q̃tũ potes. Luc. sat. li. vij. Suador suppilor: desquamor: pumicor: ornor. Expilor pingor.

¶ Deartuare est quasi p art⁹ cõcidere. Plau. in captiuis Tõ igitur ego derũcinatus deartuat⁹ sum miser. Idẽ in eadẽ Deartuasti dilacerauisti atq; opes cõfecisti.

¶ Demoliri diruere. Salu. histo. lib. iiij. Pluteos rescindit: ac munitiones demolitur loco summo potitur.

¶ Diuidos. i. separatos. Act⁹ in Andrõeda: Nosq; vt seorsum diuidos læto offeres.

¶ Dispuluerare est dissoluere. Ne. in Gymnasto. Saxa siluas lapides mõtes disijcis dispulueras.

¶ Differitas pro differẽtia. Lucre. li. iiij. Tantaq; in his rebus distantia differitasq;.

¶ Debilo debilis Ennius li. viij. debilo homo.

¶ Domutionẽ Pacu. in hermionẽ. Nam solus dãnas hic domutionẽ dedit. Lucil. li. xxvij. Domutionis cupidi imperium regis peneiminuimus.

¶ Designare cũ nota & ignominia aliquid facere. Terentius in adelphis: illa quę aote facta sunt omitto modo quid designauit.

¶ Deblaterare est obloqui confingere. Loc. lib. xx. Deblaterat plenus bonus rusticus coocinit vna.

¶ Deletile oõ qood deleatur: sed quod deleat. Var. in Modio. Si displicet tibi tam latu; mare partis q̃tũ spõgiam deletilem.

¶ Datatim. i. inuicẽ dando. Plau. in Curculiõe. Tum isti qui ludunt serui scurrarum datatim in via. Affra in homine Datatim vxorem vt ludas. Pompo. in Adel. Quod ille dicit cũ datatim in lecto lusi tecũ. Neuius in Exodo In molis nõ ludũt raptim pilo datatim morso

¶ Diuidia est tedium. Actius in armorũ iudicio. Huius me diuidia cogit plus q̃ est par loqui. Turpi. ĩ Epiclero. Sperabã consilia nostra diuidiæ tibi cum ętas accesset non fore.

¶ Dulcitas dulcitudo pro dulcedo. Actius in Tereo: Suauẽ lingue sonitũ o dulcitas cõspiratũ animę. Ceci. in Syracusis. Tanta hic inuasit in corda indulcitas. Ci. de deoru; natura. li. iiij. Quinetiã gustatus q est sensus ex oibus maxime voluptatibus quippe dulcedine pręter cęteros sensus cõmouetur.

¶ Discorditas pro discordia. Pacu. in Hermio. Quãtanq; ex discorditate. cladẽ importem familiæ.

¶ Deletio. Luci. li. xxix. Deletionẽ nostri ad vnum exercitus.

¶ Depeculassere: ac deargentassere & decalauticare eburno speculo depeculassere.

¶ Deflare flatu disturbare. Plau. cuius tu legiones dif flauitasti spiritu. Luc. li. xxvi. Pars dilflatut vento: pars autem obrigescit frigore.

¶ Danõt dant. Pacu. in illiona. Dij me & si pdõt tamẽ esse ad vitã expetũt: q̃ priusq̃ intereo spaciõ vlciscendi danunt. Plau. in Pseudulo. Cui seruitutẽ dij danõt leonin[illegible] Neuius. belli punici. li. iiij. Eam camem victoribus danunt: Ceci. in Plotio patiere quod dant quando optata non danunt.

¶ Deamare vehementius amare. Affrani⁹ in Vopisco Voluptatẽ capio maximam ceuciari te tua culpa qui det de illa pessima quam deamas promere.

¶ Decolare ex collo deponere. Ne Notõicas Ioui hẽs vidi tibi teadi in tuo collo est: decolles caue.

¶ Degulasse est gulę dedisse. Affra. in Bruto. ĩmo iamdudum occubuisse degulasse oportuit.

¶ Delectare illicere attrahere. Ennius in Thye. Et me apollo ipse delectat: ductat delphicus. Quadrigarius Anna. lib. iiij. Fabius de nocte cœpit hostibus castra simulare. oppugnare eum hostẽ delectare dum collega id caperet quod captabat.

¶ Delica explana indica. Actius ĩ Achille. Quare alia ex crimine inimicoru; effugere possis delica. Cecili. in Cibolio: ista te: immo vero hæc ante solit⁹ sum res delicat. Titin. li. v. Quid istud est: aut istic sibi vult sermo mater delica.

¶ Deuorare absumere eripe. Actius in Aenea. Patrio exemplo te medicabo: atq; aiam deuorabo hostibus.

¶ Dignet dign⁹ putet. Pacu. in illio. Quis deos infernos quibus celestis dignet decorare hostis.

¶ Debiliter debilitate. Pacu. Miseret me lachrymis lingua debiliter stupet.

¶ Demagis valde magis. Luciliua lib. xvi. Res corus

ille duos ventos austrum atq; aquilonem nouisse aie bat se solos: de magis istos & nymbo austellos nec nos se nec esse putare.

¶Diu pro die: vnde & interdiu dicitur. Titin. in Fullonibus. Nec nocte nec diu licet fullonibus quiescant. Plautus in Merca. Noctuq; & diu viro subdolassis. Idẽ in Aulu. Nec noctu nec diu quietus vnq̃ eam nec dormiem.

¶Dubitatim dubitanter. Cecilius Annaliũ li. iij. Imperator cõclamat de medio velitatus: st nostro cornu remouentur gallis non dubitatim immittant. Sisenna historiarum lib. iiij. Quod hostem non dubitatim cum pluteis ac scalis iter facere cernebat.

¶Discedere hiare diuidi distendi. Marcus Tul. de officijs. lib. iij. Hinc ille gyges inducitur a Platone: qui cum terra discessisset magnis quibusdam imbrib⁹. Sisenna historiarum lib. iiij. Armata dextra ducti: magisq; in latitudinem discedunt.

¶Delegare veteres dispescere posuerunt vel dispartire. Plau. in Amphi. Cui fautores delegatos viderint.

¶Depsere a greco magis significant. am & originem trahit Homerus in Odyssea.

Var. in Mysterijs. Sed tibi fortasse alius molit & depsit

¶Dolitum pro dolatum vsu dicitur: quod est percæsum vel abrasum vel Affresum. Var. in Agatone: Nũq̃ celatus in manu dextra scyphus celo dolitus artem ostentat mentoris. Cicero. Dolatum academicorum. li. iij. Non enim est ex saxo: aut cultus e robore dolatus.

¶Descobinatis saucijs & abrasis & defectis. Varro in Meleagris. Sin autem delectationis causa venamini: quanto satius est saluis cruribus in circo expectare: q̃ his descobinatis in sylua currere.

¶Dentarpagas quas græci αρπαγας vocant volunt appellare. Varro in quinquatribus. Hic in pensile forcipẽ dẽtarpage.

¶Desubulare perfodere. Varro Sex qui vlixe. Vnam veniam esse non amouisse duce virtute hanc esse nobilem: alteram Cameadem desubulasse bona corporis secutum.

¶Dormitio. Var. Sexage. O stulta corporis nostri dormitio: vigilabis. Et alio loco idem. Quid mihi somno si dormitio tollitur.

¶Dissentaneum discors & dissentiens: vt consentaneum contra. Nigidius. Eum locum facit dissentaneum.

¶Decidua quę cadant: vt occidua. Laberius. In altum non vbi caput a folijs decidua folia pandit.

¶Duodeuicesimo ita vt duodecimo. Var. hũanarum rerum lib. xvj. Mortuus est anno duodeuicesimo rex fuit. xxj. Cato lib. iiij. originum. Deinde duodeuicesimo anno post dimissum bellum qđ. iiij. &. xx. annos fuit carthaginẽsis sextum defœdere decessere.

¶Diutnare honestum verbum pro diu viuere & apud veterem prudentem auctoritatis incognitæ. Neq; optimum quęq; in suos sinunt diutnare.

¶Duritudo pro duritia. Cato in Veterium. Qui illius inquit imprudentiam qui norat duritudinem.

¶Delitia numero singulari: quod aut rarũ est aut singulare. Plautus. Mea voluptas mea delitia.

¶Diritas. Marcus. T. de senectute in altero diritas.

¶Dirissimum senerũ. Varro in Bimarco. Scena quem senem latina vidit dirissimum.

¶Dijs diutinis aciugibus. Var. onos lyras. Sol hermoge quadam gubernans motibus dijs viget.

¶Dicteria quasi dicta non sena. Varro. onos lyras. Quam mobile neq; orto saltitium attulit psalterium: quibus sonant in gręcia dicteria.

¶Dispalare est separare. Sisenna historiarũ lib. iij. Dispalati ab signis digressi omnes ac dissipati. Idẽ Tanto plures passim dispalantur.

¶Diloricare dictum est scindere. Ci. de oratore lib. ij. Qui in causa peroranda non dubitauit excitare reũ cõsularem & eius diloricare tunicam: & iudicibus cicatricem aduersam senis imperatoris ostendere.

¶Diuitior. Cice. de oratore lib. iij. Inde ille licentior & diuitior finxit dithyrambos.

¶Deturbare deijcere demouere. Salu. li. ij. Mœnibus deturbat. Vir. li. v. Puppi deturbat abalta. & li. vj. Inde altas animas quæ per iuga longa sedebant Deturbat.

¶Diuidię vt dissentiones. Actius in phœnicis. Ne horum diuidiæ & discordie dissipent & disturbent tantas etiam optimas ciuium diuitias

¶Deintegrare diminuere. Ceci. Nomen virginis deintegrauit.

¶Deiugare deiungere: separare: dissociare. Pacu. in chryse. Perq; nostra egregiam vnanimitatem: quã memoria deiugat.

¶Denasci decrescere. Cassius hæmina: annaliũ lib. ij. Quæ nata sunt ea omnia denasci aiunt.

¶De dictionbus ab E. littera incipientibus.

EVirescat. Var. in prometheo lib. xv. Atq; ex sanguinibus dolore euirescat colos. Euallare dictum est excludam: & quasi extra vallum mittam. Titinnius in Prælia. Qua ego extorrem hanc domo faciam dilatricem pallia euallauit. O pulchre. Varro hemina. Donec foras nos intus euallauerunt.

¶Excantare significat excludere. Plau. i. Bacchidib⁹. Nam cedo cuius cor excantare potest. Luc. li. ij. saty. Quę ego nunc æmilio pręcanto atq; exigo. atq; canto Varro in eumenidi. Vbi vidẽt se cantando exara excãtare non posse: deripere incipiunt.

¶Extundere est extorquere vel inuenire. Affra. in epistola. itaq; adeo extundo. ex officio datur mihi custodiendus. Vir. Ger. lib. i. Vt varias vsus meditando ex-

tunderet artis Paulatim.

¶Exculpere est extorquere. Plautus in cistellaria: In questione vix exculpsi. vt diceret. Lucilius satyrarū. li.ij. Nunc nomen iamq; ex testibus ipse rogando. Exculpo hec dicam. Idē 3: Vt esuriēti leoni ex ore exculpere prædam.

¶E regione positū est ex aduerso. Cice. academico. libro.ij. Nec ego non ita vos & dictis esse e regione nobis in contraria parte terræ: qui aduersi steut ad cōtra vestigia.

¶Exsorbebo ꝓ exorbeam. Plau. in Epidico: Iaꝫ ego ne conuertam in hyrudinem atq; horum exsorbebo sanguinē. Turpi. in leucadia: Iam ego istam tibi tristiciā exsorbebo.

¶Exgurgitē exhauriam significat. Plau. in Epidico: Atq; exgurgitē domo prorsum.

¶Expapillato brachio quasi vsq; ad papillā renudato Plaut⁹ in milite glorioso. Idem conuexū in humero leuo expapillato brachio.

¶Exos dicitur sine osse. Lucre. lib. iiij. Exos & exanguis tumidos perfluctuat artus.

¶Extrariū quasi alienum. Affranius in Suspecta: Vt me esse in hac re ductat abs te extrarium.

¶Errabundus pro erratus. Vir. Si qua forte ferāt oculis sese obuia nostris Errabūda bouis vestigia.

¶Excandescentia iracūdia feruētia. Ci. Tus. li. iiij. Ludis ne ira excandescentia odiū inimicitiæ. discordia. Idem in eodem: Excādescentia autē est ira nascens & sine modo existens:

¶Emulgere sine labore tollere. Terentius in Phormione. Emulsi argēto senem.

¶Effutire cum mendacio dicere. Terē. in Phormio. Vos forte imprudētes effutiretis Cic. Tus. lib. v. Nec hæc sic agit: vt quasi ex tempore futire videatur. Luc. Mata licet similis ratione effutiat ore.

¶Eleuit macsauit. Luci. li. vj. Si hic vestimēta eleuit luto: ab eo risum magnū ad cachinū iprudēs subijcit

¶Eleuiem purgationē. Luc. li. xxvj. Vt eleuiem facere per ventum velis.

¶Exponere ꝓ exēplo boni ostentare. Cice. in Academ. li. ij. Frangere auariciā scelera ponere: vitā suam exponere ad imitaudū iuuentuti.

¶Expetunt pro volunt. Pacuui⁹ in illiona: Dij me: & si perdunt: tñ esse ad vitā expetunt: quū priusq̄ intereo spatium vlciscendi dānūt (alias dabuut)

¶Expalpare elicere. Plautus in penulo. Quid faciam ex ora blādire expalpa. Pōponius in collegio: Si quid expalpare possum ab illo.

¶Expergo pro expgefacio. Actius in Antigo. Heus vigiles ꝓ parce expgite Pectora tarda sopore extergire Santra: nūcijs bacchis exēplo excitæ vadit: qua genitrix & oīs Vocis expergita sono.

¶Extrabunt pro exibunt. Affra. in actione: Simul limen intrabo: illi extrabunt ilico.

¶Efflictim vehementer. Plau. in Penulo: Earuꝫ hic adolescens alteram efflictiꝫ perit. Pōpo. Dotato scio polte illā amare efflicti. Laberius in Bellonistria: Domina nostra priuignū suū amat efflictim.

¶Expulsim dictū est a frequēti pulsu. Varro in Serapa recte: Purgatū scito: quoniā videbis Romæ in foro ante camenas pueros pila expulsim ludere. Nigi. in cōmento li. xx. Cuiusmodi genus aduerbiorū aduerbij motu: quia euertit vt pulsim cursu.

¶Eluuio corruptus & morbiferis operibus tractus. M. Tu. de offi. li. ij. Qui collectis ceteris causis eluuionis pestilentiæ: vastitatis.

¶Exhiberi iferri M. T. de offi. li. iij. Quod cū audiuisset adolescēs filius negociū exhiberi patri.

¶Equuleos diminutiuū ab equis. M. T. in Hortēsio dici voluit: Vt igitur domitores equorū nō verbera solum adhibent ad domandum. sed etiā cibū sæpe subtrahunt: vt fame debilitetur equuleorū nimis effrenata vis: Varro in Eumenidibus: Neq; furentē equuleū damacriuū insanus equiso exhibebis morbi fluctibus educet vnq̄. Pōpo. Decuma fullonis: Vbi insilui in clodeatū equuleū: vbi tollutim tortor.

¶Emancipatū subnixum deditū. M. T. de Sene. Ita senectus nimis honesta est: si seipsam defēdit: si ius suum retinet: si menti emancipata est: si vsq; ad vltimuꝫ spiritū dominatur.

¶Exiurare & deiurare: idest valde iurare vt deamare Plau. in Amphi. Exiurasti mihi te dixisse per iocū.

¶Exornare ornare: extruere instruere. Plau. in Aularia: Repudiū rebus paratis exornatis nuptijs. Virgi. æneí. li. iiij. Pulchrāq; vxorius vrbem Extruis. Cice. Tus. li. ij. Modo est aliqua patiētia: si nulla est: quod exornamur philosophia.

¶Equiso pro equite. Var. trioclite: Trifilio patereris eos. Nā vt equus qui ad vehēdum est natus. tamē hic traditur magistro: vt equiso doceat tollutim: Idem in Marcipore: Quā nautici equisones per viaꝫ qua ducerent loca. Idem in Eumenidibus. Neq; furētē equuleum damacrinū insanus equiso exhibebis morbi fluctibus educet vnq̄.

¶Eunuchate Varro in lege menia: Si qui patriā maiorē parentē extinguit: in eo est culpa qđ facit pro sua parte is qui se eunuchat: aut aliqui liberos ꝓducit.

¶Equilā equā. Var. in lege menia: Nēo est rā negligēs qn sūma diligētia eligat asinū qui suam saliat equilā.

¶Esurigo fames. Var. in Taphemenippo: Vbi lubet ire licet accubitū accedo strēnuosus sublim⁹: qđ esurigo fundebat costas.

¶Exitiū Var. sexagesi. Sic circūspexere atq; inuenisse: cū dormire cœpisset tā glaber q̄ Socratis gallū esse factū exitiūe pillis albis cum proboscide.

¶Elucificare lucidare dictū a luce. Labe. Scito fulgē

tis splendore pecuniæ volo elucificare exitum ætatis meæ.

¶ Exigor pro a me exigitur. Cecilius: Excino ego illud minus nihilo exigor portorium.

¶ Edulcare ꝓ dulcꝰ facere. Actꝰ. Quapropter edulcare cõuenit vitã curasq; acerbas senibus gubernare.

¶ Equitẽ ꝓ equo. Vir. geor. li. iij. Atq; equitẽ docuere sub armis Insultare solo: & gressus glomerare supbos Ennꝰ ennaliũ li. vij. At nõ quadrupedes equites. Equitate quoq; Lucil. equũ dicit. cũ sit hoies equũ insidentis: Quis hunc concurrere equõ non æque equitare videbat: is equitat. curritq; oculis.

¶ Exequiantur exequijs cõuiuãtur & epulãtur. Var. in Bimarco: Ipm pp vix liberti semitratie xequiãtur.

¶ Exedra. M. T. de offi. & de finibus bonorũ & malorũ li. v. Sunt in ipsis locis iudicia summorũ virorũ tamen ego illa moueor exedra: & de oratore li. iij. Tõc dedita opera qescentibus alijs in eã iam exedrã venisse: in qua Crassus posito lectulo requieuisset.

¶ Ergo positũ pro ea cã: Virgi. ęneidorũ. li. vj. Illiꝰ ergo venimus: & magnos herebi transnauimus amnes Sisenna historiarõ li. iiij. Milites vt lex calphurnia cõcesserat virtutis ergo ciuitate donati.

¶ Enixiꝫ ꝓ enixe. Sisen. histo. li. iiij. Et ergo illos malos & audaces semp enixi cõtra fortunas atq; honores huiꝰ ordinis oĩa fecisse ac dixisse sentio.

¶ Exinanita euacuata. Sisen. hi. li. iiij. Deniq; exinanitas castris rationi: q clausi se loco potuerũt expedire.

¶ Exãclare est ppeti vel superare. Cice. Academicorũ li. iiij. Credo q; clitomacho ita scribenti vt herculi quẽdam laborem exãclatum. Et Tus. lib. j. q; exãclauisset oẽs labores tum inciderẽt in mortis malũ sempiternõ

¶ Eugiõ media ps inter naturalia muliebria. Luci. in Epodis hymnis. Sine eugio ac hymene. Laberiꝰ in cẽtenario. Quare tam arduũ ascendas: an concupisti eugium scindere?

¶ Exoticum aduenticium a græco: Plaut. in mustel. Non oẽs possunt olere vnguenta exotica.

¶ Ebriulare ebriũ facere & ebriacus ebrius. Labe iche re: Ebriulari mentẽ hilaram arripiuot. Ideꝫ in Aulula Homo ebriacus somno sanari solet.

¶ Exfundere a fundo auertere Ceci. antipater lib. vij. Respublica amisso exfundato pulcherrimo oppido.

¶ Externauit & cõsternauit: idest demẽtẽ fecit Catullus: Ah misera assiduis q̃ luctibꝰ externauit spinosas ericina ferens in pectore curas.

¶ Excissatum laninatuꝫ vulneratum. Plau. in Cistellaria: Capillo cisso atq; excissatis auribus.

¶ Edusam & potinam deas præsides volunt habere puerorũ. M. Cato li. de libe. edu. Cum pro cibo & potione initiarent puero sacrificabãtur ab edulis eduliæ: a potina potinæ nutrici.

¶ Esculẽtum & escariũ ab escis & ab edendo dictuꝫ. M. Cato in lib. de libe. educandis: Fortuna se illos nõ natura præstare si quid datũ his sit esculentũ. Plau. in Menech. Ea em̃ vere lenta vincla sunt escaris.

¶ Ephippiũ tegimẽ equi ad mollẽ vecturã paratũ. M. Cato de libe. edu. Mihi puero modica fuit vna tunica & toga sine fasceis calciamẽti equus sine ephippio: balneum non quotidianum alueus rutus.

¶ De dictiõibus ab F. Littera incipientibus.

Famulantur ꝓ seruiũt. M. T. de rep. lib. iij. Est em̃ geoꝰ iniustę seruitutis: cuꝫ hi sunt alterius q sui esse pñt: cum aũt hi famulanẽ. Et de offi. li. iij. Quã hi seruitutis famulatus & seruientis voluntati.

¶ Firmitudo ꝓ fimitas. Plau. in Asinaria: Si istã firmitudinẽ animi obtines salui sumus. M. T. de rep. li. j. Habẽt ęquabilitatẽ quãdã: q carere diutius vix pñt liberi: deinde firmitudinem.

¶ Fortunare est ꝓsperare: & omnibus bonis augere Plautus in Trinũmo: Dij fortunassint nostra cõsilia. M. T. ad curiooem. Tibi patrimoniũ dij fortunent. Affra. i emãcipato: Deos ego oẽs: & fortunassint p̃cor

¶ Fallã ꝓ fallaciam. Nouius indecumis: Me noo vocabit ob eam rem hanc faci fallam.

¶ Ficitatẽ dictũ vt oliuitatẽ: idest fructus fici: Nouiꝰ. Ficitores oẽs capiũt ficitatẽ iners est sine molestia.

¶ Fimbrię sunt oĩs extremitas. Neuius in Lycurgo Vt videã Vulcani opera hoc flãmis fieri flora.

¶ Famulitas est seruitus. Actius in Andromeda: Nã postq̃ paruulos suos oppressit famulitas. Pacu. i Athalanths: Quas famulitas: vis: egestas: fama: formido: pauor.

¶ Fidelitatẽ: idest fidẽ. Actius in Mirmidonibus. Nolo equidẽ: sed tu huic quẽ scis: quali in te fiet fidelitate ob ficiã natuiam viri ignosce. Affra. io V opi. Idẽ intꝰ actũ perit: opa nimirõ mea ea animo fidelitatis.

¶ Faliuꝫ habuit pro fefellit. Salu. in Iugurta. Neq; ea res me falsum habuit.

¶ Famul famulꝰ. Ennꝰ li. viij. Mortale sõmõ fortũa repẽte reddidit. sũmo regno famul vt optimus esset.

¶ Flaccet lãguet deficit. Luc. li. vij. hic est macedo fragrioo longius flaccet: Actius in Achille. Heu sceptra iã flaccẽt ferat. Affra. i diuortio Disperij pturbata sũt iam flaccet fortitudo. Ennius in Thyeste. Inflaccebũt conditiones repudiato & reddito.

¶ Fulguriuit fulgorẽ fecit vł fulmine afflauit. Neuiꝰ suaue a suo sonitu fulguriuit Iuppiter. Luc. lib. xxvj. Lupom̃ ex autorẽ maluanum & fulguritatẽ arborũ.

¶ Friget frigidum est. Vir. lib. vj. Corpusq; lauãt frigentis & vngũt. Teren. in Phormione: Abi tãge si nõ totus friget me eneca.

¶ Faoitorẽ fautorẽ. Luc. li. xxj. Fauitorẽ tibi me amicũ amatoreꝫ putes.

¶ Folliculũ corpꝰ. Luci. li. xxvj. Ego si qs suꝫ & quo

folliculo nunc sum indotus non queo.

¶ Figi affligi. Liui. in ægisto: Ipse se in terrã fligit cadẽa Actius in Epinausimache. Nec pdolescit fligi socios morte campos contingi. Idem in ægisto. Heu cu iatis stirpem funditus & fligi studet.

¶ Frangescere frangi. Actius in ægisto: Neq; fera hominum pectora frangescuut: donec vim persenserim imperij. Idem in Eurysace: Nunq̃ erit tam imanis cũ mea opera extinctum sciat: frangescat.

¶ Fuam sim vel fiam. Pacu. in Doloreste: Responsa explanat: mandat me mater: fuat cognoscẽdi vnq̃ aut contuẽdi copia. Titin. in fullõe: Perij hercle verbo vbi nũc tecũ obsecro vt mihi subuenias ne ego malalis fuam. Liui. in Hermiona: Obsecro te anciale mater: ne qui tuæ aduersus fuas. Affra. in promo. Caue ne pendeas si fuas in qoestione. Ennius Hectoris lustris. At ego omnipotens te exposco: vt hoc consilium Achiois auxilij fuat.

¶ Facul pro faciliter. Huic contrariũ est difficul Lu. li. vj. Peccare impune rati sunt posse: & nobilitate facul ppellere iniquos. Pacu. in teucro: Nos illũ interea proficiendo propinaturos facul reinur. Affra. in ictione: haud facul vt ait. Pacu. Fœmina inuenitur bona. Actius in meleagro: Erat virile istuc ferre aduersam fortunam facul. Varro in Bimarco. Quod vtruz sit magnũ an paruum facile an difficul.

¶ Famulãter pro suppliciter. Actius in Tereo: Deuicat moue natum semele lachrymis & famulanter pete

¶ Fluctuatim iactanter & solute Affra. in Põpa. Te ne tu in medio nemo est magnifice volo fluctuatim adire illum accipite hoc: tege tu & sustine.

¶ Fortunatim prospere Ennius in annalibua. Ea mihi rel: quæ fidei regno: nobisq; quiritis se fortuoatim fœliciter abinde vortat.

¶ Frustatim & frustulatim per frusta & minutatim. Põpo. in Verre ægeoto: Vtrũ illi valẽt: q luctant cum leonibus. & te obiectes frostatiz passerinũ prãdium saturatum non frustulatim nec minutatim dari.

¶ Fastidiliter fastidiose Varro in Cras credo: hodie nihil quibus instabilis animus ardens mutabiliter habere fastidiliter in constanti pectore.

¶ Fugere dictum est deterius fieri. M. T. de offi. li. iij. Siquis vinum fugiens vendat sciena.

¶ Fatigare positum profatigari. Virgi. lib. iij. Olli remigio noctem diemq; fatigant.

¶ Frausus fraudatus id est ad fraudis fructum venerit. Plau. in Asinaria: Nou placet metuo in commune nequam fraudem frausus fiet.

¶ Fax pro face. Varro in Gerũto didascalo. Cõfluit mulierũ tota roma que noctu nubere solita etiã nunc pinea fax indicat. Idem sexage. Adest fax inuoluta incendio. Idem de vita patrũ. lib. ij. Cum a noua nupta ignis in face afferretur: foco eius sumptus: cum fax ex pinu alba esset: vt eam puer ingenuus afferret.

¶ Flausas eas dici Varro existimat: quos greci thesauros vocãt in epistola quã aduersus Marcuz Sulpitium dedit Quintum valeriũ soranum solitum dicere: quos thesauros greco noĩe appellaremus: priscos latine flausas dixisse q in eos non rude æs: argentumq; sed flata signataq; pecunia conderetur.

¶ Formidolosum & qd ipsum. formidat & sit formidabile. Salu. in Cati. Nõ armat' hostia formidolosus

¶ Eruisci pro frui: Lu. lib. xviij. Aeque fruiscor rogo actu. Ceci. li. ij. Domus suas quoq; ire iubet & sua omnia fruisci. Nouius. Pareoq; magnopere: quasi verum id fruisci non queunt.

¶ Fellere exugere. Varro manio tam eum ad quẽ veniunt: & hospitium lac humanum fellasse.

¶ Fallaciloquẽtie. M. T. de fim. bonorõ & malorum li. iiij. Quę diligentissime contra Aristonem dicũtur a Chrysippo ex ea difficultate ille fallaciloquentiæ.

¶ Fabellæ. M. T. de fini bo. & malorum li. v. libẽterq; secum his congregant: dantq; se ad ludendum fabellarumq; audinione ducuntur.

¶ Ferabite positum pro agresti. Sisenna histo. libro iiij. Et partim ferabite: partim lauro & arbusto: ac multa pinu ac myrtetis abundant.

¶ Foramen: Sisenna historiarum lib. iiij. Neq; porta neq; vllum foramen erat. quo posset eruptio fieri.

¶ Flexamiua. Cice. de oratore lib. ij. Tantam vim habet illa quæ recte a bono poetá dicta est flexamioa: & omnium regina rerum oratio.

¶ Erons pro fronte. Vir. Geor. lib. ij. Frons tenera: imprudensq; laborum. Varro de re rustica li j. Quod Cato ait circum fundum vlmoa populos: vnde frõs ouibus & bobus sit.

¶ Falæ turres sunt lineę Enni. lib. xv. Malos diffundunt fiunt tabulata falæq;: hæc suut etiã in circo quæ apud veteres propter spectatores e lignis erigebantur

¶ Foria stercora liquidiora. Pomponius in Macbo. Conforisti me Diomedes. Laberius iu panilicis: Foriolus esse videris in coleos calcas: Foriolua qui foria facile emittat soluti scilicet ventris.

¶ Floces fex vini. Ceci. ad pol. Ego neq; florem neq; floces volo mihi. vinum volo.

¶ Februare positũ pro purgare & pura facere. Varro de vita patrũ lib. j. In eorum enim sacris liba cum fiũt inijcere solẽt farris semen: ac dicere se ea februare: idest pura facere.

¶ De dictiõibus a G. Littera incipientibus.

GRũnire dicuntur porci q eorũ propriũ vocis est. Varro in aboriginib': grũnit lepido lacte satur mola mactat' porcus. Ci. Tusc. lib. v. Aut grũnitũ cũ iugulatur sus. Laberius in seditio. Grunniẽtem aspexi porcã.

¶ Grundules lares dicuntur Romæ constituti ad ho

niorem porce quæ triginta pepererat.

¶ Grandire grandem facere. Varro rerum diuinarum lib. j. cum aut humus seminari incipere non possit aut recepta non reddat. aut edita grandire nequeat Plau. in aulula. Testudineum istum tibi ego grandibo grandum: Luc. lib. iij. Quæ nunc vix vestro grandescũt aucta labore. Idem lib. primo: Quodque surdæ materiæ grandescere. aliqua. Actius meleagro: Frugis perhibent pergrandescere. Pacu. in doloreste. Nec grandiri secum frugem posse nec mitescere.

¶ Grandęuitatem maiorẽ ętatem. Sisenna historiarũ li. iiij. Neque ętatis grãdeuitatẽ: neque ea merita: neque ordinis honestatem aut dignitatẽ sibi esse excusationi.

¶ Grauidinosi. Cicero tusculanarũ li. iiij. Itaque dicimus grauidinosos quosdam & torminosos.

¶ Gralatores sunt calobaptarij. Gralæ enim sunt fustes quis innituntur. Varro mutuum mulli scabunt. Gralatores qui gradiuntur gralis. pertice line ę gralæ ab homine: qui in istis agitatur. Sicilia gerras. Minimi nostri sunt gralatores apud pedes nostros.

¶ Grandiloqui eloquentes. Cicero in oratore: Nam & grandiloqui: vt dicam fuerunt cum ampla & sententiarum grauitate & maiestate verborum. Et Tuscul. lib. iiij. Qui tandem isti grandiloqui contra hæc duo quæ maxime agunt.

¶ Guttatim. Plautus in merca. Cor guttatim contabescit quasi in aquam indideris salem Ennius in hecuba: Vide hunc meæ in quem lachrymæ guttatim cadũt.

¶ Gracilitudo & graciliens pro gracilis: & gracilẽtum pro gracili: & gracilitũ pro gracilitas. Actius in Amphi. Tamen & statuæ gracilitudo & propemodũ luctus facit, ne dubitem. Ennius libro septimo. Deducũt habiles gladios filo gracilento. Neuius in prothesilao: De nuo gracilentis colorem: dum ex hoc graciliens fit. Turpi. in canephoro: Nostique sit gracili corpore.

¶ Grandæuitas Actius in Almęone: Quia nec nos nec ille impune irrideret meã grandæuitatẽ. Idem in bacchis: Quia vetustas neque mores neque grandęuitas Pacuuius in Hermiona: Quod tam ipsa orbitas grandęuitasque pelei per penuriam stirpis subaxet.

¶ Geminitudinẽ Pacu. in Athalantha: Veniam ego illam qui distinguam inter vos geminitudinẽ.

¶ Gnaritas scientia Salusti. histo. lib. iiij. Diuersa vti solet rebus perditis capessunt. Namque alij fiducia gnaritatis locorum occultã fugam. sparsi globis eruptionem tentauere.

¶ Gallulare pubescere. Nouius in exodio: Puerõ mulieri prestare nemo scit quãto melior sit. cuius vox gallula sit: cuius iam ramis roborassit.

¶ Gratulari gratias agere. Ennius in Hecuba: Iuppiter tibi summe tandem male re gesta gratulor. Neuius belli punici li. iij. Isque sursum ad cęlum sustulit suas res: anulus gratulabatur diuis. Affranius in Cinerario Quod saluus venis melius est gratulor dijs.

¶ Garrire quasi inepte strepere Cice. de oratore libro ij. Nam & seclis multis ante gymnasia inuẽta sunt quam in his philosophi garrire cœperunt.

¶ Gargaridare. Varro in epistola ad Fusium. Quin tẽporis clodiant furiæ: ac poemata eius Gargaridans dices o fortuna o fortis fortuna.

¶ Gallinas. Cice. academicorum lib. iij. Qui gallinas alere per multas quęstus causa solerẽt. Idem li. ij. Cum ouũ inspexerat: quod gallina peperisset dicere solebat

¶ Gabellum crucẽ dici veteres volunt. Varro Υγω-τιοςαυτου Nos barbari quod innocẽtes in gabellũ suffigimus hoies: nos non barbari. quid noxias obuestis?

¶ Generalis hospitalis Sãtra de antiquitate verborũ lib. iij. Scis enim genialis homines ab antiquis appellatos: qui ad inuitandũ: & largius apparandũ cibum promptiores essent.

¶ Grãgręna est cãcer. Lucil. li. j. Serpere vti grãgręna malo atque hic pestica posset. Var. Nõ vituperamus: cũ sciamus dictum pręcedi oportere: si ob eam rem grãgręna nõ fit ad bacchũ vẽtura. Idẽ de vita patrũ. li. iij. Quo facilius aiaduertatur per oẽs articulos populi hãc mali grangręnam sanguinolentiam permeasse.

¶ Geniũ parsimoniã. Terẽ. in Phor. Suũ defraudans genium cõparsit miser. Lu. lib. xxvj. Curet ęgrotum: sumptũ hmõi probeat: geniũ suum defraudet: alij. pcat:

¶ Glumiæ gulosi. Lucilius lib. xxx. Illo quid fiat lamia & pitoixio dentes: quod veniunt glumiæ illæ vetulæ improbæ ineptæ.

¶ Glumã Varro folliculũ grani frumentarij dici putat de re rustica libro. j. Granum dictum est quod intimum solidum: gluma quod folliculus eius: arista quæ vt acus tenuis longe eminet.

¶ Gorodius Luc. lib. xxx. Curare domi sui Gorodius ancillæ pueri zonarius sector.

¶ Grauidauit impleuit Cecilius: Titte per mysteria hic honeste grauidauit probo.

¶ Germanitus fidelitus dictũ a germanitate. Põpo. in profecto. Morũ vt si quis est amicus amici gaudeat: si quid cui boni euenit: cuius amicus est germanitus.

¶ Generosum nobile vel forte. M. T. de offi. li. iij. Cum quis de impio certamen eẽt cũ rege gñoso atque potenti.

¶ Gratiosum multæ gratiæ. M. T. de offi. li. iij. Qui esset vt argẽtarijs apud omnes ordines gratiosus.

¶ Gratificare gratum facere. M. T. in Hortẽsio: Quare egredere quęso: & gratificare reipublicæ.

¶ Gerræ nugæ ineptiæ: & sunt gerræ fascini qui sic in Naxo insula, veneris ab incollis appellantur. Plau. in Asina. Gerræ quibus se populus teneat. gerræ. qui se parere apparent huius legibus. idem hic aderit credo congerro meus congerro: vt consultor meus: qui ea fidem exerceat nugas. Cecilius in portitore: Cur depopulatio gerræ.

¶ Gallare est ut bacchare. Varro in eumenidibus: Cum illos vento video gallorum frequētia in templo. qui dum exeua (alij essena) hora nam ad latera imponeret ędilis signolię: & deam gallantes vario retinabāt studio: eodem nāq; vetustas hic adest gallātibus.

¶ Ganeones a ganeis dicti: ut ꝑpinões: & sunt loca vinolētię ac libidini apta. Varro in Modio: hoc inter est inter Epicurū & ganeones nr̄os: quibus modulus est vitę culina. M. T. in Catil. Quis ganeo: quis adulter / q̄ mulier infamis: quis corruptor iuuentutis.

¶ Gluere distringere. Varro de re rustica: Duritia est enim ea q̄ non solum stringit baccam: sed etiā ramos gluuit: ac relinquit ad gelicidium.

¶ Gremiæ pituitæ oculorum gramiosis oculi pestis atra gentibus.

¶ Gigeria intestina gallinarum cū his ita coacta. Lu. li. viij. Gigeria sunt siue adeo hepeia.

¶ Glis nominatiuus ab eo q̄ sunt glires. Labe. in aqs calidis: Etiam hic me optimus summus premittitur glis Plau. genitiuo plurali glirium examina.

¶ Genius generis deus. Laberius in imagine. Genius generis nostri deus veutri parens.

¶ De dictionibus ab. H. Littera incipiētibus.

HAbentia ut industria sapiētia cōcordia li. vj. Claudius habētia animos eorum inflaret ab eo quod est habere.

¶ Hora iuuētutis dea. Enni⁹ Annaliū li. j. Quirine pr̄ veneror horāq; quirini.

¶ Halec genere neutro. Plau. in Aulularia: Qui mihi olera cruda ponūt halec duint. Hora: li. j. sermonū ego fecem primus & halec ostēdi.

¶ Halophātā aut sycophātā huiōi genus neq̄: quod ob suēda mēdacia miserrima mercede cōducit. Plau. Halophātam aut sycophantā magis esse dicā nescio & alius nobilitatis obscurę: Halophātā mēdacē velit

¶ Hippocāpi equi marini a flexu caudarum: quæ piscosæ sunt: & est grecum. Menander: Vellutos hippocampos interest visus scire noscitur delphino cunctis vehiculis hippocampisq; asperis. Lucil. transuerso ordine posuit hippocampi elephanto camellos.

¶ Hara est porcorum stabulum. Var. in Prometheo li. j. In tenebris ac suilla viuūt: nisi ne forum hara atq; homines qui nunc plæriq; sues sunt existimandi. Cic. in pisonem: Ex hara ꝑductæ non schola.

¶ Hilaritudinē ꝑ hilaritate. Plau. in milite glorioso Siue oio obsequere mecū atq; onera te hilaritudine.

¶ Hiscere est ꝑprie loqui. Actius in armorum iudicio Hem vereor plusq̄ fas est captiuū hiscere.

¶ Honestitudo ꝑ honestitas. Actius in Oenomao Horrida honestitudo Europę pricipiū prio ex loco Idē in mirmidoib⁹: Tua hōestitudo danaos decipit diu

¶ Hilum breue quoddam luc. lib. xxx. Quod tu laudes culpes non proficis hilum. Cicero. Tuscul. lib. j. Tum illud quod Sysiphus versat saxum sudans nitēdo ne proficit hilum.

¶ Hornum ipsius anni. Lucil. li. xxviij. Vtrum anno atq; horno te abstuleris auto. Varro in Eumenidibus Cum in eo essem occupatus atq; in schola curarent irrepsit scantius horno per dionysia.

¶ Hilaresco. Varro in epistola latina lib. j. In votū amicorum domus fumant hilarescu.

¶ Hostire est comprimere recedere dictum ab hostia Pacuuius in Teucro: Nisi coercuero proteruitatem: atq; hostio ferociam.

¶ Hostire offendere recedere. Pacuuius in Herotopegnion. li. ij. Huncquod meum amissum nocens hostit voluntatem tuam.

¶ Halucinari aberrare & nō consistere atq; dissolui & obstupefieri: atq; tardari honeste veteres dixerūt ut ē & assiduo oscitantū videt: atq; illius quidē delicatissimas mentis & corporis halucinationes.

¶ Hilaretur iucundet. M. T. de finibus bonorū & malorum li. ij. Verum hoc loco sumo verbis his eandem certe vim voluntatis Epicurū non nosse qui cęteros. Oēs enim iucundū motū quo sensus hilaretur: græce ηδονην latine voluptatē vocant.

¶ Hebes positum pro obscuro atq; obtuso. Cice Academicorum lib. ij. Quid lunę quid lineamenta sunt: potest ne dicere: cuius & nascētis alias hebetiora alias acutiora videtur cornua?

¶ Hinnas vel hinnos sub quo sensu accipere debeamus Varro designat. Ait enim ex equis & hinnulis qui nascantur hinnos vocari.

¶ Hillas intestina veteres esse dixerūt. Vnde Bouillæ (al's bothilla) oppidū in Italia: qđ eo bos intestina vulnere trahens aduenerit. Labe. Lābit item hillā coc⁹: si lumbum adussit: flagris ceditur. Idem Catulario: Ne ve aliter hunc pedicabis: quomodo video adolescenti nostro cędit hilla.

¶ Hinnibunde pro hinniter ab eo quod hinnio. Claudius in Annalibus lib. xvj. Equæ hinnibundę inter se terram spargentes pulueres calcibus.

¶ De dictionibus ab. I. Littera incipiētibus:

INcuruiscere. Cic. de Oratore libro tertio Vt baccarum vbertate incuruiscere. Ita & in Tuscu. lib. j.

¶ Infinitarē ab īfinito. Cic. Academicorū. li. iij. Ad hoc Anaximandro popolari & sodali suo nō p̄suasit. His em̄ infinitatē rerū atq; naturę & i hoc mōdo ipo cœlū terras: maria cognoscim⁹

¶ Insanitas. Cic. Tuscu. lib. j: Insipientia aūt quasi insanitas q̄ esset insania eadēq; demētia. Var. in Eumenidibus: A page in directū a domo nostra istā isanitatē.

¶ Infractionē turpotem. Cic. Tuscu. li. iij. in quem cadit ægritudo: timorem cadere in eundem & infractionem quidem animi & demissionem.

¶ Iuglandes agrestes nuces. Cice. Tuscul. lib. v. institutitq; vt cadentibus iuglandum putaminibus barbã sibi ac capillum adurerent.

¶ Ingeneraret vt innasceretur. Ci. Academicorũ. li. v. In tanta animantiũ varietate homini vt soli cupiditas ingeneraretur cognitionis & scientiæ.

¶ Iuuenilitas ꝑ iuuẽtus. Var. in Tithonio: Qua dereliquit multicupida iuuenilitas.

¶ Item ꝑ inçessu. Titinnius in Setina: Item gestũ amictum qui videbãt eius iuueoilitatem.

¶ Ignauit hoc est ignauũ fecit. Actius in Euadissa vt decio: sed sæpe ignauit forte in spe expectatio.

¶ Implicare positum ꝑ ornare. Affran. in Brũdusio In pte inferiori hic implicabit caput fateor.

¶ Inanis ꝑ inanitate. Plautus in Aulularia: Ita inanis sunt oplete atq; arentes.

¶ Incitas dicit egestas. Plau. in Trinũmo: Alij exulatũ abierunt. alij emortui. Hem nũc huc cur' est aut a dicitas redactus? Idẽ in Penulo: Profecto ad incita lenonẽ redigetsi eas abduxerit. Lucil. saty. li. iij. illud ad incita cum redijt atq; internitionez. Idem. li. xv. Villicum magis trogalem mediastrinum atq; bubulcũ cũ man ducatus corrupit ad incita adegit.

¶ Incertat incertũ facit. Pacu. in Dolore: Sed ne incertat dictio. quam rẽz expedi. Plau. in Epidico. Longa dies meũ incertat animũ.

¶ Icit significat percutit in ictu. Plautus in truculẽto Frendit icit femur. Idem in Aulularia: Ibi vt piscabar fuscina ici vidulum. Pacuuius in armorum iudicio: Nam canis quando est percussa lapide: non tam petit illum qui se icit q̃ eũ ipsum lapidem: quo ipsa icta est: petit. Affra. Simulantẽ offendit regit rumpit icit. poculo. Ceci. de mandatis. Si vnquam quis q̃ vidit quem catapulta aut ballista icerit. Lucr. lib. iij. Esse aiam cum animo coniunctam quaz cum animi vis ꝑcussa est ex in corpus ꝑpellit & icit. Turpili'. in Demetrio: Nam si iceris me posthac credas mihi velim inquit: tũ quid censes dolebis scilicet. Neui. in Danae Quæ quandam fulmine icit Iuppiter.

¶ Inuncare quasi vnco inuadere & arripere. Lucilius li. xv. Aut qui nũmos tristis inuncat.

¶ Insolum pro insolitum. Affra. in Crimine: Orbitatez senectuti tuæ malam metui: quod insolũ nõ venit idem çeco ac dementi: Idem in virgine: Ne veniret quod non agitur insolum.

¶ Inibi pro sic & mox Affranius in Materteris: Postq̃ se vidit inibi esse gnatam: paruulam sororibus commendat. Cecil. in Plocio: Liber ne es? Non sum: veruz inibi est. Pacuuius in ilona: Profecto inibi est tam iam potiuntur frugum.

¶ Ignote idest inscie: Neuius in Licurgo: Ignote iteris sumus: tute scis.

¶ Iniurie dictus est iniuriose. Neuius in Lycur. Ode dij hoĩes iniuriose: ego ne an ille iniurie facimus?

¶ Incilare est increpare vel improbare. Actius in Meleagro: Quis erit qui me nõ spernens incilans ꝑbris sermone indecorans turpi fama differetur? Idẽ in Clytẽnestra: Mater meo iure factum incilans genitorem iustum approbas. Pacuuius in Doloreste: Si quis hac mea oratione incilet: quid rñdeam. Lucil. lib. xx. Nũc Cai quoniã incilans nos ledis vicissim.

¶ Innubere positũ pro transire: q; hæ quæ nubunt ad domos maritorũ transeunt. Lucil. saty. li. vj. Suã eniz inuadere atq; innubere censent.

¶ Infestum mare habere: pro mare latrocinãdo infestare. M. T. de rep. li. iij. Nam cũ quereretur ex eo quo scelere cõpulsus mare haberet infestum vno mioparone: eodẽ inquit quo tu orbem terræ.

¶ Imbrices ac tegulas. Sisenna hysto. li. iij. Dissipatis imbricum fragminibus ac tectis tegularum.

¶ Impigritas pro impigritia. M. T. de rep. li. iij. Nũq̃ viri fortissimi fortitudinis impigritatis patientiæ.

¶ Intolerabilis: idest qui tolerari non possit. Affrani' in Priuigno: Quod si fecissem paulo sæpius didicitẽeis ferre & non esse intolerabilis.

¶ Inconsulti quibus consulentibus religio nihil decet: Virgilius æneidos lib. iij. Inconsulti abeunt: sedẽq; odere sybillæ.

¶ Illuuies sordes. Virg. ænei. lib. iij. Respicimus dira illuuies. Varro. in Marrio: ac periret squale scabieq; illuuie & vastitudine. Lucilius li. xxxvj. Scabies oculos huic illuuiesq; conscendere. Hic cruciatur fame: frigore: illuuie: inualitiæ: improfundie: incuria.

¶ Inuidiosum q̃ sit vitabile ad videndum. Lucil. lib. xxvj. Stultitate summa a scabie summa a te summa obrutam neq; inimicis inuidiosam. neq; amico exoptabilem.

¶ Indulgitate pro indulgentia. Sisenna hystoriarum lib. iij. Bassus assiduitate indulgitate victus.

¶ Ientare. Affranius. Buccõe adoptato ientare nulla inuitat. Plau. in Curculione: Quid antepones veneri ientaculi. Affra. in Crimine: Hęc ieiunia tentauit. Var. in Marci. vt eat ac rẽp. administrẽt: quo ad pulli iẽtẽt.

¶ Ignauit ignauũ fecit. Acti' in æneadis: Fateor sy sæpe ignabat fortem in spe expectatio.

¶ Inaudire audire. M. T. ad Pãsam lib. j. Quoruz erupit ista vox: de qua ego ex te primum quiddam inaudierã. Nouius in Maluolo: Vnde hoc tam repente iucundum inaudiui melum. Pacuuius in armorum iudicio Quod audiui accipite: & quid sit facto opus decernite. Affranius in diuortio: Nouis dictis quæso ne ille inaudiat.

¶ Infœlicitent infelicẽ faciant. Cecil. in Nauclero Vẽte dij oẽs infœlicitẽt cũ male monita memoria. Plau. in penulo: Dij illum infœlicitent oẽs.

¶ Iniquat. Laberius in Nuptijs: Aequũ animum inci

gnanti iniquat contumelia.

¶ Integrare reintegrare. Ver. Geor. libro. iiij. Ramoque sedens miserabile carmen integrat. Actius in Anterio bus. Nanque huic inuenio: vt mea ope opus togæ integrem. Pacuuius in Chryse. Sed cesso inimicitiam integrare. Sisenna historiarum libro. iiij. Vltro citroque integrant in oppido cædem.

¶ Irascere pro irasci. Pompo. in Arista. Noli queso irascere: more fit moriri suam quisque vxorem vt velit. Nigidius in commento grāmatico libro nono. ita irascere: quid nunc irascitur?

¶ Iamdiu pro olim. Turpilius in æthea. Rhodiēsis est: sed istuc cōmigrauit iādiu. Ennius in alchmeone. Factū est iamdiu. Cecilius in Epinausimacho. Liber essem iam diu si habuissem ingeniosos coamatores michi. Liuius in Aiace. Mirum videtur quid sit factū iādiu.

¶ Incursim pro celeriter. Cecil. in Fallacia. Nullus sum nisi meam rem iā omnem incursim propero perdere.

¶ Indiscriminatim indifferenter. Varro in lingua latina lib. iij. Quibus nos in hoc libro: proinde vt nihil intersit vtemur indiscriminatim promiscue.

¶ Insanum pro insane: & immane pro immaniter. Plautus in Neruo. Insanum valde vterque demeat. Salu. lib. iij. Immane quantum animi exarsere: nomen positum pro aduerbio.

¶ Iuxtim pro iuxta. Sisenna ab vrbe condita. Iuxtim numicum flumen obtrūcatur. Liuius in Aegystho. In sedes collocat se regias Clytemnestra: iuxtim tertias natæ occupant.

¶ Inanima sine aīa. M. Tul. de officijs libro. iij. Quæ ergo ad vitam hominum tuendam pertinent partim sunt inanima: vt aurum argentum. Et in hortensio. Nam cum omnis solertia admiranda est: tum ea quæ efficit vt inanima quæ sunt viuere spirare videantur.

¶ Indolentiam noueque sine dolore sit. M. T. de offi. libro. ij. Vt qui rem expetendam vel voluptate vel indolentia metiuntur.

¶ Iudicare promittere addicere. M. Tul. de offi. li. iij. Scæuola Publij filius cū postulasset vt sibi fundus cuius emptor erat: semel iudicaretur.

¶ Ineptitudo pro ineptia. Cecilius in Harpasone. Qui homo ineptitudinis cumulatus: cultum oblitus es.

¶ Igitur positum pro postea. Plaut. in amphitrione. Sin aliter essent animati neque dent quæ petant sese. igitur summa vi vinsque oppidum expugnasse.

¶ Inuolare irruere: euolare vel insilire vel inuadere. Plau. in Amphitrione. Cum clamore inuolant impetu alacri. Cicero de orato. li. iij. ista prudentia doctrinæque possessio in quam homines caducam quasi atque vacuā abundantes ocio nouis occupatis inuolauerunt.

¶ Indicatum atque indictum. Plau. in Asinaria. Male cubatum est: indicatum me vxor ducit domum.

¶ Impendio pro magis. Plau. in Aulularia. Atque ille vero minus minusque impēdio curare minusque impartire honoribus.

¶ Indipiscere petere: vsurpare. Plautus in Aulularia. Nec partem tibi adeo cui sit indipisces: neque furem excipies.

¶ Incrustatum. Var. in Taphemirippo. Locus factus pauimenta & parietes crustati.

¶ Impotens valde potens. Cicero Tuscu. libro quinto. Qui nihil metuant: nihil agant: nihil concupiscant: nulla impotentia efferantur.

¶ Inauditum quod non audiat in veteribus prudentibus lectum est quædam animalium aliud alio carent: aut a natura gignūtur: aut inodora: aut inaudita.

¶ Infestum aliund: aliud est infensum. M. T. pro Plancio. Dolebam iudices & acerbe ferebam: si huius salus ob eā ipsam causam esset īfestior: quia is meam salutem atque vitam sua beniuolētia: p̄sidio. custodiaque texisset.

¶ Ignarum qui nesciat & cui vbi sit incognitū. Virgi. æneī. Ignarum laurens habet ora mimanta. Salustius in Iugurtino bello. Amore humanæ cupiditatis ignara viscendi.

¶ Illatebrare a latebris honestissime dictum. Cecilius in annalibus lib. i. Arma plærique adijciunt atque inermes ī latebras se illatebrant.

¶ Inimicicia numero singulari. Ennius eo ego ingenio natus sum: amiciciam atque inimiciciam in fontem prōptam gero.

¶ Impudo quod impudens. Lucil. li. ij. Homo impuratus & impudo est rapister.

¶ Infinitio quasi sine fine & indefinitio. Cice. de finibus bonorum & malorum li. ij. Quarum incursionem nō solum videamus: sed etiam cogitemus. Infinitio ipsa quam ἀπειρίαν vocant.

¶ In populum p ad populō. Sisenna historia. li. iij. Seruulum eius premio libertatis inductum magno cum tumultu conuentum in populum perduxit armatus.

¶ Immissim pro demussim prominens & longius pēdens. Sisenna histo. li. iij. Cum plures menses barba immissa & intonso capillo. Vir. æneī. li. iij. Respicimus dira illuuies immissaque barba.

¶ Iusto pro iussu. Sisenna histo. li. iij. Tamen tudertibus senatusconsulto & populi iusso dat ciuitatem.

¶ Iactuose positum p iactāter. Cice. in Orato. Cū sint luminosæ & quasi iactuosæ partes duæ.

¶ Incisim quasi simul. Cicero in oratore hoc quidem duobus pedibus incisim: deinde membratim dicere solebas.

¶ Importatum pro illatū: quomodo exportatū ablatum. Cice. in Oratore. Publicis rebus quæ adiumenta per homines eloquentissimos importata. Idem lib. ij. Modo enim huc ista sunt importata.

¶ Inficiatores sunt falsi criminis obiectores. Cicero de Oratore libro primo. Non intelligebant: vt si illi

inficiatores probassent iudici ante petitam esse pecuniam: q̄ esset cepta deberi.

¶ Insignite cum iudicio note. Cicero de Oratore libro secundo. Nec improbum notari ac vituperari insignite posse.

¶ Inextinguibilis. M. T. li. de liberis educandis. Male enim consuetudo importata est inextinguibilis.

¶ Innumera pro innumerabili. Lu. lib. ij. Non est vna sed numero magis innumera.

¶ De dictionibus ab. L. Littera incipientibus.

LAter. Varro in Hecatumbe. Ludon fluens sub sardibus flumen tulit auruȝ later: quod ꝯquadrauit religio. Idē sexq; Vlixe. Vbi educuntur barbari innumerabiles lateres aureos habuisse. Ideȝ in manio. Hic vt quadrato latere stipatę strues.

¶ Laui pro lui. Varro. Habes qui & cuius rei causa fecerim hecatumben seu in quo vt puto quando iluere soluere putaui.

¶ Lucus pro luculentus. Var. periplū lib. ij. Ac nulla ambrosia & nectar: & non alium: sed sardæ & panis penia lucuus cibus: qui purissimus multo est. Idem achaia. Vinum remma lucuus nihil adiuuat istam.

¶ Longurio idest longus. Varro in tripallo. Ego nichil narro: adeo hic ita currat: qui ante me est nescio q longurio:

¶ Locialente dictum est veluti luculente a locior Titinnius Varro. Locialente floccifiet & cuculator.

¶ Lenitudine pro lenitate. Cice. tus. lib. iiij. Lenitudo orōnis mollitudo corporis. ea sibi bona dicens quid erit in philosophi grauitate. Et in verrem. Quanta me tua non mea lenitudo.

¶ Letitudinem pro læticia. Actius in alcimenone. Vt me repositum in merentem repentino nuncio alacreȝ reddidisti: ad me hæsitastis ex luctu letitudinem. Idem in bacchis. Quanta in venando affectus est letitudine.

¶ Largitas pro largitione. Turpi. in paterusa: O dic michi an oblata es eius crebras mansiones ad micam sumpti largitatem.

Luminosum positum pro claro. Ci. in Ora. Tum sunt xime lominosæ & quasi actuosæ partes duæ.

¶ Lusus vel lusio quę omnibus ludus dicitur. Varro in marcipore. Vtri magis pueri sunt hi pusilli nigri qui spectant nundinas: vt magister dimittat lusum. Item Cato de liberis educandis. Ab huiuscemodi lusionibꝰ radices crudelitas agere solet.

¶ Labonosum in quo laboretur. Gallus. Pematis durum rus fugite laboriosum.

¶ Laxitas laxitudo. Salusthius hist. li. iiij. Simul eos & cūctos iam iodignatos laxitas & loci plures cohortes atq; omnes vt in secūda re pariter acre inuadōt. Mar. Tul. de offi. li. i. Et admittenda hominum cuiusq; modi multitudo: adhibenda est cura laxitatis.

¶ Lamentas pro lamentationes. Pacuuius in hermiona. Lamentas fletus facere competendi licet.

¶ Lætare letificere & letificare. Liuius in ægystho. iā ne oculos specie lætauisti optabili. Actius in pelopis. Et te in triplici lætarem bono. Sisenna lib. iiij. Vtrō ne viri cultu erga se mortalium lætificant: an supernę gētes humana negligant.

¶ Literosus litteratus. Cassius hæmina annalium lib. iij. Homo mere litterosus.

¶ Latibolet & latibuletur p lateat. Neuꝰ in heroto pegnion. Noctevtopertus amictu latibuletur: publili putatoribus pgredere: & ne quis latibuletur prospice.

¶ Lupari vt scortari vel pstitui. Actius. Atq; escalis cū meretrice a nostro ornatu per vias lupantur. Lucil. lib. v. Et dinos thure precemur consilium fas si placet: tu ne impune superbis.

¶ Lutescit honeste dictū in poematis. iam & si auctoritas sit ignobilis. Sāguine pluit tellꝰ caua terra lutescit

¶ Libellionē & tabellionē. Var. in manio. Tum ad me fuerunt. quod libellionem esse sciebant.

¶ Limum obtortū. Varro in manio. Sed limus intra limites culinæ.

¶ Lacessere positū pro puocare. Cice. i ora. Et Aristoteles isocratem lacessiuit: & xenophontis: voce musas quasi locutas ferunt. Et tus. libro. v. Impulsi sumos ad philosophiæ scriptionem: verum etiam lacessiti.

¶ Lenitudine pro lenitate. Cicero tuscula. libro quarto. Eamq; quam lenitatem nos dicimus: vitiosę libidinis nomine appellant.

¶ Leæ pro leænæ. Lucil. libro quinto. Irritatæ leæ iaciebant corpora saltu.

¶ Ligellum tuguriolum domicilium breue. Plaut. in aulularia: de suo ligello fumus si qua exit foras.

¶ Licitari cogredi pugnare. Ennius. Pars ludicre saxa iactant inter se licitant. Cecl. in hymnide. Quæ narrare inepti est si transferetis quin machæra licitari aduersum eum cœpisti sciens.

¶ Longiscere longū fieri vel frangere. Ennius. li. xvij. Neq; corpora firma longiscunt quicq̄. Idē Cum sola est eadem faciunt longiscere longe.

¶ Ligurire degustare. Vñ alligurire multa auide cōsumere. Hora. Semesos pisces tepidūq; ligurierit. Actꝰ catullos in priapeis. De meo ligurire libido est.

¶ Latrocinari militare mercede. Plau. in cornicularia. Latrocinatur annos decem mercedem in Tyberio: qui apud regem in latrocinio fuisti: stipendium acceptitasti. Ennius. Fortu uasq; quas cœpere latrones inter se memorare.

¶ Lauerna dea cui supplicant fures. Plau. in cornicularia. Militaueram: nam in furtis celebrascit in armis.

¶ Lucil. li. xvij. Si menses facis musas si vēdis lauernę

¶ Loculentitatem a luculento. Cecl. in hymnide. Vide luculentitatem eius & magnificentiam. Laberius.

tucca. Dominus tua inculentitate captus.
¶ Lustratus luxuriosus a lustris abditis lucis. Plau. in Cassina. Vnde es: nihil lustretur ibi bibatur.
¶ Luciosi qui ad lucernam nō vident: & myopes minus videntes vocantur a grecis. Var. disciplinarum li. viij. Vespere non videre quos appellat luciosos. Idem in andibatis. Aedepol idem cecus non luciosus est.
¶ Lemures larue nocturne & terrificationes imaginū & bestiarum. Varro de vita patrū. li. j. Quibus temporibus in sacris fabam iactant noctu: ad dicunt se lemures domo extra ianuam eijcere.

¶ De dictionibus ab. M. Littera incipientibus.

A Ollitudinē ꝓ mollicie. Var. i papia pappo: sigilla in mento impressa amoris digitulo vestigio demonstrat mollitudinem. Cice. de oratore li. iij. In ipso factu modū & mollitudinis & lenitatis.
¶ Mirtus magis mirū. Varro. γνῶθι σεαυτον. Non subsilis acapludis: & ab aratm posces sti am: oronun quid hoc mirius.
¶ Mandare positū pro cōmendare. Sisenna histo. lib. iij. Post tricipia paulatim recedunt. atq; deinde cū paucis fuge mandant. Vnde & pm curatione mandare cōmendare vel causam sentire poteris.
¶ Macritudinez pro macie. Plautus in captinis: Ossa atq; pellis sum miser macritudine.
¶ Mustum non solum vinum. verum nouelluz quicquid est recte dicitur. Neuius in gymnastico. Vtruz est melius virginem an viduam vxorem ducere/ virginē: si musta est.
¶ Maximitas positū pro magnitudine. Luc. li. ij. neq; adam cogas immani maximitate.
¶ Multesima pars noue posita quantitas infinita. Lu cil. lib. vj. Quam paruula pars. quā multesima cōstent.
¶ Miseritudine pro miseria vel misericordia. Actius in astyanacte. Troia est testis quere ex alijs qui illius miseritudine nomen clarum in humili saxo multis vocibus. Idem in alphesiboea. Cum ipsa sumet a miseritudine eorum liber sim.
¶ Moestitudo pro moestitia. Actius in telepho. Quez tibi aspexi virum memorabilem intui viderer ni vestitus teter moestitudo valitudo prædicarent hominem esse. Plautus in aulularia. Quot tanta mala moestitudo q; obtigit.
¶ Magnitate pro magnitudine. Acti⁹ in vacres. Neq; sat fingi neq; dici potest pro magnitate.
Macellum dictum pro macilentum. Lucil. probat li. vj. Si nosti non magnus homo est nalutus macellus
¶ Macore pro macie. Pacuui⁹ in perhiboea Corpusq; meum tabe moerore errore: macore senet. Varro in sereno Pereat Cresio noster atticus riualis homo iturus in curiam ante macescebat.
¶ Matrescam matri similis fiam. Pacuuius in dolor este. Vtinam non matrescaz ingenio vt meum patrem vlcisci queam.
¶ Munia officia. Salustius historiarū lib. iij. Actū maxime vti solet in extremis rebus sibi quisq̄ carissimum domi recordari cunctiq; omniū ordinum extrema sequi. Plautus in mercatore. Dices pro meritis gratū me & munem fore.
¶ Metari parare. vnde & metatores. Vir. geor. li. ij. Si pinguis agros metabere campi. Densasere. Cecilius annalium lib. vj. Omnes simul terrā cum classi accedunt nauibus atq; scaphis egrediūtur. castrametati sina statuunt. Vnde hodieq; metatores dicimus.
¶ Mammeataz māmosam. Plau. in penulo. Cuius amicam mammeatam.
¶ Musimones asini muli aut equi breues. Luc. lib. vi. Precium emit qui vendit equū musimonē. Cato in delectorio. Asinum aut musimonem aut arietem.
¶ Moestas pro moestifices. Laberius in tusco. Concitatam mobilitate mente moestas.
¶ Mictilis paupercula pulmētaria. Luci. lib. xxx. Pulmentaria vtentibus aut aliquod genus herba. & ius bene habet se mictilis. hoc est meri.
¶ Moeraret ꝓ merentē faceret. Actius in mirmidonibus: quod decuit ista res mecū: aut meus moeraret dolor iandiu inflammari.
¶ Madore infusione. Salu. hist. li. iij. Quasi par in oppido festinatio: & ingēs terror erat: ne ex latere noua monimenta madore infirmarentur. Nam omnia oppida stagnabat: redundantibus cloacis aduerso æstu maris
¶ Mercatis pro mercatibus. Salustius histo. li. v. Cæteri negocia sequebantur familiaria legatorum aut tribunorum: & pars sua commeatibus mercatis.
¶ Maceries maceratio. Affrani⁹ in excepto. Si illenūc sentit facere illi satis vis quanta illius mors sit maceries tibi.
¶ Manubias manus exuuiæ. Neuius in danae. Manibus suppetat pro manubijs.
¶ Mutuū. Luc. li. xxvij. & si maxime quod spero mutuum hoc mecum facis.
¶ Mordicus a mordendo. Luc. li. xxvij. Mordic⁹ petere aurum: & flamma expediat & coenobium. Plau. in menæchmis. Iandudū oportuit nasuz ademptū mordicus monstrificabile: Lucili. lib. xxvj. Nunc ignobilitas his mirum ac mordificabile:
¶ Mendicarier pro mendicare: & menducabulum ꝓ mendicatiōe. Plautus in aulularia: Malim moriri meos q̄ mendicarier boni ministrantur: illuz nunc irridēt mali. Idem in aulularia. Memorare nolo hominum mendicabula.
¶ Mertaret mergeret. Actius in antenoridis. Fortasse an sit quos hic non meret moetus/ Idem in deiphebo. Vel hic qui in ea parte effrenata impudentia præsentē præsens dictis mertare instituit.

¶ Muginari murmurare. Lucil. li. vij. muginamur molimus subducimur atta quis calidis atq; muginaotur hodie: atq; ego occlusero fontem.

¶ Medullit⁹ a medullis. Var. Cras credo. hodie nihil atq; vt igni feruido medullitus aquilon iam intus feroat frigidinem. Plautus in truculēto. Ostendisse sciam mihi medullitus infidelem nunq̄ dum vioam forc. Ennius saty. li. uj. Enni. poeta salue qui mortalibus ꝓpinas versus flammineos medullitus.

¶ Meritissimo. Turpi. i parateru sa Meritissimo et magnifico. Cecilius in asoto. Meritissimo hic me electt ex hac decuria.

¶ Minitabiliter ꝓ minaciter. Acti⁹ in Aeneadis. Calleti voce canora fremitu peragrāt minitabiliter. Pacu. in antiopa. Minitabiliterq; increpare dictis senis icipit.

¶ Morsicatim a morsu. Suis pullis sic incedunt: & in labellis morsicatim ludunt.

¶ Mutabiliter a mutando. Var. Cras eredo hodie nihil quib⁹ instabilis animus ardēs mutabiliter habet habere & non habere.

¶ Mordicibus & mordicus pro morsu: ꝓ morsibus. Plau. in aulularia. Asini me mordicibus scindant: boues incursent cornibus. Cice. academicorum libro tertio. Perspicuitatem quam mordicus tenere debemus: abesse dicamus.

¶ Meāder est picturę genus a simili opere labyrinthorum ortum chamydulis illigatū. Varro in thaphemenippo. Mihi facies mæādrata & vermiculata atq; etiam adeo ingens orbem terræ. Virgilius libro quinto. ¡Victori clamydem auratam quam plurima circum purpura mæandro duplici meliboea cucurrit.

¶ Mansum mandendum aut mansatum. Varro γνωθισεαυτον. Dein certe alij fluctu: vt si eum pareret mā sum quo veoarō sanguine riuos compleret. Lucil. lib. xxx. Sperans ætatem eandem hec proferre posset mā sum ex ore daturum.

¶ Mulierauit vt effœminauit. Varro γνωθισεαυτον. Et rex & miellus ille pauper amat habet ignem intus. hic acrem ephœbetum mulierauit. hic ad medeca adolescentem cubiculum pudoris primus polluit.

¶ Memordi poposci pepugi spepondi in veteribus lecta sunt. Actius in honilia. Atticevrsum se memordisse autumat. Laberius i callis. De integro matrimonio meo centum milia nūmum memordi. Ennius. Non est vt si me canis memorderit. Cætera in obscuriorib⁹ inuenimus.

¶ Metus noue & eleganter positū. Salustius historiarum. lib. j. Id bellum excitabat metus Pompeij victoris: hoc est quod de pompeio metueretur.

¶ Mendicimonium & mœchimoniū. Laberios in lib. quem Crupium inscripsit: in eo verba hec iueoiet qui doctrine studiuȝ adhibuerit. in eo libro quoq; manuatus quod est furatus inueniet.

¶ Medioxymū medio acutum. Var. in modio. Quid aliud est ꝙ delphice canat colōna literis suis viduā nos facere addit mortalem modum medyoxime: vt quoudam patres nostri loquebantur.

¶ Masculū ꝓ forti ac vehemēti. Var. onos lyras. Si nō plus testiculorum offenderis quā in castrato pecore in apulia: vincor non esse masculum ad rem.

¶ Mancum debilem. Mar. Tul. de finibus honorū & malorum libro. iij. Sed & iam alteris tribus qui mācā fore putauerunt sine aliqua accessione virtutem:

¶ Minutū positum pro breui. Varro in epistola latina Si venisses. Capuam: ꝙ & pueros minutos vides libenter. & maioris animaduertere non vis. Marcus Tulli⁹ Verrinarum li. iij. Ræticulō ad naris admouebat tenuissimo lino minutis maculis plenum rosæ.

¶ Macceries paries. Sisenna historiaruȝ li. iij. Post villarum maceries: ac parietinas quinq; cohortis insidijs reliquit.

¶ Manipolatim collecta manu. Sisenna historiarū li. iij. Quod loca palustria: quæ erāt & alte & manipulati confossa.

¶ Marsupium sacculū. M. Cato de liberis educandis Et quo perspicuum est maiorem curam habere non marsupij nostri q̄ vitæ nostræ.

¶ Molimentum pro conatu. Sisenna historiarum lib. quarto. Contra magno cum molimento ac perpetuo sono procedunt.

¶ Modiperatores quasi modum imperantes. Varro rerum humanarum lib. xx. in conuiuijs quis instituimodiperatores magistri.

¶ Magniloquētia. Cicero in oratore. Quod ille dactylus numerus hexametrorum magniloquentiæ sic accommodatior.

¶ Ministratrix ꝓ ministra. Cice. de oratore. Sed omnes comites ministratricesq; esse oratoris dicere.

¶ Male audiam maledicta feram. Cice. in oratore lib. secundo. In quo ego non libenter male audiam: sed quia causam non libenter remitto: nimium patiens & lentus existimor.

¶ Multitudo positum pro frequētia aot copia. Cicero in oratore li. iij. Sed vt pontifices veteres propter sacrorum multitudinem. tres vero epulones esse voluerunt in eodem: honc etiam qui⁹ familiarior nobis propter scriptorum mulritudinem est.

¶ Mulierositas cupiditas fœmineæ voluptatis. Cice. tuscu. li. iij. Similiterq; cęteri morbi vt gloriæ cupiditas: vt mulierositas: vt ita apellem eam quæ græce φιλογυνεια dicitur.

¶ Memoriam positum pro vetustate. Pacuui⁹ in chryse. Perq; nostram egregiam vnanimitatem quam memoria deiugat.

¶ Murmurillum murmuratio. Plau. in rudente. Nolo ego murmurillū neq; susurrū fieri. Ideȝ. Quod mur

mutillas tecum & cædis crucias.

¶ Mediastrinos non solum balneatorum: sed ministros & curatores ædium legimus. Lucil. lib. xvij. Vilicum Aristocratem mediastrinum atq; bubulcū. Cato in præceptis ad filium: illi imperator. Tu ille cæteris mediastrinum.

¶ De dictionibus ab. N. Littera incipientibus.

NVperum pro recenti positū ab eo quod est nuper. idest ante non multū temporis. Plautus in captiuis. Quo tu vna nocte postulauisti. & die recens captum hominem nuperum nouitium.

¶ Neminis positū pro nullius. Plau. in captiuis. Neminis me miseret. nam mei miseret neminem. Lucil. lib. trigesimo. Neminis ingenio quā̄q̄ cōfidere oportz.

¶ Noxitudo pro noxia. Actius in armorum iudicio. Ocule noxitudo obliteretur pelopidarum: ac per nos sanctescat genus.

¶ Nubere veteres non solum mulieres: sed etiam viros dicebāt: vt nunc itali dicūt. Pompo. in panuceatis. Sed meus frater maiorum postq̄ vidit me in detectum domo nupsit posterius doratæ vetulæ varicosæ afræ.

¶ Nitiditate pro nitore. Actius in bacchidibus. Formæ figuræ nitiditatem hospes regis:

¶ Numen pro ornatu. Virgilius æneidorū libro secūdo. Vadimus immisti danais haud numine nostro.

¶ Nœnon pro non. Lucilius libro trigesimo. Sed tamen hoc dicas si nœnon quidem molestum est. Varro in epistola ad Sufiuz. Si hodie nœnon venis. Cras quidem si veneris. meridiem die natalis fortis fortunę.

¶ Neuult pro nōuult. Titinnius in setina. Ipsius quidem hercle ducere sane neuult. Plautus in trinummo. Filiam meam tibi desponsatam esse audio: nisi tu venis

¶ Nigret nigra fit. Pacuuius in chryse. Solisq; ex ortu rapescit Candorem: occasu nigret. Actius in Bacchidibus. Splendet sæpe: ast idē nymbis interdum nigret. Nitidant abluunt: dictum a nitore. Ennius in cresponte. Opie eam secum aduocant: eunt ad fontem: nitidāt corpora. Actius in thebaide. Quin iccirco fonte aduenīunt mundulæ nitidantur vulgo qua prepediuntur vi sonipedum.

¶ Nixurire niti velle. Nigidius in commento grāmaticæ vigesimo quinto. Nixurit qui niti vult & in conatu sæpius aliqua re perpellitur.

¶ Notificem nota faciam. Pomponius in atreo. Nūc te obsecro: stirpē vt euoluas: meorūq; notifices mihi

¶ Numellæ genus ligneū ad discutiendos noxios paratum: quo & collūz & pedes immittūt. Plautus in Aulularia. Neruos: cathenas: carcerez: numellas pedicas boias.

¶ Nugiuendos: Plautus dici voluit omnes eos: qui aliquid mulieribus vendant: nam omnia quibus matronæ vtuntur nugas voluit appellari. Plautus in Aulularia: vbi nugiuendis res solita est omnibus.

¶ Nidus pro oculo. Varro in quinquatribus. Quam nympham melius e lacuna fontium allatum nido potili permisceat.

¶ Nidulantur. Var. in perihebdomadon. Prima dies deinde illos quibus halcyones hyeme in qua nidulantur: eos quoq; lentem esse dixit.

¶ Nescium pro incognito. Plautus in rudente: Quæ loca si nescis nescius pessimus.

¶ Noctescere cæcare. Furi⁹ in pœmatis: & si est auctoritatis incertæ. Oīa noctescūt tenebris caliginis atræ.

¶ Nepam quidā cancrū putant ob illud Plauti. Retro uersum cedam. imitabor nepam Manilius: ad sydera vectam erigonē: ictuq; nepam spolioq; leonē. at quid nepa esset dubium in vtroq; : nam vere nepa scorpius dicitur. M. T. de finibus bonorum & malorum lib. v. Serpere anguiculos: natare anaticulos: volare merulas: cornibus vt videamus boues: nepas aculeis: suaz denicq; cuiq; naturā esse ad viuendum ducem.

¶ Nex: pro nece. Sisenna historiarum lib. iiij. Quoniā neq; mea nex neq; intercessio posse videtur illoruz dementem reprimere audaciam.

¶ Nenia ineptum & incōditum carmen quod adducta mulier quę p̄fica diceretur. his quibus ꝓpinqui nō essent mortuis exhiberent. Var. de vita patrū li. iiij. ibi a muliere quæ obducta a voce esset: per quam laudari: deinde veniam cantari solitam ad tibias & fides.

¶ De dictionibus ab. O. Littera incipientibus.

OBscœnauit quasi sceuuz omen abstulit Plautus in Asinaria: Metuo: q; illic obscœnauit meæ falsę fallaciæ.

¶ Optimitas ab optimo. Plau. in Asinaria. Maximas optimitas & gaudio offertissimas. Idē in captiuis. Maximas optimitas opiperasq; offertissimas mihi. ¶ Obba poculi gen⁹: qđ nūc vbba dicit. Var. Est mod⁹ matulę. Dolia atq; apothecas triclinearis: melitęas: calenas obbas & cumanos calices.

¶ Opulentitas pro opulentia. Plau. in milite glorioso Quasiq; eius opulentitatem reuerearis. Cecilius ī plocio. Opulentitare nostra sibi iniuriam faciam.

¶ Orbitudinis pro orbitate. Plautus in amphytrione Miseret lachrymarum luctum orbitudinis. Turpilius in Thrasileone. Hoc te oro: vt illius cōmisereari; miseræ orbitudinis. Pacuuius in Doloreste. Vel cum illum videas sollicitum orbitudine.

¶ Ocquiniscere est proprie inclinare. Pomponius in prostibulo: Vt nullum ciuē per dolum prædicaui: nisi ipsius orans vltro: qui ocquinisceret. Idē in pistore. Nūc nisi aliquis subito obuiam occurrit mihi qui ocquiniscat. qua cōpingam terminum in suum locum.

¶ Obliterare est obscure facere: & in obliuionem ducere. Actius in Agamēnonidis: inimicitias pelopidaruz extincta tam obliteratas memoria renouate.

¶ Offendo offensio. Affranius i Vopisco. Quoqꝫ nūc offendo sæpe procul nostra sint mala.

¶ Olat pro oleat. Affranius in fratre. Non potest quin illa tacta longeqꝫ & multis olat. Pompo. in aleonibus: Aleo ludam sane meæ olant manus.

¶ Obsorduit absolcuit. Cecili⁹ in ipouolitastraria. Ob sorduit iam hęc in me erumna miseria.

¶ Obstringillare obstare. Ennius satyrarum li. ij. Restitant: occurrunt: obstant: obstringilant: obuagitāt. Var. in manio. Lex neqꝫ innocenti propter amicitiam ignoscit. Idem de re rustica libro. j. Qui quod inuides tanto scriptori obstringilandi causa. vt cum præclara quædam quæ laudes. Idē de vita patrū. li. iiij. Quod Curio com id fecisset: dicebat amicis. vt illi ounciaretur se obstringilaturom ne triumphus decerneretur. aut ne iterum fieret consul.

¶ Obuarare peruertere deprauare dictuꝫ a varis. Ennius in Achille. Nam consilijs obuarant: quibus tā cō cedit hic ordo.

¶ Obsecundantur obsequuntur. Nigidius de dijs lib. primo. Cur autem quid sit quæritur: obsecundatur naturæ.

¶ Oculitus vt animitus medullitus. Plau. corni. Qui amat ancillam meam sedulum oculitus.

¶ Officulatim vt simulatim. Cecil. in fallacia: Officulatim parmenonem de via liceat legant.

¶ Officere obesse. Mar. Tul. de offi. li. iij. Demoliri ea: quorum altitudo officeret auspicijs.

¶ Oulitatem fructus olei. Varro in Gloperiton. Tuꝫ deniqꝫ omnes: cum lucerna combusta est in lucubrando obliuitasqꝫ consumpta est. Idem de re publica. Nō modo iotegra eximi: sed etiam maior q̄ in arbore vnq̄ pepēderit de obliuitate oleasesui optīe describit Cato.

¶ Occepso cœpero. Plau. in Amphitrione. Ni ego illi puteo si occepso animam omnem intertraxero.

¶ Osa sum pro odi. Plautus in Amphitrionem. Inimicos semper osa sum obtuerier.

¶ Orbitum dictum pro orbiculari. Var. in γνωθισεαυτον. Vt sydera cæli diuum ea: cum terram atqꝫ axem quæ voluūtur motu orbito.

¶ Opuliscere ab opulento dictum decore. Furius in poematis. Quo magis incomptis possunt opuliscere campis.

¶ Occule occulta. Cice. de Oratore libro secundo. Interiuncta argumentoroꝫ plærumqꝫ occula: ne quis ea numerare posset. Virgilius. libro pmo Georgiocon. Quod superest quecunqꝫ premes virgulta per agros. Sparge fimo pingui. & multa memor occule terra.

¶ Opinabile. Cicero. Academicorum lib. j. Itaqꝫ hanc omnem artem rerum opinabilem appellabat.

¶ De dictionibus a. P. Littera incipientibus.

Penulatium: quasi theca & vagina penulæ. Neuius in fulmonico. Non multo post sonare occepit: abiedet: consequitur penulanum psilotrum petit.

¶ Plebitatem ignobilitatē. Cato pro Vecturio: ꝓpter tenuitatem & plebitatem. Hemina in annali. Quicunqꝫ propter plebitatem agro publico electi sunt.

¶ Petilum tenue & exile. Lucilius li. duodecimo. Insignis varis cruribus & petilis. Plau. in plotio. Nam coloratam frontem habet petilis.

¶ Paces plurali numero positum noue. Vareo de vita po. ro. lib. iii. Animaduertendnm primum: quibus de causis: & quemadmodum constituerint paces secundum quas fide & iusticia eas coluerint.

¶ Pondo mile octingentum noue. Var. de vita patrū libro tertio. Itaqꝫ retulit auri pondo mile octingentuꝫ septuagintaquinqoe. Græci eoim herona mile dixerunt.

¶ Panus tegmen: inuolucrum: quam dimiuutiue panulam vocamus. Lucil. li. ix. Fons subtegminis pan⁹ est. Tumor quoqꝫ inguinuꝫ ex formæ similitudine sic vocatur. Affranios in matertera: in quē plenam papulam panō tympanum. Neuius in optione. Qui me miserum miseriorem reddidit q̄ panus puerum: qꝫ pueri ægrius patiantur hoc genus morbi.

¶ Peniculamentum a veteribus pars vestis dicitur. Ennius lib. ix. annalis. Pendent peniculamenta: vnom ad quenqꝫ pedum. Luci. li. xxj. Peniculamentū vere reprehendere noli. Ceci. in fœneratore. Volat sanguis simul anhelat peniculamentum pallio datur.

¶ Prognanter strennue fortiter & constanter. Plao. in Persa. Ego scio hercle vtrumqꝫ velle: age indica prognariter. Ennius annalium. lib. vj. Diu hoc audite parūper. Vt pro romano popolo prognariter armis. Certādo prudens animam de corpore mitto.

¶ Perperos inductos stultos. rudes & insulsos mēdaces. Actius in pragmaticis. Describere in theatro perperos popularis. Idem in eodem. Et eo plectūtur poetæ q̄ suo vitio sæpius ductabilitate nimia vestra aut ꝑperitudine.

¶ Pręcox & precoqoa idem quod immatura. Ennius annalium libro octauo. Pręcox pugna est. Lucil. li. iij. Amicula aspera atqꝫ præcox est fuga. Neui⁹ Huic puellæ præcoquis libido inest.

¶ Populatim per populos. Pomponius magnus poeta populatim omnibus.

¶ Præmiatores nocturni predones. Neuius. Amnia grēmuntius. Nam in scæna vos nocturnos cœpit premiatores tollere.

¶ Populatia vt nugaria vel puerilia. Laberius: Late coquemibus hædum populatia agimus per ludom.

¶ Possestrix a possidendo. Affranius. It liberus totus in ouilis possestricem: ita tōstrix: ita ampulitrix: ita cu-

ratrix:ita plaustrix:ita assestrix.

¶Perpetuitas ꝑpetua ęterna. Ennius annaliuꝫ lib.xj. libertatemq; vt ꝑpetuitas:sintq; maxime.

¶Præcisum & omasum partes canis & viscerū. Nonius in aulularia:Præcisum omasum pernā callū glisceis glandia. Lucilius lib.xx.illi præciso:atq; epulis capiuntur opimis.

¶Pisculentū positum piscosuꝫ vt puluerulentū. Cato originum lib.v. Origine fluuiū. Narunem magnuꝫ pulchrū pisculentum. Et libro septimo:Fluuiū liberuꝫ:is oritur ex cathinatis magnus atq; pulcer pisculentus.

¶Pasceolus ex aluta sacculus. Plao.in rudente. Præterea centū denaria philippea in pasceolo seorsuꝫ. Lucil.li.xiij. Adde syracusis sola pasceolū alutā. Cato in Pansa. Pueri in ludo solent pasceolos furare.

¶Piem colam:custodiaꝫ. Plautus in asinaria:Vbi piem pietatē:si istuc more moratā tibi postuleꝫ placere mater mihi quo pacto præcipis?

¶Portisculus ꝓprie hortator est remigum: idest qui eādem perticam tenet:quę portisculus dicitur qua ex cursum & hortamēta moderatur. Plautus in asinaria Et meā partem loquendi & tuam trado tibi ad loquēdum atq; ad tacendum tute habeas portisculum. Ennius annalium libro octauo:Thus ante tenentes parerent obseruarent portisculus signū cum dare cœpisset. Laberius in cythara: Nec palmarum pulsus nec portisculi.

¶Perplexabile figuratū. ꝙ aliud audiatur:aliđ sentiatur. Plautus in Asinaria:Nec vllum verbum faciat perplexabile.

¶Præsegmina ꝓprie:Plautus i Aulularia.ea dici voluit quæ vnguibus fœminulis præsecantur: quin ipse qoidem tonsor vngues desecauit collegit omnia abstulit præsegmina.

¶Pipulo pro cōuitio. Plau.in aulularia. Ita me bene ament lauerna iam nisi vasa reddidi mihi iubes pipulo te hic differā ante ædis.

¶Picos veteres esse voluerūt quos græci Gripas appellant. Plautus in aulularia:Pici diuites ꝗ aureos mōtes colunt:eos solus supero.

¶Percellere euertere percutere. Varro in parme Aliꝰ teneram abietem sulus percellit.

¶Pinsere fundere. Varro in Taphemenippo:Nec pastorem vllum nossent nisi eom qui in pristino pinseret farinā. Idē de vita patrū li.j. Nec pistoris nomen erat: nisi eius qui ruri far pinsebat: nominari ab eo qđ pio sunt.

¶Putidas vuas. Vacro in Taphemenippo: Imputidas vuas acinis electis & comestis extēdit i lectis quasdam. Cato origi.li.ij. Si idem nauis imputidas atq; sētinosas commeatu mouere volebāt. Cecil.in andria. Conducit nauem putidam. Affranius augurius:& falaci aspectu paries pictu putidus.

¶Pœnitudinē:Pacuuiꝰ in teucro:Quę desideria alsinuꝫ pœnitudines:quales scraptes quas incultas vastitudines.

¶Præbitio a prebendo:idest exhibendo. Varro in eumenidibus:Quod ea die mea erat pręhitioni in ianuā caue caneꝫ inscribi iubeo.

¶Pueros pro seruis. Var.in eumenidibus:Vix vulgꝰ confluit nō furiarū sed puerorū atq; ancillarum.

¶Paxillus diminutiuuꝫ a pallo. Varro i eumenidibꝰ. Vbi dicatur primus lenu nouam heresim nouo paxillo suspendisse. Idem in.M. Vt nouū cribrum nouo paxillo appendit.

¶Proximi.idest proximo. Cato cōtra Furium die ꝓximi hoc dicit:sed ea declinatione a veteribus & crastini & pristini & præpristini dictum.

¶Properatim.idest properanter. Cecili. Properatiꝫ in tenebris istuc confectum est opus.

¶Pernicies periculum exitium. Lucil.li.xxxviij. Nūc tu contra venis vel qui in nuptijs vel sese negeste:nec sine pernitie. Plau.in asinaria:Pelle crebris pernicijs.

¶Parciuit parcij. Neuiꝰ in quadrigeminis: Suo labori nullus parciuit.

¶Pernicere perire. Pacu.in perhibœa:Nam me mihi peroicere illis optulariter:quouis exitio cupio dū pro sim. Titin.in fullonia:Iam egtesse vt perniceris. Li.in Tereo. Ego puerū meū ancillæ subdā lactātē meę ne fame pnicet. Enni.in Hecuba Sꝫ nūꝗ̄ scripsistis ꝗs parentem aut hospitē nec assat quos ꝗ crucianť pnicēt.

¶Pigrare detinere. Actius i Erigonis:Fateor:sed cur propter te pigrem hæc?aut huius dubiteꝫ parcerę capiti:idē in Chrysippu:Meliꝰ pigrasse:ꝗ ꝓperasse nefas

¶Prouidere mouere & ferre Pacuuiꝰ in teucro: Aut me occide.illa habuitsiue vsq̄ prouideā gradum.

¶Puellascere effœminari vel reuirescere. Varro.in bais:Quod non solum in nobe fiunt communis:sed etiam veteres puelascunt.

¶Palestricos callentes vsum palestræ. Affranius:Ecce pro etiam depellis mihi manum ꝑpalestricos.

¶Populatim. Cecilius.in oblostate:Ego perdidi te ꝗ omnes seruos perdo:populatim quæso ne addas malum ad hoc malum.

¶Præsente vel presentibus. Pompo.in syris:Quid est apud forum præsente testibus mihi vendidit. Actius in menalippo:Est res aliqua quæ præsente his te priꝰ natura instituit. Fenestella annalium lib.ij. Et quędam extra præsente suis quadam absente proiecissem. Nouius in mania:Medicate volumus dona donare pulchra præsente omnibus.

¶Primitus pro prime: & primitus pro primo. Actiꝰ in geminis. Quin bono est animo viden eripis primitꝰ dapes. Luci.li.v. Sicuti cū primitus ficos propollare sentis ꝓtuli. Item precio ingenti ad primitus paucos,

¶ Prognariter audacter. Plautus in Persa: Age indica prognariter.

¶ Properatim & properiter celeriter ꝓperanter: Quedrigarius in annali. li. ij. Et consules properatis exercitus reducunt. Pōponius in buccone: Adoptato pergis properatim. Cecili. in plotio: Properatim in tenebris tunc confectus est opus. Pacuuius in teucro Mihi classem impetrat tessalum nostrāq; in altum vt ꝓperiter inducerem: Actius in telepho: Remisq; nixi properiter nauem in fugam tradunt.

¶ Prefactum durum inflexibile. Marcus Tul. de of. li. iij. Ego etiam cum Catone meo dissensi nimis mihi præfractum videbatur ærarium: vectigaliaq; defendere: omnia publicanis negare. Et in Hortensio: His cōtrarius Aristotius præfactus: ferreus nihil bonus nisi quod rectum atq; honestū est.

¶ Pulchritas pro pulchritudo. Cecili⁹ in arpaio: Mane dij boni quid illud est pulchritatis?

¶ Proletarij ciues appellabantur: qui in plebe tenuissima erant: & non amplius q̄ mille & quingētos æris in censum deferebant. Ennius in annali. Proletarij vt publicitus scutaq; ferriq; ornatus.

¶ Prospica & despica intenta & contempla: Neui⁹ in assitogiola: Ac sibi prospica & despica. Potest ergo ꝓspicus & despicus dici.

¶ Pollentia potentia a pollendo dicta. Plautus in rudente: Ne meptorum potior sit pollentia. pollere ergo commune est.

¶ Propitiabilis ad propiciandum. Ennius in capedūcula: Hinc est animus propiciabilis ita & adulabilis: id est sine dolore.

¶ Pauxilis pro pauxillo. Plautus in truculēto: Pl⁹ decem pōdo amoris pauxilis perdidi: idest per particulas.

¶ Pōderitatē a pondere vt grauitatem. Acti⁹ in pragmatio lib. j. Et cuncta fieri cætera imbecilla nōq; ponderitatem grauitatemq; hominis.

¶ Pueritia idest puritas. Varro rerum diuinarum li. j. Que pueritia est infrequēs polluta.

¶ Prælūbare lūbos præfigere. Neuius in vindemiatoribus. Cœpit vnūquēq; prelumbare fustibus.

¶ Pueræ pro puellæ. Varro de victis: Properare viuere pueræ quas sinit ætatula ludere esse amare & veneris teneræ bigas. Idē de vita patrum libro secundo: Sic in priuatis domibus pueri liberi & pueræ ministrabant.

¶ Pupę & pupi. Var. in ab originibus. Itaq; breui tempore magna pars in desiderium puparum & sigillorū veniebant. Idem περὶ ἐξαγωγῆς mamā lactis sugētem pascere pupum.

¶ Pipare ꝓprie galline dr̄. Varro in ab originibus: Mugit bos: ouis balat: equi hinniūt: gallina pipat.

¶ Producere dicitur prolatare. Varro reoptefacere. legendo aūt & scribendo vitam procudito Virgilius Georgicorū libro primo. Durū procudit arator Vomeris obtusi dentem.

¶ Precox: idest precoqua. Varro Verere me manu nō mittat cū octo medicarios honestos audissemus dare possis mittet. Quod si non mittet fugies si me audies cū tēpus reuocat: ea precox est fuga.

¶ Pauperauit pauperem fecit. Plau. in milite glorioso Quæ improba est pro mercis vitio dominom precio pauperat. Idem in Attranstione: Quā ego tanta pauperaui per dolum pecunia. Titin. in prioigna. Nam quid ego feci & aduorsum aut patrem meū: quē pauperatis ambo vestis sumptibus. Idē Varro: Aequū est me habere: eos pauperem sumptu meo

¶ Potus a bibendo. Locilius li. xxx. Secus cum eo medico ac ludo bene potus recessit.

¶ Paucies pro raro dici veterum auctoritas docet Titinnius in gemina: postq̄ factus maritus hanc domum abhorres tuam etiam vxorem paucies video. Idem in eadem: Tu aut iniqui in vrbē paucies venire soles. Cecilius in annalibus libro sexto: Consolto non paucies accersitum.

¶ Pollinctores sunt qui mortuos curant. Varro Mutuō mulicabunt. Itaq; si plures inter medicos discessum & aduentum pollinctores interfuerunt & æstate videas. Varro i Motorone: propter cunā capulō positum nutrix & tradit polinctori. Plaut⁹ in Asinaria: Ecquis currit pollinctorem accersere.

¶ Putamina non solum arborum: verum omnium rerum purgamenta: Nam quicquid ex quacunq; re ꝓiicitur putamē appellatur. Plautus in captiuis. Nucleum amisi: reliqui pignori putamina.

¶ Pestilitas pestilētia. Lucretius li. vj. Atq; vis omnium morborum pestilitas. Lucretius li. vj. Hæc igitur clades. noua pestilitasq;.

¶ Pœniturum. Actius in epinausimache: Quod si ꝓcedit neq; te neq; quenquam arbitror pœniturum tuæ laudis: quam vt serues vide.

¶ Pausa est requies alicuius rei. Actius in epigono sam amphio cū huc vadere cerno & nobis datur pausa loquendi. Lucilius li. j. Hæc vbi dicta dedit pausam facit ore loquendi.

¶ Proferari impetrari. Luci. lib. xxvj. Nec minimo & proferat pax quod Cassandram signo deripuit.

¶ Poellos pueros. Varro in testamēto: Sic ille puell⁹ veneris repente vado cecidit cruentus olim. Lucilius libro quarto: Cumq; luctam formosus tibi ac te dignus puellus. Lucil. Nos tamen vnde puellum suscipere & partu posset ditiscere dulci. Ennius: Sic mos ille suos sacrificare puellos. Varro in Marcipore: Pelā me & permisisset: seu eluuium deglubere: dum madore addere puellum. Idem in sexagesimo. Vltra intra pect⁹ dormitio vigilabis: quę me puellū impuberem cœpisti.

¶ Pecus non solum quadrupes animal verū omnis

animalia pecudes dicuntur. Plau. in rudente. Non vides referre viuidum rete sine squammoso pecu. Liu⁹ in egistho. Tum autem lasciuum reissimũ pecus. Virgi. geor. lib. iiij. de apibus. Et pecudũ custodia solers. Lucre. li. ij. Pręterea genus humanum mutęq; natantes Squãmigerę pecudes. Lucil. satyrarum li. v. Lasciuere pecus iussi nostri que repandum.

¶Percitum dictũ est percussum. Plautus in Amphytrione: Delirat vxor atrabili percita est.

¶Pecua & pecuda ita vt pecora veteres dixerũt: Neuius in gymnastico: Homines pecua beluasq;. Idẽ in lycurgo. Sine ferro pecuda manibus vt ad mortẽ meant. Actius in Astyanacte: in celsis mõtibus pecua atq; inter colles pascunt danai in phrygia & termis. Idẽ in Medea: Vagãt pauore pecuda in tumulis. M. T. de re publica: lib. iiij. Cum adhibent in pecuda pastores. Actius in Diomede. Passimq; pecua valebãt agris. Cecilius in vmbris: Et hominum pecudibus omnib⁹ Sisenna historiarum li. iiij. Iumenta pecuda locis trepidare compluribus.

¶Putret putridum est. Pacu. in teucro: Quanq̃ auiisq; & ętate hoc corpus putret. Actius in erigona: Quã q̃ exangue est corpus mihi atq; annis putret.

¶Protollere est differre. Lucilius satyrarum li. j. Non amplius ad iustum hoc protolleret vnũ.

¶Priua significat singula. Lucil. satyrarum lib. j. Ad coenam adducã & primum misce ab domina thynnia aduenientibus priua dabo. Idẽ li. iij. Quod si forte animas extrinsecus inuadi vermibus & priuas in eorum posse venire credis.

¶Prodigitas dicta profusio: Lucil. saty. lib. v. Nequitia occupat hoc penulentia: prodigitasq;.

¶Porcet prohibet. Pacunius in Athalãta: Magna te vt vereor loqui porcet pudor. Actius in ligõe: Quib⁹ oculis quisq̃ nostrum poterit illorum obtui vultus q; iam ab armis anni porcent. Ennius in Thelamõe: Deinde me sentis facere pietas ciuiuз porcet pudor. Varro in manio: Hũc ceteris tibi ministra frugib⁹ suis porcet. Lucilius libro sexto: Non te porro prucedere porcent.

¶Prulixitudinem a prolixo. Pacuuius in Doloreste: Oro mi ne flectes fandi prolixitudine.

¶Perfice pficeris. Lucr. li. ij. donicũ ad extremũ crescendi pfice finem. Oĩa produxit rerũ natura creatrix

¶Petiolus a pede diminutiue. Affranius in excepto: Atq; adeo nolo nudo petiolo es pus.

¶Petigo genus morbi. Lucil. li. xxx. Illuuies scabies oculos hinc deniq; petigo conscendere.

¶Porrigo genus morbi. Luci. li. xxx. Tristeз & corruptum scabie & porriginis plenum.

¶Profligare verbum pessimũ ad vsum trahi ceptũ est nam cum sit profligatum perditum & ad intereptionem adductum nunc perfectum absolutuз: aut ędificium: aut aliquod vtile inceptum dicenduз putant: cum affectum dici debeat non profligatum. M. T. tamen Tuscula. lib. v. Profligata iam & pene ad exituз deducta quæstio est. Idem de prouincijs consularib⁹ bellum affectum videmus & infra: nam ipse cæsar qd est q; in prouincia commorari velit nisi vt ea quæ per eum affecta sunt perfecta reip. tradat? Et in œconomicis: Cum vero affecta iam prope ætate a sole mitescere tempus est.

¶Patritum & auituз. Varro i manio: Funere familiari cõmoto auito ac patrito more prædicabamur. Ideз reip. li. xx. Secundũ leges habitasset patritas.

¶Percedere vt decedere: Ci. in ora. Concisũ non concessum & quod quidem percessum etiã volũt.

¶Popinones: vel hi quos nunc dicimus tabernarios a popinis: vel luxuriosos qui se popinis dedũt. Varro in modio: Quis poculis argenteum chorum introibit popino. Luc. li j. Infamen honestam turpemq; odisse popinam.

¶Putidũ non putrem sed odoris mali. M. T. de finibo. & ma. lib. v. Non inscite illud dictũ insue animum illi pecudi datam pro sale ne putisceret.

¶Percussionem excursum Cice. Tuscu. li. v. Propter animi multarum rerum percussiones breui tpe.

¶Perfestinatim festine. Sisen. hist. li. iiij. Idemq; psenerare vti lex perueniret ad questorẽ: ac iudicęs quos vellent instituceret perfestinatim & cupide.

¶Prestolari est expectare vel manere. Sisen. hist. li. iij. Occulte taciti: quod aduenientium cohortiuз prestolari accipit.

¶Permittere promittere incitare vel præcipitare. Sisen. histo. lib. iij. Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem.

¶Proijcere effundere honeste positũ. Sisen. histo. lib. iiij. Tum postq̃ apud egimus: ac perusinos egim⁹ eius facti mentionem proiecit.

¶Petulantiaз improbitate. Cice. de oratore li. ij. Illud assequor: vt si quis forte mihi maledicat petulans aut sane insanus esse videatur.

¶Pressu quasi compeessione. Cice. de oratore lib. iij. Valerium soranuз leuitate facis atq; in ipso vocis pressu & sono facile vincat.

¶Pauptates noue positũ numero plurali. Var. de vita patrũ li. j. Quid inter hos Ioues interfuit: & eos q ex marmore ebore auro nunc fiunt põt aio aduertere: & horum tẽporũ diuitias: & illorum paupertates.

¶Paupertinuз pauperẽ. Var. de vita patrũ li. j. Vt vincitur occultoq; sunt consentauea: q; sunt paupertina sine elegantia ac cum castimonia.

¶Plumariũ a plumando. M. Cato de li. edu. Etenim nulla quæ non didicit pingere põt bene iudicare quid sit bene pictũ plumario aut textore i plumarib⁹ plagis

¶Purpurascit purpureum fit. Cice. Academicorum. li. ij. Quid mare nonne ceruleũ aut eius vnda cũ e pulsa remis purpurascit: & quidem aquęt: tinctum quo-

dammodo & infectum.

¶ Perpēdiculi & normæ. Ci. Academicorū li. ij. At q̄ subcrederemus nō egerem⁹ perpēdiculis: nō normis non regulis.

¶ Pingue positū pro impedito & inepto. Cicero Academicorum li. iiij. Quod ipsi Antiocho pingue videt̄ & sibi ipsum contrariuꝫ probatur difficile. Cice. tuscu. li. v. Quod & si difficile est ꝓbatum tam varia & tam multa tormenta fortunę.

¶ Palpo quasi a palpando. Plautus in mercatore: Palpo percutit.

¶ Peminosum mali odoris a pedore dictuꝫ. Var. de re rusti. lib. j. Solida terra patuta: maxime si est argilla ne situ peminosa eius grana oblitiscant.

¶ Pisare frangere vel tundere. Var. de re. rusti. li. j. Promendū diem vt in pristino pisetur ac torreatur.

¶ Præcidaneum est præcidendum. Varro de vita patrū lib. iij. Quud humanos non sit hæredi porca præcidanea suscipiēda telluri & ceteri aliter familia pura non est.

¶ Palangæ dicuntur fustes teretes qui nauibus subijciuntur: cum attrahuntur ad pelagus: vel cuꝫ ad littora subducuntur. Vnde etiaꝫ nunc palangarios hos dicimos: qui aliquid oneris fustibus trāsuehont. Var. de vita patrū. lib. iij. Cum pœnus in fretū obuiā venisset nostris: & quosdam cœpisset crudelissime ꝑ palangis carinis sublecerat: quo metu debilitaret nostros.

¶ Pondo ducentum noue. Varro sæpe de vita patrū. Delphos apollini muuera missa corous aurea pōdo ducentum.

¶ De dictionibus ab. R. Littera incipientibus.

Rotunde positum eleganter concinne vel collecte. Cice. de finibus bouorum & malorum li. iiij. Regem dictaturem diuitem solum esse sapientem & equitem apte & rotūde: quippe enim habes a rethoribus.

¶ Ruta dicuntur diruta. Cicero de ora. lib. ij. Et dicis te cum ædis venderes: ne in rutis quidem & cæsis solum tibi paternum recepisse. Vir. geor. li. j. Cumulosq̧ ruit male pinguis arenæ.

¶ Rauum fuluum. Cice. academicorum li. iiij. Quod nobis met ipsis ceruleum tum rauū videtur quodq̧ nunc sole collucet.

¶ Rauis est raucitas. Plau. in aolula: Vbi siquid poscamus ad rauim poscamus prius. Idem in cistellaria: Expurgabo hercle omnia ad raucam rauim.

¶ Rurant pro rusticantur. Plau. in captiuis: Dū rurāt homines quos liguriant. Varro in sesano: Dū in agro studiosius ruror: aspicio triptolemuꝫ sculpooeatū bigas sequi cornutas.

¶ Rarenter pro rare. Cecil. in protio: Tu mirū nouvis odio sam tibi esse quam rarenter videas: Pōponius in ergastulo: Longe ab vrbe villicari: quo herus rarenter venit nō villicari, sed dominari est mea sententia.

¶ Ructus a ructando dictus. Plau. in pseudulo: parti ructare mos mihi suauis. Luci. saty. li. iij. Exalat placidos tum demum pectore ructus.

¶ Resupinas honeste ab incepto reuocas vel puertia significat Acti⁹ in ātigona. Quid agis: perturbas rem omnem ac resupinas sorori.

¶ Ringitur irascitur. Teren. in Phor. Cum tibi sit q̄d placeat ille ringitur tu rides.

¶ Riscus loca in parietibus angusta. Terentius in Eonucho: In risco odiosa cessas reciproca aium inq̄ odiose Enni. in Andromeda: Risc⁹ prorsus reciprocat fructus feriem.

¶ Repedare pede iterare. Luci. li. xxvj. Redisse ac repedasse: vt Roma nitet gladiatoribus. Idem: Cum ego a Metello Romam repedabam munere.

¶ Redandruare redire. Luc. li. xj. Vt vulgus redādruet Inde Pacuuius in chryse: Grecos nihil mediocriter redandruare.

¶ Redostit redijt. Actius in Amphitriōe: Quid hic redostit viam comitem obiet facilius. Idem in didascolo li. j. Vt dum velint breuitatem consequi verborum aliter ac sit relatum redostire sponsum.

¶ Repuerascere. Nouius in agricola: Quod itaq̧ enim repuerascis fugit has personas. M. T. de oratore. li. ij. Eosq̧ incredibiliter repuerascere esse solitos: cum rus ex vrbe tanq̄ ex vinculis euolauissent. Et de senectute Et siquis deus nihil largiatur: vt ex hac ætate repuerascant & in cunabulis vagiam. & de oratore lib. ij. Cuꝫ scipione solitum rusticare: eosq̧ incredibiliter repoerascerere esse solitos.

¶ Rhetorissat rhetorice loquitur. Pompo. in medicu: Dolasti vxorem: nunc propter me cupis concidere ēt rhetorissas.

¶ Ramices dicitur pulmones vel hernia. Plau. i mercatote. Tui causa rupi ramices atrum dum sputo sanguinem. Ideꝫ in penulo. Neq̧ nos queq̄ flagitamus neq̧ nos quisq̄ flagitat: tua causa nemo uostrum ē suos rupturus ramices. Var. in Triochite.

¶ Priusq̄ i orchestra pitaules inflet tibias domi sue ramices rūpit. Lucil. li. viij. Quod deformis senex appetit⁹ aspota grussus: q̄d mac⁹ miserq̧ exilis ramice magno. Varro in gerūto didascolo. Rapta an nescio quo mulione rapturis ramicis rompit.

¶ Ruspari est scrutari. Actius in miterisia. Iube nūc atteutare. Iube nūc animo ruspari phrenas. Idē in meleagro: Vagent ruspantes syluas sexta tessaras.

¶ Regredere reuocare. Ennius in Achile. Quo certare atq̧ morata gradum regredere conare.

¶ Ruminare dictum in memoriā reuocare. Varro in Tanaquile: Nōmodo absens de te sequi cogitauit: sed & ruminabitur humanitatem. Liuius in ęgystho. Nemo hæc noster ruminabitur mulieri.

¶ Rusticatim pro rustice. Pomponius a leonibos: At ego rusticatim tangam vrbanatim nescio.

¶ Rumiferare dictũ honeste rumores ferre. Plaut⁹ in Amphitriõe: quãq; adeo ciues thebani rumiferãt ꝓbã

¶ Redurare aperire cõtra id quod dicitur obdurare. Varro in agathone: pueri obscœnis verbis nouæ nuptę aures redurant.

¶ Rutuba ꝑ turbatio. Var. sexage. Ego tũ tomę parce pueræq; pudẽtis viuere in prima nũc sum⁹ rutuba.

¶ Reuocare positũ ꝑ vices mutuo vocare. Var. sexage. qd nobis ministrare pueri dieb⁹ festis cicer viride q nos prouocare cũ audeãt: nos illos reuocare timem⁹

¶ Recentare honeste positũ pro oouare qđ est græce ανανεουται. Martius. Iãiã albicascit phœbus & recẽtatur cõmune lumen hominibus & voluptas

¶ Rapinatores pro raptoribus. Var. in Marco: In sui diam veniãt in hoc ipso rapinatores. Luci. li. ij. Homo impudicus & impure est rapinator.

¶ Rheda vehiculum. Ci. in epistola ad Varronẽ. Qđ si tua heri rhedã non habuissem: varices haberẽ.

¶ Recentiorum nouorũ. M. T. de fi. bono. & ma. lib. ij. Horum recentiorũ nunq̃ dictũ ab vllo quod sciam

¶ Rumam veteres mãmã dixerunt. M. Cato li. de libe. educan. Hisce manibus lacte sit nõ vino eumna: ꝓpter eunos rumiue propter rumam: idest prisco vocabulo mãmam quo etiã subrumi dicuntur ouncagni.

¶ Rehiculas oues: aut ętate aut morbo graues Mar. Ca. de libe. edu. Et vt in grege opilio minus idoneas oues remouere solet: quas rehiculas appellat: Sępe ei vnus puer petulãs atq; impurus inficit: gregẽ puerorũ.

¶ De dictionibus a b. S. Littera incipiẽtibus.

SAltuatim velitati. Sisen. histo. li. j. Nos tua vna ætate in asia: & græcia gesta literis iccirco cõtinentia mandauim⁹: ne velitatim ac saltuatim scribendo lectorum aios impediremus.

¶ Scapũ. Var. in Marco. Mihiq; diuitũ stilo nr̃o papyrino Liuij scapo scapitio nouo partu poeticum.

¶ Sutrinas a suẽdo. Var. in hercule socratico: Qui sutrinas fecere inscius: nihil homo agis.

¶ Scabre ꝑ scabritie. Var. in manio: Derelíquere q̃ pęsire sic valle scabre atq; alluuie & vastitudine.

¶ Strigosus apud veteres morbus dicitur iumẽtorũ q corpa strigat aut fame aut alia vitij causa quasi stringosus. Masurius cabrius li. xvij. Censores inquit Publius Scipio nasica & M. Põpilius cum equitũ cẽsuꝫ agerent: nimis strigosum equum & male habitũ: sed equitẽ eius vberrimũ & habitissimom viderũt.

¶ Suspitiosum qui in suspitione sit: Cato de re floriana Sed si qui palã corpore pecuniã quæreret: aut se leoni locauisset: & si famosus & suspiciosus esset viꝫ in corpus liberũ non æquũ censeri ac fieri.

¶ Subiicis noue positũ non a subijciendo: sed ab altitudine. En. in Achile. Per ego dum sublimas subijcis humidas vnde oritur imber. Var. in Bucco. Quantuꝫ vere nouo viridis se subijcit alnus.

¶ Scraptas scrũpedas strictiuelas exprobatio deformitatis meretricũ. Plautus in vidularia: Scraptę scrupedæ strictiuelæ sordidæ.

¶ Sabulum. Varro Taphemenippo: Nõ vides in magis pensilis qui criptas domi non habent sabuluꝫ iacere a pariete aut criptis vbi ambulare pñt.

¶ Sup valde vehemẽter. Vir. æneí. li. j. His accẽsa sup iactatos æquore toto Troas. & li. iij. O mihi sola mei supr astyanactis imago: Sic oculos: sic ille man⁹: sic ora ferebat.

¶ Scraptes pro scabres. En. in andromeda: Scrupeo inuestita saxo atq; ostreis quam ex scraptent. Pacuui⁹ in teu. Quę desyderas alumnum penitudines: quales scraptes quas incultas vastitudines.

¶ Secundare prosperare. Vir. lib. vij. Dij nostra incœpta secundẽt. Propertius elegiarum li. iij. Iam liquidũ nautis aura secundat iter.

¶ Sunat deprimit. Lucil. li. vij. Sunauit taxiꝫ ad nares delphinus.

¶ Scurrile quasi vulgare a scurris. Cice. de ora. lib. ij. Vitãdũ est oratori vtrũq;: ne aut scurrilis iocus sit aut mimmicus.

¶ Sordet sordida est Actius in ægysthο: Cui manus materno sordet sanguine sparso.

¶ Sublabrare intra labra mittere. Noui⁹ in Decumat Iam ego illi subiens sublabrabo esui illud sinciput.

¶ Sublimere extolere. Enni. in Medea: Sol qui cadẽtem in cœlo sublimat facem.

¶ Superstitent saluent. Ennius in menalippo: Regnũ q; nostrũ vt sospitent superstitenrq;.

¶ Setuose obscure. Li. in antiopa: Itaq; setuose ditio abs te datur qđ cõsecutã sapiens ægre cõtulit.

¶ Sẽpiterne semper. Pacuuius in hædo: Paulo q; vt faustum sempiterne sospitent.

¶ Sepifariam & multifariã. Santra de verboruꝫ antiquitate: Id q; volumen vnum nos lectitauimus: & postea inuenimus septifariam diuisum.

¶ Simulter pro similiter. Plau. in pseudulo: Exossabo ego illum simulter itidem vt murenã cocus.

¶ Scriptat constat esse rarum Marcus tuli⁹ in hortensio: Itaq; tibi concedo q; in duodecim scriptis oliꝫ vt calculum reducas: si te alicuius dati pœnitet.

¶ Succidiam successionem necessariam. M. T. de senectute. Iam ortum ipsi agricolę succidiam alterã vocant. Dicitur & succidum quod est laridũ.

¶ Signatam virginẽ vetustas voluit dici. Lucili⁹ lib. j. Primam cnsiccum negat signatam reddere.

¶ Superbos veteres mortuos dixerunt. Plau. in Amphitrione: Faciam ego hodie te superbuꝫ nisi hinc abis &, post auferre non abibis.

¶ Sugillare occludere. Var. in gemia. Cõtra lex mẽsis est ipietate ne filij patribus luci claro sugillent oculos

¶ Satulẽ ꝑ satureꝫ. Var. neq; in puluere mythico co-

quam carnẽ quibus satullem corpora & saniã ventris.

¶ Singulũ ꝓ singulare. Plau. in cistellaria: Et ad singu
lũ video vestigiũ. Var. piplu. li. j. Tu vero doces histo-
riã necessariam simul vnũ singulũ esset. Idẽ in octoge.
Hoc erat incõmodũ: ꝙ nesciebamus semel vnũ singu
lum esse apud aliũ auctoritatis incerte nisi dixerat nũ-
mo singulo mulctabatur.

¶ Sperẽ veteres spẽ dixerũt: vñ & ꝓspere dr̃ pro spe.
Var. in aborigimbus: Sublimis speribus iactato notio
volitantis altos nitẽs trudito: Idẽ onos lyras. Quib⁹
suã delectet spe amasiã & habitantẽ sperib⁹ lactet suis

¶ Scalpurire scalpere. Plau. in aulularia. Vbi erat hęc
defossa occœpit ibi scalpurire vngulis.

¶ Somnorinas dixit quæ in somnis videtur. Var. in
prometheo li. j. Leuius mẽsum q̃ somnorinas imagi-
gines affatur: nou vmbrã somno pululæ.

¶ Satias pro satietas. Acti⁹ in astyanacte: Quorũ cru
delitatem vnq̃ vlla explet satias sanguinis. Var. i ꝓme
theo li. ij. Cũ sumere cœpisset voluptas retineret cũ sa
tias haberet manũ de mẽsa tollere. Salu. historia. li. ij.
In saltibus occupat⁹: tũ ernorum agros inuasere: fru-
mẽtiq; ex inopia graui satias facta. Luc. li. xxxj. Quid
mihi ꝓderit iã satias iam oium rerũ tenet facta. Terẽ.
in eunucho: Nã vbi me forte satias cœpit: cõmuto lo-
cũ. Lucil. li. ij. Quã tibi iã nemo fessus satiate viuendi.

¶ Squallã squallidã Enni. in thelanone: Strata terra
elena relachrymis vestẽ squallã & sordidam.

¶ Sociẽno pro socio. Plau. in sulu. Ibo: intro: atq; illi
sociẽno tuo iam interstrigam gulam.

¶ Scaturrex. Varro: est modus matulæ: Menias hic
thobogenes fuit scaturrex.

¶ Somniculosus ꝙ ad somnos vacet. Laberius in so
roribus: ecastor multum somniculosum.

¶ Sæuitudo pro sæuitia. Plaut⁹. in bacchidi. Vicula
virgæ molæ sæuitudo mala fit peior

¶ Suauitudo suauitas. Plau. in bacchi. Cor meũ spes
mea mel meum suauitudo: cibus: gaudiũ. Turpilius
in leuca. Intercapedine interficior desiderio: differor.
tua mihi cupiditas suauitudo & mei animi expectatio

¶ Seueritudinem pro seueritate. Plau. in epi. Quid il
lud est quod illi capiat frõs seueritudine?

¶ Sorditudine pro sorte. Plau. in penulo: Vt mihi ab-
stersere omnes sorditudinem.

¶ Sententia sensibilitas. Luc. li. iiij. Itẽ noscere verbo-
rũ sentẽtia quæ fit. Luci. saty. li. iiij. Vertit canephorus
fũdi sentẽtia nobis. Idẽ li. v. Si tã corpus loco validuz
ac regiõe maneret sceptores q̃ vera manet sñia cordi.

¶ Speciẽ vel specimen vel exẽplar. Lucil. li. xxx. Sicu
ti te qui ea quę speciẽ vitę putamus esse.

¶ Sodales. Cice. de oratore lib. ij. Quod tamen eũ de
fenderem qui mihi sodalis esset.

¶ Solitate pro solitudine. Actius in eurysace: Tuã so
litatem memorans formidãs tibi.

¶ Subiti dictũ pro repentini. Acti⁹ in artu orũ iu. Bñ
facis: sed nũquid subiti mihi febris æstuat mali?

¶ Sanctitudo ꝓ sanctitas. Actius in tereo. Alia hic sã
ctitudo est: aliud nomẽ iouis: Idẽ in phœnissis de libra
cœli. Tu maris sanctitudines. Turpil. in laucadia. Mi
seram terrent me omnia maris scopuli sonitus solitu
do sanctitudo appollinis. M. T. de repub. lib. iiij. Eos
dẽ terminos hoim curæ atq; vitæ: sic põtificio iure sã-
ctitudo sepulturæ. Affra. in suspecta. Tuã maiestatez
& nominis matrone sanctitudinẽ.

¶ Satu positũ pro semine. Actius in pelopis: Nã me
vt hæredem ex tuo esse conceptum satu: & argumẽ-
ta redigunt aium & commonẽt. Idẽ in thelepho. Pro
fectu q̃q̃ est ortus mediocri satu.

¶ Scriptione pro scriptura. Var. Vulgo auarus fœne-
rator spe lucri rem scriptione duplicatat. Cice. Tuscu.
li. v. impulsi sumus ad philosophiæ scriptiones.

¶ Segnitas pro segnitia. Actius in enea. Aut decio &
nunc qd̃ eorũ segnitas ardet focus. Cice. de orato. li. j.
Et qm̃ de iprudẽtia diximus castigem⁹ etiã segnitatẽ.

¶ Scelerosi pro scelerati: Luc. saty. li. j. Nõ vim ętatẽ
tempestatem hãc scelerosi mirẽtur. Affra. in diuortio:
O diem scelerosum & indignum.

¶ Speratũ idest sponsum. Affra. fratris: Curre: & nũ-
cia venire & mecuz speratũ adduce: videat puellã: cur
rãt confirment iube: Idẽ in eadẽ: Speratam nõ odi tuã

¶ Screare expuere. Ter. in Heautõ. Gemit⁹ screatus
tussis.

¶ Serescit positum pro siccatur: ꝙ serenitas sicca sit.
Lucr. li. j. Denique fluctiuago suspensæ in litrore vestes
Vuescũt tandem cadenti sole serescunt. Vir. geor. li. j.
Vnde sereuas ventus agat nubes: hoc est siccas. Idem
in alio loco: Atq; arida differt nubila.

¶ Sucerdæ stercora murũ Lucil. li. xxx. Hic in sterco
re humi fabulisq; fimo atq; sucerdis.

¶ Simitu simul. Lucil. li. xxx. Gratia habeẽ vtrisq; fi-
lis quæ sibi quæ simitu. Plau. in amphy. Nõ ego cum
vino simitu ebibi imperium tuũ. Idẽ in mercatore ita
tres simitu res agẽde sunt quãdo vxorem cœperis.

¶ Subsiuum secuodum sequens. Luc. li. xxviij. Pre
terea hæc succiua si quãdo voles operam.

¶ Subsicuum positũ succedens succidaneũ. Cice. de
ora. li. ij. an se hęc nescire q̃ro fere succedũt oẽs vt aiũt.

¶ Supplosionẽ plausum vel percussum. Cice. de ora-
tore lib. ij. Et quo vercor ne nihil sint tui: nisi supplo-
sionem pedis imitatus.

¶ Superbiloquentia Cice. Tusculanarum lib. ij. Ani
miq; impotentiã & superbiloquentiam.

¶ Sarcinator sutor. Lucil. li. xxvj. Sarcinatoris esse sũ
mum suere centonem optime.

¶ Sospitent saluent. Ennius in menalippa: Regnũq;
nostrum sospitent superstitentq;. Pacuuius in hædo
populo faustum sempiterna sospitent.

¶ Singulatim & singillatiz a singulis. Cecilius in hip
poboliraristratia: Hos singulatim uos sapere min⁹ ac

bitror Cecil.in annalium lib.i. Primum malo publico gratias singulatim nomina Luci.li.xviij. Sic Singillatim nostrumq; vnusquisq; mouetur.

¶ Solennitus pro solēniter. Lucil.in ægysto. Solēnitusq; a decitali laude et lubens.

¶ Schenatilis vel schenaticus pro schenico. Varro in modio. Sed o petrule ne meum taxis librum: si te pepigat hoc modo schenatilis. Idem onos lyras. Vt comici nitidi schenatici.

¶ Saperdæ quasi sapientes vel elegantes. Varro in modio. Omnes videmur nobis esse belli festiui saperdæ cum sumus canopitici.

¶ Surditatem Cicero. Tuscu.lib.v. In surditate vero quidnam mali erat surdaster. M. Crassus.

¶ Simplicitus simpliciter Plau.in mercatore. Sed eus simplicitus dicam: si opera est auribus.

¶ Suscitabulum honeste positum incitamentū. Var. onos lyras. phonascum vocis suscitabulum cantantiumq; gallus gallinacius.

¶ Simultas similitudo. Ceci.i syracusis. Vide mea hominis quid fert morum similitas.

¶ Salebras a saltu dictę. M.T. defini.bo. & malorum Hic si diffinire si diuidere potuisset: si loquendi vim: si denicq; consuetudinem verborum teneret: nunq̄ in tātas salebras recidisset. Idem lib.v. Venit ad extremum hæret in salebra. Et de orato. Alter enim sine vllis salebris quasi sedatus amnis fluxit.

¶ Sublestum est leue friuolum Plau. Nam vbi ad paupertatem accessit infamia grauior paupertas: fit fides sublestior. ¶ Supellectiles. Cic. in orat. Verecūdi⁹ erit vsus oratori: & quasi supellectiles supellex.

¶ Scurrile a scurris ridiculum cum turpitudine. Cice: in oratore: ridiculo sic vsurum oratorem vt nec nimis frequenti ne scurrilis sit. nec obscœno: ne mimicus nec peculanti: ne improbus.

¶ Sportas aut a sparto quasi sparteas aut ab asportādo Salust.hist.li.ij. Emuris canes sportis demittebāt. Varro de vita patrū libro primo. Neq; enim obsomus in tota cœna cœptum ex varijs rebus coniectū in vnā sportam perspicitur.

¶ Sordes non vt apud comicos: sed si audes. Cice.in oratore. Libenter etiam copulādo verba iungebant vt sodes pro vt si audes.

¶ Scopas Cicero in ora. Et si hoc illius dictu est scopas vt ita dicam: mihi videntur dissipare.

¶ Sciuntur p̄ cognita sunt. Cic.de oratore.lib.ij. Ars enim eorum est quę sciuntur. Oratoris aūt onis actio opinionibus non scientia continetur.

¶ De dictionibus a. T. Littera incipientibus.

TEtret fœdet: polluat Pac.in phibœa: beluarum ac ferarum aduentus loca tetret.

¶ Tetinerit pro tenuerit. Pacu.in hædo. Credo quorsum itinere tetinisse aiūt: Acti⁹ inclitē nestra. Vt quæ tunc absentem rebus dubijs coniugem tetinerit: nunc p̄dat vitorem. Pacu. i Hermiona. Sub iudicio q̄ omnes gradus tetinerim.

¶ Tetulit tulit. Act.in andro. Donec tu auxilius p̄sens tetulisti mihi Cecili.in hippoboli. Men ęrumnā pariter tetulisti meam?

Taxim sensim vel occulte. Pōpo.in buccone. Adoptatu clandestino tacitus taxim perspectaui percautum.

¶ Temerius. Actius in didascolo lib.ij. Sed euripidis qui thoros temerius in fabulis.

¶ Testatim minutim. Pompo.in Verre ægrotu. Iam istam colaphis commisissem testatim tibi.

¶ Tractim vt sensim idest diutine lōgo tractu. Plau.in Amphy. Quid si ego illū tractim tangam vt dormiat.

¶ Tuticulare commouere. Varro in Marcipore. Hęcine nobis terne tudiculasse.

¶ Trabs Var.in parmenone. Alia trabs p̄pius in humum accedens: proxime frangit ramos cadens.

¶ Tegillum diminutiuū a tecto. Var. Sexq; vlyxe. Vigere volitans mulsus aquam e nubibus turtas indicat fore vt tegillum pastor sibi sumat.

¶ Terta pro tersa. Var. terta nitet galea. Item Cato lib. de liberis educandis. Alij sunt circuntōsi & terti atq; vnctuli: vt mangonis videantur esse serui.

¶ Temperatura pro temperie. Var. Quæro vtrus hoc adduxerit cæli temperatura an terrę bonitas.

¶ Torto pro tormento. Pacu.in Dolorestē nam te in tenebras sæpe lacerabo fame clausum: & fatigans art⁹ torto distraham.

¶ Tonsus p̄ tonsura Plau.in Amphy. Sura pes statura tonsus: oculi. nasum vel labra. Actius in amphy. Sz quę nam hęc est mulier funesta veste: tonsu lugubri.

¶ Tuburcinari significat raptim comedere. Titinnius in pelia. Tuburcinari sine me vultis reliquias. Plautus in persa. Tuburcinari de suo siquid est domi. Turpili⁹ in bethontibus. Melixa intus cessat credo hercle bello Tuburcinatur:

¶ Tabificabile vel tabificū Act.in Medea. Pamecsortabificor liberorū lector & tabificabili. Cice. Tusc.lib.iiij. atq; vt hæ tabificæ mentis perturbationes sunt.

¶ Tuatim tuo more. Var. ecce iam rem tuatim facit.

¶ Tetritudo. Actr⁹.in filioctica. Qd̄ te obsecro nec hęc aspernabilem tetritudo meam occultu faxit.

¶ Temnere contēnere. Lucilius li.xxx. Quodq; adeo fuerint qui tēnere superbum. Vir.lib. vj. Dicite iusticiā moniti & non temnere diuos.

¶ Taxis pro tetigeris. Varro in Modio. Sz petulo ne meum taxis liberum.

¶ Tipulla aīal leuissimū: q̄ aquas non nādo sz gradiēdo trāseat Var.in.M. Vt leuis tipulla linifici frigidos transit lacus. Plau. Leuior res q̄ tipulla.

¶ Tonescit pro tonat. Var.in marco: tunc tepēte cęlitum altus tonitribus templum tonescit.

¶ Transenna nō vt quidam putant: transitus est: sed fenestra Cic.de orato.li.iij. Nunc pete a crasso: vt illam

copiam ornamentorum suorũ: quã constructã vno in loco quasi p transennã ꝑtereuntes structim aspexim⁹. Salu. hist. lib. ij. Transennã dimissum victorie simulacrũ cũ machinato strepitu coronam capiti imponebat

℄ Tironem positum p ignaro Ci. de ora. lib. j. Frater enim quendam calidum hunc & nulla in re tironem oc rudem nec peregrinum & hospitem concedo.

℄ Trutina a trutinando Cic. de ora. lib. ij. Ad oblectã dos animos ad implendos ea probando: q nõ artificis statera: sed populari quadam trutina. Varro de vita patrum libro. ij. Aut aliqua ex argentaria trutina aut lingua pensum prę se omnes ferunt.

℄ Turpar a tupitudine. Cicero Tusc. libro. iiij. Iouis aram sanguine turpari.

℄ Tenerascere tenem m esse. Lucr. lib. iij. scilicet in tenero tenerascere corpore mentes.

℄ Tricinum tardum & quasi impeditum vel siccu3 & sine succo vt sunt capilli: qui gręce τριχες dicuntur. Var. in eumenidibus. Quod nũc quęstus tricinus erat nunc est vber: vt quæstus sit magnus.

℄ Tetricę est seuera. Var. tupatrosſopedion: etiam si audisset reddere potuisset mulier tetricę horrentis ducat ad appiã moribus bonis. Virgi. æenei. li. viij. Qui tetricæ horrentis rupes: montéq3 seuerum.

℄ Tarditudinem & tarditatem p tarditate. Plao. in penulo qui sic estis pign vincitis cocleas tarditudine. Actius in alcmena: Atq3 cæcos segnis sõno & tarditudine. Idẽ in diomede: multa mittũt tarditie & secordia.

℄ Tementudinem pro temeritate. Pacu. in doloreste. Enno tyrannum noui temeritudinem.

℄ Tenta pro extẽsa. Lucre. lib. ij. tympana tẽta sonant palmis & cimbala circũ. Idẽ lib. vj. Duraq3 in ore iacẽs rictu frons tenta manebat. Lucil. saty. lib. vi. Tres deucalioo egrabati testibus tenti. Idem li. xi. Hic vbi cõcessum pelle sq3 vt in ordine tentæ. Et in libro. xxx. Hic vt muscipula tentaq3 eaq3 scorpios cauda sublata.

℄ Tristitias pro tristicia Pacu. in Athalãta. Quid istuc est? vultum alligat tristitias. Turpil. in Leucadia. Antę facta genere committo tristicias ante dortium.

℄ Torporauit pro torpefecit. Turpil. in hetereris stupidus astat: ita eius aspectus repens cot torpotauit hominis amore.

℄ Titubare trepidare. M. T. Philippica lib. iiij. Titubare hęsitare: quos euertere nescire. Virgi. æenei. libro. v. Vestigia pręsso haud tenuit titubata solo. Terẽtios in Heauton. Verum illa ne quid titubet.

℄ Tortor pro torqueor. Pompo. in fullonibus. Ducũ & vbi isilui in clodeatũ equuleũ: ibi tollutim tortor.

℄ Tunicare pro vestire. Var. in logoma. Hęc lanigeras detunderi docuit tuoicareq3 homulum.

℄ Titionẽ fustem ardentẽ Var. de vita patrũ lib. ij. Cõtra a nouo marito cum itẽ e foco in titionem ex fellati arbore etiam qualis qua alata esset.

℄ De dictionibus ab. V. littera incipientibus.

Vlgauit honeste positum vile habuit: & quasi in vulg⁹ dedit. Plau. i Amphy. cuiusq3 me abiente corpus vulgauit sui.

℄ Vulgare in vulg⁹ dare & quasi in multis audiẽtib⁹ ac nõ taciturus dicere. Vir. li. xi. Quid me alta silentia cogis rũpere & obductum verbis vulgare dolorem? Quę sis atq3 in vulgum vulgas artemq3 exprimis inertem.

℄ Viget pro vegetat vel erigit vel vegetum est. Põp. in maiali. Animos venus veget voluptatibus. Ennius in ambracia. Et æquora salsa veges ingẽtibus vẽtis. Var. in manio. Nec nat⁹ est nec morietur viget veget: vt pote plurimũ. Idẽ onos lyras Quam mobile diuum lyram sola rege: q̃dam gubernãs motibus dis veget.

℄ Verecundum audax & cõfidens. Plau. in Amphy. Sic est vera vt prædico osi & hoc falso dici insimulaturus es nimis verecunda es.

℄ Venor circũueniot. Ennius in nemęa: tencor concepta vndiq3 venor.

℄ Vicissatim per vices. Neuius belli punici libro. iiij. Vicissatim volui victoriam.

℄ Visceratim per viscera. Ennius i Andromeda. Alia fluctus differt: dissipat visceratim membra mati sparsa spumant sanguine.

℄ Vnose simul. Pacu. in iliona. Occidistivt multo paucis verba vnose annuciem.

℄ Vtrasq3 pro vtrinq3 vel vtrosq3. Hemina hist. li. iiij. in hispania pugnatũ vis vtrasq3: nostri loco moto cesi de vsũ. Hæc atq3 hercle vtraiq3 & cum ad nos venis suffragitatum videtur.

℄ Viuũ p vehemẽti vel nooo. Vir. æenei. li. ij. Paulatim abolere sicheum incipir: & viuo tentat ꝑuertere amore

℄ Vegrande valde grande. Luc. lib. xxvj. oon iccirco extollitur. oec vitæ vegrandi datur.

℄ Vanans dictum pro fallens. Actius in alcmena: tãta frustrando lectans vaoaos protrahit.

℄ Vanitudo pro vanitate. Plau. in polego. Vt rem video te inuẽtus a vanitudine Pacu. in doloreste. Primũ hoc abs te oro ramis inexortabilem faxis: inturpassis vanitudine ætatem tuam.

℄ Variantia pro varietas Lucre. li. i. Talibus in causis necdum variantia rerum. Idem lib. ij. Principijs vnde hoc oritur variantia rerum.

℄ Viscus positum pro viscere. Locre. lib. j. Visceribos viscus gigni sanguinẽq3 creari. Virgi. geor. lib. j. Tum laqueis captare feras & fallere visco iouẽtum. idest tractis visceribus Luci. saty. lib. xiiij. Id ne ægri est magis an quod pane & viscere priuo. Quod viscus dederas hoc qoidem in viscera largi.

℄ Vagor dictum pro vagitus. Lucil. lib. ij. Et superãt vmę miscetur funere vagor.

℄ Vetustas antiqoitas vel fœlix vel sapiens vel mansueta est habita. Terentius in ecyra. Quis me fortunatior vętustatisq3 aden plenior.

¶ Vastities & vastitudo & vastitas: horror & desertior & coutagium. Plau. in pseu. Distractio dissidium vastities venit. Acti' in eurysace. Sed vt ratusta & raueste & vastitudine tarde forma tuis. Idem in mele. Quę vastitudo hic aut vnde inuasit mihi. M. T. de officijs lib. ij. qui collectis cęteris causis eluuionis pestilentię vastitatis. Pacu. in teu. Quæ desideria alumnũ pæturudines quales scaptes quales incultas vastitudines?

¶ Vastescant signat inhortescant vel deserantur. Act. in phœni. Iussit proficisci exilium quouis gentium de scelere tuo thebani vastescant agri M. T. de ora. lib. ij. Quid hoĩm genere dicam: qui quasi cultores terræ cõstitui non patiuntur eam nec immanitate beluarum ef ferari nec stirpium asperitate vastari? Salust. in iugur. Aberat mons fere milia passuum. xx. tractu pari vastus & humano culto. Varro in manio. Asperum valde scabieq; illuuie & vastitudine.

¶ Vicissitatem pro vicissitudine. Actius in phenissis: Vicissitatemq; imputandi tradidit.

¶ Vllo pro vltus fuero. Actius in epigone. Qui nisi genitorem vllo nullum eis dat finem miserijs.

¶ Verrũcent idest vertant. Actius in æneI. Aut decio te sancte precibus inuicte iuoco portentã: aut populo patrię verrũcent bene. Pacu. in phibœa. Precor veniam petens: vt quę egi ego: exin verrũcent bene. Affra. in diuortio. Et põio aueirũcent cum syriam simul.

¶ Vilitãt vilẽ faciunt. Turpi. in Lindia. Quin moneaʒ quin clamẽ. & quęrar tua vitia quę te vilitant.

¶ Vallicare est rusticari vel ville pręesse. Pompo. in ergastulo. Longe ab vrbe villican quo herus rarenter venit non villicari sed dominari mea est sententia. Affranius in suspecta. In arpinos iam quantum potes explodam hominẽ vt villicetur. Turpil. in paraterusa: Ego nondum etiam hic villicabar. Idem in ecyra. Hic villicor ante vrbem: nunc rus eo.

¶ Vinulum vaniloquium idest illecebrum. Plautus in Asioaria. Compellando blanditer: osculando oratione vinula venustula.

¶ Vitabundus pro vitans. Salust. hist. li. iij. Duos quam maximos vtris leui tabulæ subiecit: qua super omni corpore quietus inuicem tractu pedis gubernator existeret: ea inter molẽq; insulam mari vitabundus classem hostium ad oppidum peruenit.

¶ Volentia qua vellent a voluntate. Salust. histo. li. iiij. Multisq; suspitionib' volẽtia plebe facturus habebat.

¶ Valentia fortitudo. Neuius in danae. Omnes formidant hominis eius valentiam Titin. sed in sapiẽtia gubernator nauem torquet non valentia.

¶ Vomica concaua loca vetustate obesa. Lu. lib. xxxi. Tyroneo & nõ mortifero affectus vomica & vulnera.

¶ Viriatum dictum est magnarum vinum Lucil. ibi xxvi. contra flagitium nescire bello vinci a barbato viriato Hannibale.

¶ Vescum nimis ad victũ & fastidiosuʒ. Luc. li. xxvi. Quam vescum cum fastidio viuere Virg. geor. lib. iiij. nec vescas salicum frondes. Affran' in sororibus. At puer est vescis imbecillis viribus.

¶ Volup pro voluptate. Plau. in Asinaria. Hic senex si quid vxorem suam animo fecit volup.

¶ Virgindemiam vt vindimiam hoc est virgarũ apparatũ vel dẽptionẽ vel deceptionem obuerrendo. Var. in agathonne. Quid tristioreʒ video re esse q̃ angit hac lampadione? quid familiares filius amat? Hæc spes est argentaria. Ideoq; scapulę mętuũt virgindemiam.

¶ Viratium magnarum virium Varro in meleagro: si non malit viratius vxorem habere athalanta.

¶ Vulga capacitas vel sinus cum laxitate Lucil. lib. ij. in vulgam penetrare pilosam. Varro sexagesi. Eo vt viaticum ex arcula addere in vulgam.

¶ Verucam pro loco edito. Cato in libris originum. Censeo inquit si rem seruare vis faciundum: vt quadrigentos aliquos milites ad verucam illam ire iubeas: eamq; vti occupent imperes.

¶ Vbices plagarũ vulnera Cato de falsis pugnis. Vbi societas: vbi fides maioruʒ insignitas? iniurias plagas vbera vibices dolores atq; carnificinas p dedecus atq; maximam contumeliam inspectantibus.

¶ Velitatim vt saltuatim. Sisen. histo. libro. j. Nos vna æstate in græcia & asia gesta literis icirco continentia mandauimus: ne velitatim ac saltuatim scribendo lectorum animos impediremus.

¶ Victurus victoria potiturus auctoritas prudentissĩ putauit esse Pyrrhus ne rex: au Manius Curius prelio victurus esset.

¶ Virescit maiorum virium fit. Vinius In poematis. Excrescunt animi: virescit vulnere virtus.

¶ Viro etiam pro virtute naturali. Luc. lib. ij. Conceptasq; suo seruare & perdere viro.

¶ Venerata pro veneranda. Virg. lib. v. Cursumq; dabit venerata sacerdos.

¶ Vter pro vtero. Cecil. in imbris. Nunc vter crescit: non potest celari.

¶ Vicatim per vicos. Sisenna lib. iiij. Cum complures menses barba immissa intonso capillo lugubri vestitu populum vicatim flens vna cum liberis circuiret.

¶ Vultuosum tristem. Cice. in oratore. In quo cũ effeceris ne quid ineptum sit aut vultuosum.

¶ Vermiculatum pro miniato. Cice. in oratore lib. iij. lexis composui & vt tesserulæ omnes arte pauimento atq; emblemate vermiculato.

¶ Venalitij venditores Cice. in orone cornelia li. ij. Neq; me diuitiæ mouent quibus oẽs africanos & lælios multi venalitij mercatoresq; superauere.

¶ Vocare positum pro trahere ducere. Cicero in oratore si de re iure ciuili tecum feram vocauit te hoiem prudentissimum his ipsis rebus quas abs te didiceris dicendi arte superauit.

¶ Verecundari verecundis teneri. Cice. de ora. lib. iij.

Altem in cunctantē & quasi verecuodantem incitabat

¶ Versutiloquax Cic. de oratore libro tertio. Annum nouis huius me versutiloquax expectarat: coniunctione facta esse verba.

¶ Vncinatum ab vnco. Cice. academicorum libro. iiij. Nec vt ille asperis & leuibus armatis vncinatisq́ corpusculis concreta hęc esse dicant.

¶ Vendicationem veteres pro ostentatione posuerūt Cice. Tuscul. libro secuodo. Quinetiam quidem laudabiliora videntur omnia quæ sine vendicatione & sine populo teste fiuot.

¶ Viere vincire & inflectere. Varro de re rustica lib. primo vt habeam aut minam viendo quid facias.

¶ Vodulatum noue positum durū. Varro de vita patruꝫ libro primo. Et a quibusdam dicitur esse virginis fortunę ab eo ꝙ duabus vndulatis togis est opertum proinde vt non reges nostri & vndulatas & prætextatas soliti sint habere.

¶ Veruecem. Varro de vita patrū libro primo aut bouem aut ouem aut veruecem habet signum.

Zonatim per gyrum Luc. libro sexto. Zonatim circa impluuium anienis cludebat.

¶ De diuersis acceptionibus nominum & verborom.

ADuersum contra signat. Terenti⁹ in Adel. Neq́ seruulorum quisq̄ qui aduorsum ierant Plao. in Asina. Quæ illa præda est: ibo aduorsum atq́ electabo quicquid est.

¶ Aduorsum rursum apud significat. Titin. in gemi. mulier credo aduorsum illum res soas cōqueritur Teren. in and. Aduorsum te habeo gratiam. Ennius in tele. Teipsum hoc oportet profiten & proloqui aduorsum illam mihi. Affra. in except. de vita ac morte domini. Fabulauere aduorsum fratrem illius ac dominō suum Plau. in aulularia. Ego ne vt te aduorsum mentiar mater mea. M. T. de fi. bonorum & malorum lib. tertio. Nec vero pietas aduorsum deos nec quæ ista gratia debeatur sine expiatione naturę intelligi potest.

¶ Anima est secundum consuetudinem spiritus quo viuimur. Virgi. geor. libro quarto Animas in vulnera ponunt.

¶ Aia alitus oris & dolor. Vir. geor. lib. ij. Animas & olentia medi Ora fouent illo & senibus medicātur anhelis. Titin in fullo. Interea fetida anima nasum oppugnat. Plau. in asina. An fetet anima tuę vxori. Idem in mercatore. Ieiunitates plenus animam fetidat.

¶ Anima aqua. Plaot. in Amphy. Ne ego illi puteo si occepso animam omnem intertraxero.

¶ Auima sonus. Varro. in eumeni. Phrygios per ossa cornus liquida canit anima.

¶ Anima interdoꝫ iracundom vel furiosum: vnde & animosi dicūtur iracundi. Plau. in Amphy. Aiam cōprime. Actios in menalippo. Ego oe au xilium motus temere vt hosti me animato offerā. Ideꝫ in epinausimache. Vt nūc cum aiatus leto satis armatus sum. Noni⁹ in fullo. Ferreatis nihil est periculi: dabo tibi verum animosum. M. T. de rep. libro primo. Ergo nō probares consilio pulso libidines q̄ sunt innumerabiles iracundiæ quę tenereot omnia. Ego vero nihil isto animo nichil ita animato homine miserius dicerem. Idem de rep. libro. v. Tum virtute labore industria quereretur summi viri indolem nisi nimis animose ferox natura illum nescio quo Virg. geor. lib. ij. Quos animosi euri assidue franguntq́ feruntq́. Et æne. li. xi. Pone animas & pulsus abi. Lucil. li. xxx. atq́ animosum thessaliaꝫ & indomitam frenis subigantq́ domentq́.

¶ Anima ventus. Vir. æne. li. vij. Quantū ignes aięq́ valēt Lucil. lib. v. Au ramq́ leues animę calidiq́ vapores. Var. in Marcipore Noctiq́ lucā tollo. ad fucū fero inflo. aia reuiuiscit. Idem in cosmotherme. Detis habenas animæ leui domuentus vos flamine sudo suaueꝫ ad patriam perdocit. Actius in myrmidonibus. Lassis trahere in salum & vel a ventorum aiæ imittere. Plau. in aulula. Ne quid emittat animę dormiens.

¶ Aptam necessariam. M. T. de rep. lib. iiij. Eademq́ Obiectuꝫ viuo atq́ vmbrā noctēq́ efficiat cum ad numerum dierum aptum ad laborum quietem.

¶ Aptum eleganter ac necessariæ positū. M. T. de off. lib. j. Vt enim pulchritudo corporis apta cōpositione mēbrorum mouet oculos & delectat. Idēq́. Sed facie iudicabimus quid eorum apte fiat: quid ab officio naturaq́ discrepet. M. T. de fi. bo. & ma. lib. iij. Itaq́ natura sumus apti a cœtus consilia ciuitatis.

¶ Aptus signat adeptus. Actius i menalippo. Obuiamens id quidem aduorsum aptus alteri in promptu occupat Pacuuius in Hermiona. Quid ego in acie celebro obiectās vitans bellando aptus sum. Lucil. li. xxx. Vt si id quod concupiscet non aptua.

¶ Aptum positum paratū Virg. æneі. iiij. Interea classem velis aptare iubebat Anchises. Idem lib. x. proiectuꝫ dom pede leuo Aptat se pugnę. Pōpo. Eius aptate puer mutide atq́ ampliter coouiua.

¶ Aptum rursum cōnexum & colligatū signat. Virg. geor. lib. iij. Ipsos e torquibus aptos iunge pares Act. in demetrio: hic colemena lege minus aptum cornib⁹ Lucil. satyra. libro. x. Consellas quoq́ validis in finibus aptas. Idem libro. xvi. Ibat forte aries inquit iam quod genus quantis testibus vix vno filio. hæc se hærere putares pellicola extrema exaptū pendere ingens onus. Varro. Mutuū mulscabūt: nisi lucus opacus teneris fructibus aptus. M. Tu. de deorum oatura libro secundo. Quis enim hoiem huoc dixerit: qui tā certos cœli motus: tam status astrorū ordines tanq́ inter se omnia coonexa & apta viderit neget his vllam inesse rationem? Salust. histori. libro. iij. Quod vbi frustra tentatum est socordius ire miles obrepere non apertis armis vt in principio laxiore agmine. Lucil. libro. xxx. Vnus consternit nouis vetus testibus aptus. Marcus T. in Hortensio. Altera est nexa cum superiore: & inde

apteqꝫ pendens. Et Tuscu.lib.v. Fulgentem gladium elacunari seta equi aptum dimitti iussit.
¶ Aequales sunt similes & ex æquo. Affra.in vopisco Et quidem renunq̃ parasitum: verum amicum æqualem atqꝫ hospitem quotidianũ & lautũ cõuiuij domi.
¶ Aequales rursum æqueui Virg.æneid.li.x. Nec non euantẽ phrigium paridisqꝫ minanta Aequalẽ Luc.sati.lib.v. Verum vnũ cecidisse tñ se senẽ Tiresiã æqualez constat Affra.in priuigno. Noui amicũ atqꝫ æqualem meum. Virgilius lib.v. Ast illum fidi æquales. Terẽ.in eunucho. Patris cognatum atqꝫ æqualem archimenidem nostri. M.T.de offi.li.iij. scipionem. M. filij eum qui primo Affrican⁹ appellat⁹ fit: dicere solitũ scripsit Cato. qui fuit fere eius æqualis. Et de senectute: ego vero ꝓpter sermonis delectationẽ tempestiuis quoqꝫ conuiuijs delector: nec cum ęqualibus solum qui pauci admodum restant: sed cum vestra etiam ętate.
¶ Apertum purum serenũ. Virgil.ęnei.lib.j. scindit se nubes: & in ęthera purgat apertum.
¶ Apertum dicitur patefactum Vir.ęnei.li.xi. Iamqꝫ adeo exierat portis equitatus apertis. Teren.in Adel. Abi pręstrenue: ac fores aperi.
¶ Aperit mitigat placeat. Virg.ęnei.li.j. Et vastas apit syrtis: & temperat ęquor apertum nudatum. Tur.in demiur. Apertę surę. brachia enim procera hortorem mihi ex corde exuscitabant. Salustius histo.lib.quinto Quibus de causis Syllam in victoria dictatorem sibi equo descendere: surgere de sella: caput aperire solitũ M.T.de offi.lib.primo. Verentur enim ne si quo casu euenerit vt corporis partes quędam aperiantur aspiciantur non decore Virgi.lib.vj. aperit ramũ qui veste latebat. Var.in eumenidibus. Capite aperto esse iubet ante lucẽ. Sisenna histo.lib.iij. Adoriuntur aduersos vt apertis lateribus. Var.de vita patrũ lib.j. Minoris natu capite aperto erat. capillo pexo vtiqꝫ innexis crinibus.
¶ Aperire erigere ondere. Vir.ęne.lib.iiij. Quarto tersa die primũ se attollere tãdẽ. Visa aperire procul. Idẽ li.viij. Patriũqꝫ aperit vertice sydus. Var.in melea. Nõ mõ suris apertis sed penaribus apertis ambulans.
¶ Autumare est dicere. Pacu.in pluboca: flexa nõ falsa autumare dictio delphis solet. Idẽ in Hermiona Quid bene faciam ei patris cũ operate esse vltum autumat. Lucil.lib.xxviij. Socrati vt quidante tyranno misisse. Aristippuz autumat. Plau.in Amphytrione. Nisi hoc ita factum est perinde: vt factum esse autumo non causam dico rerum non similes probari.
¶ Autumare est sperare. Pacu.in Doloreste: aut hic ẽ aut hic affore actutum autumo.
¶ Altum nõ soluz aereũ vel profundũ: sicuti plęriqꝫ. Altũ ab alẽdo dictũ. Var.in manio. Habens añ positã alimoniã sedens altus alieno sumptu. ¶ Altũ magnũ vel gloriosuz. Vir.ęn.li.iij. res ine nil altũ mẽs inchoat.
¶ Altuz vetus antiquũ Vir.geor.li.iij. Altius oẽm ex pediam prima repetens ab origine famam. Et lib.viij. Quid causa petis ex alto. Actius in armoruz iudicio Cur veteratam ex alto appetis dissidia Agamennon.
¶ Altum pręssum obscurum. Virg.libro.x. Quid me alta silentia cogis Rumpere. Idem in eodẽ. Sin altior istis sub precibus venia vlla latet.
¶ Aditus interpellatio. Ter.in andriã. Aliquot me adierunt ex re auditum esse. Virgil.lib.x. Regẽ adit: & regi memorat nomẽqꝫ genusqꝫ. Lucil.lib.xxvij. cum pacẽ peto: cum placo: cũ adeo: & cum appello meam.
¶ Aditus ingressus. Vir.lib.xi. Huc turbidus atqꝫ huc Lustrat equo muros aditumqꝫ per auia querit. M.T. de supplicijs. In ipso aditu atqꝫ opere portus.
¶ Adit⁹ rursum aduersus. Act.in medea. Tũc diomedes & cuius aditũ expectat pnixivsqꝫ adhuc. M.T.ad Cę.iu.li.j. Et aut ad consules: aut ad te aut ad brutum adissent his fraudi ne esset qđ cũ antonio fuissent.
¶ Attẽdere ẽ intẽdere. M.T.de offi.lib.iij. Et si cũ aĩm attẽderis turpitudinẽ videas adunatã. Act.in diomede. Simul aut attẽdo: vt qui rem exaudire ampli⁹ Luc. lib.xxxj. Prẽterea vt nostros aĩos attẽdere dictis atqꝫ adhibere velis. Idem li.xxv. Rem cognoscas simul & dictis animũ attendas postula. Pac.in antiopa: sed cuz animo attendi ad querẽdum quid fiet Põp.in matho. Quid futurũ est si pol ego hãc discere artẽ attẽderim.
¶ Attendere perseuerare. Actius in diomede. Si vnq̃ perpediar gnato puer ne attẽderis petere a me id quod nefas sit concedi tibi.
¶ Appellare est familiariter respondere. Lu.lib.xxviij. Cũ mei me adeũt seruuli nõ dñam ego appellem meã.
¶ Appellere est applicare Affra.in exce. Habitu appellat huc ad molem nostram nauiculam Luci.lib.xxvj. Agere in iaciendo si quo est in vineis actis opus primũ id dant operam vt q̃primum appellant.
¶ Appellare est noiare M.T.de offi.lib iij. Publiũ Scipionẽ. M. fili. qui primũ affrican⁹ appellatus sit.
¶ Aemulus est inuidus. Virg.æneı.li.v. Aemula necdum. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Et libro sexto. Aemulus exceprum triton.
¶ Aemulus ẽ sectator vel imitator. M.T.ꝑ.M.Mar. illo æmulo atqꝫ imitatore studiorũ meoruz ac laborũ. Salust.hist.lib.uj. Sed Põpeius prima adolescentia sermone fautorum similẽ fore se credens alexandro regi: Facta cõsultaqꝫ eius quidẽ æmulat⁹ erat. Virg.æne.li. x. Spemqꝫ meam patrię q̃ nũc subit æmula laudi.
¶ Aemulus similitudinẽ vitæ vel instituti sequẽs. M. T.de rep.lib.j. Qua enĩ iudicatur iste optimus doctrina artibus studijs audio quando.
¶ Argutum signat sonans Vir.in buc. Forte sub arguta cõsederat illice daphnis: & multa huiusmodi.
¶ Argutũ audax malitiosuz Lu.li. xxviij. agitę agite fures mẽdaci argutamini. Plau.in mustel. exi e culinas sis foeas mastigia q mihi iter patinas exhibes argutias.
¶ Argutũ ac lætum. Vir.geor.libro.tertio. Argutũqꝫ caput. breuis aluus: obesaqꝫ terga.

¶ Accipere tractare increpare. M. T. in verrinarũ act. ij. Male accipit verbis. Et ad Cęsarem iuniorẽ libro. j. Rogo ipsum quẽadmodum eũ ego armis acceperim

¶ Accipere est datum sumere. Virg. æneí. li. iij. accipe & hæc manuũ tibi q̃ monumenta meatum sint puer.

¶ Accipere sentire Teren. in heauton. Clinia aliter tuum amorem atq; est accipis.

¶ Accipere videre Virgilius libro octauo. Vt te fortissime teucrum Accipio: agnoscoq; libens.

¶ Accipere concipere Virgilius libro. viij. Alij ventosis follibus auras accipiunt: redduntq;.

¶ Accipere audire. M. T. Accipe nunc aliud eius facinus nobile. Lu. lib. xxx. Accipe quod dico nam pertinet ad rem. Virg. æneí. lib. ij. Accipe nunc danaum insidias: & crimine ab vno. Disce omnes.

¶ Accipere pascere Teren. in Eunu. Accipit hominez nemo melius prorsus neq; prolixius.

¶ Accipere decipere Lu. lib. xxxvj. Sic inq̃ veteratorem illum veterem lupum hannibalem acceptum.

¶ Accipere admittere. Plautus in Aulularia optimoa tu conditionem hanc accipe.

¶ Ardere est ignoscere conetemari. Virgi. æneí. lib. v. Nanq; volans liqoidis in nubibus arsit aruodo. Idem lib. ij. iam proximus ardet vcalegon.

¶ Ardere festinare. Virgil. æneí. lib. i. Instant ardentes tyrij pars ducere muros. Molíriq; arcem: & manibus subuoluere saxa. Idem lib. xij. Ardet in arma magis.

¶ Ardere fulgorem & splẽdorẽ emittere. Vir. æneí. li. iiij. Tyrioq; ardebat murice lena. Idem lib. xj. Ardet apex capiti: cristisq; ac vertice flamma Funditur.

¶ Ardere dolere vel irasci. Virg. li. xj. Proxima queq; metit gladio latumq; per agmẽ. Ardens limitem agit ferro te Tume superbum. Cæde noua querena.

¶ Acre signat celere velox. Virgi. geor. lib. iij. calidõq; animis & cursibus arcem. Idem æneí. lib. iiij. At puer ascanius medijs in vallibus acri Gaudet equo.

¶ Acrem austerum acerbum asperũ. M. T. in Hortensio. Quid alrerius ingeniũ sicut acetum ægyptiũ: alterius sit. acre vt mel himetiũ dicimus? Var. in Parmenone. Dimittis acri pectore curas tãtumq; cantasq; pesi.

¶ Acre seuerum. M. T. de offi. lib. i. suuz quisq; igitur noscat ingenium: aceẽq; se & bonorum & malorum suorum iudicem præbeat. Idem in eodẽ. Fortasse vocis contentione maiore & verborũ grauitare acriore.

¶ Acrem fortẽ Virg. æneí. li. viij. Aut acrem dubites in prælia poscere tumũ Cice. Tus. lib. v. In rebus gerũdis verũ acrẽ & industrium: eundẽ tñ maleficum natura.

¶ Acre vehemens sæuum. M. T. in Hortensio. Aut Philippo breuius: aut Theopompo acrius. Vir. geor. lib. iij. Acrẽq; molosum Pasce sero pingui. Idez æneí. lib. v. Acrior ad pugnam redit: ac vim suscitat ira.

¶ Acre prouidum diligens. Vir. geor. lib. ij. Iam tum acer curas venientem extendit in annũ Rusticus.

¶ Aer est medium spatiũ qd̃ inter cęlõ est & terrã. Vir. æneí. li. v. Aera dimouit tenebrosũ: & dispulit vmbras.

¶ Aer altitudo. Virg. geor. lib. ij. vbi aera vincere summum Arboris haud vllæ iactu potuere sagittæ.

¶ Aer sonus. Var. in andabitis. Anima vt conclosa in vesica quando est arcte ligata: si perculens aera reddet

¶ Amarũ dicit̃ asperõ Vir. ge. li. ij. & amara pausia bacca. Luc. li. iiij. Interea perpotet amarõ Absynthii laticẽ.

¶ Amarum acerbum Virg. æneí. libro. iiij. Isq; amens animi & rumore accensus amaro.

¶ Admonere cõmonefacere. M. T. in. Verrem de signis recte admones Policletum esse dicebant.

¶ Admonere percutere. Virgi. lib. x. Lucagus vt pronus pendens in verbera tela Admonuit biiugos.

¶ Ambire signat circuire cõcludere. Virgi. lib. quatto Quæ rapidus flãmis ambit torrentibus amnis. Idem libro decimo. Atq; oras ambijt auro.

¶ Ambire ambitionibus appetere. Virgi. libro. vij. Ne connubijs ambire latinum æneadæ possint. Terentius in andria. Nisi vides: nisi senis amicoa oras: ambia.

¶ Ambire interpellare. Virgilius æneidos libro. iiij. Quo nam regioam ambire furentẽ Audeat affatu.

¶ Agere gerere. Varro in Marco. Non hercules potes qui agebas sed conopron.

¶ Audacia consuetudine temeritas dicunt. Salust. in Catilinæ bello. Audacia pro muro habetur.

¶ Audacia fiducia. Virgilius libro. v. Quiq; pedum cursu valet & qui viribus audax.

¶ Atrum nigrum Vir. æneí. lib. v. Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra. Et geor. libro quarto: Hic piscibus attrã improbus ingluuiẽ. Var. in eumenf. Vix volgus confluit non furiarum sed puerorom atq; ancillarum: qoi omnes mebilẽ atrã agitare clamitãtes.

¶ Alumnos cõsuetudo quos alas vel educes: vel eos qui alunt dici vult Virgilius libro sexto. Nec romula quondam Vllo se tantum tellus iactauit alũno. M. T. in verrem de supplicijs. Italia aõt alũnum suum seruitutis extremo summoq; supplicio fixum videret Varro. Sexq; vlyxe. Vbiq; lupã alũni fefellerõt olim. Idem in Eumenidibua. Et ecce de improoiso ad nos accedit cana veritas atticæ philosophiæ alumna.

¶ Alũnum filium. Vir. lib. vij. Nec non & tytion terræ omnipotentis alũnum. Pac. in teucro. Quæ desideria alũnũ pœnitudines qualesscabres icultas vastitudines

¶ Alũnum dñm Virg. xi. Cato datus ibat alũno.

¶ Agere: læto dare. Virgilius libro primo. Tum vulgus & omnem Miscet agens telis.

¶ Actum rotarum. Virgilius libro nono. Ipse ter adducta circum caput egit habena.

¶ Agere loq̃ Terẽ. in adel. Sed ẽne ipẽ de qoo agebã?

¶ Actum dicitur perfectuz. Virgilius æneidos lib. vi. His actis peopere exequitur præcepta sybillæ.

¶ Agere persequi. Virg. æneí. libro. iiij. Quam procul incautam nemora inter cresia fixit Pastor agens telis. Et li. octauo Quos isti bello profugoa egere superbo

¶ Actum appulsum Vir.li.vj. Siue errore vie seu tẽpestatibus acti. Varro in lege Menia: Nõ hos pactol⁹ aureas vndas agens eripiet vnq̃ e miserijs.
¶ Actum infixum Vir.li.ix. Sed viribus ensis adact⁹ Transadigit costas Varro in Υνωθι σεαυτον Non videtis vnus vt paruulus amor ardifera lãpade arida agat amantis æstuantis.
¶ Actum coactum territũ: Vir.li.vj. Prodigijs acti cęlestibus ossa piabunt.
¶ Agere fugare Vir.ge.li.ij. Et mẽbris agit atra vena.
¶ Actũ admotum. Vir.li.xj. Accelerant acta pariter testudine volsi. Luci.li.xxvj. Agere in iaciendo si quo est in vineis actis opus.
¶ Asperum signat insuaue. Terẽtius in heauton: Asperuz pater: hoc est aliud sodes Vir.geor.li.iiij. Asper in ore sapor.
¶ Asperum nocens Vir.æneі.li.iij. Sæuit agris asperq; siti atq; exterritus æstu.
¶ Asperũ exasperatum non leue Vir.li.ix. Bina dabo argento perfecta: atq; aspera signis Pocula.
¶ Aequare est cum æquitate diuidere. Vir.lib.j. Operumq; laborem Partibus æquabat iustis.
¶ Aequare continuare virgi.lib.xj. Fœlix si protinus illum Aequasset nocti ludum.
¶ Accommodatum dicitur adiunctũ Vir.æneі.li.ij. Lateriq; argiuum accõmodat ensẽ. M.T. in verrẽ in frumẽtaria. Flagitia libidinisq; accõmodat. Actius in Bacchi. Tunc siluestres exuuias sæuo pictas lateri accõmodant. Idẽ de offi.li.j. Qui se ad rempu. & ad magnas res gerendas accommodauere. Et de repub.li.j. Expositãq; ad exẽplũ nostræ reipub. accommodabo eã si potero omnem illam orationem quæ est mihi habenda de optimo ciuitatis statu.
¶ Accõmodatũ ꝓcliue propensum. M.T. in verrez actione tertia: Tũc preterea maxie sedati & quieti prope preter cæteros ad summũ græcorũ ocium potius: ad vllam vim aut tumultum accõmodaui.
¶ Accommodare adhibere. M.T. de offi.li.iij. Tantũ dabit amicitiæ: vt verã amici causam esse malit: vt orã dę litis temporis quoad per leges liceat accõmodet. Et de senectute. Cæterum & tẽpora metuendis frugibus & percipiẽdis accõmodata sunt.
¶ Aridum dicitur siccum. Vir.æneidos lib.j. Atq; arida circum Nutrimenta dedit.
¶ Aridũ horrificũ acutũ Vir.ge.li.j. Et arid⁹ altis mõtibus Audiri fragor Luc. Aridus vnde auris & sonus
¶ Aridũ purũ lucidũ. Plau. in rudẽte: Argento arido
¶ Anceps dubium Vir.li.x. Anceps pugna diu.
¶ Anceps duplex. Luci.li.xxix. Nẽo hos ãcipites ferro effecti cardines Vir.æneі.li.iij. Agnouit prolez ambiguam geminosq; parẽtis. Var. de vita patrũ lib.iiij. Cæsar reuersionem fecit: ne post occipitiũ in hispania exercitus qui erant relinquerent quo se conijceret. Põpeius vt ancipiti vrgeretur bello.
¶ Anceps acutuz ex vtraq; parte. Luc.li.xxxj. Vecte atq; ancipiti ferro effringã cardines.
¶ Aura est ventorũ. Vir.geor.li.iiij. At illi dulcis compositis spirauit crinibus aura: Idẽ æneі.li.vj. Discolor vñ auri p ramos aura refulsit.
¶ Aura adactus Var. in eume. Simul ac lãguido corpore solis aclidior visa est aura.
¶ Argutari dicitur loquaciter proloqui. Enni⁹. Quẽ incertuz tu isti credere atq; exercere lingua: vt argutarier possis. Neuius in exordio Quando ad ludos venit: allij cum tacerent totũ diẽ argutatur quasi cicada
¶ Argutari susilire. Titin. in fullo: Terra hęc est noua quasi vbi tu solitus argutari pedibus certandum compescis: vestimentaq; lauas.
¶ Attolere signat erigere fundere Virgi.æneі. lib.iiij. Attolit se diua lacinia contra.
¶ Attollere afferre. Pacu. in hædo: Custodite istũ vos vt eum qui attolat neue q attingat. Idem in armorũ iudicio: pro imperio agendũ qui verat: quisue attollat. Vir.li.ix. Attulit & nobis aliqñ optãtibus ætas.
¶ Auscultare est obsequi. Pac. Quis se magis audiendum q̃ auscultandũ cẽseo. Ennius in menalippo. Mihi ausculta uare: pueros cremari iube Ceci. in embono Audire ignoti quod imperant soleo non auscultare.
¶ Auscultare audire. Affrantus: Simul ante ne ego illos vel tantis ausculto libens. Põpo. in Asia: Atq; auscultare disce si nescis loqui.
Auscultare videre spectare Affra. in priuigno: Videt ludo hinc auscultari ꝑcul.
¶ Agere porrigere. M.T. de offi.li.ij. Vera gloria radices agit atq; etiã ꝓpagatur.
¶ Agere intendere inquirere Vir. in bucco. Id quidem ago: & tacitus lycida mecum ipse voluto.
¶ Agere impellere. M.T. in Verrẽ actiõe.ij. Agũt eũ accipitrẽ pene ciuium romanoruz.
¶ Adducere ducere. Terẽtius in heautõ: Adducim⁹ ad te tuaz bacchidem.
¶ Adduci cogi. M.T. de senectu. Nullo imbri nullo frigore adduci vt capite operto sit.
¶ Adducere intorquere rotare. Vir.li.ix. Ipse ter adducta circum caput egit habena.
¶ Adducere producere Vir.li.ix. Ocius adducto torquens hastile lacerto.
¶ Aequor cãp⁹ Vir.li.xij. Illi æquore aperto ante notos: Zephiriq; volant.
¶ Aequor mare. Vir. Aenei.li.j. Et vastas aperit syrtes & tẽperat æquor.
¶ Aequor fluuius Vir.lib.viij. Viridesq; secãt placido æquore siluas.
¶ Aduenire venire Ceci. in plotio: Aedepol senectus si nihil apportes tecum: cum aduenis vnũ id satis est.
¶ Aduenire incipere. Plautus in Amphytrione: Quęso aduenienti morbo iure medicabis.
¶ Aestua solis & ęstiui temporis flagrantia Vir.geor.

lib.iij. Aestibus at medijs vmbrosam exquirere vallem.

¶Aestus marini impetus vel cõmotiones Luc.li.iiij. Frigus vt a pluuijs:calor ab sole æstꝰ abũndis Aequoris. Plau.in asinaria: Quo magis re in altum capescis ęstus te in portũ refert. Vir.Fundoq; exæstuat imo.

¶Acerbum horrendũ infandũ imite Vir.ę ei.li.iiij. & li.vj. Et funere mersit acerbo.

¶Acerbũ incoctũ precoctũ vt de pomis frequẽtiꝰ dicitur. Var.in Agatsione: Virgo de conuiuio abdicatur: ideo q; maiores nr̃i virginis acerbę.auris veneris vocabulis imbui noluerunt.

¶Album significatione manifestum est vt vir. Georgicon li.iij. Color deterrimus albus Et giluo.

¶Altũ mire vel placidus. Varro. Sesq; vlyxe: Auersi venti ceciderunt: Quod si pergunt diutius & mare voluere vereor ne mę quoq; cum ab ilio cessiz reuenero alto: pręter canem cognoscat nemo.

¶Adolere est vrere Vir.in Bucco. Verbenasq; adole pingues & mascula thura.

¶Adolere augere honorare ꝓpiciare: & est verbũ sacrorũ: vt macte magis aucte. Virgi.æneí.li.j. Quinquaginta iotus famulę: quibus ordine longo Cura penuz struere & flammis adolere penatis. Et li.vj. pręterea castis adolet cum altaria tędis.

¶Adolescere crescere. Vñ adolescentem dicit Luc.li.ij. Deniq; adolescẽti summũ tetigere cacumen. Labe. in sororibus: Laus nomine gloria adolescit.

¶De dictionibus a.B.littera incipientibus.

BEllũ est vt plerunq; pugna.

BEllũ elegans prudẽs. Luc.li.xxix. Aetatem istuc tibi laturã: & bellũ si hoc bellum putas. Varro in taphemenippo. Diogenem litteras scisse: dum vsioĩ q; satis eẽt: tunc quod ẽ tacta bellorũ hominum: vel eodẽ to charteo stadio epitaphion lego. A quo qui certasset animo bellus hõ magis delectatꝰ stoicorũ pãcratio q̃ athletarũ. Idẽ. Sesq; vlyxe: Quid enĩ est q; homo masculus lubentius videre debeat illã vxorẽ? Idem in marco: Socius est hostibus: sociꝰ bellũ ita geris vt bella omnia domũ auferas.

¶De dictionibus a.C.littera incipiẽtibus.

COmmittere effigiare. Pacu. Rupta barbarica peste sabinus nostris obtulit nouam figuram factam commissam in fabre.

¶Cõmittere cõiongere: sociare. Lucil.lib. xxviij. quid me fiet si quidez noo rosta iprobo cõmiitere. Vir.ęnei.li.iij. Delphinum caudas vtero cõmissa luporum.

¶Cõmittere donare derelĩquere. M.T.in verrẽ actione secũdaris calumniatores ex sinu suo opposoit qui illam hæreditatem veneri erycinæ commissam esse dicerent.

¶Committere facere. M.T.in verrem actione tertia. Ego etiam qoę tu sine verre cõmisisti: verri crimini daturus sum Virgilius æneidoa li.j. Quid meꝰ æneas in te cõmittere tñ. Luc.li.xxviij. Cõmouet ęneas in te cõmitteret vt pereat sibi: Idem li.xxvj. At enĩ dicia clandestino tibi quid commissum foret: ne mutires quicq̃ nec mysteria hæc foras ferres.

¶Cõmittere dicit̃ initiare Vir.lib.v. Et tuba cõmissos medio canit aggere ludos. Varro in eu. Discũbimus multitudo: minus mature cœnam cõmittis.

¶Cõmittere credere pmittere Vir.li.ix. Portã: quę ducis impeno commissa recludũt. Terẽ.in ennu. Ouem cõmisisti lupo Luc.li.xxx. quod sua cõmittũt mortali claustra camœnæ. M.T.de offi.li.ij. Quãdru respub. per eos gerebatur quibus seipsa commiserat

¶Confutare cõmouere Titin.ſeti, Cocus magnum quando feruit paula confutat trua.

¶Cõfutare opprimere conuincere. Terẽ.in phormione: Confutauit verbis admodum iratom patrẽ.

¶Capere implicare impedire. Vir.geor.li.j. Aut oculos capti fodere cubilia talpę. M.T.in verrem de supplicijs: Non cœperunt: sed adduxerunt onere suo plane captam atq; depressam.

¶Condere signat abscondere. Vir.ęnei.li.ij. Scandũt rursus equum & nota condũtur in aluo.

¶Condere constituere. Salu.in Catilię bello: vrbẽ romã sicuti ego accepi cõdidere atq; habuere initio troiani.

¶Cõdere cõsecrare. Vir.ęnei.li.iij. Aĩamq; sepulchro cõdimus. Condere potiri. Vir.li.vij. Optato cõdũtue tybridis alueo.

¶Colere est venerari Vir.li.ix. Summe deum sancti custos soractis apollo: Quem columꝰ.

¶Colere exercere vt rustici Vir. geor.li.j. Fructusq; feros molire colẽdo.

¶Colere habitare vir.ęne.li.iij. Hic mater cultrix cybele. Et rursum: Quas dira celeno: Arpyęq; colũt alię Plau.in asinaria. O catenarum colone. Et in aolularia Hanc domũ iam multos annos est vt possideo & colo. Varro in eumenide. Vt mercurium Arcaduz colonõ. Idẽ in eumenidibus: vt naiades vndicolę.

¶Colere diligere Virgi.in Bucoli. Ille colit terras. Illi mea carmina curæ. Idẽ li.iij. Solãnã perfidus ille Te colere. Terẽtius in heautõ: Quippe forma impulsi nostra nos amatores colunt. Luc.li.xxvj. Qoare hoc colere est satius: q̃ illic studium omne consumere.

¶Colere mare. Varro in tapheme: Aut io segetibus post messem colligebat strumẽta qui domicilia coleret

¶Colere pati. Terentius in heautoo: Dum ille vitam illam colet inopem carẽs patria.

¶Cedere secũdũ cõsuetudinẽ signat abire superatum & locũ victori dare. Vir.li.x. Cõuenit euandri victos discedere ad vrbem. Et li.v. Cede deo. Luc.libro.xxx. Quandoq; pudor ex pectore cessit. M.T.de offi.lib.ij. Cui qoidem exercitus nostri imperatoresq; cesserũt.

¶ Cedere succedere. Vir.li.xij. Cesserit aosonio si sors victoria turno.

¶ Cedere dare Vir.li.xj. Hæc omnis regio & celsi plaga pinea montis Cedat amicitiæ teucrorum. Et li.xj. Aut abeat victus: cedat lauinia coniunx.

¶ Cedere Luci.li.xxviij. Vel si aliqua opus sit fote: si hinc aliquo cesseris.

¶ Cedere obseqoi Virg.æenei.li.iij. Cedamus phœbo & monitu meliora sequamur. Et lib.ij. Vestrũ hoc augurium vestroq; in numioe troia est. Cedo equidem: nec nate tibi comes ire recuso.

¶ Cedere euitare. Vir.li.v. Celerisq; elapsᵘ corpe cessit.

¶ Cedere incedere Pla.in aul. In hoste absolutᵘ cedis.

¶ Cedunt petũt Var.io parmenone: Cedit velocibus iuuenis membris leuibus nitidis oleo.

¶ Cursus est pedum velocitas Vir.li.v. Hic qui forte velint rapido contendere curso.

¶ Cursus volatᵘ Vir.li.vj. Este duces o siq̃ via ẽ: Cursumq; per auras Dirigite in lucos: Et in Buccoli. Quo cursu deserra petiuerit: Et ęnei.li.iij. Sed tibi q cursuz vẽti quæ fata dedere. M.T.de offi.li.iij. Quę cursu frumento oouštas petentibus Rhodũ dederit.

¶ Castigare est increpare vel reprehendere Vir.lib.v. Hic grauis Entellum dictis castigat acestes. Teren.in heautõ. Seruas castigãs mones Cice.de orato.li.j. Et quoniam de imprudẽtia diximus: castigemus etiã segnitatem. Et tuscu.li.v. Sed hoc in me ipso castigo q̄ ex aliorum & ex natura forte malitia non ex ipsa virtute de virtutibus robore existimo.

¶ Castigare viodicare punire Vir.li.vj. Castigatq; aoditq; dolos: subigitq; fateri.

¶ Castigare expedire Vir.æenei.lib.iiij. Castigatq; moras: opere oĩs semita seruet.

¶ Capere attenuare aperire Vir.geor.li.j. Nec nocturna quidem carpẽtes peosa puellæ. Nesciuere hyemen Et li.iiij. Eam circum milesia vellera nymphæ. Carpebant hiali saturo fucata colore.

¶ Carpere auferre decetpere. Vir.in buccol. Insere daphni pyros. carpẽt tua poma nepotes. Lucre.li.iiii. Iuuatq; nouos decerpere flores. Vir.li.iij. Carpit eñi vires paulatim: vritq; videndo Fœmina.

¶ Carpere celeriter pręterire Vir.geor.li.iij. Et acri carpere prata fuga. Idẽ in eodẽ: Carpere mox gyrũ incipiat. Luci.li.xxx. hyemẽ vnãquãq; carpã.

¶ Carpere pascere Vir.li.iij. Carpamᵘ dũ maoe nouõ dum gramina canent.

¶ Cunctari est dubitare disceptare Vir.æenei.lib.viij. Cunctantem amplexu molli fouet. M.T.ad Cæsarez iuniorem li.j. Sed cito penituit: domũq; redijt: cæteri cunctabantur.

¶ Cũctari est manere Vir.geor.li.iiij. Nõ illis quisq̃ cũctantibus altũ tre iter: aut castris audebit vellere signa Et æenei.li.iiij. Reginã thalamo cũctantem.

¶ Cũctari curationez deferre Vir.li.vj. Qoi oobis cũctando restituit rem.

¶ Capi propitiari Lucre.li.ij. Nec bene pro meritis capitur: nec tangitur ira.

¶ Capere facere Teren.in andna. Non si capiũdos mihi scio esse inimicos omnes hoĩes.

¶ Capere perpeti Terẽtius in heauton. Duz abs te absum omnes mihi labores quos cepi leues.

¶ Capere est tollere tenere Vir.geor.iij. Cape saxa manu cape robora pastor: Et li.iiij Hic tibi nare prius viocis capiundus Var.in meleagro: Quẽ iccirco terra tiõ cœpit & cœlum recipit. Idẽ in eumenidibus: Stolã calceos quæ mulieribus propter positas capio.

¶ Capere eligere Teren.in ecyra: Cum illum generuz cœpimus. Vir.geor.li.ij. Ante locuz capies oculis. M.T.li.ij. Quod insit aliquid probri qđ capiat ignaros.

¶ Capere delectare Vir.geor.lib.iiij. Carmine quo captæ. Et li.viij. Aeneas capiturq; locis M.T.in philippicis li.j. Non possum adduci & suspicere pecunię captum Luc.li.xxvj. Nunc itidem populum istum scriptoribus volumus capere aĩum illorum.

¶ Capere sustinere habere Vir.li.viij. Hęc illum regia cæpit Terẽ.in heauton: Dij boni quid turbę est: ędes nostræ vix capiẽt scio M.T.de signis. Tot domos locuplentissimas domus istius vna capiet.

¶ Capere decipere circũuenire Vir.æenei.li.ij. Captiq; dolis lachrymisq; coacti Luc.li.xxvij. At metuis porro ne aspectu & forma capiare altera M.T.in hortẽsio Captum me fortasse inquit tu putas: & id quod nollez confiteri coactum.

¶ Capere occupare detinere Vir.li.ij. Certãtq; illudere capto M.T.in Verrem de supplicijs: Nauẽ quãdaz piratarũ preda refertã non cœperunt: sed adduxerunt Var.in meleagro: Quid hinc venator nõ cœpit.

¶ Capere satiare Vir.georgi.li.iiij. Taota meę si te cœperuot tędia laudis.

¶ Capere accipere Vir.ęnei.li.ij. Tu genitor cape sacra manu: patriosq; penates. Et li.iij. Cape doua extrema tuorum Teren.in phor. Nam ex his prędijs talẽta argenti bina statim capiebat Luc.li.xxvj. Malis necẽ luctu mensa pure capturus cibũ M.T.in hortẽsio: Deinde boni mores & modestiores ad capiẽda pcepta mollius Plau.in aulularia: Nam gnatã peperit decimo mẽse post ouerũ cape. Varro in qnquatribus: Cape hãc caducam mollem libri dapem.

¶ Capere cõplecti Var. in Marcipore: Propõtis vnda quã liquanti cęrulea natatorem perfundat cape.

¶ Capere inuenire Teren.in heautõ: Ratione cœpi: vt neq; egeres: neq; vt hęc posses pdere M.T.in verrem actione secũda: Retecti achelidone capiunt consilium necessariũ: Et de offi.li.iij. Cum autem cõsiliũ hoc princeps cœpisset.

¶ Corripere comprehendere Vir.geor.li.iiij. Verõ vbi correptũ manibus vinclisq; tenebis.

¶ Corripere cõtorqoeř vir.ęue.li.j. Turbine corripuis

¶Corripere excutere Vir.æneí.lib.iij.Corripio estratis corpus.

¶Quassum est conuulsum & nõ integrum.Vir.æneí.li.iij.Quassateq; rates.

Quassare est mouere vir.li.vj.Et lampada quassãs Per grauĩ populos.Plau.in milite: Qui suam vudautem chlamydem quassando fecit.

¶Certare signat altercari contendere Vir.in buccoli.Certent & cycnis vlulæ.

¶Certare præuenire Vir.ænei.li.j.Officio:nec te certasse priorem pœniteat.

¶Cõponere finire Vir.ænei.li.j.Ante diem clauso cõponere vesper olympo:Et in bucco.Non nostrũ inter vos tantas cõponere lites.

¶Cõponere reficere recreare Vir.geor.li.iiij.Vix defessa.senem passus cõponere mẽbra.Idẽ ænei.li.j.Nũc placida compostus pace quiescit.

¶Cõponere lenire:constituere Vir.ænei.li.j.Sed motos præstat componere fluctus.

¶Cõponere disponere cõstituere Vir.ænei.li.iij.Quã tuta possit vrbẽ cõponere terra M.T.de offi.li.iii.At qđ cõiter compositũ fuerat solus dixit.Sisen.histo.li.iiij.Exercitũ dispartiũt ad confligendũ cõparant.

¶Cõponere rursus signat cõparare.Actius in armorũ iudicio:Quid est cur cõponere ausis mihi te?Luci.saty.li.iiij.Saniis spurcus homo vita ista dignus homo placide inane componitur optimus multo post hoies natos gladiator qui fuit vnus.Salu.in iugur.Vbi Metelli dicta cũ factis composuit.Vir.geor.li.iiij.Non aliter si parua licet cõpouere magnis.

¶Componere ornare Vir.geor.li.iiij.Dulcis compositis spirauit crinibus aura.

¶Componere colligere M.T.in Verrem diuinatiõe Si ab isto libro quẽ tibi magister ludi nescio qui ex alienis orationibus compositũ dedit.

¶Componere simulare vel fingere:Actius in Agamẽnonidis:Sic multi animus quorũ atroci iunctus malitia est:composita dicta ex pectore voluũt suo:quę cũ cõponas dicta factis discrepant.Salu.in Iugur.Nõ sũt cõposita mea verba:pu id facio:ipsa se virt⁹ satis oñdit

¶Cõponere cõiungere.Vir.li.viij.Cõponẽs manibusq; manus atq; oribus ora.Lucil.satyr.li.ix.Cũ plocio eodem obuio amplector labra labellis cõpouo:hoc ẽ cum ipso duco panias.Idẽ in codẽ:Tuũ latus cõponere lateri.& cum pectore pectus.Salu.hi.li.iiij.Suspectosq; fuit incertum vero ac p negligentiã societatem predatõ com latronibus cõposuisset.

¶Cõponere pro redimere.Salu.histo.li.j.Qui lenones & vinarij lanijq; quorũ præterea vulgus in diem vsum:habet precio compositi.

¶Crepare sonare.Plaut⁹ in menæchmis:Dic mihi en vnq̃ intestina crepant quod sentias:verum vbi satur⁹ sum nulla crepitant qñ esurio:tunc increpant.Virgil.geor.li.j.Atq; leuem stipulam crepitantibus vrere flãmis Teren.in phor.Sed ostiũ concrepuit:nihil ad te M.T.in Verrẽ de supplicijs:Licuꝫ istũ littoris percrepare totũ muliebribus vocib⁹ cãtuq; symphonię.Lucil.li.xxvj.Percrepa pugnam Pompilij factã Comelicãe.Var.in eumeni.Propter crepas vocibus volitans aureis vulgi.Sisenna histo.li.iiij.Conglobati & collecti concrepant armis.

¶Crepare signat rursum queri vel dolere.Hor.Carminũ li.j.Quis posthumi geauem mollitiem aut pauperieꝫ crepat.Luci.li.ij.Et crepat antiquum genus vt pietate repletum.

¶Crepare iterum incitare Turpi.in pedio:Age tu hymenæum increpa.

¶Crepare frangi.Vir.li.v.Et acuto murice remi Obnixi crepuere.

¶Crepare ferire.Enni⁹.in thyeste.Sed sonitus aures meas pulsus pedum increpat.M.T.de offi.li.iij.Itaq; vir bonus habeat hanc vim vt si digitis concrepuerit possit in locupletum testamẽta nomen eius irrepere.

¶Comparare est sociare cõiũgere Actius in Amphytrione:Quin meũ seniũ cum tuo dolore coniungam & comparem.Plau.in asinaria:Prehende auriculis:cõpara labella labellis.

¶Cõparare adæquare M.T.ad Cæsareꝫ iuniorẽ li.j.Neminem tibi pfecto hoiem ex oibus aut ante posuissem vnq̃:aut etiã cõparassem.Terẽ.in Eunucho Heu me ne cõparandus hic quidem ad illũ est.

¶Cõparare cõponere machinari.Sisen.hi.li.iiij.Eos qui hoc malũ publicũ clandestinis cõsilijs cõpauerint

¶Comparare veteres cõfirmare & cõstituere dixerũt Terẽ.in Eunu.An ita cõparem non perpeti meretriciũ coutumelias?Idẽ in andria:Vt malis gaudeãt:atq; ex incommodis alterius sua vt cõparẽt cõmoda Titin.in gemina:Ergo vt sua seruet dona uobis faciũdũ ẽ vt ita cũ ea primũ blãdirer cõparemus colloquia.Acti⁹ in curysace.Nihil est:si autẽ ad te retardat sociũ in portu est.copiaq; subsistat:mõ tu teipĩ e affirma & cõpara Idẽ in tereo:Atq; id ego semper me cũ sic agito & cõparo.quo pacto magnam molẽ minuã.Turpi.in lenonijs:Nunq̃ vnius me cõparaui seruire elegãtiæ.M.T.de rep.li.vj.Quãobrẽ se cõparet hic ciuis:ita necesse vt sit contra hęc quæ statũ ciuitatis permouent semp armatus.Affra.in ep̃la:Nã prona & publica: q̧ sine cõsilio & patcho mihi:quoniã cõparatũ vno:vt simus cõtentæ viro.Cice.de fini.bo.& malo.li.v.Oĩs auctoritas philosophiæ cõsistit iu beata vita comparanda.

¶Cõparare emere Terẽ.in heautõ.Argentũ dabitur illi ad nuptias:aurũ atq; vestẽ qui comparet.

¶Cõpare iterum æstimare.Actius in epinausimache proin tu idem fiat:non qui facis comparat.

¶Comparare apparare.M.T.in verrẽ actione secũda Vt erat iurer seruos copiosus cõuiuiũ cõparat.

¶Cõparare dare M.T.in Verreꝫ de supplicijs.Ex oĩ gemitu ac dolore certa merces cõparabatur.

¶ Calx est finis. Vir. Calcemq; ferit iam calce diores.

¶ Callet signat scit hoc est calliditate quæ est vrbana scientia: Actius in ęgistho. Melius q̄ viri callent mulieres Affra. in abducta: Nescis numeri mei omnem melius callere q̄ volo: Pacu. in athalenta: Omnes qui tāq̄ nos seruiunt sub regno callent domitum imperiū metuere Serenus in opusculis: Callet senum arte viuēdi Actius in æneca. Aut Decij q; periti sumus in vita atq; vsu callemus magis. Idez in Neoptolemo. Sat in hiatu & fallendo callet. Sisen. histo. li. iiij. Licinium menium socerū Caij Scribonij tribunum plæbis quē Marcellini consiliariū fuisse callebant: & tunc Curionis oratorē. ¶ Callet etiā dictū Ceci. in Asoto: Tu iā callebis ille Festus dissidet Plaut⁹ in Persa: Plus calleo q̄ aprunum callū callet. Idem in penulo: Quid opus verbis callū aprunū callere æquę non finam.

¶ Constituere disponere. Vir. ænei. li. j. Homines neferæ ne quęrere constituit.

¶ Constituere retinere firmare M. T. de offi. li. ij. Ineūtis enim ætatis inscitia senum constituenda exercēda q; est prudētia.

¶ Constituere: instituere. Constitutiones mudo delectant: sed & institutiones.

¶ Constituere parare M. T. in Verrem actiōe secūda Qđ vbi erat philodemo nunciatum tam & si erat ignarus: quantū sibi ac libens fuis: iam tū mali cōstitueret.

¶ Constituere exigere Vir. li. vj. Et ferales ante cupressos constituūt.

¶ Contēdere festinare. Vir. ænei. li. j. Que proxima littora cursu Contēdūt petere.

¶ Contentio perseuerantia est vel elatio M. T. de of. li. j. Ex cōtentiōe vocis & summissione & cæteris similibus facile iudicabimus. Salusti. histo. lib. iiij. Rursus iumenta nacti ad oppidum ire contendunt.

¶ Contendere astringere intorquere. Vir. geor. li. iiij. Tanto nate magis contende tenacia vincla. Sisen. hi. li. iiij. Simul & tormenta cōtendūtur.

¶ Contendere signat comparare. Plau. in aulu. Signū recte cōparebat huius contendi annulū. Luc. saty. li. j. Vt contendere possent testiad as: læd atq; ixiones. Alchilochio. Idez li. vij. Huc in ego vnq̄ hyacinto hominem tortim potentis delidijs contendi. Cecil. in tyche Egon vitam meā atticā contendam cum istac rustica na syra. Licinius macer in epistola ad senatū: Illi suam vitam mecum contendunt quoruz in corpore ita crebra sunt vulnera vitæ noue cicatrici vt loc⁹ nō sit. Nenius in lycurgo: Cauesis tuam contendis iram contra eū ira liberi. Actius in tereo. Video ego te mulier multarum vtier. vt contendas tuam maiestatē vir. Vareo. Υκωλιοεαυτον Age nūc contēde alterū genus philotoreum: ne quid ibi viderit melius.

¶ Contendere certare M. T. de of. li. j. Miserrima oīno ambitio est honorū cōtentio. Vir. ænei. li. iiij. Quis talia demens abnuat aut tecuz malit contēdere bello? Salu. in Iugurtha: Fretus multitudine militum sperabat armis contendere. Cicero Tuscu. li. ij. Vt onera cōtentis corporibus facilius feruntur remissis opprimūt

¶ Contēdere continuare. Cice. de ora. lib. ij. Id quod eius scripta declarant & contentiōes vocis & remissiones continuarentur. Et lib. iij. Nihil perniciosius: q̄ sine intermitione contentio.

¶ Contendere iterum signat extorquere. Cice. in epistola Cassij: hoc agit ita contentio vt in eo fortūas meas positas putē. Actius in eurysate: Iaz potero incipiā & qui diu contendē vt hic cōportet textū solaminem habeā. Turpil. in lemonis. habet potestatem nisi potestatē senis precio contendas: vt redempto Phedria licet redire antiquaz consuetudinē. Var. in serano: & petere imperiū populi & cōtēdere honores. M. T. de offi. lib. iij. Extremum autem præceptum in beneficijs operaq; danda ne quid contra æquitatē contendas.

¶ Contendit proripuit vel direxit signum. Vir. lib. v. Qui tamen aerias telū contendit in auras. Lici. macer Quo die magistratum obijt: repente celeri gradu psorum se in capitolio contendit. Turpil. in Philopatro. Gere meas furtūas mater: hem qua cā hoc opere maximo contenditur. Pacu. in doloreste: Nihil coniectura quiui interpreraner quoruz flexi vice contenderet. M. T. de rep. Sed audisse te credo: tum vero platouē Socrate mortuo primū in ægyptū dicendi cā: post in Italiam contendisse. Affranius in epistola: Nō licz me quo contendisset ita prævenire. Salu. in Iugurthę bello. Ex pręlio fugit in prouinciā: ac deinde Romā contendere: Var. in quinquatribus. Qui tarentinum tuum ad Eraclidem ponticū contenderit.

¶ Contendere festinare. Vir. ænei. li. j. Quæ littora ꝓxima cursu contendunt petere: M. T. in verrinis actione secunda. Hęc vbi filio nunciata sunt statiz exanimatis Addis contendit: vt etiam vitę patris & pudicitiæ sororis succurreret.

¶ Contendere intendere M. T. in Hortensio: Magna est aī contentio adhibēda explicando Aristotelē si leges. ¶ Cernere significat videre. Vir. li. iij. Cernimus astantem ne quicq̄ lumine toruo.

¶ Cernere rursuz disponere. Lucil. satyra. li. v. Postq̄ præsidium castris educere cernit Idem li. xiij. Acribus inter sese armis confligere cernit.

¶ Cernere dimittere Var. in greuinto didascolo: Non vides apud este scriptū ter sub armis malim vitā cernere q̄ semel modo parere.

¶ Cernere audire Actius in chrysippo. Quid agam? vox illius est certa: idem omnes cernimus.

¶ Cernere iudicare Pacu. in armorū iudicio: Et ęquū & rectū est qđ postulas iurati cernant. Enni. in thyeste Impetrē facile ab aīo. vt cernat vitalem bębion.

¶ Cernere rursum dimicare vel contēdere Actius in epinausimache: Primores procerū reuocarint nomia nisi esset quis q armis secuz vellet cernere. Enni. in me

dea: Exule nam te sub armis malim vitam cernere. Pacuuius in armorum iudicio: Qui sese ad finem esse ad causandum volunt de virtute: & ego potestatē cernūdi do omnibus.

¶ Cernere rursum cedere. Vnde & cernere hęreditatē filijs patribus: idest cedere dicti sunt. Actius in mirmidonibus: Regnum tibi permitti malunt certam tradā exercitu.

¶ Circūferre est proprie lustrare. Luci. li. ij. Tum ferro omnia sum circulatus. Plau. in Amphytriōe: Iube istā proceritam circūferri. Vir. li. vj. Idem ter socios pura circuntulit vnda.

¶ Cōfidentia est fiducia. Vir. æneid. li. j. Et afflictis melius confidere rebus.

¶ Confidentia duritia patientia. Plau. in asinaria: Scapularū confidentia virtute vlmorū freti.

¶ Confidentia rursū temeritas audacia. Pacu. in athalanta: Grandem atq; atrocē coercē cōfidentiā. Idē li. x. Improbus confidens neq̄ malus videatur. Tur. in leucadia: Videntur frigus incessum q̄ est confidēs dijs tunc perdunt. Actius in myrmidonibus: Irā infrenis obstes: animus reprimas confidentias. Affra. in Vopisco: Excludat vxor tam confidenter virum nō faciet: Vir. geor. lib. iiij. Nam quis te iuuenū cōfidētissime nostras iussit adire domos? Teren. in andria: Nescio q senex venit modo bellum cōfidens.

¶ Confidentia cōstantia M. Tu. de rep. lib. iij. Duas sibi res quominus in vulgus est in foro dicere cōfidētiā & voces defuisse. Neuius in Danae: Excidit orōnis omnis confidentia. Plautus in amphitrione: Quæ nō deliquit. decet audacē esse confidenter ꝓ se & proterue loqui. ¶ Cōsternari signat deijci.

¶ Consternari rursū erigi. Pacu. in perhibœa: Consternate aīæ ex pectore hac & voluere cōsilium: scribit oēs quidem de tata est modo qui pacto inimicis mortē & huic vitam afferas. Idem in Doloreste: Vnde exoritur quo præsidio fretus: auxilijs quibus: quo cōsilio consternatura: qua vi: cuius copijs.

¶ Curriculus vt cōsuetudo fert a curru diminutio est dicitur breuissimū vehiculi epiron genus.

¶ Curriculus cursus. Varro in epistola Iulij Cæsaris: Quem simulac romā venisset mihi attigit auris nūcius exemplo eas in curriculū cōtuli propere pedes.

¶ Calumnia est malitiosa & mendax infamatio.

¶ Calumnia rursum calliditas. Mar. Tu. de rep. li. ij. Vt Carneadi respōdeatis qui sæpe optimas cās igenij calūnia ludificari solet.

¶ Cōuenire placare constituere. Sisen. hi. li. iiij. Signū nactus a papo qui inter eos tolli cōuenerat.

¶ Conuenire aptum esse M. T. in Hortēsio: Nā quod veteres ne non cōueniant nostris ætatibus: ista oratio qua spectet adhortandum.

¶ Conuenire significat obuiam fieri. Terentius in Eunucho: Conueni hodie aduenientis mei luci quendam atq; ordinis hominem.

¶ Cōuenire videre M. T. de senectute: Neq; vero eos solus cōuenire hēo quos ipse cognouit sed illos & de quibus audiui & legi & ipse conscripsi. Plau. in Asina. Aetatem velim seruire libanū vt conueniam modo.

¶ Conuenire colligi coire. Vir. æneid. li. j. Conueniunt quibus aut odiū crudele tyranni M. T. phils. li. iij. Cui quidē hodierno die, nunc eīn primū ita cōuenimus.

¶ Conuenire constare. Terentius in phormione: Conuenit numerus quantū debuit.

¶ Conuenire similē esse. Var. Longe fugit qui suos fugit. solus rex: solus rhethor: solus formosus fortis secus vel ad ædilitiū modius purus putissi ad hoc caractera cleophantus conuenit caue attigeris hominem.

¶ Cōuenire placere certum fieri Vir. li. xij. Cesserit ausonio si fors victoria turno. Conuenit euandri victos discedere ad vrbem M. Tu. de finibus bono. & malo. li. v. Viuēdi cupiditate incēsi omnes sumus: atq; hoc mihi cum tuo fratre conuenit.

¶ Cōuenire interpellare. M. T. in Verrē actiōe. ij. Nō dubitat quin ipse: si Verrē cōuenisset ęquitate causę auctoritate suo commouere hoiem possit. Luc. li. xxix. Hæc tui cōuentus tela insidijsq; locaui.

¶ Calidū est feruens. Vir. æneid. lib. ix. Voluitur ille vomens calidū de pectore flumen.

¶ Calidus ferox & incultum. M. T. de offi. li. j. Sic reperias multos. quibus & calida consilia.

¶ Calidus tacitū & velox. Var. Cū dixisset vitulus Hecenbi calidis pedibus quidā nauicularius semiustulatus irrupit se in curiam.

¶ Cœlum est deorum domicilium. Vir. Aenei. li. iiij. Cœlum qui vertice fulcit.

¶ Cœlum rursus aer M. T. de deorū natura li. iij. Eorū qui terras incolūt eas in quibus aer sit rursus ac tenuis q̄ illorū qui vtātur crasso cœlo atq; contracto.

¶ Contētus dicitur cui res ēt parua abunde est. Vir. li. vij. Patris sed nō & filius aruis. Contentus. Teren. in Eunu. Quia. neq; tu vno eras contenta. neq; solus dedit. Luci. li. xxx. Et his te versibus interea contētus teneto! M. T. ad Brutum Sic ergo facies. me amabis aut q; contēti sumus diliges. Idem de offi. li. ij. Breuitatis causa familia contenti erimus vna.

¶ Cōtentū dicitur extēsum Vir. li. v. Tum rapidus iādudū arcu contenta parato Tela tenens. Luc. lib. xxx. Hic vt musipula contēta atq; scorpius cauda sublata

¶ Contentū colligatū coniunctū Vir. geor. li. iij. Contenta cerulee trahunt stridentia plaustra.

¶ Contentū continuū perseuerās: Cice. tuscu. li. v. Socratē ferūt cū vsq; ab pyreum contentus ābularet: quęsitum q; esset ex eo cur id faceret.

¶ Cogere corradere. Var. in eumenidibus: furunculo tamen ac morbo stimulatus ex sese ipse quęrat cogat quę peculi.

¶ Cogere vrgere. M. T. de offi. lib. iij. Diogenes con

tra nimium temere coegit: qui ne hortatus quidem est Teré. in eunucho. Iubes ne? Iubeo cogo atq; impero.

¶ Cogere mollire subigere. Varro in virgula diuina. Sed paucarpie ocio coacto libamenta legens caduca verus.

¶ Cogere in vnum colligere. Sisenna histo. libro. iiij. Summoti & intra mœnia rursum coacti. Cicero Tus. libro primo. Cœlum hoc in quo nubes imbresq; cogũtur. Terentius in heauton. Quasi talenta. xv. coegi. M. Tu. ad. M. Catonem. Coactoq; in vnũ exercitu: castra in lycaonia apud iconium faceret. Virgil. in Buco. Cogere donec oues stabulis.

¶ Cogere mulgere. Virgilius i Bucolicis. Cogite oues pueri: si lac pręceperit æstus. Vt nuper frustra pressabimus vbera palmis.

¶ Cogere stringere. Virgi. geor. libro. iiij. Nam frigore mella Coegit hyems: eadẽq; calor liquefacta remittit.

¶ Cogere est imprimere: coartare. Virgi. lib. vij. Quadrifidã quercum cuneis vt forte coactis Scindebant.

¶ Claudere signat includere. Virg. geor. libro. iij. Aut intus clausos satura ad pręsapia seruant.

¶ Claudere rursus obsistere. Virgilius æneidos lib. x. Ecce maris magna claudit nos obiice pontus.

¶ Claudere circumuenire. Idem in Bucolicis. Claudite nymphæ. Dictæ nymphæ nemorum iam claudite saltus. Signa forte ferant oculis sese obuia nostris. Errabunda bouis vestigia.

¶ Citum celere. Salustius in catillinæ bello. Modo citus: modo tardus incessus eius.

¶ Citum diuisum vel separatum: vnde & oscitare dictum. Virgilius libro octauo. Haud procul inde citæ metium in diuersa quadrigæ Distulerant.

¶ Citare est vocare. Marcus Tullius in verrem. Citat reum non respondet citat accusatorem.

¶ Citare incitare prouocare. Marcus Tullius de diuinatione. Quorum studium legendi non scribendi studium vehementius indies citant.

¶ Citare laudare Marcus Tullius de officijs libro primo. Citeturq; salamis clarissimæ testis victoriæ q̃ anteponatur consilio Solonis.

¶ Cadere est ruere. Virgilius geor. libro primo. Illa cadens raucum per lætia murmur Saxa ciet.

¶ Cadere occidere. Virgilius æneidos libro primo. Cadit & ripheus iustissimus vnus. Qui fuit in teucris.

¶ Cadere euenire. Marcus Tulli9 de officijs libro tertio. & vt idem dicunt ob numeros habet: nec pręter sapientem cadere in quenq̃ potest.

¶ Capessere perferre. Virgi. æneid. libro primo. Michi iussa capessere fas est. Plautus in aulularia. In herũ matura. In se fera condecet capesseret.

¶ Capessere immittere. Plautus in Asinaria. Quo magis in altum capessis: æstus te in portum refert.

¶ Capessere recipere. Plautus in Amphytrione. Nunc tamen imperium persequar & domum capessam.

¶ Commodum sicut plærunq; vtile.

¶ Commodum aptum conueniens. Virgilius libro duodecimo. Accomoda fraudi.

¶ Cõmodũ itegrũ totũ. Lu. Bis qn octoginta videbia Cõmoda de capua qnquaginta atq; octo. Plau. in asi. Viginti argẽti cõmodas minas huius quidem matri.

¶ Candet ignitum est. M. T. de officijs libro secundo. Candente carbone adurabat capillum.

¶ Candet candidũ est. Vir. æneí. lib. iiij. Candẽtis vaccę media inter cornua fundit. Var. γνωθισεαυτον Candẽs corpore taurus triuio lumine lunæ.

¶ Castum sine libidinis & turpitudinis nota. Virgilius geor. libro secundo. Casta pudicitiam seruat domus.

¶ Castum religiosum pudicum. Virgilius libro sexto. Quiq; sacerdotes casti: dum vita maneret. Var. in gerũto didascalo ergo tum sacra religiosæ castæq; fuerunt res omnes. Idem in eumenidibus. Nanq; venustas hic gallantibusq; casta vestis.

¶ Castũ a furtis & rapinis abstinens. Var. in andabitis. Nec manus visco tenaci tinxerat viri casta.

¶ Castum suaue iucundum. Var. in parmenone. Demittis acris pectore luctus cantuq; casto pesi.

¶ Censere signat extimare arbitrari. Acti9 in eurysace Nam ea oblectat spes erumnosum hospitem: dum hic quod miser est clam esse censet alteros. Neuius belli punici lib. sexto. Censet eum venturũ obuiam pœnũ. Cassius Hemina histo. lib. vi. Censuit sese regem Porsennam occidere. Quadrigarius annalium libro sexto Ne nos ad certationem censeas hæc incepisse.

¶ Censere succensere. Varro in caprino prælio. Ne vobis censeam: si ad me referatis.

¶ Cõijcere est iacere. Virgilius æneidos libro secundo Telũq; imbelle sine ictu Cõiecit. Affranius Simul aut vellem interuenisse ante. nam vt signa indicant: hic conijcere verba inter se acrius.

¶ Cõijcere colligere certare. Affranius Simul ante nolim matri præsente cum patre conijcere non si menõ vis meum.

¶ Cõijcere agere. Affra. in materteris. Causas cõijcere hodie ad te volo ambos adestis ꝓfuturos arbitror.

¶ Cõijcere furari auferre. Affra. in incẽdio. Seruus est mihi in cassio sceleratus curiosus: is cũ filio ei cõijcere ad nescio quicquid de latratiucula. Lucilius libro secũdo. Quid dicis? cur est factum? quod conijcis istuc?.

¶ Contingere est tangere. Virgilius ænei. lib. secundo. Funẽq; manu contingere gaudent.

¶ Contingere euenire. M. Tullius lib. quinto. Quod non modo singulis hominibus sed potentissimis populis sępe contingit. Ennius in thyeste. Quam michi maxime his hodie contigerit malum.

¶ Cõferre significationẽ h3 manifestam. M. T. de off. lib. ij. Oẽs meas curas cogitationesq; in eũ conferebã.

¶ Coferre contollere. Virgilius. Et conferre gradum & procedere longius audet.

¶Conferre conferere. Virgi.lib.ix. Ergo & conferre manum furor iraqꝫ monstrat.

¶Conferre comparare. M.Tu.de offi.libro secundo. Quę conferri cum eorum studijs potest.

¶Conferre transferre. M.T.de offi.lib.ij. Ad hoc nos studium potissimum contulissemus.

¶Confectum dicit̃ occisum exanimatũ. Virg.lib.xj. Hactenus ac soror potui: nũc vulnus acerbũ Conficit. M.T.de supplicijs. Plagis confectuꝫ dicit a lictoribus tuis pater ante oculos tuos occidisse.

¶Confectum defessum. Vir.li.xj. Dicitur infœlix ꝑoo Confectus acetes. Luc.li.xxvj. Tum doloribus confectum corpus animo obsistere. M.Tu.de officijs.lib.ij. Nec me angoribus dedi quibus essem confectus.

¶Conficere frangere. Luc.lib.xxviij. Malo hercle vestro confectores cardinum.

¶Conficere colligere. Teren.in phor. Id vt conficerẽ: confeci affero. M.T.ad Cęsarẽ iuniorẽ lib.j. In singulis tegulis impositis sexcentis sexcenties cõfici posse. Et in verrem actione.ij. Permagnã dices eũ ex illa re pecuniam cõfici posse. Lu.xxvj. Non te multitudine tuorũ quam in album inclyta dextera conficit sibi.

¶Conficere facere. Teren.in phor. Bonas me absente hic confecisti nuptias. M.Tu.in hortensio. Ea facultas maioribus nostris erat: qui confectis senatusconsultis. Et Tuscu.lib.vj. Nihil est enim apud istos: quod non eorum turba conficiat.

¶Conficere explicare. M.T.de offi.lib.ij. Honestatis pars confecta est: quam tibi cupio esse notissimam.

¶Conficere cõsumere finire. Terẽ.in phor. cũ hic nõ videant: me credãt conficere argentũ suũ. M.T.ad Cæsarem iuniorem lib.ii. Bellũ vt opinio mea fert & ꝯsensu ciuitatis cõfectum iam haberemus. Lu.lib.xxx. Cõfecit ipse: comestqꝫ. M.T.in Hortensio. Quæ est enim confectio valitudinis ꝗ̃ deformatio corporis.

¶Concedere dare vel permittere. M.T.in verrẽ actione secunda. Da mihi hoc: concedere quod facile ẽ. Vir.lib.vij. Concessit in iras. Ipse deõ antiquam genitor calydona dianę. Terentius in adelphis. Hui me tuis tine si de tuo iure concessisses: paulum. Luc.lib.xxviij. Concedat homini id quod velit deleniat. M.Tullius de officijs libro tertio. Si negligant omnia turpia: per seipsa fugienda esse concedant.

¶Concedere credere vel consentire. Terẽtius in phormione. Nunq̃ ne hodie concedes michi nec intelliges Lucilius lib.xxvij. Concedere vuum atqꝫ hoc in eo dicere quo superatur manus.

¶Concedere recedere vel cedere. Teren. in ecyra: hic video me inuisam esse merito temporis est concedere. Affra.in incendio. Atqꝫ etiam incendit hoc procul cõcessero. Cecil.in tithe. Hic dum abit: huc concessero. Cicero Tusc.libro.iiij. Cum magnitudine medicinę doloris magnitudo concederetur.

¶Consequi signat sequi. Virgi.lib.v. Quẽ deinde cloãthus Consequitur. M.T.de offi.li.iij. Ex quo intelligi debet illum mentis agitatione inuestigationeqꝫ earuꝫ rerum quas cogitando consequebatur: neqꝫ ociosum neqꝫ solum vnq̃ fuisse.

¶Consequi adipisci. M.T.in epistola ad Cæsarem libro.j. tunc cuꝫ ea quæ es absenatu summo cum honore consecutus. Idem in Verrem actione prima. Quod ego meo labore & vigilijs consecutus.

¶Consequi exprimere definire. M.T. ad Cæsarẽ: extrema vero quanta & qualia sint: verbis cõsequi possuꝫ.

¶Conserere dictũ est miscere. Virgilius æne.li.ij. Multaqꝫ per cæcam congressi pręlia noctẽ. Conserimus. Conserere inserere. Virg.georg.lib.ij. iuuat ismara baccho Conserere.

¶Cędere verberibus dedere. Teren.in and. Verberibꝰ cæsum in pistrinum te daue dedã. M.T.de supplicijs. Cedebatur virgis in medio foro messanę.

¶Cædere excidere. Virg.geor.lib.j. Cędit̃ & tilia ante iugo leuis. Lucil.lib.xxvj. Lignum cædat pensum faciat ędis verrat. vapulet. M.Tu.in Hortensio. Aut tibi idipsum peruertendum fuit: quo diu attigisti quidem: aut eius partes quasi mẽbra quædam cædenda.

¶Cædere occidere mactare. Virgi.geor.libro secũdo. Non aliam ob culpam baccho caper oibus aris. Cędit̃ Et æne.lib.ij. Cęduntur vigiles. Varro in eumenidibus Maximuꝫ cędit ferro: sed cędere vlyxem cum baccha syluam petit: porcosqꝫ trucidat.

¶Cædere immolare. Plau.in Aulularia. Cædendum conduxi ego illum. Virgilius ænei.libro.iiij. Cædunt quinas de more bidentes.

¶Cędere frangere. Virg.geor.lib.iij. Cæduntqꝫ securibus humida vina. M.T.in verrem actione secũda. Cædere ianuam saxis instare ferro. Lu.lib.xxix. Cæde hostium grato vrgere istam perimus.

¶Cædere commiscere. Luc.li.xxx. Lana opus omne perit: fallor tumor omnia cædit.

¶Quatere significat percutere. Virg.lib.viij. Quadrupedante putrem sonitu quatit vngula cãpum.

¶Quatit infestat. Virgilius lib.nono. Aut rastris terrã domat aut quatit oppida bello.

¶Quatit excludit. Teren.in eunucho. Nimirũ homo quatietur certe cum dono foras.

¶Quatit mouet. Virgi.lib.decimo. At vero ingentem quatiens mezantius hastam.

¶Constat valet consistit. Luc.li.vigesimosexto. trado ergo alias minio porro qđ mihi ꝯstat carꝰ. Ci.Tus.li.j: Animꝰ q est quatuor horũ generũ: vñ oia cõstare dñr

¶Constat compositum est. Lucil.lib.vigesimosexto: Principio phisici oẽs hoies ex anima & corpore cõstare dicunt. Sisenna histo.libro.iiij: Multitudinem procul hostium constare viderunt.

¶Constat conuenit manifestũ est. M. T.ad Cæsarem iuniorẽ lib.ij. Cõ constet cęsarẽ lupercis id vestigal dedisse qui ante poterat id constare. Et Tuscu.lib.i. Siue

quod a grauioribus leuiora natura pellantur:quæ cuз coustent.

¶Constitit dicitur stetit. Virgilius æneі.libro.iiij. Hic primum paribus nitens cyllennius alis Constitit.

¶Constitit erectus est. Plautus in Amphitrione. Fremitu virium & spiritu atq; anhelitu nebula constat. Virgilius libro.v. Constitit in digitos. Cicero Tuscul. lib.j. Vnde rigida constat crassa caligo inferum.

¶Colligere in vnum redigere. Virgi.æneі. libro sexto. Colligere arma iubet: validisq; incumbere remis. M. Tul.in philippicis libro sexto. Succurrendum de Bruto omnes vtiq; cœpere colligere.

¶Colligere reficere. Cicero.in verrem actione.ij. Sed manifesto furto perturbatur vbi se colligit.

¶Colligere cælare supprimere. Virgi.lib.xij. Substitit æneas & se collegit in arma. Poplite subsidens.

¶Colligere auferre. Lu.lib.xxx. Ruis hæc: & colligis oĩa furtim. Plau.in aulu. Quin ipse pridem tonsor vnguis dempserat: colligit omnia abstulit presegmina.

¶Continẽs est abstinẽs integer. M.T.ad.M.Catonẽ. Vt quæ copijs & opibus ferre vix possimus ea mansuetudine & continẽtia nostra sociorũ fidelitate tueamur.

¶Cootinens coniũctum continuum. M.T.in epistola ad senatum. Itaq; cum exercitũ per capadociæ partem eam:quę cum cilicia continens est: ita faceret. Idem in horteusio. In continentibus quidem terris vestrum nomen dilatari potest.

¶Curatum est narum Curatum post laborem refectum. Virgil. Corpora curamus fessos sopor irrigat artus.

¶Curatum cum delectu apparatum. Luc.lib.xxx.& circunuolitaot ficedulę turdi curatus soci.

¶Conducere emere. Plautus in aulularia. Cædenduз conduxi ego illum.

¶Conducere est sicuti vsu. Lucil.lib.xxviij. Magno non magna mercede magno quidem conduxeris. M. Tullius de officijs libro secundo. Vt sæpe in nostra repu. videmus mercede conducti.

¶Conducere colligere cõuocare. Var.in manio. Matiius mane suscitat nostrum populum in forũ cõducit

¶Conducere conuertere. Lucil.libro.xxx. Et virtute tua & claris conducere chartis.

¶Conducere vtile esse. Solus vero soli quid re & quęstu conducat suo. Marcus Tullius de offi.libro tertio. Stulte liberi pater conducebat:potest autem qđ repu. inutile sit:id cuiq̃ vtile esse/ Idẽ de rep.lib.i. Facillimuз autem in ea repu.esse posse concordiã:in qua idem conducat in oĩbus. Sisenna histo.lib.iiij. Quid rempublicã suam maxime couducere videretur.

¶Cõcelebrare dicit̃ cõmouere. Lucre.lib.j. Quę mare nauigerum:q̃ terras frugiferentes/concelebras.

¶Concelebrare diu amare dictũ a celebritate. Luc.li. xxx. Multis inductis sermonibus cõcelebrantur.

¶Credere est fidem habere dictis vel factis. Luc.libro xxvj. Hymnis velim te id quod verũ est credere. Virg. æneі.lib.ij. Ora dei iussu non vnq̃ credita teucris.

¶Credere fidei committere. Luc.libro.xxv. Vitam ac fortunas cui crediderim meas.

¶Credere est seruandum committere. Plau. in aulula. Vbi is obijt mortem qui mihi id aurum credidit.

¶Cõmodare est mutuare. Lucil.lib.xxvij. Cætera sũt sine detrimento:q̃ inter se cõmodent. M.Tu.de offi.libro.ij. Atq; vt dando:ac accipiendo:mutãtisq; facultatibus & commodandis nulla re egeremus.

¶Cõmodare cũ cõmodo dare. M.T.ad filiũ li.ij. cui ego quibusq; rebus potero libentissime commodabo.

¶Captare capere Luc.libro.xxvij. Quod si paulisper captare:atq; hæc obseruare volueris.

¶Cognoscere est audire extimare. Luc.li.xxvj. Rem cognoscat simul:& dictis aĩm attendat postulo. Põp. in pampa sapipole. Magis curabo vbi cognorit omnes vna assentiaut. Teren.in andria. Eo pacto & gnati vitã: & consilium meum cognosces. Virgi.geor.libro.j. Ni refugis:tenuisq; piget cognoscere curas.

¶Cognoscere noscere vel perspicere. Virgilius lib.vndecimo. Venatu assiduo & rotuз cognouimus amnẽ. Idem georgi.libro.ij. Nunc quo quanq; modo possis cognoscere dicam. M.Tu.in Hortensio. Vnde autem facilius q̃ ex annaliuз monumentis aut bellicę res aut omnis reip.disciplina cognoscitur/

¶Cognoscere agnoscere. Virgi.in buco. Incipe parue puer risu cognoscere matrẽ. M.T.de repu.li.j. Cognoscere me hercle inquit consuetudinẽ istã & studium sermonis. Var.sesq;vlyxe. Vereor ne me quoq; cũ ab ilio cessim reuertero:preter canem cognoscat nemo.

¶Competere significat honorem vel coniugium vel quoduis aliud aduersus alium petere. Vnde competitores vt sæpe.

¶Competere rei cuiusq; meminisse aut constanter valere. Salust.hist.lib.j. sic vero quasi formidine attonit⁹ neq; animo neq; auribus aut lingua competere.

¶Competere par esse vel simile: vide in extimatione rerum hoc illi competere dicimus:

¶De dictionibus a.D. Litera incipientibus.

DAmnare est damno afficere. Vñ & cõdẽnare dictum est: econtrario nullo damno affectum indemnem probamus.

Damnare est exhæredare. Luci. saty.lib.x. Cassius Caius hic operarius: quem cephalonum dicimus sectorem Furiumq;: Tul.quem iudex hæredem fecit:& damnati alij omnes.

¶Damnare necessitate constringi. Terentius in phor. Tuus est damnatus natua:non tu.

¶Damnare est morti dare. Virg. æneі.lib.iiij. Nondũ illi flauum proserpina vertice crinẽ. Abstulerat:stygioq; caput damnauerat orco. Actius in armorũ iudicio Maior erit luctus:cum me damnatum audiet. M.T.ĩ Verrem actione prima. R us in iudiciuз adductus est

Verres homo vita atq; factis omnium iam opinione damnatus.

¶ Dānare & condēnare pro liberare posuit. Titinnius in veliterna. Fortasse notum fuisse: quo die liber foret nūc eius voti condēnatus est: immolauit hostiam. Vir. lib. xij. Quem damnet labor aut quo vergat pondere letum. Turpil. in leucadia. Et amplius illā apparere cōcedet; quandoquidem voti condēnata est. Virg. in buc. Damnabis tu quoq; votis. Sisenna hist. libro quarto Quod voto dānau: fœtum oēm dicuntur eius anni statim consecrasse: Cicero Tuscul. lib. v. Rerum naturam q̄ errorem damnare maluimus nostrum.

¶ Delicere ē illicere. Titin. lib. v. Qd̄ ea parasitus hēat: qui illū sciat delicere & noctē facere possit de die.

¶ Defendere vindicare depellere. Virgilius in buc. Solstitium pecori defendite.

¶ Defendere tueri depellere. Ennius in achille. Serua ciues: defende hostes: cum poteris defendere.

¶ Delica est aperi & explana. Titin. in. v. Quid istuc est: aut quid istuc sibi vult sermo: mater delica. Idem in p̄salia tibi ne comœdiam q̄ sciam non delicem? Cecilius in obolo. State si linguas de re habeam: satis te qui laudē ache immo vero hicante solitus sum delicat. Actius in adulie. Quare alia ex crimine inimicorom effugere possis delica. Luc. libro. xxx. Nemo istum in ventrem pertundet: delicetq; vti via atq; videbis.

¶ Delinitus ad nostram cōsuetudinem placatus Turpil. in Demetrio. Vide mirum ingenium: ac delenifica mulierem commorat hominem lachrymas.

¶ Delinitus delectatus. M. T. ad cassiū li. j. Iā bienniū ē cū virtuti nūciū remisisti: delinit' illecebris voluptatis: Luci. lib. xxx. Presserint labra delicit delinit amore.

¶ Delinitus est mēte alienatus. Plau. in Amphitrione Delinitus sum p̄fecto: ita vt me qui sim nesciam. Luc. lib. xxvj. Coocedat homini id quod vult deliniat corrumpat prorsus ac neruos omnes.

¶ Delinit deligat. Titinnius in prælia. Veruz enim dotibus deliniti vltro etiam vxoribus ancillantur.

¶ Degere ē agere. Luc. li. ij. Degimus hoc qdcūq; est.

¶ Degere est minuere Plau. in aulula. nunc ego istum soror laborem degam: & diminuam tibi.

¶ Degere est detrahere. Plautus in Epidico. Degetur corium de tergo meo.

¶ Dare est exhibere. M. Tu. de signis. Pompeius cum filio qui fuit in tyndaritano: cœnam isti dabat apud villam. Terentius in heauton. Nanq; ei vnam cœnā atq; eius comitibus dedi.

¶ Dare facere. Vir. æ. li. j. Tu das epulis accūbere diuū Et lib. iiij. Immotāq; coli dedit: & contēnere ventos.

¶ Da significantiam habet manifestam id est dic. Vir. æneι. libro tertio. Da propriam tymbreę domum.

¶ Da dic. Virgilius in buco. Sed tamen iste deus qui sit da tytire nobis. Et libro septimo. Tuq; o sanctissima vates. Præscia venturi da: non indebita posco. Terentius in heauton. Nunc quamobrem. has partes didicerim. paucis dabo Lucilius libro. xxx. Persuade & transi: vel da quāobrem transeas.

¶ Dare adscribere. M. T. in Verrem diuinatione. Ego etiam quæ tu sine Verre commisisti. Verri crimini daturus sum.

¶ Dare ostendere Lucil. libro. xxvj. Animo qui ęgrotat: vidimus corpore hunc signum dare.

¶ Dare petere Lu. lib. vj. Sicuti cū primis ficos p̄palaz recētis p̄tulit: & p̄cio ingenti dat primitus paucos.

¶ Deponere est ponere. Virgilius in bucoli. De grege non ausim quicq̄ deponere tecum. Marc. Tul. Existimaui honestissimas molestias posse deponi. vbi me ad philosophiam retulissem.

¶ Deponere est cōmendare. Act' in erigo. Hospitem deposita interimes. Affranius in epistola. Amare habere puerū depositum fons. M. T. de offi. li. iij. Ergo & p̄missa nōnūq̄ faciunda: neq; semp̄ deposita reddēda.

¶ Deponere est alienare. Plautus in aulula. vt me deponat vino eam affectat viam.

¶ Deponere est desperare: vnde & depositi desperati dicuntur. Lucilius saty. lib. iij. Symmacus pręterea iā. tum depositus bubulcus exhalans animam pulmonibus æger agebat. Virgilius lib. xij. Ille vt depositi proferret fata parentis. Actius in terteo. Tereus indomito more atq; animo barbarico conspexit in eam amore vecors. flammeus & depositus facinus depositum ex dementia cōfingit. Idem in alphesibœa: & si est in malis depositus animus meus: quæ scribo exinde audiet M. Tul. in verrem actione prima. Itaq; mihi videor iudices magnam & maxime ægram: & prope depositaz reipu. partem suscepisse. Cecilius in ebolo. Ista te deposi tus modo sum anima: vita sepultus sum.

¶ Destitui est desolari. Destitui est rursum statui. Neuius in gymnastico. Multo nauem iubet destituit anchoris. Cecilius in symbolo. Destituit omnes seruos ad mensam ante se.

¶ Dedicare est dicare Actius in alphesibœa. ad uereor cum te esse alcmenonis fratrem factis dedicat. Cecilius annalium libro primo. Legati quo missi sunt veniunt: dedicant mandata.

¶ Dicere constituere. Terentius in andria. Placuit despondit. hic nuptijs dictus est dies.

¶ Dicere denunciare. Lucilius libro. xxviij. Minitari aperte capitis dicturuz diem. Terentius in And. Dico tibi ne temere facias.

¶ Dicere est iudicare. Virgilius in buco. Dic mihi damœta cuium pecus?

¶ Dicere dicare Virg. lib. vj. Iunoni infernę dict' sacer.

¶ Dicere destinare. M. Tul. de offi. libro tertio. Et is qui morti addictus esset paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulauisset.

¶ Dicere est p̄mittere. Pomponius in pistoribus. Nūmos certos dicas dico quinquaginta milia. Salu. hist.

lib.ij. Eodem anno in macedonia Caius Curio principio veris cum exercitu profectus in dardaniā: quibus potuit pecunias dictas coegit Affra. in vopisco. Igitur quiescit: quoniam inter nos nuptiæ sunt dictæ per eas ibis verbis si placet. Idem fratris de rustico. Nescio cui vicino suo perpauperi cui dicit dotis paululum. Pacu. in Hermiona. Prios data est q̄ tibi dari dicta: aut q̄ reductum est pergamo. Varro in mysterijs. In id virgo dos a fœmina vt auferatur: quæ mihi postea q̄ ad concordiam dicta est.

¶ Dicere dare. M. Tu. de offi. lib. ij. Commode autem qui condixit pecuniam.

¶ Dignatus signat dignus habitus. Virgi. æneí. lib. iij. Coniugio anchisa veneris dignate superbo. Actius in neoptolemeo. Sed q̄ mihi iungent: cuiq; tu illo fuerint dignabor dari. Idez in Atreo. Ego ne arguiō imperiū attingam: aut pelopis digner domo. Quo me ostēdā: Quo templuz adeam: Quo more funesto colloquar: Cice. in oratore: Quanq̄ enim omnis locutio oratio ē quæ tamen consimili laude dignatur.

¶ Dignari dignō aliquē deputare. Vir. li. x. Atq; idem fugientem haud est dignatus odorem Sternere.

¶ Dominos dicitur cui seruitur. Vir. æneí. li. i. Roma nos rerum dominos gentemq; togatam.

¶ Dominus rursum appellatur conuiuij exhibitor: vnde & domina conuiuia Luc. satyra. libro. vj. Qui te bonus Iuppiter inqoit, cras fonititium cum cœnabat dominom fortez. Idem libro. xiij. Primō domina atq; sodalitia omnia tolluotur. Turpi. in philopatro: forte eo die meretricis ad me leuitate attice: vt cum venerat quidam dixerat quæ cœnam apud thais atq; erotium antiphila pythias ego extra cubui domina. Varro. in papia pape. Dominum conuiuij vinum aliod ve quid mi laudato. Salusti. histo. libro. iij. Alter scribam & cœnas in imo medius inter Tarquinium & dominum perpenna. M. T. in Verrem. Frumentaria argento dominos nostros. Varro io eumenidibus. Discūbimus mu: fatidominus mādare iam committit. Domini & mulierum amatores.

¶ Dominus maritus Virg. æneí. lib. iiij. Connubia nr̄a Reppulit ac dominom æneam in regna recepit.

¶ Deliberare est dubitare Teren. in phor. Ego amplius deliberandō censeo.

¶ Deliberatum expletū defunctom. Tur. in philopatro. Certum ac deliberatum est me illis obsequi.

¶ Discrimen diuisio separatio. Ci. de finibus bonoruz & malorum. Homo & acutus & diligens Chrysippus non contēnit, totumq; discrimen summi boni in eam rerum comparationem positum putat.

¶ Discrimen est periculom Virgi. æneí. libro. j. Per tot discrimina rerum Tendimos in latium.

¶ Discrimen rursum separatio a discernendo. vnde & discerniculum dicitur acus. quę capillos a medio frōte disseperat. Salust. histo. lib. i. Sertorius fortis turba: morantibus & nollo vt interiore solet generis aut imperij discrimine per calonū corpora ad medium quasi de insuper astantium manibus nimirū attollitur. Virgi. æneí. lib. j. Tros tyriusq; mihi nullo discrimine agetur. M. T. in philippicis lib. ij. Ethruriam discriminat Cassius. Luc. lib. xxx. Et amabat omnes: nam discrimē non fecit: neq; signat lignea alba. ¶ Discrimen certamē Virgilius li. v. Post hos equo discrimine pistris. Cētaurusq; locum tendunt superare priorem.

¶ Duci delectari vel aduocari. M. T. de fi. bonoroz & malorum libro. v. Dantq; se ad laudēdum: fabolarūq; auditione ducuntur.

¶ Ducere pati. Virgi. æneí. lib. iiij. Nate dea potes hoc sub casu ducere somnos.

¶ Docere nudare exerere. Virgil. libro. xij. Ille tamen clyppeo obiecto conuersos in hostem Ibat & auxiliuz ducto mucrone petebat.

¶ Ducere excitare. M. T. in Verrem actione. ij. Quod siquidē statuę magnopere delectant: siquis carū honore aut gloria ducit. ¶ Ducere consuetudine quā significantiam babeat declarat. Virgi. æneí. lib. xij. Ducitur infœlix æuo confectus alethes. & multa alia.

¶ Ducere illicere M. T. de offi. lib. ij. Postremo precio aut mercede ducūtur. Et de senectute. Sic adolescētes senū p̄ceptis gaudent qbus ad virtutū stodia ducūtur.

¶ Ducere struere erigere. Virgi. æne. lib. j. Pars ducere muros molirię; arcem.

¶ Ducere existimare iudicare. Varro sexagesi. Auidus iudex rerum ducebat esse cōmunem: hoc modo Virg. lib. x. Tantum me crimine dignum duxisti. M. To. in verrem diuinatione. Clarissimi viri nostrę ciuitatis tēporibus optimis hoc sibi amplissimum pulcherrimōq; ducebant. Loc. lib. xxx. Non datur: amittit nemo: necviuere docunt: orco spondent septimum. M. T. de offi. libro tertio. A quatuor fontibus honestatis primo libro officia duximus.

¶ Ducere voluere pertractare. Vir. lib. vj. Sic equidez ducebam animo: rebarq; futurū. Luc. li. xxix. Age nōc summam sumptus: ducatq; heri simulatq; alieni.

¶ Ducere fabricare. Varro γνωθισεαυτον. Nichil sunt musę policis nostrę: quas enfice ducere.

¶ Ducere trahere differre. M. T. ad Cęsarem ionioreз lib. j. Nec res duceretur: fecimus vt hercules anciarius in aliō locom transferretur. Idem de offi. lib. iij. Apud p̄torem criminatus est Balbum illum ducere.

¶ Ducere proprie temporibus seruare. Virgil. in Boc. Astrum quo segetes gauderent frugibus: & quo duceret apricis in collibus vua colorem.

¶ Ducere dimittere descendere. Plao. io aulula. Vbi ille abijt: ego me duco feriuudus arbore.

¶ Ducere gerere. Virgi. lib. vij. Hi bellum assidue ducunt com gente latina.

¶ Differre est spatium temporis dare. Virgilius lib. vj. Distulit in seram com[...] illa piacula mortem.

¶Differre diffamare diuulgare. Lucil. lib. xxix. Gaudes cũ de me ista fons sermonibus differs. Var. de vita patrum lib. iij. Si modo ciuili cõcordia exequi rationẽ pter rumores fama differãt: licebit nos quoq; carpant.

¶Differre diuidere vel scindere. Virgi. geor. libro. iij. Scythię q; hyemes atq; arida differt Nubila. Teren. in adel. Miseram me differo doloribus. Virg. lib. vij. Aut procul inde citę metium in diuersa quadrigæ distulerant. Lucilius libro. xxx. Et maledicẽdo multis sermonibus differt Plau. in aulularia. Nisi reddere michi vasa iubes pipulo te differam ante ædis.

¶Differre in ordinem ponere Virg. geor. libro. iiij. Illę etiam seras in versum distulit vlmos.

¶Differre distare. M. T. in verrẽ diuinatione. Ac vide quid differat inter meam opinionẽ & tuã. Lu. li. xxvij. Tamen aliti veruca aut cicatrix medius papulę differunt. M. T. in Hortẽsio. Quantũ inter se hoies studentes moribus omni vitę ratione differant.

¶Durum solidum. Virgi. æner. lib. iiij. Sed duris genuite cautibus horrens Caucasus.

¶Durus nocẽs Vir. geor. lib. iiij. Aut durũ tineę gen⁹ Luc. lib. xxx. Et sæuo & duro in bello optimus hostis.

¶Durum patiens & perseuerans. Virgi. geor. libro. ij. Scipiadas duros bello. Et æne. lib. j. Durate: & vosmet rebus seruate secundis. Teren. in Adel. Non hercle hic durare quisq̃ si sic fit potest.

¶Durũ immitē. Vir. geor. lib. iij. Quid iuuenis magnũ cui versat in ossibus ignem Durus amor? Teren. in heauton. Et quod illũ insimulat. durum id non est.

¶Decernere est constituere deffinire. M. T. de officijs libro. i. Quare expetenda quidem magis est decernẽdi ratio q̃ decertãdi fortitudo Virgi. li. iiij. Decreuitq; mori. Teren. in Andria. Quicquid peperisset decreuerunt tollere. Plau. in asinaria. Eos me decretum est persequi mores. Var. in Eume. Forenses decernunt existimatio nomen: cũ insanorum numerum refert.

¶Decernere est dicere. Plaut. in amphy. Quinequeas nostrorum: vt fit: Amphytrio decernere.

¶Decernere certare. Virg. li. xj. Ipsum armis ipsumq; iubent decernere ferro. Idẽ geor. lib. iij. Cornibus inter se subigit decernere amãtis. M. T. philippicarũ lib. iij. Quam ne seruiam animis armisq; decernere.

¶Demissum abiectũ. M. T. de offi. li. iij. Perspicuũ est enĩ ea q̃ timido aio humili demissovnus accipit affert.

¶Demissum humile miserãdum. Virgi. æne. libro. iij. Deiecit vultũ: & demissa voce locuta est. Lu. lib. xxvij. Re in secũda tollere animos & in mala demittere. Cic. Tuscul libro quinto. Non est ausus elate & amplé loqui homiliter demisseq; sentire

¶Dimittere pmittere in ptãrẽ dare. M. T. de rep. lib. j. Tum animi consules: tum demissi populi fasces.

¶Dimittere derelinquere. M. Tu. ad Cæsarem lib. iij. Quæ si videres non de exercitu retinendo tueri. sed eo tradito aut dimisso.

¶Demittere desupermittere Vir. æne. li. ij. Dimissum lapsi per funem Salust. histo. lib. iij. cum machinis strepitu demissum victoriæ simulachrum coronem capiti imponebat. Var. in meleagris. Cum etiam thais menandri tunicam demissam habeat ad talos.

¶Dimittere dare. Virgi. geor. libro. ij. Dimissęq; ab Ioue gentis Nomina.

¶Dimittere mittere. Virg. æne. lib. j. equidem per littera certos Dimittam.

¶Discere est ignotã rem meditãdo assequi. Luc. lib. ix. Discere labora: ne res ipsa ac ratio ipsa refellat. Vir. lib. xij. Disce puer virtutem ex me.

¶Disce tentare. Virgilius libro. v. & fractis discentuq; currere remis.

¶Defunctũ dicimus consuetudine murtuũ. Vir. lib. v. Defunctaq; corpora vita.

¶Defuncti liberati. Virgilius libro. vj. O tandem magnis pelagi defuncte periclis.

¶Distrahere est vẽdere Lucil. lib. xxx. Diuidant differant dissipent distrahant.

¶Distrahere separare. Ter. in phor. Quod si ego meæ fortunę redierũt phanium abs te vt distrahat. M. T. in Philippicis lib. ij. Quid primum hæc natura cohęrentia opinione distraxissent. Varro de vita patrũ li. ij. Distractione ciuitatis elanguescit propriũ bonum ciuitatis atq; ægrotare incipit & consenescere.

¶Distrahere diuidere diffundere. Vir. lib. vi. Turbatis distractus equis. Var. de vita patrũ lib. j. Metiũ suffetiũ propter perfidiam interimit pene imperiosus: q̃ huan⁹ Nã equis ad curriculum ex vtraq; deligatuq; distraxit.

¶Dicare dictuq; est cõstituere consecrare. Virgi. lib. v. Vrbe velit posita templis sibi ferre dicatis.

¶Dicare tradere. M. T. in epistola ad Cæsarem lib. j. Balbũ quãti faciã: q̃q; ei me totũ dicaueri ex ipo scies. Luc. li. xxx. Iuratum se vni cui sit data atq; dicata.

¶Dicare iudicare nũciare. Luc. lib. xxx. Sic vbi ad auris fama tuam pugnã claram illatam dicasset.

¶Detrahere est derogare. M. T. de signis. Et si q̃ritis vt ipse de me detraham illos ego accusatores puto.

¶Detrahere tollere Teren. in heauton. Assido: occurrunt serui: soccos detrahunt. Virgi geor. lib. iiij. obseruans nido implumis detraxit. M. T. in frumentaria in Verrem. Postremo sicuti ciuitati sociæ tantum detraxit: quantum commodum fuit.

¶Detrahere extrahere Luc. lib. xxix. Cum ipse in locum detrahebant.

¶Despicere ẽ pro nihilo habere. M. T. in verrẽ actiõe secũda. Queadmodũ tenuissimũ queq; contempserit despexerit liberum nunq̃ duxent. Virg. in buc. Despectus tibi sum: nec quis sim quęris alexi. M. T. de offi. lib. ij. Despiciunt autem eos & cõdemnant: in quibus nihil virtutis: nihil animi: nihil neruorum putant.

¶Despicere desuper aspicere. Virg. geor. lib. ij. Qualẽ sæpe caua montis ʒualle solemus. Despicere. M. T. in

Hortensio:Consolabitur eã magnitudo animi & humanarum opinionum alte quædã despectio.
¶ Deijcere eludere M.T.ad Cæsarem iuniorẽ lib.ij. Adest alba nescio quã cum restitui iussisset ancone cũ eo deiectum esset ex senatusconsulto.
¶ Deijcere dr̃ mittere Vir.li.viij.Toto genitor q̃ plurima cælo Deijcit in terras. Luci.li.xxvij.Has & fenestras in caput deijciũt qui prope ad ostiũ aspirauerũt.
¶ Deijcere precipitare M.T. in verrem actione.ij. Si me ædilitate deiecissent Luc.li.xxix.Detrusus tuta vi deiectaq; italia.
¶ Deijcere auertere M.T.i philippicis. Nec veru vsq̃ nec a republica deijciebam oculos.
¶ Deductũ dicitur molle & suaue. Vir.in buco.Pasce re oportet oues:deductũ ducere carmen.
¶ Deducere vocare M.T.de rep.li.j. Quare si placet deducere rationem tuam de cœlo ad hęc exteriora.
¶ Deductum delectatione ductũ Vir.in buc.Carmĩa vel cœlo possunt deducere lunam. Luci.li.xxvj.Illuc oculi deducunt ipsi:atq; aĩum spes illuc rapit.
¶ Deducere etrahere mouere.Sisen.histo.li.iiij.Abare mis te recedere:præsidia de locis deducere.
¶ Deductus diminutiuũ suppressum.Luc.li.xxx.De ductat hunc voce cursu ipsa venire non vis huc.
¶ Deducere deprauare transuertere a recto M.T.in hortensio:habet enim ipsa incertã & definitã viã:& ex multis vitijs & erroribus deprauata deducitur.Vir. geor.li.j.Riuos deducere nulla religio vetuit.
¶ Deferre abducere.Vir.li.vj.Defert in italiã.
¶ Deferre est afferre Vir.æneì.li.iiij. Celeris mandata per auras detulit.
¶ Deferre cęlatũ ꝓdere.Luc.li.xxvij.Quapropter certũ est facere cõtra ꝑsequi & nomẽ deferre huis.
¶ Destinare dicitur parare.
¶ Destinare emere.Luc.li.xxviij.Facio ab lenone vetmo tribus in libertatem milibus destinet.
¶ Docere signat disciplinaʒ vel quẽpiam magisterio dare. Virgi.ænei.li.v.Docuit post exitus ingẽs.
¶ Docere dicere.Luc.li.xxix.At nõ sunt similes neq; dant:quid si dare vellẽ/accipies ue/doce.
¶ Disijcere manifestã habet significationẽ: ac plerũq; diligit diuidit.Plau.in curculione:Clypeatus elephãtum ibi machæra disijcit.
¶ Dextrum dicitur dextrę partis Vir.li.v.Quo tantũ mihi dexter abis.
¶ Dextrum dicitur fœlix propitiũ Vir.li.viij. Et nos & tua dexter adi pede sacra secundo.
¶ Deprecor amollior depello propulso M.T.de rep. li.vj.Nonmõ inuidio dari non erãt sed ẽt Claudij inuidia Gracci caritas deprecabatur.Ennius.Eripite o cui nũc ærumnam a libertate para:quibus seruitutẽ meã miserã deprecor.
¶ Diuortium est rerũ oĩum separatio Cice.de orato. li.iij.Sic ecommunis sapientiæ iugo sunt doctrinarũ facta diuortia.
¶ Diuortium deflexus de via a diuertẽdo Vir.lib.ix. Obijciunt equites sese ad diuortia nota

¶ De dictionibus ab.E.Litera incipiẽtibus

EXigere vi extorquere M.T.in diuinatiõe & cuʒ esset tritici modius sextertijs duobus pro frumẽto in modios singulos duodenos sextertios exegisse.
¶ Exigere ingrere veruʒ ꝑdiscere vir. ęne.li.j.Querere constituit:socijsq; exacta referre
¶ Exigere est excludere.Plau.in aulu.itaq; oĩs exigit foras Teren.in Andria.Spectandæ an exigendę sint vobis prius.Affra.fratris:Retinebitur vir vt volũtate vna probabili pręgnantem q; non exigat.Neui.in dane:Indigne exigor patria innocens M.T.in philippi: li.ij.Claues ademit:forasq; exegit:Luc.lib.xxvj.vestimentis frigus atq; horrorem exactumm putet.
¶ Exigere debitum repetere M.T.in epistola ad Cassiũ Sed non vrgeo.longiores eñ spectabo vel potius exigam quando hercle ego temere exigam.
¶ Exigere facere cogere Vir. æne.li.ij. Quos improba ventris Exegit cæcos rabies.
¶ Exigere significat agere Plau.in capti.Salue tyndare & tu cuius causa hanc erũnam exigo Vir.ænei.li.j. Oĩs vt tecuʒ meritis pro talibus annos Exigat Terẽ. in ecyra:Illiq; exopto vt reliquã vitam exigat Luc.li. xxviij.Cũ cognoueris vitam fine cura exigas.
¶ Exigere definire constituere Vir.æne.lib.iij.Decreuitq; mori tẽpus secum ipsa modũq; exigit.
¶ Exactum transcursum preteritum Vir.geor.li.iij. At tribus exactis vbi quarta accesserit ętas.Et in eodẽ Exactis grauidę cum mẽsibus errant.
¶ Elidere excludere signat.Vir.li.viij. Elisos oculus & siccum sanguine guttur.Plau.in rudẽte Iubeo oculos elidere.Luc.li.ij.Iniuriarum hunc in fauces iunas fe:animam q; elisisse ille.
¶ Elidere suffocare vel occidere Vir.li.viij.Geminos q; premens eliserit angues.
¶ Elidere colligere.Vir.ænei.li.iij. Ter spumã elisã & rorãtia vidimus astra Ci.Tus.li.v.Qui rebus his fractus ęgritudine eliditur.põt tamẽ esse non miser.
¶ Elidere deijcere M.T.de rep.li.ij.Vt auriga inductus & curru trahitur:operitur:eliditur:laniatur.
¶ Exãclare signat exhaurire Plau.in fiico:Ne iste ęde pol vinũ poculo pauxillulo exanclauit.Idẽ in penulo Sæpe exanclatum merũ citissime.
¶ Exanclare perfici.Pacu.in perhibea:Nũc põt mena lippe hic fine tua opera exanclare clauos.
¶ Exãclare etiã signat perpeti.Enni.in Andrumacha Malo torquetis cũ arumnis illũ exãclari diem.Actius in Diomede:Ferre exanclauimus tyranni sęuum ingenium atq; execeabile.Idem in amphy.Pertolerarẽ vitã:cladesq; exãclarẽ ĩpatibilis.Luci.li.xxx. Quãtas quoq; mõ ærũnas.quãtosq; labores exãclaris.

¶ Exãclare effundere: Ennius in eume. Nisi patrẽ materno sanguine exanclando vlciscerer.

¶ Eliminare est exire. Enni⁹. in Medea: Exule ãtiqua ædilis fida custos corporis quid sic extra ædis exanimata eliminat. Acti. in phœnissis: Egredere exi efferre limina vrbe. Idẽ in melea. Timide eliminor: clamore simul agnita vox ad aures accidit. Var. in sera. Occipitiũ aruio deo ostẽdo ex oraculo elimino me. ¶ Eliminare rursum excludere. Pac. in dolo. Vbi ille est me miserã qm̃ clamor eliminat. Pompo. Conclauos istic manet: eliminabo extra ædis coniugẽ.

¶ Euadere exire tendere. Teren. in phor. Quid hic cœptat: aut quo euadet hodie Lu. li. xxvj. Euadat saltem aliquid: aliqua conatus sum. Plau. in asina. Demiror quid sit: & quo euadat: sum in metu.

¶ Euadere fieri produci M. T. in philip. li. ij. An verberare ne non putaremus naturæ potuisse improbũ euadere?

¶ Euadere est liberari. Salu. in iugur. bellu: At ni Marius signa inferre atq; euadere oppido properauisset, profecto cuncti aut magna pars Siccensiũ fidẽ mutauissent Vir. li. ix. Nostras ne euadere demens Sperasti te posse manus? Luc. li. xxv. Iccirco oẽs euasuros cẽsent ægritudinẽ. Sisen. hist. li. iiij. Cohors vna post concitata qua ritus erat interrupta euadit.

¶ Euadere ascendere. Vir. ænei. li. ij. Euadit ad sũmi fastigia culminis.

¶ Euadere apparere. Vir. ænei. li. ij. Vt tãdẽ ante oculos euasit. & ora parentum.

¶ Excipere est seiungere separare. Vir. li. ix. Ipsũ illũ clypeum cristasq; rubentis excipiam forti.

¶ Excipere excusare vel celare. Plau. in aulu. Neq; partem tibi ab eo coi est indipisces: neq; furẽ excipies.

¶ Excipere est suscipere. Vir. ęnei. li. iij. Heu q te casus deiectam coniuge tanto excipit M. T. in verrẽ de suppliciis: Filiorum suorum postremum spiritum ore excipere liceret

¶ Excipit opprimit vel circumuenit. Vir. ęnei. li. ij. Et scelerũ furiis agitatus orestes Excipit incautũ. M. T. ad Põpe. li. iiij. Quos insepultos reliquisset eos: quos e mari propter vim tẽpestatis excipe nõ potuissent: innocentes necaueriot. Vir. in Bucolic. Non ego te vidi damonis pessime caprum Excipere insidiis?

¶ Excipere manere habere. Vir. geor. li. iiij. Ergo ipsas quis augusti terminus æui Excipiat.

¶ Excipe captare Cice. de orato. li. ij. Quædam dari ex hac vita ad pertractãdos animos hominũ & ad excipiendas eorũ voluntates.

¶ Explorare est intentius obseruare Vir. li. ix. Necnõ & trepidi formidine portas Explorãt. M. T. de offi. li. iij. Hac vi non mutatur nisi exploratũ quidẽ habeat. id animo neminẽ voq; suspicaturũ.

¶ Explorare verom inquirere. Virg. ęnei. li. j. Exire lucosq; explorare nouos.

¶ Explorare probare M. T. in verrẽ actiune. ij. Tũ in reliquis explorata atq; prouisa Luci. li. xxix. Certum scio esse vt dicis. Nã mihi erãt de illo explorata oĩa M. T. de senectute: Quis est tã stultus: quis adolescẽs cui sit exploratum se ad vesperum esse victurũ.

¶ Explorare siccare Vir. geor. li. j. Et sospẽsa focis exploret robora fumus.

¶ Exercere fatigare. Teren. in adelphis: Insane: ego te exercebo hodie: vt dignos es silicernũ.

¶ Exercere agitare vel cõmouere. M. T. de offi. lib. j. Exercenda est etiam facilitas & altitudo animi. Virg. ænei. li. v. Nate iliacis exercite fatis.

¶ Exercere insequi Vir. ænei. lib. iiij. Tum vos o tyrij stirpẽ & genus oẽ futurũ Exercete odiis.

¶ Exercere solidare Salustio in iugurtha: Nabdalsa exercito corpore Cice. in tuscu. Equidẽ meos casus in quibus me fortuna vehementer exercuit.

¶ Exercere imponere impare Vir. geor. li. ij. Tunc demuq; dura exerce imperia & ramos compesce fluentis. Plau. in Amphitrione: Si in me exercituros: quæsu in paries primus domes.

¶ Exercere in meliorẽ vsum & fructuz formare Vir. geor. li. j. Exercetq; frequẽs tellurẽ: atq; impat aruis.

¶ Equites cũ consuetudine aut a magistro equorum aut a sessore appellamus. Virg. li. viij. Interea premissi equites ex vrbe latina & li. x. Effusumq; equitẽ super ipse secutus.

¶ Equites Vir. geor. li. iij. Equus dici voluit: Impositi dorsu atq; equitem docuere sub armis Insultare solo & gressus glomerare soperbos

¶ Exterritũ pauefactũ significat Vir. li. v. Plausumq; exterrita pẽnis Dat tecto ingentẽ Var. in eume. Videmos populum furiis instinctũ tribus diuersuz ferri exterritu; formidine.

¶ Exterritum accensum inflãmatũ Vir. geor. li. iij. Seuit agris asperq; siti atq; exterritus æstu.

¶ Experiri est pati sentire Vir. ęnei. li. j. Vos & cyclupes saxa. Experti Teren. in ecyra: Nam fuisse erga me mi en ingenio expertus sum.

¶ Experiri tentare Vir. ænei. li. iiij. Nequid inexpertũ frustra moritura relinquat Terẽ. in euno. Oĩa prius experiri cõsilio q armis sapientẽ decet Lu. lib. trigesimo Summati tamẽ experiar rescribere paucis. Plaut⁹ in asina. Dignos adire atq; experiri certũ est mihi.

¶ Experiri scire M. T. in epistola ad Brutũ li. vij. His cõtraria atq; parata vt eẽ soleat expert⁹ sum. Vir. li. xi. no. Experto credite q̃tus in clypeũ assurgat.

¶ Exire manifestã habet significationẽ: vt Terentius in eunucho: Exi foras scelesto: at etiã restitas fugitiue.

¶ Exire euadere. Lu. lib. vigesimo octauo. Ne hoc fasciat: atq; ærũna exeatis.

¶ Exire euitare Vir. li. v. Corpore tela modo atq; oculis vigilantibus exit.

¶ Exire erumpere Vir. ęnei. li. iij. Nũ sic aggeribus ru

ptis cum spumeus amnis exit.

¶ Expedire vtile esse. Terē. in heautō. Expedit bonas esse vobis nobis quibus cū est res nō sinūt. Luc. li. xxv. Ego eam aut pueritiam: aut me amare expediat dictis. Terē. in phormiōe: Atq; ea si potes verba expedi.

¶ Expediri liberari Vir. æneī. li. ij. flāmā iter & hostis expedior. Teren. in ecyra: Teq; hoc crimine expedi Si senna hist. li. iiij. Funis expediunt claustra foribus imposita periclitantur.

¶ Expedire proferre Vir. æneī. li. j. Cereremq; canistris. Expediūt M. T. in Verrē: de supplicijs: Hominē pro ripi. atq; in foro medio nudari: ac deligari & virgas expediri iuber.

¶ Enixa dicitur partu leuata. Virg. ęneī. li. iij. Seruitio enixæ tulimus.

¶ Efferre subdere. Luc. lib. xxvj. Depugnabūt proci ipsi & moriétur ac se vltro efferent.

¶ Efferre signat proferre. Vir. li. v. Tūc satus anchisa cæstus pater extulit ęquos. Et li. ij. Me ne efferre pedē genitor. Luci. li. xvj. Ego vbi quē ex precordijs efferre versum. Enni. in medea: Vtinā ne vnq̄ me de cordis cupido corde pedem extulisse.

¶ Efferre ostendere Vir. li. viij. Vt belli signū laurenti Tornus ab arce Extulit.

¶ Efferre erigere leuare Vir. li. v. Ostēdit dextrā insurgens entellus: & alte extulit. Luc. li. xxx. Contiuuo simul ac paulo vehemētius aura Inflarit fluctus erexerit extuleritq;.

¶ Efferre edere prouehere. Vir. geor. li. ij. Extulit hęc decios marios. Lu. li. xxvj. Non iccirco extollitur vel iræ vel gaudij dator M. T. in horten. Præter cæteros nostra extulit ciuitas.

¶ Efferre extollere M. T. d̄. signis: Nimirū forsitā hęc illi mirētur atq; efferant M. T. de of. li. ij. Ita eos viros susceperūt: maximisq; efferunt laudibus. Luc. lib. xxx. Oīa alia in q̄bus efferimur reb⁹ ne ego multis loquar

¶ Extollere differre. Ceci. in Plotio: Abi intro atq; ista hæc aufert: tū hodie extollat nuptias.

¶ Explere dicitur īplere Lucr. li. iij. Atq; explere bonis rebus satiareq; nunq̄ Vir. geor. li. iij. Improbus ingluuiem ranisq; loquacibus explet.

¶ Explere minuere Vir. li. vj. Discedam explebo nūerum: reddarq; tenebris.

¶ Educere erigere Vir. li. vj. Arāq; sepulchri Cōgere arboribus: cœloq; educere certāt.

¶ Educere dicitur exuere Vir. li. x. Hoc dicēs eduxit corpore telum.

¶ Educere educare Teren. in adel. Eduxi a paruulo habui amaui pro meo.

¶ Expedire colligere M. T. ad cæsarē iuniorē li. j. Ex cęteris autem generibus tunc pecunia expedietur cū legionibus victricibus erunt quæ spopondimus persoluenda.

¶ Excutere dicitur cōmouere Vir. li. xij. Gaudetq; comantis excutiens ceruice thoros M. T u. de offi. lib. ij. Explica atq; excute intelligentiam tuam.

¶ Excutere emittere Vir. li. ix. Excussus acōteus Fulminis in morem.

¶ Excutere excludere deijcere Vir. æneī. li. iiij. Excutimur cursu & cæcis erram⁹ in vndis. Luc. li. xxx. Ipso cū domino calce oēs excutiamus.

¶ Excutere eligere M. T. in philippicis li. xij. Iuuētutem oēm extra italiam excussimus.

¶ Exponere ostendere M. T. de signis: Vocat ad cœnā. deinde ipse pretorem. exponit suas copias oēs.

¶ Exponere deponere Vir. li. ix. Socios de puppibus altis Pontibus exponunt.

¶ Exponere differere M. T. in philip. li. j. Exponā vobis breuiter cōsilium ꝓfectionis & regressiōis meę.

¶ Exponere abijcere. Terē. in heauton: Erat hic Corinthia anus haud īpura: ei dedi exponendam.

¶ Expositū subiectum M. T. in verrē actiōe. ij. Cū tibi exposita esset ad prandiū oīs Pāphilia.

¶ Exornare fœdare. Teren. in heautō. Ego ne si viuo adeo deplexū: adeo exornatum reddā: vt dum viuat meminerit semper mei.

¶ Exornare ornare M. T. in verrem de signis: Ornat ample magnificeq; tricliniū. Terē. i eunucho: Iā visus est dudum q̄a varia veste exornatus fuit. Cicę. de ora. Qui oēs eloquētes fuerūt. & rationē suā & reipublicæ dignitatē exornabant.

¶ Explicare ostēdere explanare M. T. in verrē de signis Vitā alterius totā explicare. Idē de offi. li. iij. Vt q̄dam sibi cōcedantur: quo facilius quæ volūt explicēt

¶ Explicare emittere extendere: Quæ virtus ꝑter cæteras totā se ad alienas porrigit vtilitates atq; explicat Var. Sesque vlixe: Vias stelligeras ętheris explicās ęre cauo sonitū hic in cothurnis.

¶ Explicare exercere M. T. de of. li. iij. Explica atq; excute intelligētiā tuā. vt videas quę sit in eas species firma notio viri boni.

¶ Exui est exolui Vir. ęneī. li. ij. Sustulit exutas vīclis ad sydera palmas.

¶ Exui nudari Vir. li. v. Magna ossa lacertosq; exuit.

¶ Exuere deponere Vir. æneī. li. iiij. Et siquis precib⁹ locus: exue mentē. ¶ Exui liberari Lucil. lib. xxx. Vū domū vix redeat: vixq; hoc exuat se.

¶ Excidere cædere. M. T. philippi. li. ij. Excidāt gladij. cruenta arma de manibus.

¶ Excidere i oblioionē dare. Vir. æneī. li. j. Nec dū etiam causę irarū sęuiq; dolores Exciderant animo.

¶ Eiectū dicitur exclusū Vir. li. ix. Nec non targnius eiectū porsenna iubebat Accipe Luc. li. xxix. Vbi erat scopios eijcere abs te q̄ primū & ꝑdere amorē.

Eiectū extēsū Vir. li. x. Eiectoq; incūbit cernu⁹ armo.

¶ Exultare seuire M. T. de rep. li. ij. Quę sanguie ali-

tur:quo in omni crudelitate sic exultat: vt vix hoim acerbis funeribus satietur.

¶ Exultare est gesto vel dictu iniuriam facere Luc.li. trigesimo. Quin tot ũ perurges debella siuedecueras exultes:sollicites Vr.li.v. Exultantiaq; haurit corda pauor pulsans.

¶ Exultare gloriari cũ iactãtia Vir.li.x. Exultat smazon. M.T. in hortẽsio: Imbecillis autẽ est pudoris magister timoris: qui si quãdo errauerit statim spe ipunitatis exultat. Et de senectute: Et Hãnibalẽ iuueniliter exultantem patientia sua moliebat.

¶ Exultare supra modum exilire & efferri. M.Tu.de rep. Est igitur quoddã turbulentum in hominibus singulis: qd vel exultat voluptate vel molestia frangitur.

¶ Eligere habet significationẽ apertam.

¶ Eligere defatigare. Luc.li.xxx. Corrumpat prorsus ad neruos omnes eligat.

¶ Excludere liberare. Luc.li.xxvij. Primus qua virtute seruitutẽ excluserit.

¶ Excludere signat eijcere: Teren. in eunucho: Exclusit reuocat redeam.

¶ Excidere dissentire. Lu.li.xxvij. Metuo vt fieri possit: ego ab archilocho excido.

¶ Expectare dicit manere obseruare. Terẽ. in Andria expecto quid velis.

¶ Expectare sperare M.T. de offi.li.ij. Est enim deterior qui accipit atq; etiã ad expectandũ semper paratior. Vir. geor.li.j. Sed illos expectata seges vanis elusit aristis.

¶ Expectare est adeo poscere.

¶ Expetere accipere Plautus in amphitrione: Ergo in seruiture expetunt multa iniqua

¶ Expetere transferre euadere: Plau. in Amphitrione suãq; vt culpem in mortalẽ expetere vt sinat.

¶ De dictionibus ab F. Littera incipientibus.

FOelix dicitur fortunat⁹ beatus Vir.æne. li.iij. O foelix vna añ alias priameia virgo Foelix ppicius. Vir.æne.li.j. An phoebi soror: an nympharũ sanguis vna Sis foelix. ¶ Foelix fructuosus ferax: Vir.ge. li.ij. Exijt ad coelũ ramis foelicibus arbos. Var. de vita patrũ li.ij. Cõtra nouo marito: cũ item e foco vnctiõe ex foelici arbore & inæquali aqua allata esset.

¶ Fastigium ima altitudo. Vir. geor.li.ij. Forsitan & scrobibus quæ sint fastigia quæras. Var. de re ru.lib.j. Aquam quæ de coelo venit recipere potest: aut fastigiũ vt exeat fuodo aggeris.

¶ Ferre ostentare. Vir.li.x. Captiuo vt se ferret in auro Venatrix.

¶ Ferre cõsuetudine portare dicimus Vir.li.v. Vix il lam famuli phegeus: sabarisq; ferebant.

¶ Ferre habere Vir.li.v. In magno munere cy se⁹ Ferre sui dederat monumentũ & pignus amoris. Cum filius oomen suum ferre voluisset.

¶ Ferre pati Vir.æneí.li.ij. Miserere aí non digna ferẽtis. Luc.li.xxvij. Cęterũ quicqd sit qd nõ sit fero ęquo aio ac fortiter pręlio captiuos prędones nõ posses eaz amplius perferre: tamen suadet & notat. Terẽ. in heauton: Nam quẽ ferret si parentẽ suũ non ferret.

¶ Ferre cõferere Vir.li.v. Quibus acer eryx in proelia suetus ferre manum.

¶ Ferre disturbare. Vir.æneí.li.j. Quippe ferãt rapidi secum: verrantq; per auras. Et li.ij. Alij rapiũt incensa feruntq; pergama.

¶ Ferre dicere noiare Vir.æneí.li.ij. Et foelus expẽdisse merentem Laocuonta ferũt. Et lib.iij. Quæ nũc samothracia fertur.

¶ Ferre dare exhibere. Vir.lib.iij. Sacra dioneæ matri diuisq; ferebam.

¶ Ferre efferre. Vir.li.xj. Legati respõsa ferunt M.T. de suppli. prohibetur suis liberis cibuz vestitũq; ferre: Lu.lib.xxx. Colligere auxiliũ tacersi est indigna vt ferã.

¶ Ferre dirigere ducere. Vir.li.vj. Hic via tartarei quę fert acherontis ad vndã. Lucil.li.xxx. Et sola ex multis nũc nostra poemata ferri.

¶ Fluere est decurrere Vir. Geor.li.j. Hæc eadẽ argenti riuos. ærisq; metalla. Ostẽdit venis. atq; auro pluri ma fluxit.

¶ Fluere minui deficere Vir.ęneí.li.ij. Ex illo fluere ac retro sublapsa referri Spes danaum.

¶ Fluere latios ac liberi⁹ excrescere Vir. geor.li.ij. Tũ deniq; dura Exerce impia & ramos compesce fluẽtis.

¶ Fatum signat decretum & voluntatẽ Vir.æneí.lib. v. Heu stirpem inuisam & fatis contraria nostris Fata phrygum. Idem li.vij. Filius huic fato diuum plesq; virilis Nulla fuit.

¶ Fatigare percutere. Vir.li.ix. Versaque iuuencum. Terga fatigamus hasta.

¶ Fatigare excitare vel increpare vel hortari. Vir.lib. iuj. Sociosq; fatigat Præcipites vigilate viri.

¶ Fatigare instigare cogere Vir.li.ix. Collecta fatigat Ex longo rabies & siccæ sanguine fauces.

¶ Fatigare ad lassitudinez deducere Vir.li.v. Veloces iaculo ceruos cursuq; fatigat. Et li.ix. Quos nulla fatigãt prælia.

¶ Foeduz consuetudine est deforme: Terẽ. in Eunu. Nũc tibi videtur foedus: quia illã nõ habet.

¶ Foedum execrandũ Vir.lib.vij. Auersusq; refugit Foeda ministeria.

¶ Factio dicitur malorum consensus & conspiratio. Salustius in Iugurtino bello: Inter bouos amicitia: inter malos factio.

¶ Factio item signat opulentiã abundantiam & nobilitatẽ: Plau. Sed iã metuo hercle: ne nimis stulte fecerit qui ex tãta factione atq; opibus ea suz ausus aggredi Plau. in Aulularia: Istas magnas factiões dotes dapsiles. Idem in trinum. Vestras cum vestris factiões: atq; opes. Turpilius in Trasilione: Non vtilitate factione

fretus interdicite. Cecilius: Alta eorum famã occulta bat factio.

¶ Ferox est sæuus & indomabilis translatum a feritate Vir.li.iiij. Ac frena ferox spumantia mandit M.T. de offi.li.j. Vt equos propter crebras cõtẽtiones ꝑlio rum ferocitate exultãtes domitoribus tradere solent. Terẽ.io eunu. Adeo ne ferox quia hẽs, impiũ ibeluas.

¶ Ferox sum illa re dicitur: vt ista re sum fretus vel arrogans Titin. in fullonibus: Videram ego te virginem formosissimã esse: sponso esse superbam: forma esse ferocem. Plau. in milite: Vt donatum equũ: qui forma ẽ ferox. Actius: neq; vi tanq̃ quisq̃ est: neq; tã abundãs fortunis ferox. M.T. ad Cęsarẽ iuniorẽ li.j. Itaq; vereor ne feroci orõne faciãt tuta ꝑclara iudicia telo.

¶ Ferox sumitur curdatus vel facetus Plau. in milite glorioso: Nam tu q̃uis potis sis facere vt fluat facetijs & quia tecũ eram. propterea aio eram ferocior.

¶ Fama est opinio secundũ consuetudinem Virgilius æneι. li. iij. Fama volat pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem.

¶ Fama spes ꝓfuturi nois. vir. æneι. li. iiij. Non munera tẽplis quippe tuis ferimus famãq; fouem⁹ inanem.

¶ Famosum infamẽ. Cice. de oratore. li. ij. Nõ pol inquit audeo: nã me ad famosas vetuit mater accedere.

¶ Fama est rursum infamia Vir. ænei. lib. iiij. Neq; eñi specie famaue mouetur. Vnde & famosum dictũ infame. Terẽ. in adelphis: Maledicta fama mcũ amorẽ in se transtulit. Plau. in asinaria: Qui etiã me miserõ facit flagitijs suis. Luc. saty. lib. ix. Quintus opimus ille tamen pater huius formosos fuit & famosus. verũq; primo adolescẽs posterius da rectius sese. Turpili⁹ in pedio: Queso omittite ac deserite meretricem: quæ te semei nacta est: semp studuit perdere degere despoliare opplereq; adeo fama ac flagitijs M.T. de rep. lib. iiij. Atq; etiam siqua erat famosa cognatio serui non ferebant Salusti. in Iugurta: Is postq̃ largitionẽ famosam impudentemq;. Neuius De subito famã tollũt siquã solam videmus in via.

¶ Fortis est celer. Lucre. li. iiij. Aot quidnaʒ tremulis fecere artub⁹ hedi consimile ĩ cursu possint & fortis equis. Virgilius libro. xiij. Quid tam egregium si fœmina forti Fidis equo?

¶ Fortis rursũ formosa. Plau. ĩ mil. & q̃d fortis visa ẽ

¶ Fortis etiã diues. Plau. in trinum. Eum sororem despondisse snam in tã fortẽ familiã id est diuitẽ & copiosam. Affra. fratris. Formosa virgo est votis dimidiuʒ vocãt isti dimidiũ dotis q̃ dotis negligũt: vxoris preterea fortis. Luc. lib. xxx. Oẽs formosi fortes: tibi ergo improbus esto.

¶ Fortis magnarũ viriũ. Vir. æne. li. j. Fortẽq; cloãtũ.

¶ Facessere est facere. Enni. in annalibus li. j. Hęc effatus: vbiq; latrones dicta facessunt. Affra. in imis: Multa atq; molesta potiri: vt dictus facesses. Vir. ænei. lib. iiij. Imperio læti parẽt ac iussa facessunt.

¶ Facessere signat recedere. Enni. in eumenidi. Dicu vicisse Orestem. vos ab hoc facessite. Titin. in gemina. At aliquis vestrorum nõciet geminæ: vt reo suas ꝓcuret ædibus facessat. Pacu. in teucro: Te repudio nec recipio naturam dico facessi. Item: Facessite hic omnes: parũper tu mane. Cicero de legibos li. j. Paulisp facẽssant rogemus. Affranius in liberto: Nolo hic te videat dominus est puer facesse hinc. Plau. in rudẽte: Siquidẽ sis pudicus hinc facessas M.T. in hortensio. Facessant igitur omnes qui docere nihil possunt quo melius sapientiusq; viuamus.

¶ Fatiscere est aperire rursũ vel deficere. Actius in epinausimache: Tam en ante fatiscat q̃ tuam imploeeʒ fidem Pacuuius in doloreste: Vt si ita sunt promerita vestra æquiparare vt queã vereo e nisi vnq̃ fatiscere quod qui boni.

¶ Ferns signat equum nõ solũ fictum sed etiã verum Vir. ænei. li. ij. Inq; feri curuã cũpagibus aluõ Contorsit. Acti⁹ in medea: Perite in stabulis frenos immitiẽs feris.

¶ Ferus item signat ceruum Vir. ænei. lib. viij. Pectebatq; ferum: puroq; in fonte lauabat.

¶ Fuga signat citus cursus. Vir. ænei. lib. j. Vel qualis equos threissa fatigat Harpalice volucreuq; fuga preuertitur hebrum.

¶ Fuga itẽ volarũ signat Vir. Celeriq; fuga sub sydera lapsę. Semesã prędã & vestigia fœda relinquũt.

¶ Fuga itẽ dicitur nauigatio. Actius in telepho: Remisq; nexi properiter naue in fugam transeunt Virgi. ænei. li. v. Ipsę iã matres: ipsi quibus aspera quondam Visa maris facies & nõ tolerabile numẽ ire volunt: omneq; fugæ perferre laborẽ. Idẽ li. iiij. Non fugis hic preceps: dũ precipitare potestas? Idẽ li. iij. Tendũt vela noti fugimus spumantibus vndis. Plau. in Asinaria: Remigio veloq; q̃tum potes festina & fuge.

¶ Fuga vehemens afflatus Vir. geor. li. iiij. Ille volat: simul arua fuga. simul æquoea verrens.

¶ Frigit correpta patria syllaba signat erigit Acti⁹ in meleagro: Frigit fricantem curpus actium occulte abstruso in flumine. Idem in eodem: Frigit æstas rubore ex oculis fulgens flammeo.

¶ Frigere & frigutire cũ sono subsilire Plaut. in Cassina. Nãquid frigutis? Naʒ q̃d istuc cupide petis? Affranius in priuiguo. Occasitone certa mulier inuolat. in collũ plorat: occurrit nepos pausillus neptis porro de lecto frigit.

¶ Fingere est iungere. Affra. eodẽ poculo bibo eodeʒ amplector labra labellis fingens cõpono.

¶ Fingere cõponere Vir. geor. li. ij. Persequitue vitem attundẽs fingitq; putando M.T. de finibus bo. & malo. li. v. Vt alia in primo ortu perficere. alia progrediẽte ætate fingere. Idẽ de offi. li. iij. Fictã & cõmentitiam fabulam prolatam dicunt a Platone.

¶ Fingere parare Luc. li. xxviij. Sed fuga fingitur tim

do vadit pede pcitus. M. Cato de liberis educan. Magnum est enim: vt Ariston scribit primordio puerili: quemadmodum incipiat fingat quasi euadat.

¶ Fingere effigiare vel formare & facere M. T. de rep. li. iiij. Ego vero eodem quo ille Homerum redimitum coronis & delibutum vnguētis ex ea vrbe quā ipse finxit. Idem de deorum natura li. ij. Deida in ore sit aliena lingua finita dētibus: & vocē immoderate pfusam fingit & terminat Vir. ęnei. li. ij. Nec si miserū fortuna Sinonē Finxit: Vanū etiā mendacēq improba finget M. T. li. ij. Virū bonū fingimus de eius libratiōe & cōsultatione Salu. in Catilinæ bello. Quę natura ventri prona atq obedientia finxit. Plau. in Asina. Nam nec fictū vsq nec pictum nec scriptum in poematis Var. in Taphemenippo: Vt hirūdines figulis oblitis luto tegulas fingebant.

¶ Fingere simulare mendacium. Affra. fratris: Nūc vide hoc quo pacto aurū in mediū proferam: tu calcaria cogita: vt finge fabricare vt libet. Vir. geo. li. ij. Nō hic te carmine ficto Atq per ambages Teren. in andria: Effingunt quandam inter se nunc fallaciā. Vir. lib. xj. Vel cum se pauidum cōtra mea iurgia fingit Artificis scelus M. T. de fi. bonorū & malorum lib. v. Talibus exemplis non fictæ solum fabulæ: sed etiam historie referte.

¶ Facinus factū Salu. in Catilina. Qui aliquo negotio intenti preclari facinoris aut bonæ artis famā quærit. Terē. in heautō: Non fit sine periculo facinus magnū nec memorabile M. T. de of. li. iij. Promissum potius non faciendum q̄ tetrū facinus esse: ad quod suscipiendum non libido voluptatis impelleret.

¶ Facinus sursum scelus Salu. in Catilinę bello: Sed in ea coniuratione fuit. Q. Curius natus haud obscuro loco flagitijs atq facinoribus coopertus M. T. de offi. li. iij. Ad hoc nullis fraus aberit: nullum facinus.

¶ Furtum est occulta surreptio: Vir. geor. li. iij. Vulcani martisq dolos & dulcia furta.

¶ Furtū insidiæ. Salu. lib. j. Profectus vicos castellaq incēdere: & fuga cultorū: deserta igni vastare: neq elate: aut securissimus metu gentis ad furta belli peridoneæ. Vir. ęnei. li. xj. Furta paro belli conuexo in tramite siluæ: Et armato bluias obsidam milite fauces.

¶ Fures etiam serui dicti sunt Vir. in buc. Quid domini facient: audēt cum talia fures.

¶ Fiducia cōfidentia Vir. æneī. li. ix. Cernis quæ rutulos habeat fiducia rerum.

¶ Fiducia est audacia. Salustius li. ij. Ita fiducia q̄ argumēta pugnatores dimittunt.

¶ Fatigare cohibere cōprimere M. T. de of. li. iiij. Qui non verbis sunt & disputatione philosophorum sz vinculis & carcere fatigādi.

¶ Fatigare cōmouere perturbare Vir. æneī. lib. j. Quæ mare ounc terrasq metu cœlumq fatigat.

¶ Frigoris quæ sit significantia manifestum est Virg. geor. li. j. Frigusq calorēq iter. Et Luc. Frigus vt a finitijs calor a sole: æstus ab vndis æquoris.

¶ Frigus metus. Virg. ęnei. lib. j. Aeneę soluūtur frigore mēbra.

¶ Frigus æris natura. Vir. geor. li. ij. At sceleratum exquirere frigus difficile.

¶ Frigidum venenatū. Vir. in bucco. Frigidus in pratis cantando rūpitur anguis.

¶ Frigidus mortuus. Vir. lib. ix. Voluitur ille vomēs calidum de pectore flumē Frigidus.

¶ Frigidū segne imbecille. Vir. li. j. Largus opū & lingua melior: sed frigida bello Dextera.

¶ Ferire vsu signat percutere. Vir. in buc. Cornu ferit ille: caueto. M. T. de supplicijs: Feriūtur securi lętaris tu in omnium gemitu & triumphas.

¶ Ferire sancire firmare. Vir. æoei. li. x. Haud morata coniungit opes: fœdusq ferit.

¶ Fouere est nutrire puehere. Vir. geor. li. iij. Hic nescio qua dulcedine læti progeniē: nidosq fouent. Et ęnei. li. j. Tandē tenditq fouetq Luci. li. xxix. Ventrē alienū tum fouere ex mollito ordeo vti cataplasmo.

¶ Fouere aspergere Vir. li. xij. Fouit ea vulnus lympha longeuus iapix.

¶ Fouere constituere Vir. li. iiij. Sub terra fouere lares Et ęnei. li. j. Et interdum gremo fouet inscia dido Insideat q̄tus miserę deus.

¶ Fœtū signat plenū Vir. ęnei. li. j. Loca fœta furentibus austris. Et li. ij. Scādit fatalia machina muros Fœta armis Varro in Υψωθεισαυτον Non videtis vnus vt et paruulus amor ardifera lāpade.

¶ Fœtū onere leuatū Vir. li. ix. Fecerat & viridi fœtam mauortis in antro. Et geor. li. iij. Nec tibi more patrū niueę mulctraria vaccę Implebūt Varro de vita populi romani li. ij. Mensę anteponebantur cum culina ac vino in quo veniebant ad fœtam amicę gratulatū dijs mactabant.

¶ Fasces quam habeat significationē manifestum est Virg. geor. lib. ij. Illum non populi fasces nō purpura regum flexit.

¶ Fascem consulē posuit Vir. geor. li. ij. Iniusto sub fasce viam dum capit.

¶ Fascem onus. Idem in buccolicis. Ego hoc te fasce leuabo.

¶ Fundere. prosternere iacere. Vir. li. j. Quā septē ingētia victor Corpora fundat humo.

¶ Fusus sine mente: ac sine substentaculo iacens. M. Tu. in philippi. li. j. Scęleratissimorum hostium exercitum fusum cęsumq cognoui.

¶ Fundere dare Vir. in buc. Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. Ci. Tuscula li. v. Vt aut flores aut fundant baccas.

¶ Fundere dicere Vir. Aeneidos lib. iij. Talia fundebat lacbrymans. Plautus in Asinaria: Nę ille ecastor fœnerato fundit.

¶ Fundere fugare. Virgilius æneidos libro secundo. Illi etiam siquos obscura nocte per vmbram. Fudim⁹ insidijs: totaq; agitauimus vrbe. Appatent.

¶ Fūdere dimittere. Virgilius georgico. libro quarto. Ruūtq; effusi carcere currus. Et libro decimo. Cristisq; a vertice flamma Funditur.

¶ Filum lintamentum. Lu. libro decimonono. Surge mulier: ducito filum non malum.

¶ Flagitium periculum. Luc. lib. xxx. Qui æde pulcēte minus & p̄eunt rectius multo & sine flagitio.

¶ Fides quid sit manifestū est: vt Virgilius lib. primo. Cana fides & vesta.

¶ Fidesq; chordæ appellantur. M. Tu. in Hortensio: Ponendæ sunt fides & tibiæ. Et Virgilius libru sexto. Threicia fretus cithara fidibusq; canoria.

¶ Facere apertam habet significationem.

¶ Facere rem diuinam religionibus exhibere. Plau. in aul. mulsi cōiugalē plenā faciā tibi fideliā. Virg. in buc. Cum faciam vitula pro frugibus ipse venito.

¶ De Dictionibus ab. G. Littera incipientibua.

GRaue grauidū. Virg. libro primo. Donec regina sacerdos Marte grauis.

¶ Graue plenū. Vir. in buc. Non insueta grauis tentabūt pabula fœtas. Et georg. li. iiij. Et grauido superāt vix vbere limen. Et libro primo æneidos. Tū pietate grauem ac meritis.

¶ Graue fœcundum ac frugiferum. Virgilius georg. libro tertio. Quid labor aut benefacta iuuāt? quidquid vomere terras Inuertisse grauis?

¶ Graue secundū consuetudinē pōderosuz. Virgili⁹. geor. lib. j. Vomis & inflexi primuz graue robur aratri Terē. in heautō. Huic tā grauis hos q̄so. M. T. de offi. lib. j. Aut certe omni pondere grauior habeuda est.

¶ Graue amarum Var. in quinquatribus. Absinthiū vti bibam grauem & castorem leueq; robur.

¶ Graue multum & valde significare veteres probant Titinnius in psaltria. Grauiq; obsonio conuiuas. Naz & grauiter multū intelligitur. Cecil. in Plotio. Placere hoc cœpit grauiter postq̄ est mortua. Actius in Deiphœbo Aut infando homine gnatula erat: aut arena si ex sole quiq; amico amic⁹ vnq̄ grauis neq; hostis fuit. Salustius historiarū libro. iij. Nam his p̄ter solita vitiosis magistratibus cum per oēm ꝓuinciam in fœcunditate biennij ꝓximi graue preciū fructibus esset. M. T. de offi. lib. j. Nec vero audiendi grauiter qui inimicis irascenduz putant. Luc. libro. j. Humana aute oculos fœde cum vita iaceret in terris oppressa graui sub religione. Varro in gerunto didascolo. Vbi graues pascantur atq; alantur pauonum greges.

¶ Graue grandęuum. Virgilius libro quinto. Hic grauis entellum dictis castigat acestes.

¶ Graue molestum. M. T. de senectute. Quod nunq̄ senectutē tibi grauem esse senserim. In eodem. Facilius in murbos incidunt adolescentes grauius ægrotant: tristius curantur. Salustius libro. ij. Et continet grauis.

¶ Graue nocens. Virgilius georgicorū libro quarto. Galbaneoq; agitare grauis. M. Tullius de offi. lib. iij. Magnum illi bellum per fugam hominum & grauem aduersarium imperij sustulisset.

¶ Graue triste. Actius in erigona. Sed vbi ad finem vētum est in quo illum fors sectabatur loco atq; orestes graui sacerdos ferro prompto astituere. Vir. libro. viij. Grauior ne nuncius aures Vulneret.

¶ Graue forte. Virgilius libro duodecimo. Ferit ense grauem thymbræus osyrim.

¶ Graue vtile. M. Tu. de officijs libro primo. Vt iam sint alia grauiora atq; meliora: tamē nos studia nostra naturæ regula metiamur.

¶ Graue solidum & firmū. Actius in adamante. Veneficijs hostium deperisti & graue. Idem in victegrasia: Id quod facis gratum & graue est. M. T. in hortensio: Vnde ad agendum aut dicendum copia depromi maior grauissimorum exemplorum quasi incorruptorū testimoniorum potest.

¶ Graue sapiens cum auctoritate. M. T. de officijs li. primo. Quæ grauis & fortis ciuis & rep. dignus principatu fugiet atq; oderit. Et in hortēsio. Quid enim aut Herodoto dulcius aut Thucidide grauius?

¶ Graue necessarium. Lu. lib. vigesimonono. Habeasq; animo mihi admodum causam grauem fore: quæ me ab vllo commodo abducat tuo.

¶ Grassari dicitur supra modum sæuire.

¶ Grassari etiam dicimus ambulare Titin. in veliterna Vnde thēsam atq; malos sine eam pedibus grassari cōfingere superbiam. Neuius in pedio. Certamus si me diploidi a recta grassatur via. Idem in pedio. Nunc me res ipsa reprimit sæpe hæc eadem grassatus via. Affranius in excepto. Consimili grassantur via a quibus hic est omnis cultus

¶ Garrulę dr̄r aues canorę & hilares. Vir. geor. li. iiij. Garrula q̄ tignis nidum supendit hirundo.

¶ Garrulus est rursum cordat⁹. Var. in peripl⁹. In hac ciuitate tm̄ regnabit. Dionysi⁹ homo garrulus & acer.

¶ Gemini dr̄r ex vno vtero & vno die æditi Virg. lib. ix. geminos huic vbera circū Ludere pēdentis pueros.

¶ Geminum rursum simile. Pacuuius in hermiona. Par fortitudo gemina confidentia.

¶ Geminæ duæ. Virgilius libro sexto. Sunt geminæ. somni portæ quarum altera fertur Cornea.

¶ Gerere habere. Virgilius æneidos libro secondo. Et nos aliquod nomenq; decusq; gessimus.

¶ Gerere ferre. Virg. lib. vj. Bella manu letumq; gero. Et idem in eodem. Leuaq; ancile gerebat.

¶ Gerere facere. Virg. libro. ix. Nec te cum talia gessi. Magnanimum æneam & fata extrema secutus.

¶ Gradus cōsuetudines sunt per quos altiora domorum & ædificiorū oim scandūtur. Virg. æne. li. primo Aerea cui gradibus surgebant limina.

¶ Gradus pedum gradiẽtium vicissitudo. Virgilius geor. libro tertio gradibusq; sonare compositis.

¶ Gradus firmitas standi. M. T. de offi. lib. primo. Ne tumultuantem de gradu deijciunt.

¶ Gestire est cupere. Lu. libro trigesimo. Quanto haurire animus musarum e fontibus gestit.

¶ Gestire lætum esse Virgilius georgico. Et studio incassum videas gestire lauandi.

¶ De dictionibus ab. H. Littera incipientibus.

HErba est viride pecorum pabulum. Vir. geor. li. j. Et sulcis frumẽti q̃reret herbã. Herbam veteres palmã vel victoriã dici voluit. Virgilius Georgico. li. iij. Atq; immemor herbę Victor equus. Actius in Meleagro Gaudẽt: currunt celebrant herbã conferunt donãt tenẽt ꝑ se quisq;: cũ corona clarum constat caput. Affra. in excepto: Fit opus luculentum hoc dici herbam det.

¶ Habere satis esse. Virgilius libro. xij. Hoc habet hęc melior magnis data victima diuis.

¶ Habere planũ est quid significet: vt virg. æneì. li. iiij. Habeat secum seruetq; sepulcro. Terentius in andria. Quod habui summũ precium persolui tibi.

¶ Habere occupare. Vir. æneì. lib. ij. Hostis habet muros. Lucilius lib. xxx. Hoc tũ ille habebat & fere oẽm apuliã. Plau. in aulu. Postremo hũc iam perscrutaui: nichil habet. Teren. in andria. Certe captus est habet.

¶ Habere rursus habitare. Salusti⁹ in Catili. Credo falsa existimans ea quę de inferis memorãtur diuerso itinere malos a bonis loca tetra inculta fœda atq; formidolosa habere. Virgilius lib. septimo; Quę loca quiue habeãt homines. Affranius in excepto: Vbi hic me scis quęso habet meretrix in eapolitis. Actius in philoctete: Vbi habet vrbem agrone. Plautus in aulularia patri auoq; iam huius qui nunc hic habet.

¶ Habere dicere. Varro in taphemenippo. Saltem infernus tenebrosus κακοδαίμονας tenet atq; habet homines solicitos quod cum peius formidat q̃ fullo vlula. M. T. de. repu. lib. iij. Nam cum quereretur ex eo: quo scelere impulsum mare haberet infestum vno mioparone eodem inquit quo tu orbem terræ.

¶ Habere audire. Luc. libro. xxij. Habes omnem rem timeo ne accuset. Terentius in heauton. Habes omnẽ rem: pergam quo cœpi hoc iter.

¶ Habere dirigere. Lucilius lib. xxix. Huc alio cuz iter haberet præteriens venit.

¶ Habitare est ĩhabitare habere vti. Varro de sermone latino. li. iij. Vtrũq; mulieres & epicro cum viri quoq; habitarunt. Idem reruz diuinarũ lib. xvj. Hoc nomine antiquos secũdis rebus cumas habitasse.

¶ Hiare est aperire. Salustius histo. libro. iiij. Atq; hiauit humus multa vasta & profunda.

¶ Hiare mirari stupere. Virgilius geor. libro secundo Hunc plausu hiantẽ per cuneos geminatus enim: plebisq; patrum. Et æneì. lib. sexto. Incertus clamor frustratur hiantis. Varro in marcipore. Quicquid euidenter circũstant nõ rident credo ridere hiantes nõ audeo.

¶ Horrendum signat vitabile & terribile. Virgi. lib. vj. Horrendas canit ambages antroq; remugit

¶ Horrendũ nouũ & admirandum. Virg. æneì. lib. iij. Horrendum dictu video mirabile mõstrum. Idum libro octauo. Nascenti cui tris animas feronia mater. Horrendum dictu dederat.

¶ Horrendum ridiculum. Virgilius geor. lib. secundo Oraq; corticibus sumunt horrenda cauatis.

¶ Haurire signat exhaurire vel implere. Lu. libro. iiij. Leuat ĩtegros & cedere fontis atq; haurire. Lu. li. xxx. Quantum haurire animus musarum & fortia gestit.

¶ Haurire auare sumere. Cicero Tusculana. libro. v. Cum inexplebili cupiditate quo fluentius voluptates vndiq; hauriret eo grauius ardentiusq; sitientẽ. Virgi. æneì. libro. j. Ille impiger hausit Spumantem pateram & pleno se proluit auro.

¶ Haurire defatigare. Virgilius georgico. libro tertio, Exultantiaq; haurit Corda pauor pulsans.

¶ Haurire confodere. Virgilius libro decimo. Per tunicam squallentem auro latus haurit apertum.

¶ Haurire accipere vel audire. Virg. lib. xij. Haud hęc mollia fatu Sublatis aperire dolis. Simul hoc animo Hauri. Et lib. iiij. Vocemq; his auribus hausi.

¶ Haurire tenere. Virgilius georgico. libro quarto: Et medius sol igneus orbem hauserat.

¶ Honor est dignitas. M. T. epi. ad Cæsarem li. j. Tu cũ ea q̃ es ab senatu ſſimo cum honore tuo consecut⁹.

¶ Honor gratia & pulchritudo. Virgilius georgico. libro secundo. Frigidus & siluis aquilo discussit bonorem. Et æneì. libro primo. Lumenq; iuuente purpureũ & læto oculis afflarat honores.

¶ Honor substãtia delectatio. Virg. geor. libeo. iiij. En etiã hunc ĩpm vitæ mortalis honorem. Quẽ mihi vix.

¶ Honor cultura obseruantia. Virgilius æneì. lib. viij. semper honore meo: semper celebraberis donis.

¶ Honor integritas prudentia. Virgilius æneì. libro. j. Et rapti ganymedis honores.

¶ Honor sacrificium litatio. Virg. lib. viij. Forte die ſo lẽnem illo rex arcas honorem. Amphytroniade magno diuisq; ferebat. Plau. in aulularia. Et quidem maiorem filiũ mihi honorẽ habere q̃ eius habuisset pater.

¶ Honos dilectus amor. Virgilius libro duodecimo Per siquis amatę tangit honos animum.

¶ Honor hostia. Virgilius libro tertio. Meritos aris mactabat honores.

¶ Honor p̃mium. Virgilius libro qnto. Ipsis p̃cipue ductoribus addit honores. Luc. lib. xxx. Cui cũ vultu ac facie ludo ac sermonibus nostris virginis hoc præcium atq; hunc reddamus honorem.

¶ Honor sepultura: Cernit ibi mœstos & mortis honore carentes. Lucilius libro decimoseptimo. Nullo

honore displetu: nullo funere.

¶ De dictionibus ab. I. Littera incipientibus.

INuitare apertã habet significationẽ. Virg. lib. v. Celeri certare sagitta inuitãt: qui forte velint & p̃mia ponit. Teren. in heauton: Quam vellẽ menedemũ inuitatũ nobiscũ esse amplius M. T. in verrẽ actione secũda. Rogat Rubrium vt quos ei cõmodum sit: inuitet. Luc. libro. x. Contra inuitasse aut instigasse videntur. M. T. de se. ad quẽ fruendum non modo non retardat: verum etiam inuitat atq; allectat senectus.

¶ Inuitari est delectari. Virgi. geor. lib. primo. Inuitat genialis hyems curasq; resoluit. Turpili⁹ in transilioẽ. Onera mensa talos vitium in hoc huiusmodi quibus rebus vitam amat tum inuitari solem. Idẽ in philopatro. Lucus ipse inuitat hercle hic veneris. M. T. in hortensio. Voluptates autem nulla ad res necessarias inuitamenta afferunt senibus. Idem de rep. Idq; ipsa natura non inuitaret solum: sed etiam cogeret.

¶ Inuitare signat repleri. Plau. in amphytrione. Miri se inuitauit sese in cœna plusculum. Lucili⁹. Pulcre inuitati acceptiq; benigne. Turpilius in epiclero. Non inuitat plusculum hic sese in prandio. Salustius histo. libro. iiij. Et versi postero die multosq; properantes deseruerãt in castris nacti cum se ibi cibo vinoq; læti inuitarent. Luc. li. xxx. Cibo enim bene longinquum mortalibus morbũ in vitio esse: vbiq; inuitauit dapsylius se. Varro Sesq; vlyxe: ipsuz audi iuuo inuitati poculis large atq; benigne.

¶ Iuxta est proxime. Virgilius æneidos libro tertio. Humilis volat æquora iuxta.

¶ Iuxta est cõiunctim. Varro de vita patrũ libro. i. Cũ interea lucubrando faceret iuxta ancillas lanam.

¶ Iuxta rursus similiter. Salusti⁹ in iugurtha. Hyemẽ atq; æstatem iuxta pati. Plau. in trinũmo. Iuxtaq; eam curro cuz mea. Varro in papia pappo. Qui potest laus videri versa cum motus sepe furaces essemus atq; nequissimus ibis ac iuxta. Publius Afiicanus. Plau. in aulularia. dixi tibi mater iuxta mecum rem tenes.

¶ Insolens impudens & audax dicitur consuetudine Marcus Tullius ad Cæsarem iunioreз libro secundo. Insolens arrogans iactans. Idem de senectute. Nec certe verendum ne vera prædicans de se nimis videatur aut insolens aut loquax.

¶ Insolens rursum non solens. Teren. in andria. Quid tu Athenas insolens? Pacu. in athlanta. Quæ ægritudo insolens mentem attentat tuam? Tur. in demetrio: Timere occepit interdum oscitarier ineptus: quid michi vellem ex insolentia nesciebam. Idem in Leucadia. Quem olim oderat sectatur vltus: ac detinet ille insolens aut fastidiat carnifex. Actius in diomede. Ita effectu & tenebris obstinatus speciem amisi luminis conspiciunt insolentiam. Salust. in Catilina. Quæ tametsi animus aspernabatur insolens malarũ artium Cice. in oratore. Sed mehercle istius disputationis insolentia atq; earum quæ quasi in arte traduntur inscitia.

¶ Ingenium est naturalis sapientia. Salustius in Catilina. Ingenium nemo sine corpore exercebat.

¶ Ingenium veteres dixerunt & sua spõte vel natura. Neuius in Lycurgo: vos q regalis corporis custodias agitis ite actutum in frondifluos lucos: ingenium arbusta vinata sunt non obscuritas. Salustius histo. libro tertio. Castrisq; collatis pugna tamen ingenio loci prohibebatur. Virgilius geor. libro secundo. Nunc locus aruorum ingenij quæ robora cuiq;. Quis color.

¶ Immãe signat igẽs. Vir. li. vj. Posuitq; imania tẽpla

¶ Immane fœdum. Actius in Andromeda. Immane re habet templum obuallatum ossibus.

¶ Immane rursum minime bonum & nocens. Actius in Medea. Prima ex immani ad mansuetũ applicans. Virg. geor. libro quarto. Immanẽ ante pedes hydrum moritura puella. Actius in philocteta. Phrygiam minorem esse immane in græciam. M. T. de rep. lib. quarto. Quid pereta sensit: vt loquitur: ẽ homo impurus: sin aliter quod malo: oratione tamen immanis. Idem de officijs libro primo. Quod detestabilior eorum immanitas: qui & lacerauerunt omni scelere patriã. Virg. æenei. libro primo. Pygmalion scelere ante alios immanior omnes. Varro in Meleagro. Adde hydram lerneam & leonem. hesperidumq; bestiæ fere immanes.

¶ Intestatus est qui sine testamento perit.

¶ Intestatus est rursum cuius verbis fides non habẽt Pomponius in pictoribus: ipso cum vno seruo senex intestato proficiscitur.

¶ Inuadere est appetenter incipere. Virg. libro. xi. Aut pugnã aut aliquid iãdudum inuadere magnum. Luc. lib. xxx. Vt semel in cæli pugnas te inuadere vidi.

¶ Inuadere rursum inuaduz ruere. Actius in Adamãte. Vt profugens hostem: inimici inuadam in manus.

¶ Iubere est cogere aliquid vt fiat. Virgilius libeo. xj. Ac risum dicere iussit.

¶ Iubere est velle. Lu. saty. li. vj. Saluere iubere salutẽ mittere amico. Teren. in And. Iubeo chremetem. Vir. æne. lib. iij. Sed votis p̃cibusq; iubet exposcere pacem.

¶ Impurus est aliquo vitio maculatus. M. T. in Verrẽ actione. ij. Quam multis illum ingenuis: quam multis matribusfamilias in illa terra: atq; ĩpura legatione vim attulisse existimatus? Lucilius libro. xvi. Coniugem fidamq; flacitam familiam impuram domum.

¶ Impurus improbus. M. T. de rep. lib. iij. Sed venti vtiq; nostrę minime audiendus: quippe si ita sensit: vt loquitur: est homo impurus. Teren. in eunucho. Mei loci atq; mei ordinis hominem haud impurum.

¶ Imbuere est intimare. Var. in phœbo. Quid te facere oportet literis imbutũ solis mineruę. M. Tu. de offi. lib. j. Plęriq; autem parentum p̃ceptis imbuti ad eorũ consuetudineз moresq; deducimur. Virgilius lib. vij. Promissi dea facta potens: vbi sanguine bellũ Imbuit.

¶ Imbuere est inficere. Actius in philocteta. Cum exviperino morsu bene viscerũ veneno imbuta: & ero cruciatus sciens hoc inductis intellectibus haberemus. Cicero de finibus bono. & ma. Accidit mors quę quasi saxum Tantalo semper impendet: tum qui est imbutus quietus esse nunq̃ potest.

¶ Ilico signat statim. Pacu. in Medeæ repudio. Auspicium regrediundum est ilico. Cecilius in cassione. Ilico ante hostium hic erimus.

¶ Ilico illo. Turpil. in leucadia. Sed q̃ longe est. cuz isti ilico: id est in eo loco. Neuius belli punici lib. vi. Septimũ decimũ annũ ilico sedent. Actius in eury sace. Ilico vnq̃ habitant ouis q̃ proprius. Ennius Hemina lib. j. Et cum quo irent nesciebant ilico manserunt.

¶ Ignoscite est veniam date. Virg. geor. libro quarto. Ignoscenda quidem scirent: si ignoscere manes.

¶ Ignoscite rursum gnoscite vel discite. Varro. κενοδοξία hoc est gloria mala Vosq; in theatro qui volũtatem aurib⁹ huc aucupatũ cõcurristis domo. i. a me q̃ feram ignoscite: domũ vt feratis e theatro literas.

¶ Iter est via. Virg. lib. vj. Hac iter elysium nobis.

¶ Iter nauigatio. Terẽ. in ecyra: am tu tibi hoc incommodum euenisse iter: non hercle verbis parmeno dici potest tm̃ quantum re ipsa nauigare incõmodum est.

¶ Innocentia est bonum & nulli nocens. Virgil. æneí. libro tertio. Littusq; rogamus innocuum.

¶ Innocens rursum integer & incorrupt⁹. Salust. in iugurtha. Vbiq; Metell⁹ agebat ex nũcius acceptis simul de innocentia eius certior roma factus diffidere suis rebus: ac tum demũ veram deditionẽ facere conatus est.

¶ Indulgere augere. Lu. lib. xx. Tu qui iram indulges nimis manus abstinere a muliere melius est.

¶ Indulgere veniã dare. Vir. li. x. tolle fuga turnũ atq; instantibus eripe fatis. Hactenus indulsisse vacat.

¶ Indulgere dare detinere. Virgilius ænei. libr. quarto Indulge hospitio causasq; innecte morandi. Et lib. iiij. Indulgent vino & vertunt.

¶ Indulgere spacium maius dare. Virg. geor. li. ij. Sin tu mulis achue solũ collesq; supini indulge ordinib⁹.

¶ Indulgere temperare clementem esse. Virgi. georgi. libro secundo. Si nõ tanta quies iret frigusq; caloremq; inter: & exciperet cæli indulgentia terras. M. T. de offi. libro tertio. Magn⁹ vir imprimis & qui perindulgens in patrem. Idem seuerus in filium.

¶ Inane vacuum sine pondere. Virg. georg. lib. tertio Atq; illis iam sępe rotæ ducantur inanes.

¶ Inane concauum. Virgi. libro quinto. Galeam ante pedes proiecit inanem.

¶ Inane leue. Vir. ge. lib. iiij. Instabilis aĩos ludo ꝓhibebis inani. Et ænei. lib. iiij. & inania murmura miscent.

¶ Iacet significationẽ habet manifestam. Vt Vir. i buc. Silenũ pueri sõno videre iacentẽ. Et strata iacẽt passim sua quęq; sub arbore poma. M. T. de supplicijs in verrem. Patris hi quos videtis iacebunt in limine.

¶ Iacet plenum est oneratum. Virgilius georgico. libro tertio. Sed iacet aggeribus niueis informis & alto. Terra gelu late.

¶ Iacet per plurimum porrigitur. Vergilius georgic. libro tertio. Tantum campi iacet.

¶ Iacet sordet nec lætus est. Luc. lib. xxx. Et sua percipere retro relicta iacere. Lucil. lib. i. Humana ante oculos fœde cum vita iaceret in terris.

¶ Iacere signat emittere. Vñ & iaculũ. Virg. li. v. Sublataq; ꝓcul dextra cõnixa coruscat & iacet. M. T. in verrẽ de signis: in quẽ siphũ de manu iacere conatus est.

¶ Iacit habet: ponit. Virgilius georg. lib. iiij. Omnis in hanc certam regio iacit arte salutem. Marcus Tullius Philippicarum libro primo. In quo templo quantum in me fuit: ieci fundamenta pacis.

¶ Iacit facit. Lucilius libro. xxvj. Aggere in iacendo si quo est vineis actis opus.

¶ Improbum est sicuti manifestũ est minime probuz. Cic. in epistola ad Cęsarẽ lib. i. Debes odisse improbitatem eius: qui imprudentissimum nomen delegent.

¶ Improbum sæuuz. Virg. lib. x. Lauit improba teter ora cruor. Et georgico. libro tertio. Tũ piscibus atris Improbus ingluuiẽ ranisq; loquacibus explet. Luc. li. xxx. Improbior multo q̃ de quo diximus ante quanto blandior hoc tanto vehementius mordet.

¶ Improbum turpe. Lu. lib. xxx. Omnes formosi fortes: tibi ergo improbus esto.

¶ Iactare est dimittere dependere. Virg. geor. libro. iij. Et dextro iactata recumbit in armo.

¶ Iactare voluere. Virg. ænei. lib. j. Atq; illum talis iactantem pectore curas.

¶ Iactare plagis sternere. M. T. in Verrem actione secunda. Iactaꝛ domui suæ vir primarius & homo honestissimus: pro se quisq; manus affert.

¶ Iactare fatigare. Virg. æne. lib. j. Iactatos equore toto Troas reliquias. Et iactetq; odijs iunonis iniquæ.

¶ Iactare ambitiosus gloriari. Virgi. lib. vi. Quẽ iuxta sequitur iactantior ancus. Idem li. x. Ecce paro voces dum iactat inertis. Lu. lib. xxvij. Iure iactanda ip̃a ridicula id atq; assederet.

¶ Iactare excutere cõmouere. Varro in eumenidi. tibi nũc semiuiri teretẽ comã volantem iactant tibi galli.

¶ Inuoluere signat volutũ supimponere. Virgi. ge. li. j. Scilicet atq; ossæ frondosum inuoluere olympum.

¶ Inuoluere tegere. Virgi. ænei. lib. ij. Vertitur interea cælũ & ruit oceano nox Inuoluens vmbram magnaz terramq; polumq;. Myrmidonumq; dolos.

¶ Inuoluere implicare. M. T. ad cæsarẽ iuniorẽ lib. j. Sed q; videret nõie pacis bellum inuolutum fore.

¶ Inuolutũ occupatum cõprehensum. Varro sexag. Adest fax inuoluta incendij.

¶ Interpres dicitur obscuri disertor. Virgi. ænei. lib. iij. Troiugena interpres diuum.

¶ Interpres auctor. Virgilius ænei. lib. x. Tuq; mearũ

interpres curam & conscia iuno.

¶ Imponere significat supra ponere. Virgi.æni.lib.iij. Vidit thuricremis dum dona imponeret aris.

¶ Imponere dare. Vir.æ.li.iiij. Finemq; imponere curis.

¶ Intentum solicitum suspensum. Virgilius libro.v. Confidunt transtris: intentaq; brachia remis.

¶ Intendere innectere illigare. Virgilius æne.libro.ij. & stupea vincula collo Intendunt. M.T.in Hortẽsio. Quæro enim non quibus intendam rebus animum: sed quibus relaxem.

¶ Intendere est solicite diligenter intueri. Virgilius lib. quinto. Intenti expectant signum.

¶ Intendere extendere. M.T. de supplicijs. Tabernacula carbaseis intenta velis collocabat. & de senectute. Intentum enim animum tanq̃ arcum habebat: nec languens succumbebat senectuti.

¶ Imago dr̃ similitudo. Vir.æne.lib.ij. Atq; ipsiꝰ umbra creusæ: visa mihi añ oculos: & nota maior imago.

¶ Imago vagina. Virgilius libro quinto. Curuam servans sub imagine falcem.

¶ Increpitat & increpat paria sunt: & sunt aut incusare. aut insultare. Virgilius georg. libro quarto. Aetatẽ increpitans seram. Et li.æn.x. Hostis amare quid increpitas mortẽq; minaris. Et lib.xi. Quem Turnus pariter cursu teloq; secutus Increpat his melior. M.Tu.in Hortensio. Tum pseudomenas & soritam & totam dialecticam aut illudis aut increpas.

¶ Increpare sonare. Virgi.lib.viij. Iterum fragor increpat ingens. Et lib. nono. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro increpuit.

¶ Inuehi dicit̃ vehi. Vir.li.v. Cẽtauro inuehit̃ magna

¶ Inuegi aggredi increpare. M.T. ad Cæsarẽ tumorẽ lib.iij. Itaq; in eam palam vehementer inuectus.

¶ Immittere dimittere ad prolixitatem. Luc.lib.xxx. Neq; barbam immiseris istam. Virgilius geor.lib.iij. Respicimus dira illuuies immissaq; barba.

¶ Inducere fingere immittere. M.T. de offi.libro.iij. Ille hinc gyges inducitur a platone.

¶ Inducere persuadere. Luc.lib.xxviij. Hymnis ego animum sic induco quod tua ab insano auferas.

¶ Inducere instituere confirmare. Lucil.lib.xxviij. Ad quod animũ induxit semel: & vt ille oĩno puta.

¶ Induci delectari. Luc.lib.xxvj. Veteruʒ istum inductus studio scribis adamo.

¶ Induci est aliquibꝰ fallacijs decipi. Luc.li.xxx. Quid quærimus acre inductum cantu custoditum.

¶ Insultare dicitur insilire. Virg.geor.lib.iij. Insultare solo & gressus glomerare superbos.

¶ Insultare iniuriosius aliquid dicere. Lu. libro.xxix insulta miserum te quoq; mine.

¶ Interficere occidere. Luc. lib.xxix. prius non tollas quẽ tuli aĩm ex nomĩe. At hoĩem ĩpʒ interfeceris. M.T. de offi.li.iij. Ab ijsdẽ q̃ nocẽt interficiũt̃. Virg.geor. lib.iij. Fer stabulis inimicum ignem, atq; ĩterfice messes

¶ Interficere consumere finire. Luc.lib. vigesimo secũdo. Piscium genera atq; altilium idẽ interfecisti: vt nego.

¶ Interpellare dicere ducere. Luc.libro.trigesimo. Verum tu quid agis? interpella me vt sciam: interpellare: audite commouere.

¶ Ire est ambulare. Virgi.geor.lib.iij. It tristis arator.

¶ Ire accumbere. Luc.lib.trigesimo. Chremes in medium ut summum ire.

¶ Insigne dicitur magnum vel pręstãs. Virgilius æneidos libro primo. Insignem pietate virum.

¶ Insigne vtile necessarium. Luc.li. vigesimo septimo Cocus nõ curat caudã insignẽ esse illã dum pinguis fiet sic amici animũ quęrũt: rem parasiti ac diuitias.

¶ Impedire est implicare inuoluere. Virgi.lib.v. Haud aliter teucrum nati vestigia cursum impediunt.

¶ Impedire sordidare ad probrum ducere. Plautus in Amphytrione. Immo ego hunc thebani ciues qui domi vxorem meam impudicitia impediuit.

¶ De dictionibus ab. L. Littera incipientibus.

LEuum aduersum. Vir.in buc. Sępe malum hoc nobis si mens nõ leua fuisset.

¶ Leua prospera. Virgiliꝰ.geor.libro quarto. Si quem numina Leua sinunt: auditq; vocatus apollo.

¶ Lac succus maternus: quo aĩalia nutriuntur. Virgi.in buc. Et lac subducitur agnis.

¶ Lactes dñr intestina. Titin.in psaltria. Forticula cerebellum lactes agninas. Plau.in Curculione. Ita cibi vacuitate venio lassis lactibus. Idem in pseudulo. Vna opera alligare fugitiuũ canem agninis lactibus.

¶ Legere sicut est in cõsuetudine significat oculis scripta percurrere. Virgilius in Buco. At simul herouʒ laudes & facta parentis. Iam legere.

¶ Legere accedere. Virgilius geor.lib.secundo. Ades & primi lege littoris oram. Et æneid.lib.vndecimo. Implicuere inter sese acies legitq; virum vir.

¶ Legere rursum colligere. Titin.in velitema. Hodie hostes fugauit spolia placite posterius leget. Virgi.lib. decimo. Extremaq; lauso parce fila legũt. Et geor.li.j. Atq; omnis nauita ponto Humida vel legit. Cecil.in fallacia. Officulatim parmenonem de via liceat legam Var.in virgula diuina. Sed pan carpineo cibo coacto libamenta legens caduca victus.

¶ Legere preterire. Vir.auctore didicimus.æneĩ.libro quarto & libro quinto. Littoraq; epyri legimus: & fractosq; legunt in gurgite remos.

¶ Legere est nauigare perstringere. Virgi.libro secũdo pars cętera potum pone legit.

¶ Legere est eligere. Vir.in Buc. Ipse ego cana legã tenera lanugine mala. Turpi.in epiclero. Quoniã legere te optimũ esse atq; æquissimum qua cum ætas vegetata & iubendum esse tibi M.T. de offi.lib.iij. Cætera aũt quæ secundum naturam esse in vita legere: si ea virtuti non repugnare diligentius intendentes inuenimus.

¶ Legere surripere significat. Vn̄ & sacrilegiom dicit idest de sacro furtū. Virg. in buco. Namq; sublegi tacitus tibi carmina nuper. Tur. in betontibus. Qui mea venatur mea pestis ars cedat: & sermonem hinc sublegam. Luc. lib. xxviii. Omnia viscatis manibus leget. Plautus in Aulularia: s; leno egredietur foras hinc ex occulto sermone satus sublegam.

¶ Legere rursum videre hoc itaq; legi. Virgilius æneі. libro sexto. Qui protinus omnē Perlegerent oculis ni iam præmissus Achates afforet. & in eodem. Lōgo ordine possent Auersos legere.

¶ Lustra dicuntur ferarū habitacula. Virgilius georg. lib. secundo. Non absunt illic saltua ac lustra ferarum. Et æneidos lib. iii. Cum vitam in syluis inter deserta ferarum Lustra domosq; traho.

¶ Lustra etiam lupanaria dicuotur. Plautus in Asina. Lustris studet. Idem apud scortum. Corruptelæ & libens lustris studet. Turpil. in limpidia. Quibus rebus despoliasti: fœdum in lustris latet. Affra. in priuigno. Vxorem quęrit firmamentum familiæ: scias abesse ab iis lustris ingenium procul. Cice. in philippicis li. ii. Cū omnes impuritates impudica in domo quotidie susceperis vino lustrisq; coofectus.

¶ Linquęre est dimittere. Virgi. ænei. lib. iii. Linquimꝰ ortygię portus pelagoq; volamus. Et lib. ix. Inq; salutata linquo. Var. in Taphemenippo. Ille nobiles quōdam canes hinc linquit hoies omnes in terra pila.

¶ Linquere defluere. Vergilius geor. lib. secundo. Sūmis linquūtur montibus amnes. Idem ænei. libro. iii. Nam quę prima solo ruptis radicibus arbos. Vellitur huic atro linquuntur sanguine guttæ.

¶ Limare exquirere & delimare secundum consuetudinem aliam dictum. Plautus in Menechmis. Ianuaz lima prætereunt. Idem in bacchidibus. Limaces vu[illegible] atterant & consumant.

¶ Limare etiam dicitur cōiungere. Plautus in bacchidibus. Nec cum quoquam accepis alio mercedem annuam missi ab esse nec cum quicq̄ limares caput. Idem in stemanco. Naz pater tuus nunq̄ cum illa limabit caput. Neuius intereo. Credito cum illos sol in ea volōtare nunq̄ limauit caput. Ceci. in pausimacho. hoc a te postulo ne cū eo gnato post hac limaces caput. Turpi. in Leucadia. Veritus sum ne amoris causa cum illa limasses caput.

¶ Liquidum soaue dulce. Varro in eumenidibus. Frigus per ossa Tomus liquida canit anima.

¶ Liquidū est purū. Virg. lib. vi. Liqoidumq; per area lapsæ. Varro in serano: hunc fortasse & liquida vita in curiæ nostræ facere.

¶ Liquidum est prosperum. Plautus in pseu. Ab sinistra auspicio liquido atq; ex senteotia confidentia est inimicos meos posse perdere.

¶ Liqoidū rursuz signat molle & fluxō. Plau. i milite.

¶ Liquidus cultusq; quam ventus est fauonius. Idez in cassina. Qoandam pro gnatia in sortiendo deliquerit. Varro. de. rerō lib. iii. Lu. Scipio cum aurum factū habet ni ista esset integra. Idem de proprietate scriptorum. Quid est autem quid aliud eius generis feruefactum colliquisset in forma esset infusum. Virgiliꝰ ænei. lib. primo. Aut cum liquentia mella stipant. Neuius in ly. Iam solis æstu candor cum liqueiceret.

¶ Liquerit significat reliquerit. Actius Stasiasticum subide deltode lore hoc animo corpus liquerit. Neuiꝰ belli punici libro secundo. Blando & docte per cathenas quo peracto vrbem troiam reliquerit.

¶ Laodare est verbis efferre Vir. Laudato ingētia rura.

¶ Laudare etiam signat nominare. Virgiliꝰ. geor. lib. secūdo. Aut illaudati nescit busiridis aras. i. nec nominandi. Plautus in captiuis. Id vt scias iouem supremū testem laudo egio.

¶ Lustrare expiare. Virg. in buco. Et cum solēnia vota. Reddemus nymphis & dū lustrabimus agros. Lu. satyra. lib. secundo. Lustratus spatiatus.

¶ Lustrare circōspicere. Virgilius ænei. lib. iii. Omnia collustrans hanc primum ab littore classem. Conspexi venientem. Cicero Tuscu. lib. qointo. Ego ducem cuz omnia collustraret oculis est enim ad portas graiangs

¶ Lustrare est circuire. Virgi. lib. viii. Lustraz auentini montē. Neuius in ægysto. Tum lascium ne ressimum pecus ludens ad cantum clausum lustratur.

¶ Lustrare sequi. Virgilius in boco. At mecum reticis tua dum vestigia lustro.

¶ Lustrare patefacere. Salust. in Catil. Si lustrantur si erumpūt omnia muta iam istam mentē. Virgi. ænei. li. quarto. Postera phœbea lustrabat lampade terras.

¶ Lustrare dicimus & scortari a lustris. Plau. in pseu. Luxantꝰ lustrantur comedunt qđ habent. Luc. lib. xxx. Quē sumptū facis in lustris circum oppida lustrans.

¶ Lustrare perspicere agnoscere. Virgilius lib. octauo Ille os oculosq; loquentis iandudum & tacito lustrabat lumine corpus. M. Tu. de officijs libro tertio. sed cum omnia ratione animoq; lustraueris.

¶ Limē locus standi datus. Virgilius libro. vi. Corripiunt spatio audito limenq; relinquunt.

¶ Limē oīs ingressus. Virg. ænei. lib. Limē. erat: cæcæq; fores & potus vsus. Var. in virgula diuina. Ad cū volucris venti vt illos vsq; ad limina nitidiabilis.

¶ Limē nō solum quod sub pedibus est dicit̄ sed etiā quod superius est īgressos. Nouius in aeo. Exule limē superum quod mei misero sæpe confregit caput inferum autem vbi ego oēs defregi digitos.

¶ Leuare soluere. Virgilius æneidos libro secundo. Atq; arta leuari. Vincla iubet priamus.

¶ Leuare rursum releuare. Cice. Tuscu. libro quinto Alia nulla potuit inuenin leuatio. Virgi. in buco. Ego te hoc fasce leuabo. M. T. Epistolarum ad Cæsarēnas amplitudinem gloriamq; tuam magno mihi ornamēto fore existimo: quid me leuas cura? Pacu. i perhibœa

Neq; tuum te ingenium moderant' neq; fratemũ ira exilium: leuat. Varro i virgula diuina: Quos nõ iacta nouo leuata pascat.

¶ Leuare est minuere. Actius in meleagro: Caue lassitudo poplitũ cursum leuet Idem in virtegressa. Illos suapte induxit virtus: tu laudem illoruz leuas. Varro Quem nam tunc esse dicam tcetã qui manu corporis feruidos aperis lat' sanguinis: teq; vita leuas ferro en si. Vir. geor. li. ij. Omnem leuandum prodimus. Tur. in demetrio: Nunc me ex aliorum ingenijs iudicat in tercapedo quorum amicitias leuat. Var. in quinquatribus: Absynthiũ vtibibã graue & castorẽ leuẽq; robur.

¶ Lautõ signat lotuz. Teren. in phor. te ne ad symbolum venire vnctum atq; lautum e balneis.

¶ Lautum nudum. Luc. li. xxvj. Malis necesse est: lautum e mensa pure captutus cibum.

¶ Lautuz abundans cõpetẽs. Var. in gerũto didascalo Villico q; habeat satis se vix putãt lautum.

¶ Lautum etiam iquinatum vel maculatum Virgi. georgi. li. iij. Lauit ater vulnera sanguis. Acti. staciasti. vel tropeo vulnere ectro deformatum suo sibi lautuz sanguine tepido.

¶ Lautũ elegãs suaue. Terẽ. in eunucho: Facere/lepide/lautenihil supra. Affra. in vopisco: Equidẽ te nũq̃ mihi parasitum verum amicũ æqualem atq; hospitẽ quotidianum & lautũ & conuiuã domi M. T. in Verrẽ actione. ij. Roma aut ex Sicilia redij comites istius atq; amici hoies lauti & vrbani. Et in Hortẽsio. Quæ est igitur philolophia. socrate nec dubito qd quicõq; sit lautua cutictũ elegantez magnifice neq; minus q̃ deesset colere instituissent.

¶ Lentũ signat tardũ M. T. de repu. lib. v Marcellus taceter pugnax maximus vt consideratus et lẽt'. Et in Hortensio Nunc crassum qui lenius vt scitis dicere solebar ad imitationẽ quasi nostri generis cõtẽdisse.

¶ Lentum securũ ociosum. Vir. in buco. Nos patriã fugimus tu tytyec lentus in vmbra.

¶ Lentum flexuosum. Vir. in buco Lenta salix q̃tum pallenti cedit oliuæ. Idem geoe. li. j. Atq; amenina patent lente tetinacula viti.

¶ Lentuz patiens placidũ. M. T. in Hortẽsio: Qui cũ publicas iniurias lente tulisset suam non tulit.

¶ Lentũ facile Lu. li. xj. Cocta senex crassi pr̃ huius pacẽ magnus trico fuit nũmarius soluere nulli lentus.

¶ Lentum tenax. Plau. in menæchmis nimis lẽta sunt viocula escaria. Vir. geot. li. iiij. & visco & phtygiæ sceuant pice lentius idæ.

¶ Lentum frigidum Vir. geoe. li. j. Nocte leues meli' stipulæ: nocte arida prata Tundẽtur. noctis lentus nõ deficit humor: Cice. de oea. li. ij. Neq; enim est facile pficere vt irascatur: sicuti tu vel iudex si tu ipse ferre id lente videare.

¶ Locum decus significare vult. Actios in diomede: Nõ genus virum ornat generi vir forti loco.

¶ Locus significatione manifesta est. Vir. ænei. lib. iij. Hæc loca vi quondam. Et hic locus vrbis erit.

¶ Locus genus nobilitas dignitas Actius in eurysace. Atq; vt fides nõ tenui de loco. Salu. in Catilina. natus haud obscuro loco.

¶ Lãguor est torpor & inertia M Tu. de of. li. j Nihil autem magis cauendum est senectuti: q̃ ne langori se desidiæq; dedat.

¶ Lãguor defectio & dissolutio. Vir. li. ix. Purpureus veluti cum flos succisus aratro Languescit moriẽs. Idem li. x. Qualem virgineo demessum poplite florez Seu mollis violæ: seu languentis hiacynti.

¶ Longum est per planum porrectuz Vir. geor. li. iij. Tum nullo longus alteri modus.

¶ Longum altum arrectum. Vir. ænei. li. xj. Stãt longis innixi hastis & scuta tenentes.

¶ Longum diutumum perseuerans. Vir. ænei. lib. iij. Et longum andromachæ testatue amorem.

¶ Longe etiam valde. Vir. ænei. li. v. Ante omnes stupet ipse dares: longeq; recusat M. T. in vertẽ de pretura siciliẽsi: Hic longe primus ciuitati se epycrates. Et de offi. li. j. In his & nobilissimi philosophi lõge principes Luc. li. xxx. Cui & deciminutia meæ epithegina appepeli lõge opera ante omnia alia. Sisẽ. hi. li. iiij. Egregias & longe prestantes ac metuendas aduersarioruz opes esse. Teren. in adel. Et erat longe mea quidez sententia.

¶ Longum sæuum pernitiosum. Vir. li. j. infœlix dido longumq; bibebat amoeem.

¶ Longe etiam signat aut temporis prolixitatem: vt Vir. geor. li. ij. Nec longum tempus & ingẽs Exiet ad cœlũ ramis fœlicibus arbos.

¶ Aut spatij existimationẽ. Credo postq̃ speculuz tibi ablatum & longe & a pulchris abesse sensisti. Vir. li. xj. Longe illi dea matee erit; quæ nube fugacẽ Fœminea tegat.

¶ Luxuria est cõtra pudorem & supra modõ ꝓfusio. M. T. de offi. li. j. Intelligimus q̃ sit turpe diffluere luxuria: delicate ac molliter viuere.

¶ Luxuria intempestiua abundantia Vir. geoe. li. j Luxuriam segetuz tenera depascit io herba M. T. de oratore li. j. Et omnis luxuries stilo depascẽda. Vir. geor. li. j. Aut si luxuria foliorum exuberat vmbra. Cice. in ora. Gemmare vites: sitire agros: lætas segetes. luxuriosa frumenta.

¶ Laxum liberum & remissum. Vir. ænei. li. j. Et premere & laxas sciret dare iussus habenas. Idem geor. li. ij. Et cum se lætus ad auras. Palmes agit laxis perpueum immissus habenis.

¶ Laxum non angustũ sed spatij maioris. Vir. geo. li. iij. Et primum laxos tenui de vimine circlos: Ceruici subnecte M. T. de offi. li. j. Et admittenda hominũ cuiusq; modi multitudo: adhibenda est cura laxitatis.

¶ Locandi significatio manifesta est: vt aut operis lo-

candi aut fundi M.T. epistolarũ ad Cæsarem li.ij. Vel q̃ locatio ipsa preciosa. Idem in verrem in frumẽtaria Senonis mẽnon nobilissimi hoĩs vxoris fundus erat colono locatus.

¶ Locare cõstituere Vir. æne. li.j. Hic alta theatri fundamenta locant alij. Luc. li.xxx. Virtutis hæc tuæ artis monumẽta locantur.

¶ Locare marito dare Plau. in aulularia: Virginez habeo grande dote cassam atq̃ illocabilem.

¶ Locare parare. Luc. li.xxviij. Hæc tum conuẽt⁹ tale insidiæq̃ locaui.

¶ Lętum hilarẽ sicuti consoetudine. Vir. geor. li.j. Et lætæ pecudes & ouantes gutture corur.

¶ Lętum ferax Vir. geor. li.j. Lætus ager tm̃ nullo se missa cultu iactat (alij mœsia legunt: addito)

¶ Lætũ pingue. Vir. geor. li.ij. glãde sues lęti redeũt.

¶ Lætum gratia plenũ Vir. ænei. li.j. Lumẽq̃ iuuẽtæ purpureum: & lætos oculis afflarat honores.

¶ Lætum plenũ distentum Vir. geor. li.iij. Læta magis pressis manabunt vbera mãmis.

¶ Lassum dicitur fatigatum. Luc. li.xxx. Leonẽ ęgrotum ac lassum.

¶ Lassum marcens grauatum. Vir. li.ix. Lassoue papauerat collo demisere caput.

¶ De dictionibus ab. M. incipiẽtibus.

MActare pręcipitare Acti. Antenoridis Qui aut illorum copias fundam in campo: aut nauis vrens castra mactabo in mare.

¶ Mactare honorare. Actius in didasculo li.j. Sapiẽtiæq̃ inuictæ gratię atq̃ honoris patet honeste rẽ mactauit aurea.

¶ Mactare est immolare. Vir. geor. li.iiij. Et nigrã mactabis ouẽ: locũq̃ reuises Luci. li.v. et nigras mactauit pecudes & ignibus diuinis. Actius in erigon. quod vtinaz me suis architenẽs telis mactasset daue. Varro de vita populi romani li.j. Quod Kal. Iunijs & publice & priuatiz fatuam pultẽ dijs mactat.

¶ Mactare est magis augere. Vir. li.ix. Macte noua virtute puer Cice. Tuscu li.j. Macte virtute. Acti⁹ in epeo lem: Pota vt dixi macta his armisq̃ macte virtutẽ patris. Lucil. saty. li.v Macte inq̃ virtute simulq̃ his verbis esto. Tur. in betonnibus: Macte virtute esto. Pacu. in doloreste. Macte esto virtute operaq̃ oẽq̃ approbo M.T. de rep. Ferunt laudibus mactãt honoribos.

¶ Mactare malo afficere signat Plau. in Amphitriõe At ego certe cruce & cruciatuz mactabo: exi foras mastigia. Idem in Aulula. Dotatæ mactant malo & dãno viros. Neuius in gallinaria mactato te misce. Vir. in bellis. Mactat vilam in fortuito.

¶ Modicum in cõsuetudine pauxillũ volumus.

¶ Modicum veteres moderatum: & cum modo dici volunt. Plau. in bacchidibus: Quibus ingẽs in aio nobili est modicum & sine vernilitate. Idem in persa: Modice & modeste est melius vitam viuere. Et in milite: Modice sapis. Enni. in Hecuba: Quæ tibi in cõcubio verecũde & modice morẽ gerit. Actius in bacchis Agite modico gradu. iacet & visus leuis. Turp. in demiurgo. Ego ædepol docta dico qua mulier volet sibi summã amicam esse indulgentẽ & diutiuum modice atq̃ pce eius seruiat cupidines M.T. de rep. li.ij. Statue sẽ optime constitutam remp. quæ ex tribus generib⁹ illis regali & optiati & populari cõfusa modice nec puniẽnda irritet animum immanez & ferum. Varro: Sapieos & bonum ferre potest modice. & maluz fortiter ac leuiter. Idẽ in Tithono: si multum lusi: modice ambis. Salu. in Iugurtha Animus belli ingens: domi modicus: libidiosis & diuitiarum victor.

¶ Mitis est tranquillus & lenis. Vir. li.viij. Mitis vt in morem stagni placidæq̃ paludis. Luc. li.xxx. Et illud quoq̃ mite malum blandũ ac dolosum M.T. in Hotten. Aut Theopompo acrius aut Theophrasto miti⁹ inueniri potest.

¶ Mitis est maturus Plau. in milite. Mitissime quidez fustibus. Vir. in buc. Sunt nobis mitia poma. Turpili. in dia. Misero mitigabat sandalio caput Pacu. in doloreste. Nec grandiri frugum fœturam posse nec mitescere M.T. de rep. li.iiij. Cũq̃ autũno terras ad concipiendas fruges patefecerit hyeme ad concipiendas relaxarit a fistula maturitate alia mitigauerit: alia torruerit. Idem de senectute: Facit p sæpe ipsa sibi audientiaz diserti senis compta & mitis oratio.

¶ Mater est quæ quoduis animal partu ędit. Vir. geor. li.iiij. Mater cyrene mater.

¶ Matrem veteres etiam nutricẽ dici volunt. Plau. in menæ. Ita forma simili pueri: vt mater sua nõ internosse posset qoę mammã dabat neq̃ adeo mater ipsa quę illos pepereat. Vir. ænei. lib. viij. Et lambere matrẽ impauidos idest nutricem.

¶ Merum est solũ. Terẽ. in phor. Nihil habet nisi spẽ merã. Var. Liberos parare cui necesse est non est merũ nec tu ędepol quid simulas tuis? Plau. In asina. Aurũ atq̃ argentum meruz est. fixus hic apud nos animus tuus clauo cupidinis. Var. sesq̃ vlyxe: Diogenem postea palliũ solum habuisse & habere Vlyxem merã tunicam: pileum ideo non habere. Idẽ in eume. Tu non insanis: quo tibi vino corpus corrũpis mero.

¶ Merum sinceruz. Põpo. in piscato. Nescio quid nõ est hoc merũ quod hic plorat. Var. in marcipo. Eodez coniecisse mera miracula nescio quæ. Cicero de orato. li.ij. Ecce tibi exort⁹ est Isocrates magister istorũ omnium. Cuius e ludo tanq̃ ex equo troiano meri principes exierunt.

¶ Meret meref. Vir. li.x. Qualẽ meruit pallãta remitto. Et lib.iiij. Si bene quid de te merui M.T. ad Cęsarem iuniorem. li.ij. Quem perisse ita de rep. merẽte cõsulem doleo. Luc. li.xxx. Publica lege vt merceas: præsto ẽ tibi questor: Varro in eume. Quia plos inquit merere debet: in quo virtus est.

¶ Meret rursus dolet Virgi.æneі.lib.iiij.Sola domo meret vacua.

¶ Merat militet Lu.li.xv.Dum miles hyberna ac meret tersa ex ætate quasi annos.Idem lib.ix.Annos his orat tam plures.Miles hyberna vobiscũ meret.Virg. lib.v.Memi quoq; sæpe furures cõpressi.Var.de vita patrũ li.iij.Quin exercitu douati essent & equo publico mererent.

¶ Meret humillimum & sordidissimum quæstum capit.Varro rerũ humanarum libru.xx.Qui in ordine ratis æs militare merebat & ob mercedem laborẽ vel infamiam corporis locat.Luc.lib.j.Et mercede meret religioues.Var.in agathone dolo reste.Qui merita humiuẽ & seruuz facit.Vnde & mercenarij & meretrices dicuntur.Idem in eume.Primum est qui meret sextertios vicenus.

¶ Medicamentũ est quo homies vel animalia cętera curantur M.T.de offi.li.iij.Siquis medicamẽtũ cuipiam dederit ad aquã intercutem.

¶ Medicamentum rursus venenuz & græce pharmacõ vel producta eius syllaba:quod apũd medos venefici fuiit plurimi.Varro:Et quærit ibidem ab Hannibale.cur biberit medicamentum:quia romanis inqt præfidibus me tradere volebas.

¶ Minutum est sępius breue.Minutuz est ubscurũ & scrupulosum.Cicę.de fi.bo.& ma.li.j.ecce autẽ alij minuti augusti & uia semper desperãtes:aut maliuoli inuidi difficiles luci fugi maledici mõstruosi.

¶ Malignum signat consuetudine maliuulum.

¶ Malignum ubscurũ.Vir.li.vj.Quale per incertã lunam sub luce maligna Est uer in siluis.

¶ Malignũ gracile minus ferax.Vir.geur.li.ij.Difficiles primum terræ collesq; maligni.

¶ Moliri est facere.Vir.æneі.li.j.Moliri ve muram & veniendi poscere causas.Idem Res dura & regni nouitas me talia cogunt.Mulin.Marcus Tul.in philippicis.Quem nihil aliud agere nihil moliri nisi necem ciuium atq; impetum ciuitatis videre.Idem de senectute:Iners nũ sit.verum etiam sit uperosa & semp agẽs aliquid & moliens.

¶ Muliri retinere m urari ac repugnere.Ceci.in pgamu Itaq; quod letitiale me mobilitat:mœror molit metu.Luc.li.vij.Mutilamur molimur subducimur.

¶ Moliri extruere dictũ a mulibus Vir.ęnei.li.j.Moliriq; arcez:& manibus subuoluere saxa.Actius in philoctete:Vbi horrifide & suni stridor gelidas molit niues.Vnde demuliri dictum est construere.M.T.de offi.lib.j.Hanc scaure demulitus accessionem adiunxit ædibus.Cassius Hemina de censoribus lib.ij.Etiam aurea in capitolio signa quę eraut demolifitur M.T. de offi.li.iij.Demoliri ea quorum altitudo officeret auspicijs:

¶ Molle est nõ durũ.Vir.li.viij.Mollibus æratis opera ad fabrilia surgit.Idez geor.li.ij.Quid nemora ęthiopum molli canentia lana.Molle recens nouũ.Vir.in bucco.Sunt nobis mitia poma.Castaneę molles:

¶ Molle opportunuz.Vir.ęnei.li.iij.sola viri molles addims & tempora noras.Idẽ:& quę mollissima fãdi Tempora.

¶ Molle leue contẽnenduz.Vir.geor.li.iij.Tuas Mecœnas haud mollia iussa M.T.de senectute:quod ferẽ dũ est molliter sapienti.

¶ Molle non arduũ nec erectũ.Vir.in buc.Qua se subducere colles incipiũt molliq; iuguz dimittere cliuo.

¶ Molle dulce iucũdũ.Vir.geor.li.ij.Mullesq; sub ae bore somni M.T.de legibus li.ij.In ãnis teneros atq; molles inflo ruere q̃ varios canẽdi sonos.Idem de senectute:Ois absterseris senectutis molestias:sed etiaz effeceris mollẽ ac iucundam senectutem.

¶ Molle placidum.Actius in thelepho:Nisi patitue nauẽ in fugã tradunt subter saxa ad leuam qua mõs molliebat mare M.T.de senectute.& Hannibalẽ iuueniliter exultantẽ patiẽtia sua molliebat.

¶ Mirari significat nouo aliquo ubstupefieri.Virgi. æneі.li.j.Artificumq; manus inter se operũq; laborẽ Miratur.

¶ Mirari delectari accendi.Vir.geor.li.iiij.Seu quis ulimpiacę miratur pręmia palmę pascit equos.

¶ Mirari Vir.geur.li.iij.Ille uperum custos illũ admiratur:& omnes circunstant.

¶ Micare est sortiri digitis M.T.de uffi.li.iij.Dignũ esse ducunt,qui cum in tenebris mices.& eus quas spe quasi forte aut micandu victus alteri cedit.Var.in paeme.Micandum erit cum gręco.vtrum egu illius ulic tum an ille meum sequatur.

¶ Micare per vices sine ordine mouere.Vir.geo.li.iij. Micat auribꝰ:& tremit artꝰ.Idẽ li.x.Semianimiq; micaut digiti:ferrũq; retractant.& geor.lib.iiij.& linguis micat ore trisulcis.Luci.li.xxx.Omnia tumẽdo mucro videas feruente micare.

¶ Micare fulgere.Vir.æneі.li.j.Micat ignibꝰ ęther.& li.ij.Ardentes clypeos atq; ęra nicantia cernu.

¶ Mittere manifestã habet significationẽ.Vir.ęnei.li.viij.Mittitur & magni venulus diomedis ad vrbez & geor.li.iij.In saltus:vtrũq; gregez atq; in pascua mittes.& mitte in venerẽ pecuaria primus.

¶ Mittere est excludere.Vir.ęne.li.j.Mœstũq; timorẽ mittite.Sisẽna hist.li.iij.Mulierẽ missa fide ac pietate ꝑpter amuris nefarij libidinẽ extitisse.

¶ Mittere Vir.in buc.Hus illi:q; nec bene vertat mittimus hædos.

¶ Mittere omittere.Teren.in adelpis.Hera lachrymas mitte.Vir.li.xj.Mittu ea quę muris bellãdo exhausta sub altis.Luc.li.xxx.Hoc missuz facias illo me vtere libenter.Marcus Tulius de officijs:libro.iij. Manalium missum factum temporibus vel iusiurãdũ valebat Plautꝰ in aulularia Iam scrutari mitto redde huc.

¶Mandare significationē notā habet: vt Vir.lib.viij. Multa patri mādata dabat portanda.

¶Mandare commēdare. Vir.ęnei.li.vj. Furtim mādarat alendum Threicio regi M.T.de offi.li.ij. Deinde scriptis nou ea quæ uūc: sed actioues uostras mandaremus: vt sæpe fecimus.

¶Maturū dicitur celer. Vir.ęnei.li.j. Matutare fugā regiq; hæc dicite vestro. Actius in menalip. Est res aliqua presente his priua mature instituit M.T.de of.li.ij. Venit ipse mature scalmum nullum videt. Var. in eu. Qui sit: vt vigilarē matura cepisti more tenueris.

¶Maturū graue sapiens. Vir.li.vj. Hoc helim⁹ facit: hoc æui maturus acestes. Cice.de senectute Iam cōstātis ætatis & senectutis maturitas.

¶Maturū mite coctū. Vir.in buc. Triste lupus stabulis maturis frugibus iber. Var. in eume. Discumbim⁹ sati dn̄s maturo ooo ad cœnā comedit.

¶Metus dicitur sicuti plęrōq; timor. Vir.li.vj. Et metus & male suada fames.

¶Metus religio. Vir.li.vij. Sacra comā multosq; metu seruata per annos.

¶Manere est loco insistere. Vie.li.x. Manet imperterritus ipse Hostē magnanimū operiens. M.T.in verrē Qui iudicia manere apud ordinem senatoriū volunt. Idem de officijs. Ciuilum quendam suadentem vti ve be manerent.

¶Manere iminere debere Vir.lib.ij. Te tume nephaste triste manebit Suppliciū M.T.philippi.li.xvj. Si autem me aliud factum manet.

¶Manere expectare Terē.in eunucho: Quas mox ieruamus. mane: omnia prius experiri cōsilio q̄ armis sapientem decet.

¶Manet inhæret fixom est. Vir.ænei.lib.j. Manet altamente repostū. Plaut⁹ in asinaria: Vale aliquāto amplius valerem si hic maneres

¶Monstrū dicitur horrēda magnitudo Vir.ænei.li.ij. Monstrū horrendū ingens.

¶Monstrum monstrationem. Vir.ænei.li.iij. Mōstra deum refero.

¶Maculosum sordidom immūdū Luc.li.xxx. Hęc maculosis cum vestib⁹ aspicit ipse.

¶Maculosum est variū. Vir.ęnei.lib.j. Succinctā pharetra & maculosę tegmine lincis.

¶Macula turpido M.T. in verrē actione.ij. Cur⁹ vt adolescentiæ maculas ignominiasq; preter eā. Luc.li. xxx. Quē scire tuas oēs maculas votisq;

¶Macula in retibus plaga. M.T.de supplicijs in verres actione.ij. Reticulūq; ad nares sibi admouebat tenuissimo lino minutis maculis plenū rosæ.

¶Metire est trāsmeare Luci.li.xxx. Vir mare metitur magnū fluctibus tradit Vir.geor.li.iiij. & iācto bipedum cursu metitur equorum.

¶Manicę dicuntur vestium Vir.li.xj. Et tunicæ manicas & habent redimicula mitræ.

¶Manicæ quibus manus vinciūtur. Luc.li.xxx. Sic aqueis manicis mens irretita est. Vir.ænei.li.j. Manicas atq; arta leuari Vincla iubet priam⁹. Plau.in asinaria: Vir.manus manicæ cōplexe sunt.

¶Mœstū triste miserandum. Vir.ænei.lib.ij. Et mœstas promere vocis Loci.li.xxix. Cohibet & domino mœstus se albinus.

¶Mœstum enectū fame. Lu.li.xxx. Ventrē alienum mœstō fouere ex mollito ordeo vn cataplasma.

¶Motare delinquere Luc.li.xxvj. Mihi quidē psuadent publice mutare meos.

¶Mutare transferre Luc.li.xxvj. Doctior cęteris insamiris mutes aliqoo tecum sacra facta.

¶Mutare aliqoid p alio accipere Luci.lib.xxvj. Publicanus vero: vt asiæ fiam scripturarius p Locilio id ego uolo: & immo hæc nō muto omnia.

¶Mouere manifestū est quā habeat significationem.

¶Mouere excludere M.Tu.de offi.li.iij. At qoi quodas quasi veneno perficiatur: vt vero hæredes moueat: in eorum locū ipse succedat.

¶Meditari est discere pdoceri Pla.in āphitriōe: Prius ipse mecū & volo hic meditari: sic hoc p̄ hoe loquar.

¶Meditari excogitare. Teren.in andria: Venit meditatus alicūde ex solo loco.

¶Dictioues ab N. Littera incipientes.

NObile ad dignitatem generis refertur. Salusti.in catilins. Nobili genere natus.

¶Nobilis notus dicitur M T.de offi.li.ij. Testis est phalaris cuius est præter cæteros nobilitata crudelitas. Luc.saty.lib.vij. Phirne nobilis illa vbi amatorē probius quem. Actius in Diomede. Me agros referā: Nam hic sum nobilis ne cui cognoscat noto. Teren.in hesotoo. Mea est potens magnifica/sumptuosa/nobilis: Virgi.lib.octauo: Est locus italiæ medio sub montibus altis Nobilis M.T. in verrē actione secūda. Oppidum est in helle sponto Lampsacum id in primis asiæ prouinciæ clarus & nobile. Loci.libro trigesimo: Tum illud epiphōi quod etiam tū nobile est. Vnde & nobilitarent notificarent dictus est magisq; fame obiectarēt ne eas malefactis nobilitarēt Actius in Telephona His demū miserū est: cuius oobilitas miserias debilitat. Pacuuius in doloreste. Hiccine is est quem famæ gratia ante omnes nobilitat viros.

¶Nomerū ocdinem M.T.de deorum naturs. lib.ij. Nihil est enim vt orationem uumero moueri possit sine consilio in qoo nihil est temerarium Vir.ęnei.li.iij. Digerit in numerum.

¶Numero significat & moltū. Actius in œnomao: Numero te expurgasti. Idem in antigons: Ne istus nomerum amittas sobitū oblatū. Turpili⁹.in Demetrio Nunq̄ nimis uumero quēq̄ vidi facere q̄ facto est op⁹ Idem in lyndia. Ego in turba foras subduxi cum hac me ne qs ad numero mihi nolebat currere. Quid quer

rogasset & petasatus capite innuisse trac discedens numero venire ait adolescentem. Affranius in priui. Numero inepti pertinuisti cassam terriculam aduersarij. Plau. in amphitrione: Numero mihi in mentem fuit. Marcus Cato de liberis educandis. Vt qui cunctaꝫ celeriter rant nati ferre munerarijs premuniebant: q̄ qui cito factum quisve ostendere volebat: dicebat numero id fore.

¶ Numeros modos. Vir. in buc. Numeros meminisi verba tenerē. Marcus Tu. de officijs: li. iiij. Perfectum atq; absolutū est. & vt idē dicunt & omnes numeros habet.

¶ Niti est conari sub onere. Vir. geo. li. iij. Post valido nitens sub pōdere sagitius axis increpat Cicero. tuscu. lib. iiij. Tuꝫ illud quod sisiphus versat saxū sudās nitē do neq; proficit hilum.

¶ Niti fultum esse. Luc. lib. xxvj. Sūmi niti naturæ opibus: at ego cōtta: vt' dissimilis sitem.

¶ Niti est incūbere. Vir. li. vj. Ille vides pura iuuenis qui nititur hasta.

¶ Niti rursum ambulare. Pacu. in perlibœa: ardua loca agresti ac trepidante gradu nititur. Vir. æneı. lib. ij. Presit humi nitens.

¶ Niti volare Virg. ænei. li. iij. Hinc primū paribus nitens cillenius alis.

¶ Nare est natare. Virg. li. viij. Et fluuiū vinclis innaret delia ruptis.

¶ Nare rursum volare. Virg. georg. li. iiij. Hinc vbi iā emissum caueis ad sydera cœli: Nare per ęstatē liquidam suspexeris agmen.

¶ Natare iterum trepidare. Vir. Geor. li. iiij. Conditq; natantia lumina somnus.

¶ Necessitudo pro necessitas. Salustius in iugurtha. Et iā antea Iugurthæ filia bocho nupserat. Verū etiaꝫ necessitudo quæ etiaꝫ timidos fortes facit. Idem in eo dem Coactus rerum necessitudine statuit armis certare. Var. in tuo dio. Asse vinum asse pulmentarium sede as quo natura non necessitudo Sisenna histo. li. iiij. Id me neq; metu neq; calamitatis necessitudine inductū facere.

¶ Necessitas vis quædaꝫ quæ alterum cogere in vitiū potest vt plerumq;.

¶ Nomen est propriū vocabulum singulorum. Vir. li. vij. Cui nomina mille. Mille nocendi artes: & vt nomen aui referens priamus.

¶ Nomen decus dignitas. Vir. ænei. li. ij. A uulsumq; humeris caput & sine nomine corpus.

¶ Nota dicitur probrū Luci. lib. xxx. Quem scis scire tuas omnes maculasq; notasq;.

¶ Nota signum Vir. Geor. lib. iij. Continuoq; notas & nomina gentis inurunt.

¶ Nota distictio Vir. li. v. Ceruleæ cui terga notę Nudū in cōsuetudine sine tegmine dicitur. Vir. li. v. Nuda tosq; humeros oleo pfusa nitescit.

¶ Nudum insepultū Vir. li. v. Nudus in ignota palinure iacebis arena.

¶ Dictiones ab O. littera incipientes.

OCcupatus & ipeditus: vt gręce dicit ascoli. idest vacu' non est Plaut' in āphitriōe. Her' amphitryo occupat' Cice. tus. li. v. Vt si occupati Profuim' aliqd ciuibus nostris, pfuimus etiā si possumus ociosi.

¶ Occupare est proprie p̄uenire Cice. tus. li. v. Quod idē melioribus etiā verbis Metrodor' occupauit. Titin. velitema: Ergo occupa foras exire: vt præsit litheū Vir. li. xij. Et veniēti ebyso plagamq; ferēti.

¶ Occupatos flāmis. Actius in eurysace. Quēadmodō impetū occupemus iacere vltro in regem fidē per eos & nisi clamoris regē auferre ab regia occupo puerū. Turpi. in transitione: Cesso occupare & me in collo quiū cōferre hoiū. Enni' Hectoris lustris: Hectori sōma armatos educit vi foras castrisq; castra vltro ferre occupat. Pacu. in dolore. Is qs est: qui si illū tu occupas leto dabis. Var. i phœbo: Crede mihi plures dn̄os serui comedere q̄ canes. Quod si acteō occupasset & ipse pri' suos canes comedisset & nō oegauisset saltatoribus in theatro fieret. Idem in eumenidib': Priusq̄ respondere foris nescio quis occupat res indicare.

¶ Occupare est rursus detinere Plau. in epidico: Atq; id nō decet occupatū tibi erit argentō. Pacu. in athalāta: Super satis ager niue in mare animō occupes M. T de offi. li. j. Et in ea funditus dolenda occupan sunt & fuerūt. Vir. geor. li. iij. Manteisq; iacētē occupat. Var. in eume. Cū in eo esset occupatus q in sola curaret: vt scribit Scantius homo per dionysia.

¶ Occupare est inuenire tenere vel possidere. Plau. in trinummo: Familiā optimaꝫ occupauit. M. T. in hortensio: Et paulū marcelli occupauisse. Vir. ænei. lib. vj. Occupat æneas aditū custode sepulto. M. T. in phili. li. xiij. Agri lucani possessiones occupant.

¶ Occopare collocare. Pompo. in pictoribus: Quę tuleram mecō nulla deinde victoria tam grata mercede ilico curaui vt occuparem M. T. in verreꝫ actiōe scd̄a Præterea pecunias occupauerat. apud populos signa & syngraphas fecerat.

¶ Opinio est fama M. T. ad cæsarem iuniorē li. j. Erat opinio bona de plantio: bona de lepido.

¶ Opinio suspitio. Var. in eume. Qui oēs me bimatram agitare clamitantis opinionē mihi infamiæ meæ cōfirmant. Actius in eurysace. Opinione factū est q̄to minus stirpem educabāt: tanto vereremur magis eos esse M. T. de offi. li. iij. Qui primum hæc natura cohærentia opinione distraxissent.

¶ Opinio spes opinio M. Tu. ad cæsarem. Posthac quod voles a me fieri scripto vincam opinionem tuā Idem de offi. li. iij. Opinionem asserūt populo eorum similes fore quos sibi delegerint ad imitandū Varro

in eume. Sed ad nos citius opiniõe vertilabũdus miser decidi. Siten li.li.iij. Popedius opinione frustrata.

¶ Obscœnũ est inuiduz. Vir. æneı. lib. iij. Obscœnas pelagi ferro fedare volucres. M. T. de offi. li. j. Alterne libero quidẽ: si terũ turpitudini adhibet verboruz obscœnitas. Var. in agathone. Pueri obscœnis verbis nouę nuptulæ aures restaurant.

¶ Obscœnuz vitale. Vir. ænet. li. iij. Obscœnãq3 famẽ: quæ prima pericula. Idẽ li. xij. Ne me terrere timentez obscœnæ volucres. Cic. tus. li. ij. Vna & obscœnas voluptates de quibus multa ab illis habet̃ oratio.

¶ Obscœnum signat & maledicum. Actius in œnomao: Nos te acturũ atq3 opere magno educire per vrbem. & oẽs qui arcẽ astymq3 accolunt ciues oibus faustis augustã adhibẽs fauentiã ore obscœna dicta segreget: Luc. li. xxx. Deõ rixã vertat verba obscœna.

¶ Obitus signat mors vel occasus. Vir. geor. li. j. Nec frustra signorum obitus speculamur & ortus.

¶ Obitus rursus aduentus Actius in antigona: At ni si me fallit in obituz sonitus. Turpi. in epicleru: Et qs est qui interrumpit sermonẽ meõ obitu suu.

¶ Omen dr̃ auspiciũ prosperũ. Vir. geor. li. iiij. Omine quo firmans animũ sic incipit ipsa.

¶ Omen signat aduersa Virg. li. xij. Neue omine tanto prosequere.

¶ Olim trinam habet significationem: temporis præteriti. Meos olim si fistula dicat amores.

¶ Olim temporis futuri. Vir. æneı. li. j. Hunc tu olim cœlo spolijs orĩetis onustũ Accipies secura. Luc. saty. li. xix. Sic tu illos fructus aduersa hyeme oliz Turpi. in philopatro: Deinde cũ ad te redierit olim post mortem patris: Affranius in suspecta: Non amatorẽ olim defensorem per eum volet.

¶ Optare est precib⁹ aliquid a dijs postulare. Vir. æne. li. vij. Et teot & si quid veri mẽs augurat opto.

¶ Optare est eligere. Luc. saty. li. xxx. Aurũ vis hoiez habeas hoiem qd ad aurũ: quare vt dicimus nõ video hic qđ magnopere optẽ. Salu. histo. li. iij. atq3 cuz cupio laudatũ accensum quę premiorũ spes: quibus nõ optauisset ire iubet. Vir. æneı. li. iij. Optauiq3 locum regno M. T. de offi. li. j. Quæq3 maiori parti pulcherrima videantur ea maxime optant. Terẽ. in eunu. Hoc si feceris: quod vis premium a me optato. Var. in marcipore: Et Diogenes qui amicos: qui ab Alexãdro rege iussus optate quid vellet se facturum.

¶ Offẽdere est pcutere. Turp. in paraterusa. Caput vt offendi ad limen pol. Luc. li. xxix. Deinde mittit virile veretrum in flumen: offendit buccã boiũnio.

¶ Offendere lædere M. T. de supplicijs lib. iij. Cũ iste cum pallio porpureo pariq3 tunica versaretur in cõuiuijs cũ mulieribus non offendebãtur hoies in eo neq3 moleste ferebant. Luc. li. xxvij. Nã hic quidẽ reditũ talem porteodebant. neq3 alia in re vlla offendere.

¶ Offẽdere inuenire. Pacu. in iliona: Quos ego ita vt volui offendo incolumis. Affra. in hoie: Et memoriter cum veoero confectam vt offendam. Quadrigari⁹ in annaliũ li. ij. Inde postq̃ aliquãtũ recessit offendit mõtẽ loca munita resq3 oẽs habere. quę militibus opus sunt ligna: aquã pabulũ. Et Terẽ. in eunu. Offendi aduenıens quendã mei loci atq3 ordinis hoiem M. T. de signis: Quod nondum perfectũ templuz offenderent neq3 ponere potuere. Luci. li. xxvj. Si quod verũ inuisitatũ aut zetematicũ offenderem M. T. de repu. lib. ij. Sz imitor architã illũ tarentinum: qui cũ ad villam venisset & oia aliter offendisset. Plau. in amphytrione. Eo more expergefactũ aduenıens tenebrosom offendi domanũ. Var. lx. Romam regressus ibi nihilo offendi quod ante annos quinquaginta cuz primũ dormire cœpit reliqui.

¶ Obscurum est sine lumine. Vir. geur. li. j. Si nigrum obscuro comprehẽderit æra cornu.

¶ Obscurum ignobile M. T. de offi. li. ij. Qui magna sibi proponunt obscuris orti maioribus.

¶ Obscurum absconditum latens. Vir. li. xj. Vidim⁹ obscuris primam sub vallibus vrbẽ.

¶ Obseruare suscipere magnificare M. T. de offi. li. j. Sicut aliqoo honore: aut imperio affectus obseruare & colere debemus.

¶ Obseruare celare & i terra tegere: Plau. i aulu. Vbi is obijt mortẽ qui mihi id aurũ credidit cœpi obseruare

¶ Obseruare cognoscere. Vir. æneı. li. ij. Et vestigia retro Obseruata sequor.

¶ Obseruare curiose & suspiciter circũaspicere. Plau. in aulularia Oculos ego tibi Istos improbe: ne me obseruare possis quid rerum geram.

¶ Obseruare captare. Vir. geor. li. iiij. Quos durus arator Obseruans nido implumis detraxit. Luc. li. xxviij Quod si obseruans hoiem qui pro commodo & regno gaudet. Teren. in Audria: Preterrefacies dauũ ub serues filium quid agat.

¶ Orator significantia manifesta est.

¶ Oratores legatos Vir. li. xj. Centum oratures pria de gente latina ire placet.

¶ Occurrere dicitur obuium fieri. Vir. li. vj. Hic illi uccurrit tydeus.

¶ Occurrere subuenire cõmouere. M. Tu. de supplicijs: Occurrebat tibi oratio.

¶ Offerre inuenire. Luc. li. xxvj. Homines ipsi hãc sibi molestiã vltro atq3 ærumnã offerũt dicunt vxores.

¶ Offerre efferre Luc. li. xxx. Vt nuuc hac re mihi opẽ atq3 auxilium offeras.

¶ Offerre ostendere Vir. li. vj. Strictamq3 aciem veniẽtibus offert.

¶ Obducere aperire. Luc. li. xxviij. Vos interea lumẽ afferte: atq3 aulæa obducite.

¶ Orare est precibus poscere M. T. in verrinarũ diuinatiõe. Rogare & orare ne eos supplices aspernetur.

¶ Orare est agere M. T. de offi. li. iij. Vt veram amici

causa in esse malit: vt orandæ litis tempus quo ad perleges liceat accommodet.

¶ Oppido valde. Plautus in Amphytrione. Oppido interij. Obsecro hercle cantus q̃ validus est.

¶ Oppetere occũbere mori. Vir. æneι. lib. j. Quis ante ora patrũ troię sub mœnibus altis Contigit oppetere.

¶ Oppetere incidere. Plautus asinaria: Atq; illa viua nimis vt pestem oppetas.

¶ Obesum ꝓ vberi & crasso sæpius ponit̃. Vir. Geor. lib. iij. Argutumq; caput breuis aluus: obesaq; terga.

¶ Obesum gracile & exile. Neuiꝰ in carmine. Corpore pectoreq; obeso ac merito exeso tardi ingenio senis.

¶ De Dictionibus a. P. Littera incipientibus.

PRopriũ diutumũ. Sisenna histo. lib. tertio. Tũ subito tacuit ad quẽ metu & suspitione ꝓpria capere non poterat quietem.

¶ Propriũ est suũ vniuscuiusq;. Virg. li. vij. Hũc mihi da ꝓpriũ virgo sata nocte laborẽ. Var. in caprino ꝓlio. Nam virtutem propriam mortalibus fecit certe promiscue voluit communia habere.

¶ Propriũ signat rursum ꝑpetuũ. Sisenna histo. li. iiij. Victoribus ꝓprie spem victis aduersæ fortunę maiorem formidinem obiecit. Plautus in cistellaria. Atq; illum amatorem tibi ꝓprium futurũ in vita. Vir. lib. vj. Propria hæc si dona fuissent. Idem libro. iij. Da ꝓpriam tymbreę domum. Terentius in and. Ego deorũ vitaʒ propterea sempiternam arbitror: q voluptates eoruʒ ꝓprie sunt. Actius in armorũ iudicio. id est Fors dominat̃. neq; in illa vita ꝓpria in vita est. Luc. saty. lib. xvi. Cętera contemnit & invsura omnia ponit non magna ꝓprium vero nihil neminem habere Mar. Tullius de republica libro quarto. Et noster plato magis esset lycurgus: omnia qui prorsus iubet esse cõmunia ne quis ciuis propriaʒ aut suam rem vllamq; adijcere.

¶ Affranius in Vopus. Di tibi dẽt propria exoptes bona. Luc. li. xxvij. Cum scientia nihil est propriũ in vita mortali datum.

¶ Pręuertere præterire. Virgilius æneidos lib. primo. Volucremq; fuga pręuertitur ebrum.

¶ Præuertit iterũ signat reuocat. Plau. in amphytriõe Ibi me inclamat alcmena: iã ea res horrore afficit. Herilis ꝑuertit metus: accurro vt sciam quid velit.

¶ Præuertere iterũ signat anteponere. Plautus in Amphytrione: Illuc redeundum est michi: ne me vxorem præuertisse dicatur pre republica.

¶ Promittere est polliceri. Vir. æne. lib. ij. Promisi vltorem & verbis odia aspera moui. M. T. ad Cæsarem iuniorem. Promissa tua memoria teneas.

¶ Promittere etiam significat ad magnitudinem nutrire. Plautus in rudente. Capillum ꝓmittam optimuʒ est: incipiãq; hariolari. Vir. æneι. li. iij. Promissaq; barba Varro in modio. Qui cum erant in Græcia coma promissa barba rasa pallam trahẽtes.

¶ Protellare est percutere. Teren. in phormione. Ne te iratus suis seuidicis dictis protelet. Sisenna histo. li. iij. Romanos impetu suo ꝓtelant ꝓlectus ꝑsequuntur.

¶ Protelare rursum adiuuare. Luc. satyra lib. primo. Quẽ neq; lucanis oriundi montibus tauri ducere protelo validis ceruicibus posset. Idem libro duodecimo. Hunc iuga multorũ protelo ducere centum nõ possũt

¶ Protelare etiã excludere. Tur. in lẽnis. Propter peccatũ pauxillũ indignissime p̃ria ꝓtelatũ eẽ sæuitia p̃ris.

¶ Prodere signat deferre. Virgi. ęneid. libro secundo. Prodere voce sua quenq̃: aut opponere morti.

¶ Prodere rursum differre vel excludere. Virgiliꝰ ęne. libro primo. Nos tua progenies cœli quibus annuis arcem Nauibus infandum amissis vnius ob iram Prodimur: atq; italis longe distungimur oris.

¶ Prodere etiã ꝓtendere vel edere. Virgi. æneι. lib. iiij. Italiam regeret genus alto a sanguine teucri proderet.

¶ Periculũ est salutis discrimen. Virg. æneι. lib. iij. Obscœnãq; famẽ quæ prima pericula vito. Luc. lib. xxx. Adde alios omnes meo periculo ex ordine.

¶ Periculum experimentum. Sisenna hist. lib. iij. Periclitantur tormẽta ac tela multaq; genera machinamẽtorum. M. T. de rep. libro. iij. Sed vt ipsi sæua nimium periclitentur vident quid se putent esse facturos.

¶ Periculosum maius & vehemens. M. T. de officijs libro primo. Grauioribus autem morbis periculosas curationes & ancipites adhibere coguntur.

¶ Pressum subtile. M. Tul. in Hortensio. Quis te autẽ est: aut fuit vnq̃ in partiundis rebus in definiendis & explicandis pressiori.

¶ Pressum onustũ grauatum. Virgi. Geor. lib. j. Ceu pręsse cum iam portum tetigere carinæ Puppibus.

¶ Premer̃ ꝺfoder̃. Vir. li. x. sulcũq; sibi ꝑmat ipa caria:

¶ Premere claudere. Virgilius libro vndecimo. Pressi ue oculos aut vulnera laui Veste tegens.

¶ Premere insequi fugare. Virg. æneι. libro. j. Hac fugerent graij ꝑmeret troiana iuuentus.

¶ Premere vrgere Virgilius Geor. libro tertio. Ingẽtẽ clamore premes ad retia ceruum. Et libeo sexto æneι. Fauniq; premunt te iussa parentis.

¶ Premere significat inniti cum pondere. Virg. Geor. lib. iiij. Et spumantia cogere pressis Mella fauis.

¶ Premere rursum refrenare vel cohibere. Virgi. æneι. lib. j. Imperio premit ac vinclis & carcere frenat.

¶ Premere teger̃ vir. li. xi. quos simois ꝑmat ille viros

¶ Premere etiam remouere vel excindere. Vir. Geor. lib. 1. Et ruris opaci. Falce premesꝰ vmbram.

¶ Premere occidere. Virg. xi. Armigerũq; remi ꝑmit.

¶ Premere aduersari. Virg. vndecimo. Numina nulla premũt: mortali vrgemur ab hoste mortales.

¶ Premere calcare. Virgilius æneidos libro secundo. Veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitens.

¶ Premere deponere. Virgilius Geor. libro secundo. Quod superest q̃cunq; premes virgulta per agros.

¶ Precium pœnæ exitium. Liuius in achille Si malos

imitabor:tum precium pro noxa dabit.

¶ Precium dicitur quod re empta datur. Virgi.æneí. li.iiij. Vrbem exiguo pcio posuit. Teré.in eunu. Preciū sperans ilico producit ac vendit.

¶ Precium pro premio. Salu.in iugur. Vicit tñ in sena tu pars illa q̃ non precium aut gratiam anteferebat.

¶ Patibulum est crux. Salust.hist.li.iiij. In quis notissi mus quisq malo deperdens verberabatur aut in muti lato corpore improbi patibulo eminens affigebatur.

¶ Patibulū sera qua ostia occluduntur q hac remota valuæ pateāt. Titin.in fullo. Si quisq̃ hodie p̄ter hāc po sticu ȝ nostrū pepulerit patibulo hoc ei caput defringā.

¶ Petere signat poscere. Virgi.lib.viij. Mittit & magni venuli diomedis ad vrbem Qui petat auxilium.

¶ Petere vocare. Vir.li.viij. Quid causas petis ex alto.

¶ Petere percutere ferire. Virgilius in Bucolicis. Iam cornu petat pedibus qui spargat arenam.

¶ Petere appetere. Virg.lib.viij. Notūq petiuit coniu gis infusus gremio per membra soporem.

¶ Petere sequi. Virgilius libro quinto. Quem petit & summis annixus viribus vrget.

¶ Petere abducere. Virgilius libro septimo. Tartareū ille manu custodem in vincla petiuit.

¶ Petere ingrere. Virgi.lib.viij. Euandrum petimus.

¶ Petere cupere apperere. Virgi. geor.li.quarto. Pul chramq petunt per vulnera mortem.

¶ Petere eligere. Virgilius georgi.libro quarto. Prin cipio sedes apibus statioq petenda.

¶ Petere obtinere. Virgilius æneidos libro primo. Quę proxima littora cursu Contendunt petere.

¶ Petere manere expectare. Virgilius libro octauo. Troianos hęc monstra petunt.

¶ Propter signat eius causa. Virgi. æneidos libro.iiij. Te propter libyę gentes numidumq tyranni Odere.

¶ Propter alicuius rei causa. Var. Sesqvlyxe. Quid ē minerua ꝓpter stetit significare cum ꝓpter doctrinam.

¶ Propter iuxta. Virg.geor.lib.iij. Et viridi in campo templum de marmore ponam Propter aqoam.

¶ Ponere est deponere. Virgilius æneidos libro pri mo. Ponūtq ferocia pœni Corda volente deo.

¶ Ponere consumere. M.T.de officijs libro secundo: Mirenturq in ea tantum me operę & tēporis ponere.

¶ Ponere constituere. Virgilius georgico.libro tertio. Templum de marmore ponam.

¶ Ponere obseruare. Virg.geor.libro tertio. Aut par co sale contingunt:hyemi reponunt. Item in pri.æne. Manet alta mente repostum Indicium pandis.

¶ Ponere desinere. Virgilius libro octauo. Cum venti posuere. Omnisq repente Resedit flatus.

¶ Pernix dicitur celer. Virgilius georg.lib.iij. Talis & ipse iubam ceruice effudit equina Coniugis aduentu pernix saturnus Luc.libro vigesimo septimo. Fruim pernices.æternum id nobis fore sperantes.

¶ Pernix perseu erans. Virgilius georgic.libro tertio. Et inter dura iacet pernix in strato saxa cubili.

¶ Pullum est ætatis nouellæ. Virgilius geor.libro.iij. Continuo pecoris generosi pullus in atuis.

¶ Pullum non album. Virgilius tertio Georgicorū. Reijce ne maculis infuscet vellera pullis.

¶ Plagæ sunt verbera. Virgilius in eodē. Plagisq per empto Tunsa per integram soluuntur viscera pellem. M.T.de supplicijs. Plagis confectuȝ dico a lictoribus tuis pater ante oculos concidisse.

¶ Plaga spatiū immensum. Virg.æneí.lib.j. Aetherea quos lapsa plaga iouis ales apto Turbabat cœlo.

¶ Plagę sunt & in retibus quibus capta implicāt. Vir. æneí.li.viij. Retia rara plage. M.T.de offi.lib.iij. Sunt ne igit insidie tēdere plagas etiā si excitaturus nō sis?

¶ Plaga spacium amplissimum vel cœli vel agri. Vir. lib septimo. In medio dirimit plaga solis iniqui.

¶ Plaga aliquando pars lecti:aliquando omnis. Var. in prometheo. Eburneis lectis & plagis sigillatis. Af franius. Plagam facito demea & plagulā de lecto pellis dimitte ordine.

¶ Putare colligere inferre. Plautus in aulularia. Puta tur ratio cum argentario.

¶ Putare dicitur purgare rarefacere. Virgilius georg. libro secundo. Fingitq putando.

¶ Putare aptare. Tinn.in fullonibus. Da pensam lanā q nō reddet tēpori putatā:recte facite:vt mulctet malo

¶ Putare animo disputare. Virg.vj.ęnei. Multa putās sortemq animo miseratus iniquā. Ennius in rhyete. Ibi quid agas secū cogites parat putat. Cecili⁹ in exule. Non hoc putas:non habet in corde tibi versatur.

¶ Putare extimare. Teren.in andria Recte putas.

¶ Piare dicitur impiare cootaminare. Virgilius in.vj. Distulit in seram commissa piacula mortem.

¶ Piare expiare putrefacere. Virgilius in sexto: Duc ni gras pecudes:ea prima piacula sunto.

¶ Piare condere consecrare. Virgili⁹ in septimo. Pro digijs acti cælestibus ossa piabunt

¶ Passum ꝑpessum. Vir.æneí.lib.iiij. Opassi grauiora.

¶ Passuȝ dicitur genus liquoris quod ex vua passa co gitur. Virgi. Geor.lib.ij. Et passo psithia vtilior.

¶ Passum dispersum solutū. Virgi.æneí. libro primo. Crinibus iliades passis. Terentius in phormione. Ca pillus passus nudus pes ipsaq horrida.

¶ Passum extēsum patens. Vñ & passus dicimus quod gressibus mutuis pedes parescunt. Ennius in decimo. Aegro corde comis passis ait pro patentibus & extēsis

¶ Parcere est veniam dare. Virgilius in septimo. Parce re subiectis & debellare superbos.

¶ Parcere seruare. Virgilius in.x. Argēti atq auri me morans:quæ multa talenta Gnatis parce tuis.

¶ Pax significantiam habet notam. Virgi.lib.septimo Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni.

¶ Pax venia: Idem æneidos libro tertio. Sed votis p̄ cibusq iubent exposcere pacem.

¶Pax ꝓpiciatio. Idem in eodē. Exorat pacē diuum.
¶Prestare facere. M. Tullius de officijs. Emptorem indēnem damno prestari oportere.
¶Præstare dicitur consuetudine beneficium dare.
¶Præstare exhibere. M. T. ad Cesarē iuniorē libro. ij. Tu si meā fidē ꝑstiteris: quod confido te esse facturus.
¶Præstare antecellere. Virgilius in duodecimo. O ꝑstans animi iuuenis. Salustius in Catilina. Omnes homines qui se student prestare ceteris animantibus.
¶Prestat vtile est. Virgilius æneidos tertio. Præstat trinacrij metas lustrare pachini.
¶Pium dr̄ religiosum. Virg. iiij. geor. Dī meliora pijs. Pium castum. Virgilius in sexto. Quiq; pij vates.
¶Precipere est iubere vel mouere. Virg. in. xj. Ipsi nōne rumq; modōq; catinis Precipiunt. Et nono: Nāq; ita descendens ꝓceperat optimus armis Aeneas.
¶Precipere est preuenire. Virgilius in vndecimo. Exultatq; aīs & spe iam præcipit hostem. Virgilius lib. xi. Omnia precepi atq; animo mecum ante peregi.
¶Pulsatum percussum. Virg. in sexto. Pulsatusq; parens aut fraus innexa clienti. M. Tullius dr̄ supplicijs. Lictores consistunt valentissimi: & ad pulsandos: verberandosq; homines exercitatissimi.
¶Pulsatum violatum. Virgilius in Duodecimo: Pulsatos referens infecto fœdera diuos.
¶Producere dicitur longius ducere. Virgiliꝰ secundo æneidos: Abnegat excisa vitam producere troia.
¶Producere prosequi. Virgilius nono. Nec te tua funera mater Produxi.
¶Producere instituere. Terentius in Adel. Seni aīam primū extinguerem ipsi qui illud produxit scelus.
¶Producere foras ducere. Terentius in heauton. Produxi ac vendidi. Mar. Tullius in Frumentaria. Quid opus iolio nemo tuorum amicorum: nemo abs te productus: nemo interrogatus.
¶Proluuies & illuuies significantiam habent parem: & est immundicia. Virgilius tertio æneidos. Fœdissima ventris illuuies. Terentius in heauton. Pānis obsita neglecta immunda illuuie.
¶Proluuium profusio. Terētius in Adelphis. Quod proluuium? quæ hec largitas?
¶Proiectum dicitur dimissum derelictum. Virgilius libro octauo. Proijce tela manu. Idem in Bucolicis. Non ego posthac viridi proiectus in antro.
¶Proiectum longe iactum extensum. M. T. de signis: Sed quod erat eiusmodi loco. Virgiliꝰ tertio æneidos Proiectaq; saxa Pachini Radimus.
¶Proiectum subtractum. M. T. in philippicis: Quod secundante fecit ex vrbe proieceris.
¶Præstringere obtenebrare. Plau. in milite glorioso: Prestringat oculorum aciem in acie hostibus.
¶Prestringere attingere. M. Tullius de signis. Ignoscite: ita magnitudo me breuiter præstringere atrocitatem criminis non sinit.

¶Prestringere dicitur radere. M. T. in philip. libro. iij. Cuius quidem radere portam capue pene prestrinxisti.
¶Poscere accipere. Varro in Parmenone: In argumētis poscit palmam.
¶Poscere signat petere. Virgilius in duodecimo. Poscit equos gaudetq; tuens ante ora frementis.
¶Poscere prouocare. Virgil. in octauo. Haud acrē dubites in prelia poscere turnū. M. T. in prima & secunda actione in Verrem: Poscunt maioribus poculis.
¶Poscere aduersari. Virgil. in. v. Equidem sic poscere ventos. Iādudum & frustra cerno te tendere contra.
¶Proferre palā facere. Luc. lib. xxvij. Proferat ergo iā noster ordo scelera: quæ in se admiserit.
¶Proferre ꝓtendere. M. Tu. de repu. libro tertio. Sapienti iubet proferre opes amplificare diuitias.
¶Penetrare est īgredi: penetrare exire proripere. Plautus in trinummo. Quo illic homo fortasse penetrauit in ædibus.
¶Pariter ex æquo. Neuius in Decuma. Quid prophanari modo sic tris menses in æde: vt pariter dispartiantur bona patris
¶Pariter conuenienter. Titin. in prælia. Ne tu istum ædepol media extulisti pariter: vt dignus fuit.
¶Pariter similiter. Affranius in homine. Tibi in vtraq; parte pollet & pariter potest. Plautus in aulularia. Is ex se hunc reliquit: qui hic habitat filium pariter moratum: vt pater atq; auus eius fuit.
¶Posterius dicitur tardius vel secundo.
¶Posterius minus. Plautus in Asinaria. Posterius ista dicis q̄ credo tibi.
¶Postulare intelligitur apertissime quā habeat significationem: vt est poscere. Teren. in Andria: Alios mores postulat Alibi dehinc postulo vt nihil moræ sit.
¶Postulare velle. Plautus in Asinaria. Vbi piem pietatem si isto c more morata tibi postulem placere mater mihi quo pacto præcipis?
¶Paret obsequitur. Virgilius primo æneidos. Paret amor dictis caræ genitricis.
¶Paret videtur. Virgilius in decimo. Cui pecudum fibræ cœli: cui sydera parent.
¶Portenta dicuntur q̄ aliquid portendunt: vt sæpe.
¶Portenta inania quædam & ieridenda. Cicero tusculanarum libro primo. Aut quid negocij est hæc poetarum & pictorum portenta conuincere.
¶Protinus vbicunq; lectum est contra vsum intellectus cōmonis: quo statim significare creditur positus inuenitur. vt sit protinus porro ac sine intermissiōe cōtinuoq; iunctum tenus eius significātiam affirmat aduerbij. Virgi. Nanq; in quocūq; loco posuit protinus sub hoc sensu intelligendum reliquit.
¶Protinus insequenter deinceps. Virg. geor. quarto. Protinus aerei melis celestia dona. Exequar. & in æne. protinus anteū & licā prima agmina turni prosequitur
¶Protinus iugiter cōtinue. Virgi. in. xij. Huic frater

subit alcanor: fratremq; ruentem. Sustẽtat dextera traiecto missa lacerto. Protinus hasta fugit.

¶ Protinus statim. Virg. ij. æne. Protinus ad regẽ cursum detorquet hiarbam.

¶ Protinus longe porro. Virgili⁹ in octauo. Cornuq; recuruo Tartaream intẽdit vocẽ: qua protinus omne Intonuit nemus: & siluę insonuere profundę. Idem in octauo. Nam memini hesionę visentem regna sororis Laomedonciadem priamum salamina petentem Protinus archadię gelidos inuisere fines.

¶ Protinus valde. Virgilius in buco. En ipse capellas Protinus æger ago: vt sit animo & corpore valde: aut si aliud enunciat refert̃ ad illud vt sit longe porro ago. At ipsum hactenus licet vt p̃positionem acceperit & vt prępositionem variet: tamen maxime finem terminũq; designat. Virg. geor. libro. ij. Hactenus aruorum cultus & sydera cæli. Idem in vndecimo. Laterũ tenus hispida nanti Frons hominem præfert. Idem in secundo: Capulo tenus abdidit ensem.

¶ Parumper: vt sępe interim vt paruo tempore.

¶ Parumper cito & velociter. Vir. in. v. Pulsusq; parũper Corde dolor tristi gaudet cognomine terra.

¶ De dictionibus ab. R. Littera incipientibus.

Restare dicit̃ superesse. Teren. in andria. Restat Chremes: qui mihi exorãd⁹ est. M. T. de senectute. Nec cum æqualib⁹ solũ qui pauci admodũ restant. sed cuʒ vestra etiã ætate. Virgilius secũdo æne. Aut quid iã misero mihi denuq; restat?

¶ Restare resistere. Virgilius. iij. æneí. Hoc solum nomen quoniam de coniuge restat. M. T. de finibus bo. & malorum. Nullam q̃rentes voluntatẽ stoici restant.

¶ Religio est deorum cultura. Virgilius in septimo. Religione patrum multos seruata per annos.

¶ Religiosos quoq; dies infames vel infaustos in. xj. cõmentariorũ Nigidius appellauit. M. T. ad Atticum Non maiores nostri funestiorem diem esse voluerunt aliensis pugnæ q̃ vrbis captæ q̃ hoc malũ ex illo itaq; alter religiliosus etiam nunc dies alter in vulgus.

¶ Religio metus vel solicitudo. Virgilius in nono. Iã tunc religio pauidos terrebat agrestes Dira loci. Terentius in Andria. Dignus es cuʒ tua religione hac odio: nodum in scirpo quæris.

¶ Ratum consuetudine infrequens signat. Vir. in. xj. Qua rara est acies interlucetq; corona. Tul. de offi. li. j. Si ad hoc genus castigandi raro inuiti q̃ veniamus.

¶ Ratum electum. Virg. iij. geor. Hic ratũ vidim⁹ ol⁹

¶ Ruere decipi. T. de offi. li. iij. Si hæc nõ ex tẽpore pati ruere & p̃ venditorẽ in maximũ fraudem incurrere.

¶ Ruere signat cadere. Virgilius secundo æneidos. Ruit alto a culmine troia.

¶ Ruere effundere. Virgil. in. vj. Vnde ruunt totidem voces responsa sybillæ. Idẽ in geor. Ruit ardu⁹ æther.

¶ Ruere irruere sine cautela. Virgili⁹ in decimo. Quo moriture ruis maioraq; viribus audes? Luc. libro vigesimo. Ruis hic & colligis omnia furtim.

¶ Ruere eruere leuare. Virgilius in vndecimo. Cõfusa ruebant. Ossa fossis. Idem primo æneidos. Totumq; a sedibus imis Vna eurusq; notusq; ruunt.

¶ Ruere diruere cõplanare. Virgilius primo georgi. Quid dicam iacto qui semine cominus arua Insequit̃ cumulosq; ruit male pinguis arenæ. Terentius in adelphis. Cæteros ruerem: agerem. raperem.

¶ Ruere erigere extollere. Virg. geor. ij. Et ruit atram Ad cælum picea crassus caligine nubẽ. Idem. ij. æneí. Vertitur interea cælum: & ruit oceano nox.

¶ Ruere diuidere. Virg. j. æne. Spũas salis ære ruebãt.

¶ Rigidum frigidum. Virgilius pirmo Geor. Tellurem borea rigidam spirante moueri.

¶ Rigidum erectum. Virgilius in bucolicis. Tunc rigidas mutare cacumina quercus. Ideʒ in geor. Et curuæ rigidum falces formantur in ensem.

¶ Rigidum durum. Virgilius in geor. Vestesq; rigescunt. Indutæ cæduntq; securibus humida vina.

¶ Relatũ dr̃ perlatum. M. T. ad Cæsarem iuniorem: Sed hęc vidimus cum legati responsa retulerunt.

¶ Relatum dicitur cõuersum. Virg. in. xj. Multa dies variusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius.

¶ Reddere reponere. Plautus in muste. Tempestas venit constringit tegulas imbricesq; ibi dominus indiligens reddere alias neuult.

¶ Reddere dicit̃ acceptum restituere. Teren. in phor. Si quis quid reddit magna est habenda gratia.

¶ Reddere exponere & dare. Plautus in aulularia. Tibi ego rationem reddam stimulorum seges?

¶ Remi sunt nauales pedites sicuti plærũq; remex remigis. Virg. in quinto. Quem deinde cloantus Consequitur melior remis: sed pondere pinus Tarda tenet:

¶ Referre recensere. Virgilius in buco. Cogere donec oues stabulis numerumq; referre iussit.

¶ Referre ascribere Var. in eume. Forences decernunt vt extimatio nomen meum in sanorũ numerũ referat.

¶ Referre signat perferre iudicare. Virgilius. ij. æneí. Referes ergo hęc: & nuncius ibi Pelidę genitori.

¶ Referre ostendere. Luc. lib. primo. Quæ possit ordiri quis nequeat vnde referat.

¶ Referre reuocare. Virgilius in. xj. Ille pedem referẽs & inutilis Inq; legatus.

¶ Referre reddere. Virgilius in octauo. O mihi p̃teritos referat si iupiter annos Qualis eram.

¶ Rimari dicitur scrutari quærere. Virgilius in vndecimo. Et partes rimatur apertas. Idẽ in. vij. Quodcunq; repertum rimanti telum ita facit.

¶ Rimari expleri. Virgili⁹ in septimo. Rimaturq; oculis: habitatq; sub alto Pectore.

¶ Rimari inhabitare. Virgilius in georg. Dulcibus in stagnis rimantur prata caystri.

¶ Rumpere significantiam habet manifestã. Vir. in. x.

Rumpimus inuite tua vincla: vt plærunq3.

¶ Rumpere defatigare. Terentius in ecyra. Vt me ambulando rumperet. Affranius in epistola. Ego miser a risu clandestino rumpier.

¶ Rumpere disiicere. Virgilius in bucolicis. Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

¶ Rumpere retentum proferre diu tacita dicere. Virg. in.x. Quid me alta silentia cogis Rumpere?

¶ Rūpere introire. Teren. in Eunu. Cesso intro rūpere.

¶ Rogare poscere. Plautus in asinaria. Spectādus ne cui nam vllum det: neq3 roget.

¶ Rogare dicitur deprecari. Virgilius in.vii. Littusq3 rogamus Innocuum.

¶ Rogare dicitur sciscitari. M. Tullius ad Cesarem iuniorem in primo: roga ipsum quemadmodum arimini ego eum acceperim. Terentius in Andria. Accedo ad pedissequas quæ sit rogo.

¶ Rogare instituere. M. T. in philippicis li.ii. ego ad eā belli ciuilis. cām attuli: ego leges perniciosas rogaui.

¶ Remissum lætu3. M. Tul. de oratore. Quis vnq̄ res preter hunc tragicas pene comice tristis remisse.

¶ Remissum concessum. Virgilius in decimo. Manibus & cineri si qua est ea cura remitto.

¶ Remissum missum. Lu. lib. xxviii. Cohibet & domi mœstus se albinus: q3 repudium filiæ remisit.

¶ Remittere delectare. Tullius in Hortensio. Quæro enim non quibus intendam animum rebus sed quib⁹ relaxem ac remittam.

¶ Recipere extinguere prosternere. Virgilius in. viii. Tum cui comminus ensem: Cōdidit assurgenti: & multa morte recepit.

¶ Recipere dictum est datū accipere. T. de offi. Cyrillum quendam suadentem vt in vrbe manerent. Xerxem q3 reciperent: lapidibus obruerunt.

¶ Recipere reuocare. Virgi. in secundo ęneidos. sic fata recepit ad sese. Tullius de officiis lib. iii. Qui cum ad diem se recepisset admiratus eorum fidē tyrannus.

¶ Recipere exceptū facere. Plaut⁹ in trinūmo: vbi nūc adolescēs habet posticulū hoc recepit cū ędes vēderet.

¶ Redundare redire.

¶ Redundare abundare. Lucil. lib. vigesimoseptimo. Primo redundat aurum: & thesauri parent.

¶ Redire manifestam habet significationem. Teren. in Andria. Redeo inde iratus atq3 ægere ferens.

¶ Redire referri reuocare. Luc. lib. xxvii. Si tamen nō ad te hęc redit hoc cauebis commodo. Virgilius. ii. georgico. Redit agricolis labor actus in orbem.

¶ Rursum signat iteru3. Virgilius in. ii. æneidos. Rursus in arma feror.

¶ Rursus retro. Virgilius. iii. georgi. Rursus cura patrum cadere. Varro in andabitis. Mortales multi rursus ac prorsus meant.

¶ Rumor vt plęrūq3 opinio est. Salustius histo. ii. Ad hęc rumoribus aduersa in prauitatem secundā in causam fortunam temeritatē declinando corrumpebant.

¶ Rumor fauor auxiliatio. Virgilius in. viii. Ergo iter inceptum peragunt rumore secūdo. i. prospero fauore. Ennius in. viii. annalium. Legio rediru rumore ruinas mox auferre domos populi rumore secundo.

¶ De dictionibus ab S. Littera incipientibus.

Sublatū susceptum. Virgilius in octauo Troię q3 labores Sublatum erudit.

¶ Sublatū dicimus remotū. Vir. in. xii. sine me hęc moslia fatu. Sublatis aperire dolis. T. de offi. Sustulit quos obstare intelligebat.

¶ Sublatum erectū. Virgilius in. vi. Sublataq3 procul dextra connixa corruscat. Teren. in ecyra. Quia nobis paululum accessit pecuniæ sublati animi sunt.

¶ Sufficit signat satis est. Virgilius in. xii. Dum terga dabant pallantia teucri Sufficit.

¶ Sufficit sumministrat. Virgilius. ii æneidos. Ipse pater danais animos vuesq3 secundas Sufficit.

¶ Sufficit durat. Virgilius in. vii. Nec nos obniti contra. Nec tendere tantum Sufficimus. Idem in. xi. Nec sufficit vmbo Ictibus.

¶ Sufficere ab inficiendo. Tullius in Hortensio. Vt hi conuiuium purpuram sufficiunt.

¶ Suspensum placidū silens. Terē. in phor. Hæc ego vbi audiui ad fores suspenso gradu placide ire prexi.

¶ Suspensum dicitur alte legatum. Tullius in verre3: Fœlicis suspenditur. Virgilius in quinto: Quo tendat ferrum malo suspendit ab alto.

¶ Suspēsu3 solicitū. Vir. ii. æ. Suspēsi eurypilū scitatū oracula phœbi Tul. philippicarū. lib. vii. Aberat a sententia suspensus a curis maioribus.

¶ Species dicitur effigies facies. Liuius in ægystho. Iā ne oculis specie læta viri optabili.

¶ Species factum spectaculum. Virgilius. iii. æneidos Non tulit hanc speciem furiata mente chorebus.

¶ Species imago. Tullius de officiis. Bonū videlicet quod honestum: quę autem specie quadam vtilitatis.

¶ Species pulchritudo. Varro in eumenidi. Quæ castra ætas: q̄ vestris adolescentium quę teneris species.

¶ Segne tardū Vir. iii. geor. En age segnes rūpe moras

¶ Segne dissimile. Virgilius quarto æneidos. Haud illo segnior ibat æneas.

¶ Saltus cōsuetudine a saliendo dr̄. Vir. in. viii. Tū demū saltu p̄ceps sese omnibus armis In fluuium dedit.

¶ Saltus campi spacium. Virg. iii. geor. Saltibus in vacuis pascant: & plena secundum Flumina.

¶ Subiicere est subtus iacere. Virg. geor. iiii. Et ramea costis Subiiciunt fragmenta. Et in. xi. Caudāq3 remulcens Subiecit pauitantem vtero.

¶ Subiicere sursum iacere excrescere. Virg. in buco. Quantum vere nouo viridis se subiicit alnus. Idem iiii. Geor. Ter flāma ad summū tecti subiecta reluxit. & in. xii. Aut corpora saltu Subiiciunt in equos.

¶Seruare liberare. Virgi.iij.æneí. Seruatum ex vndis strophadum me littora primum Accipiunt.
¶Seruare custodire tueri. Virgilius.ij.æneí. Seruate domum seruate nepotem. Idem in.vij. Sola domum & tantas seruabat filia sedes.
¶Seruare solicite & suspiciose obseruare. Plau.in asi. Tuus seruus seruet veneri ne eas det. Virgi.j. Georgi. Quod superest cœli menses & sydera serua.
¶Seruire inhabitare possidere. Virgi.iiij.geor. centuꝫ quæ siluas: centum q̃ flumina seruant. Idem: Immanẽ ante pedes hydrum moritura puella. Seruanteꝫ ripas
¶Seruare tenere. Virgilius in.vij. Curuam seruans sub imagine falcem.
¶Supremum signat extremum. Virgilius in.xi. Qui supremum comitentur honorem.
¶Supremum sursum altum. Virgilius.iiij.georgico. Clamore supremos implerunt montes. Terẽ.in adel. Proh supreme iuppiter. Plau.in amphy. Vt iouis supremi multis hostijs pacem petam.
¶Seuum iratum. Virgilius in primo æneidos. Et sæuum ambobus achillem.
¶Sæuum immite. Virgilius primo æneidos. Sæuæ memorem iunonis ob iram. Luci.in.xxx. Et sæuo duro in bello multo optimus hostis.
¶Sęuum forte. Virgilius in primo æneid. Sæuus vbi æacidæ telo iacet hector.
¶Sæuũ potens. Idem in eodem. Non illi imperiũ pelagi sęuumq́ȝ tridentem. Sed mihi sorte datum.
¶Sęuum durum. Virgilius in quinto. Cum sæuo e scopulo multa vix arte reuulsus. Luc.li.xxx. Idq́ȝ tuis factis sæuis & tristibus dictis.
¶Superare est vincere. Terentius in eunucho. Superat ipsam thaidem. Virgilius in buco. Quid si ideꝫ certet phœbum superare canendo?
¶Superare abundare. Virgi.in.j. Geor. Si superãt fœtus pariter frumenta sequentur.
¶Superare viuere superesse. Virg.iij.æneí. Quid puer Ascanius superat ne & vescitur aura? Idẽ in.ij satis vna superq́ȝ Vidimus excidia. & captæ superauimus vrbi.
¶Superare ascẽdere. Virg.in.iij.geor. Superãt mõtes & flumina tranant. Et grauido superãt vix vbere limẽ
¶Superare occidere. Virgilius in.j.æneid. Clam ferro incautum superat.
¶Stratum signat iacens. Virgi.in.iiij.geor. Sternunt a somno diuerso in littore phocæ.
¶Stratũ deiectũ. Vir.in.x. Sternitur infœlix acrõ. Idẽ in buc. Strata iacẽt passim sua quęq́ȝ sub arbore poma
¶Stratum placatum lenitum. Virgi.in buc. Et omne tibi stratum silet æquor.
¶Stratũ tectũ. Virg.iiij.geor. Sternit oẽ soluꝫ iaculis.
¶Stratum compositum extructum. Virgi.in.j.æneí. Miratur portas strepitumq́ȝ & strata viarum.
¶Secundum est nũero aut ordine scd̃m. Vir.in geor. Saltibus in vacuis pascunt & plena scd̃m Flumina.
¶Secundum prosperum. Virg.x.æneí. Et seruare modum rebus sublata secundis. Teren.in heauton. Simichi secundę res de amore essent.
¶Secundum leue placitum. Virg.geor.lib.iij. Mersus secundo defluit amni.
¶Sũmissum significat humile. Tul.in primo de offi. neq́ȝ sũmissum & tale neq́ȝ hoc ferentẽ. Virgi.iiij.æneí. Summissi petimus terram: & vox fertur ad aures.
¶Summittere subdere supponere. Lucil.libro.xxvij. Summitas alios: si quos possis censeas.
¶Summitere dimittere. Virgi.in buc. Pascite vt ante boues pueri: summittite tauros. Idem.iiij. Georgi. Tu quos in spem statuis summittere gentis.
¶Seuerum triste. Varro in eumenidibus. Tertia pœnarum infamia stans nexa in vulgi pectore fluctuatim intonsa coma: sordida vestitu: ore seuero.
¶Seuerum graue censoriũ. Vir.in.vij. Romulidis tatioq́ȝ seni: curibusq́ȝ seueris.
¶Seuerum asperum trucem. Virgi.in.vij. Qui tetrice horrentis rupes montemq́ȝ seuerum.
¶Seuerum sęuũ implacidũ vitabile. Vir.in.iij.ge. Inuida infœlix furias amnemq́ȝ seuerum Cocyti metuet.
¶Soluere vsu signat enodare. Virgi.vij. Soluite crinales vitas: capite orgia mecum.
¶Soluere debitum reddere. Salust.in Catilina. Argentum ære solutum. Tul.in Verrẽ diuinatione. Pro quo frumento pecunia omnis soluta non est.
¶Soluere dimittere. Vir.geor.li.ij. Solue mares: mitte in venerem pecuaria primus.
¶Soluere a curis liber esse. Virgi.ij.geor. Risusq́ȝ solutos. Idem in.j.æneí. Soluite corde mœtum teucri.
¶Soluere contemnere despicere. Virgilius.viij.æneí. Soluitq́ȝ pudorem.
¶Soluere excipere. Vir.in.x. Nec populos soluo.
¶Superbum arrogans truculentum asperũ. Virg.iij.æneí. Stirpis achileæ fastus iuuenẽq́ȝ superbũ. Idem in x. Te turne superbum Cæde noua quærens.
¶Superbum vitabile. Virg.in.viij. Foribusq́ȝ affixa superbis. Ora virum tristi pendebant pallida tabo.
¶Superbũ elatum amplum. Vir.geor.iij. Et gressus glomerare superbos. Idem in.viij. Tyburq́ȝ superbuꝫ.
¶Superbum ornatum. Virg.ij.æne. barbarico postes auro spolijsq́ȝ superbi.
¶Superbũ opulentũ. Vir.in.v. Simul ense supbũ Rhanetẽ aggredit: qui forte tapetibus altis Extructus.
¶Superbum iniquum. Virgilius in.iij. Quos illi bello profugos egere superbo.
¶Stare cõsistere oĩm consensu dr̃. Vir.in.iij.geor. Stare loco nescit. Plau.in amphy. Ista statim stant signa.
¶Stare horrere signat. Cec.syracu. hic amet: & familię fame pereat: agger autẽ stat sentibus. Virgilius.in.xij. Iam puluere cœlum Stare videt.
¶Stare erigere ꝓmittere. Luci.in.xxviij. Hic corpus solidũ inuenies hic stare papillas. Pectore marmoreo.
¶Stare fidem habere. Tul.de offi.libro secundo. Facere promissa stare conuentis reddere deposita:

¶Stare valere cõstare & fixum esse. Vir.in.x. Stat sua cuiq; dies. Idem in.ij. Stat casus renouare ois.

¶Stat etiã plenũ. Vir.in buc. Stãt & iuniperi & castaneæ hirsutę. Sisen.in.vij. Cœlum caligine stat.

¶Spissum dicimus densuz. Vir.in.ij.geor. In sua posse negabũt Ire loca & scrobibus superabit terra repletis Spissus ager. Cic.de ora.li.ij. Et principia tarda sũt & exitus tñ spissi & producti esse debent.

¶Spissũ signat tarde. Pla.i penulo Heu heu quos ego habui ariolos aruspices qui si quid boni promittũt ꝑspisso euenit.id qđ mali pręsentariũ est. Neuius i gymnasti. At eñ tu minus spisse atq; tarde incedis.

¶Statim mox dicitur. Ci.in verrinis: Statiz messanã litteras dedit. Telesinus ad se continuo veniret.

¶Statim producta prima syllaba a stando perseuerãter & ęqualiter signat. Teren.in phor. Bina talenta capiebam statiz Plau.in Amphy. Nec recedit loco quin statim rem gerat.

¶Superstites dicim⁹ qui supersũt mortuis. Supstites veteres ponebãt incolumes. Terẽ.in andria: Deos q̃so vt sit superstes Vir.in.x. Liceat superesse nepotem.

¶Spurcuz sæuũ vel sanguinariũ Affra.in diuor. Mulier nouercæ nomẽ huc adde impiũ spurca gremio vestigia Haud dici. Luc.saty.li.iiij. Ascemimus fuit flacorũ vna equidẽ samnis spurcus homo vita illa dign⁹ locoq; cum pace de iano componitur optimus. multo post hoĩes natus gladitor quis fuit vnus.

¶Spurcũ vehemẽs asperũ. Tul.ad Cęsarẽ in.ij.cum iter facerẽ ait hi qui iam ęternã tempestate spurcissima Var.in eume. Nũc de te inquit meliusculã spẽ habeo: qui rem spurcissimã gestare voluerim.

¶Spurcũ obscœnum impurum lentũ lutuz. Plau.in asina. Tot noctes reddat spurcas: quot puras habuerit Põpo.in prostibulo. Quæ pedibus nubere poterãt equites sperant spurcæ.

¶Spurcũ fœtidum Plau.in menæchmis: Neo isto loco spurcatur nasum odore in lutibili. Luc.in.vj. Deinde videre licet q̃ multæ homini res acriter infestę spurcæ grauisq;.

¶Siccum dr̃ aridũ & sine humore Vir.in.v. Sũma petit scopuli siccaq; in rupe resedit.

¶Siccũ exercitum. Plau.in asiua. Siccũ frugi continẽtem amantẽ vxoris maxime. Cice.in.vj.academicorũ Alius adultis: alius senib⁹: alius ægris: alius siccis: ali⁹ vinolentis.

¶Seges est frumẽti fructus Vir.ij.æneí. In segetez veluti cum flamma furentibus austris.

¶Segetẽ terrã. Tul.in Hortẽsio: Vt ei segetis agricolę subigunt aratris multo anteq̃ serant. Vir.iiij.geor. Nec pecori opportuna seges: Nec cõmoda bacchio Idẽ.ij.æneí. Arebant herbæ & victum seges ęgra negabat. Luc.vij.saty. Solam aurã aduersam segetez immutasse statumq;.

¶Sumere est accipere tollere. Vir.in.v. Sume pr̃ Salu.i iugurtha. Epistolã sup caput temere positã sumit Tul.de signis: Iste vnũquodq; vas sumere in manus laudare mirari. Cice.de fi.bo.& ma.li.ij. Verũ hoc loco sumo de verbis his eandẽ vim voluptatis.

¶Sumere signat eligere. Lu.saty.li.iij. Et spatiũ curãdo corpore honestũ sumem⁹ Plau.in aulu. Siluã luc⁹ extra sumere. Salu.in iugur. Scilicet vt in tãta re ignarus oim trepide festinet: sumat aliquez ex populo monitorem officij sui.

¶Sumere concludere. Tul.de offi.lib.iiij. Quo adeũ peruentum & quo sumpta vis est nõ domini nauis sz nauigantium.

¶Sufferre est sustinere. Vir.ij.ęnei Nec claustra nec ipsi Custodes sufferre valent. Actius in myrmidonib⁹: Ego me nõ peccasse plane ostẽdã aut pœnas sufferã.

¶Sufferre dedere vel supponere: Plaut.in Cassina: intro ad vxorẽ meã sufferã quæ & meum tergum ob iniuriam Idẽ in penulo. Vt enim vbi mihi vapulandum sit tonsoriũ sufferas. Actius in prægressia: Aut ego illũ eripiam: vt illi pœnam sufferam.

¶Surgere crescere augere. Vir.in geor. Quis sine nec potuere seri: nec surgere messes. Idẽ.iiij.æneí. Ascaniũ surgentẽ & spes hæredis iuli Respice.

¶Surgere erigi. Salu.v.hist. Sella surgere caput aperire solutũ. Terẽ.in adel. Vt triduo hoc ꝑpetuo prorsuz electũ nequeant surgere. Virg.in.viij. Surgit & ętherei spectans orientia solis Lumina.

¶Sacrũ est sacratũ vel religiosum. Vir.in.vj. Ceteraq; sacrũ dolibetẽ. Et in.vij. Sceptrũq; sacerq; thyaras.

¶Sacrũ ẽ scelestũ & detestabile ita & cõsecratũ. Plau. in penulo. vendit eas trinis & nutricẽ & virginis pręsẽti argento hominis silentio quantũ hoiem terra sustinet sacerrimo. Vir.iij.ęne. Auri sacra fames.

¶Saucij dñr propne vulnerati non mœsti sicuti vult cõsuetudo. Salu.in.ij.hist. Audisq; ita prõptis ducib⁹ vt Metellus ictu tragulæ sauciaret. Vir.ij.æneí. Qualis mugitus fit cũ saucius aram Taurus. Idem in.viij: Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit.

¶Suppliciuz dicebatur damnatio vel pœna. Vir.iiij. æneí. Medijs si quid pia numina possũt Supplicia hausurũ scopulis.

¶Supplicũ supplicatio. Salu.in Catilina. In supplicijs deorũ magnifici Actius in epigoua. Nunc ꝑgamus supplicijs cœlitũ aras explicam.

¶Samniũ est testa. Luc.i saty.xiij. Nõ paup me samio curtoq; catino. T.de rep.li.vj. Lęli q̃ oẽs hoĩes habemus in manibus: q̃ si imperia pontificum dijs immortalibus grata sine samio: quæ vt sibi scribit capidulæ:

¶Samiũ rursus acutũ: & samiare dicim⁹ acuere q̃ in samio hoc gen⁹ artis polleat. Luc.in.vij.saty Hãc vbi vult male habere vlcisci. procellę eius testaz sumit ho

mo ſamiam ubi an vno telo inquit præceſſit caulem. teſtiſq; vna amputat ambo.

¶Spernere faſtidire. Vir.iiij.æneı.Comiteꝫ ne ſororē Spreuiſti moriens: Terē.in Andria: Quod modis con tēptus ſpretus facta tranſacta omnia.

¶Spernere rurſuꝫ ſegregare. Ennius hectoris luſtris Melius eſt virtute eius: nā ſæpe virtute mali : aſcun tur ius. atq; æquum ſe a malis ſpernit procul.

¶Subducere ſupputare. Teren.io adel. Nunq̄ ita qſq̄ bene ſubducta ratione ad vitam fuit. Tul.in Hortēſio Non & ſine ea cogitatione in eūdem ſubductis rationibus. Idem de fini.bo.& ma. Qui autem eſſe poteſt niſi te amor ipſe cœpit: quod non ſubducta vtilitatis ratione effici ſolet.

¶Subducere eſt ſurripere. Tur.in lindia. Ego interiꝫ in turba foras ſubduxit eū haccine. Vir.in buc. Et ſuccus pecori: & lac ſuducitur agnis. Teren.in eunu. Vbi primuꝫ poruerit ſe illinc ſubducet ſocio.

¶Subducere etiā rurſum ducere leuare. Vir.in buco. Qua ſe ſubducere leuare colles incipiūt. Tul.de offi. lib.j. Huic ille claſſeꝫ lacedęmoniorū quę ſubducta eſt ad githeum clam incēdi poſſe.

¶Stupidus eſt obſtupefactus. Stupidus ſtult° & iniquus. Var.in andromeda: Iuncta & ꝓpoſita cito non debuit pati ſuo homini ſtupidiſſimo in os ſpuere vitā.

¶Suſpicere eſt ſurſum aſpicere. Vir.in.j.æne. Et faſtigia ſuſpicit vrbis.

¶Suſpicere eſt ſuſpectum habere. Salu.in iugur. Per diem tempus bomilcar cuius impulſu Iugurtha deditionem quam mœtu deſeruit incœperat ſuſpectus regi: & cum ſuſpiciens nouas res cupere: ac perniciē ei° dolum querere. Vir.ij.æneı. Suſpectaq; dona Pręcipitare iubet.

¶Subigere acuere Vir.i.vij. ſubigūtq; in cote ſecures

¶Subigere exercere mollire Cice.de orato.li.ij. Subacto mihi ingenio opus eſt: vt agro nō ſemel arato ſed nouato.

¶Subigere ſuperare & ſub dictiōe habere Vir.j.ęne. Ternaq; trāſierint rutulis hyberna ſubactis. Siſen.hiſtoriarum libro.iiij. Terrore perturbatam multitudinem ſubigūt.

¶Subigere exarare. Tul.de ſenectu. Cū aūt admiraretur Liſander ꝓceritatē arborum & directos in quincūcem ordines. & humū ſubactā atq; durā.

¶Subigere mollire exercere. Vir.ij.geor. Aot ſcrobibus mādet mutata ſubactis. T.in Hortēſio: Vt eniꝫ ſegetis agricolæ ſubigunt aratris anteq̄ ſerant. Idem de ſenectute: Sed etiā ipſius terræ vis ac natura delectat: quæ cum gręmio mollito & ſubacto ſparſum ſemen excepit.

¶Subigere eſt cogere. Virg.iij.geor. Et ſępe ſuperbos cornibus inter ſe ſubigit decernere amantis. Idem in vj. Caſtigatq; auditq; dolos ſubigitq; fateri.

¶Summum ſignat quod hominibus ſit altius. Vir. iij.æneı. Sūmoq; vlularunt vertice nymphę. Idem in xij. Apiceꝫ tamē incita ſummū Haſta tulit: ſummaſq; excuſſit vertice criſtas.

¶Summū proximū. Cice.tuſc.li.j. Summā aquā attingere nectus ſiti Tantalus.

¶Summū extremū. Vir.æneı.li.ij. Venit ſūma dies & incluctabile tēpus Dardaniæ. Tul.in Hortēſio: Vixit ad ſummā ſenectutē valitudine optima.

¶Summū glorioſum Vir.in.viij. Mene igitur ſociū ſummis adiungere rebus Niſe fugis? Ennius in ādromeda: Hęc malos annos multoſq; longeq; ab homo bellū gerētes ſummū ſumma induſtria.

¶Spectare dirigere Luc.in.xx. Quid ſibi vult: quare ſit vt intus verſus ætate ſpectāt atq; ferant veſtigia ſe omnia prorſus. T.de offi.li.iij. Ad extremum ſi ad pditiem patris reſpectauit patriæ ſalutem ante ponā ſaluti patris.

¶Spectare eſt videre Vir.j.geor. Heu magnum alterius fruſtra ſpectabis aceruū. Idē in.xij. Sedeāt ſpectētq; latini. Tul.in Hortenſio: Cœli ſignorum admirabilem ordinem inſatiabilemq; pulcritudinē magis ſpectat.

¶Spectare inſpicere cauere. Plau.in Aſina. Spectādū nec tibi annulum det: neq; roget.

¶Spectare probare Cice. Tuſcu.li.v. Nō igitur ex ſingulis vocibus philoſophi Spectādi ſunt. Terē.in Prologo andriæ. Spectandę: an exigende ſint vobis pri° Vir.in.viij. Sunt nobis fortia bello Pectora ſunt animi: & rebus ſpectata iuuentus.

¶Stringere percutere Vir.in.x. Atq; animum patriæ ſtrinxit pietatis imago.

¶Stringere nudare vel exercere. Vir.in.xj. Strictū rotat acer Lucagus enſem.

¶Stringere rarefacere excidere Vir.in buc. Hic vbi dēſas Agricolę ſtringunt frondes. Et ij geor. Tūc ſtringe comas: tunc brachia tunde.

¶Stringere decerpe Vir.j.geor. Sꝫ tū & quernas glādes tunc ſtringere tempus Et lauri baccas. Var. de reru.li.j. Quod nō ſolum celeriter pręterite ſtringere vacent: ſed tranſglubit.

¶Stringere radere. Vir.in.viij. Ego ſum pleno quem flumine cernis Stringentem ripas.

¶Stringere vulnerare. Vir.in.viij. Hūc prio leuis haſta camillę Strinxerat.

¶Succedere dr̄ in alterius locō venire. Vir.in.x. Interea ſoror alma monet ſuccedere lauſo Turnū. Tu.de offi.li.iij. Qui quondā quaſi veneno perficiat: vt veros heredes moueat in eorum locū ipſe ſuccedat.

¶Succedere ingredi Vir.li.viij. & noſtris ſuccedit pœnalibus hoſpes.

¶Subit in memoriam reducitur. Virgi.ij.ęnei Subit deſerta creuſa.

¶ Subire ingredi. Vir.in.viij. hec inquit limina victor Alcides subijt. Luci.in.xxxviij. Pueri preterea nostris qui subeant iubet.

¶ Subire succedere. Var.in sexage. In quarũ locũ subierũt inquilinæ impietas perfidia impudentia.

¶ Subire subdere supponere. Vir.in.x. Aeneæ subijt mucronem: ipsumq; morantẽ Sustinuit.

¶ Subijcere nasci crescere. Vir.j.geor. Ne subeãt herbæ: neu puluere victa fatiscat.

¶ Subire egredi succedere. Virg.in.viij. Phadũq; her besumq; subit.

¶ Subire resistere respõdere. Tul.in verrez diuinatione. Potenisne eius orationem subire?

¶ Secare excidere. Vir.li.viij. Qualis nereia doto Et galatea secant spumantem pectore pontum.

¶ Secare sequi: vñ & senatores bonorũ sectores dicti sunt. Vir.li.x. Quæ cuiq; est fortuna hodie quam quisq; secat spem.

¶ Squallidum dr̃ sicuti plerũq; sordidũ. Vir.ij.ænei. Squallentem barbam & concretos sanguine crines.

¶ Squallidũ fulgens. Vir.in.x. Per tunicam squallentẽ auro latus.

¶ Scitum elegãs. Terẽ.in andria. Pere castor scit⁹ puer est natus e pamphilo. Tul.in vertem actiõe: Siciliẽ sium vt etiã nos qui rudes harum rerũ sumus intelligere possumus scite facta & venuste.

¶ Sedet significationem habet claram. Vir.in.xj. Tur nus sacrata valle sedebat.

¶ Sedet placet. Idem li.v. Idq; pio sedet æneæ probat auctor acestes.

¶ Sustulit sursuz tulit erexit. Vir.ij.æne. Sustulit exutas vinclis ad sydera palmas.

¶ Sustulit abstulit. Tul.philip.li.ij. Eos qui regni nomen sustulerint deserendos putans. Virg.geor.j. Sustulit primus calamos siluamq; sonantẽ.

¶ Spargere distillare signat: vel guttatim infundere. Vir.in.xij. Spargit rapida vngula rores sanguineos. Idẽ in.iiij. Spargẽs humida mella soporiferumq; papauer.

¶ Spargere madefacere Vir. Spumãt aspgine cautes.

¶ Spargere separare. Vir.iiij.geor. Discerptum latos iuuenem sparsere per agros.

¶ Spargere implere Virgi.in.xj. Etiam prima nono spargebat lumine terras.

¶ Signare ẽ designare. Lu.li.xxv. Si socrates in amore & in adolescẽtulis meliore paulo facie signat: ac si nihil amaret.

¶ Signare imprimere Vir.iiij.geor. Et summo vestigia puluere signent.

¶ Signare discernere: Luc.in.xxx. Nam vt discrimẽ facit: nec signat luna alba.

¶ Solidi significatio manifesta est. Vir.in.vj. solidoq; adamante columnæ.

¶ Soliduz continuũ iuge. Var. sesq; vlyxe: Nauibus. xij. dum profectum decem annos solidos errasset.

¶ Subnixum subditum Vir.ij.ænei. Iuuenẽq; superbũ Seruitio enixe tulimus.

¶ Subnixũ enixũ Vir.iiij.ænei. Mẹonia mentũ mitra crinẽq; madentem Subnixus rapto potitur.

¶ Subnixum sublime.i. sursum nixum. Cecilius in.j. annalium: Ea latini subnixo animo & victoria mærti cõsilium ineunt.

¶ De dictionibus a. T. littera incipientibus.

TAndem signat vix: vt apud Ciceronẽ: Tãdem aliquando quirites. Vir.li.iij.ẹne. Ergo insperata tandẽ tellure potiti.

¶ Tandẽ signat tñ. Titin.ingemina. Symphonia odiosum tandẽ vt moribus placeã viro. Tamẽ ipsum significat statim Vir.in buc. Hic hẹdos depone: tamen veniemus in vrbem.

¶ Tamẽ significat tandem Salu.iiij.hist. Nã qui enare conati sunt: icti sẹpe ferramentis nauiuz aut afflicti a suis vndarum viz mulctato fœdo corpore postremo tamen exanclarunt.

¶ Triste Vir. Et pluuio contristat lumine cœlum.

¶ Triste amarum Vir.in geor. Tristisq; lupini Sustuleris fragiles calamos.

¶ Triste minax. Virgi.ij.ænei. Iisq; aditis & tristia dicta reportat.

¶ Triste graue. T.de rep.li.vj. Qui numero optimatũ & principium obtulit his vocibus & grauitatis suæ liquit illum tristẽ & plenũ dignitatis sonum.

¶ Triste difficile. Tul.de sene. Facilius in morbo incidunt adolescentes: grauius ægrotant: tristius curãtur.

¶ Triste nigrũ. Vir.iiij.geor. Aut rursuz tristi cõtingũt corpus amurca.

¶ Tristis irat⁹ Affra.in epistola: Iactauit sese iactet mihi erit tristior id est iratior. Idem in eadem: Idem natura tristiori paululo.

¶ Tristis doctus Luc.in.xxviij. Adde eodem tristis ac seueros philosophos.

¶ Trahere per terram ducere. Vir.j.ẹnei. Lora tenẽs tamẽ huic ceruixq; comẹq; trahũtur Per terram.

¶ Trahere est rursum leuare Tul.de deorũ natura li.ij. Et tegere qui fossione terram fumare calentẽ: atq; ẽt ex puteis iugibus aquam calidam trahit: Plau.in Amphytrione: ego illi puteo sic o ccepso animam omnez intertraxero.

¶ Tardũ pigrũ Vir.j.geor. Sæpe oleo tardi castas agitator aseli. Teren.in Eunu. Fatuus est insulsus tardus

¶ Tardum diuturnum perseuerantem Vir.ij.ge. Media fert tristis sucos tardumq; saporem.

¶ Tendere inhabitare: tabernacula & hospitia ponere Vir.ij.ænei. Hic dolopum manus: hic sæuus tẽdebat achilles.

¶ Tendere insidiari decipere dictũ a tẽdicula. Teren.in phor. Qua nõ recte accipitri tenditur nec miluo.

¶ Tendere est proprie laxitatez distendere & sine ru-

gis facere. Vir.in.viij. Tendunt vela noti. Idem in sexto: Tendebantq; manus ripæ vlterioris amore.

¶Tendere est dirigere. Vir.j.ænei. Per tot discrimina rerum Tendimus in latium. Idem in.ij. Ad cœlum tēdens ardentia lumina.

¶Tendere contendere Vir.ij.ænei. Ille simul manib⁹ tendit diuellere nodos. Idem in.v. Aequo discrimine pistris Centaurusq; locum tendunt superare priorem

¶Turpe est indecorum informe Vir.in.vj. Et mœt⁹ & male suada fames & turpis egestas. Idē in.iij.'geor. Scabiemq; ferat turpisq; podagras.

¶Turpe grande. Vir.iij.geo. Optima toruæ forma bouis: cui turpe caput. Idem in.iiij.geor. Et turpis pascit sub gurgite phocas.

¶Tenerū significat gracilentū. Vir.iij.geor. & ros in tenera pecori gratissimus herba. & ide in bucco.

¶Tenue vehemens. Vir.ij geor. Tenuisq; lageos tentatura pedes olim vincturaq; linguam.

¶Tenue infœcundum. Vir.in.ij geor. Tenuis vbi argilla & dumosis calculus aruis.

¶Tenue tenerū. Tu.de suppliciis in Verrem: Ræticulum sibi ad naris admouebat tenuissimo lino.

¶Tenue frigidum Vir.i geor. Nec tenues pluuię rapidiue potentia solis Acrior. Idē in.ij. Tū tenues dare rursus aquas.

¶Tenue paruū exiguū. Tul.in hortēsio: Eundē non mediocri pecunia: sed etiam tenui percipere possum⁹ Vir.in.v. Et tenuis teucrū res eripe leto. Idē in.ij ge. Ni refugis. tenuisq; piger cognoscere curas.

¶Tenet sicut est v!us significat apprehēdit detinet. Vir.iiij.geor. Verum vbi correptū manibus vinclisq; tenebis. Tul.in verrem in diuina. Non te sed hic libet esse responsurū quem monitor tuus hic tenet.

¶Tenet inhabitat Vir.iiij.geor. Quæ gurgitis huius Ima tenes.

¶Tenet prohibet Vir ij.geor. Texendæ sepes etiam & pecus omne tenendum.

¶Tenet compescit supprimit. Vir.iiij.geo. Tenuitq; inhians tria cerberus ora.

¶Tenet tegit. Vir.geor.j. Amnis abundans Exit: & obducto late tenet omnia limo.

¶Tenet dirigit Virg.j.ęnei. Sed vos qui tandem quibus aut venistis ab oris? Quoue tenetis iter?

¶Tenet intelligit dicit. Terē.in ādria: Id paues ne ducas illam: tu autem vt ducas: rem tenes.

¶Tremere dicitur cōmoueri agitari. Virg.in.vj. Cur ante tubam tremor occupat artus.

¶Tremere timere Vir.ij.æne. Hic aliud maius miseris multoq; tremendū. Plau.in Asina. Nō placet Pro monstro est: quando qui sudat tremit.

¶Trahere manifestam habet significationem Vir.ij. ænei. Altaria ad ipsa trementem Traxit.

¶Trahere dare. vir.j.æne. Partibus æquabat iustis: & sorte trahebat.

¶Tentare est exercere Vir. georgicon tertio: Et tētat sese: atq; irasci in cornua discit Arboris obnixus trūco

¶Tentare experiri Vir.in.viij. His fretus non legatos neq; prima per artem Tentamenta.

¶Tentare aggredi. Vir.ij.ęnei. Ex templo tētanda fuga canit ęquora chalchas.

¶Tentare petere dare Vir.iij.ænei. Vnde laboru; Tētare auxilium iubebat.

¶Tetrū vitabile Tul.de offi.li.iij. Postremo hæ sūt in liberis ciuitatibus regnandi existunt cupiditates quibus nihil tetrius nihil fœdius cogitari pōt.

¶Tetrum dicitur illuuiosum fœtidū Virgi.iij. ænei. Tum vox tetra inter odorem. Idē in.x. Lauit improba teter Ora cruor.

¶Tetrū amarū Lucre.in.iiij. At veluti pueris absinthia tetra medentes Cum dare conantur.

¶Tetrum impium crudele Tul.de offi.li.iij. Promissum potius non faciendum: q̄ tetrum facinus admittendum fuit.

¶Torquere inflectere Vir.ii.geor. Taxi torquētur in arcus. Terentius in eunucho: Vide vt sibi os cōtorsit carnifex.

¶Torquere gyro celeri rotare. Vir.j.ænei. Ast illā ter fluctus ibidem Torquet agens circum.

¶Torquere iacere mittere Vir.in.v. In medios telu; torsisti primus achiuos.

¶Tueri dicit seruare custodire Tul.in epistola ad Cæsarem actione prima Vt sciret tuenda maiore cura esse q̄ parata sunt Virg.in.viij. Succedunt variantq; vices quod cuiq; tuendum est.

¶Tueri videre Vir.in.vij. Excipiunt plausu pauidos gaudentq; tuētes Dardanidæ.

¶Tergora dicuntur coria Vir.ęnei.j. Tergora diripiunt costis.

¶Terga dorsa Virgi.in.vij. Hinc raptas fugientibus ingeris hastas in tergum.

¶Tergum scutum Vir.in.viij. Aduersi in tergum sulmonis Idem in decimo: Deorsibus infrendēs: & tergo decutit hastas.

¶Transmittere trahere derelinquere Luc.li.xxviij. Polemon mortem & amauit: & suas transmisit stolā quā dicunt.

¶Temerarium sicuti plerūq; a temeritate.

¶Temerarium metuendum & solicitum. Plau.in asina. Sed quid q; picus vlmum tundit temerarium est.

¶Tegetes a tegendo Var.de re rust. Si q̄ fiunt de cannabino iūco palma scirpo: vt funes restes tegetes quoq; fundo sumi non potuerūt.

¶Taleas scissiones lignoru; vel præsegmina: Varro de re ru.li.j. Nam etia; nūc rustica voce intertaliare dicitur diuidere vel excidere ramum extraq; parte ęquabiliter precisum quas alij taleas appellant.

¶De dictionibus ab. V. littera incipientibus.

Volare ēauiū Vir.j.æne. Humilis volat equora iuxta.

¶Volare est celeriter currere. Terē.in ecyra. Ne frustra illic expectet vola Vir gi.in.v.

Ecce volat calcēq; terit iā calce diores.

¶Vastum est magnū Vir.iij.ęne. Vastūq; caua trabe currimus æquot.

¶Vastum horrens & asperum Vir.j.ænei. Hic vasto rex æolus antro.

¶Vastum ferox Cice.tusc. Quæ barbara india tollere vastior aut angustior.

¶Ventus est flatus vir.in.j. Et mulcere dedit fluctus: & tollere vento.

¶Ventus significat odorē Plau.in cistellaria. Ita mulentus. ventus natis obtigit.

¶Virtus furtitudo est.vir.in.v. Tūc pudor incēdit vires & conscia virtus.

¶Virtus significat auxiliū. Plau.in milite: Deum virtute euntē hospitio accipere apud me est comitas.

¶Virtus meritū est & dignitas. Plau. in milite: sicuti metei precium statuit pro virtute vt veniat.

¶Vesci ē edere Vir.in.xj. Vescitur ęneas simul & troiana iuuentus.

¶Vesci etiā significat vti vir.j.ęnei. Qđ si fata virū seruāt: & vescit aura æetherea. Tu.de fi.bo.& ma. Si gerūdia negocijs possit orbat⁹ patissimis vesci voluptatib⁹

¶Vesci iterum videre. Actius in athamāte: Priusq̄ infans esse facinus oculi vescuntur tui.

¶Valere est operire: Vñ & reuelare nudare dicitur.

¶Valere rursum legare Pom.in panuceatis: Non roggis qui fiat restis biles est velet gulam.

¶Vola est media pars manus. Varro in epifationib⁹ Pleni librī inq̄ eorū: quorū in sepulchris nec vola nec vestigium extat.

¶Vanum leue inane Vir.in.j.geor. Sed illos expectata seges vanis elusit aristis.

¶Vanū est mendax Vir.j.ęne. Ni frustra augutiū vani docuere parentes. Salu.in iugur.bello: Mauri vanū genus. Tullius de officijs libro primo: Nihil eñ proficiunt nisi admodum mentiantur: nec vero quicq̄ est turpius vanitate.

¶Vanum insidiosum subdosum Vir.in.ij.æne. Nec si miserum fortuna sinonem Finxit: vanū etiam mendacemq; improba finget.

¶Vaoum obscurum. Vir.in.iij.ęnei. Et procul in tenuem ex oculis euanuit auram. Tullius de republica libro quinto. Vt nostra vero ętas cum republica sicut picturā accepisset ægregiā: sed iam euanescentem vetustate.

¶Vastitas significat vastationem. Acti⁹ in astyanacte Propter tot tantasq; vastitates funerum.

¶Vltimum vsu nouissimum dicitur. Vir.in.viij. Vltimus ille dies bello gētiq; fuisset. Tullius de sene. Magis delectatur qui in pria cauea spectat: delectatur tamen etiam qui in vltima.

¶Vltimum primū Vir.in.viij. Tu sanguinis vltimus auctor. Tullius de finibus bonorū & malorum li.iij. Eorum dico qui summum bonum quod vltimū appellant in animo ponerent.

¶Vrgere insistere Luc.in.xxviij. Cæde hostium gnato vrgere restant perimus.

¶Vrgere est premere cogere Vir.iij.geor. Ima soluūtur latera: atq; oculos stupor vrget iertes: versaq; i obnixos vrgentur cornua vasto Cum gemitu.

¶Vrgere tegere Vir.ij.geor. Qui saxo super atq; ingēti pondere teste Vrgerent.

¶Vrgere accelerare. Vir.in.ix. Tibi quā noctes festina diesq; Vrgebam.

¶Vincere significat superare. Vir.ij.geor. Vbi aera vincere summum Arboris haud vllę iactu potuere sagittæ.

¶Vincere exprimere Vir.iij.geor. Nec sum animi dubius vrbis ea vincere magnum q̄ sit.

¶Vincere animi compotem fieri Vir.iij.geor. Illi victor ego & tyrio conspectus in ostro. Idē in.vij. iunonem victrix affatur.

¶Vertere dicitur cōuertere torquere Vir.in.viij. Gorgona defecto vertentem lumina collo.

¶Vertere fallere decipere. Vir.ij.ænei. Seu versare dolos: seu certe occumbere morti.

¶Vertere mutare Vir.j.ænei. Quæ te genitor sententia vertit.

¶Versat agitat commouet voluit. vir. tertio Georg. Quid iuuenis magnum cui versat in ossibus ignem. Idem in sexto: Nunc me fluctus habet: versantq; in littore venti.

¶Vindicare est malefactum defendere Tul.de offi.li. iij. Atq; iste dolus malus & legibus erat vindicatus.

¶Vindicare trahere liberare: vir.iiij.æne. Grauiq; iōbis vindicat armis. Cice.in.iij. academicorū: Aliqua potestas sic vindicet in libertatem. Idem de senectute. Et senectus est natura loquacior ne ab omnibus eā vitijs videar vindicare.

¶Vindicare reuocare. Tul.ad cæsarem in..ij. actione. Quid si nihil ad beneficium adderes quo p te me vna cū tepu.in libertatem vindicassent.

¶Vindicat adsciscit ad se trahit. Tu.in hortēsio: Deīde imitator vt sibi qđ videtur naturę mos vindicat.

¶Vsus ab vtendo.virgi.iij. Geor. Nam nec erat coriis vsus.

¶Vsus consuetudo Terē.in heautō. Sic mihi ē vsus tibi vt opus facto est face.

¶Vsus opus. Vir.ęnei li.viij. Arma acri faciūda viro nunc viribus vsus. Nunc manibus rapidis.

¶ Vitam a viuendo dictam Vir.in.v. Et ni docta comes tenuis sine corpe vitas Admoneat.

¶ Venire clare significat. Vir.in.vj. Venisti tandem.

¶ Venire resistere imminere. vir.in.viij. Satis ambobus teucrisqꝫ venire latinisqꝫ.

¶ Verrere est trahere Vir.in.j.ænei. Quippe ferant rapidi secum verrantqꝫ per auras.

¶ Verrere ferire peruertere. Vir.in.iij.ęnei. Annixi torquent spumas & cærula verrunt.

¶ Verrere mũdare Luc.li.xxviij. lignum cædat ędit verrat ac vapulet.

¶ Via est iter. vir.in.j.ęnei. Strepitũ & saxa viarum.

¶ Via ratio causa. vir.in.x. Hæc via sola fuit qua pderepossest. Terẽ.in phor. Qua via istuc facies.

¶ Via consuetudo. Teren.in heautõ. Sed via ꝑmulgata patrum quotidie accusabam.

¶ Vestigium dicitur pedũ impressio. Virg.iij.geor. Et gradiẽs ima verrit vestigia cauda.

¶ Vestigiũ extrema pars pedis. vir.in.vj. Vestigia primi Alba pedis frontẽqꝫ ostentãs arduus altam.

¶ Volutare. dicitur volui. Luci.xxx. Quid tu istuc curas: nisi ego obliuiar atqꝫ voluter.

¶ Volutare cõtagione perquirere. Vir.in buc. Id quidẽ ago & tacitus mecum lycida ipse voluto.

¶ Vis est celer impetus Virgi.ij.ęnei. Instar vi patria Pyrrhus. Idem: Auxilioqꝫ leuare viros vimqꝫ addere victis.

¶ Vis celeritas. Lucr.in.iij. Aut quidnam tremuli facere artubus hædi. Consimile in cursu possint ac futatis equi vis.

¶ Vix cũ labore. vir.ij.Geor. Vix humiles apibus casias roremqꝫ ministrat. Idem in.v. Vix illũ famuli phegeus sagarisqꝫ ferebant.

¶ Vix statim: vir.in.ij.ænei. Vix ea fatus eraꝫ gemitu cum talia reddit.

¶ Nonnullarum dictionum in significato differentiæ.

Cupido & amor idem significare videẽtur & est diuersitas. Cupido em̃ considerate est necessitatis amor iudicij. Plau.in bacchide Cupido te cõficit: an ne amor. Idẽ in Curculione: discreuit & vim eiusdeꝫ diuersitatis expressit dicẽs Quo venus cupidoqꝫ iperat suadetqꝫ amor.

¶ Cupidinẽ cum fœminino genere dicimus cupiditatem. Vir.in.vj.ænei. Quę lucis miseris tam dira cupido: Cum masculino dicimus ipsum Plau.in penulo: Cupido quantus.

¶ Inter amare & diligere hoc interest. ꝙ amare viꝫ habet maiorem: diligere leuius amare. Cice. ad brutum. Sic igitur facies & me aut amabis: aut quo contentus sum diliges. Et in libro.j. Clodius tribunus plębis designatus valde me diligit. vel vt εμφατικωτερον dicã valde amat. Idem ad Dolobellam. Quis erat qui putaret ad eum amorem quem erga te habebam posse aliquid accedere: Tantum accessit vt mihi deniqꝫ nunc amare videar. antea dilexisse.

¶ Perire & interire plurimum differunt ꝙ perire leuior res est. & habes inuentionis speꝫ & nõ omniũ rerũ finem. Plautus in captiuis: Qui per virtuteꝫ peritat nõ interit.

¶ Alere & educere hoc distant. Alere est victu tẽporali vitam sustinere. Educare autẽ ad satietatẽ perpetuã educere. Plau.in menęchmis. Nam illuc hõ hois non educat. Actius in andromeda. Alij educauit id facite vt gratum sit seni.

¶ Inter tollere & auferre est diuersitas. Tollere est exigere. Auferre legatum transferre. Virgi.in.viij. Tollite cũcta inquit: cœptosqꝫ auferte labores.

¶ Horrendum & horridũ multam habent diuersitatem. Est enim horrendum tetrum & euitabile. Virgilius in quarto æneidos. Concilium horrendum. Horridum plærunqꝫ extans & prominẽs. Virgilius in quarto æneidos: Et glacie riget horrida barba. Luci.in.vj. saty. Et hi quos diuitiæ producunt & caput iungunt horridum.

¶ Inter meretricem & prostibulam hoc interest. Meretrix honestioris loci est & quęstus. Nã meretrices a merẽdo dictæ sunt: quia copiam sui tantummodo noctu facerent. Prostibula ꝙ ante stabulum stet quęstus diurni & nocturni cura. Plau.i cistel. Manifestissime discernit: Intro ad bonam meretricem astare in via solã prostibula sane est.

¶ Genitrix a matre hanc habet distantiam. quia genitrix semper quæ genuerit nuncupatur. mater vero aliquãdo pro nutrice ponitur. Virgilius in septimo Geminos huic vbera circũ Ludere pendentes pueros & lambere matrem. Plautus in Menæchmis. Ita forma similis pueri vt mater sua nõ internoscere posset: quę mãmam dabat. nec adeo mater ipsa: quæ illos pepererat.

¶ Pudet & piget hoc distant. Pudet em̃ verecundiæ ẽ. Piget pœnitentiæ. Plau.in pseudulo. Nimio id quod pudet facilius fertur q̃ illud quod piget. Non dedisse istum pudet me quia non accepi piget. Salustius in Iugurtha. Nam postea quę fecerit incertum habeo pudeat an pigeat magis disserere.

¶ Osculum & suauium intellectibus his discernũtur ꝙ ab ore osculum. suauium a suauitate dicitur. Var. de vita patrũ. Ideoqꝫ ab ore dicitur osculũ nõ a suauitate. Vñ suauium est quod simile suauitati.

¶ Inter sacrificare & litare hoc iterest. Sacrificare ẽ veniam petere. Litare est propiciare & votum impetrare Vir.iiij.ænei. Tu modo posce deos veniã: sacrisqꝫ litatis: idest impetratis Plautus in penu. Sic hercle istuc vnq̃ factum est: tum me iuppiter faciat: vt semper sacrificem neqꝫ vnq̃ litem.

¶ Expleri & saturari hanc habent differentiam. Expleri tãtummodo plenũ esse satiari supra modũ. Lucre. in. vi. Deinde animi ingratã naturã pascere semp atq; explere bonis rebus: satiareq; vnq̃. Tullius de rep. li. vi. Graues enim dominæ cogitationũ libidines infinita quædam cogunt atq; imperantq;: quæq; expleri ac satiari nullo modo possint. Ad omne facinus impellent eos: quos illecebris suis incenderunt.

¶ Arcus & arquus hoc distant. Arcus em̃ suspẽsus appellatur fornix. Arquus nõ nisi in cœlo: quẽ iris poetæ dixerunt. Vnde & arquati dicũtur quibus color & oculi virent quasi in arquus similitudinẽ. Lucre. in. vi. Tum color in nigris extabat nubilus arquis.

¶ Fors & fortuna hoc distãt Fors est casus tẽporalis.

¶ Fortuna dea est ipsa. Actius in astyanacte: Itera in quibus partibus nãq; audire volo: si est quam expoto: & quo captus modo fortuna ne an forte repeiitur. Varro in epistola ad Fusium. Di queso fors fortuna quantis cõmoditatibus hunc diem.

¶ Ferus & ferox hoc differunt. Ferus est sęuus. Ferox est fortis. Salust. in iugurtha. Ille animo feroci negat se fusam numidiam pertimescere. Virg. in secundo æneí. Ferus oĩa iuppiter agros Transtulit. Idem in quarto. Et frena ferox spumantia mandit.

¶ Antiquus & antiquior vt gradu ita & intellectu distant. Nam antiquum vetus significat. Virgilius in secundo Georgico. Antiquasq; domus auium. Antiquius melior. Tullius de amicitia. Hoc quidem est proprium amicitiæ: sed antiquior & pulchrior & magis a natura ipsa profecta. Idem de rep. lib. primo. Sed quoniam plurima beneficia continet patria & est antiquior parens q̃ si quis vt aiunt caruerit: maior ei profecto q̃ pãrenti debetur gratia. Lucil. in quarto. Quin potius vitam degat sedatus quietem quam tu antiquius q̃ facere hoc fecisse videatis.

¶ Faustum & festũ variant ita. Est em̃ faustũ quasi a fauẽdo dictũ ac per hoc ꝓsperũ & propitiũ. Vnde contra infaustũ minax & improprium. Festum vero solẽniter lætũ & feriatum. Vir. in æneí. Festosq; dies de nomine phœbi. Teren. O faustum & fœlicem diem.

¶ Cuius & cuiatis est differentia. Cuius ad personam refertur hominis: cuiatis vnde significat. Actius in telepho. Qui neq; cuiatis esset vnq̃ potuimus multi rogitantes scire.

¶ Animus & aĩa hoc distant. Animus est quo sapimꝰ: anima qua viuimus. Actius in epigone. Sapimus aĩo. Fruimur anima. Sine animo aĩa est debilis. Var. in andabatis. In reliquo corpore ab hoc fonte diffusa est aĩa. Hinc animus ad intelligentiam tributus.

¶ Vultus & facies hoc distant. Vultus est voluntas q̃ pro motu animi in facie ostenditur. facies oris species. Salustius in Catilina. Prorsus in facie vultuq; vecordia inerat. Luc. saty. lib. primo. Vultus item vt facies mors citra morbus venenum.

¶ Sepum & vnguẽtum differunt hoc modo. Sepũ fit ex adipe ruminantiũ. Luc. saty. li. iiij. Tesiphone te pulmonibus adirẽ vnguen & sepũ attuli eumenidibus.

¶ Musare & murmurare ita discernuntur. ꝙ musare hominum fit occulte quid & pressa voce loquentium quod cælatum velint. Virgi. in decimo. Quid fortuna ferat populi: sed dicere musant. Et alibi. Flent mœsti musantq; patres. Murmurare autem maioris soni est proximi ad tumultum. Virgi. in primo Geor. Nemorum increbescere murmur.

¶ Priores & primores hãc habẽt diuersitatẽ. Priores em̃ cõparatiui sunt gradus Primores sũmę quæq; res Luc. in. viij. saty. Gallinatius cũ victor se gallus honeste cœlitus & digitos primores erigit vngues. Turpi. in Demetrio: Sandalio innixa digitis primoribus.

¶ Poesis & poema differunt. Poesis textus scriptorũ vt odyssæa vel ilias Homeri: aut æneis. Virgilius. Poema inuentio parua: quæ paucis verbis exprimitur: vt in gladiatoribus ludis Homeri. Poetica est ars earum rerũ. Luc. in. xi. saty. Non hoc quod valeat quidue intersit hoc & illud cognoscis primum hoc quod diximus esse poema est pars parua. Idem in epistola: Iteq; vis non magna poema est. Illa poesis opus totum totaq; illa summa est vna.

¶ Fora & fori vt genere ita & sensibus differunt. Nam neutro iudiciorum & litium sedes est: masculino spacia in nauibus apertiora.

¶ Doctũ & peritũ simile cum videaſ a Tullio discretũ est vt sit peritũ plus q̃ doctũ de off. in tertio. Itaq; cum sint docti a peritis desistunt facile sententia.

¶ Inter vrbem & ciuitatem hoc interest. Vrbs est ædificia: ciuitas incolæ. Virgi. in primo æneidos. Vrbs antiqua fuit. Ennius in telepho: Et ciuitatem argiuum incẽdere. Pacuuius in athalanta Solicita studia obstupida suspensa animo ciuitas. Sisenna historiarum lib quarto. Incerta ciuitas trepidare. Pomponius. cum in vrbe superiorem locum incẽdere.

¶ Inter cogitare & deliberare hoc interest. Cogitare est confirmare. Turpilius in beton. Quæso cogita ac delibera. Idem in philopatro: certum ac deliberatum est illis obsequi.

¶ Scius & conscius hoc differunt. ꝙ scius secum. conscius cum alio scius est. licet conscium indifferenter positum legerimus.

¶ Auspicium & augurium his intellectibus variantur ꝙ sit auspicium auium conspectio: & quæ ex volatu auium significetur & vocibus. Augurium autem rerum omnium coniecturas prudenter ac diligenter amplectitur.

¶ Monstra & ostenta similiter intelliguntur ꝙ imminentia monstrent & ostendant.

¶ Omen vnum est mentis & vocis. Vnde sacrificanti

bus dicitur bona habere oia:id est vt circũstantes & bona mente velint & recta oribus proferant.

¶ Portentũ non solum quod portẽdat sed qd iam apportet & faciat in his significationibus q̃ in auspicijs & augurijs & extispicijs ostenduntur.

¶ Prodigiũ aut semp pessimũ est:dictum quasi porro adigendum. Virgi.in.iij.æneí. Sola nouũ dictũq; nefas harpya celeno. Prodigiũ canit:& tristes denũciat iras.

¶ Iniuria & ꝯtumelia hoc distant:ꝙ iniuria leuior res ẽ. Pacuuius in perihibœa. Patior facile iniuriam si est vacua a contumelia. Ceci.in fallacia: Facile ærumnam ferre possunt si inde abest iniuria:& iniuriam nisi cõtra cõstat contumeliam.

¶ Fulmen & fulgur his intellectibus variant. Est enim fulmen telũ ipsum quod iacitur. Virg.in primo Geor. Ipse pater media nymborõ in nocte corusca. Fulmina molitur dextra. Fulgur ignis qui coruscat fulmine. Vnde & fulgetra dicitur fulgor. Virg.in.v. Maculosus & auro squãmam incendebat fulgor: Fulguritum dicitur fulgure tactum vel exustum.

¶ Iurgium & lis hanc habent distantiam: ꝙ iurgium leuior res est siquidem inter beniuolos aut ꝓpinquos dissentio vel contentio iurgium dicitur. Inter inimicos dissensio lis appellaꝫ. M.T.de rep.in quarto. Admiror nec rerõ solõ sed etiam verborũ elegantiam:si iurgant inquit beniuolorũ concertatio non lis inimicorũ iurgium dicitur. Et in sequenti. Iurgare ergo lex putat inter se vicinos non litigare.

¶ Audacia & audentia in hoc diuersa sunt:ꝙ audacia temeritas est:audentia fortitudinis. Salustius.in Catilina. Audacia pro muro habetur. Virgilius in æneidos Audentes fortuna iuuat.

¶ Merx & mercatura hoc distãt. Merx est species ipa. Mercatura est actus ipse. Mercatus autem loc⁹ in quo agitor mercatura. Tul.de repu.lib.iiij. Pæones primi mercaturis sed mercibus suis auaritiam & magnificẽtiam inexplebiles cupiditates omnium rerum exportauerunt in Græciam. Idem de officijs. Quo tanq̃ ad mercaturam bonarum artiuꝫ sis profectus:manem tedire turpissimum est.

¶ Superstitionis & religionis distantiam manifeste discernit Tullius de deoruꝫ natura in secondo. Nõ enim philosophi solum verum etiam maiores nostri superstitionem a religione separauerunt. Religiosi ex eligendo. Superstitiosi proprietatem ex hoc habent: ꝙ præcultura deorum supersedeant.

¶ Peius & deterius his sensibus discernõtur: ꝙ sit peius malo quod in vsu est & creberrime frequentatur. deterius vero a bono: vt minoris sit meriti q̃ id quod placet. Virgi.in.iij. Georgi. Deterior quivisus eum:ne prodigijs obsit Dedeneci. Idem in octauo. Deterior donec paulatim ac decolor ætas. Hæc enim melioribꝰ comparata sunt.

¶ Inter circũ & globuꝫ hoc interest ꝙ circus est planicies rotũda vt circuitꝰ. globus soliditas vndiq; rotunda vt est sphæra & staminũ glomera. Tul.de deorũ globis. sic eñ sphæram interpretari licet. ex planis autem circus aut orbis. Virgiliꝰ in.v. Mediaq; in valle theatri Circus erat. lucentẽq; globũ lunę titaniaq; astra.

¶ Manubias a ꝑda hoc distare veteres extimauerunt vt sit ꝑda corpora ipsarõ reruꝫ q̃ capiuntur. Manubiæ vero pecuniæ ex ꝑda vendita redactæ. & sic apud plurimos. Nam. M. Tu. ita sensisse voluit de lege agraria: Prædas manobias sectiones castra deniq; Cne. Pompeij sedente imperatore censores.

¶ Peruicacia & ꝑtinacia hoc distãt. Peruicacia est interdũ bonarũ rerũ perseuerãtia ꝑtinacia semper malarum. Actius in myrmidonibꝰ. Tu pertinaciã cẽ archiloche hanc ꝓdicas: ego peruicaciã a me vti volo nã peroicacem dicis me esse & vincere perfacile patior: pertinaceꝫ nihil moror. hoc fortis sequitur illã indocti possidẽt. tu addis quod vitio est:demis quod laudatur.

¶ Sensus & sensa hoc separãtur. Sẽsus eñ qui sentiũt sensa q̃ sentiunꝫ. Cicero de oratore. Et quod exprimere diceodo sensa possumus.

¶ Iuuentus & iuuenta & iuuenilitas hoc differunt. Iuuentus iuuenes: Iuuenta ætas ipsa vel iuuenilitas. Vir. in octauo. At patiens operum paruoq; assueta iouentus. Idem in tertio Geor. Interea superat gregibus dũ læta iuuentus. Solue mares.

¶ Morata morigera & morosa hanc habent distantiã ꝙ morosa contrarijs peruersisq; moribus. Tullius de senectute. At sunt morosi & anxij iracundi & difficiles senes. Plautus in aulularia. Dummodo morata veniat dotata satis est.

¶ Inter vegetum & vigens hoc interest. ꝙ vegetum sit incolume:vigens forte. Nam vegetũ corporis: vigens etiam animi possomus dicere. vt in multis.

¶ Profesti & festi dies discernõtur. Profesti sunt a festiuitate vacui. Affranius in priuigno. Quæ festi facere solemus de quotidiano opere promiscue æque profesto concelebras focum.

¶ Quætere & requirere hoc differt quoniaꝫ requirere est diu quærere. Affranius fratris. Proin tutũm quærã ne requiram te vide.

¶ Specula & speculuꝫ & genere & significatione differunt. Nam specula despicientiam significat.

¶ Confiteri & ꝓfiteri hoc distant. quia ꝓfiteri voluntatis est. cõfiteri necessitatis. Cicero pro Manlio: Hic ego noo solum confiteor: veruꝫ etiam profiteor. Honestꝰ vel profiteri q̃ confiteri.

¶ Vlcos & vulnus hoc distant: ꝙ vlcus recta & clausa malignitas. Virgi.iij. Geor. Quam si quis ferro potuit rescindere summũ Vlceris os: alitur vitium: viuitq; tegendo. Vulnus hians patens. Idem in decimo. Produxi pressi ve oculos: aut vulnera laui veste tegeris.

¶ Turpe & fœdum quam habeant distantiam manifestum est. Nam turpe leuior res est. Tullius primo officiorum. Luxuria vero cum omni ętati turpis tum senectuti fœdissima est.

¶ Formę & figuræ quæ sit differentia. Tullius manifestat. Nam formam integritatem speciei esse voluit figuram formam nostram. Tullius de officijs libro primo. Principio corporis nostri magnam natura ipsa videtur habuisse rationem quæ formam nostram reliquamq; figuram: in qua esset species honesta: eam posuit in promptu.

¶ Dignitatem & venustatem discerni voluit. Tullius: Dignitas viris: venustas fœminis sit attribuenda de officijs.j. Venustatem muliebrem dicere debemus: Dignitatem virilem.

¶ Monstra & ꝓdigia & portenta hoc distāt: quia sunt mōstra ostēta & monita deorū. Vergi.in.viij. Primūq; parentem Monstra deū refero. Prodigia: deorū iræ vel minæ. Idem ænei. tertio. Sola nouū dictuq; nefas harpya celeno Prodigiū canit. Portenta ostenta q̄ aliquid imminere significent. Lu. libro. xxvij. Nisi portenta anguisq; volucres ac pennatos scribitis.

¶ Ignoscere & cognoscere quēadmodū inter se distēt aperit. Tullius ad Cęsarem iuniorem in.j. Quod mihi & philippo vocationem dabis gaudio nam & prętеritis ignoscis & concedis futura.

¶ Contemnere & despicere eo distant: ꝙ est despicere grauius q̄ contēnere. Tul. in Verrē actione tertia. Quē ꝙ contēpserit despexent: liberū esse nunq̄ dixerit. Idem ad Cæsarem in tertio. Amici nōnulli te contēnu despiei & pro nihilo haberi senatus voluit.

¶ Cupiditas & cupido diuersa sunt: nam cupiditas ē leuior. Luc. in. xxx. Cupiditas ex homine: cupido ex stulto nunq̄ tollitur. ꝙ cupiditas pars quædam sit temperatior defluens ex cupidine.

¶ Aemulatio ab imitatiōe hoc distat: ꝙ imitatio simplex est: & liuorem atq; inuidiam non admitnt. Aemulatio autem habet quoddam imitandi studium: sed cū malitiæ operatione. Virgilius in sexto. Aemulus excæptum triton si eredere dignum est: Inter saxa virum spumosa immerserat vnda.

¶ Probatū & spectatū vis maioris ē. Lu. in vndecimo. Tuam ꝓbatā mihi & spectatam adolescentiam.

¶ Bellum & p̄liō hoc differunt ꝙ p̄lia ptes sunt belli. Hoc est in bello cōgressiones. Luc. xxvij. Vt romanus populus victus vi & superatus p̄lijs sępe ē multis: bello vero nunq̄: in quo oīa. Vir. in octauo. Infautem fugiens media inter prelia belli.

¶ Inter cauere & euitare differentia est. Lu. in. vj. Et eē plus vitare qd cauēdū tibi cēsere: qd euitandō maxime

¶ Vetustescere & veterascere quid intersit. Nigidius cōmentatur grammaticus in decimo deplanauit. Dicemus quę vetustate deteriora fiunt vetustescere: inueterascere quę meliora. M. T. ad hirtium in octauo. Cum enim nobilitas sit nichil aliud q̄ cognita virtus quis in eo genere veterascentem videat ad gloriam generis antiquitate desyderet?

¶ Nocens a nefario & impio distare vti nocēs. leuius videri possit. Tul. de offi. lib. ij. voluit. Nec tñ vt hoc fugiendum est: ita habendum est religioni contrarium nocentē aliquādo & nefarium impiumq; defendere.

¶ Innuere & annuere. hoc distant: ꝙ innuere est facie significare.

¶ Flagrare & ignescere ita discernitur: ꝙ ignescere est incendi & ardere. flagrare vero olere.

¶ Noxa & noxia diuersa sunt. noxa peccatum leue. Virgi. i. ęne. Vnius obnoxā Noxia nocētia. Vir. in. viij. Ireq; & crimina noxia cordi. Tul. in Hortensio. Et certis quidem rebus in quibus peccata non maxime afferunt: noxias tamen ni sciunt attingunt.

¶ Plus a multo vetustas voluit discrepare: & pōt videri hāc habere differentiā: vt sit multō a plurimo minus ac nō supra modū. Vir. in pri. geor. Multū adeo rastris glebas q frangit inertes. Plus sicut in plęrisq;. Tul. magis discernit in ep̄la ad Catonē. Ne iccirco michi desyderandū esse dignitatē meā ꝙ eam multi impugnarint sed ideo magis recolendā ꝙ plures desyderarint.

¶ Inter speratā & dictā & pactā & sponsam hoc interest qa virgo postq̄ petit̃ sperata dicit̃. Plautus in amphy. Vxorē salutat sperata suam: dehinc ꝓmissam dicta vel pacta vel sponsa dici potest. Virgilius in æneid. Cui pater & coniunx quondam tua dicta relinquor: Idē alias. Et gremijs abducere pactas. Titinnius quinto. Qui exacta ætate sponsa sit desponsata.

¶ Mutuum a fœnore hoc distat: ꝙ mutuū sine vsuris. fœn⁹ cū vsuris sumitur & ē quasi accepti fœt⁹. Plau. in asina. Nā si mutuas nō potero certū est sumā fœnore. Vñ honestius mutuum est qđ sub amico affectu fiat tamen vsu tēporis necessarij fœnore summere decet.

¶ Inter nutare & annuere & nictare veteres hoc interesse voluerūt: vt nutare capitis: annuere vel innuere narium vel labiorum: nictare oculorum. Plautus in asinaria. Nec illa vlli homini nutet nictat annuat.

¶ Castitas & pudicitia ab iniuria paria disputantur: cū sit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera castitas ab his continens & remota. præterea religiosa mūditia ac puritas. Virgilius. in. ij. Georgi. Casta pudicitiam seruat domus. Et in sexto æneidos. Quiq; sacerdotes casti dum vita maneret.

¶ Pascere & alere hoc distāt: vt sit alere sufficiendi gñis curam habere: pascere natos saginare. Var. in gerunto didascolo. Vbi graues pascantur pauonum greges.

¶ Inter extinguere & opprimere interesse voluit. Tullius de amicitia. Vt sit maius opprimere q̄ extinguere. Quāobrem danda opera est: ne q̄ amicorū dissidia fiāt sint tale aliquid euenerit: vt extinctæ potius amicitiæ

q̃ oppresse videantur: quasi quod extinguitur possit renouari quod opprimitur non queat.

¶ Morbum a vitio prudẽtia veterũ voluit separari vt sit morbus cũ accessu vtiq; aut cõtagij aut ipsis vitium perpetua & insanabilis & irreuocabilis causa.

¶ Meminisse & in memoriam redire: hoc differre Aristoteles putat: & vult meminisse oĩm esse animantium: vt cibi potionis somni voluptatis in memoriam reuocare quod exciderit nisi homines posse.

¶ Die quarta & die quarto hoc differre prudentes voluunt: quorũ anceps auctoritas vt sit die quarto temporis preteriti. die quarta temporis futuri.

¶ Metiri & mẽdaciũ dicere quẽadmodũ distẽt. P. Nigidius manifestauit. Qui mentit̃ ipe nõ falsus alterum fallere conat̃ q̃ mẽdaciũ dicit ipe fallit̃. Quãtũ in se est vir bonus prestare debet: vt non mentiatur.

¶ Festinare & pperare veteres diuiserũt. Cato ĩ orõne quã de suis virtutib⁹ scripsit. Qui vnũ quid maturare transigit: pperat. q̃ multa incipit nec perficit festinat. Verũ vtraq; verborũ ratio sub hac significantia pxima est veritati vt sit sepe animi properare studiose ad res aliquas contendentis festinare corpore necessitatibus obsequendi. Vir. in. iiij. Et medijs properas aquilonib⁹ ire per altum. Et in secundo æneI. Festinate viri: nam quæ tam sera moratur Segnities.

¶ Matrone & matresfamilias dissimiliter accipiunt veteres quidam: vt sit matrona quæ peperit semel matee familias que sæpius. Quidam matronam locupletiorem dicunt (non obseruantur)

¶ Auarum & auidũ ita discernunt̃. Auarũ eñ semper in rephensione est. Auidũ autem ab auendo: quod est etiam honeste cupiendo. Vt Virg. in secundo Georgi. Pascuntur oues. auidæq; iuuencæ. Salustius in Cati. Laudis auidi pecunie liberales erant.

¶ Prospicere & respicere distant: vt aduersum videre pspicere rõne dicat̃. Respicere quasi retro aspicere.

¶ Furor ab insania hoc distat. Cic. Tuscu. lib. iij. Ostẽdit: itaq; nõ est scriptũ insanus & furiosus esse incipit. Insaniam eñ cẽsuerunt inconstantiam idest sanitate vacantem tñ posse tueri mediocritatem officiorũ & vitæ cõmunem cultũ atq; vsitatũ furorem ea rati sunt mẽtis ad oĩa cæcitatem: q̃ cum maius esse videatur q̃ insania. tñ eiusmodi est: vt furor in sapientem cadere possit insania non possit.

¶ Cõfidentie & fidẽtie discretionẽ pandit. Tul. Tusc. tertio. Qui fortis est idẽ fidẽs: qm̃ confidens mala consuetudine loquentiũ in vitio ponit̃. ductũ verbum confidendo qd̃ laudis est: quia confidens is pfecto nõ extimescit. discrepat enim a timẽdo fidens.

¶ Inuidia & inuidẽtia. Cic. Tusc. lib. iij. Posset etiam in misericordiã posset in inuidẽtiã nõ dixi in inuidiã quæ tunc est cũ inuidet̃ ab inuidẽdo aut inuidẽtia recte dici põt: vt fugiamus ãbiguũ nomẽ inuidiæ in. iiij. vt egritudini inuidẽtia. vtendum est eñ docendi causa verbo minus vsitato: qm̃ inuidentia nõ in eo qui inuidet solum: sed in eo etiam cui inuidetur dicitur.

¶ Aegrotatio & ægritudo. Cic. tusc. lic. iij. Sed propne vt ægrotatio in corpe: sic ægritudo in aĩo nomẽ habet

¶ Iracũdus & iratus ebri⁹ & ebriosus amator & amãs & alia quod inter se distent. Cic. discreuit in. iij. Tusc. Aliud iracundum esse: aliud iratũ: vt differt anxietas ab angore: & neq; eñ anguntur oẽs anxij. Inter ebrietatem & ebriositatem hoc interest: aliud amatorem: alium amantem.

¶ Lætari & gaudere distant: vt Cicero in tertio Tusculanarum: Atq; vt confidere decet timere nõ decet. Sic gaudere licet: letari non licet.

¶ Pernicitatẽ & velocitatẽ. Cice. discreuit in. iiij. Tusc. Præstans valitudine viribus forma: accerrimusq; integrisq; sensibus: adde etiam si lubet pnicitatẽ. Virg. iij. Geor. hoc sensit: Dura iacet pernix istrato saxa cubile vt illud celeritatis. hoc patientissimæ fortitudinis.

¶ Metum timorem formidinẽ pauorem. Cice. discreuit in quinto. Tuscu. In quem autem metus: in eum timiditas formido pauor ignauia.

¶ Innocẽs & innocuũ hoc distant: quia sit innocens non nocens: & innocuũ illæsum. Virgilius in decimo. Et sedere carinæ Omnes innocuæ.

¶ Miserari & misereri cæteris his sensibus esse voluerunt vt sit miserari flere & lamentari: misereri miserationem alienis casibus exhibere: & actiuo ad primum affectum. passiuo ad secundum. Actius in eurysace. Heu mihi vt etiam hæc ærũna mihi luctum addit luctibus alia persona quid miserari? Id me Eurysacem tuam sodalitatem tibi memoras: formidas tibi tecum miserebar magis q̃ miserebar mei (non obseruatur)

¶ Multum & satis eo distant. q̃ multum infinitum & satis finitum. Auaris illud. hoc parcis se continentibus applicandum est. Lu. in quinto. Nam si quod satis est homini id satis esse potuisset hoc sat erat. Nam cũ hoc non est quod credimus porro diuitias vllas animum mihi explere potuisse.

¶ Omne atq; totũ differt: vt ab oĩ plus eẽ totũ putẽt. Virg. in buco. Omnia vincit amor. Et in. Geor. Om̃e adeo genus in terris hominũq; ferarũ. Et genus æquoreum pecudes pictæq; volucres In furias ignemq; ruunt: amor omnibus idem. Et in. vj. æneidos totosq; infusa per artus Mens agitat molem. & magno se corpore miscet. Quid q̃ totũ quod putat: non pro cũcto aliquid dici potest: Virg. Georgi. lib. iij. Totasq; aduoluere focis Vlmos ignicq; dedere: vt sit totas integras non omnes: quæ in mundo sunt: vlmos.

¶ Niti & obniti cum ex vno sit intellectus: acceptis tamen præpositionibus sit diuersum. Niti eñ põt videri aut aliquã vtilitatem aut honorẽ ærũnoso tedere sine labore: q̃q̃ in aliquibus grauis audiat̃: vt sint æntxæ pa

tiendi labore defunctæ. Inniti autẽ incumbere manifestum est. Virg. in sexto. Ille vides pura iuuenis qui nititur hasta. Obniti vero est contra aduersa luctari. Virg. Sepe adeo obnixi non cedere. Terentius in Andria Pedibusq; manibusq; obnixe omnia facturum.

¶ Illix & illex hoc discernuntur ab illiciẽdo illix: illex vero a quo lex non seruetur: Plautus in penulu. Quid illi tantæ rei fuimus illix. Idem in persa iniure. Illex hoc est viuens sine lege: iniure labes populi.

¶ Ergastulum & ergastulus vt genere ita & intellectibus differunt. Nam neutro carceris locus est: masculino custos pœnalis loci. Luc. in decimoquinto. Non ergastulus vnus. & alius iudicem apposuit: vt nemo sententiam libere q̃ ergastuli dicere possit.

¶ Fremere & frendere hoc dissepatantur: quia est fremere magnum sonare. Virgilius in sexto: Fluctibus & fremitu assurgens benace marino. Frendere alicubi cuȝ gemitu vel iracundia miseruȝ aut minax. Virgilius tertio æneidos. Luminis effossi fluuidum lauit inde cruorem. Dentidos infrendens gemitu. Pacuuius in Antiopa. Frendere noctes miseras.

¶ Educere & educare hãç habent differentiã. Educere est extrahere trahere: educare nutrire & prouehere.

¶ Aborsus & abortus varias habent significationes. Aborsus enim ille dicendus est qui est in primis mensibus cum conceptus exordium factum est: abortus proprie tempus pariendi: tunc enim moritur quod nascitur in plurimis hoc reconditum inuenimus.

¶ De improprijs.

DOlare fabrorũ verũ verbũ: cũ materiarũ cõplanat aspitas. Vsi sunt eo laudandi scriptores vetustatis etiã ad alias fabricas rerũ. Var. in bimarco. Tot comœdias sine vlla fecerimus vnũ ego libellũ nõ edolẽ: vt ait Ennius.

¶ Sulcus omne quicquid in longitudine aculeatum est: dici potest veterum auctoritate doctorum. Varro in marco. Pater diuum trisulcum fulmen igniferuido actum mittat in tholũ Marcelli. Virgilius in secũdo æneidos. Et linguis micat ore trisulcis.

¶ Penulam abusiue omne quicquid tegit nobilissimi veteres transtulerunt. Varro in manio. Et cum corrugis disruptas tenet aridum reliquuȝ pede penula scortea pertegere.

¶ Vitreum pertenue & pellucidũ quicquid est auctoritate veteruȝ dici potest. Varro in Modio. Quam istorum vitrea æstate os tendant vnice clausos.

¶ Telam etiam lapides dici posse auctoritas docuit: & omnia quęcunq; iaciuntur. Sisenna in quarto historiarum. Manuales lapides dispartit: propterea q; is ager omnis eiusmodi telis indigebat.

¶ Silentium fieri de consuetudine sumptum est. Sisenna quarto histo. Oriri de contrario silentium.

¶ Cæcum nõ solũ oculis captum sed etiã insidiosuȝ & occulte malũ & latẽs & tacitũ qd veteres dicendũ existimauerunt. Virg. in sexto. Cæca regens filo vestigia.

¶ Labra nõ solum hoĩm sed etiã margines vel fines dicunt. Virg. in buc. Siluestris raris sparsit labrusca racemis. herba ita dicta quia in labris agrorũ & in sepibus & terminis nascitur: & est genus erraticę vitis. Virg. in septimo. Sicut aquæ tremulũ labris vbi lumen ahenis:

¶ Interfici & occidi ad inanimãta veteres posuerunt. Plau. in menęch. Occisa hęc res. Virg. in. iiij. Georgi. Atq; interfice messe. Salu. histo. Multiq; cõmeatus interierant insidijs latronũ. Plaut. in mercatore. Mihi harum ædium interitus est. Cice. in œconomico. Nullo modo facilius arbitror posse neq; herbas arescere & interfici: neq; terrã. Idem ad hirciũ lib. nono. Dicis quasi istuc intereat: nescio: nisi tamen mihi erat iucundum seueri tu neq; qui casum perimeret superioris.

¶ Gannire cum sit proprie canũ. Var. Asinos rudere canes gannire pullos pippare dixit. Luc. lib. v. Gannitu vocis adulẽt etiã hũanam vocẽ nõnulli gãnitũ vocauerunt Affra. in persa. Gannire ad aurem nunq̃ didici.

¶ Dotatum non a dote dici: sed ab omni qualibet copia. Cic. de ora. lib. primo Auctor est cuius artem cum indotatam videris & incommutatam & incomptam: verborum etiam dote locupletasti & ornasti.

¶ Putidum & sensibus auribusq; pbari. Cice. de ora. in. iij. scribit. Quã hoc satis spero vobis quidem certe, maioribus natu inhonesta vt putida videri.

¶ Cinnos ac fucũ qd est alius coloris etiã non talium rerũ Tullio auctore didicimus de oratore li. iij. Atq; eo citius in oratore ac poetæ cinnis ac fuco ostendit.

¶ Abdicare nõ soluȝ de patris facto potest dici: quod est familia abijcere: sed rem quamlibet negare. Pacuuius in athalanta. Mortem ostentant. regno expellunt: consanguineam esse abdicant.

¶ Equisones non equorũ tm̃ moderatores aut magistros sed oĩbus quibus regimen conceditur cuiuslibet rei dici posse veteres voluerunt. Varro in marcipore. Hic in ambiuio nauẽ conscendimus palustrem: quem nautici equisones per viam conducerent loco.

¶ Meridiem mediã diei partẽ oẽs solũmodo putant cũ & noctis esse eam tẽporis partẽ veterũ auctoritas dixerit. Var. in marcipore. Noctis repente circiter meridiẽ cum in picturis aer feruidus late ignibus cœli ore anastice ostenderẽt. Nos in epulis quæ inscribuntur a doctrinis de peregrinando & vigilia igitur aliquando & morantium cogitationum priusq̃ ætas in meridie & torpedinem pellet mediam.

¶ Rhedam pro curru Varro in marcipiore posuit. Regi mediam aduectam per aera in rheda.

¶ Fasceam pro cortice. Var. in getunto didascolo. In quibus libis sacra turri fasceis cingit forem.

¶ Liber pro corpore. Virgilius in secundo Georgico. Vdoq; docent inolescere libro.

¶ Viscum positũ pro rete a tenacitate. Var. in parme. Lepusculi timentes hoc quadrangulũ dedi diana ræte nexile aut viscum fuge lineamq; compedem.

¶ Calcar pro impetu. Var. Sesq; vlyxe: vẽtus suo casu vehementius sufflare & calcar admouere.

¶ Ebrios & tricinios non vinolẽtos ausi nociuo: sed expletos qualibet re possumus dicere. Varro in eume. Et cæteris scholasticis auris auribus scolica dape: qua ebrijs festice aperantologia consurgia consurgimus te iunis oculis.

¶ Torrere non solũ ignis sed etiam frigus potest. Var. in eume. Capite aperto esse iuberañ lucẽ suscitat frigore torret: venatũ eijcu: ieiunio vellicem. Vir. in primo Geor. Aut boreę penetrabile frigus adurat.

¶ Liberum pro extenti & eminenti. Varro in eumeni. Iterum tragici prodeunt cum capite libero: cum antiqua lege & fronte.

¶ Aedificandi manifesta significatio est: ab eo tractuз est vt quæcunq; fabricant qualibet opera fabricari vel ædificari dicuntur. Virgilius in tertio æneidos. Instar montis equum diuina palladis arte Aedificant.

¶ Squalere non sordium plenum esse tantummodo: vt nũc consuetudine persuasum est: sed honestate abũdare: & refertum esse veteres honesta auctoritate posuerunt: duciq; hanc significationem a squamis putant. Vt enim est in corporibus sordium alta congeries qua squalere dicuntur: ita q fuerit qualibet re densatũ oneratum in culcatumq; squalere voluerunt. Virgilius in sexto: Per tunicam squalentem auro.

¶ Transgressus a pedum gradu proprie dicitur: sed auctoritas vetustatis liberiorem vsum loquendi dedit Salustius in primo histo. Et de his qui nauigassent & de ipsis nauibus eo verbo vti voluit: in quibus gradus non sit deserto nactus obscuram noctem æstu secũdo ac inde qui transgressus omnes recipit modos precepturus a lusitanis Alibi de scaphis: Earum alię paulum nimio progresse iter cum sicco onere: cũ pauor corpa agitabant deprimebantur. Lucretius. Pręterea pauit: voxq; facitq; asperiora foras Gradiens arteria clamor

¶ Bibere recte dici omnia quę haustus habent: vt animalia & terrę. Virgilius in Bucolicis. Sat prata bibeeunt. Sic ea etiam in quibus haustus non sit bibere positum inuenimus. Virgilius in vndecimo. Hasta sub exertam donec perlata papillam. Hæsit: virgineumq; alte bibit acta cruorem.

¶ Libidinem & appetitum & æmulationem etiam honestę rei possumus dicere. vt sit libido omne quod libuerit. Salustius in Catillina. Magisq; indecoris armis & militaribus equus q̃ in scortis atq; conuiuijs libidinem habent.

¶ Vsus ab vtendo. vnde & vsurpare dictum est obtinere posuit quoq; vetustas vsu perire: hoc est non vtẽdo aliquid posse. Plautus in Amphytrione. Caue sis ne tu te vsu perduis.

¶ Furtum non ablata res solum: sed etiam quicquid occulte geritur auctoritate veterum dici potest. Virgi. tertio Georgico. Vulcani marisq; dolos & dulcia furta. plautus in Amphitrione. Manifestum hunc obtorto collo teneo furem flagitij.

¶ Ingredi non solũ vt est manifesta eius verbi significatio sed etiam venire ac se ostendere auctoritate plauti possumus dicere tam in amphytrione. Nichil te pudet scelestę populi in conspectum ingredi.

¶ Obsequi non solum minorem maioribus exhibere: sed etiam minoribus per vicem veterum excellens auctoritas voluit. plautus in Asinaria. Ego sane cupio obsequi gnato meo.

¶ Versutos non solum ad maliciã callidos: verũ etiaз peritos intelligi posse. plautus informat in Asinaria. Nec magis versutum: nec quo caueas ægrius. Idem Homini versutò siquid recte curatum velis mandes.

¶ Deuorari non solum cibus gutture: sed & vox auribus potest. plautus in Asinaria. Auscultate atq; operã date & mea dicta deuorate. Et in Aulularia. Nimium libenter edi sed mouere me.

¶ Bicipitem quod incomparatum est posse dici. Varro de vita patrum libro quarto: aperuit. In spem adducebat non plus soluturos q̃ vellem. iniquus equestri ordini iudicia tradidit. ac bicipitem ciuitatem fecit discordiarum ciuilium fontem.

¶ Defecata oĩa pura & inturbata & sine sordib⁹ possum⁹ dicere vt vinũ sine sordib⁹ vel fęcibus. plau. in Aul: Nũc defecato demum animo egredior domo.

¶ Malitiam veteres vt dolum medium ponendã esse dixerunt quasi sit & bona. Plautus in Aulularia. certe ædepol equidem te ciuem summa omni malitia adeo vt improbum p̃posuerit, malo quod grauius putatur in eadem quid factis: neq; malis neq; improbis.

¶ Beluam indifferenter posuit auctoritas veterum. Plautus in Aulularia. Qua quidem scio magis nuq̃ curiosam ẽsse vllam beluam.

¶ Crocire cum sit coruorum. Plaut⁹ in Aulularia: nõ temere dixit eos cantare. Non temere est q coruus cãtat nunc mihi aleua.

¶ Rostrum hominis dici non debere cõsuetudo presumpsit apud Plautum in Menechmis positum. Si apud mensam plenam hominis rostrum deligas. Tur pilius in pedio. Nec nunq̃ vidit rostrum hęc tragœdia tantum vti.

¶ Fatum sicut communiter intelligitur: significantiã decreti habet. A doctis tamen indaganter inuenimus positum pro voluntate. Virgilius in sexto. Heu stirpem inuisam: & fatis contraria nostris. Fata phrygũ. Item Filius huic fato diuum prolesq; virilis. Nulla fuit Nec enim iuno aut quisq̃ deorum fatuз habet quod ipsi faciunt.

¶ Rictum ferarum dici volunt cu3. Titinnius etiam auctor sit hominis dici debere. Caue ex corde fonte3 hanc semper facto rictus. Idem Pomponius in prostibulo Quis hoc est quamobre3 hic prostat rictum & labeas cum consydero. Luc. sat. li. iij. Malas tollim⁹ animo: atq3 vtimur rictu.

¶ Stupru3 quod cum viduis committitur: hoc solũ dici putant veteres pro adulterio & vitio ponũt. Plau. in amphytrione: Stupri dedecoris a viro argutã meo. Salustius tertio histori. Ac statim fugitiui contra preceptum ducis rapere ad stuprum poluerunt virgines matronasq3.

¶ Thesaurũ & copiam pessimæ rei dici posse. Plau. voluit in Amphy. Qui domi vxorem meam impudicitia impediuit. teneo thesaurũ stupri.

¶ Compotem in bonam partem solum accipi putat̃ cum & in malam possit. Plau. in Epidico. Cedo manũ accipe ærumnarum & miseriarum cõpotem.

¶ Viua posse dici quæ nec animo nec spiritu mouentur. Vir. in. j. æneí. Intus aquæ dulces viuoq3 s3 ilia saxo Nympharũ domus.

¶ Indolem tantum adolescentiam consuetudo dicit quasi noua soboles. Indoles autem est incrementum veteres senum dixerunt. Plau. in milite: Si albus capillus hic videt̃ ne vtiq3 ab ingenio senex inest. Mẽs ętas sua sibi ingenua indoles.

¶ Alacritatẽ in malis habendam Cice. in tuscu. ostendit: Vir ergo tẽperatiua coustans sine metu: sine ęgritudine: siue alacritate libidine vllo non vexatus.

¶ Catuli non solum canum diminutiue: veru3 omnium animalium appellantur. Vir. in. iij. geor. Tẽpore non alio catulorum oblita leęna Et alio loco de serpẽtibus: Cũ positis nouus exuuijs nitidusq3 iuuẽta Voluitur aut catulos tectis aut oua relinquẽs. Lucilius in tertio satyrarum. Concursaret agros catulos fœtusq3 ferarum.

¶ Cõpressus cum virgine admissus dr̃. Plau. in Trucu. Etiam coitum cũ meretrice cõpressu3 dici vult. nũc ad amicã decimo die athenas viso. quam grauida3 hic reliqui meo cõpressu: quid ea agat.

¶ Opificem non ex opere posse dici Cicero Tusculanarum libro quinto auctor est. aduena quidam ignobilis verborum opifex insinuasse antiquam philosophiã videtur.

¶ Semina pro virgultis vel maleolis dici posse auctore3 Vir. sequimur in. ij. geor. Seminibus positis superest deducere terram Sæpius.

¶ Sumen proprie a sugendo dictũ. nam & muliebre3 mammã sumen veteres dici volunt. Luc. iiij. satyra. Quod si nulla potest mulier ta3 corpore duro Esse tamen moueat tenero succussa lacerto: atq3 manu a vberi lactanti in lumine sidat.

¶ Exuuias & spolia non solu3 hominũ tegmina aut vestes dici posse Virg. auctor est in. ij. geor. Cum positis nouus exuuijs nitidusq3 iuuẽta Voluitur. Lucre. Nam sæpe videmus. Illorum spolijs vete volitãtib⁹ auctas.

¶ Diuortia non coniugij distractionem solum: s3 etiam oĩm inflexionũ quę a recto detorquẽtur. Vir auctor est in vij Obijciunt equites sese ad diuortia nota.

¶ Virgines non solũ fœmine dñr: verum etiã pueri inuestes. Nam & quicũq3 ex ephebis excesserant deuirginati dicebantur. Var. Quã sympha ciam lubiat oculos haberet imaginum interesset puer verũ esse deuirginatum visuris an monuce. Purus dum cogito.

¶ Enixas non partu solum possumus dicere: sed et labore exercitas Vir. in. iij. æneí. Stirpis achilleæ fastus iuuenemq3 superbum Seruitio enixæ tulimus.

¶ Pransi non solum qui prandere͂t dicuntur. sed etiã quibus nihil desit. Var. Quare o marte pransam ac puratũ esset hoc minime oporteret.

¶ Os rostrum vel faciem hoim tm̃ dici putat. Vir. in xj. Donec rutuli clamantis in ore Contendit de facie: Idem in. j. æneí. Os humerosq3 deos similis. cũ auctoritate veterum & pecudum & ferarum dici possit. Vir. in. xj. Ora citatorum dextra detorsit equorum. os ẽt alicuius rei omne patens dici potest. Virg. in. iij. geor. Quam siquis ferro potuit rescidere summu3 Vlceris os. Et de leone li. xij. Impauidus frangit telum & fremit ore cruẽtor Idẽ æneí. iiij. Et ingentẽ lato dedit ore fenestram. M. T. de supplicijs in verrem. Nam in ipso aditu atq3 ore portus.

¶ Dorsa & tergora hominum & aliorum aĩantiũ cõsuetudo putat: cum etiã aquarum dici possit. Vir. in. iij georg. Vndaq3 ia3 tergo ferratos sustinet orbes. Et. j. æneí. Dorsum immane mari summo.

¶ Omne castum incorruptum sub virginis vocabulo veteres appellauere. Cicero in ora Philosophia casta verecundia incorrupta virgo.

¶ Nidos non solum domicilia auium: sed etiã fœtus earum. Vir. in. iiij. geor. Ipsasq3 volantes Ore ferũt dulcem nidis immitibus escam.

¶ Imbres consuetudo agmen cœlestium aquarum & pluuiarum induxit solum dici: cũ auctoritas variet. Vir. omnium aquarum dixit in. iiij. georgi. Ipse feraces Figat humo plantas: & amicos irriget imbres.

¶ Pecudes non solum quadrupedes: sed etiã alia animalia dicere Virgilio auctore possumus in. iiij. georg. Quam mihi vix frugũ & pecudum custodia solers. & alibi: Ignauũ focos pecus a pręsepibus arcent.

¶ Profundum non solum imum: sed etiã summũ dici posse auctoritas vsurpauit. Vir. ij. æneí. Maria ac terras cœlumq3 profundũ.

¶ Procacitatem non animantium solu3 a procãdo & poscendo dici posse. Vir. auctoritatem dedit in. j. ęne: Penitusq3 procacibus austris: quod est seuientibus p-

cellis.

¶Putidum non solum ab odore fetido & graui: qui naribus prębetur: sed etiã q auribus triste & insuaue austerum raucidum putidum dici posse auctoritas vetustatis admisit. Cicero in orato. Quoniam igitur modo audiretur. Missus aut Phyx Athenis cum esset Demosthenes agitetur putidus.

¶Deuotum ad prosperũ tantũ vsus trahit: sed auctoritas aduersus significare voluit. Virgi. in. j. æneidos Præcipue infælix pesti deuota futuræ.

¶Reos nõ solum crimine & culpæ obnoxios sz etiaz honesti vel voti debitores promissi auctoritas voluit. Vir. in. v. Constituam ante aras voti reus.

¶Dapes nõ soluz opiparos apparatus aut religiosos sicuti plærumq significant: sed etiam vitabiles & isfames cibos. Vir. in. iij. ænei. de cyclope: Nam simul expletus dapibus: vinoq sepultus.

¶Domuz consuetudo hoim tantuz habitacula dici putauit: cum auctoritas & templũ & nidos domos dixerit. Vir. in. vj. Ostia iamq domus patuere ingentia cẽtum Sponte sua. Et. ij. geor. Antiquasq domos auium cum stirpibus imis.

¶Incessum vsu dicitur flagitium in affines admissum sed & incestare polluere auctore Vir. dicim9 in. vj. Preterea iacet exanimũ tibi corpus amici Heu nescis totãq incestat funere classem.

¶Reuocare pedem cũ hoim: & aliorum animantiuz dicamus. Vir. in. xj. Etiam fluuiorum dici posse ostendit: Reuocatq pedez tyberinus ab alto. Plaut9 remos nauium pedes dixit.

¶Murices vetustas etiam saxorum asperitates tela oĩa voluit dici. Vir. in. v. Et acuto in murice remi Obnixi crepuere.

¶Dentes non solum quibus cibus atteritur: sz omne quo aliquid execari vel teneri potest. Vir. dici voluit in ij. geor. De falce & curuo saturni dente relictaz Prosequitur vitem attundens: fingitq putando Et in. vj. Tũ dente tenaci Anchore fundebat.

¶Locupletis non magnorum opũ tãmodo: sed ad quãlibet rem firmos & certos Tul. dici voluit ad Cæsarem iuniorẽ in secundo: Nihil omnino certi nec locupletem ad hoc auctorez habebam9. Et de offi. in. ij. Accedit eo testis locuples Possidonius.

¶Monumenta & templa dici posse Tul. auctor ẽ in Verrem actione. ij. Ausum esse in ęde castoris celeberrimo clarissimoq monumẽto positum est.

¶Promeritũz etiam in mala parte posuit Plau. ĩ Amphitryone. Quid mali sum tanta ex re promeritus.

¶Pallorẽ vetustatem & negligentiaz. Luc. in. xxx. voluit dici posse. Lana opus omnẽ perit tineæ pallor omnia cædunt.

¶Bon9 & fortis & pius dici potest. Lu. in. xxx. Calu9 palatino quidaz vir nobilis bonus bello. Virg. ij. georgi. Et bona bello Cornus.

¶Mulctare cum sit condẽnare positũ est augere: votis compotez reddere. Neuius Colare & asseri laudes ago cum votis me mulctatis meis: quod præter spez vellem audiebam hoc mihi eminus.

¶Disciplinosus etiã pessima arte potest dici. Cato de re. mili. Quam gladiator disciplinosus.

¶Propitios & placatos hoies dici vetustas voluit. Lucil. in. xxvij. Iuuenis porro est iuris si irati: seu tui propitij sunt in diuinis eadem vna maneant & sancta: naz cum benignitate (vel dignitate) solicito proposit9. Terẽ. in Adelphis: Quam ea quæ parentes ꝓpitij.

¶Cachinare non risu tantũ: sed & de sono vehementiore vetustas dici voluit. Actius in fũdis: Simul & circum magna sonantibus excita saxis. Sæua sonãdo cũ crepitu clangente cachinnant.

¶Tacere etiã possumus dicere quæ sine voce vel sono sunt. Vir. in. iiij. ænei. Totũq pererrat Luminibus tacitis. Et cum tacet omnis ager.

¶Affari non solum respondere vel fabulari: sed etiã rogare positũ. Vir. in. iiij. ęnei. I soror: atq hostem supplex affare superbum.

¶Fastigia consuetudine sũme altitudines dici putantur cum sint & imæ & significant finis. Vir. in. ij. geor. Forsitã & scrobibus quę sint fastigia quęras. M. T. de offi. li. iij. Sed quoniam operi inchoato & prope iã absoluto fastigium imponimus.

¶Numerorũ non de his quę numerantur sed admetiuntur dici auctoritas voluit. M. Tu. de offi. in. iij. Si exempli gratia vir bonus Alexandria Rhodum magnũ frumẽti numerũ aduexerit.

¶Feruor cum ex igni sit ex flãmis & ex contrario ex frigoribus positus inuenitur: vt sit feruere nõ solũ ex incẽdio calere: sz ex quibuscũq molestijs perturbari: vnde & iactus marini & ęstuatio animi sub hac significãtia recte posita sentiuntur. Vir. geor. li. ij. Oĩa tũc pariter vento nimbisq videbis Feruere.

¶Templũ & sepulcrum dici potest veterum auctoritate. Vir. in. iij. ænei. Pręterea fuit in tectis de marmore templum Coniugis antiqui.

¶Vestigia consuetudine signa impressorũ pedũ dicimus lectum etiam inuenimus partes extremas pedũ dictas vestigia. Vir. in. v. Vestigia primi Albe pedis frõtemq ostentans.

¶Parere etiam viros dici posse. Cecil. auctor ẽ Chaldis sat hic vicinus se autem peperisse & vobis datũ id prudenter Patere etiam ductuz ea quę non concipiũt Virgi. xj. Ite ait egregias animas quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo.

¶Viros etiã de aialibus posse dici Vir. in buc. sic Vir gregis ipse caper cum posset maritum dicere. Vir. geor. libro. iij. Quem legere ducem & pecori dixere maritum.

¶ Grandire cũ sit proprie sufi: vt laberius dicit: Grundientem aspexit scropham. Claudius in li.xvj. Agni grundibant dixit.

¶ Insaniam nõ hominibus solum aut animalibus. sz & his quæ sine anima sunt. Vir. in buc. Huc ades insani feriant sine litt ore fluctus.

¶ Elegantes non solum vt consuetudine elegãtia ingenij aut cultus electione & delectu plerunqꝫ dici potest sed a veteribus etiaz vitio datur. Tullius in clodiũ & Cunouem. Tu elegans: tu solus vrbanus quem decet muliebris ornatus: quem incessus psaltriæ qui leuare vultum: mollire vocem potes. Cato de morib⁹ auaritiam: omnia vitia habere putant sumptuosus: cupidus elegãs: vitiosus.

¶ Amarum non solum ex sapore triste: sed qoacunqꝫ causa terribile & impẽsuz Maro dicit li.x. Hostis amare quid increpitas: ortemqꝫ minaris.

¶ Multitudo cum sit populorum vt quiddã putant Var. pro multo nõ absurde etiam scripsit de vita patrũ in.ij. Nihilo magis pꝛopter argent: facti multitudinem miserat fruendum.

¶ Sanguinolentum corpoꝛum posim̃ esse lectum est & de incorporeis. Var. de vita partũ in.iuj. Itaqꝫ propter amorẽ imperij magistratus gradatim seditionibus sanguinolentis aut dominatus quo appellent.

¶ Pondus pro numero. Varro de vita patruz in quarto: Egræcia asias in villas comportasse magnum pondus omnium artificum.

¶ Audiendi sensum etiaz his rebus Vir. dedit quę nõ aures habent nec sensum in primo geor. Et frustra reticula tendens Fertur equis auriga, neqꝫ audit currus habenas.

¶ Catere etiã rem bonaz potest dici. Turpil. in Demetrio. Delentis perseuero eos parentes careo.

¶ Caui proprietas est sinuosi ac per hoc sine dubitatione corpalis. Vir. etiam de incorporibus quæ suot inania tantum vel obscura dici posse testatur in.vj. Et ni docta comes tenuis sine corpore vitas: Admoneat volitare caua sub imagine formæ. Et in.x. Tũ dea nube caua tenuem & sine viribus vmbrã.

¶ Lauare cum sit eluere: & aqua sordida queqꝫ purgare vetustatis auctoritas posuit etiam polluere. Vir. in iij. geor. Lauit ater vulnera sanguis. Et in decio. Lauit improba teter Ora cruor. Plautus in pseudulo: Eas lachrymas laui. Enni. in Hecuba: Heu me miserũ: interij pergũt lauare sanguinẽ sanguine.

¶ Animas ꝓ corporibus. Ite ait egregias animas quę sanguine nobis Hanc patriã peperere suo. Virg. dixit In quo etiã hoc nouum est ꝙ patriam posuit ꝓ regione vel terra cum patria sit ciuitas vel vrbs parentum.

¶ De contrarijs generibus verborum.

Aucupaui actiuum positũ pro passiuo Titi. in veliterna: Id ego aucupaui. plenas autes aufero. Plau. in truculento: Lepide ecastor aucupaui atqꝫ e mea sententia. Enni. in medea: Fruct⁹ verborũ aures aucupauit. Acti. in astyanacte: Nũc in consilio id reges argiuũ aucupant.

¶ Vagas pro vagaris Plau. in milite: Te alloquor vitijs ptobriqꝫ plenus qui contra vicinos vagas. Serenus in opusculis: Rure puella vagat virido. Acti⁹ in tereo fama nam nobilitas læta ex stirpe præclare vagat. Pacu. in medo. Qui tandẽ vbi ea est qui receptat exul incerta vagat. Turpil. in leucadia Vultu vecordi vagas infamia. Enni. hectoris lustris Cõstitit credo ista mãdere: arboris vẽto vagãt. Põpo. Vappo præterito. pp. voluntas hæc est & vulgo vagas.

¶ Refragabunt. Sisen. in. xij. histo. Multi popoli plurimæ conciones dictarutam omnibus animis & studijs refragabunt

¶ Meret pro meretur Plau. in menęchmis: Itez incultus fit vt meret. possumus nostræ domi vt sit. Tur. in philopatro: Vt possim tibi referre gratias vt demerueris: id ethea meret merito vt diligare.

¶ Auspicaui pro auspicat⁹ suz. Plau. impersa: Lucro faciẽdo ego auspicaui. Idẽ in mustellaria. Ego auspicaui in re capitali mea Ennius acta lucubratione cum prio lucu bodie vt exornata sit atqꝫ vt auspicetis ctas est communis dies.

¶ Deluctaui pro deluctatus sum Plau. in trinummo Cũ hisce erumnis delectauit. Terẽ. in ecyra: dicitqꝫ illi annulum sese dum luctat detraxisse.

¶ Scruto. Plau. in Aulula. Postremo huuc iã perscrutaui.

¶ Auguro. Plau. in amphy. Si satis recte aut vera rõne augurẽt. Enni. in Mena. Certo hic est nulla qui mõstrum si ex hoc ego tibi dico: & coniectura auguro. Cice. ad Caluum: Præsentit animus & aogurat quodam modo quę futura sit suauitas. Vir. in. vij. Et siquid veri mens augurat opto.

¶ Assensit & est passiuum. Acti⁹ in Neoptolemo: Vt nihil cootra rationem & quam babuerit assensit silẽs: Pompo. Sponsa. papipol magis vbi cognont: omnis vna sentiet Idem in erigona: Assentio: age nunc tuam progeniem & ordine.

¶ Cũctat pro cunctatur. Actius in Alphe. Ita tria mẽbra animo ægroto cunctant sufferre laborem.

¶ Accinge pro accigere. Pompo. in machis gemluis Iam ego mihi addero: dum ego reuertor agamus accingere ad moles.

¶ Contempla. Actius in philotheta: Contempla hãc sedem: in qua ego nauẽ hyeme saxo stratus ptuli. Nenius in danaæ. Contemplo placide faciem & formaz: Plau. in Asinaria. Meum caput contẽples.

¶ Altercata est passiuum Pacuui. i Illiona. Cur illa hic

me cum altercata est.

¶ Arbitrabũt. Plau. in stich. Probiores vero arbitrabũt si probis narraueris.

¶ Amplexa pro amplexare. Actius in Alcmeone Pn stremo amplexa fructum quem dij dant cape.

¶ Amplexari pro amplecti. Cic. de ora. li. ij. Nec vnluptatem tuentur: quam amplexari põt.

¶ Criminat. Enni. saty. in. iij Nam is nõ bene tibi vult qui falsn criminat te apud.

¶ Dignaui pro dignat⁹ sũ vel dignãter duxi. Actius in melesgro. Remanet gloria apd̃ me: exuuias digna ui Athalãtæ dare. Pac. in hermiona: Cum neq; me aspicere æquales dignarent meæ.

¶ Miserarent pro miserarentur. Actius in athamãte.

¶ Atq; ita de illis metui: vt iure hæc nunq̃ miserarent mala.

¶ Largi p largire. Luci. in. xiiij. Quod iustus dederas tu quod hoc est viscera largi. Actius in diomede: Benigne & pbñficio largi aquæ grauiter vel ãpliter.

¶ Intui & contui pro intueri. Turpi. in pedio: Tamẽ n culis longa intercapedine appetunt cupide itui. Põpo. in machis geminis: Cognitus incœpi contui conspitio coleata cuspide.

¶ Proficisceret pro proficisceretur. Põpi. in ethra Hnt tatur hominem q̃ primum proficisceret.

¶ Sortirent pro sortirentur. Var. rerum huma. xx. Cõuenerunt censores inter se sırtiãt.

¶ Moderat pro moderatur. Pac. in phibœa: Neq; tuũ te ingeniũ moderat. neq; fraternũ ira exiliũ leuat.

¶ Polliceres pro pollicereris. Var. Ne dares: vel polliceres quid datum est.

¶ Populate est etiã passiuũ populatur. Vir. in. j geor. Populatq; ingentem farris aceruum Curculio. Enni⁹ in arobracia: Agros mendaces depopulãt serui domi norõ dominis. Quadriganus: Agrum nolanum pnpulare cœperunt. Sisenna histo. iij. Hoc populabũd⁹ ad numerã conuertit.

¶ Punitur aliquando pro punit. Tullius de off. in. j. Neq; ad eius qui punitur aliquem: aut verbis castigat ad reip. vtilitatem referri.

¶ Ruminat. Vir. in buc. Illice sub nigra pallẽtes ruminat herbas.

¶ Fabricãtur. M. T. de offi. Vt enim pictores & hi qui signat fabricantur. Plau. in Asinaria: Fabricare qd vis commiscere. Cicero de oratore li. iij. Capitolij fastigium illud & cæterarum ædium non venustas sed necessitas ipsa fabricata est.

¶ Palpatur pro palpat. Luc. in. xxx. hic vbi me videt: sub bladitur palpatur caput scabit.

¶ Luctant pro luctantur. Ennius in. xj. Viri a validis viribus luctant.

¶ Bellantur pro bellant. Virgi. in. x. Et pictis bellãtur amazones armis.

¶ Partiret pro partiretur Luc in. xxx. Quid quas ipse partiret pro doctrina boni. Plau. in Asinaria: Hãc quidem quam nactus prædam cum illis partiam.

¶ Impartit. Luc. in. xxviij. Sospitat ipartit salutẽ plurimam & plenissimam.

¶ Cohortarent. Quadrigarius annaliũ. v. Et duceret castra facta esse: atq; hos cohortarent vt muturarent.

¶ Moderant pro moderantur. Actius in epigõis: Viden vt te impietas stimulat nec moderat. Pacu. in perhibœa: Nec tuum te ingenium moderat: neq; fraternũ ira exilium leuat.

¶ Cõmiserescimus Vir. in. ij. ænei. his lachrymis vitã damus: & miserescimus vltro. Enni. i Hectoris lustria seruos & vestrum impetum & fidem myrmidnnũ vigiles commiserescite.

¶ Preliant. Ennius in Achille. Ita mortales inter se pugnant preliant.

¶ Cõplectite. Pompo. in fullonib⁹. Quin egn quãdo cõuenit complectite mi frater salue. o soror salue mea

¶ Expergisceret prn expergisceretur. Pompo. i Agamenone Supposito ne quis miretur: cum tam clare cõuenit: vt siquis dormitaret expergisceret.

¶ Labascor pro labor. Actius Nam nullum est ingenium tm̃: nec cor tam ferum: quod non labascatur lingua mitescat malo. Var. in. vij. rerũ diui. Postq̃ vidi misericordia labasci mentẽ in firmam populi.

¶ Cnngredias: Plau. in epidico: Qund si adeas: aut si iam cõgredias si hoc est.

¶ Certatur pro certat. Pac. in armorũ iudicio: An quis est cui te esse dignum qui cum certetur putet.

¶ Frustro pro frustror. Pompn. in annalib⁹: Miseret meorum quis: in frustris ventrem frustrarunt suum.

¶ Execrarent. Affranius in incendio: Expectrabant: execrabant se ac suos.

¶ Imitat. Varro in epistola latina in. ij. Tuuz opus nemo imitare põt. Neuius in achille. Si males imitabo tum precium p nnxa dabis.

¶ Cõsolare. Var. in Oedipo Thyeste: Per idem tẽpus Oedipus Athenas exul venire dicebatur q consnlaret

¶ Minitas pro minaris. Næuius in dariae: etiã minitas mutæ vnitæ ea quę tua sunt magis q̃ mea. Plaut⁹ in Amphytrione. Quid ministrabas te facturũ si istas pepulissem fores.

¶ Percunctat. Neuius in maliunlis Si pcũctassem malum hoc me prætensset. Neuius. ij. belli punici.

¶ Blande & docte Percõctat. Ennius Qun pacto trosiam reliquisset.

¶ Ominas. Põpo. in curcula. Vel petiture bene eueniat: ita sit & tibi bene qui recte ominas.

¶ Paciscunt: Neuius belli punici li. vij. Id quoq; paciscunt mœnia sint quæ luctantium reconciliant captiuos plurimos id sicilienses paciscit obsides vt reddãt

¶ Conuiuant pro conuiuantur. Põpo. in munda. si ca

lẽdis conuiuantibus cœnantidib⁹. Enni. saty. li. j. Malo hercle suo magno conuiuant sine modo.

❡ Mirabis. Põpo. in patruo: Mirum facies fatuæ: si studium mirabis diu.

❡ Vrinantur. Cicero in acade. ij. Siquãdo eñnos demersimus: vt qui vrinatur: aut nihil superum aut obscure admodum cernimus.

❡ Miserete. Enni. in hecuba: Miserete manus date ferrum: vt me anima prioem.

❡ Opino pro opinor. Plau. in bacchi. Prænestinũ opioo esse. ita erat golosus. Pacuui. in Chryse. Iuuem opinio esse optimõ Orestes vt hæres. sed tamen Ennius in eumenidibus. Tacete opino esse optimũ. & pro viribus sapere atq; fabulari tute noneris.

❡ Promeres q̧ promereris. Plao. in trinũmo. Naʒ retinere velis quin dicam ea quæ promeres.

❡ Opicula. Liui. in equo troiauo: da mihi hasce opes quas peto quas precor corrige opitula.

❡ Fite imperatiuo modo. Cato de preda militũ diuidenda: Tu. diues fite. Crassus in. xvj. Iliados Socij nũc fite viri.

❡ Pœnitebant. Pacu. in armorũ iudi. in. Prologo nũc pœnitebunt. libant liberi grato ex loco.

❡ Partire pro partiret. Affra in diuortio: Cuʒ testamẽto patria partisset bona. Lucil. in. iiij. Tu parteʒ laudis caperes: tu gaudia mecum partisses Acti⁹ in chrysippo: Aeternabilem diuitiam partissent.

❡ Recordauit. Quadrigarius in aonali. iij. Is vbi datũ cognooit: & patria eum recordauit.

❡ Poti pro potiri. Pacu. in illiona: Vt si honore credo adhuc screptum patiuntur poti.

❡ Præstolat pro præstolatur Torp. in pedio. Ego prestolabo illi. Liuius in Tereo. Nimis pol imprudẽter suis præstoleris.

❡ Reuortit. Pompo. in annali. Cœnam queritat: si eũ nemo vocat reuortit incœstus ad me. naʒ miser. Neutus asiaio: Age nunc quãdo reuortit.

❡ Tutant. Plau. in mercatore. Inuoco vos lares diales vt me tuetetis: Neui⁹ in Lycurgo. Tuos q̧ celsos terminos tutant. Põpo. Partis non erat quid corp⁹ tremulũ famula tutaret toga. Pacu. in perhibœa Tũ mulier coge te vt tutent tẽpla liberi.

❡ Patitor pro patere. Plau. in Asina. Patitor tui. Iteʒ ego te teferiam.

❡ Copulantur ꝑ copulãt passiuũ ꝑ actiuo Plau. in aulu. Adeãt coosistont copolant dextras.

❡ Presagitur pro presagit. Plau. in bacchi. Occidi. animus iam isto dicto plus præsagit mali.

❡ Expalpabitur pro expalpabit quod est extorq̄bit. Plau. in aulu. Seruus a parte vrgentũ expalpabitur.

❡ Redibo pro reddaʒ. Plau. in cassia. Run redibo. Itẽ in menæchmis: Saluum tibi ita vt mihi dedisti redibo Ludificata ero hominez pro ludificata lepide ero culpam omnem in me imponi.

❡ Osculaui. Titinni⁹: Illa rubra laudo q̧ osculaui priuignæ caput.

❡ Expedibo pro expediaʒ. Plau. in Truculento. Ego expedibo rem perdidi apud vos. Pac. in perhibœa Mane expedibo factum mihi quod contra rogo.

❡ Manducatur ꝑ manducat Põpo. in papo: Agricola nescio qui sellam vrget quasi asinus vxorem tuã ita opertis oculis simul mãducatur ac molet. Luc. sat. iij. ❡ Assequitur neq; opinautem in caput insilit commãducatum totum.

❡ Miseretur pro miseret. Turp. in eplicero: Me miseretur magis. Pacu. Cũ verbo miseretur tui.

❡ Muuerat pro muneratur. Turpil. in transilĩõe: Dat vltro ac munerat quod ab illo abstolit.

❡ Rixat pro rixatur. Var. in armorũ iudicio: Ille viros horratur vt rixent. Idẽ in sereno: Calent rixant. Idem de rerũ natura. lib. j. Nec familiæ rixẽt cum vicinis.

❡ Adiutatur pro adiutat. Pacu. in doloreste: Illũ q̄ro qui adiutatur. Affranius mimicis: Hęc obsecro igitur vt me adiutemini.

❡ Pigneratur pro pignerat. Tul. de rep. li. j. Sed vt plurimas & maximas nostri animi ingenij cõsilij pria ipsa sibi ad vtilitatem suam pigneraret.

❡ Murmurari pro mormurate. Var. ita vti soliti eramus Romæ in balneis plodere cœpimus & murmurari. Quadrigarius in virgula diuina: Præsertim cum ventrem meum nec murmurari patiamur.

❡ Excalceatur ꝑ excalceat. Var. in Pseudulo: Apolline q̧ in ieius der templa calciati introeunt: nam in opido quę est ædes Apollinis. & quæ ibi ad herculis itroeunt nemo se excalcietur.

❡ Nutritur & nutricatur pro nutrit & nutricat. Var. de testamento. Natis qoos in cuppæ heresis notricata & tutores do: qui rem romanam latiumq; addiscere vultis. Tul. de deorũ natura in. ij. Omnium autẽ rerũ quę natura administrantur serminator: & sator: & parens (vt ita dicam) atq; educator & altor est mundus: omnieq; sicut membra sua & partes nutricatur & cõtinet. Affra Nam nutricatur oliua.

❡ Volam ꝑ velim Luci. in. xxviij. atq; dolo attonitos vincere epicuri volam. Plau. iu Asina. Si quid te volã vbi eris.

❡ Cõmanducatur. Luc. in. iij. Assequitur nec opinantem in caput insilit: ipsum commãducatur totũ cõplexũ. Idem in. xv. Villicum Aristocratẽ mediastinũ atq; bubulcũ cõmandocatur & corrupit ad incita adegit.

❡ Esuribo pro esuriam. Põpo. in augure: Immo magne uõ esuribis diutius q̄ re roga. Neui. & vitæ iodicio ita⁹ vobis ociosus sum mihi algebo & mihi esuribo.

❡ Fatiscuntur ꝑ fatiscunt. Actius in epinaosimache. Tameo haud fatiscam quin tuam implorem fidem.

❡ Coosecrabor pro cõsecrabo. Plaũ. in persa. Sed qs

hic an satus ambulat magnifice consectabor.

¶Fructificari pro fructificare. Cice. ad Atticum. xv. Excisa enim est arbor non euulsa: Itaq̄ q̄ fructioetur vides.

¶Exugebo. Plau. in epidico: Iam ego me vortā in histdinem: Atq̄ horum exugebo sanguinem.

¶Copulantur pro cōiungunt. Plau. in aulu. Adeunt consistunt. copulantor dextras.

¶Inuenibo pro inuenias. Pōpo. in buc. Adoptato se annuit inuenibit saepe.

¶Puniuntur pro puniunt. M. T. Tus. li. i. Tenēdō est igitur vel curādum post mortez cum multa inimicos & mortuos puniuntur.

¶Sacrificantur pro sacrificant. Var. antiquitatū rerū diuinarū. xiiii. Viri nuptis sacrificabātur in cubiculo viduae sacrificari. Var. in manio: non maledicere pedē in focū nō imponere nō maledicere sacrificari. Itē Cato de libe. edu. Cuz primores cibis & potioni initiarēt pueros sacrificabantur ab idibus edidice & potinae.

¶Discrepuit pro discrepauit. Ci. de ora. iii. nil sane ad rem pertinet: siq̄ in re discrepuit ab Antonii diuisione.

¶Spolior pro spolio. Affra. in crimīe. Quos impune depopulatur & dispoliatur dedecus. Quadrigari⁹ annali. Ita per sexēnium nagratā palā atq̄ agrū cāpanuz q̄ his per militē licebat: spoliabatur.

¶Verecūdantur. M. T. in hortēsio: Hi nostri amici verecundantur capti splendore virtutis.

¶Conuertitur pro conuertit. Plau. in amphytrio. Sz fugam in se tamen nemo conuertitur.

¶Ruminatur. Var. sexa. Erras inquit Marce accusare nos ruminari incipies.

¶Precantur. Var. in eume. Ego medicina serapi vtor precarī intelligo recte scriptum eē delphisteo horas.

¶Miras pro miraris. Var. in eume. hospes qd miras animo curare.

¶Nolitote p̄ nolite. Sisen. histo. li. iii. Nolitote mirari qua desperata voluntate ad vnā belli faciendi viam

¶Gliscitur pro gliscit. Semptonius assellio hist. li. iiii. Vt maior inuidia Lepido glisceretur.

¶Ignescitur p̄ ignescit Laberius in colace: Figura humana inimici ardore ignescitur.

¶Luxuriabat p̄ luxuriabatur. Tubero in. xiiii. Pars omnis luxuriabat. Virg. in. ii. Luxuriatq̄ turis animosuz pectus.

¶Focillantur pro fouent. Var. de vita patrū li. ii. Propter secundas sublato metu non in cōmuni spectāt sz suō quisq̄ diuersi cōmodū focillantor.

¶Emungerentur. Ca. de li. edu. Eo cōsecuti corpis: siccitatē nec spuerunt enim emungerentur libertatez.

¶Libertatem vti pro vti libertate. Titin. in. v. Itez vti eum oportet libertatem qui sapit. Neuius: Zouā atq̄ facilitatem video⁹ vtier.

¶Potior illā rem pro illa re potior gaudia. Luc. li. iii. Adde helicaborā dum comites quorū vnus Homeres sceptra potitur. Pac. in Athalāta: Regi vt to emorabis nunc regnū potitur promissu patris.

¶Opus est illam rez pro opus est illa re. Plau. i Cistel. Malum aufer: bonū mihi opus est. Et in captiuis: Omnes maritimi milites iam opus sunt.

¶Callet illā rem pro illa re. Pōpo. in pictoribus: Mirū nihil est in colubrans callet quanticulū.

¶De mutata declinatione.

Apricatio p̄ apricitas. Tul. de senectute: Vbi eniz potest illa aetas aut melius calescere apricatione vel igni.

¶Interdictum est pro iter: Var. in prauso. Parata lona expectāt ad na se itiner longū sermone leuare. Plau. in mercatore: Quin tu ergo itiner meū exequi me sines. Equidem mutata declinatio non est ab eo quod itineris. Luci. in. vi. Obuia discutiat gladiis itinere quod sequatur.

¶Festinē pro festinantem. Titin. in. iiii. Nūc hic vtor nunc hac re me facit festinem.

¶Lacte noiatiuo casu. Enni. in. xi. Et si mulier erubuit seu Lacte & purpura mistam. Enni. anna. li. iiii. ex tyberi lacte hauriri. Cecil. Tute praesertiz in qua nō peperit lacte non habet. Varro in andabitis Candiduz lacte papilla non fluit.

¶Mansuete & mansues pro mansuetus: vt sit nominatiuus mansues: Plau. in Asina. Reddā ego te ex fera fame mansuetē. Actius in Meleagro. Nūc siue matrem misericordia mansues sit.

¶Questi vel questus dictū pro questus. Titin. in fullo. Ni nos texam⁹: nihil est fullōes nobis questi. Plau. in aulo. Nam hic apud nos nihil est questi furib⁹ Nouius: Per deam sanctā lauernam: quaestui sit: Terē. in Andria Nūq̄ aito questi: gratias ad malas inducā partes. M. Cato. libro. ii. Quaestus causa deridebant suas res pueris.

¶Tumulti pro tumultus. Plau. in Casina Quid in⁹ tumulti fuit Terē. in andria: nihil omati nihil tumulti Pōpo. Cuius nos tumulti causa acie timeo: q̄ parum diuorti.

¶Victi pro victus. Plau. in captiuis: Victi quotidiani ventrem ad me afferas.

¶Aesti p̄ estus Pacu. in Chryse. Aesti forte ex arido Senati vel senatois p̄ senatus. Plau. in Epi. Senati qui columē clueret. Salu. in Catil bello: Igitur senati decreto. Qu. Martius rex Iesulas. Sisen. iii. hist. Ex senatus consulto duas res nouas tribus.

¶Vas pro vades. Tul. de offi. i. Vas fact⁹ est alter ei⁹ sistendi: vt si ille non reuertisset. moriendum esset ipsi.

¶Sumpti pro sumpt⁹. Plau. i trinūmo: Quod ebibit qood comest: quod facit sūpti. Luc. lib. xxx. Quid dare quid sumpti facere: ac praebere potius esset. Cecil.

in plutio. Quid hac futumm' ubsonio: & vbi tui sumpti facta. Turpilius in Philopa. Ecce autem tuum more vti soles videre mihi ægreq́ȝ id pati: q́ꝑ hic dies compluseulos intercapedo sumpti faciendi fuit.

¶ Iteris pro itineris & quidē recte ab eo q̄d iter iteris facit itineris. Neuius in lycurgo. Ignoti iteris sumus tute scis. Actius in œnomao. Præsto etiam adsum: exprime quid fers. Nam te longo itere cerno vadere.

¶ Exerciti vel exercitus pro exercitus. Actius in armoruȝ iudicio. In quo salutis spesq́ȝ supremas sibi habet summam exerciti. Varro de vita patrum libro. ij. Quibus cum tempore fecerant fretus sine publico cōsilio dederunt hosti quotquot Decius imperator propter exerciti salutem fœdis manibus deuouit. Ideȝ in epinausimache Contra quantum obsuris si victus fies cousydera & quo reuoces summam exerciti.

¶ Aspecti pro aspectus. Actius in astyanacte Abducite intus: nam mihi miseritudine cōmouit animum excelsa aspecti dignitas. Ideȝ in alphesibœa: Odiorū horrificūq́ȝ diē obuium turbam aspecti atq́ȝ horribilem.

¶ Scriptio pro scriptura. Cic. de ora. in. ij. Illud autem est huius institutæ scriptionis ac temporis.

¶ Lucti ꝑ luctus. Acti⁹ in pelopidis. Cesso hinc ire & rapere. lucti vestē in lecto cōiugis. Idem in pregressia: Tum quid superest sociū mittis læto: ac lucti pœnitet.

¶ Salti pro saltus. Actius in menalippo. Hic menalippum interea traiectus nemorum in salti faucibus

¶ Parti & partuis pro partus. Pacuuius in athalante. Vt ego grauidam sentio aggeauascere propinquitate parti. Varro in Andabitis. Candidum lecte papilla conssuit signum: puta ne partuis. q́ꝑ hic sequatur mulieres e partu liquor.

¶ Frons pro frunte. Virgilius iu secundo Georgico. Præcipue dum frons tenera imprudensq́ȝ laborum.

¶ Ibus pro ijs minus latinum putat cōsuetudo: cū veterū auctoritate plurimū valeat. Titin. in gemina. Eue castor si mortatæ sitis ambo ibus vt ego maioribus.

¶ Excelsitas. Tul. de offi. in. iij. Etenī magis est secundum naturam excelsitas animi & magnitudo.

¶ Pernici pro pernice. Tulli. pro Sexto rosiu. Quum nihil pernici cura diuino consilio.

¶ Hærem pro hæredem. Neuius in grāmatista. Atq́ȝ meis bonis ego te hęrem faciam.

¶ Gelus ars monoptoton esse vult. Lucretij non consensit auctoritas. Lucre. in quinto. Assiduusq́ȝ gelicasus mortalibus aufert. Idē in quinto. Deniq́ȝ sæpe multus fragor atq́ȝ ruina geli.

¶ Vapos & vapor: timos & timor: labor & labos ita sūt vt color & colos. Lucilius in quinto. Peruolitans permanat odos frigusq́ȝ vaposq́ȝ. Neuius in Lycurgo. Iā vbi nos duplicant aduenientis timos vaposq́ȝ. Actius in Andrnmeda. Quod nec terræ est datus: nec cineris cura vnq̄ euasit vapos.

¶ Petuico pro pulcaci. Actius in armorum iudicio. Sed peruico animax animo atq́ȝ morabilioni. Plau. in Aulularia. hic quidam peruicus totidem addit.

¶ Gemiti. Plautus in Aulularia. Tantum gemiti: & mali mœstiticiæ mihi hęc dies obtulit.

¶ Species pro specubus. Acti⁹ in alcmeone. Quod dij interdum inferam penitus interpressum species.

¶ Gallum pro gallorum. Varro in eumeni. Puditateȝ an pudorem gallum cœpit mihi videri.

¶ Generibus ꝑ generis. Actius in alcme. Quod ducat cum te viderit socerum generibus tm̄ esse impietatem.

¶ Argus ꝑ argiu⁹. Plau. in Amphytriōe. Amphytrio natum argus ex argo patre. Virgil. in tertio æneidos. Haunat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardan⁹.

¶ Augura pro auguria. Actius in Thelepho. Pro certo arbitror soru soracta additus augura.

¶ Flucti pro fluctus. Actius in thelepho. Flucti cruoris voluerunt mihi. Idem iu clytemnestra. Flucti immisencordes iacere.

¶ Piscati pro piscatus. Pomponius iu piscatoribus. Quod habes in sportulis calue omne piscati genus. Turpilius in Demetrio. Antehac sufflabat aquilo aut auster in vsum venit copia tumor aut piscati.

¶ Poematis. Marcus Tullius libro secundo. Quud idem in poematis: in picturis vsu venit.

¶ Cultio pro cultura. T. de senectute. Nō igitur horū senectus miserabilis qui se agricultione oblectant.

¶ Vulgariam pro vulgarē. Neuius in zenone. Aquilę facilitatē video veteris vulganam. Turp. in thrasileōe: nō est mediocris res: nec vulgaria fallacia hæc. Affra. in Priuigno. Dehinc temeritatem repudio vulgariam.

¶ Pannibus pro pannis. Pompo. in machis geminis: Bono animo es: video eripuisti pnmitus de pannibus.

¶ Indecotis pro indecora. Actius in athamāte. Cuius sit vita indecoris morteȝ fugere turpe haud conuenit. Virgilius in duodecimo. Nec genus indecoris.

¶ Fœtis pra fœtibus. Actius in bacchis. Vbi sanctus cithereon frondet viridantibus fœtis.

¶ Sublima pro sublimis. Actius in fundis. Aut sæpe ex humili sede sublima euolat. Salusti⁹ hist. li. iij. Nam terra nūc erat & sublima nebula cœlum obscurabat.

¶ Ab eo quod est labos labosum facit nō labonosum Luc. in. iiij. saty. Pręterea omne iter est omne labosum atq́ȝ lutosum. Idem. Tantalus labosas pœnas.

¶ Nefantia pro nefanda. Luc. saty. libro sexto Tātalus qui pœnas ob facta nefantia luit. Idem libro secundo. Dissociatq́ȝ atq́ȝ omnia nefantia.

¶ Gracila pro gracilis. Luc. saty. lib. sexto. Quod gracila est pernix q́ꝑ pectore puto simul.

¶ Bacchanaliorum pro bacchanalium: vt vectigaliorum & pictaliorum & nōvaliorū vulcanaliorū. Salust. Exaudiriq́ȝ sonus bacchanaliorum. Idem historiaruȝ lib. iij. Curio vulcanaliorum diē ibidem moratus.

# De differẽtiis dictio. de mutatis cõiugatõibus.

¶ Tumulti pro tumultūs. Quid hoc clamoris. quid tumulti est nomen qui vsurpat meum. Salustius in Catilinę bello. Ille cohortis veteranas quas tumulti causa conscripserat in frontem positas: cęterum exercitū in subsidijs locat.

¶ Progenij pro progeniei. Pacuuius. Pabulo patet supreme nostrę progenij patris.

¶ Strepiti pro strepit⁹. Enni⁹ in historijs lustris. Quid in castris strepiti est?

¶ Mirabilitas pro admiratio. Marcus Tullius de officijs libro tertio. Ergo & hic animi displicentia admirabilitatem magnam facit.

¶ Ferocia pro ferocitate. Pacu. in teucro. Inscita ferocitate atq; ferocia. Tul. de repu. libro sexto. Qui cõparit eius vim & effrenatam illam ferociam.

¶ Itiner positū pro iter. Enni⁹ in thelepho. Deumq; consilio hoc itiner credo conatum modo.

¶ Delitiitas pro deliratio. Labe. Quęnã mens q̃ delititas vos subpilatores fecit cũ cauo eugio velitari.

¶ Holerorum pro holerum. Luc. in. xv. saty. Titinnabulum abest hic surpiculiq; holerum.

¶ Mistura pro moderatura. Varro de vita patrum li. primo. Sed q̄ ea & propter talem misturam immoderata ex aquis cunctis aquę q̄ temperatura moderatur in Romuli triplices ciuitates.

¶ Guberna pro gubernacula. Luc. saty. lib. xv. Proras dispoliare & detundite guberna.

¶ Singularia pro singulari. Turpilius in Demeitro: Homo vnica est natura ac singulana.

¶ Libidinitas pro libidine. Laberius in filiace: libidinitate labitur.

¶ Fructi vel fructuis p fructus. Turpi. in canephoro: Satis fructi redduit. Idem in atheta. Hæc si impetro obs te vt faciet. satis fructi cepero ex te. Var. de re rustica primo. Eius enim saluam esse fructuis veneno.

¶ Mensionem pro mẽsura. Cicero de oratore. Aures enim vel animus aurium uuncio naturalem quandā in se continent vocum omnium mensionem.

¶ Voluntabundus pro voluntas. M. T. de republica lib. secundo. Cupido autem & expetenti & libidinoso: & voluntabundo in voluptatibus.

¶ Porti pro portus. Turpil. in demiurgo. Nec nautæ cũ essent circũuẽti vẽtis incerto itinere porti indigẽtes.

¶ Domuis pro domus. Varro in taphemenippo. Per rexit in interioris partes domuis.

¶ Sonitu pro sonitus: & sonu pro sono. Pacuuius in Doloreste. Quidnam autem hoc soniti est q̄ foti stridunt. Cecilius calcis: Nam quidnam fores facere soniti. Sisenna historiarū libro tertio. Postq̃ in sonu signorum prelium magnorum clamore virorum commissum est.

¶ Glutino pro glutine. Lucilius libro vigesimo sexto Præterito tepido glutinator glutino.

¶ Cautio pro cautela. Cicero de oratore libro secundo. Neq; illa michi cautio & timiditas in causis propter præstantem prudentiam Crassi negligenda est. Terentius in Andria puerū autem ne teicilicat mihi esse ex illa cautio est.

¶ Gelo pro gelu. Varro in Sesq; vlyxe. Pueri dum comesq; tenẽt cata gelo putri montium laxa.

¶ Cestis pro cestibus. Varro de victis. Vinci quæro a vobis si aduersarius supercilia incestis descobinarit qs vestrum sua mihi est daturus.

¶ Fructis pro fructibus. Varro in Meleagro. Quæro vtrum fructis an delectationis causa fructus vt veneatis vt vendatis.

¶ Questi pro questus. Varro in Prometheo. Aemuli illius artis atq; obstrigilatorem: quæ propter aliquos annos questi nihil fecit.

¶ Senectam pro senectute. Virgilius libro sexto. Vires vltra sortemq; senectæ.

¶ Inermis pro inermibus. Salustius in Iugurthino. Quis manus armauerat ab inermis pedibus auxilium petere. Sisenna historiarum libro tertio. Plæriq; inermia in castra perfugiunt.

¶ Gallę pro gallicæ. Salustius historiarum libro. iiij. Cum interim lumine etiam tum incerto duæ gallæ mulieres conuentum vitantes ad menstrua soluenda montem ascendunt.

¶ Effigra pro effigies. Affranius in Vopisco. Cuius te suscitat imago. Cuius effigia cognatus pater.

¶ Intemperia pro intemperantia apud veterū auctoritatem obscure has eius intemperias in maritum.

¶ Poematoruiu pro poematum. Affranius in privigno. Poematorum non bonorum. Plautus in asinaria Nam nec fictum vnq̃ est neq; pictum in pœmatis.

¶ Acritas. Actius in Neoptole. Vis veritatis atq; acritas.

¶ Largitas pro largitio. Terentius in adelphis. Quod proluuium? quæ ista hæc subita largitas?

¶ Dexteabus pro dextris. La. in Odissea. Deniq; manibus dextrabus.

¶ Curatura curatio pro cura. Terentius in eunucho: Tametsi natura est bona reddunt curatura iunceas: Cicero Tusculanarum libro tertio. Nam vt medica verborum curationem esse inuentam putant.

¶ In verbi pro in verbis. Varro in epistola ad Fabium Quod facis satumorum similes suut. Quid maxima fiunt. idemq; in verbi.

¶ Sexcentum pro sexcentorũ. Luc. in trigesimo. Maximus si argẽti sexcentũ ac mille reliquit. Idem. Quid vero est centum ac ducentum possideas similium.

¶ Pauperies pro paupertate. Enni⁹ in Hecuba. Senex sum. veniam morare; operam priusq̃ eueniat q̄ i pauperiem senex grauiter gemam.

¶ Aedis uoiatiuo singulari. Var. de vita patrũ primo

Aedis quę nunc est multis annis: quod facta sit iniquior regis temporibus delubra parua facta.

¶ Victuis pro victus. Varro de vita patrum .j. Primuȝ de re familiari ab patribus: secundo de victuis consuetudine primigenia. tertio de discipulis priscis.

¶ Graduis pro gradus. Varro de vita patrum secundo. Multo prędit pudore & pudicitia adolescētis dixerunt cum maiore patre eius graduis & ætate ad te stipendia facerent.

¶ Puerilitas pro pueritia. Cato de liberis educandis: Velim mehercule inquit ipse visu magno puerilitatis formulam audire.

¶ Anuis pro anus. Cato de liberis educandis. Eam nutricem oportet esse adolescenteȝ. Anuis enim vt sanguis deterior. sic lac. Lac enim vt quidā physici dicunt sanguinis spuma est.

¶ Præcantrix. Mar. Cato li. de liberis educādis: Vt faciunt plæræq; vt adhibeant pręcantrices nec medico ostendunt.

¶ Rituis pro ritus. Marcus Cato lib. de liberis educādis. Itaq; domi rituis nostri: quin per deum filium iurare vult pedere solet in compluuium.

¶ Pronis positū pro prona. Var. in parme. Alia trabs pronis in humum proxime frangit ramos cadens.

¶ Teneritas pro teneritudo. Cicero de finibus bonorum & malorum libro quinto. In primo eñ ortu inest teneritas ac mollitia quædam.

¶ De numeris & casibus.

ACcusatiuus numeri singularis positus pro genitiuo plurali. Sisenna. iiij. hist. Qui tamē quibus litibus foetibus maiorū suō dissoluta foedera. Plau. in persa. Pol deum virtuteȝ dicam & maiorū meū. Terē. in ecyra. Prope iam remotum ab iniuria aduersariō. Actius in eurysace. Reperi me parō per vim citatum quadrupedō. Neuius in eurysace. Milia sex nummō in arcam dimisi nūmariam Pacu. in athalanta. Parētum incertum vestigandū grā. Var. de vita patrō lib. iiij. Hortensios supra decē milia cadū hæredi retollis medimnū mille caduȝ. Salust. vj. histo. Cuius duas insulas ꝓpinquas inter se & decē stadium prucul a gradibos satis cōstabat suopte ingenio alimenta mortalibus gignere. Tullius de offici. in. iij. An emat denario quod sit mille denarium.

¶ Accusatiuus positus pro datiuo. Ignoscamus illaȝ rem pro illi rei. Plau. in amphitryone: Velatis manibus orant ignoscamus peccatum suū. Teren. in Eunucho. Haud ne comparandus hic quidem ad illum est.

¶ Genitiuus casus pro accusatiuo casu. Titi. in altera. Dicis tu quęso quo te auortisti mei fastidis meæ letitię. Plau. in aulularia. Fastidit mei: ꝓ me fastidit. Luc. in. vj. saty. Tristis difficiles sumus: fastidimus bonorō. Turp. in leucadia. Vide nunc fastidit mei. Luc. xxviij. Cui sępe mille imposui plagarum in diem. Actios in alphesibœa. Si cui veretur te progenitoris cædo.

¶ Dicimus sic veretur illam rem sicuti & consuetudo Teren. in phor. auctor est dicens. Non simultatē meā vereri saltem veteribus: genitiuū pro accusatiuo poni placet. Affra. in compitalibus. Si non vereor nemo vereatur tui. Varro sardis venalibus. Non te cui saltem pudet: si nihil meæ irę vereatur tui.

¶ Accusatiuus positus pro ablatiuo. Titi. in gemina: Aedepol hominis ignaui functus officiuȝ. Plautus in menæchmi. Nam parasitus octo hominū munus facile fungitur. Luc. saty. li. j. Munos rīi fungi & muros seruare possit. Plaut. in trinūmo. Sequere hac me nata vt munus fungas tuuȝ. Liuius. Pauperem ait se ingentia munera fungi. Pacuuius in Doloreste. Nonne officiuȝ fungar vulgi: atq; ægre malefactum feram.

¶ Accusatiuus vel nominatiuꝰ positus pro ablatiuo Turpil. in demetrio. Meos parentes careo. M. Tul. de rep. Sed tamen vt bono patrisfamilias colendi ædificādi ratiocinandi quidam vsus opus est. Salust. ij. histo. Ruina quę pars magna suismet ac proximorum telis cæteri vice pecorū obtruncabantur. Affra. in vopisco. Tandem vt possumus nostra fungi munera. Idem fratris. Id aurum me condonat.

¶ Genitiuus positus pro ablatiuo vel aduerbium loci. Plau. in trinūmo. Non ego sum dignus salutis. Cic. Tus. lib. quarto. Aliquod malum metuit: exaīatus pēdet animi. Plaut. in amphi. vt salui potiremur domi. Luc. in. vj. Quarō & abūdemus rerō & quarū iudigearuus. Hortare illorū si possum capitis oriri. Pacu. in pshiboea: Postq̄ est oneratus frugū & floris liberi. M. T. de rep. in. iij. Noster autē populus socijs defendendis terrarū oīm iam potitus est. Vareo de vita patrum li. ij. Vt noster exercitus ita sit fatigatus: vt galli Romæ capitolij sicut pontium inde ante sex menses gesserint. Significata ad genitiuū interp̄tatione venit Plautus in captiuis. Ille alter potitus est hostis. Salustius in iugur. bello: Vt priusq̄ legatos cōueniret. Adherbalis potireē Idem in eodē. Ager aūt aridus & frugaū vacuꝰ. M. T. de offi. lib. primo. Hæc sunt opera magni animi & excellentis & prudentia consilioq; fidētis. Idem oīm aūt rerū de quibus aliquid acquiritur: nihil est agricultura melius. Virg. æneidos libro primo. Implentur veteris bacchi pinguisq; ferinæ. Tullius in hortensio. Et qui expectat pendet animi: quare semper quod futuroȝ sit incertum est. Varro in eumenidibus. Ego aūt qui esseȝ plenus vini & veneris. Plautus in epidico. Desipiebam mentis: cum illa scripta mitterem. sic mille annorum viuit pro mille annis. Plau. in milite. Qui mille annorū viuunt perpetuo. Ad sęculo pro ad sæculum.

¶ Datiuus pro accusatiuo. Plau. in truculen. Quia tu vestimento & cibo alienis rebus curas. M. T. de repub. lib. iiij. Hæc non mulieribos p̄fectis reponaē qui apud græcos creari solet: sed fit censor qui viros doceat mo

derati vxoribus. Salust. in catilinario bello: Breui spatio legiones numero hominuȝ expleuerat cum initio amplius duobus milibus non habuisset. Teren. Facite ita vt vobis decet. Titinnius in aratro. Vbi ambitioni virtutem videas accedere. Terẽtius in andria: Interea mulier quæ clam abhinc triennium ex andro commigrauit huic vicinæ. Var. de vita patrum libro quarto. Tanta porro inuasit cupiditas honorũ plærisq; vt vel cœlum ruere modo magistratũ adipiscant̃ exoptent.

¶ Accusatiuus pro genitiuo. Tul. de offi. lib. secundo homines cruenti hastã illam cruentam meminerint & sperabunt. Virgil. in buco. Alternos musæ meminisse volebant. Plautus in cistel. Meminere officium suum Et in menæchmis. Propria illius nomen memini facilius. Actius in eurysace. Heu me miserum cum hoc recordor. Tullius de republica li. quarto. Atq; ipsa mẽs quæ futura videt: pręterita meminit. Turpi. in pedio. Iam desine meminisse illius formam. Varro de victis epigrãmata facere: in quo nomina non memini: quod ni solum mihi venerit ponam.

¶ Inuidit illam rem pro illa re. Actius in menalippo. Vnde autem quis mortalis florem inuidit meum.

¶ Priuatur illam rem pro illa re. Neuiusin pedio. Res vis hanc priuari pulchras: quas vti solet.

¶ Ablatiuus pro genitiuo. Plautus in pseudulo. Vino modo cupidæ estis. Lu. saty. li. primo. Porro quęcũq; & cuicũq; vt diximus ante extiterit primo hoc minuẽdi refert res. Turpilius in pedio. Neq; virum educta aut parem ex parte alicuius. Virgilius secundo Georgico. Illa ferax oleo est.

¶ Accusatiuus pro nominatiuo. Pomponius in pręcone posteriore. Quod lętitias insperatas modo mihi irrepsere in sinum. Virgilius primo æneidos. Vrbem quam statuo vestra est.

¶ Nominatiu⁹ pro datiuo. Neuius in agricula: Lerne te duo verbis & primo & postremo. Plau. in aulularia. Credo ego illam iã audiuisse mihi esse thesaurũ domi id inhiat. Cice. Tuscu. lib. primo. Multa sæcula post viguit pytphagoreorũ nomen Var. de re ru. lib. i. Cẽtum iugeribus vinearũ opus esse quindecim mancipia.

¶ Genitiuus ꝓ datiuo. Actius in neoptolemo. Quid si ex gręcia omne nomen illũ par nemo reperiri potest. Turpil. in pedio. Nec mirũ educta vt par ẽ expers malitiȷs metuens fui. Virgi. primo æneidos. Diues opum studiȷsq; aspertima belli. Plautus in asina. Volo amorı obsecutum illius: volo amet me patrẽ. Idem in pseudulo: Duorum labori ego hominez parsissem libens mei interrogandi & tui respondendi mihi. Cicero de ora. libro secundo. Bonorũ virorũ plenum foruȝ. Varro de vita patruȝ libro quarto. Ipsa italię oppida sunt vasta ta quæ prius fuerunt hominum referta.

¶ Nominatiuus pro genitiuo. Turpilius in Epiclero At enim scies ea quę fuisti inscius. Terentius in phor

Itaq; plæriq; ingenio sumus omnes nostri nosmet pœniter sic & potior illam rem. Pacuuius in perlubœa. Regnum potior: coniugem macto inferis.

¶ Ablatiuus pro datiuo. Lucil. Quod sumptum atq; epulas dictu ꝓponis honesto. Virgilius in sexto. Teq; aspectu ne subtrahe nostro.

¶ Genitiuus ꝓ noiatiuo. Tul. de repu. in. vi. Vt quem admodum scribit illo quotidiano in foruȝ mille hoim cum palliȷs conchylio tinctis descenderent

¶ Ablatiuus pro accusatiuo. Virgilius in quinto. Gratio & pulchro veniens in corpore virtus. Adiuuat.

¶ Accusatiuus pro genitiuo. Acti⁹ in mirmido. Mea fata in acie obliti. Salu. histo. libro tertio. Sed pompeius a prima adolescentia sermone fautorũ similem fore se credens Alexandro regi. Virgilius in octauo & Vocẽ anchisæ magni vultumq; recordor.

¶ Accusatiuus pro datiuo. Luc. in xxviiȷ. Pendatne se in gladium incũbat ne cœlũ viuat. Plau. in amphy. Velatis manibus orãt vt ignoscamus peccatum suum Affra. in vopisco. Male merẽtur de nobis heri qui non tantopere indulgent in pueritia. Virgi. in. iȷ. ænei. Tris adeo incertos cæca caligine soles. Erramus pelago totidem sine sydere noctes. Cic. de ora. li. tertio. Locutus esse dicitur homo copiosus aliquot horas.

¶ Datiuus pro ablatiuo. Sisenna hist. lib. tertio. Saltui ac velocitati certare. Varro de re rusti. A quo quod indigent poma dicta esse possunt. Cato de libe. educãdis Non solum qui primus in alterutra re pręstet alios sed etiam qui sit secundus & tertius.

¶ Nominatiuus pro ablatiuo. Sisenna in tertio histo. Omnia quæ diximus loca statim potius idem hostis loca superpotiti Virg. in. x. Saxumq; immane minat̃.

¶ De mutatis cugitationibus.

Feruit ꝓ feruet. Lu. in. viiȷ. feruit nũc feruit ad annũ. Acti⁹ in neptegresia. Classis addito claudit̃ feruit. Titin. in secina. Sapẽtia gubernator nauẽ torquet nõ valentia coquus magnũ alienũ qñ feruit paula cõfutat trua voce cõ amẽtia raptor feriorq;. Põpo. in priuigno. Hoc poti⁹ hoc nature feruit auris hoc volo. Varro. in sexage. Qđ leges iubẽt nõ faciũdũ feruit oino. Ab eo qđ est feruit breuiato accentu facit feruere vt spernit spernere. Affra. in epl'a. Ego misso clandestino rumpi & torquere matura mõstra feruere. Lu. in octauo saty. Feruere me longũ nec hoc lictoribus tradam. Virg. in quarto æne. Iam littora feruere flammis. Luc. libro. iȷ. Feruere cum videas classem lateq; vagari.

¶ Lauit pro lauat: Virg. lib. iiȷ. geor. Lauit improbe tetter Ora cruor. Plau. i pseudulo. Eas lachrymis lauit. Lucre. lib. iȷ. Littoris incurui bibulam lauit æquor arenã. Actius in fundis. Salsis cruorez guttis lachrymarũ lauit. Salust in. iȷ. histo. Dubium an insulsa sit q̃ eum supiectis fluctibus circunlauit: Lauere inde tractum est.

Ennius in Thelamone. Strata terra lauere lachrymis vestem squalidam & sordidam. Luci. in quinto. Lubrica proluuie larga lauere humida saxa. Affr. i suspecta Vident lauere. Actius in medea. Lauere falsis vultum lachrymis. Lauerent etiam inde manauit. Enni⁹ in Andromeda. Nam vbi itroducta est puerōq; vt lauerent locant incipio. Affranius fratris. Aquam & cœno haurire qui lauerent manus. Plautus in Amphitryone. Postq̄ peperit pueros: lauere iussit: nos occepimus. Inde imperatiuo modo lauite facit. Titinnius in psaltria Manus lauite mulieris & capita velate. Laui etiaȝ possum pro lauari. Pomponius in petitore. Heredem ita velim facis iampridem volo alternum laui.

¶ Sonit pro sonat. Actius in æne. Aut decu clamore & gemitu templum resonit cœlitum. Idem in fundis. Ac vbi comu littore latratu vnda sub vndis labunda sonit. Ennius hectoris lustris. Et sonit franguntur hastæ & terra sanguine sudat.

¶ Expedibo ꝓ expediam. Pac. in athalāta. Nam qood conabat cum interuentum est dicere nunc expedibo. Actius in Hyctignsia. Cūcta expedibo id modo iusiurandum date. Pomponius in vermonibus. Sequi vtroq; error vos agitat expedibo. Ennius in eumenib⁹. Id æquum ego aptius fecisse expedibo atq; eloquar.

¶ A sonit sonere tractum est. Lucre. in primo. Caligare oculos sonere auris; succidere artus. Actius in neoptolemo. Atq; adeo valuas sonere sensi regias. Idem in areto. Sed quod tonitrui torui repente cōcusse equora cœli sensimus sonere. Sonuit & inde manauit. Ennius in andromache & hermafrodito. Nam neq; nati neq; blādiri quicqoid sincere sonuit ilionaibu ad eam adiscam quid velint valuæ sonunt.

¶ Nolito pro noli. Lucilius in trigesimo. Nolito tibi me maledicere posse putare.

¶ Auxim e gerim. Pacuuius in perhibœa. Aut quem ego egi ego auxim euerucem.

¶ Feruitur atq; ꝓferuit. Affranius in Vopisco. Quanti vu ciferati omne feruitur/Heu miserę mihi.

¶ Manta pru manet. Cecilius in pru bastaria. In vultu eodem in eadem mantat malitia.

¶ Artiuit pru artauit. Neuius in dotata. Artiuit linguam in palatum. cœpit labia suggere. Idem in æthra. Conatus artiuit mater.

¶ Audibo pro audiā. Ennius in thelamone. More antiquo audibo: nec autis tibi cootrariorū vtendas dabo Idem in pancratiastis. Quo nōc me ducis vbi molarō strepitum audibis maximum. Cecilius in audero. Nū ab eo audibis p̄tereat si dicis filia redeat pergamo.

¶ Fulgit pro fulget. Luc. in septima satyra. Primum fulgit vti calidum & furnatum ferrum. Pomponius in machro. Sequestre Simile est quasi cum in cœlo fulgit propter lunā lucifer. Lucretius in sextu. Fulgit iteȝ nubes ignis cum semina multa excussere.

¶ Fulgere correpte pro fulgere. Lucreti⁹. in. vj. Multa videmus enim cęlestibus insita flammis Fulgere cum cœli donauit plaga vagore. Pacuuius in modio. Linguę bilulcis acto crispo fulgere. Actius in bacchis Lętum in parnaso inter pinos turpitudinātē in circulis ludo atq; thędis fulgere. Luc. in. xj. satyra. Conuentus pulcher bracæ fulgere torques magni.

¶ Es pro esto. Luc. in. vigesimoseptimo. Conicite intro eat bono animo es. Pomponius. Bonu animo es video de repis primitur de panibus.

¶ Amplant pro amplificant. Pacuuius in teucro. Vbi poetę pro parte sua falsa conficta canant: quę causam humilem dictis amplant.

¶ Aperibo pro aperiam. Pomponius in vermonibus Aperibo non possum ciuem patri ortus est: quem audire cœpi pinguis non pulcher puer.

¶ Cupiret pro cupet. Luc. i. j. Portarū claustra cupiret.

¶ Dicebo pro dicam. Nouius in paticis: Primum q; dicebo recte secundum quod eo melius dij prudam.

¶ Edim pro edam. Cecilius in assoro. Nihil ne tibi esse quod edim. Plautus in penulo. Est domi quod edim⁹ ne uos tam contemptim conteras.

¶ Facitur pro fit. Nigidius in commētatione grāmaticæ libro trigesimo. Id quod dico huiusmudi facit. Titinnius in sexto. Quanta stultitia cupidius petunt consilium bona gratia vt paruifaciatur.

¶ Euenat pro eueniat. Ennius in Hecuba. Senex sum vt mortem oppetam priusq̄ euenat: quod in pauperie mea senex grauiter gemam.

¶ Faxim pro fecerim. Ennius in phœnice. Plus miser sum si scelestum faxim quod dicam fore.

¶ Moneris pro moueris. Pacuuius in armueum iudicio. Dic quid faciam q; memoreris effectum da.

¶ Obedibo pro obediam. Affranius in maritis: Meo vt obsequar amori obedibo tibi.

¶ Operibo pro operiatu. Pompo. Profecto morum pater at est: negabo esse hic me: ego operibo caput.

¶ Paribit pro pariet. Pumpouius in Buco. Si p̄gnans nou es paribis nuoq̄.

¶ Peruenibunt. Pomponius in pithone gorgonio. Hominem beatum quo ille peruenibunt diuitiæ.

¶ Reddibo. Plautus. Egu seruabo quasi sequestri de= tis: neutri reddibo.

¶ Repenbit ꝓ reperiet. Pompo. in annulu posteriore: Id credo metuis ne in iudicia desit; cum nemo qui a te recipiat reperibitur. Plau. in epidico. Quid illa fiet fidicina igitur/ aliqua res reperibit/ Cecilius in obolo. Nec enī vero est cum meæ morti remedium reperit nemu.

¶ Possetur pro posset. Quadrigarius annaliō in primo Cum non possetur decerni virtus putaretur victoria.

¶ Sapiui ꝓ sapui. Noui. in virgine p̄gnante. Quando ego plus sapiui quam fullonez copressi quinquatribus.

¶ Venibo pro veniam. Pomponius in machis gemi=

nis Sero est: sed si tibi placet venibo.

¶ Poteratur p poterat. Cecilius annalium lib. primo. Cur iure sine periculo bellum geri poteratur.

¶ Potestur pro potest. Pacuuius in Chryse. Siqua potestur inuestigari via. Quadrigarius annalium tertio.

¶ Adeo memori vix potestur: vt omnes simul suum quisq; negocium adorti essent.

¶ Soluerit pro solitus sit. Cecilius in annalibus. Duos & septuaginta lictores domum deportauisse facis qui ductoribus hostium ante soluerint ferri.

¶ Videbo. Neuius de parthicis: Tibi cum videbo fidelis ero.

¶ Deplorabūdꝰ pro deplorans. Plautus in aulularia: Homo ad prætorem venit deplorandus.

¶ Coctum pro coquendum. Plautus in Aulularia. Soler tre coctum.

¶ Macet pro macilentus est. Plautus in Aulularia. Quia ossa ac pellis est cura macet.

Humaniter. Tullius ad pansa; primo de animo. Fecisti humaniter quem quide; ego semp dilexi: meq; ab eo diligi sensi. Ad atticū in secōdo. Inuitꝰ literas tuas sciderem ita sunt humaniter scriptæ.

¶ Diserte & cōsuetudine dicitur Affranio auctore in diuortio. Qđ vult diserte pactō ac dictū

¶ Disertim dicere plane palam. Lucili. Auctore possumus in veliterna habui recte disertim. Plautꝰ in stico: Fuit disertim id vsu perdidi. Actius io eurysace. Disertim id vnum in commodis clusit meis. Liuius. Tuq; mihi narro disertim omnia.

¶ Insaniter Pomponio auctore. Metuo illum iocari nescit ludit nimium insaniter.

¶ Seueriter pro seuere dici auctoritas veterū iubet. Titinnius in prælio: Seueriter hodie sermonem amica mecum contulit.

¶ Cōmunitus pro cōmuniter. Varro rerū diuinarum: Etenim vt deos coleret: debet communitus ciuitas.

¶ Blanditer pro blande. Titinnius in Gemina. Blanditer comparamus colloqui.

¶ Celere pro celeriter. Nonius in paulo. Nonc te obtestor celere sancto subueni censore. Ennius satyrarum libro primo. Dum quicquid des celere.

¶ Benigne pro benigniter. Titinnius in Gemina. Nimirum patrocinari censeo benigniter.

¶ Festiuiter pro festiue. Nouios in geminis. O domus paratæ pulcræ familiæ festiuiter.

¶ Auariter pro auare. Plaotus in curcolione. Hoc vide vt ingurgitat in pura in se merū auariter. Quadrigarius annalium vigesimoprimo: Crudeliter nos misericorditer: auariter nos illi largimur. Cato de prēda militum diuidenda. Fraudulenterq; auariter.

¶ Amiciter pro amice. Plaotus in persa. Quam meo amico amiciter hanc commoditatis copiam danoot Pacuuius in doloreste. Nunc te illum expectes quando amico amiciter fecisti.

¶ Probiter pro probe. Varro octogesimo. Postq̄ auida libido rapere ac cōcidere cœpit: seq; opifice nō probiter strepere.

¶ Munditer pro munde. Plautus in penulo. Nam cū sedulo munditer nos habemus: vt ægre amatorculos inuenimus.

¶ Sæuiter pro sæue. Plautus in penulo. Alia tam sęuiter. Idē in trinūmo: Ah nimiū stasime sæuiter. Actius in astyanacte. Ferrum feroci contendendum sæuiter.

¶ Sæuum q̄ sæuiter. Ennius in phœnice. Sæuiter suspitionē esse falsam futilium est. Affra. Simulāter sęuiter ferre hoc te simul & gnatam ab illo abducere. Enniꝰ in hectoris lustris. Seuiter ferro cernunt de victoria.

¶ Mœstiter pro mœste. Plautus in rudente. Obsecro tam mœstiter veste vestitus.

¶ Proprium pro proprie. Lucretius in secundo. Quid genus humanum proprium de quibus actus.

¶ Ampliter. Lucil. in.xiij. Nam sumptibus magnis structam ampliter atq; cum accumbimus mensam. Pomponius in hęrede petitore. Heus aptate pueri mūde atq; ampliter conuiuium. Plautus in stico. Satest serui homini modeste facere sumptum q̄ ampliter.

¶ Aliqoantisper. Quadrigarius anoali.i. Aliquantisp pugnate nihil promooet penus. Cecilius in fallacia. Velim paulisper experiri te quantisper nō plus triduu; Pomponius in dotata: Possum exorare te vt decedas a me paulisper modo quantisper sat est.

¶ Duriter pro dure. Terentius in Andria. Primo hęc pudice vitam parce ac duriter agebat. Nooiꝰ in zona. Doriter me habere vigilasse. Affranius in priuigno. Viuax vetus q̄ duriter nunc consulto tergo meo. Ennius in phœnice. Quam tibi orationez ex ora duriter dictis dedit. Cecilius in fallacia. Nam q̄ duriter nos educauit atq; aspere non negat.

¶ Cautum pro caute. Actius in Alphesibœa. Sed tibi cautum est adeundum ad vitum. Idem in philocteta: Contra est eundum caatum est captandum mihi.

¶ Strictum. Cicero de oratore.i. Quasi per transennas p̄tereuntis strictim aspeximus. Salustius: Strictim vt quæq; memoria digna videbaotur pręscribere.

¶ Firmiter pro firme. Luc. in.x. satyra. Fluctibus a ventisq; aduersis firmiter essent. Idem in duodecimo. Firmiter hoc pariterq; tuo sit pectore fixum. Tullius de republica in sexto. Firmiter enim maiores nostri stabilita matrimonia esse voluerunt.

¶ Fidele pro fideliter. Plautus in captiuis. Fac fidele caue fidem floxam feras.

¶ Aequiter pro æque. Pacuuius in athalāta: concertare ac dissentire partim da cursim æquiter. Actius in anthenoridis. Ad populum intelligo referendum: quotuiam horum æquiter sententiæ fuere. Liuius in ægy-

stho. Nam vt pergam accensa ac prædã per participes æquiter partita est.

¶Publicitus pro publice. Luc. saty. xij. Hinc homini questore aliquo esse opus atq3 chorago publicitus qui mihi atq3 episco prebeat aurum. Idem in. xvj. Publicitus vendit tamẽ atq3 extrema liguris. Plau. in amphy. Hospitio publicitus accipiar. ceci. in plotio. Ibo domũ ad plæbem pergitur: publicitus defendendum est. Põponius in campanis. Dat ordo semio & fullonibus publitus cibaria.

¶Proteruiter. Ennius in pancratiaste. Quis est qui uostris foribus tam proteruiter.

¶Ignauiter pro ignaue. Luc. saty. xvj. cur tam ignauiter hoc presertim tempore quæris. Quadrigarius in secundo. Et qui ibi ierant: non ignauiter putando eu diẽ pro meliore habuerunt.

¶Mutuiter pro mutuo. Var. octogesimo. Viue meq3 ama mutuiter.

¶Perspicate ꝑ perspicaciter. Affr. in diuor. Quã. pspicate q̃ benigne q̃ cito q̃ blando q̃ miti est pectore.

¶Celeranter pro celeriter. Actius in antenoridis. Sed quis hic est qui matutinũ cursum huc celeranter capit?

¶Dapsyle. Pompo. in rustico. Quid nunc vis fieri vestrę sume dapsyle ac dilucide.

¶Exquisitiʒ. Var. in aiace. Stramẽtitio ac reæger. medicos exquisitim conuocabas vt cõualeret.

¶Hilare. M. T. de orato. Quis vnq̃ res preter hũc tragicas pene comice tristis remisse serias hilare. Affra. in tiu igno. Et propter patruelem tuam constituit anhelans hilare delecta coma.

¶Festinatim pro festinanter. Pompo. in Asina: Exilui ad noctem ad molam fullone festinatim. Sisẽna in. iiij. hist. Pręter festinatim de castellis ad castra maxima pedites conduxit.

¶Pugnitus pro pugnis. Cecil. in fallacia. Nisi quideʒ qui se malit pugnitus pessundari.

¶Futile futiliter. Enni. in phœnice. Vt quod factũ est futile amici nos feramus fortiter.

¶Humanitus pro humaniter. Turpili9 in pedio. Quare esse dicũt quisq̃ illum hominem aut quicq̃ facere humanitus. Cassius hemina. iiij. hist. Quare sin omnis ares humanitus aguntur. Affra. in repudiato. Quãto facilius ego qui ex equo venio adducor ferre humana humanitus.

¶Inimiciter. Actius didascolorũ primo. Placare hostem ferocem: inimiterq3 accensum.

¶Memore pro memoriter. Põpo. in philosophia. Sʒ e ista hæc memorare meministi: iudica qui illud malũ obstulerit: non didici hariolari gratis.

¶Immortalis. Tur. in æthra. Sat me vt mecũ cor voluptatib9 dat imortalitus se obtulit mihi hęc facultas.

¶Largitus pro large. Affra. in materteris. Quid istud est? Quid fles? Quid lachrymas? Largitus proloquere

¶Iracũditer: Ceci. in subditio. Quęso ne temere hanc rem agas ne iracunditer.

¶Minutim pro minute. Luci. in. v. Dicq̃ minutiʒ cogi ius ire per cõmissuras rimarũ noctis vigore.

¶Parciter pro parce. Põpo. in verre: Sabeolo parciter tanq̃ frater mihi sis mediũ abdomen cũ diuidam.

¶Superbiter. Affra. in purgamẽto: Illa superbiter imperat. Neui9 belli punici li. vj. Superbiter contemptim conterit legiones.

¶Longinque & longiter pro longe. Actius in ãdro. Ei malo annos multos longinque domo bellũ gerẽtes sumus summa industria Luc. in. iij. Nõ vt opinor id a lecto iam longiter rati.

¶Perplexim pro pplexe. Plau. in sticho: Vtrũ ego Perplexim lacessam orationem adhunc modũ. Hemina j. histo. Prudens perplexim Scotiõ scribit.

¶Saniter. Affrani. in megalẽsibus Adesto: assentio te amare: me adorare saniter.

¶Rarẽter. Ceci. in pausimacho: Aedepol volũtas homini rarenter venit. Nouius in exordio: Multũ ames paululuʒ de crebro venias rarenter. Enni in andromacha. Sed quasi ferrũ: aut lapis durat rarenter gemituʒ conatur trabeʒ ergastulo longe ab vrbe vilicarier: quo herus rarenter venit. Liuius in Tereo: Rarẽter venio.

¶Contemptim pro cõtemnenter. Neui9 belli punici in quinto: Superbiter contemptim cõterit legiones.

¶Temeriter. Actius in amphitryone: Hoc in re ẽ qđ tu tam tęmeriter meam beniuolentiam interisse es ratus.

¶Restrictuʒ pro restricte. affra. in Thaide: Ea quę firma sedere melius consultoribus q̃ restrictum cogitata atq3 omnibus rationibus.

¶Præclariter: Quadrigarius. iiij. anna. Et ita reb9 pręclariter gestis & Romani reuerterunt.

¶Toruiter. Põpo. in auctorato. Occidit taurtim toruiter me amores amauit. Enni. in Lupiasta: Quẽ nũc tu tam turuiter increpuisti.

¶Puriter. Pompo. in aruspice: Fac puriter vel pectore rustico. bucco. vel fac vti tractes iãdudũ laui man9. Neuius in virgine pręgnãte. Sequere me puriter volo facias igni aqua volo hũc accipere.

¶Verecunditer. Põpo. in macho. Virgineʒ preteriẽs vidit duos sensim in ludo reuerecũditer nõ docentẽ.

¶Certatim. Vir. æenei. li. iij. Certatim socij feriunt mare & æquora verrunt.

¶Abunde. Sisen. iiij. histo. Perfuse atq3 abunde sparsi vsi magnum pondus auri & argẽti.

¶Miserite pro misere. Laberius in marco Mẽs in corrupta miserite corrũpitur.

¶Properiter. Catulus: Animula misertima properiter abijt.

# Nonii de doctorum indagine.

Omnes artē secuti negāt aduerbijs prae positionē addi oportere. sed auctoritas veterum praeponi iubet.

¶De subito. Titi.i. prœlio: S3 amabo qd de subitu ad me venisti: Enni. in pancraciaste: Cum de subito me orat mulier lachrymās ad genua accidit. Affra. in emācipatu: Quā beatae scenicę videntur mihi mulieres q̄ rugu.& beniuolentia terrēt desubito viru. Ceci. in asoto. Nā3 egu duabꝰ vigilijs trausactis ducu desubito domum Quadrigarius lib.ij. annaliū. His desubito vtrasq3 nūciatur cupias adesse. Nouius in tripartita: Postq̄ te vidit hæredem desubitu diuortiom fecerunt. Lucre. in ij. Vim tā desubito cupidā mens habet ipsa. Luc. saty. x. Quāuis desubito temis deducere scalis. Tu. de rep. li. v. In his vt meministis concursu leuissimæ multitudinis aere congestu funus de subitu esset ornatū. Actiꝰ in eurysace: Tu t trophæa trans de summas gloriam quę euruitis fines tam desubitu. Pūpo. in papo. Agricola volu scire ex te cur vrbanas res tam desubito deseris. Idem in pistore: Fit desubito hilarus tristi:a saltat ringiens ringitur.

¶Derepente. Turpil. in bœtuntibus: Eum derepente vxurem audio ducere. Enni. in phœnice: Ibi tū derepēte ex altum in altum despexit mate. Affra. in incēdio. Non vsqueqoaq3 idu neum inuenias lucū vbi de repēte cum velis facies lutum. Ennius in hecturis lusitris. Ecce aotem caligo aborta est: umnem pruspectum abstulit derepēte: contulit sese iu pedes. Var. Sesq3 vlyxe Intespia dum u ru derepente. Derepente muntmentū exilijt contendit uculos: derepēte. abijt cœlo. Actiꝰ in Astyanacte: Hic per matutinum lumen tardu ꝓperātem gradu derepente aspicio ex nemure pauidum & properantem egredi Nuoius in machu: Scalphis dentem derepente in cœnā peccaueris. Terē. in ecyra: Ita corripuit se derepente tacitus ad filiam.

¶Picūnus est auis marti dedicata: quā3 picam vel picum vocant. Et deus qui sacris Romanis adhibetur. Emilius macer in theogonia: Et nūc agrestis inter picunꝰ habetur. Higinius: Picuunꝰ est parua veste picꝰ martis. Fabius pictur rerum gestarū lib. j. Et simul videbant picum martiō. Idem in. j. iuris puntifex. iij. Pilūno & picum. Var. de vita patrū in. iij. Pedius picꝰ cu3 esset pater vrbanus & sedena in sella curtuli ius diceret populu: picus martis aduolauit atq3 in capite eius sedit.

¶Veterū memurabilis scientia paucorom numeru3 pte bonis ponebat multos malos appellabat Terē. in eunuc. Si quisq̄ est qui placere studet bonis q̄plurimis Actiꝰ in tereis. Video ego te mulier mora multa vtier vt vim cōtēdas tuam ad maiestatem vin. Idem in epinausimache: Probis probarū potiꝰ q̄ multis fure. Lu. in decimaquarta saty. Nū paucis maleac sī a sapīntibus esse probatum. Idem in. xiij. Vnus modo de multis qui ingeniu sit. T. de rep. Nunc in hac dissensione suscepi populi causam: sed bonorum Idē in. vj. Et vero in dissennione ciuili cu3 boni plusq̄ multi valent expendendos ab his non numerandos putu. Affra. in suspecta: Nuli ex stultitia multarum credere eē animū meum.

¶Censere arbitrari veteres cognatiune quada3 socia ac similia esse verba voluerōt. Varru de rep. xx. Quud verbis censeu & arbitrur idē poterat ac valebat. Plau. in rudente. Nun vidisse vndas maiutes cēseu. Idem in menæchmis: Demam hanc coronam atq3 abijcia3 ad leuam manu3: vt si sequetur me ac abijsse cēseāt. Var. de vita patrū li. ij. Itaq3 ꝙ hus arbitros instituerūt populi censores appellauerunt. Idem enim valet cēsere & arbitrari.

¶Affici malis tm̄ cunsuetudo præsumpsit: Cō sit positum & bonis. Tul. de offi. in. j. Si quu aliquu honure aut imperio affectos ubseruare & tullere debemꝰ. Varru in eume. Corunā ex auro & gemmis fulgentē gerit luce lucum afficicus.

¶Decuriunes & centuriones a numero cui in militia ꝑerant dicebantur.

¶Accensi qui his accensebantur. i. attribuebantur. Var. de vita patrū in. iij. Quid de ascriptiuis cum erāt attributi decuriunibus & cēturionibꝰ qui eorū habēt numerū accensi vocabantur. Eosdē eriā quidam vocabant ferētarios: qui depugnabāt pugnis & lapidibꝰ his armis quę feruūt nō quæ tenerentur.

¶Lateres apud quosdā cuius generis habeantur icertū est: vt scrobes: sunt aōt generis masculini. Var. de vita patrū in. iij. Nam lateres argētei a caurei primū conflari atq3 in ærariū cōditi & in alio masculini lucu. Idē Later quē conquadraui regas.

¶Mudestia moderatiu mudus mudicum mediocre hunc habent ordinem. ꝙ mudestia fundamentū sulida basis ipsa virtꝰ est: equa gigni in moderatiu: quę tēperat aurigatq3 mudus: q ex supra memuratis disciplinis in factis & in dictis & in cæteris talibꝰ qoę agēdi officia sunt iunguntur. Mudicum vero muderatū ē. Mediucre vero quod mediu3. ita sepe positum in magnis auctoribus aucopauimꝰ. Mar. Cato de libe. educandis Omnia in qua in ducendis pueris quæ damna nun prohibent verum bonum fieri: mediocria modica sunt.

¶Pruuentum malatu3 terum veteres dici voluerūt Luc. li. xxvj. Deindeq3 adeu male me accipiūt decimę & ꝓueniunt male.

¶Imbuere cōsuetudu inducere vel inficere existimat cum sit pruprie maculare vel polluere vel inficere amplius. Actius in armorum iudiciu: Inter quus & multu sæpe sanguiue imbutus. Idem in Menalippo Credite amici mortem imbuturum manus. Pacuuius in

periboea. Nam te si tegeret pudor: siue adeo cor sapiẽtia imbutũ foret. Tullius de republica in quito. Quæ cum scipio dixisset admoduz probans: nummus eĩn erat odio quorũ reorum imbutus. Var. At regis ensis sanguine imbutus nigro. Salusti. in Cati. Quasi venenis malis imbuta corpus animumq; virilem effœminat. Virgi. in sexto: Quæ fors prima dedit sanguis nouus imbuit arma. Tullius in hortẽnsio: vti qui purpuram volunt: sufficiunt prius lanam medicamẽtis quibusdam: sic literis talibusq; doctrinis ante excoli animos & sapientiam concipiendam imbui & præparari decet.

¶ Compotẽ bonę rei solum dici existimãt: cũ & malare positũ sit. Actius in Clytẽnestra: Cur me miserã irridet magis. compotem & multis malis?

¶ Mira miracula veteres pro mõstris & horrẽdis ponebãt. Lucy. i. j. saty. Miracula ciet thelephãtas. Plau. in Amphy. Nimia memoras mira: sed vidisti vxorem meam. Vir. in. iiij. geor. Oĩa transformat sese in miracula rerum.

¶ Diem volunt cum fœmineo gñe dicimus tp̃s significare: masculino diez ipsum. nos contra inuenimus. Tur. in pedio: Quando equidẽ amorẽ intercapedine ipse leniuit dies idest ipsum tẽpus. Pacu. in doloreste. Gnatam despondit. nuptijs hanc dicit diẽ. Vir. in. ij. æneĩ. Ergo dies infanda aderat.

¶ Victorem altę rei superatorem dici voluit Virg. ij. geor. Inde secutus Per montes victor atq; alta cacumina regnat.

¶ Ver sacrũ quidam dictũ putãt vt plerũq; vitabile & execrandum. Sed Sisenna religiosum dicit. iiij. histo. Quoodã sabini feruntur nouisse si res cõis melioribus locis cõstituisset: se ver sacrum facturos.

¶ Apud ad Luc. in. xxx. Aut cũ interest aliquo ad causam commẽtauit: vt apud aurificẽ atq; matrem cõem cognatam ad amicam.

¶ Error coosuetudinis apud pro in vtiẽ. Itaq; vitiose dicimus: cum nos in foro fuisse dicamus apud aut ad forum fuisse: cum apud iuxta significet. Actius in Eurysace. Apud ipsuz addiscas. Tur. in leuca. Vtinã nũc apud aliquem magnũ ignez assidam. T. de rep. in. iij. Cuius etiam focum Cato ille noster cuz venerat ad se in sabinos: vt ex ipso audiebam⁹: visere solebat: apud quem sedens samnitũ quondam hostium tũc iã sileo tiuz seruoruz dona relegauerat. Actius in Diomede: adsum apud te genitor. Salu. io iugur. Cæterum apd quã Sillã cum equitibus nocte agitare iubet. Apud p̃ in etiam dictum inuenimus. Terẽ. in andria. Apud forum modo e Dauo audiui Tul. de signis: cœnã isti dabat apud villam in Tyndantano.

¶ Pro etiã ante significat. Vt vir. in. viij. Stabat p̃ templo: & capitolia celsa tenebat.

¶ Operari est deos religiose & cum sacrificijs summa veneratione litare vel conuiuari. Põpo. in pręcõe Ad ueneris profectus est mane vetulus votũ vt solueret: nunc operatus est. Affra. in excepto: Proficiscor res locus tempus simul ocium ortabatur: vt operatum illõ Dianæ degerem sanctum diẽ. Vir. i geor. Lætis operatus in herbis.

¶ Sexgenarios per pontem mittendos male dici popularitas intellexit. Var. de vita patrũ. li. ij. Honestam causam religiosamq; patefecerit: cũ io quintũ gradus peruenerant: atq; habebant quinquaginta annos tuz deniq; erãt publicis negocijs liberi atq; expediti ociosi Ideo in prouerbiũ quidã putãt venisse vt diceret sexagenarios de ponte eijci oportere idest q̃ suffragiũ non ferant quod per pontẽ ferebant.

¶ Stricturę dictę sunt quę de ferro candẽti micãt cũ massa malleis cuditur. vnde & iocus est appellata. dictę q̃ aut strictius emittantur. aut q̃ oculos fulgore præstringant. Virgi. in. viij. Stricturæ chalibum & fornacibus ignis anhelat.

¶ Proximum dicebant veteres non solum adherens & adiunctũ. verũ etiã longe remotũ: si tamẽ inter duo discreta nihil medium extitisset. Vir. in. v. ęnei. Proximus huic longo sed proximus interuallo insequitur salius. Ita & in Salu. In situ põoti de premontorijs paphlagonum & quod. χρυσοκερας idest auricomu posuit.

¶ Memini illam rẽ dictu facilius putant plurimi. Vir. io buc. Numeros memini si verba tenerem. Et Alteroos musæ meminisse volebãt. Cice. de ora. li. iij. Quid fuit in gracco qd̃ tu melius Catulle meministi q̃ me puero tantopere feretur.

¶ Turbam & turbas diuersam volũt habere significationẽ. Vt sit turba populi conuentus. Turbę turbationes. Nos contra lectũ inuenimus. & indiscrete positũ pro turbis turbam. Actius in athamãte. An dobito ah quid agis caue ne in turba te implices. Idem in thesea castris vel tropheo: Num vides quantã turbã quã tosue fluctus concites. Turp. in thrasiliõe: Nemo vnq̃ vidit ebriũ ire interdiu: neq; turbã facere: neq; fortes exuere: Terẽ. in eunu. Ne quã ille insanus hodie turbã faciat: aut vim thaidi. T. de senec. cũ id illũ diuinoruz animorũ concilium cœtũq; proficiscar: cũq; ex hac turba & colluione discedã: Plau. in aolu. Redeo intro: ne quid hic turbæ fiat. Cecil. in ibris: Mirũ adeo nisi frater domi ebrius turbam aliquã dedit.

¶ Demensum. Terẽ. in phor. quasi deminutum Posuit. Quod ille nunciatuz vix demẽso suo suũ defraudans genium comparsit miser. Cic. de ora. Extima tũ vel æquatum dicit. quæ non ex nisi dijs: sed aperte palam elaborat: vt verba verbis quasi demensa & paria respondeant.

¶ Superuacuam non putat oportere dici. Varro de vita patrum libro tertio. sed superuacanũ: in quo est

superuacuum pro superuacaneo.

¶ Cęcam veteres pro improuido dixerūt Var. de vita patrū li. iiij Neq3 id cæci consules fecissent.

¶ Quotiens per accusatiuum casum annos vel dies loquimur: iuges annos vel dies vocam⁹. quotiēs per ablatiuū: per interuallū interiectis aliquibus annis vel diebus. Itaq3 qui opinātes multis annis dicūt multos annos melius dixerunt. Vir. in. ij. geor. Ergo nō hyemes illam non flabra neq3 imbres. Conuelluntimmota manet: multosq3 per annos. Multa virum volens durādo secula vincit. Plautus in Trinummo: Quia ruri dum essem ego vno sex dies me absente atq3 in sciēte inconsulto me ædis venalis hisce inscripsit literis. Turpi. in Philopatro: Ecce autem tuo more. vt soles videre mihi ægre pati quia hos dies complusculos interc apedo sumpti faciūdi fuit. Idē etherarius: Ad illā commigrat. habitamus hyemem totam cum mulierculis. Virg. in. iiij. geor. Septem illū totos perhibēt ex ordine menses fleuisse. Cicero de rep. in primo: Nec tātum Carthago habuisset opum sexcentum fere annos sine coosilijs & disciplina. Idem de rep. in secundo. Itaq3 illa præclara institutio Romuli cum ducentos annos &. xxx. fere firma mansisset. Salustius historia. li. primo. Et deponere validam vrbem multos dies restantem purgando vicit. Luc. li. xxvj. Qui sex menses vitam ducunt. orco spondent septimum. Dubio potius q̄ difficili intellectu vates posuit mantuan⁹: Sed misera ante diem subitoq3 accensa furore: cum huic sēntentiæ aduersetur versus eius cum opinione sentiens plurimorum. Fortuna omnipotens & ineluctabile fatum Verum sensibilitatis eius non leuis ratio est quæ prima sententia philosophica accipit intellectus quæ ait. Sui eam cuiq3 mores fingunt. Omnipotēs fortūa esse definit quod Salu. mire. Fortuna simul cum moribus immutatur. Ac per hoc ex ea similitudine iā fatum ineluctabile esse nō poterit: q3 ex vna causa fortuna fieri videatur & fatum. Potest etiam fatum morū mutabilitate conuerti, vt ex his aut celere aut tardum aut bonum fiat aut pessimum. Accēsa enim furore Dido amoris iniqua violentia: quia vt ipse ait. Oia vincit amor: ante diem merito videretur occidere: quod ēt Homeri eiusmodi est: quē Virgilius noster omni ęmulatione sectatur vltra decretum quod si admittitur. vt vlterius portendatur: id ex moribus factum est quod significat admittere. Poterit de moribus etiam properatam fati celeritatem: vt intra dies posit admitti: quoniam recepit: vt Homerus ait: magnitudinem vltra vim fati.

¶ Impotentiam & potentiam auctoritas dedit. Sisenna in. iij. histo. Sublatus letitia nimia atq3 impotentia animi commotus. Inuenimus & in Marōe multis annis continuis dici cuius ibi annis multis masculinum vestigium inuentum est.

¶ Dona consuetudine hęc habentur: quæ aut propitiandis dijs danť: aut hominibus pro benefactis reddūtur. sed auctoritate pro vltione positum manifestū est Virgilius in buccolic. Aut vt mutatos terei narrauerit artus: Quas illi Philomela dapes quę dona pararit.

¶ Quando pro quoniam dici potest. Virgilius in. vj. Vnum oro quando hic inferni ianua ditis Dicitur. Et rursus idem. Hic tibi fabor enim: quādo hæc te cura remordet.

¶ Vel pro etiam. Tul. in epistola ad Brutum. viij. Et q3 te tantom amat vt vel me audeat prouocare. Luci. xxix. Hoc iouenisset vnum ad morbum illum homini vel bellissimum. T. de offi. in. ij. Contraq3 beniuolentia fidelis vel ad perpetuitatē. Idem in Hortensio: Vidi in dolore podagræ nihilo illum vel omniū maximū stoicorum Possidoniū q̄ nichomachum Tyrium hospitem meum fortiorem. Virgilius in. iij. georgi. Belgica vel molli melius feret eseda collo. Var. in eume. Ex his atq3 eiusmodi institutis ac vita vel ad Herculis Athletæ facti erant. Vir. Carmina vel cœlo possūt deducere lunam.

¶ De p̄ ab. Luc. in. xxvj. Solus iā3 vim declarasse vulcaniam.

¶ Pilūnus & picūnus dij p̄sides auspitijs coniugalibus deputantur. Var. de vita patrū in. ij. Natus si erat vitalis ac sublatus ab obstetrice statuebať in terra vt auspicaretur rectius esse dijs cōiugalibus pilūno & picūno in ædibus lectus sternebatur.

¶ Caduceus pacis signum Varro pronūciauit de vita patrū in. ij. Verbenarius ferebat verbena3. Id erat caduceos pacis signum. Nam Mercurij virgam possumus extimare.

¶ Qui liberi fiebant ea caosa calui erat q3 tempestates seruitutis videbantur effugere vt naufragio liberati solent. Plau. in āphytrione: Vt ego hodie raso capite caluus capiam pileum.

¶ Lucis numero plurali quod sunt dies. Var. hebdomadę sub imagine demetrij. Hic demetrius est ratus quo lucis habet annus absolutus.

¶ Quotiens genere neutro plurali numero opera legenmus: significantur fabricæ. Vir. in. iiij. geor. Pēdent opera interrupta minęq3 Murorum ingētes. Cu3 genere fœmineo numero singulari intelligendū aut op⁹ aut labor est pro mercede sumpti. Plautus in asinaria Par pari hostimentum datum est opera pro pecunia. Vel occasio & facultas aut oportunitas Plautus in Aulularia. Da mihi operam parum paucis Eodio est q̄ te volo. Affra. in vopisco. Deinde quod debita opera controuersiæ.

¶ Vile positū legimus pro frequēti. Var. in virgula diui. Acta vos cō volucres venit apud illos vsq3 ad limina indica vilis. Vir. in. j. geor. Vilemq3 fasellum.

¶Præter pro ante vel per. Var. in eume. domum pte ter matrem deum ædem exaudio cymba En lorũ sonitum. Cice. in verrinis actione secunda. Præter loculos soli ferebant.

¶Fœciales apud veteres romanos qui sancto legatorũ officio ab his qui aduersum po. ro. aut rapinis aut iniurijs hostili mentẽ commouerant pignera facto fœdere iure repetebant nec bella indicebantur quæ tamẽ piã vocabant priusq̃ fuisset quid fœcialibus denunciatum. Varro de vita patrũ. in. ij. Itaq; bella tarde & nulla licentia suscipiebant: q bellum nullũ nisi pium putabant geri oportere prius indicerent bellũ his a quibus iniurias factas sciebant. Fœciales legatos res repetitũ mittebant quattuor: quos oratores vocabant. Idẽ in iij. Si cuius legati violati essent qui id fecissent. q̃uis nobiles essent: vt ciuitati dederentur: statuerunt fœciales viginti: qui de his rebus cognoscerẽt iudicarent & statuerent & constituerent.

¶Atq; particula si diligẽtius itelligitur multã habet significantiã: vt vel illud est. Ennij: At ascẽdit muros romana iuuentus. quod est festiue & intrepide ascẽdit significat etiam celeriter & statim. vt Vir. ij. geor. Si brachia forte remisit atq; illum in præceps prono rapit alueus amni. Habet etiam hmõi intellectum. vt dicas aliter ego feci & locutus sum atq; tu. hoc est aliter ego ac tu. vel q̃ tu.

¶Intra vero non solum id significat quod cõsuetudine persuasum est vt intra modũ. hoc est a modo minos: sed etiam in ipso modo. vt intra Calẽdas dies etiam ipsæ calendæ accipi debeant. vt intra opidum & intra cubiculum cum dicitur in opido & icubiculo dictum esse videatur. Idq; ita positũ in multis veteribus & non ita claris scriptoribus inuenitur

¶Negatiuas duas negatiuæ nouę significantiã habere Var. in Marco. Qui nõmodo ignorasse me clamat sed omnino omnis heroas negat nescisse

¶Quod ludis pueri presulis essẽt glabri ac debiles ꝓpter ætatẽ: quos antiqui romani lydios appellabãt vt est in primo Varrõis de vita patrũ. Ideo Plau. in aulu. Tu istum gallũ si sapis glabriorem reddis mihi q̃ vulsus lydius.

¶Deinsuper. Salu. in. j. hist. Sertori⁹ partis turbã orãtibus: & nullo vt interiore semet generis aut iperij discrimie per calamũ ad corpa ad mediã: quasi de insup stantium manibus in murũ attollitur.

¶Sifilare quod nos villitatem verbi vitantes sibilare dicimus & est maledica vocis significatio vel cõtumeliosa popolariũ cum sifilatoribus siquis exploditur a græco ducere originẽ inocrimus. Hoĩs rei auctor ẽ venerabilis Homerus in. xiiij. Illiados.

¶Nubentes veteri lege romana asses tris ad maritũ venientes solebant ferre. atq; vnum quem in manu tenerent tanq̃ emendi causa marito dare: aliom quẽ in pede haberent in foco larium familiarium ponere. tertium in sacciperione cõdidissent coemptio vicinali solere resonare. Vnde virg. in. j. geor. Teq; sibi generũ: tethis emat omnib⁹ vndis: quos ritus. Var. de vita patrũ diligentissime percurrit.

¶Secũdum nõ solum numeri esi ordinis vel prosperum: quod pleriq; legimus: sed etiã iuxta. Var. de vita patrũ in. j. Tullũ hostilium in velis: vbi nunc ædes deum penatũ Ancum in palaoo ad portam mugiõis secundũ viã sub sinistra. Vir. in. iij. geor. Pascũtur vero siluas: & plena secundũ Flumina.

¶Fornũ & fornaces dicũtur a forno: quod est calido Inde forcipes q candentes teneant ferrũ. Vir. in. viij. Versãtq; tenaci forcipe massam. Var. de vita patrũ li. j. Cocula quæ coquebat panẽ primũ sub cinere postea in forno: cuius vtriusq; vocabulũ a forno dictũ idest a calore.

¶Aerediruti appellabãtur milites: quib⁹ ꝓpter ignominiam stipendium idest merces mẽstrualis aut ãnoa quæ esset in nummis æreis subtrahebatur. Var. de vita patrũ in. ij. Stipendium appellabatur q æs militi semestre aut annuũ dabatur: cui datum non sit ꝓpter ignominiam: ærediruptus esset.

¶Negatiuas duas pro negatiua vna accipiẽdas Varro monstrauit de vita patrũ in. ij. Qua abstinentia viri mulieresq; romanæ fuerint q a rege monera eorũ noluerit nemo accipere.

¶Tabernas nõ visuarias solom: sed oẽs quæ sunt popularis vsus auctoritas romana patefecit Var. de vita patrũ in. ij. Hoc interuallo primum forensis dignitas credit: atq; ex tabernis lanignis argẽtariæ factæ.

¶Statilinũ & statanũ & fabulinũ ꝑsides deos. M. Cato de libe. edu. puerilitas affirmat. Abstatatio & statilino⁹ quorũ nomina habent scripta pontifices sic cũ primo fari incipiebat sacrificabant diuo fabulino.

¶De genere Nauigiorum.

Elox est nauigiũ breue dictum a celeritudine Plau. in Aulu. Vñ sumã: quem inter vortã: quo hanc celocem conferam. Idẽ in captiuis. Vidi i captiua celocẽ. Idẽ in penulo: Obsecro hercle operam celocẽ hanc mihi nec corbitã date. Turpi. in lemnis: Romulus sensim celox ab opido processerat. Var. Hercules. Tuam fidem ꝓcella frigida arce obruat celocem. Idem in Marco: Nautæ remiuagam mouent celocem.

¶Corbita est genus nauigij tardũ & grãde. Plau. in penulo. Tardiores q̃ corbitæ sunt in trãquillo mari. Idẽ in eodẽ: Obsecro hercle operã celocem hanc mihi nec corbitã date. Luci. saty. v. Multa homines portenta in Homeri versificata mõstra putãt quorũ in primis Polyphem⁹ ducẽtos cyclopes coclites: porro huic ma⁹ bacillum q̃ malus nauis in corbita maxim⁹ vlla.

¶Horia dicit̃ nauis piscatoria. Plau. in rudẽte. Salote

# Nonii de gñibus nauigiorũ et vestimẽtorum.

horia mari fluctuoso. Idem in eadem: Mea opera laborare & rete & horia.

¶ Cerculus nauis est asins a pregrãdis. Plao. in Stico: Cum percunctor portitores ecquæ nauis veoerit ex Asia: negant venisse. Conspicatus sum interim cercũ: quo ego me maiorem non vidisse censeo. Luc. in viij. saty. Verum flumen vt atq; ipso diuortio igneis pedibus circerum cõcurret æquis. Idẽ in. xiiij. Ad regem legatus rhodiũ ecbatanam & babylonez ibo. circerum: & merces emit.

¶ Lẽbus oauicula breuis piscatoria Actius in deiphebo: Eo ante noctem externa retia vt prouehere: & statuerem forte aliquãto solitus lembo sum progressus longius Turp. in leu. Hortari nostros cœpi ilico: vt celerent lẽbum. Idem in lẽnis: Lembi redeuntes domus duq ad nos certã accenderãt artẽ. Vir. in. j. geor. Quã qui aduerso vix flumine lembõ Remigijs subigit. Sisẽna. iij. histo. Oralitiõ legatum cum scapbis & lembis. Plso. in mercatore. Dum hæc aguntur lembo aduehi tur tuus pater paxilulo.

¶ Mioparo est nauicula pyratarum M. T. de rep. in iij Nam cõ quereretur ex eo: quo scelere impulsos mare haberet infestum vno mioparone eodẽ inquit quo tu orbem terræ. Salu. in. iij. histo. Eo forte in nauigãdo cohors vna grãdi fasello vecta a cæteris deerrauit. marisq; placido a duobus prædonum mioparonibus circumuenta. Sisen. in. iij. historia. Nauisq; trigiota biremis totidem mioparones.

¶ Fasellus nauigiũ cãpanõ. Var. in desultorio: in alijs deinde delitias fasello nactum tonsili remo vilem flictam soluit. Sal. in. iij. histo. & forte in nauigando cohors vna grandi fasello vecta a ceteris deerrauit. Sisẽ. iiij. hi. Proræ actuarie trahi grandes ac fasello primo.

¶ Lenunculus nauigiũ piscatorũ. Salu. in. ij. hist. Prio inducit forte per noctem in lenõculo piscãtis.

¶ Actuariæ oauiculæ celeres dictę: q cito agi possũt Salu. in. ij. histo. Ad hæc pauca pyraticæ actuaria nauigia. Sisen. in. iij. Quib⁹ occisis actoaria ad vigit ma lis. Idem: Cõplures oneratias incendũt.

¶ Lintres naues fluminares. Vir. in. ij. geor. Cauat arbore lintres.

¶ Scafę sunt nauiculę qoę maiores naoes consequuntur. Salu. in. iij. histo. Senatus magna industria pquirebat: cum per tot scafas quas ad hostia cuz paucis fides percunctatõ miserant.

¶ Codicarias naues etiã cõsuetudo appellat: eo q in fluminib⁹ sint vsui. Salu. in. iij. hiho. Quã maximis itineribus per regnum Ariobarzanis cõtendit ad flumẽ euphratem: qua in parte Cappadocię ab armenia disiõgitur: & q̃q̃ ad naues codicarię occultę p hyemẽ fabricate aderant. Var. de vita patrũ in. iij. Quod antiqui pluris tabulas cõiunctas codices dicebant: a quo in tyberi naues codicarias appellamus.

¶ Pistris naoigij genus a forma pistriũ marinarũ. quę longi corporis sũt. sed augusti. Claudius rerũ roma. xij. Quiq; nauigiuz ea forma maria belua dicta ẽ. Virgi. in. v. Velocem mnestheus agit acri remige pistriz. Et frons hoīem prefert in pistri desinit maluua

¶ Cymba: Affra. in excepto: Tuz conscendo cymbaz inter ibi lucis piscatoriã venio iacitur anchora. ihibet leuiter. M. T. de offi. in. iij. Cymbatuz ante pedes multitudo pro se quisq; quod cœperat afferebat.

¶ Oneratias de oneribus tardas. Sisen. in. iij. hi. Quibus occisis actuarias ad. xx. naues. item cõplures oneratiss incendunt.

¶ Anchoræ vincula quibus antẽnæ tenẽtur. Luc. Armamenta tamẽ malõ vel omois freoo. Funis eniz precisus cito atq; anchoræ soluta.

¶ Prosumia nauigij genus. Ceci. in meretrice: Cui p gubernator prope verit prosumiam. Idem in ãphy. De nocte ad portum suum prouectus p osumis.

¶ De genere Vestimentorum.

Tunica est vestimentum sine manicis. Titin. in veliter. Tunica & cymbula obõcula adnetur pãnos fætidos possidebit. Ci. in cati. Manicatis ac talaribus tunicis. Vir. Et tunicę manicas: & habent redimicula mitrę. Plau. in pseudulo: Manulestam tunicã habere hominẽ addecet. Et idcirco manuleatã addidit: ne improprie vteretur. Luci. j. saty. Pretextę ac tunicæ lydorum op⁹ sordidũ oẽ. Idẽ in. xv. Scit poenã esse: vidi tunicam: & toga qd sit. Var. in melea. Cum etiã alijs Menãdris tunicã demissam habet ad talos. Ennius iprobo. Carthaginensium tunicatam iuuentutẽ voluit dicere.

¶ Calantica est tegmen muliebre qood capiti inectit Tul. in Clodio: Tu ne cum vincerẽtur pedes fuens cũ calanticam capiti accommodares.

¶ Penula est vestis quaz supra tunicã accipimus. Põ. in pronuciatis: Penulam in caput induce: ne te noscat Luc. saty. xv. Penulaz si quęris canterius seruus sergeste vtilior mihi q̃ sapieos. Var. in virgula diuina: Non querẽda est penula homini qui habet virtutẽ.

¶ Aulea genus vestis peregrinæ. Var. de vita patrũ li. iij. Ex hæreditate atalica aulæa a clamydes pallę aureæ. Vir. in. iij. geor. Purpurea intexti tullãt aulea britãni. Est tanq̃ paludamentũ habitus militaris.

¶ Plagę grande linteum tegmen qd oõc torale vel lectuariã sindonẽ dicimus: quarũ diminutiuõ est plagale Var. de vita patrũ i. iij. Chlamydes plagę vela aurea

¶ Stolam veteres oon honestã vestẽ solũ: sed etiã oẽ qd corpoa tegeret: En. ithe. Cedo & caueo cũ vestitus squalida septus stola. Idẽ in eadẽ: Regnõ reliq septus media stola. Var. co. Molieres aliã cemeres cum stola olosenca. Idẽ in eu. Partũ venusta muliebri ornat stola

¶ Palla est hooestę molieris vestimẽtũ: hoc est tunicę palliũ: Plau. in menęchmis. Pallã ad phrygiones fert

confecto prandio.Luc.saty.xv.Cum rectum est quid vis latis eulsuri alteri sunt homines spiram pallas redimicula promit.Virgilius in æneid.Pallam signis auroq; rigentem.

¶Strophiom facia breuis quę virginalem tumorem cohibet papillarum.Turpilius in philopatro. Me miseram quid agam:inter vias epistola excidit mihi inter tunicam ac strophium collocata.Tul.in Clodiū Strophium accurate p̄cingere.Plau.in aulu.Pro illo crocotis strophijs sumptu vxorio.Var.sexq; vlyxe.Suspēdit marinas mollis pilas ræticula ac strophia.

¶Abolla vestis militaris.Varro in Cosmoterone.Toga tracta est & abolla data est ad turbam vbi secunda militia in munera velli vt præstarem:

¶Sagum vestimentum militare.Salustius in.ij.histo. Occurrere duci & pręlium accendere.adeo vt Metello in sagum Hirculeio in brachium tela venirēt.Virg. in octauo.virgatis lucent sagulis.Tullius ad Cæsarez iuniorem.i.Pridie nonas februarias cum ad te litteras dedissem sagis descendi ad forum togatus cum relqui coulsulares legati vellent descendere.Varro in vir.d. Cum neq; aptam mollis humaris fibulā sagus ferret. Sisenna.iij.histo.Seoatus auctoritate sagaria nunc.

¶Paludamentum est vestis quę nunc chlamis dicitur Salustius in tertio historiarum. Et eodem tempore Lentulus dupliciacie longū editum multo sanguine suorū defensus:postq̄ ex sarcinis paludamēta obstari delectæ cohortes intelligi cœpere. T.ad Cæsarem iuniorem.ij.Antonius demens ante lucem paludatus.

¶Chlamys.Virgilius in quarto æneidos.Sydoniam picto chlamydem circōdata limbo. Varro in hercule socratico .Cubo in sardinia ista pedibus chlamyda sed purpurea amicula.

¶Regilla vestis diminotiue a regia dicta:vt & basilica an regillam tunicam induta an mendiculam.Varro in primo.Collum procerum fictum leui marmore regillam tunicam defingitur purpura.

¶Ralla dicta vestis a raritate.Plautus in Epidico.Tu nica ralla spissa.

¶Richa est qđ nos sodariū dicim⁹. Plaut⁹ in epidico: Richa basilicū aot exoticum .Serenus in opusculo primo. Atq; zogulam aut aoē aut richā. Nou⁹ in pedio: Mollicinam crocatam chirodotam ticham.

¶Richinū.Luc.ij.saty. Richulti auaritiæ & boritia: mitræ. Turpil.in veliter.Ducit me secuz.Postq̄ ad ędē venum⁹:venerata deos.Ioterea aspexit virginem instātem.in capite richulam indutam mustellinam.

¶Cæsiceum lintheolum dicitur purū & candidū a cędēdo q; ita ad candorem.perueniat vel q; oras circūcisas habeat.Plau.in epidico:Linteolum cæseum.

¶Indosium est vestimentum quod corpori intra plurimas vestes adhæret quasi iotustinō Plau.in epidico. Inclusiata patagiata caltulam aut crocotulam.

¶Patagium aurea chlamys quæ p̄ciosis vestibus immitti solet.Plau.i epidico.Indusiata patagiata. Neui⁹ in Lycur.Pallis patagijs crocotis manicis mortualib⁹

¶Supparum est linteum femorale ad talos pendens dictum quod subtus appareat. Plautus in Epidico. Supparum aotem subnimiom est richam basilicam: aut exoticam.Nouios in pedio.Supparum parū balliensem interim escam meram. Affranius in epistola. Tace puella non sum supparo si induta sum. Varro in Eumenidibus. Hic indutus supparum coronam ex auro & gemmis fulgentem gerit.

¶Exoticum dicitur peregrinum. Plautus in epidico Basiliscum aut exoticum.

¶Plumatile aut clauatum aot ex plumis factū. Plau. in Epidico.Cymatile aut plumatile.

¶Mollicina vestis a mollicie dicta. Neoi⁹ in epidico: Mollicinam crocotam chirodotam richinium.

¶Amphitapæ vestes dicuntur vtrinq; habentes villos. Lucilius in.iij. satyra. Psilæ atq; amphitæ villis ingentibus molles & si aliud quid delitiarum. Varro in Manio. Alterum bene acceptum dormire super amphytapo bene molli.

¶Toga non solum viri sed etiam fœminæ vtebantur Affrani.fratris.Quidam prandere stantem nobiscum incinctam togam. Varro de vita patrum in primo. Præterea q; intellecto togas ante habebant. Ante eniz fuit commune vestimentum & diurnum & nocturnū & muliebre & virile.

¶Leua vestimentum militare quod soper omnia vestimēta sumitur.Virgilius in tertio æneidos. Tyrioq; ardabat murice lena.

¶Meretrices apod veteres succinctorie veste vtebant Affra.in excepto.Meretrix cum veste louga peregrino in loco solet tutandi cura sese sumere.

¶Carbasus pallium quo flumina amicititur.vel opulentiæ causa vt sericum aut lino tenui.Virgi.in octauo Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus. Idem in duodecimo Tunc crocea chlamydem q; sinus q; crepaotis Carbaseos fuluo in nodum collegerat auro.M. Tullius in verrem de supplicijs. Tabernacula carbaseis intenta velis collocabat. Varro de vita patrum in tertio. Eadem postea in carbasineo magis vt pellibus tegerentur togæ.

¶Prætexta insigne romanō:quod supra tunicas honorati quiq; sumont. M.T.de supplicijs. Sententiæ dicendæ loco togam prætextam sellam currulem vis imaginis ad memoriam posteritatemq; prodendam.

¶Limbus vt annotatum videmus muliebre vestimētum.quod purpuram in imo habet.Plautus in Aulu. Textores limborarij arcularij.

¶Flammucum vestis vel tegmen quo capita matronę tegūt.Plau.in aulula.Flammearij violarij cærinarij.

¶Ræticulum tegmen capitis muliebre. Varro. Sesq; li iij.

vlixe suspendit latibus marinas mollia pillas reticula acstrophia.

¶Tapete tegmen vtrice pictum de coloribus varijs. Var.in hercule socratico. In omnibus reb⁹ bonis quotidianis cubo in sardinianibus tapetibus: Virgilius in vndecimo. Qui forte tapetibus altis. Extructus toto proflabat pectore somnum. Glabrum tapete.

¶Culcitra. Cicero Tusculanarũ.iiij. Eripiamus huic ægritudinem quomodo collucemus in culcitra plumea psaltriam adducamus.

¶Subbucula. Varro de vita patrum. Posteaq̃ binas tunicas habere cœperuot: instituerunt vocare subbuculam & indussam.

¶Capitia capitum tegmina. Varro de vita patrum in quarto. Tunicas nec capitia nec strophia neq̨ zonas. Idem in eodem. Neq̨ in aborbita matrum familias instituti quod ea a pectore a lacertis erant apertis: oec capitia habebãt: hoc & capitula appellauit.

¶Encũbomata & pernacidas genera vestiũ puellarũ. M.Cato de libe.educan. Vt puellæ habeant potius in vestitu chlamydis encũbomata ac pernacidasq̃ togas

¶De generibus vasorum & poculorum.

AVla vel olla quam nos ollam dicimus. & est capacissimum vas. Plautus in amphitryõe. Optimo iure infringatur aula cineris in caput. Varro in.ge.dida. Sed simul manibus trahere lanam: necnon simul oculis obseruare ollam pultis ne aduratur. Idem in marco. Vulcanum nec cũ nouę lagenæ ollarum fringantur precatur.

¶Matella aquarium vas. Plau.in amphi. Nec tu postules matellam vuam tibi aquæ infundi in caput. Varro in Eumenidibus. Ducunt ad communes reuocant matellam. Idem in Manio: Lecto strato matella lucerna cæteras res huius vbiq̨ prę se portant.

¶Mortarium in quo terunt quę soluenda sunt. Plau. in aululana. Cultrum pistillum securim mortarium.

¶Peluis sinus aquarius in quo varia pluuntur: vnde & nomen est. Labe.in virgine. Armore cecidi tanq̃ blata in peluim. Cecil.in venatore. Peluim sibi poposcit.

¶Fidelia famiũ vas ad vsus plurimos. Plau. in aulu. Mulsi eoogialem plenam tibi faciam fideliam.

¶Patella. Varro in Eumenidibus. Patella esurit prouocat positanea politanas piscinas. Idem in Manio: quocirca oportet bonum ciuem legibus parere: & eoa colere in patellam dare.

¶Cupas & tinas. Varro de vita patrum. Antiquissimi in conuiuijs vtere vini primo postea tinas ponebant. Idẽ. Mori longecũ opculo ad cupas tertio amphoras

¶Vmula est vas aquarium. Varro de vita patrum libro primo. Iter ex ære vt vmulæ aquales.

¶Cadi vasa: quibus vina conduntur. Luc.in decimo octauo. Milia ducentum frumeoti tolles. vini medinũ mille cadum. Virgilius in primo æneidos. Vina bon⁹ quæ deinde cadis onerarat acestes. Varro de vita patrum in tertio. Hortensio supra decem milia cadum heredi reliquit.

¶Vrnarium. Varro in Taphemenippo. Sed quę necessitas te iuuet aquam effundere domi tuæ: si vasa habes pertusa: plũbũ non habent ad quam vobis est confluuium: ad quam rem vrnarium.

¶Pollibrum quod græci: nos trullam vocamus. Liuius. Argẽteo pollibrũ aureo & glutto. Fabius pictor in sexto. Aquam pedibus manibusq̨ datu: pollibrum sinistra manu teneto: dextra vasum cum aqua.

¶Simpuum est vas lignum. Varro in pemestea. Nũ vides ipsos deos siquando volunt gustare vinum. diripere ad hominum phana: & tamen cum ipsi vili libero simpino inuitari.

¶Obba poculi genus vel ligneum vel ex sparto. Varro est modus matulæ. Dolia atq̨ apothecas tricliniares: melicas & calenas: obbas & cumanos calices. Idem in epistola ad Marsilium. Vtrum meridie an vesperi libentius ad obbam accedas: locus actus aduentus declarauit.

¶Canthatus. Virgilius in Bucolicis. Et grauis attrita pendebat cantharos ansa.

¶Dolia vasa geandia quibus vinum reconditur. Var. in Eumenidibus: Dematulæ dolia atq̨ apothecas tricliniares: melicas calenas. Idem in manio. Hæc aduentoribus accedunt celię: claues: claustra carnaria dolia.

¶Alabaster. Cicero academicorum secundo. Quib⁹ etiam alabaster plenus vnguenti putere videtur.

¶Sciphus. Virg. Et sacer impleuit dextram sciphus.

¶Botiola. Plautus in colace. Botiolam auream octo pendo habebat accipere noluit.

¶Calices. Varro est modus matulę. Apothecas tricliniares melicas calenas obbas & cumanos calices: Cicero Tusculanarum tertio. Quid hic calix mulsi impinguendus est vt plorare se desinat.

¶Cimbia. Virgilius in quinto. Cimbiaq̨ argento perfecta atq̨ aspera signis. Varro de vita patrum libro primo. Item erant vasa vinaria sicut cimbia aqulninę paterae gutti sextarij.

¶Cratere vasa vini. Virgi.æneidos primo. Crateras magnos statuunt & vina coronant.

¶Crateres vasa olearia. Virgilius in bucolicis: Crateresq̨ duos statuam tibi pinguis oliui. Idem in sexto. Fuso crateres oliuo.

¶Orcas. Varro de re rusti. Sępe vbi conditum vinum nouum orcæ in hispania feruore musti ruptę.

¶Nassiterna vas aquatile. Var.de re rustica lib. primo Vt ex ære ænea vrces nassiternam item alia.

¶Catinus. Varro de re rustica libro primo. Promendum in fructum ꝙ curculiones ex sese incipiunt. Id enim cum promptum in sole ponere oporteret atq̨ catinos ꝙ eo conueniunt: vt ipsi se necent. Idem de

vita patrum in primo. Dicuntur enim patellæ salinę tabula catini patenæ.

¶ Calamistrum fistula breuis: qua ciri continetur. Cicero de oratore. Remouebitur omnis insignis ornatus quasi margaritarum. nec calamistri quidem adhibebuntur.

¶ Carchesia genera poculorũ. Virgi. æneī. v. Hic duo rite mero libans carchesia baccho. Et in tertio georgi. Mater cape mœoni carchesia bacchi.

¶ Lias summa pars mali: idest foramina quæ summo mali funes recipiunt. Lucilius in tertio. Hic lias sũmi superat carchesia mali.

¶ Cimea vas vinarium. Plautus in amphytrione. Cadus erat vini inde impleui cimeam.

¶ Mixtarium quo miscemus. Luc. in quinto. Vrceus aut longo gemino mixtarius.

¶ Calpar nomine antiquo dolium. Varro de vita patrum libro primo. Quia anteq̃ nomen dolij prolatum cum etiam id genus vasorum calpar diceretur id vinde calpar appellatur.

¶ Truellum quo manus perluũtur. Varro de vita patrum libro primo. Itaq; ea sibi modo ponere ac suspẽdere quæ vtilitas postularet truellum matalliorem peluim nassiternam eius vrceolum aquæ manalem vocamus. q; eo aqua in truellum effundatur. Vnde & manalis lapis appellatur in pontificalibus sacris qui tũc mouetur cum pluuiæ exoptantur. Ita quod apud antiquissimos manalem sacrum vocari quis non nouent. vnde nomen illius.

¶ Armillum vitreoli genus vinarium. Varro de vita patrum libro primo. Etiam pocula quæ vocant capulas & capides: quod est poculi genus. Item armillum: quod vrceoli genus vinarium.

¶ Sinum & galeolas vasa sinuosa. Virgi. in bucolicis. Sinum lactis & hæc tibi liba priape quotãnis. Expectare sat est. Varro de vita patrum. j. Vbi erat vinum positum in mensa aut galeola aut sinu.

¶ Lapistæ. Varro de vita patrum primo. Vt fere habent æneum aliqui venditant oleum. Lapistæ etiam nunc sabinorum saui pauperioribus plærisq; aut fictiles sunt aut æneæ.

¶ Creterra est quam nunc situlam vocant. Neuius in lycur. Nam vt ludere lætantis inter se vidimus præter amnem creterris sumere aquam ex põte. Varro de vita patrum in secundo. Ad sybaritanam prędam: in qua sunt tripodes creterrę anaucea populo nobili vt tarentarum. Cic. de deorum natura in secundo. In medio q; sinu fulgens creterra relucet.

¶ De genere vel colore vestimentorũ.

Cymatilis aut marinus aut ceruleus a gręco tractum quasi fluctuum similis. Fluctus enim gręce cymata dicuntur. Titinnius in Setina. Quem colos cumatius decet. Plautus in Epidico. Cumatile & plumatile.

¶ Molochinum a gręco color est flos similis maluæ Cecilius in pausimacho. Carbasina molochina ampelina. Plautus in Aulularia. Infectores molochini coloris molochinarios appellauit.

¶ Impluuiatus color quasi fumato stillicidio implet⁹ qui est mutinẽsis quem nunc dicimus. Plau. in epidi.

¶ Impluuiatus vt iste faciunt vestimentis nomina.

¶ Caltulam & crocotulam vtrũq; a generibus floru3 translatum a calta & a croco. Virgilius in bucoli. Mollia luteola pingit vacinia calta. Plautus in Epidico. Inusitatam patagiatam caltulam aut crocotulã. Nouî⁹ in pedio. Mollicinam crocatam chiridotam richam richinisi. Neuius in Lycur. Pallis patagijs crocotis malachis mortualibus: sed catulam. Varro de vita patru3 libro primo. Palliolum breue volu. t haberi.

¶ Castula est palliolum pręcinctui. quo nudi infra papillas præcinguntur quo mulieres nunc & eo magis vtuntur: postq̃ subuculis desierunt.

¶ Cærmum a cæræ colore. Plautus in Epidico: Plumatile aut cumatile: cærinum aut melinum.

¶ Ferrugineum colorem ferri similem esse volunt. Vere autem ferrugineus color cærulus est. Virgilius in quarto Georgico. Et ferrugineos hyacintos. Plautus in Milite. Palliolum habeas ferrugineum. Nam his colos thalasicus est.

¶ Ostrinam ab ostro colore: qui est subrubeus. Terentius in Ecyra. Interea aspexit virginem iniectam in capite riculam inductam ostrinam. Varro in Eumenidi. Aurora ostrinam hic indutus supparum.

¶ Murex color purpureus. Virgi. in Bucolicis. Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti Murice. Et in. iiij. æneidos: Tyrio q; ardebat murice lena.

¶ Luteus proprie color croceus est. Virg. in bucolicis Iam crocco mutauit vellera luto. Idem in octauo. Aurora in roseis fulgebat lutea bigis. Varro in Eumenidi. Nam & arcuatis & lutea quæ non sunt aquæ vt lutea videntur. sic insanis sani: & furiosis sani esse videntur insani. Idem in modio. Sed cynicis inuolucrum & pallium linteum non est.

¶ Crocota croci coloris vestis. Plautns in Aulularia. Cum intendunt infectores crocotarij.

¶ Violacra s violæ colore. Plautus in Aulularia. Flãmearij violarij conarij.

¶ Pullus color est quem nunc hispanum vel natiuum dicimus. Varro de vita patrum in tertio. Vt dum supra terram essent richinis lugerunt funere ipso pullis pellis amictæ.

¶ Anthracinus niger a græco. Anthraces enim gręce carbones latine appellantur: & est lugentium vestis. Varro de vita patrum in tertio. Propinquę adolescentulæ etiam adolescentulis proximo amiculo nigello capillo dimisso sequerentur luctum.

# No. de genere ciborum et potuum.

¶De genere ciborum & potuum.

SPargos Varro in virgula diuina: Oleũ in lucubrationẽ seruaam⁹: quod in spargis rotum legitime vertamus.

¶Blitũ est holus leue. Varro i Eu. Empedocles natos hoĩes extra ait vt blitũ.

¶Lapathium. Varro in Modio. Hanc eandem voluptatem taxit⁹ taxim cõsequi lapathio & ptisma possum.

¶Marcus Tul. de finibus bonorum & malorũ. Qui enim voluptates ipsas contemnunt eis licet dicere se accipenserem menæ anteponere.

¶Accipenser piscis genus. Cicero. Tusculanarum libro primo. Et quem tuorum affectum mœrore videris: huic acipenserem potius q̃ aliquid socratium libellum dabis.

¶Nasturtium. Cicero Tusculanorum quinto. Quos negat ad panem adhibere quicq̃ præster nasturtium.

¶Maricæ. Varro de re rustica. Vt neces græce ac mariscæ fici.

¶Ocymum quod ocinium dicimus. Var. de re rusti. in primo. Ocinum nouissimum fœnum vocari. Ocynum dictum a græco verbo occos quod veticos similiter ꝙ ocinum in chorto.

¶Lopades conchæ marinæ. Plautus in parasito. Me dico addite lopades echinosostreas.

¶Murmurina potio ꝯfecta. Varro in Antipatro. Nõ modo vinum: dare: sed etiam vt ait Plau. Murmurina passum defrutum. Varro de vita patrum primo. Tuãt murmurina.

¶Loram dicebant in vindemia cum expressissent acinis mustum: & folliculos in dolium coniecissent.

¶Portulaca. Varro disciplinæ in quarto. Manducata portulaca tacite tollit.

¶Lora confectæ potionis genus grandæuis aptum. Varro de vita patruꝫ in primo. Antiquæ mulieres maiores natu bibebant loram aut samiam aut defrutum aut passũ quã murmurinã quidẽ Plau. appellari putat.

¶Sapa quod nunc mellacium dicimus mustum ad mediam partem decoctum.

¶Defrutum si ex duabus partibus ad tertiam redegerant deferuefaciendo.

¶Passum. Varro de vita patrum. Passum nominabant si in vindemia vuam diutius coctam legerent: eamq; passi essent in sole aduri.

¶Morialam. Varro de vita patruꝫ in primo. Vino addito: passi lora vocare cœpere moriolam nominabant: quod ex vuis expressum erat passum: & ad folliculos reiquos & vinacia eam dicebant sapam.

¶Turunda vt libum sactum quoddam & ex farre genus panefici. Marcus Cato de liberis educandis. Alia fert libum ac turundam.

¶De genere armorum.

CAtapulta iaculum celer vel sagitta. Plautus in Curculio. atq; ita te neruo torquebo vi catapultæ solent. Titinnius in lentina. R uerti qui catapulta volat. Plau. in captiuis. Nã meus balista pugnus cubitus catapulta est mihi. Neuius in Pacetio. Vt sole horrescit cæra: castra crebro catapulta impulit. Lucilius in. v. satyra. Custodem classis catapulta instilla saristas. Sisenna in tertio historiarum. Preterea catapultas. xix. Balistas. xx. Plaustra sconjs ac minoribus sagittis onusta. Varro de vita patrum. Nam postea lutatio consuli ad ægatis insulas: cum ipse catapulta ictus esset.

¶Veles leuis armatura. Titinnius in barbato. Ita spurius animatur in prælium: veles eques recipit se: nec ferit queñq̃ hostem. Salustius in iugur. Cunq; his permisti velites. Varro. Quem sequuntur cum rotundis velites leues parmis.

¶Roratij appellantur milites qui anteq̃ egresse essent acies primo non multis iaculis inibant prælium tractũ ꝙ ante maximas pluuias cœlum rorare incipiat. Luc. in septima satyra Quinq; hastæ aureo loci noctu rorarius velox. Varro de vita patum in tertio. Roratij appellari: ꝙ imbribus rorare incipiant.

¶Antesignanorũ proprietas aperta est. Varro. Ques sequuntur cum rotundis velitis leues parmis antesignani quadratis multis insignibus tecti.

¶Funditores sunt qui fundis magnis dimicãt. Salu. in iugur. Ipse cum expeditis cohortibus dehinc funditorum & sagittariorum delecta manu apud primos erat. Sisenna historiarum tertio. Ac post armatos funditores & sagittarios ponit.

¶Glandis est plumbum in modum glandis informatum. Salustius in iugurthino. Pars eminus glande aut lapidibus pugnare. Virgilius ĩ septimo. Pars maxima glandes Liuentis spargit plumbi.

¶Scorpio est genus teli. Salust. in tertio historiarum. Quarum vna epistola forte cum seruo nacti prædatores valeriani scorpioneꝫ in castra misere. Sisenna in. iij. historiarum. Longius scorpio catapultas concitat.

¶Tragula est hasta. Salustius in tertio historiarũ: Auidissimis promptis ducibus vt metellus ictu tragulæ sautiaretur. Varro in Meleagris. Aut ille clinum: qui volabile currens sparso sequitur tragula.

¶Pugio gladius breuis est. Salust. in tertio historiarũ Atq; opibus postq̃ orans nihil proficiebat: timide veste tectus pugionem expedire conatus.

¶Aclides iacula breuia. Virgi. in. vij. Teretes sunt aclides illi tela. Sed hæc lento mos est aptare flagello.

¶Ancile scutum grãde. Vnde etiam nunc arma ancile appellantur. Virg. in septimo. Leuaq; ancile gerebat

¶Sparos lanceæ tela sunt non bellica. Salust. in Cati. Sed ex omni copia circiter quarta pars erat militarib⁹ armis instructa cæteri vt quosq; casus armauerat spa-

ros & lanceas alij præacutas sudes portabant.

¶ Phaleræ sunt belli ornamenta. Salust. in iugur. Ac si restitui & hastas vexillum phaleras & alia militaria arma. Virgilius in vndecimo. Euryalus phaleras rannetis & aurea bullis Cingula.

¶ Parma est scutum breue. Salust. in. iiij. Historiaru3. Hi locorum pignori & soliti nectere ex viminibus vasa agrestia. Ibi quod inopia scutorum fuere ad eam artem se quisq; in formam parmę equestris armabat. Virgilius in vndecimo. Parmaq; inglorius alba.

¶ Ferentarij leuis armaturę qui quod opus esset auxilio ferret ex cursu leui armis grauibus impediti. Cato de re militari. Inde partem equitatus ferentarios prædatum misit. Salustius in Catilina. Postq̃ eo ventum est: vnde a ferentarijs pręlium committi posset.

¶ Verutum est telum breue & angustum. Salu. in. iij. histo. Saxaq; ingentia enicti trabe per pronũ mutabantur. Auxiliumq; manebant in modu3 veruti militaris.

¶ Verruta binum pedu3. Varro onos lyras: Acerbos qui tibi mali nihil fecit verrutus ad arcem præclaram.

¶ Cetra scutum breue. Virgi. in. viij. Leuas cetra tegit.

¶ Peltæ scuta amazonica. Virgilius in tertio: Ducit amazonidum lunatis agmina peltis.

¶ Gesa tela galliarum. Virgi. in octauo. Alpina coruscat Gesa manu. Varro de vita patrum libro tertio. Qui gladijs cincti sine scutis cum binis gesis essent.

¶ Phallarica telum maximũ. Virgilius in vndecimo. Sed magnum stridens contorta phalarica venit. Fulminis acta modo. Ennius. Quæ validæ veniunt phalarica missa. Et dictum hoc genus teli a phalis id est a turribus ligneis.

¶ Sparum telum agreste. Virgilius in decimo. Agrestisq; man⁹: armat sparus. Varro in meleagro. Aut ille ceruum qui volubile currens sparo secutus est gratu le te traijcit. Sisenna in tertio historiarum: Sparis ac lanceis eminus præterit hostes.

¶ Ballistæ saxa maiora & grauiora quibus iaciuntur. Lucilius in vigesimonono. Quid sit ballistas iactas cẽtenarias. Sisenna in quarto historiarum. Ballistas quattuor talentarias.

¶ Venabulum venantium telum latissimum a cæteris aciei longissimæ. Virgilius in vndecimo. Supra venabula fertur. Varro onos lyras: Nempe suis saluaticos in montibus sectaris venabula aut ceruos.

¶ Conti hastæ longiores & robustæ. Virgilius in vndecimo. Duris detrudere contis.

¶ Manipuli sunt manus militum vel collecti viri. Si- senna in tertio historiatum. Conuictus tamen & tempora singula constituit: & sicut steterat manipulos obuerti iussit. Idem in quarto. Maturata grauia bellica manipulorum.

¶ Lanceæ. Sisenna in tertio historiarum. Gallia materibus sani lanceis configunt. Idem in quarto. Alij materibus aut lanceis: tamen medium perturbant agmẽ.

¶ Maleoli manipuli parte pice contecti qui incẽsi aut in muros aut in testudines iaciuntur. Sisenna in quarto historiarum. De quibus partim maleolis partim fasces sarmentorum incẽsos supra pallium frequentes.

¶ Cataphrattæ. Sisenna in quarto historiarum. Custodiæ in muro statuuntur cataphrattarum. Salustius in quarto historiarum. Qui prætergrediebantur equites cataphratti ferrea omni specie.

¶ Falces & harpagæ armorum genera murorum oppugnationi apta. Sisenna in quarto historiarum: Falcis iniectat comminuunt puteos proprius collocatis harpagijs deijciunt: mittunt e turribus.

¶ Ansatæ iaculamenta cum ansis. Ennius in quinto Ansatas.

¶ Chorici leue missille in modum sagittarum. Virgi. Choricią; leues humeris & letifer arcus.

CAesares dicti qui cæsa matre nascuntur. Agrippæ qui cum labore matris educuntur. hoc est per pedes contra naturam: non per caput quasi ab ægro partu.

¶ Vopiscus qui ex duobus conceptis vno abortu excluso ad partum legitimum ducitur.

¶ Glos appellatur mariti soror: atq; idẽ fratris vxor.

¶ Leuir dicitur frater mariti quasi leuus vir.

¶ Fratriæ appellantur quasi fratrum inter se vxores.

¶ Amitini fratrum & matris & fœminæ filij.

¶ Patrueles matrum fratrum filij.

¶ Consobrini ex duabus editi sororibus. de quibus exempla multa sunt in antiquis auctorib⁹: & maxime in Affranio & viris vetustissimis scriptoribus.

¶ Nonij Marcelli Peripatetitici Tiburticensis compẽdiosa doctrina ad filium de proprietate sermonum fœliciter.

2°
11

## M. VARRONIS DE LINGVA LATINA.

QVmadmodum vocabula essent imposita rebus in lingua latina sex libris ex
ponere institui. De his tris ante hūc feci: quos Septimo misi: in quibus est de
disciplina: quam vocant ετυμωλογικην. Quæ contra eam dicerentur volu-
mine primo quæ pro ea secundo: quæ de ea tertio. In his ad te scribā: a quib⁹
rebus vocabula imposita sint in lingua latina: & ea quę sunt in cōsuetudine
apud poetas cū vniuscuiusq; verbi naturæ sint duæ: a qua re & in qua re vo Verborū natu
cabulum sit impositum. Itaq; a qua re sit pertinacia cum quęritur: ostēditur re sunt due
esse a pertendēdo: in qua re sit impositum dicitur: cū demonstrat: in quo nō Pertinatia.
debet ptendi & ptēdit: ptinaciā esse. Qđ in quo oporteat manere si in eo p̄stet pseuerantia sit: priorē Perseuerātia.
illam partē vbi cur & vnde sint illa verba pscrutātur. Græci vocāt ετυμολογιαν illam alteram ανο-
λογιαν. de quibus duabus rebus in his libris promiscue dicam: sed exilius de posteriore. Quę ideo
sunt obscuriora: q̄ neq; oīs impositio verborum extat quod vetustas quosdam deleuit: nec quæ
extat sine mendo omnis imposita: nec quę recte est imposita cuncta manet. Multa enim verba li-
teris cōmutatis sunt interpellata: neq; oīs origo ē nostrę linguæ e vernaculis verbis. Et multa ver-
ba aliud nūc ostendunt: aliud ante significabāt: vt hostis. Nā tum eo verbo dicebant peregrinū qui Hostis.
suis legibus vteretur: nunc dicūt eum quem tum dicebant perduellem. In quo genere verborum Peregrinus.
vt casu erit illustrius: vnde videri possit origo inde repetaȝ. Ita fieri oportere apparet: q̄ recto casu Perduellis.
quem dicimus impos: obscurius est esse a potentia. qua cum dicimus impotenteȝ: & eo obscurius
fit si dicas postq̄ impos. videtur enim pos significare potius potētē q̄ potentē. Vetustas pauca nō
deprauat: multa tollit. Quem puerum vidisti formosum: hunc vides deformem in senecta. Tertiū
sæculum nō videt eum hominem quem vidit primum. Quare illa quę iam maiorib⁹ nostris ade-
mit obliuio: fugitiua secuta sedulitas. Mutij & Bruti retrahere nequit. nō si non potuero indagare
eo ero tardior: sed velocior: ideo si quiuero non mediocres eñi tenebrę in silua: vbi hęc captāda: ne
q; eo quo peruenire volumus semitę tritę: neq; nō in tramitibus quędam obiecta quæ euntē reti-
nere possent. Quoniā verborū nouorū & veterum discordia in consuetudine communi: quot mo-
dis literarum cōmutatio sit facta qui animaduerterit scrutari facilius origines patietur verboruȝ.
Reperiet enim eē cōmutata: in superioribus libris ostēdi maxime propter bis quaternas causas. Li
terarum enim fit a demptione aut additione: & propter earum attractionem aut commutationē
Item syllabarum productionem: quæ quoniam in superioribus libris qui cuiusmodi essent exem
plis satis demonstraui: hic cōmonendum esse modo putaui. Nunc singulorum verborū origines
expediam: quorum quattuor explicandi geadus. Primus in quo etiam populus venit: quis enī nō
videtur. vnde aurifodinę etiam Viocurrus. Secundus a quo grammatica descēdit antiqua: q̄ ostē
dit quēadmodum quodq; poeta finxerit verbum: quod confinxerit: quod declarauit: hic paruiru
dentum sibilus: hic in ceruice ruitum pecus: hic chlamyde clupeat brachium. Tertius grad⁹ quo
philosophia ascendens peruenit atq; ea quæ in cōsuetudine cōmuni essent aperire cœpit: vt a quo
dictum esset oppidum vicus via. Quartus vbi est additus & initia regis quo si non perueniā scien
tiam ad opinionem aucupabor. quod etiam nōnunq̄ in salute nostra facit cum ægrotamus medi
cus. Quod si summum gradū non attigero: tamen secundum prætenbo. Qood nō solū ad Ari-
stophanis lucernam: sed etiam ad Cleantis lucubram nolui pręterire eos qui poetaruȝ mō verba
vt significant expediunt. Non enī videbā consentaneum me eo in verbo qđ finxisset. Enni⁹ caus-
sam negligere: quod ante rex latinus finxisset: cum poeticis multis verbis magis delecter q̄ vtar
Antiquis magis vtar q̄ delecter. At nō potius mea verba illa quę hereditate a Romulo rege ve-
nerūt quanq̄ a poeta Liuio relicta. Igr̄ quoniā in hęc sūt tripartita verba quę sunt aut nostra aut
aliena aut obuia de nr̄is dicam cur sint: de alienis vnde sint: de obliuijs relinquā. Quorū partem
cum ita inuenerim vt opiner scribam. In hoc libro dicā de vocabulis locorum & quæ in his sunt
In secundo de temporum & quæ in his fiunt. In tertio de vtraq; re a poetis cōprehēsa. Pythago-
ras samius ait omnium rerum initia esse bina: vt finitum & infinitō bonō & malū vitam & mortē
noctem & diem Quare item duo status & motus q̄ stat aut agitur corpus vbi agitatur locus.
Duȝ agitatur tempus quod est in agitatu actio. Quadripartitio magis sic apparebit corpus est vt
cursor: locus stadium quo currit Tempus hora qua currit. Actio cursio. Quare fit vt oīa fere sint
quadripartita & ea æterna. q̄ neq; vnq̄ tempus quin fuerit motus eius animi interuallū tempus.
neq; motus vbi non locus & corpus q̄ alterū est quod mouetur: alteruȝ vbi neq; is agitatus non

actio ibi. Igitur initiorũ quadrigæ Locus & corpus tempus & actio Quare quattuor gña prima
rerum totidem verborum horum enim de quis locis & his rebus quæ in his videntur in hoc li-
bro summatim ponam. Sed quæ cognatio eius erit verbi quę radices egerit extra fines suas pse
quemur. Sepe enĩ ad limitem arboris radices subiicini prodierũt segetẽ. Quare non cũ de locis
dicam si ab agro ad agrosum hoiem & agricolam peruenero aberrato. Multa societas verborũ
nec vinalia sine vino expediri. nec Curia calabra sine calatiõe põt aperiri. Incipiam de locis subip
sius loci origine.

Locus
Locare
Locarium
Cauum
Cauea
Caulæ
Conuallis
Terra
Territoriũ
Termẽtarius
Tritura
Triuolum
Terminus
Termen et τερμα
Ambitus
Humus
Humatus
Humilior
Latium
Ager roman⁹
Ager gabin⁹
Ager peregrinus.
Ager hostic⁹.
ager incertus
Ager
Via
Iter
Semita
Ager cultus
Ager incult⁹
Campus
Collis
Saltus
Nemus
Fundus
Vineta
Vinea
Vitis
Viuum
Vindemia
Seges
Semen
Seminaria

Locus est vbi quod locatum esse põt vt nunc dicunt collocatum veteres id dicere soli
tos apparet apud Plautũ. Filiã habeo grandẽ cassam dote atq; illo cabilẽ. neq; eã queo
locare cuiq;. apud Enniũ ea terra trita. vbi Liberi fanum in cui⁹ muro locaui: Vbi quicq̃
consistit. Loc⁹ ab eo præco dicitur. Locare quoadusq; id emit quoad in aliquo cõsistit
Precicum inde Locatũ qđ datur in stabulo & taberna: vbi consistãt loca nam secundũ antiquam
diuisionem principia duo: terra & cœlũ. Deinde particulatim vtriusq; multa. Cœli dicuntur loca
supera & ea deorũ. Terræ loca infera: & ea hoĩm: vt Asia. Sic cœlum dicitur modis duobus naȝ
& Asia quæ non Europa in qua etiã Syria: & asia dicit̃ prioris pars Asiæ: in qua est Ionia ac pro
uincia nostra Cilicia. Sic cœlum & pars eius summũ. vbi stellę & id quod Pacuuius cum demõ
strat dicit. Hoc vide circum supraq; quod complexu continet terrã cui subiungit id quod nr̃i cœ
lũ memorãt. Aqua bipartita diuisione Lucretius suorum vni⁹ & vigĩti librorũ initium fecit hoc
ætheris & terrę genitabile quęrere tempus: Cælum dictũ scribit Elius qđ est cœlatũ. aut a contra
rio nomine cælatum quod apertũ est non male. qđ posterior multo potius a cęlo q̃ cœlũ a celã
do. Sed non minus illud alterũ de cæl̃ado potuit dici. quod interdiu cælatur q̃ q̄ noctu nõ celat̃
nino. Ego magis puto a chao Cauũ: & hinc cœlũ: quoniã vt dixi hoc circũ supraq; qđ cõplexu
continet terrã cauũ cœlũ. Itaq; dicit Andromacha noctiq; caua cæli tenentibus cõficis bigis: &
Agamẽnon in altisono cæli clypeo. Cauũ enĩ clypeũ. Et Enni. Idẽ ad notionẽ cæli ingentes forni
ces. Quare vt a cauo Cauea & Caulæ & Conualis cauata vallis: & cauatæ cautione: vt cauus sit
ortum video ia apud Hesiodũ a chao cauo cælum. Terra dicta ab eo vt Elius scribit qđ teritur.
Itaq; terra in augurum libris scripta cũ. r. vno. Ab eo colonis locus cõis quippe oppidum relin
quitur. Territoriũ quod maxime teritur. hinc linteũ qđ teritur corpore. Termentarium hinc in
messe Tritura qđ cũ frumẽtũ teritur: & triuolũ q̄ teritur. hinc fines agrorũ Termini: q̄ hæ par
tes propter limitare inter maxime teruntur. Itaq; hoc cum is in latio aliquot locis dicitur: vt apđ
Actium non terminus sed termen. hoc græci τερμα. Euander enim qui venit in palatium e græ
tia arcas. Via siquidẽ iter q̄ ea vehendo teritur. Actus iter in agris. Iter iterũ: q̄ agẽdo teritur ẽt
ambitus iter q̄ circũeundo teritur: nam ambitus circuitus: ab eo xij. tabularũ interpres ambi
tum parietis circuitum esse describunt. Igitur terra tera: ab eo poetę appellarũt summa terrę quę
sola teri possunt. Sola terrę. Terra vt putant eadẽ & Humus Ideo Ennius in terra cadẽtis dicere
cubitis pinsibant humũ: & q̄ terra sit humus: ideo Humatus quod mortuus terra sit obrutus.
Ab eo q̄ romanus cõbustus est in sepulchrũ eius abiecta gleba nõ est. aut si os exceptũ ẽ mortui
ad familiã expurgandã: donec in purgando humo est opertus: vt pontifices dicũt quoad in hũa
tus sit familia funesta manet & dicit̃ Humilior: quæ ad humũ vt sabini & lucani: aut declinato ab
hominibus vt apulia & Latium vtrũq;: vt ethruria & tuscia: qua regnũ fuit. Latini vniuersus ager
dictus Latiũ particulatim oppidis cognominatus: vt a præneste prænestinus: ab aricia aricin⁹: vt
nostri augure apublice dixerũt. Agrorũ sunt genera quinq;. Romanus. Gabin⁹ Peregrinus: Ho
sticus. Incertus. Romanus dictus vñ Roma a romulo: Gabin⁹ ab oppido Gabijs. Peregrin⁹ ager
pacatus: qui extra romanũ & gabinũ. q̄ vno modo in his seruantur auspicia. ductus peregrin⁹ a
pergendo. i. progrediendo eo enim ex agro romano primũ progrediãtur quocirca gabinus: quo
siue pegrinus: sed quos auspicia habent singularia ab reliquo discretus. Hosticus dict⁹ ab hostib⁹
Incertus is ager qui de his quatuor qui sit ignoratur. Ager dict⁹ est in quã terrã qđ agebãt. & vñ
quidẽ agebant aliqd fructus causa id greci dicunt αγρον. vt ager q̄ agi poterat. sic qua agi actus
eius finis minim⁹ constitutus in latitudinẽ pedes quatuor fortasse an ab eo quatuor q̄ & quadru
pes agitur. in lõgitudinem pedes. c. & . xx. In quadratũ actus & latũ & longũ esset. c. xx. Multa an
tiqui duo denario numero finierõt: vt. xij. decurijs actũ iugerũ dictũ vinctis duobus actibus qua
dratis. Centuria prima. c. iugerib⁹ dicta. post duplicata retinuit nomẽ: vt tribus actibus multipli
catæ: idẽ tenent nomẽ: vt quo agebãt actus sic qua vehebant. Vię dictę quo fruct⁹ cõuehebãt vel

le qua ibāt:ab itu iter appellarūt:qua id auguste Semita vt semiter dictū. Ager cultus abeo ꝙ ibi
cū terra semina coalescebāt ab eo icōsitus incultus primū ex agro plano fruct⁹ capiebāt. Cāpus
dictus posteaꝗ ꝓxima superiora loca colere cœperūt a colēdo Colles appellarūt:quos agros nō
colebant propter siluas aut id gen⁹ vbi pecus possit pasci:& possidebāt ab vsu suo. Saltus nomina
runt:hęc ēt gręci νομας.nostri Nemora. Ager ꝙ videbatur pecudū ac pecuniæ eē fundamentū.
Fūdus dictus aut ꝙ fundat quotannis multa. Vineta ac Vineę a vite multa. Vitis a vino.id a.vi
hinc Videmia ꝙ est vini demia aut viti demia. Seges a satu.i.semine:Semē qđ nō planē id quod
inde:hic Seminaria.semētes.Itē alia quę segetes ferūt.Fruges a fruēdo. Fruct⁹ab spe spicę:vbi &
culmi vel ꝙ in sūmo cāpo nascuntur & summū culmen. Vbi frumenta secta terātur & arescant.
Area ꝓpter homī similitudinē loca in vrbe pura areæ a quo pōt etiā Ara deū esse ꝙ pura:nisi po Fruges.
tius ab ardore.ad quē vt sit fit ara a quo ipsa area nō abest:ꝙ qui arefacit ardor est solis. Ager re Area.
stibilis qui restituitur ac reseritur quotquot annis:cōtra qui intermittitur a nouādo Noualis ager Ara.
Aruū & aratiōes ab arādo ab eo ꝙ aratri vomer sustolit sulcos. quo ea terra facta.i.ꝓiecta por Ager restibilis
ca. Prata dicta ab eo ꝙ sine ope pata. Quod in agris quoquot annis rursum faciēda eadē:vt rur Ager noualis.
sus capias fructus.appellata Rura:diuidi in eos cū scribit Sulpi. Plæbei rura largit̄ ad areā. Præ Aruum
dia dicta.itē vt predes a prestando ꝙ ea pignore data publice mancupes fidem præstēt. Vbi nūc Pratum.
est Roma septem mōtiū demissior infimus humilimus ꝙ in mundo infima hum⁹. Humor.hinc Rura.
itaꝗ iō Lucil⁹ Terra abijt in nymbos imbresꝗ. Pacuui⁹. Terra exhalat auram:atꝗ aurorē hu Predium
midam humectā.hinc ager Vliginosus humidissimus:hinc Vdus Vuidus:hinc Sudor ꝗuis de Humor.
orsum in terra vmbra. Vū summi pote.Pute⁹:nisi potius qđ æoles dicebāt ποταμον. Sic potura a Vdus.
potu.nō vt nūc. A puteis oppidum Puteoli:qđ sint circa eum locū aquæ frigidæ & callide multę Vuidus.
nisi a putore potius ꝙ putidus sit odoribus sæpe ex sulphure & alumine:extra oppida a puteis. Sudor.
Puticuli:ꝙ ibi in puteis obruebantur hoies:nisi poti⁹ vt Aelius scribit Puticulę:ꝙ putescebāt ibi Puteus
cadauera ꝓiecta qui locus publicus vltra exquilias. Itaꝗ.eū Affranius puticulos in togata appel Potura
lat ꝙ inde suspiciunt ꝑpetuo lumē. Lacus lacuna magna vbi aqua contineri pōt. Palus paululū Puteolus
aquę in altitudinē & palā latius diffusæ. Stagnū a græco:ꝙ nomē habet primā:hinc ad vilas ru Puticulus.
tūdas stagna:ꝙ rutundū facillime cōtinet. Anguli maxi e laborāt:Fluui⁹ ꝙ fluat. Itē flumē a quo Puticula
lege prediorū vrbanorū scribit. Stillicidia fluuia quæ vt ita fluāt cadantꝗ. Inter hęc hoc interest Lacus.
ꝙ stillicidiū eo ꝙ stillatī cadat:flumē ꝙ fluit cōtinuo. Amnis id flumē qđ circuit aliqd. Nā ab am Palus
bitu amnis.ab hoc qui circū altemū habitāt Amiternini appellati:ab eo qui populū cādidat⁹ cir Stagnum.
cuit ābit:qui aliter facit indagabili ex ambitu cām dicit. Itaꝗ tyberis amnis: ꝙ ābit martium cā Fluuius.
pum & vrbē. Oppidū interāne dictū qđ inter amnes est constitutū. Itē Antēnæ quod ante amnē Flumen
qui influit in tyberim:quod in bello male acceptum consenuit. Tyberis qđ caput extra latiū:si in Stillicidium.
de nomē quoꝗ affluit in linguā nostrā:nihil latinū:vt qđ oritur ex sānio. Volutum⁹ nihil ad lati Amnis
nā linguā ad qđ ꝓximū oppidū ab eo secundū mare Voluturnū ad nos iā latinū vocabolū:vt ty Amiterninus
berinus nā & colonia eīn nostra volutumus & deus tyberinus. Sed de tyberis noie anceps ē histo Oppidum in
ria. Nā & suū ethruria:& latiū suū eē credit:ꝙ fuerunt quia tyberi vicino Regulo vehientū dixe teramne.
rint appellatū Tebrim. Sunt qui tyberim priscū nomē latinū Albulā vocitatū litteria tradiderūt Antemna.
posterius propter Tyberinū regē latinorū mutatū ꝙ ibi interierit. Nā hoc er⁹ vt tradūt.sepulchrū Tyberis.
Vt oīs natura in cęlō & in terrā diuisa est.sic cœli regionibus. Terra in Asiam Europā. Asia enim Volutumus
iacet ad meridiē & eurū:Europa a septētrionē & aquilonē. Asia dicta a nymphys aqua & Iapeto Tebris
trahitur Prometheus. Europa ab Europa Agenoris filia:quā ex phœnice Mallius scribit taurū Asia.
exportasse.quorum egregiā imaginē ex ære Pythagoras Tarenti fecit. Europæ loca multę inco Europa.
lūt natiōes.ea fere noiata aut trāslantio noie:aut ab hoibus. Sōt & ooīs ab tot montib⁹quos post Capitolium.
ea vrbs muris cōprehēdit Equis Capitoliō dictū ꝙ hic cū fundamēta foderent ædis iouis caput Tarpeius
humatū dr̄ inuentū hic mons ante Tarpeius dict⁹ a virgine vestali Tarpeia. quæ ibi a sabinis ne moos.
cata armis est sepulta eius nois monumētū relictū.ꝙ etiā nūc eius rupes. Tarpeiō appellatur sa Tarpeia.
xū hūc antea montē Saturnō appellatū ꝓdiderūt.& ab eo late saturnā terrā vt etiā Enni⁹appel Mōs saturn⁹.
lat antiquū oppidū in hac fuisse saturnia scribit:eius vestigia etiā nūc manent tria:ꝙ saturni fanū Saturnia por
in faucib⁹:ꝙ Saturnia porta quē Iuni⁹ scribit ibi quā nūc vocāt Pādanā.ꝙ post ædē Saturni in ędi te.
ficiorum legibus parietes postici muri sunt scripti. Auētinū aliquot de causis dicūt. Neui⁹ab aui Pandana
bus ꝙ eo se ab tyberi ferrēt aoes. Alij a rege auentino albano:ꝙ ibi sit sepultus. Alij auētinū ab ad porta.
uētu hoim:ꝙ cōe latinorū ibi Dianæ tēplū sit constitutū. Ego maxime puto ab aduectu. Nam Auentinus.

olim paludibus mons erat ab reliquis disclusus. Itaq ex eo vrbe qui aduehebantur ratibus quadranté soluebant. Cuius vestigia q ea qua tum dicit̃ velabrũ: & vnde ascendebant ad rumã noua via locus sacellũ: Labrũ velabrũ a vehendo: velaturã facere etiã nunc dicuntur qui id mercede faciunt Merces dicitur a merendo & ære. hinc vecturę quas soluebant hi qui ratibus transibãt. Quadrans ab eo Lucilius scripsit quadrãtis ratici. Reliqua vrbis loca olim discreta cum argeorum sacraria in septem & .xx. partes vrbis loca sint disposita. Argeos dictos putant a principib' qui cum hercule argiuo venere Romam: & in saturnia subsederunt e quis prima est scripta regio suburbana secunda exquilina: tertia collina: quarta palatina. In suburbanę regionis pte princeps est. Cælius mons a Cælio vibenno tusco duce nobili: qui cũ sua manu dicitur Romulo venisse auxilio cõtra Latinũ regem hinc post Cælij obitũ q nimis munita loca tenerent neq sine suspitione essent: deducti dicuntur in planũ: ab eis dictus. Vicus tuscus. & ideo ibi Vurtũnum stare q is deus ethruriæ princeps de Cælianis: qui a suspitione liberi essent: traductos voluit in eũ locũ qui vocatur Deliolus Cũ cælio coniunctũ Carinæ sed inter eas quẽ locũ Cenonensem appellatuz apparet q primę religionis quartũ sacrariũ scriptũ sic est. Cerollensis quatriceps circa mineruiũ qua in cællio monte itur in tabernola est. Cerolensis a carinarũ iunctũ dictus. Carinæ postea Cerionia q hic oritur caput sacre viæ ab strenię sacello: quæ pertinet in arce: qua sacra quotquot mensibus feruntur in arcem: & per quam augures ex arce pfecti solent in augurare: huius sacræ vię pars hęc sola vulgo nota: quæ est a foro eũti primoro cliuo. Eidẽ regioru attributa Subura: q sub muro terreo carinarũ: in eo est argeorũ sacellũ sextum. Subura Iunius scribit ab eo q fuerit sub antiqua vrbe: cui testimoniũ potest esse q subest & loco qui Terreus mur' vocatur. sed ego a pago potius succusano dicta puto Succusam. nunc scribitur tertia littera .c. non. b. Pagus succusanus: q succurrit cannis. Secũdę regionis exquilinę alij has scripserunt ab excubijs regis dictas: alij ab eo q excultæ a rege Tullo essent huic origini magis cõcinũt luci vicini: q ibi lucus facutalis & latiũ. Querquẽtulanũ sacellũ & lucus Martis & Iunonis Lucinæ: quorũ augusti fines: nõ mirũ. Iãdiu enim late auaritia nũc est. Exqlię duo mõtes habiti: q pars. Cispius mons suu antiquo noĩe etiã nũc in saceis appellatur. In sacris argeorũ scriptum est sic. Oppius mõs princeps exquilinũ lucũ facultarẽ sinistra q̃ sub merũ est. Oppius mõs Terticepsos lacũ exquilinũ dexterior via in tabernola est: Oppius mõs quadricepsos lucũ exquilinum viã dexteriorẽ in fiugulis est. Septimus mõs quiticepsos lucũ poetiliũ. Ex quibus est Cispius mõs septiceps apud ędẽ lunonis lucinę: vbi ęditumus hẽre solet. Tertię regionis colles quinq ab deorũ fanis appellati.

Equis nobiles duo colles Viminalis a ioue viminio: q ibi arę sũt: q ibi vimina nata fuerũt. Collis quirinalis quinni fanum est quia quiritibus qui cũ Tatio curibus venerũt Roma: q ibi habuerũt castra: qđ vocabulũ cõiunctarũ regionũ noĩa obliterauit. dictos eñ colles plures appet ex argeorum sacrificijs: in quibus sic scriptũ est. Collis quirinalis terticepsos ædẽ quirino. Collis salutaris quarticeps aduersuz ẽ pilonoris ædẽ salutis. Collis mutialis quiticeps apđ ędẽ. Fidij in delubro vbi Edituus habere solet. Collis latiaris sexticeps in vico in stellario sũmo apud auraculũ ędificium solũ est. horũ deorũ arę a quib' cognominata habent in eius regionib' ptibus sunt. Quartę regionis Palatiũ q palãtes cũ Euãdro venerũt: qui etiam palatini & aborigines ex agro rheatino qui appellat̃ palatiũ ibi cõsederunt. Sed hoc alij a Palatia vxore Latini putarũt. Eundẽ hũc locũ a pecore dictũ putãt quidã. Itaq Neu r' balantiũ appellat: hinc Germaliã & Vellias cõiũxerunt q in hac regiõe sacrrportus est: & in ea sic scriptum. Germalense quinceps apud ędẽ romuli: & velienses sexticeps in vellia apud ędẽ deũ penatiũ. Germanũ a germanis Romulo & Remo: q ad ficũ rumĩalẽ. & hi ibi inuẽti: quo aqua hyberna tyburis ęos detulerat in alueolo expositos. Velię vñ essent plures accepti causas: in quis q ibi pastores palatini: ex quib' ante tonsurã inuẽtã vellere lanã sint soliti: ex quo Vellera dicũtur Ager roman' primũ diuisus in partes tris a quo Trib' appellata Tatiẽsiũ Rãniũ. Lucerũ noĩat ę: vt ait Ennius Tatiẽses a Tatio Rãnẽses a romulo. Luceres vt ait Iuni' a lucumone: sed oĩa hęc vocabula tusca: vt Volumni' qui tragœdias tuscas scripsit dicebat: ab hoc quoq quatuor ptes vrbis tribus dictę ab locis. Suburbana/palatina/exquilina/colina/quinta q sub roma romilia. sic reliquæ trib' ab his: vt in tribuum libris scripsi. Qđ ad loca queq ijs adiũcta fuerũt diximus: nũc de ijs q̃ in locis esse solẽt. Immortalia & mortalia expediã ita: vt prius qđ ad deos pertinet dicã. Princeps dei Cælum & Terra: hi deĩdẽ qui ægypti Serapis & Isis: & arpocrates digitu significat vt idẽ princeps in latio Saturnus & Ops. Terra enim & Cœlum vt Samuthracũ initia ducẽt: sũt dei magni. & hi quos dixi multis noĩbus. Nã neq quas Sa

Valabrum
Velaturam facere
Merces
Quadrãs
Argeus
Regio suburbana.
Regio exquilina.
Regio colina
Regio palatina.
Cælius mons
Vicus tuscus
Cerolieusis locus
Carinę
Cerionia
Suburra
Succusa
Succusanus pagus
Regio exquilina.
Cespeus mõs
Viminalis collis.
Collis quirinalis.
Collis salutaris.
Collis mutialis.
Collis latiaris
Palatium
Germalia
Vellię
Germanum
Vellię
Vellera
Tribus
Tatiensis
Ramnensis
Luceres.

mothracã aute portas statuit duas virilis species æneas dij magni.neq; vt vulgus putat hi Sa-
mothraces dij q Castor & Pollux.Sed hi mas & fœmina:& hi quos augurũ libri scriptos habẽt:
sic diui potes sunt ꝓ illo qui Samothraces hæc duo cælũ & terra ꝙ aia & corpus humidũ & fri-
gidũ.Oua parere solet genus pẽnis cõdecoratum:nõ aias vt ait Ennius:& post inde venit diui-
nitus pullis insinuãs seipsa aia:siue vt Zenõ.Citieus aialiũ semẽ ignis:qui aia ac mens: qui calo-
re cœlo ꝙ hic innumerabiles ac imorales igues.Itaq; Epicarm⁹ de mẽte hũana dicit.Istic est de
sole sũptus ignis.i.Solẽ isq; tot⁹ mẽtis est:vt humores frigide sũt humi:vt supra ostẽdi.quib⁹ iõ
dĩ cælũ & terra oĩa ex se genuerũt.ꝙ ꝑ hos natura frigori immiscet calorẽ.atq; humori ariditatẽ
Recte igiť Pacuui⁹ ꝙ ait:aiam æther adiũgat:Et Ennius esse corpus terrã quæ pepit ipsã capere.
neq; dispẽdij facere illũ aiæ & corpis discessus ꝙ nati si septus inde exitũ:vt cũ io vnũ ineũt ini-
tia inde oẽ corpus vbi nimius ardor aut humor aut interit:aut si manet sterile.cui testis æstas &
byẽs ꝙ io altero aer ardẽt & spica aret.in altero natura ad nascẽdũ cũ imbre & frigore luctare nõ
vult:& tot⁹ vere expectat.Igiť causa nascendi duplex.Ignis & aqua.ideo ea in nuptijs in limine
adhibenť qđ cõiungit hic & mas ignis ꝙ ibi semẽ:aqua fœmina.ꝙ fœtus ab eius humore & eius
iunctione iumit Venus hiuc coitus hinc victrix Venus.vides ne hæc nõ ꝙ vincere velis Venus.
sed ꝙ vincere ipsa.Victoria ab eo qđ superati vincuntur.vtriq; testis poesis ꝙ & victoria & Ven⁹
dicitur cæligena.Tellus enim ꝙ prima vincta cælo victoria ex eo:& ideo hæc cũ corona & pal-
ma:ꝙ corona vinculũ capitis & ipsa a victura dicitur.Viere est vincere a quo est in Sota.Ennij
Ibi malã viere venerũ corollam palmã:ꝙ ex vtraq; parte natura vincta habet paria folia Poe
tæ de cælo:ꝙ semẽ igneũ cecidisse dicunt in mare.ac natã e spumis venerẽ coniunctione ignis &
humoris quã haberet vim significãtes veneris:a qua vi natis dicta vita:& illud a Lucilio.Vis est
vita vides nos facere omnia cogit.Quare ꝙ cælõ principium ab satu est dictus Saturnus: & ꝙ
ignis saturnalibus Cereri supioribus mittunť.Terra Ops ꝙ hic oẽ opus:& hic op⁹ ad viuendu;
ideo dicitur Ops mater ꝙ terra mater.hec enim terris gentis oĩs peperit:& resumit denuo quæ
dat cibaria:vt ait Ennius:quæ ꝙ gerit fruges Ceres.antiquis enim ꝙ nũc & inde.hi dei Cælum &
terra Iupiter & Iuno:ꝙ vt ait Ennius:istic est is.Iuppiter quem dico:quem greci vocant aerem:
qui vent⁹ est & nubes imber postea atq; ex imbre frigus vẽtus post fit aer denuo hæc ꝓpter Iup
piter sunt ista quæ tibi dico quia mortalis atq; arbores herbasq; oĩs iuuat ꝙ hic oẽs & sub hoc
eundẽ appellãs dicit.Diuũq; hoĩmq; pater rex.Pater ꝙ patefaciat semen.nã tum est coceptum
& inde cũ exit qđ oriť.hoc idẽ magis ostẽdit antiquũ Iouis nomen.Nam olim Diouis & Diespi
ter dictus.i.diei pater a quo Dei dicti.qui inde & Dies & Diu⁹ vnde sub dio Diuo diuš Fidius.
Itaq; inde eius pforatũ tectũ vt videať diuũ.s.celũ.qdam negãt sub tecto ꝑ hũc deierare oporte
re.Aelius.diũ Fidium dicebat Diouis filiũ:vt græci dioscorõ Castorẽ:& putabãt hunc eẽ sanctũ
ab Sabina lingua.Herculẽ a greca.Idẽ hic diespiter dĩ infimus q est cõiunctus terræ:vbi oĩa otiũ
tur vbi aboriunť:quorũ ꝙ finis ortus:Ortus dictus ꝙ Iouis Iuno cõiux:& is cælũ:hæc terra quę
eadẽ tellus.& ea dicta ꝙ vna cũ Ioue iuuat Iuno:& reginaq; hui⁹ oĩa terrestria. Sol vel ꝙ ita Sa
bini vel solũ ita lucet:vt ex deo dies sit.Luna qđ sola lucet noctu.Itaq; ea dicta Noctiluca in pa
latio.Nã ibi noctu lucet tẽplũ.hãc vt solẽ Apollinẽ:quidã Dianã vocãt. Appolinis vocabulũ grę
cum alterũ:alterũ latinum:& hic qđ luna in altitudinẽ & latitudinẽ simul Diuiana appellata. Hic
Epicarmus Enni ꝓserpinã quoq; appellat:ꝙ solet eẽ sub terris.Proserpina dicta:ꝙ hæc vt serpẽs
modo in dextrã modo isinistrã pte late moueť.Serpe & ꝓserpe idẽ didebãt vt Plau.q scibit quasi
ꝓserpẽs bestia:quæ ideo videť a latinis Iuno Lucinia dicta.vel qđ est vt e terra:aut physici dñt &
lucet:vel qđ ab luce ei⁹ qua quis cõcept⁹ vsq; ad eã q̃ ptus qs io lucẽ vna viuat.donec mẽsib⁹ actis
ꝓduxit in lucẽ.facta a iuuãdo & luce Iuno lucia.a quo pariẽtes eã inuocãt. Lucinia eĩn nascẽtiu;
dux ꝙ mẽses hoĩ⁹ hoc vidisse antiquas appet:ꝙ mulieres potissimũ supcilia sua attribuerũt:ei deę
hic eĩn maxĩe debuit collocari Iuno lucina.vbi ab dux lux dať oculis.Ignis a nascẽdo:ꝙ hic na-
scit & oẽ qđ nasciť ignis scindit:iõ calet vt q denasciť eũ amittit ac frigescit. Ab ignis iã maiore vi
ac violentia.volcanus dictus ab eo ꝙ ignis pp splẽdorẽ fulget.Fulmę & fulgur:ꝙ fulmine ictu;
cõtactis dijs:ab aquę lapsu lubrico Lympha.Nympha Iuturna quæ iuuaret.Itaq; multi ęgro
ti ppi nomẽ hic aquã petere solent a fõtib⁹ & fluminib⁹ ac cæteris aqs dei:vt Tyberin⁹ a Tyberi
& ab lacu velini Valina.& nymphę comitæ ad lacũ Cutilienses a cõmodo:ꝙ ibi isula in aqua cõ
mouet Neptun⁹ ꝙ mete & terras obnubit vt nubes:cælũ a nuptu.i.opertiõe vt antiq a quo Nu-

Margin: Victoria / Vinculum / Victura / Viere. / Palma / Vita / Saturnus / Ops / Iuppiter / Pater. / Diouis / Diespiter / Deus / Diuus / Dius / Fidius / Diuum. / Ortus / Iuno / Sol / Luna / Noctiluca / Diana / Diuiana / Proserpina / Serpere / Proserpere / Lucinia / Ignis / Volcanus / Fulmẽ Fulgur / Lympha. / Nympha Iuturna / Nympha tyberina. / Nympha velia / Nympha comi tia. / Neptuu⁹.

# De lingua latina.

| | |
|---|---|
| Nuptiæ. | ptiæ neptus dictꝰ. Salatia Neptuni a salo. Venelia a veniẽdo ac vẽto illo quẽ Plau. dicit: ꝙ ibi di= |
| Salatia | xit qui secũdo vẽto vectus est trãquillo mari ventũ gaudet. Bellona a bello. nũc quæ Duellona a |
| Venelia | duello. Mars ab eo ꝙ maribus in bello præest: aut ꝙ a Sabinis acceptus ibi est Mamers. Quiri= |
| Bellona. | nus a Quiritibus. Virtꝰ vt viri vis a virilitate. Honos ab honesta honere: Itaq; honestus dr̃ qđ one |
| Duellona | ratus: & dictũ onꝰ est vt honos q sustinet rẽp. Castoris nomẽ græcũ: & Pollucis a Grecis in lati= |
| Mars | nis literis veteribus numẽ qđ est inscribit. vt πολλυδευκεσ polluces. nõ vt nũc pollux: Cũcordia |
| Quuinus | a corde congruẽte. Feronia Minerua Nouẽsides a Sabinis paulo aliter ab ijsdem discimus hęc. |
| Virtus | Herculẽ. vestrã salutem: fortunã fontẽ. fidẽ ea re Sabinorũ linguã olẽt quæ Tatij regis votu sũt |
| Honos | Romæ dedicatæ. nã aut annales dicunt nouit Opi Floræne. Dioui Saturnoq; Soli Lunę Volca |
| Castor | no & Sõmano. Itẽq; Latũ deæ Terminu Quirino. Vortũdo. Laribꝰ dianæq;. Lucinęq;. Equis nõ |
| Pollux | nulla nuia in vtraq; lingua habẽt radices: vt arbores quæ in cõfinio natæ in vtroq; agru serpũt. |
| Concordia | Põt eñ esse Saturnus hic alia de cã dictus: atq; in Sabinis: & sic Dianæ. de qbus supra dictũ ẽ ꝙ |
| Volucres & | ad immurtales attinet. Deide ꝙ ad mortales attinet videamus: de his aialia in tribus locis ꝙ sũt |
| alia auiũ gña. | in ære. in aqua. in terra. a prima pte ad iofimã descẽdã. primũ nomẽ: nomiuẽ Alites: alij Vulucres |
| Noctua | a volatu. deinde generatim. De his plæreq; a suis vocibus: vt hæc Vpupa / Cuculꝰ / Coruꝰ / Hũ |
| Luscìola | du / Vlula / Bubo. Item hæc Pauo / Anser / Gallina / Colũba. sunt quæ alijs de causis appellatæ: vt |
| Galericus | Noctua ꝙ noctu canit ac vigilat. Lusciola ꝙ luctu se canere existimat: atq; ẽẽ ex Attica Progne |
| Motacilla | in luctu facta auis. Sic Galericꝰ & Motacilla. altera ꝙ in capite habet plumã alatã: altera ꝙ semp |
| Merulla | mouet caudam. Merula ꝙ mera. i. sola volitat: Contra ab eu Gracculi. ꝙ gregati sũt quidã Gre |
| Gracculus | ci gregreges gergera. Ficedulæ & Miliariæ a cibo: ꝙ alteræ fico: alteræ milio fiãt pingues. Aqua |
| Ficedula. | tiliũ vocabula aialium partim sunt vernacula. partim peregrina fons. Murena & mirena græce |
| Miliaria. | Cisibiũ & Tynnus & curꝰ itẽ ptes græcis vocabulis oẽs: vt Melandria atq; Vreõ Vocabula pisciũ |
| Murena & alia | plæraq; translata a terestribus. Ex qua parte similibꝰ rebus vt Anguilla / Lingula / Casudis. Alia |
| Pisciũ genera. | a coloribus. vt hæc Asellus. vmbra turdꝰ. Alia a vi quadã vt hæc Lupus / Canicula / Turpedo. |
| Amphymbia. | Itẽ in cõchilijs aliqua ex Græcis. vt Peloris / Ostreæ / Echinnꝰ. Vernacula ad similitudinem. vt Sy |
| Rana | rene / pectũculi / vngues. Sunt etiã aialia: in aqua quæ interdũ in terrã exeãt. Alia a Græcis voca= |
| Anas Mergus | bulis vt Polypꝰ: hyppopotamus: erocodilus. Alia a latinis. vt Rana: mergus. a quo Græci eaq̃ |
| Testudo. | in aqua & terra pñt viuere: vocãt ãphimbia. eqs rana ab sua dicta voce. Anas a natandu: Mergꝰ |
| Loligo | ꝙ mergẽdo in aquã capter escã. Itẽ aliæ in hoc genere a Græcis: vt querquedula cercceris: halcedo |
| Volligo | ꝙ ea halciõe. Latina: vt Testitudo: ꝙ testa tectũ huc aial. Lolligo ꝙ subuolat ista cõmutata pria. |
| Lira | Volligo. Vt ægypti in flumine quadrupes: sic in Latio noiati Lira & Fiber. Lira ꝙ succidere dicit |
| Fiber | arborũ radices in ripa: atq; eas dissoluere ab lira Fiber ab extrema ura fluminis dextra & sinistra |
| Consul | maxie ꝙ solet videri: & antiq fibrũ dicebãt extremũ: vnde in sagis fimbriæ: & in Iecore extremũ fi= |
| Pretor | brã fiber dictus. Quæ sũt hoim ꝑpria primũ: deinde de pecore: tertiu de feris scribã. Incipiam ab |
| Censor | hunure publico. Cõsul noiatus q cõsuleret ppl̃m & senatũ: nisi illinc potius. vñ Actius ait in Bru |
| Aedilis | to q recte cũsulat cõsul fiat. Prætor dictꝰ qui præiret iure & exercitu: a quu id Lucilꝰ: ergo ꝑtorũ |
| Quæstor | etiã añ præire. Cẽsor: ad cuius cẽsionẽ. i. arbitriũ cẽseret. populꝰ: Aedilis q ędes sacras: & priuatas |
| Tribunus | ꝓcuraret. Quæstores a querẽdo: q cõquirerẽt publicas pecunias & maleficia: quę triũuiri capita |
| Tribuni plæ= | es nũc cõquirũt ab his. postea q qnæstiunũ iudicia exercẽt quæstores dicti. Tribuni militũ ꝙ ter |
| bei. | ni tribus tribunꝰ rãnũ. Lucerũ. Titiẽsiũ olim ad exercitiũ mittebantur. Tribuni plæbei q ex tribu |
| Dictator. | nis militũ primũ tribuni plebei facti: q plebẽ defenderent in secessione crustumenna. Dictator ꝙ |
| Magr̃ equitum | a cõsule dicebat. cuius dicto audiẽtes oẽs essent. Magister equitũ ꝙ sũma ptãs huiꝰ in equites & |
| Magistratus | accẽsos: vt ẽ sũmi ppli dictator: a quo is quoq; magister ppli appellatꝰ. Reliqui ꝙ minores q̃ hi |
| Sacerdos. | magr̃i dicti Magistratꝰ: vt ab albo albatꝰ. Sacerdotes vniuersi a sacris dicti Põtifices vt Scæuola |
| Põtifex. | qui põtifex maxius dicebat a posse & facere: vt põtifices egu a ponte arbitror. naz ab ijs sublicius |
| Curio \| Flamẽ. | est factus primũ & restitutus sæpe. cũ iũ sacra & ius & cis Tyberi nõ mediocri ntu fiũt. Curiones |
| Flamẽ dialis. | dicti a curijs: q fiũt vt in his sacra fiãt. Flamies ꝙ in latio capite velato erãt semp: ac caput cinctũ |
| Flamẽ furioali | habebãt filio flamines dicti. horũ singuli cognomina hẽnt ab eo deo, cui sacra faciũt: sed ptiz sũt |
| Flamen falacer | apta pti ubscura. Apta vt Martialis Volcanalis: Obscura dialis & furialis cũ dialis a Iuue sit dio= |
| Salij | uis ẽ. Furinalis a furida: cuiꝰ ẽt in fastis furiales feriæ sũt. Sic Flamẽ Falacer a diuu pr̃e Falacre. Sa |
| Luperci. | lij a saltãdo: qđ facẽre i comitijs i sacris quotãnis & solẽt & debẽt. Lupci ꝙ lupcalibus i lupcali sa |
| Ffres aruale | cra faciũt. Ffres aruales dci sũt: q sacra publica faciũt. ꝓpterea vt fruges ferãt arua. n ferẽdo & aruis |

fratres aruales dicti sunt qa fratria dixerūt. Fratria est grecū vocabulū pars hoim: vt Appoli etiā
nūc sodales. Titij dicti ab titijs auib⁹ quas in augurijs certis obseruare solēt Feciales qꝫ fidei publicę
inter pp̄los p̄erāt: nā p hos fiebat: vt iustū cōcipet bellū: & inde desitū: & vt fœdere fides pacis cōsti
tuerēt. ex his mittebanť anq̄ cōcipenť qui res repeterēt: & p hos etiā nunc fit Fœdus qꝫ fidus scribit
Enni⁹ dictū i re militari. Pretor dict⁹ qui p̄iret exercitui. Impator ab ipso ppl̄i q eos qd attētasset
oppressi hostis Legati q dcti publica quorū opa ꝯsilioqꝫ vterēť. Peregre magistratus: qui nūciȷ Se
nat⁹ aut populi essent. Exercit⁹ qꝫ exercitādo fit melior. Legio qd leguntur milites i delectu. Cohors
qꝫ vt in villa ex plurib⁹ tectis cōiūgiť: ac qddā fit vnū: sic his ex manipulis plurib⁹ copulať Cohors
q̄ in villa qꝫ circa eū locū pec⁹ coerceret. Tāetsi cohortes in villa Isocrates dicit eē grece cohorton
apud poetas dictā. Manipulos exercit⁹ minimas manus q̄ vnum sequūtur signum. Cēturię q̄ sub
vno Cēturiōe sunt: quorū cē tenarius iustus nōerus. Milites qꝫ triū miliū primo legio fiebat: ac sin
gulę tribus: Titiēsiū: Rānēsiū: lucerū milia singula militū mittebāt. Hastati dicti q primi hastis pu
gnabāt. Pilani q pilis. Pricipes q a pricipio gladijs & post cōmutata re militari min⁹ illustria sūt. Pi
lani Triarij quoqꝫ dicti qd i acie tertio ordie extremis subsidio deponebanť: qꝫ hi subsidebāt ab eo
Subsidiū dictū a quo Plau. Agite nūc subsidite oēs quasi solēt Triarij. Auxiliū appellatū ab au
ctu cū accesserāt q adiumēto eēnt alieuigēę. Presidiū ē dictū qa extra castra p̄sidebāt i loco aliquo
quo tutior regio esset. Obsidiū dictū ab obsidēdo quo minus hostis egredi posset i die. Itē ab obici
dēdo cū id facerēt quo diminuerēt hostis. Duplicati dicti qb⁹ ob virtutē duplicia cibaria vt darenť
institutū. Turma terma ē e. i. u. abijt qꝫ terdeni eqtes ex trib⁹ tribub⁹ Titiēsiū Rānū & Lucerū fie
bāt. Itaqꝫ primi singularū decuriarū. Decuriōes dicti q ab eo in singulis turmis sunt etiā nōc terni.
Quos hi prio administros ipsi sibi adoptabāt optiōes vocari cœpti: quos nūc pp ambitiōes tribu
ni faciūt. Tubicies a tuba & canēdo: similiter Liticioes & Classicos classe. q itē cornu vocāt vt cum
classes comitijs ad comitatū vocāt. Quę a fortuna vocabula i his quędā min⁹ apte: vt paup: diues:
miser: beatus. sic alia Paup a paulo lare. Mēdicus a min⁹: cui cū op⁹ est: minus nullo ē. Diues a di
uo: q vt deus nihil idigere videť: opulētus ab ope: cui ea optime: Ab eodē inops: q eius indiget ab
eodē fonte. Copię & copiosus. Pecuniosus a pecunia magna. Pecūia a pecu. a pastorib⁹ eñ horuꝫ
vocabulorū origo artificib⁹ maxima cā ars. i. ab arte medicina vt sit medicus dictus: a Furcina Su
tor. oōa medēdo ac suēdo: q oino vl'ria. Huic rei earū rerū radices: vt in pximo libro aperiet. Qua
re ab arte Artifex dr̄ nec multa in eo obscura relinquā. Similis causa q̄ ab scietia vocať aliqua: vt p̄
stigiator: nomēciator. Sic etiā q a spatio quodā dūr cursor: uettetor: pugil. etiā in hoc gn̄e q̄ sunt vo
cabula pleraqꝫ apta vt legulus. alter ob oleis. alter ab vuis. hæc si minus aperta. Videmiator vesti
gator: & venatur: tū idē qꝫ vindemiator: vel qꝫ vinū legere dicit: vel qꝫ de vite id demit. Vestigator:
a vestigijs ferarū quasi indagatur. Venator a venatu. Quod seqtur verbū aduētū & in vētū. hęc de
hoibus. Hoc qd seqť de pecore. Pec⁹ ab eo. qꝫ ppascebāt a quo pecu tā vniuersa: qꝫ in pecore pecūia
tū cōsistebat pastorib⁹ & stā di fundamentū pes. A quo dr̄ in ædificijs area pes magnus: & q nego
ciū instituit pedē posuit. a pede Pecudes appellarūt: vt ab eodē pedicā pedissequum. & peculatorię
oues aliudue qd. Id enim peculiū primū. hinc Peculatū publicū: primo vt cum pecore diceret mul
cta & id esse coactū in publicū si erat aduersum ex qua fructus maior. huc ē qꝫ græcis illis vsus qꝫ
βοῦς bos qꝫ ταυρος Taurus. Itē ouis qꝫ oīs. ita eñ antiq dicebāt nō vt nūc προβατον. possent in la
tino quoqꝫ vt in græcia a suis vocib⁹ hęc eadē ficta armēta qꝫ boues iō maxie parabanť vt inde ele
gerit ad arā: dō ide armēta dicta. postea tertia lr̄a extrita. Vitulus qꝫ grece ātiq⁹ itulus: aut qꝫ plæ
riqꝫ Vegeti: vegetul⁹ Iuuēcus iuuare q iā ad agrū colēdū posset. Capra carpa: a quo scriptū oī car
pe capræ. Hircus qꝫ sabini firc⁹ qꝫ illic fœdus in Latio rure. Edus qꝫ in vrbe aut in multis. a addito
ædus. Porcus: qꝫ Sabini dicūt a prio porcu porideporcus nisi a grecis qꝫ Athenis in libris sacrorū
scriptū est & pce porco. Aries qui eā dicebāt. ares veteres nr̄i aruiga: hic aruigus. Hęc sunt quorū
in sacrificijs exta iveru coquunt: q̄s & Act. scribit: & in pōtificijs. li. videm⁹ i hostis eā dicūt aruigē:
q̄ cornua hēat: qm̄ is cui oui mari testiculi dēpti & nō vt natura versa veruex declinatū pecori oui.
lo qꝫ Agnat⁹ agn⁹. Catul⁹: a sagaci sensu & acuto. hic Canis nisi qꝫ tuba & cornu qd signū cum dē
te caoere dūr. qꝫ hic itē & Noctucul⁹ in custodia & venādo signū voce dat canis dictus. Ferarū vo
cabula itē pti pegrīa: vt Pāthera: Leo. vtraqꝫ a greca. a quo etiā & rete qddā pāther & leæna & mu
liercula Pātheris. Tigris qui ē vt leo quiviu⁹ capi adhuc nō potuit. vocabulū e lingua Armenia.
Nā ibi & sagitta & qd vehemētissimū flumē dr̄ Tigris. Vrsi Lucana origo: vł vnū illi nr̄i ab ipsi⁹ vo
ce. Camel⁹ suo noie Syriaco i Latiū venit. vt Alexādria Camelopdalia nup adducta: qꝫ erat figura

l iiij.

Fratria. Titij. Faeciales Fœd⁹ Prætor. Impator Lega. Exercitus Legio Cohors Manipulus Cēturia Miles Hastat⁹ Pilan⁹ Priceps triari⁹ Subsidiū. auxiliū. Presidium. Obsidium. Duplicatus Turma Decurio Opto Tubicen Liticen. Classicus Pauper Mendicus Diues Opulentus. Inops Copia. Copiosus. Pecunios⁹ Pecunia Medic⁹ Sutor Artifex Prestigiator Vindemiator Vestigiator. Venator. Pecus Pes. Pecudes Pedica. Peculiuꝫ Peculatus Ouis Armētū Vitulus Iuuencus Capra Hircus. Edus Aedus. Porcus Aries Aruig⁹. Aruigies Veruex Catulus Canis Panther Pantheris. Tigris Vrsus. Camelus Camelopardalis. Aper Caprea Ceruus Lep⁹ Volpes Virgultū. Viride.

Vitis
Malum
Iuglás
Nux
Lilium
Malua
Sisibrium
Lactuca
Brassica
Classica.
Aspagi Cucu
mer Fruct⁹ fru
ges. Frumētū.
Vua Puls pāis
Pān⁹ pāntficiū
Panarium
grāariū granū
horreū triticū.
Far Miliū libū
Testuarium
Circul⁹. lixura
Semilixula
Globulus.
Crustulū Cru
sta. Pulmētu3.
Pulmētarium
Caseus Olea.
Raupa Rapa.
Olea Assum
Elixū Succida
Tergus perna
Suetis offula
Insitia murta
tū. Lucanica.
Faliscus vēter
Fund ⁹um
Farcimia hila.
Apexabo.
Longauo
Augmentum
Magnetum
Macte monta
na Fana pur
pura Penicu3.
Stamē. subteg
mē Trama
Dēsu3 Filum.
Pān⁹ Pānueliū
Tunica Toga
Cinct⁹ Cigulū
Arma Parma
Conus Hasta.
Iaculū Tragu
la Scutū vmbo
Gladius Pilū.

vt camel⁹. maculis vt pāthera. Apri ab eo qđ in locis aspis. nisi a gręcis qđ hi apros. Caprea a simi
litudie q̄dā capre. cerui q̄ magna cornua gerūt. Gerui mutata. g. in. c. vt in multis q̄si gerui. Lep⁹
q̄ siculis qdā gręci dicūt leporē a roma qđ orti siculi vt ānales nostri veteres dicūt fortasse hic illuc
tulerūt & hic reliquerūt id nomē. Volpes vt Elius dicebat q̄ volat pedibus Proxia anialia sunt ea
quę viuere dn̄r neq̄ hēre aiam: vt virgulta. Virgultū dr̄ a viridi. id a vi quadam humoris. q̄ si exa
ruit morit̄. Vitis q̄ ea vini origo. Malū q̄ graeci aeoles dicūt ΜΑΛΟΝ. Pinus Iuglās q̄ cū hęc nux an
teq̄ purgat̄ similis glādis. hęc glās optima & maxima ab Ioue & glāde iuglās est appellata. Eadē
nux q̄ vt nox acrē. huius succus facit corpus atrū. Quare in hortis nascunt̄. alia pegrinis vocabu
lis. vt gręcis ocymū: mēta: ruta: quā nūc appellāt. Itē caulis: lapatiū radix. sic em̄ antiq graecis quā
nūc raphanū. Itē hęc gręcis vocabulis: Serpiliū: Rosa: vna: litera cōmuta. Item ex his gręcis latina
coriādron: malache: cyminō. Itē Liliū ab lirio: & Malua ab Malache: & Sysibriū a Sysibrio: Ver
nacula Lactuca a lacte. q̄ olus id habet lac. Brassica vt p̄seca q̄ ex hui⁹ scapo minutatī p̄secat̄. As
paragi q̄ ex aspis virgultis legunt̄. & ipsi scapi aspi sunt nō leues nisi gręcū. illic em̄ quoq̄ dicitur
ασπαραγος. Cucumeres dicūtur a curuore vt curuimeres dicti. Fruct⁹ a ferēdo res hę: quas fund⁹
& hae q̄ in fundo ferunt̄ fruant̄. hinc declinate fruges & frumētū: s3 hae e terra etiā frumētū qđ extat
locu quo solēt addi ex mola. i. ex salę & farre mollito. Vua ab vuore. Quę manu facta sunt dica3
de victu: de vestitu: de instrumēto: & siqđ aliud videbit̄ his aptū. De victu antiqssima puls appel
lata: vel q̄ ita graeci vel ab eo vti scribit Apollodor⁹: q̄ ita sonet cū aqua feruēti insipit̄. Panis: q̄ pri
mo figuras faciebāt: vt mulieres in lanificio Panus. posteaq̄ ei figuras facere instituerūt alias a pa
ne & faciēdo Pāificiū ceptū dici. hic panariū vbi id seruabāt: sicut Granariū vbi granū frumēti con
debāt. Vnde id dictū nisi ab eo qđ gręci a quo a graecis quoq̄ granū dictū in quo eadē cō
dunt̄. Horreū ab horrido. Triticū qđ tritū ē spicis. Far a faciēdo qđ i pristino fit. Miliū a gręcū mi
id meli. Libū qđ vt liberet̄ prius q̄ eēt coctū. Testuariū qđ in testo calido coquebat̄: vt etiā nūc ma
tralibus id faciōt matronę. Circuli q̄ mixta farina & caseo & aqua circuitū aequabiliter fundebāt
hoc q̄dā qui magis incōdite faciebāt vocabāt lixulas & semilixulas vocabulo sabino. Idq̄ freque
tius a sabinis a globo farię dilatato. Itē in oleo cocti dicti a globo globuli. Crustulū a crusta pul
tis: eo qđ vt coriū exurit̄ crusta dicta. Cętera fere opa a vocabulis gręcis sūpta: vt tritō & placenta:
qđ edebāt cū pulte: ab eo pulmētū. vt Plau. hic pulmētariū dictū hoc primū debuit pastorib⁹. Ca
seus a cocto lacte: vt coxe⁹ dictus. Deide postea q̄ desierū teē cōtēti his q̄ suapte natura ferebat si
ne igne. in qoo erāt poma q̄ min⁹ cruda eē poterāt decoquebāt in olla. Ab ulla olera dicit̄: quorū
gn̄e cruda olera eq̄s ad coquēdū q̄ terrę rura. Ruapa vnde rapa. Olea ab eleo olea grandis ordi
tia qđ ea antiqtus archemora. Hic ad pecudis carnē puentū ē. Suilla a sic ab illis gn̄ib⁹ cognoīata.
hic prio assam. secūdo elissam. terno i iure vti coepisse natura docet dictū assum q̄ id ab igni assude
scit. Vuidū ē em̄ qđ hūidū. & iō vbi id nō ē succus abest. & iō sudādo. Assū distillat calorē. vt crudū
nimiū hēt hūoris. sic excoctū parū hēt succi. Elixū est e liquore aq̄ deductū: & ex iure qđ iucūdius
magis cōditiōe suci. Succida a suibus cedēdis nā id [illegible]ecus primū occidere coeperūt dn̄i. & vt seru
rent salire. Tergus suis ab eo q̄ eo tegitur. Perna a p[illegible]de Suetis a noie eius. Offula ab offa minima
suilla ab eo qđ insecta caro. vt i carmie saliorū ē. qđ i extis dicit̄ nūc Issitia p̄fectū. Murtatū a mur
ta q̄ ea large fartū itestinū crassū. Lucāicā dicūt q̄ milites a lucāis didicerūt. vt qđ Faleriis Faliscū
vētrē. Fūdolū a fūdo. qđ vt reliq̄ partes: sed ex vna pte sola aptū. ab hoc gręcos puto appellasse ab
eadem fartura Farcimina ab extis appellata: a quo in eo qđ tenuissimū itestinū fartū. Hila ab Hilo
dicta. i. mimo. qđ ait Enni. neq̄ dispēdij facit hilū: qđ i hoc farcimie sūmo qddā semiet. ab eo qđ in
capite apex Apexabo dcā. Tertiū fartū ē Lōgauo qđ longius q̄ duo hila. Augmētū ex immolata
hostia desectū in iecore i porrēdo agēdi cā. Magnetū a magis qđ ad religionem magis ptiet. Itaq̄
p̄pter hoc mōtana fana cōstituta locis certis q̄ id iponeret̄. Macte ab eo q̄ gręci. μαγον. Itē graeci
sigillati vt ouiū lana graecū: vt Polybi⁹ & Callimach⁹ scribūt. Purpura a purpurę maritiae colore.
Penicū qđ a penis primū dicit̄ allatū. Stamē a stando qđ eo stato oē in tela. Velamētu3. Subtegmē
q̄ subiit stamini. Trama qđ tranat frigus id gen⁹ vestimēti. Densum a dētibus pectinis q̄bus ferit̄.
Filū qđ minimū est hilō id em̄ minimū est in vestimēto. Pānus graecus vbi facit pānueliū dictu3 a
pāno & voluēdo filo. Tunica a tuēdo corpe: tunica vt induca. Toga a tegēdo. Cinct⁹ & cingulū a
cingēdo. alterū viris alterū mulierib⁹ attributu3 Arma ab arcēdo qđ his arcem⁹ hostē. Parma q̄ e
medio i ois ptes par. Conū qđ cogit̄ i acumē versus. Hasta qđ astās solet ferri. Iaculū qđ vt iaciat̄ fit
Tragula a traijciēdo. Scutū a sectura: vt scutū qđ minute cōfectū sit tabellis. Vmbōes aut a gręco
vel qđ ābones: Gladi⁹. c. i. g. cōmutato a clade: qđ fit ad hostiū clade: gladiū similiter ab hoie pilū

qđ hostē feriret vt perilū. Lorica qđ e loris de corio crudo pectoralia faciebāt. postea succederunt galli e ferro sub idvo. abulum ex ānulis ferreā tunicā. Balteū qđ cingulū e corio hēbāt bullatū balteū dictū. Ocrea qđ op ponebat ob crus Galea a galero: qđ multi vsi antiq. Tubę a tubis: quos nūc ita appellāt tubicines sacrorū. i. sacri tubicies Tubi vocant. Cornua q ea q̄ iam sunt ex ære nūc fiebant ex bubulo cornu. Vallū q ea vaticari nemo posset vel q singula vbi extrēa bacilla furcillata habent figurā literæ. V. Cerui a similitudine cornuū ceruī. Itē reliq fere a similitudine: vt vineę: testudo: aries. Mēsaꝫ escariā Cibila appellabāt: ea erat q̄drata vt etiā nūc in castris est a cibo cibilla dicta: postea rotūda facta. & q a nobis media: & a grecis mesa mēsa dici pōt. nisi etiā q ponebāt pleraq in cibo mēsa. Trulla a similitudie truæ q̄ q magna & hęc pusilla: vt troulla. hic græci trullā. Trullę q̄ culina in lauatrinā aquā fundūt. Trua qđ trauolat ea aq̄: ab eodē est appellatū Truelluꝫ. simile. n. figura nisi qđ latius est q cōcipit aquā: & qđ manubriū cauū nō est nisi vtuaria trulla accessit. Matellio a matula dictus. & dict⁹ postea q̄ lōgius a figura matulę discessit. & ab Aq̄ aq̄tilis dictus vas aquariū vocat futū. qđ in triclino allatā quā infundebāt: quo postea accessit magnus cū greco noie & cum latino noie gręca figura Barbatus. Peluis pedevis a pedū lauatione. Candelabrū a candela. ex his. n. furuculi ardētes figebātur. Lucerna post inuēta: q̄ dicta a luce aut id quod vocāt græci λυχνον. Vasa in mēsa escaria vbi pultē aut iurulēti qd ponebāt. A capiēdo Catinum noiauerūt: nisi qđ seculi dicūt κατινον vbi asta ponebāt Magidā aūt aut Langulā alteꝝ a magnitudine. alterū ab latitudine finxerūt. Patinas a patulo dixerūt vt pusillas q his libarēt cœnatu patellas. Triplia & Caustra: qđ putāt esse latina & sunt gręca. Triplon. n. & canastron de gręca. reliq̄ q apta sint vñ sint relinquo. Mēsa vinaria totūda noiabatur Cilibātū. vt etiā in castris id videt deditiatum a gręco ciliceo a poculo cilice. i. calice a quo illa capit: & minores capulæ. a capiēdo q ansate vt p̄hendi possint. i. capi harum figura in va sis sacris ligneas ac fictiles antiquas etiā nūc videmus. Pręterea in poculis erant paterę ita dictę abeo quod latini ita dicūt: hisce etiā nūc in publico cōuiuio āriquitatis retinēdę causa cū magistri fiunt porio circūfertur. & in sacrificādo deis hoc populo magistratus dat deo vinū. Pocula a potatione vñ potatio & etiaꝫ postea hęc p̄nt a poto q potos potio gręce origo potionis. Aq̄ q ęque sūma. Fons vñ funditur e terra aqua viua: vt fistula q̄ fusus aquę vas vinarium grādibus. Sicū a sinu. qđ sinū maiorē cauatiorē q̄ pocula habebāt. Item dicta Flepeste etiā nuuc in diebus sacris sabinis vasa vinaria in mēsa deorū suut posita apud antiquos scriptores gręcos inuem appellari poculi gen⁹ Depestā. Quare vel inde radices in agrū sabinum & romanū sunt ꝑfectę q vinū dabāt vt minutatim infunderēt. A guttis guttū appellarūt qđ sumebāt minutatim. a sumēdo Sipuluꝫ noiauerim. In huiusce locum in cōuiuijs e gręcia successit Epichisis & Cyathus: in sacrificijs remāsit gutt⁹ & simplū. Altera vinaria mēsa: erat lapidea quadrata oblōga vna colūella vocabat Cartibulum: hęc in ædibus ad cōpluuiū apđ multos me puero ponebat: & in ea & cū ea æneavasa a gerēdo. Cartibū. vñ cartibulū post dictū. Pręterea erat tertium genus mēsę & quadratę vasorū vocat Vmariū qđ vmas cū aqua positas ibi potissimū habebāt in culina. abeo ē nūc aū balneū locus vbi poni solebāt vmarium vocatur. Vmę dictę q oririant in aqua hauriēda vt orinator. Vrinare est [illegible] in aquā Imburo fictū ab vrbo q ita flexū vt redeat sursum versus in aratro qđ est aruū Cal[illegible] Caldo: q in eo calda pulst apponeba & caldū eo bibebāt. Vas vbi cibū coquebāt ab eo Cacabū appellarunt: Veru a versando. a sedendo Sedes: Sedile: Sonū Selle: Siliquastrū. Deide ab his Subsellū: vt subsipere q nō plana sapit. sic q nō plana erat. Sella subsellium vbi in eiusmodi duo Bisellū dictum. Arca qđ arcebātur fures abea clausa. Armariū & armamētariū ab eadē origine sed declinata aliter. Mundus muliebris dictus a mūditia ornatus quasi ab ore natus. hinc eñ maxime sumitur qđ eā deceat. Itaq ob id parat speculū Calamistrū q calfactum in cinere capillus ornatur qui ea ministrabat. A cinere cinerati⁹ est appellatus. Discerniculum q discernit capillus. Pecten q per eum explicatur capillus. Speculū aspiciēdo eo q ibi aspectāt. vestis a velis. vel ab eo q vellus lana tōsa vniuersæ ouis id dictū q velabant. Lana ex lana facta q capillū cōtineret dictū a rete reticulū. Rete a raritudine. Item testa faciola qua capillū in capite co ligarēt dictum capitalia capite q sacerdotulę in capite etiā nunc solēt habere. Sicrica a ritu q romano ritu sacrificiū fœminę cum faciūt capita velāt. Mitra & reliqua fere in capite postea addita cū vocabulis gręcis prius de indutu aut amictu q̄ sunt tangā. Capitiū abeo q capit pectus. i. vt antiq dicebāt: indutui cōp̄hēdit alterū qđ subt⁹. a quo Subucula. alterū qđ supra a quo supparus nisi q id dicūt osce alterius gñis. Itē duo: vno qđ foris ac palam. Palla alteꝫ qđ intus a quo intusium id qđ Plau. dicit intusiatā patagiatā Caltulaꝫ ac crocotulā. Multa post luxu

Ieculū Tragla
Scutū Vmbo.
Gladi⁹ Pilum.
Lorica Balte⁹.
Ocrea Galea.
Tuba Tubicē.
Tub⁹ Cornua.
Vallum Ceruī
Cibilla Mēsa.
Trulla Trua.
Truellum.
Matellio futiꝫ
Barbatos.
Peluis.
Candelabrum
Lucerna catia.
Magida.
Langulum.
Patina Patella
Triplium.
Canistrum
Mēsa vinaria.
Cilibātum
Capula.
Patera poculū
Potatio potio
Aqua fons.
Sinū Flepeste.
depesta guttū.
Siplū epichisis
Cyath⁹ Cartibulū. Vrnariū
vma. Orinare.
Imputo calix.
Cacab⁹ Veru.
Sedes Sedile
Sonum Sella
Sellę Siliquastrū Subsellū
Bisellū Arca.
Armarium
Armamētariū
Mund⁹ mulie.
Calamistrum.
Cinerarius
Discerniculū
Pectē Specl'm
Vestis vellus
Lana.
Reticulū ræte
Capital Sitica.
Mitra Capitiū
Subula suppar⁹ Palla intusū

ria attulit: quorũ vocabula apparent esse grȩca: vt Abston amictos dictũ qđ abiectũ. i. circũiectũ
a quo atq vestes se inuoluũt. Circũiectũ m appellant & q amictui habẽt purpurã circum vocãt
circũ textus antiquissimi amictui. Riciniũ id qđ eo vtebant duplici ab eo qđ dimidiã partẽ retror-
sum iaciebãt in reijciẽdo riciniũ dictũ. hinc q facta duo simplicia paria. Parilia primo dicta reclu-
sum pp leuitatẽ parapechia. parapechia clamydes. sic multa grȩca lena q de lana. Multa duarũ
etiã togarũ instar vt antiquissimũ mulierũ riciniũ sic hoc duplex virorũ. Instrumẽta rustica q serẽdi
aut colendi fructus causa facta. Sarculũ a serẽdo ac sarciẽdo. Ligo q eo pp latitudinẽ: qđ sub ter-
ra facilius legit. Pala a pagẽdo. g. iu. l. qđ fuit. Rutrũ ruitũ a roendo. Aratrũ q aruit terrã eius fer-
rum. Vomer q vomit eo plus terrã. Dens q eo mordetur terra supra id regula quæ stat. Stiua a
stando & in ea trasuersa regula. Manicula q manu bubolci tenetur qoi quasi est temo inter bo-
ues. Bura a bubus: alij hoc a curuo Curuũ appellant sub iugo medio Couũ q bura extrema ap-
pellat vocat Couũ a cauo. Iugũ & iumentũ a iunctu. Irpices regula cũ pluribus dentibus quã itẽ
vt plaustrum boues trahunt vt eruãt q in terra sunt. Sirpices postea. S. de trita a quibusdam dicti
Rastelli vt irpices serrȩ leues. ita q homo in pratis p fenisecia eo festucas abradit quo abrasu rastel-
li dicti. Rastri quibus dentalibus penitus eradunt terrã atq eruunt: a quo Rutubatri dicti. Falces
a farre litera cõmutata. hȩ in campania: Sȩculæ a secando a quadã similitudine: harũ aliæ vt qđ
apertum: vnde falces fœnariæ & adorȩ. & qđ apertũ. vnde luminariæ falces & sirpiculæ. Lumi-
riȩ sunt quibus secãt. Lumucta cum in agris serpũt spinæ qoas q a terra agricolȩ soluũt idest lu-
unt lumecta. Falces sirpiculȩ vocatȩ a sirpandæ idest ab alligãdo sic sirpicea dolia quassa cũ alli-
gata his dicta vtũtur in vinea alligãdo fasces. Incisos fuste. Faculas has phãcillas cherrone sic
dicũt fasces. Pilum q eo far pisunt a qoo vbi id fit dictũ Pristinũ. r. & . s. inter se sȩpe locum cõmu-
tant. Inde post vrbe Lucilli pristina & pistrix. Trapetes molȩ oleariæ vocant. Trapetes a terẽdo
nisi grȩcã ẽ ac molȩ a molẽdo. Harũ. n. motu eo cõlecta molũtur. Vallũ a volatu q cũ id iactant
volã inde leuia. Vẽtilabrũ q vẽtilat in aere frumẽtũ qbus cõportant fruct' ac necessariȩ res debi
Fiscina a ferẽdo dicta. Corbes ab eo qđ eo spicas aliudue qđ corruebãt: hic mĩores corbulȩ dictæ
De his q iumẽta ducũt. Tragula ab eo qđ trahitur per terrã. Sirpea q virgis sirpa. i. colligando im-
plicatur in qoa stercus aliudue quid vehitur. Vehiculum in quo faba aliudue quid vehitur: qđ est
ex viminibus & eo vehitur vehiculum dictum est. Ab alijs dictũ Arcera quȩ etiam in. xij. tabulis
appellatur: q ex tabulis vehiculum erat factum. vt arca arcera dictum. Plaustrum ab eo qđ nõ vt
in his q supra dixi: sed ex oĩ parte palã est: quȩ in eo vehũtur: qđ perlucet vt lapides asseres: tignũ
Aedificia noiata apte: vt multa ab ædibos & faciendo maxime ædificiom & oppidom ab ope di-
ctum: qđ munitur opis causa. Vbi sint. & qđ opus est ad vitam gerẽdã vbi habebãt rura. Oppida
qđ operi monibant. Mœnia qđ munitius essent: quod exaggerabant Aggeres dicti & qđ ager cõ-
tioeret. Murum quod muniẽdi caosa portabatur munos: quod sepiebant oppidum: equo mun-
re murus: Eius summa pinnȩ. ab his quas insigniti milites habere in galeis solẽt. & in gladiatorib'
samnites. Turres a toruis qđ hæ pspiciunt ante alios: quia viam relinquebãt in muro: q in oppidũ
portarent portas. Oppida cõdebãt in latio et[illegible] ritu multa. i. iunctis bubus tauro: & vacca in-
teriore aratro circũagebaot sulcum. hoc facie[illegible] religionis causa die auspicato vt fossa & muro
essent munita: Terrã vñ exculpserãt fossam vocabãt. & introrsum factũ murũ. postea q fiebat or-
bis vrbis principiũ qđ erat post murũ pomerium dictũ: eiusq auspicia vrbana finiũtur. Cippi po-
merij stãt & circũ arȩ qdam & circũ Romã. Quare & oppida q prius erãt circũducta aratro ab or-
be & vruo Vrbs est ideo colonȩ nostrȩ oẽs in literis antiquis scribuntur vrbes qđ item condite vt
Roma. & ideo coloo ȩ & vrbes conduntur qđ intra pomerium ponũtur. Oppidum quod primũ
conditum in latio stirpis romanȩ Lauinium. Nam ibi dij penates nostri hoc a latini filia q cõiũcta
æneȩ Lauinia appellata: hinc post triginta annos oppidũ alterũ cõditur Alba: id absue albs noia-
tum. hæc e naut æneȩ cum venisset lauiniũ triginta parit porcos: ex hoc pdigio post lauiniũ con-
ditum annis triginta: hȩc vrbs facta ppter colorẽ suis & loci naturam Alba longa dicta: hinc ma-
ter Romuli Rhea. ex hac Romulus: hinc Roma in oppido. Vici a via q dextra pte viȩ suot ædi-
ficia. Fũdulȩ a fundo qđ exitũ nõ habet ac puiũ nõ est. Angiportũ & id augustũ ab angẽdo & por-
tu quo cõferrẽt suas cõtrouersias: & q vendere vellẽt quo q ferrẽt forũ appellarũt: vbi qđ genera-
tim additum ab eo cognomẽ: vt Boariũ forum. Forũ olitorium: hoc erat antiquũ macellum vbi
olerum copia. Et loca etiam nõc Lacedȩmonij vocãt macellum: sed Iones hostia hortorũ. Mace-
lotas hortorũ & castelli macelli. Secundũ tiberim ad Iunium forũ piscarium vocant. Ideo ait Plau-

Abaston amictum
Circũiectum
Circũtextum.
Ricinium.
Parilia.
Parapechia
lena.
Sarculũ ligo.
Pala Rutrum
Ruitũ Aratrũ
Vomer Dens.
Stiua Regula
Maicula Bura
Curuũ Couũ.
Iugũ iumẽtũ.
Irpices
Sirpices.
Rastelli' rastus
Rutubatrus.
Fals.
Sæcula & eius
Gña Lunecta
Fax Facula
Pilũ Pistrinũ
tarpetes mola
Vallum.
Ventilabrum.
fiscina corbes
Corbula.
Tragla Sirpea
Vehiculum.
arcera plaustrũ
Aedificium.
Oppidum.
Mœnia.
Aggeres.
Murus pinna
Turris.
Fossa:
Pomerium
Cippi Vrbs
Lauinium
oppidum.
Alba Roma.
Vicus Fũdula
Angiportus
Forum & eius
genera.
Forũ Boariũ.
Forum olito-
rium.
Macellum

apud piscarium vbi variæ res ad corneta Forũ cupedinis a cupedio: ꝙ multi forũ cupedinis a cu Macellotæ.
peditate. hęc omnia postq̃ contracta in vnũ locum quę ad victum pertinebant & ædificatus loc⁹ Forũ piscariũ.
appellatum macellum vt quidã scribunt ꝙ ibi fuerit hort⁹. alij ꝙ ibi dom⁹ fuerit cui cognomẽ fuit Forum cupidi-
Macellus. quę ibi publice sit diruta re qua ædificatum hoc quod vocetur ab eo macellum in foro. nis.
Lacum curtiũ a curtio dictum: cõstat de eo triceps historia. Nam & porcilius nõ idẽ prodidit qđ Curtius lacus
piso: nec Cornelius stilo secutus a Porcilio delatum in eo loco dehisse terram & id ex. S. con. aru-
spices relatum esse responsum deum maniũ Postulionẽ postulare id est ciuẽ fortissimũ eodẽ mitti
tum quendã Curtiũ virũ fortẽ armatũ ascendisse in equũ: & a concordia versum cũ equo in ꝑcipi
tatum: eo facto locũ coisse: atq; eius corpus diuinit⁹ humasse & reliquisse genti sue monumentum.
Piso in ãnalibus scribit sabino bello ꝙ fuit Romulo & Tatio virũ fortissimũ Mertiũ curtiũ sabinũ
cum Romulus cũ suis ex supiore parte impressionẽ fecisset Curtius in locũ palustrẽ q̃ tum fuit in fo
ro anteq̃ cloacæ sint factę: secessisse: atq; ad suos in capitoliũ recepisse: ab eo lacum inuenisse nomẽ. Arx.
Cornelius & Luctatius scribunt eum locum esse fulgura & ex senatu scõ. septum esse. Id q; factum Carcer.
esse a Curtio consule cui Marcus genutius fuit collega Curtium appellatum. Arx arcendo ꝙ is Tullianum
locus munitissimus vrbis a quo facillime possit hostis ꝓhiberi. Carcer a coercendo ꝙ exire prohi Latomę.
bentur. In hoc pars: quę sub terra. Tulianũ ideo ꝙ additum a Tullio rege. qđ syracusis vbi de cau Laurentum.
sa custodiũtur vocãtur Latomæ: & de Latomia translatum ꝙ hic quoq; in eo loco lapicidinæ fue- Cornea.
runt. in eo Laurentum ab eo qđ ibi sepultus est Tatius rex q̃a a laurẽtibus interfectus est ab silua Aesculetum.
laurea ꝙ ea ibi excisa & ædificatus vic⁹ vt inter sacrã viã & macellũ editum. Cornea q̃ abscisse lo- Fagutal.
co corni reliquerũt nomen vt ęsculẽtum ab æsculo dictũ: & Fagutal a fagu: vnde etiã Iouis fagu- Armilustrum
talis ꝙ ibi sacellum. Armilustrum ab ambitu lustri locus idẽ Circus maximus dictus qđ circũspe Circus maxi-
ctaculis ædificatus ibi ludi fiunt: & qđ ibi circum meras ferẽ põpa & equi currunt. Itaq; dictum in mus.
cornicula milites aduẽtu quẽ circũcunt ludẽtes. Quid cessamus ludos facere? Circus nr̃ ecce adest Carceres
In circo primo vnde mittuntur equi nũc dicũtur carceres. Neuius oppidũ appellat. Carceres dicti Circus intim⁹
ꝙ coercentur equi: ne inde exeãt anteq̃ magistratus signum misit. Quod a muris patrẽ pinnis tur
ribus qui carceres olim fuerũt scripsit poeta dictator vbi currum insidit puehitur vsq; ad oppidũ Circus flami-
Intimus circus ad murum vocatũ vt Porcilius aiebat ab vrceis ꝙ is locus esset inter figulos. alij nius.
esse dicunt a murteto declinatum ꝙ ibi id fuerit: cuius vestigium manet. ꝙ ibi est sacellum etiam Comitium.
nunc murtatę Veneris: Item simili de causa Circus flaminius dr̃ qui ædificatus est circum flami- Curia
niũ cãpum: & quod ibi quoq; ludis tauricis equi circũmetas currũt. Comitiũ ab eo qđ coiebant eo Curię veteres.
comitijs curiatis & litiũ causę. Curię deorũ generum. Nã & vbi curarẽt sacerdotes res diuinas: vt Curia hostilia.
curiæ veteres: & vbi senatus humana: vt Curia hostilia quod primus ædificauit Hostilius rex añ
hãc rostra: cuius id vocabulum ex hostib⁹ capta fixa sunt rostra: sub dextra e comitio loc⁹ substri Grecustasis.
ctus vbi nationũ subsisterẽt legati qui ad senatũ esset missi. Is gręcostasis a parte vt Senaculũ supra Senaculum.
græco stadium vbi ædis concordia & basilica. Opimia senaculum vucatum: vbi senatus aut vbi Opimia:
seniores cõsisterẽt dictum γηρουσια apud græcos. Lautolæa lauandu ꝙ ibi ad Ianum geminum Lautola.
aquæ calidę fuerũt. Ab hijs palus fuit in minori velabro a quo ꝙ ibi vehebãtur lintribus Velabrũ: Velabrum mi
vt illud maius de quo supra dictum est. Aequimelium quod æquata melij domus publico quod nus.
regnum occupare voluit. Is locus ad busta gallica quod Roma recuperata gallorum ossa qui pos Aequimelium
sederunt vrbem ibi coarceruata ac consepta: locus qui vocatur Dolia ad cloacam maximam vbi Doliola.
non licet despuere a doliolis sub terra. Eorum duæ traditæ historiæ: quod alij inesse aiunt ossa ca Argiletum.
dauerum. Alij Numæ pompili religiosa quædam post mortem eius infossa. Argiletum sunt qui Cliu⁹ publicus
scripserũt ab argo: seu quod is huc venit. Ibiq; sepultus sit. Alij ab argila ꝙ ibi Id genus terræ sit. Cliuus publi⁹
Cliuus publicus ab ædibus plæbei publicis qui eum publice ædificarit. simili de causa Publius & Cliuus costo-
Costonios ꝙ ab his viris dicuntur ædificati: cliuus proximus ad florales vsus versus capitolium nius.
vetus ꝙ ibi sacellum Iouis: Iunonis: Mineruæ. & id antiquius q̃ ædis quæ in Capitolio facta. Exe Cliu⁹ ꝓximus
quilijs vicus Africus ꝙ ibi obsides ex Africa bellu punico dicuntur custoditi. Vicus Cyprius a capitoliũ. vet⁹
Cyprm ꝙ ibi Sabini ciues additi consederunt qui a bono omine id appellarunt. Nam Cyprum Vicus africus.
Saibne bonum prope hunc vicus Sceleratus dictus a Tullia Tarquini superbi vxore. ꝙ ibi cum Vicus cyprius
iaceret pater occisus supra eum carpentum mulio vt inijceret iussit. Et quoniam vicus con- Vicus scelerat⁹
stat ex domibus nunc eorum vocabula videamus. Domus græcum: & ideo est ædibus faceis an- Domus.
te cellam vbi sedes dei sunt. græci dicunt ædis ab aditu ꝙ plano pede adibant. Itaq; ex ædibus Aedis.
efferre inductiuo funere. Præco etiam ęos dicit qui e tabernis efferuntur & omnes in censu villas

inde dicamus ædes. Cauum ædium dictũ: qui locus tectus intra parietes relinquebatur patulus qui esset ad communem omnium vsum. in hoc locus si nullus relictus erat sub diuo qui esset dicebatur Testudo a testudinis similitudine: vt est in prætorio & castris. Si relictũ erat in medio vt lucem caperent deorsum quo impluebat impluuium dictũ. Sursum qua compluebat. Cõpluuiũ vtrunq; a pluuia. Tuscanicum dictum a tuscis. Postea q̃ illorum cauum ædiũ simulare cœperũt Atrium appellatum ab atriatibus tuscis illinc enim exemplũ sumptũ circũ cauũ ædiũ erat vniuscuiusq; rei vtilitatis causa parietibus dissepta vbi quod conditum esse volebãt a cælando Cellam appellarunt. Pœnariam vbi pœnus vbi cubabant cubiculum: vbi cœnabant cœnaculũ vocitabãt vt etiã nunc Lanuuij apud ædẽ Iunonis & in cætero latio ac phalerijs & cordubæ dicũtur. postea q̃ in superiore parte cœnitare cœperunt superioris domus vniuersa cœnicula dicta. posteaq̃ vbi cœnabant plura facere cœperũt vt in castris ab hyeme hybetna hybernũ domus vocarũt contraria Ligonẽ Portius designat cũ de Ennio scribens dicit eum colluisse Tutilinæ loca. Seqtur porta Neuia ꝙ in nemoribus neuijs & enim loca vbi ea sic dicta colui. Deinde porta Rauduscula q̃ ærata fuit. æs Raudus dictum ex eo in veteribus: in mancupijs scriptum Rauduiculo librã ferito Lauernalis ab ara lauernę quo ibi ara eius: preterea intra muros video portas dici in palatio. Mutionis a mugitu quod ea pecus in bucitatum antiquũ oppidũ exigebãt. alteram Romanulã quæ est dicta a Roma quæ habet gradus in noualia ad volupię sacellũ. Tertia est ianualis dicta ab iano & indo & ibi positũ Iani signum & ius institutũ a Põpilio: vt scribit in annalibus Piso vt sit operta semp: nisi cum bellum sit; nusq̃ traditum est memoriæ Pompilio rege fuisse apertã: & post Manlio consule bello carthaginensi primo confecto. & ęodem anno apertã sub lectulis origines quas aduerti hæc. Lectica quod legebant vnde iam facerent stramenta atq; herbam vt etiã nũc fit in castris. Lecticas ne essent in terris sublimis in his ponebant: nisi ab eo quod gręci antiqui dicebãt lectrum: lectũ potius q̃ lecticam inuoluebant. quod fere stramenta erant e segete. Segestria appellãt vt etiam nũc in castris nisi a gręcis στεγαστρον: nam vbi lectus mortui fertur dicebant feretrũ nostri: græci feretron. Posteaq̃ transierũt ad culcitras quod in ea sagus aut tomẽtum aliunde q̃ calcabant: ab inculcando culcitra dicta: ac quicquid insternebant a sternendo Stragulum appellabãt Puluinar vel a pulmis vel a pellulis declinarunt: quibus operiebant opertmẽta & pallia opercula dixerũt. In his multa peregrina vt Sagum Rheno galli quid Gaunacũma eius sagũ & amphimallon gręca cõtra Latinum Tore vel quod ante torum: & Torus a toruo q̃ his in prõptu ab hac similitudine toruinus mulieris capite ornatus. Quia simplici scansione scandebant in lectũ nõ altum. Scabellum in altiorẽ scãnum: duplicata scansio gradus dicitur. qd geritur in inferiore supiorem græca sunt peristromata & peripetasmata; sic aliquid item cõuiuij causa. Ibi multa pecuniæ signata vocabula sunt æris & argenti. hæc As ab ære. Dupondius a duobus ponderibus q̃ vnũ pondus. Assipondium dicebatur. Id ideo ꝙ as erat libra pondus deinde ab numero reliquum dictum vsq; ad cẽtussis. vt as singulari numero ab trib⁹ assibus Trissis. & sic propotrione vsq; ad nonussis in denario numero hoc mutat quod primũ est ab decem assibus Decussis. Secundũ a duobus decussibus Bicessis quod dici solum a duobus bicessis reliqua conueniunt quod est vt tricessis proportione vsq; ad centussis: quo maius æris vocabulum non est. Nam ducenti in proportione quę dicuntur non magis asse q̃ denarij. alię ve tes significãtur. Aeris minima pars. Sextula quod sexta pars vncię. Semũcia ꝙ dimidia pars vnciæ. se valet dimidium vt in selibra & semodio. Vncia ab vno. Sextans ab eo quod sexta pars assis: sicut. Quadrans ꝙ quarta & Triẽs tertia pars Semis quod semis id est dimidium assis vt supradictum est. Septunx a septem & vncia conclusum reliqua obscuriora quod a diminutiõe & ea quæ diminuũtur ita sunt: vt extremas syllabas habeãt vta decem vna dẽpta vncia Deunx. Dextans dempto sex tante. Dodrans dempto quadrãte. Bes vt olim des dempto triente in argẽto nummi id a siculis. Denarij ꝙ denos æris valebant. Quinarij ꝙ quinos. Sestertius ꝙ semis tertius. Dupondiũ eñ & semis antiquus sesterti⁹ est & veteris consuetudinis; vt retro ære dicerẽt: ita vt semis tertius quartus semis pronunciarent ab semis tertius dictus. Nummi denarij. Decuma Libella quod horam pondo as valebat & erat ex argẽto parua. Sẽbella q̃ sit libellæ dimidium q̃ semis assis. Terũcius de tribus vncijs quod libelle valet quarta pars: sic quadrans assis eadẽ pecunia vocabulum mutat. Nam potest itẽ dici dos. Arrabo: merces corollarium. Dos si nuptiarum causa data hæc gæce dotine. ita enim hoc siculi ab eodẽ donũ. Nam gręce vt ipse donion: & vt alij doma. & vt attici dostn. Arrabo sic dicta: vt reliquũ reddatur hoc verbum a græco αρραβων. Reliquum quod ex eo quod debitum reliquum. Damnum a dẽ

Cauum ædiũ.
Testudo.
Impluuium.
Compluuiũ.
Tuscanium.
Atrium cella.
Penaria cella
Cubiculum.
Cœnaculum.
Lanuuij.
Hyberna
Ligio.
Neuia por.
Rauduscula
porta.
Raudus
lauernalis.p.
Mutionis.p.
Rõanula.p.
Ianualis.p.
Lectica.
Segestria
Culcitra.
Stragulum
Puluinar
Opermentũ
Operculum
Sagum
Gaunacũma
Toretorus
Toruinus
Scabellum
Scamnum.
Gradus As.
Dupondius
Assipondium
Trissis
Decussis
Bicessis
Sextula.
Semuncia
Vncia.
Sextans.
Quadrans.
Triens
Semis
Septunx
Deunx.
Dextans
Dodrãs Bes.
Denarius
Quinarius.
Sestertius

ptione cum minus re factum q̃ quanti constat. Lucrum a luendo si amplius q̃ vt exolueret quãti Nummus
esset cœptũ. Detrimentũ a detritu. q̄ ea quæ trita minoris precij. ab eadem mente Intertrimentũ Libella.
ab eo q̄ duo quæ inter se trita & deminuta. a quo etiam intrigo dictam. Mulcta a pecunia quæ Sembella
a magistratu dicta vt exigi possit ob peccatũ qđ singule dicuntur appellatæ esse mulctas: quod Teruntiꝰ dos.
olim vinũ dicebant mulctæ. Itaq̄ cũ doliũ aut Culleõ vinõ addũt Rustici prima vrna addita di Mulcta
cũt etiã nunc. Pœna a pœniẽdo. aut quod peccatũ sequitur precium quod æstimationis emptio Pœna
nisue causa constituitur dictum a peritis quod solum hi possunt facere recte id siqđ datum pro
opera aut opere. Merces a merẽdo quod manu factũ erat & datũ p̄ eo. Manuprecium a manibꝰ Merces
& precio. Corollariũ si additũ preter q̃ quod debitũ eius vocabulum fictum a corollis quod hæ: Manupcium.
cũ placuerant actores: in scæna. dari solitæ. Preda est ab hostibus capta quod manu parta vt pa Corollarium.
rida præda. Premiũ a præda. quod ob recte quid factum cõcessum: si datur quod reddatur Mu. Prœda
tuũ: qđ Siculi meton ita scribit Sophroon meton anthymo: & munus quod mutuo aĩo qui sunt Præmium
dant officij causa. Alterum munus muniẽdi causa imperatũ: a quo etiam municeps q vna munꝰ Præmium
fungi debẽt dicti. Si hĩa ea pecunia quæ in iudiciũ venit in litibus. Sacramentũ a sacra qs petebar Mutuum
& qui inficiebatur de alijs rebus vtriq̄ quingẽtos æris ad pontẽ deponebãt. De alijs rebus itẽ cer Munus
to alio legitimo numero assum q iudicio vicerat suum sacramentũ a sacro auferebat: victi ad æra Municeps
riõ redibãt. Tributũ dictũ a tribubus q̄ ea pecunia quæ a populo imp̄ata erat: tributi a singulis p̄ Sacramentũ
portione census exigebatur ab ea quæ assignata erat Attributum dictum: ab eo quoq̄ quibꝰ attri Tributum
buta erat pecunia vt militi reddant. Tribuni Aerarij dicti id quod attributõ erat æs militare hoc Attributum
est quod ait Plautus. Cædit miles: æs petit: & hinc dicuntur Milites ærarij ab ęre qđ stipẽdia fa Tribunus
cerent: Hoc ipsum stipẽdium a stipe dictum: quod æs quoq̄ stipem dicebant. Nam quod asses Aerarius
libræ pondo erãt qui acceperãt maiorẽ numerõ nõ in arca ponebãt: sed in aliqua cella stipabãt: Id Milites ærarij
est cõponebãt quominus loci occuparet a stipando stipem dicere cœperũt. Stipa ab for Stipendium
tasse græco verbo id apparet quod vt alias tũ institutum etiã nunc dijs: cũ thesauris asses dãt. Sti Stipes.
pem dicunt. & qui pecuniã alligat stipulari & restipulari. Milites stipẽdij ideo. q̄ eam stipem pen Stipulor
debant ab eo. Ennius scribit Pœni stipẽdia pendũt ab eodem ære in pẽdẽdo. Dispẽsator & in ta Restipulor
bulis scribimus. Expensum & prima pensio. & sic aut secũda aut quæ alia: & Dispẽdiõ iõ q̄ in dis Dispensator
pendendo solet minus fieri Compendiũ quod cũ compenditur vna fit a quo vsura quod in sor Expensum
te accedebat. Impendiũ appellatum. quæ cũ accederet ad sortẽ vsu Vsura dicta: vt sors quod su. Dispendium.
um fit sorte: per trutinã. solui solitũ. Vestigiũ etiã nunc manet in æde Saturni quod ea iam nunc Cõpendium
& propter pensuram trutinam habet positam: ab ære Aerariũ appellatũ. Ad vocabula quæ pti Impendium
nere sumus tati ea, quæ & loca. & ea, quæ in locis sunt satis arbitror dicta quod neq̄ parũ multa Vsura
sunt apta neq̄ si amplius velimus volumen patietur. Quare in p̄ximo vt in primo libro dixi qđ Aerarium
sequitur de temporibus dicam.

¶ Marci Terentij Varronis de lingua latina liber secũdus incipit.

ORigines verborum quę sunt locorũ & ea quę in his in priore libro scripsi. in hoc
dicã de vocabulis tẽporũ & earũ rerũ: quæ in agẽdo fiũt: aut dicunt cũ tpe aliquo:
vt sedet: ambulat: loquit. Atq̄ siqua erũt ex diuerso genere adiũcta: potꝰ cogna
tioni verborũ: q̃ auditori calumnianti geremus morẽ. Huius rei auctor satis mihi
Chrysippus aut Antipater: aut illi in quibꝰ & si non tantũ acuminis aut plus lite
rarõ in quo ẽ Aristophanes & Apollodorꝰ: q oẽs verba ex verbis ita declinari scri
bũt: vt verba literas alia assumãt: alia mittant: alia cõmutẽt: vt fit in turdo & turdario turdelitio:
Sic declinãtes græci nr̃a noĩa dicõt. Lucienum lutienõ & Quintũ quinton. & Aristarchõ illi: noa
Aristarchun & Diona dionẽ: sicut mq̃ consuetudo nostra multa declinauit: vt ab solu soliũ. ab li
bero libera. ab laribus lares: quæ obruta vetustate eruere conabor. Dicemus primo de tẽporibus:
q̃ quæ per ea fiũt. Sed ita vt ante de natura eorũ. ea enim dux fuit vocabula imponẽda hoĩ. Tẽpꝰ Tempus
esse dicũt iuretu alliũ mundi & motus. Id diuisum in partis aliquot: maxime ab solis & lunę cursu Tẽpestiua
Itaq̄ ab eorũ tenore temperato Tempus dictum: vnde tempestiua. & a motore eorũ: qui toto cæ Dies
lo coniunctus mundus: deo: Motus casu venit quo tẽpus id ab hoc deo Dies appellatur: Meridi Meridies
es ab eo: q̄ mediꝰ dies. D. antiqui non. R. in hoc loco dicebant vt præneste incisum in solario: qđ
Cornelꝰ in Basilica Emilia & Fuluia inumbrauit. Diei principiũ Mane quod tũ manat dies ab Mane
oriente: nisi potius quod bonõ antiqui dicebant Manũ: ad cuius modi religionem græci quoq̄

# De lingua latina.

cũ lumẽ afferr solent dicere. φωσάγαθον Suprema summũ dictũ a supremo. hoc tẽpus. xij. tabulæ dicũt occasum esse solis: sed postea lex prætoria. id quoq; tempus iubet esse supremũ: quo pĩor in comitio supremam pnũciauit populo. Secũdũ hoc dicitur Crepusculũ a crepo: id vocabulũ sumpserũt a Sabinis. vnde venẽt Crepusci nominati Amiterno qui eo tẽpore erant nati: vt Lucij prima luce in creatione. Crepusculum significat dubium. ab eo res dubiæ dictæ Creperæ: quod crepusculũ dies etiam nunc sit an iam nox multis dubium. Nox quo vt Catullus ait: omnia nisi interuẽiat sol pruina obriguerit ꝙ nocet Nox: nisi quod græce νύξ. Nox cũ stella prima exorta: græci vocãt Hesperon. nostri Vesperuginem: vt Plaut⁹: Neq; vesperugo: neq; Vergiliæ occidũt. Id temp⁹ dictum a græcis Hespera. latine Vesper: vt ante solem ortum: quod eadẽ stella vocabatur Iubar ꝙ iubata. Pacuui⁹ dicit Pastor exorto iubare noctis decurso itinere: Ennius Aiax lumẽ iubarne in cęlo cerno. Inter Vesperuginẽ & iubar dicta nox intempesta: vt in Bruto Cassij quod dicebat. Lucretia nocte intempesta nostram deuenit domũ. Intempestam Aeli⁹ dicebat cũ tẽpus agendi est nullum: quod alij Concubium appellarunt: quod fere oẽs tunc cubarẽt. Alij ab eo quod silerẽt. Silentiũ noctis: quod idẽ Plautus tẽpus Cõticiniũ. Scribit eñi: videbim⁹ factũ volo. redito conticinio. Alter motus solis est. Alter cæli quod mouetur a bruma ad Solstitium. dicta Bruma qđ breuissimus tũc dies est. Solstitiũ ꝙ sol eo die sistere videtur: aut qđ sol ad nos versum proximum est solstitium. Cum venit in medium spatium: inter Brumaz & Solstitium quod dies æquus sit ac nox Aequinoctium dictũ. Tempus a bruma ad brumã: dũ sol redit vocaĩ Annus ꝙ vt paruuli circuli Annuli. sic magni dicebanĩ Circites anni vnde annus huius temporis pars prima hyems: quod tum multi imbres. hic Hybernacula: Hybernum: vel qđ tuz anima quæ flatum omniuz apparet ab hyatu hyems. Tempus secundũ Ver: ꝙ tũ virere incipiũt virgulta ac vertere se tẽpus anni nisi ꝙ Iones dicunt ver. Tertiũ ab æstu æstas. Hinc Aestiu⁹ nisi forte a græco αἴθεσθαι. Quartũ Autumnus ab sole. Sicut mẽsis a lunæ motu dictus dum ab sole profecta rursus redit ad eum luna: quod grece olim dicta. Mene. vnde illorũ Menes ab eo nostri a mẽsibus Intermenstris dictus quod putabãt inter priores mẽses senescẽtis extremũ diem & nouam lunam esse diem: quẽ diligẽtius attici Meneceneã appellatũ: ab eo ꝙ ea die potest videri extrema & prima luna. Lustrũ nominatũ tẽpus quiquẽnale a luendo: idest soluẽdo: qđ quito quoq; anno: vectigalia: & vltro tributa per cẽsores persoluebanĩ. Sæculũ spatiũ annorũ cẽtũ vocarũt: dictũ a sene: ꝙ longissimũ spatiũ senescendorũ hominũ id putarũt. Aeuũ ab ætate omniũ annoiũ. hinc Aeuiternũ quod factũ est æternum. id ait Chrysipp⁹ esse αἰών ab eo Plautus nõ oĩs ætas ad perdiscendũ est satis: hinc poetæ æterna templa cœli. A naturali discrimine ciuilia vocabula dies accesserunt. dicam prius qui deorum causa: tum qui hominũ sint istituti. Dies Agonales: p quos rex in regia arietem imolat dicti an agone eo: ꝙ interrogatur a principe ciuitatis & princeps gregis immolatur. Carmentalia nominanĩ: ꝙ sacrarum & feriæ cormentis. Lupercalia dicta qđ in Lupercali Luperci sacra faciunt. Rex cũ ferias menstruas Nonis Februarijs dicit hũc diẽ februatũ appellat: Februũ Sabini purgamẽtũ & id in sacris nostris verbũ: nã & lupercalia Februario vti antiquitatũ libris demonstraui. Quirinalia a Quirino ꝙ huic deo feriẽ & eorũ hominũ: q fornacalib⁹ suis non fuerũt feriati. Feralia ab inferis & ferẽdo: ꝙ ferunt tũ epulas ad sepulchrũ: quib⁹ ius sibi parentare. Terminalia: quod is dies anni extremus constitutus. Duodecimus eniz mensis fuerit Februarius. & cum intercalatur inferiores qnq; dies duodecimo demuntur mense. Equiria ab equorum cursu. eo enim die currunt in campo Martio. Liberalia dicta quod per totum oppiduz eo die sedent sacerdotes Liberian⁹ hedera coronatæ cũ Libis & foculo pro emptore sacrificãtes. In libris Saliorum quorũ cognomen Agonensiuz forsitan hic dies ideo appellaĩ potius Agonia. Quinquatrus hic dies vnus ab nominis errore obseruatur: p inde vt sint quinq; dict⁹: vt ab Tusculanis. Post diem sextũ Idus similiter vocatur. Sexatrus. & post diẽ septimũ septimatrus. sic hic quod erat post diem quintũ: quiquatrus. Tabulustrũ appellaĩ: quod eo die in atrio sutorio sacrorũ tubę lustrãĩ. Megalesia dicta a græcis ꝙ ex libris Sibyllinis accersita ab Actalo rege Pergamũ ppe murũ Megalesion in tẽplum eius deæ vnde aduecta Romã. Fordicidia a fordis bubus. Bos forda quæ fert in ventre. ꝙ ea die publice immolãtur boues pregnantes in curijs. Cõplures a fordis cedẽdis fordicidia dicta. a Palilia dicta a Pale quod & feriæ ei deæ fiũt. vt Cerealia a Cerere. Vinalia a vino. Hic dies Iouis nõ Veneris. huius rei cura nõ leuis in Latio. nã aliquot locis vindemię primũ a sacerdotibus publice fiebant. Romæ etiam nunc. nã Flamen dialis auspicaĩ vindemias:

Suprema
Crepusculum
Crepusci.
Crepera
Nox
Vesperugo
Hesperos.
Hespera
Vesper.
Iubar.
Intempesta
Concubium
Silentium noctis.
Cõticinium
Bruma.
Solstitium
Aequnoctium
Annus.
Circites.
Hyems.
Hibernaculuz
Hybernum
Ver
Aestas.
Aestiuus
Autumnus.
Mene
Intermẽstris.
Menecenea.
Lustrum.
Sæculũ Aeuũ
Aeuiternum
dies agonales
Carmetalia
Lupercalia
Dies februat⁹.
Fabrum
Quirinalia.
Feralia.
Terminalia.
Equiria
Liberalia
Agonia.
Quinquatrus
Sexatrus
Septimatrus.
Tabulustrum
Megalesia
Fordicidia
Forda bos

et vt iussit vinũ legere agnã Ioui facit. inter cuius extra cæsa & ꝓiecta flamen ꝓrius vinũ legit In
Tusculanis sacris est scriptũ vinũ nouũ ne vehatur in vrbem anteq̃ vinalia calcnt. Rubigalia di-
cta ab Rubigo secundũ segetes: huic deo sacrificat ne rubigo occupet segetes. Dies Vestales: vt
virgines Vestales Vestæ sacrificẽt. Quanquatrijs Minusculæ dictę iunię Idus ab similitudine
maiorũ ꝙ tibicines tũ feriati per vrbẽ vagantur & cõueniũt ad ædẽ mineruæ. Dies fortis fortunę
appellatus ab Seruio Tullo rege ꝙ is fanũ fortis fortunę secundũ Tyberim extra vrbẽ Romã
dedicauit. Iunio mẽse Dies Polifugia videtur nominatus: ꝙ eo die repente tumultu fugerit po-
pulus nõ multo. n. post hic dies q̃ decessus gallorũ ex vrbe & qui tũ sub vrbe populi vt Ficuleates
ac Fideãtes & finitimi alij cõtra nos cõiurauerũt. aliquot huius diei vestigia fugę in sacris appa-
rẽt: de quibus rebus antiquitatum libri plura referunt. Nonæ caprotinæ ꝙ eo die in latio Iuno-
ni Caprotinæ mulieres sacrificant & sub caprifico faciũt & e caprifico adhibent virgam Ob hoc
toga pretexta data eis apollinaribus ludis ducũt populũ. Neptunalia a Neptuno. eius enim die
ferię. Furnalia. Furinæ qd̃ eidę ferię publicæ dies is cuius deæ hunos apud antiquos. nam ei
sacra instituta annua & flamẽ attributus. nunc vix nomen nutum paucis. Portũnalia dicta a Pot
tũno: cui eo die ædes in portu Tyberino facta: & feriæ institutæ. Vinalia rustica dicũtur ante diem
xij. calẽdas septẽbris: qd̃ tum Veneri dedicata ædes & orti eiꝰ tutelæ ad significantur ac tum sunt
feriati olitores. Consualia dicta a Conso quod tum ferię publicę ei deæ & in circo ad aram eiꝰ ab
sacerdotibus fiunt ludi illi quibus virgines sabinę raptæ. Vulcanaria a Vulcano quod ei tum fe-
rię: & qd̃ eo die pupulus pro se in ignẽ animalia mittit. Opecõsiua dies ab dea opecõsiua: cuiꝰ in
regia sacrarium: quod ideo actum vt eo preter virgines vestales & sacerdotem publicũ introeat
nemo. Is cum eat Suffibulum haud habeat: scriptũ id dicit: vt æ suffiendo subligaculum. Vortũ-
nalia a Vortũno: cuius feriæ tum octobri mense. Meditrinalia dies dictus a medẽdo. quod vt ait
Flaccus flamen Martialis dicebat hoc die solitum vinum nouũ & vetus libari & degustari medi
camẽti causa: quod facere solent etiam nunc multi cũ dicant nuuum vetus vinũ bibo. nono vete
ri vino morbo medeor. Eontanalia a fonte ꝙ is dies feriæ eius ab eo tum in fontes coronas iaci-
unt: & puteos coronant Armilustrium ab eo ꝙ in armilustrio armati sacra faciunt nisi lucꝰ potiꝰ
dictus ab his: sed ꝙ de his prius. id abluendo: aut lustro idem ꝙ circũibant ludentes ancilibꝰ ar-
mati. Saturnalia dicta ab Saturno: quia deo die feriæ eiꝰ: vt post diẽ tertiũ. Opalia opis. Angerña
lia ab Angerona cui sacrificiũ fit in curia acculeia: & cuius ferię publicę Laurẽtinę is dies quẽ diẽ
quidẽ in scribendo Laurẽtalia appellãt ab Acca laurentia nominatus cui sacerdotes nostri publi
ce parẽt ante sexto die qui acca dicit. diem Tarentũ Accas Tarentinas hoc sacrificium fit in vela
bro qua in nouam viam exitur vt aiunt quidam ad sepulchrum Accę: vt quod ibi prope faciunt
dijs manibꝰ seruilibus sacerdotes: qui vterq; locus extra vrbẽ antiquã fuit nõ lõge a porta roma
nula de qua in priori libro dixi. Dies septimontiũ noiatus ab his septẽ montibus in quis sita vrbs
est ferię non populi. sed montanorum modo: vt Paganalibꝰ qui sũt alicuius pagi. De statutis die
bus dixi: nunc de annalibus non de statutis dicam. Cõpitalia dies attributus laribus: vt alibi: iõ
vbi vię competunt tũ in cõpitis sacrificatur: quotãnis is dies cõcipitur. Similiter latinę ferię dies
conceptiuus dictus a latinis populis quibus ex albano mõte ex sacris carmẽ petere fui ius cum
Romanis. a quibus latinis Latinę dictę Sementinę ferię dies is qui a pontificibus dictus appella
tus a semente ꝙ sationis causa suscepte. Paganicę eiusdẽ agriculturę causa susceptę vt haberẽt
in agris oẽs pagus: vnde paganicę dictę sunt. Pręterea ferię cõceptiuę quę nõ sunt annales: vt hę
quę dicuntur sine proprio vocabulo aut cũ perspicuo: vt Nouendialis. De his diebus nũc iã qui
hoim causa constituti videamus. Primi dies mensiũ nominati Calendę ab eo ꝙ his diebus calen
tur eius menses. Nonę a põtificibus. Quintanę an se timanę sint futurę in capitolio in curia ca-
labra sic dictę quinq; Calo Iuno Couella. Septẽ dictę: Calo Iuno Couella Nunę appellatę: aut ꝙ
ante diem nonũ idus semper aut ꝙ vt nuuus annus Calendę ianuarę ab nouo sole appellatę: no
nus mensis noua luna nonis. eodẽ die eñi in vrbem ab agris ad regem cõueniebat populus. Ha-
rum rerum vestigia apparent in sacris nonalibus in arce quod tũc ferias primas mẽstruas quę fu
turę sint eo mense rex prędicit populo. Idus ab eo ꝙ tuscı Itus vel potiꝰ qd̃ sabini. Idus dicunt
dies postridie Kalẽdas: nonas. Idus appellati atri: quod per eos dies noui inciperẽt. Dies fasti per
quos pretoribus omnia verba sine piaculo licet fari. Comitiales dicti ꝙ tum vt esset populꝰ: cõsti
tutum est ad suffragium ferendum: nisi si quę ferię cõceptę essent propter quas non liceret: vt Cõ
pitalia & latinę. cõtrarij horum vocãtur dies nefasti. per quos dies nefas fari pretorem. Do dico

Palilia
Cerealia
Vinalia
Rubigalia
Vestalia
Minusculæ
Dies fortis
Polifugia
Caprutinæ
nonæ
Neptũnalia
Furinalia
Portũnalia
Vinalia rustica
Consualia
Vulcanalia
Opeconsiua
Suffibulum
Vortũnalia
Meditrinalia
Fontanalia
Armilustrium.
Saturnalia
Opalia
Angenualia
Laurentinę fe-
riæ.
Atra dies
Tarentus dies
Septimõtium
dies
Paganalia.
Compitalia
Latinę ferię
Conceptiuus
dies
Semẽtinę fe-
riæ.
Paganicę
Calendę
Quintanę
Septimanę
Nonę.
Idus
Atri dies
Fasti dies
Comitiales
dies
Nefasti dies
Do

addico. Itaq; non potest agi: necesse est aliquo vti verbo cũ lege quid peragitur quod si tum im-prodẽs id verbũ emisit ad quẽ manumisit: ille nihilominus est liber: sed vitio: vt magistrat⁹ ꝑtor qui cõ factus est: si imprudẽs fecit piaculari hostia facta piatur si prudẽs dixit. Quintus. Mutius ambigebat cum expiari: vt impium oon posse. Intercisi dies sunt ꝑ quos mane & vesperi est nefas medio tẽpore inter hostiã cæsam & exta projecta fas a quo quod faustuз intercedit intercisi: aut quod intercisum nefas. Dies qui vocatur sic quando rex comitiauit fassis dictus ab eo: qd eo die rex sacrificulus dicat ad comitiũ: ad quod tẽpus est nefas ab eo fas. Itaq; post id tẽpus lege actuз sæpe Dies qui vocatur qoando stercus delatum fas a beo appellatus qđ eo die ex ęde vestæ ster-cus euertitur: & ꝑ capitoliũ cliuũ in locũ deterř certum. Alliensis dies ab allia fluuio dictus nã ibi exercitu nostro fugato galli obsederunt Romã Quod ad singulorum dierũ vocabula ꝑtineat di-xi. Mẽsium nomina sunt aperta fere. si a martio vt antiqui instituerunt oumeres. Nam primus a Marte. Secundus vt fuluius scribit & Iunius Graccus a Venere ꝙ ea sit Aphrodite Cuius nomẽ ego antiquis litteris ꝙ nuſq̃ inueni magis puto dictũ: ꝙ Ver omnia aperit Aprilẽ. Ternus a ma-toribus Maius. Quartus a iunioribus Iunius De hinc quintus quintilis: & sic deinceps vſq; ad Decembrem a numero. ad hos: qui additi. prior a principe deo Iano ianuarius appellat⁹. Poste-rior. vt idẽ dicunt scriptorea ab dijs inferis Fabruarijs appellatus: ꝙ tõ his parentẽt. Ego magis arbitror Februarium a die febeuato ꝙ tũ februatur populus idest Lupcis nudis lustratur antiquũ oppidõ palatinõ gregibus humaois cictum. Quod ad tẽporum vocabula latina attinet hacten⁹ sit satis dictum: nunc ꝙ ad eas res attinet quę in tpe aliquo fieri animaduerterentur dicam: vt hęc sunt. Legisti. Currens. Ludens. De quis duo. prędicere volo quanta sit multitudo eorum & quę sint obscuriora q̃ alia: Cum verborum declinantium genera sunt quattuor. Vnõ quod tempora adsignificat neq; habet casus: vt lego leges. Alterum quod casua habet neq; tẽpora adsignificat: vt a lego lectio & lector. Tertiom quod habet vtrõq;: & tẽpora. & casus vt a lego legẽs lectura Quartum qđ neutrũ habet. vt ab lego lecte lectissime. Horũ verborũ si primi genia sunt admitta vt Cosconius scribit. Ex eorũ declinationibus verborum. discrimina qoingẽta milia esse possit Ideo quia singulis verbis primigenij circiter qoingẽtæ species declinationibus fiunt. Primigenia dicuntur verba: vt lego Scribo Sto Sedeo & cætera quę oõ sunt ab aliquo verbo sed suas habẽt radices. contra verba declinata sunt quæ ab aliquo oriũtur: vt a lego legis legit legam. & sic itidẽ hinc permulta. Quarę siquis primogeniorum verborum origines ostẽderit: si ea mille sunt quin gentuз milium simplicium verborum causas speruit vnas. In oullius tamen qui ab his reliqua orta ostendent satis dixerit de origine verborum cum vñ nate sint innumerabilia. principio erũt pauca. Quę inde oata sint innumerabilia. A quibus ijsdem principijs antepositis pręoerbijs pau cis immanis verborum acced it numerus ꝙ pręuerbijs additis. atq; commotatis aliud atq; aliũ sit: vt enim cessit atq; recessit sic accessit & abscessit. Itẽ incessit & excessit: sic successit & decessit & cõ cessit: & processit. Quod si hęc decẽ solum pręuerbijs essent: quooiam ab voo verbo declinationũ qoingenta discrimina fierent his decẽplicatis coojuncto pręuerbio ex voo quinq; milia numero efficerent ex mille quinquagies centum milia discrimina fieri possunt. Democritus secutus ꝙ itẽ alij qui infinita principta dixerunt quæ vnde sint non dicunt sed coiusmodi sint: faciunt tñ ma-gnum quę ex his constant in mundo ostẽdunt. Quare si etymologos principia verborum postu let mille. de quibus ratio ab se non poscatur & reliqua ostendat qd nõ postulat: tamen immanem verborum expediat numerũ. De multitudine qñ qood satis esset admonui de obscuritate pauca dicã, verborũ quę tpa consignificant. ideo locus difficillimos est etyma ꝙ neq; his fere societas cũ gręca lingua neq; vernacula ea quorum in partu memoria affuerit nostra de quibus vt dixi quę poterimus. Incipiam hinc Primũ qđ dicitur. Ago actio ab agitatu facta. Hinc dicimus agit gestũ Tragœdus. & agitantur quadrigę. Hinc agitur pecus Pastuз quia vix agi põt: Hinc Angiportũ qua nihil posset agi. Hinc Angulus quod in eo locus angustissimus cuius loci is angulus. Actio num trium primus agitatus mẽtis qd primnm ea quę sumus acturi cogitare debem⁹ deinde tuз dicere ac facere. de his tribus minime putat vulgus eẽ actio oẽ cogitationem. Tertiom in quo qđ facinus id maximũ. sed & cum hos agitamus: quid & rem agitamos iu mẽtem agimoa & cũ pro nunciamus agimus. Itaq; ab eo Orator dř agere causam. Et Augures agere aogurum dř cum in ea plura dicant q̃ faciãt. Cogitare a cogendo dictum mens plura in vnum cogit vnde eligere possit. sic e lacte coacto Caseus nominatus. Sic ex hominibus Concio dicta. Sic Coemptio. Sic compitũ nominatum: A cogitatione Cõcilium vnde, Cõsilium ꝙ vt vestimentum apđ fullones

Dico
Addico
Intercisi dies
Dies quando rex comitia-uit fassis
Dies qñ ster-cus delatum.
Alliẽsis dies.
Martius
Aprilis
Maius
Iunius
Quintilis
Ianuarius
Februarius
De origie verbotũ & eoruз primigenijs ac declinatio-nibus hoc est quę primiti-ua sint & quæ deriuatiua
Ago
angipotus
Angulus
Actiones tres
Agere causaз
Augurium
Age cogito.
Caseus con-scio.
Coemptio
Compitum
Concilium
Consilium
Reminisci
Cõminisci
Memini
Amens
Metuo
Trẽo cuto
Cura
Curiosus
Reuoco
Curia
Curio volo.
Libere libido
Libidinosus
Libitina ven⁹
Metuo
Formido.

est cogitur cõsiliari dicitur. Sic Reminisci cũ ea quę tenuit mẽs ac memoria cogitando repetunt. Hinc etiã Cõminisci dictũ a con & mente. cũ finguntur in mẽte quę non sunt: & ab hoc illud qd di. citur Reminiscor cũ Cõmentũ pronũciatur. Ab eadẽ mente. Meminisse dictũ: & Amẽs qd a mẽ te sua descendit. Hinc ẽt metuo mentẽ quodammodo nutã: moueo: vel Metuisti amouisti sic q frigidus timor est. Tremuisti idest timuisti. Tremo dictũ a similitudine vocis quæ tũc cũ valde ti metur apparet Cũ etiã in corpe pili vt Arista in spica Hordea horrent. Curare a cura dictum. Cu ra qd cor vrat. Curiosus qui hoc præter modũ vtitur. Reuocare rursus in cor vocare. Curia vbi senatus tẽp. curat illa & etiã Curia dr vbi cura sacrorũ publica: ab his Curiones. Volo a volũtate dictũ & a volatu qd aĩus ita est. vt puncto tẽporis peruolet quo vult. Libere a labẽdo dictũ quod lubrica mens ac plabitur vt dicebant olim a libendo libido Libidinosus ac venus Libentia & libi tina: sic alia Metuere a quodã motu animi cũ id quod malũ casurũ putat refugit mẽs cũ vehemẽ tius in mouendo vt ab se abeat foras fertur. Formido cũ pauet ab eo Pauor. Meminisse a memo ria cũ id quod remansit in mẽte in id qd rursus mouetur quæ a mouẽdo vt Manimoria pòt esse dicta. Itaq; Salij qui cãtant Mamuriã veterẽ significant memoriã Monere ab eadẽ quod is qui monet proinde sit ac memoria. sic Monimẽta quę in sepulchris. Et ideo secundũ viã: quo preter eũtis admoneãt & se fuisse & illos esse mortales ab eo cætera quę scripta ac facta memorię cã Mo numẽta dicta. Mœrere a marcere qd mœrore corpus marcescere dr. hinc etiã Macri dicti. Lęta ri ab eo qd latius gaudiũ propter magni boni opinionem diffusũ. Itaq; Terẽtius ait Gaudia sua si oẽs hoies conferãt vnum in locũ tamẽ mea superet lætitia. Sic cũ se habent lęta. Narro cum al terũ facio narrũ: a quo Narratio per quã cognoscimus rẽ gestam quę pars agẽdi est adiacẽdo. Ac sunt. aut coniuncta cũ tpibus: aut ab hijs earũ hoc gen⁹ videtur. Fatur is qui primũ homo signi ficabilẽ ore emittit vocẽ: ab eo anteq̃ ita faciunt. Pueri dñr infantes cũ id faciunt iam fari. Cũ hoc vocabulorum similitudine vocis pueri ac Fatuus fari id dictũ. Ab hoc tempore quod tũ pue ris constituant parce fando. dictũ Fatũ & res fatales. Ad hæc eandẽ vocẽ qui facile fantur Facũdi dicti: qui futura prædiuinãdo solent fari Fatidici dicti. Idem Vaticinari quod vesana mente faci unt. Sed de hoc postea erit vsurpandũ cum de poetis dicemus. Hinc Fasti dies quibus certa ver ba legitima sine piaculo ptorib⁹ lȝ fari ab hoc Nefasti quib⁹ dieb⁹ ea fari ius nõ ẽ. & si fati sunt Pia culũ faciũt. Hinc effata dñr qd augures finẽ auspiciorũ cœlestiũ extra vrbẽ agris sũt effati. hinc ef fati tẽpla dicunt: ab augurib⁹ affantur qui in his fines sunt: hinc Fana noiata q põtifices in sacrãdo fati sint finẽ. hinc Profanũ ẽ qd añ fanũ. i. cõiunctũ fano Hic Prufanũ qd in sacrariũ pollutũ. Atq; inde Herculi Decuma data ab eo est quod sacrificio quodã fanat. i. vt fani lege sint. Id dicit Pollu tum quod a putriciendo est fictum. Cũ enim ex mercibus libamẽta proiecta sunt Herculi in araȝ tum pollutũ est vt cũ. Profanum dicit idest proinde vt sit fani factum. Itaq; vbi olim fano consu mebatur omne quod pfanũ erat vt etiã fit. qd populus Roman⁹ vrbis quotãnis faciat cum Her culi immolat publice iuuencã. ab eodẽ verbo Fari fabulæ: vt tragœdiæ & comœdię dicte. Hinc Fassi & Confessi q fati id quod ab his quęsitum. Hinc Professi hinc Fama & famosi. Ab eodẽ Fal li Falsum & Fallacia quę pptereã quod fando quẽ decipit: ac cõtra qua dixit facit. Itaq; siquis re fallit in hoc nõ pprio noie fallacia sed Translatio: vt a pede nostro Pea lecti ac pes Berę. hinc eti am Famiger Fabile & sic cõpositiua alia. Itẽ vt declinata multa in quo & Fatu⁹ & Fatuæ. Loq ab loco dictũ q qui primo dicit fari: & vocabula & reliqua verba dicit anteq̃ suo quisq; loco ea dice re potest. hunc Chrysippus negat loqui: sed vt loqui. Quare vt imago hois non sit homo sic in coruis Cornicibus pueris primitus incipientibus fari verba non essent verba: quod non loquebã tur. Igitur is loquitur qui suo loco quodq; verbum sciens ponit: & iste Proloquitur: cuȝ animo quod habuit extulit loquẽdo hinc etiã ampli⁹ dicunt. Eloquiũ ac reliqui fanis sabinis e cella Dei qui eloquũtur. hinc dict⁹ Loquax. qui nimiũ loqtur. hinc Eloquẽs q copiose loquitur. hic Collo quiũ cũ cõueniunt in vnũ locũ loquẽdi cã hinc Allocutũ mulieres ire aiunt cũ eunt ad aliquã lu cutũ cõsulẽdi cã. hinc quidã Loquelã dixerunt verbũ qd in loquẽdo efferimus. Cõcinni loq dictũ a cõcinne vbi inter se cõueniunt ptes & inter se cudãt aliod alij. Pronũciare dictũ & Nunciare p idẽ valet qd ante vt in hoc pludit. Ideo actores pnunciare dñr quid in Proscęnio pnunciãt poe ta cogitante. Quod maxime id tum dr proprie nouã fabulã cuȝ agunt. Nuncius est eñ ab his re bus nominatus qd a gręco verbo videri pòt declinatuȝ. Ab ea quidẽ græca voce Neapolis No napolis ab antiquis nostris vocitata: a quo etiã extremuȝ Nouissimum quoq; dici cœptũ. vulgo qd mea memoria vt Aelius gall⁹. Sic senes aliquot nimium nuuuȝ verbum qd esset vitabãt. Cu

Pauor
Memini
Mammoria
Moneo
Mamuria
Monimẽtum.
Monumẽtum
Mœreo
Macer
Lætor
Narro
Narratio
Fari
Infans
Fatum
Fatales res.
Facundus.
Fatidicus
Vaticinor
Effata
Affati templa
Fanũ profa num.
Profanatum
Pollutũ
Fabula
Fasses
Confessus
Professus
Fama famosus.
Falli.
Falsum
Fallacia.
Translatio.
Famiger.
Fabile
Fatus
Fatue loqui
Proloquor
Eloquium
Loquax
Eloquẽs
Colloquium
Allucutum ire
Loquela.
Concinne lo qui.
Pronunciare
Nunciare
Nuncius
Neapolis
Nouissimum.

ius origo vt a vetere Vetustus ac Veterrimus: Sic a nouo declinatũ. Nouissimum quod extremũ
Sic ab eadem origine Nouitas. Nouitius & Nouales in agro & sub nouis dicta pars in foro ędifi
ciorum: quod vocabulum eius per vetustũ vt nouę vtæ quæ via tãdiu vetus ab eo quoq; potest
dictum nominare ꝙ res nouæ in visum quomodo additæ erant quibus ea nouissent nomina po
nebant. Ab eo Nuncupare quod tunc ciuitate vota noua suscipiuntur. Nuncupare nominare va
lere apparet in legibus. vbi Nuncupatę pecunię sunt scriptæ. Item in choro in quo est ęnea quis
est qui meum nomen nuncupat. Item in medio. Quis tu es mulier quæ me insueto nũcupasti no
mine. Dico originẽ habet græcam qđ græci Δικάζω. hinc Ennius dico qui hunc dicare cupit. hic
Iudicare quod tunc ius dicatur. hinc Iudex quod iudicat accepta potestate idest quibusdam ver
dis dicendo finit. Sic enim ędis sacra a magistratu pontifice pręeunte dicẽdo dedicatur. hinc ab
dicando Iudicium. hinc illa indicit illũ. indixit funus. Prodixit diem. Addixit iudicium. hinc ap
pellatum. Dictum in minimo ac Dictiosus. hinc in manipulis castrensibus ducibus hic Dictata
in ludo hinc dictator magister populi quod is a consule debet dici. hinc antiqua illa Dicit̃ in imo
& Dicis causa & Addictus. Si dico quod sciens quod det quod ignorauit trado. hinc Doceo de
clinatum: vel ꝙ cum docemus dicimus: vel quod qui docentur inducantur in id quod docent.
Ab eo ꝙ scit ducere qui est Dux aut Ductor qui ita inducitur doceat. Ab docendo discere. Disci
plina discere litteris commutatis paucis. Ab eodem principio Documenta quæ exẽpla docendi
causa dicuntur. Disputatio & Cõputatio cũ pręepositione a putando quod valet purũ facere. Iõ
antiqui Purum putũ appellarunt Iõ Putator quod arbores putas facit: Ideo ratio putari dicitur
in qua summa sit pura: sic is sermo quo pura disponuntur verba ne sit confusus atq; vt diluceat
dicitur disputare. Quod dicitur disputare. Quod dicimus differit vt areas trãslatio ex agris fit:
Nam vt olitor Differit in areas sui cuiusq; generis res sic in oratione q facit Disertus. Sermo opi
nor est a serie vnde Serta & etiam in vestimento. Sartum quod comprehensum. Sermo enĩ nõ
potest in vno homine esse solo sed vbi ratio cum altero coniũcta sit. Conserere manum dicimus
cum hoste. sic ex iure manu consertum vocare. hinc Asserere manum in libertatẽ cõprehẽdim̃
sic augures dicũt. Si mihi auctor est verbi. nã manum assereret dicit Consortes: hinc ẽt ad qđ ipi
consortes. Sors hinc sortes quod in his iuncta tpa cũ hominibus ac rebus: ab his Sortilegi. ab
hoc pecunia quæ in fœnore sors est. Impediũ quod inter se iungat. Legere dictũ quod leguntur
ab oculis litteræ: ideo etiã Legati: ꝙ Publice mutantur legunt̃. Itẽ a legendo Leguli qui oleã aut
vuas legunt: hinc legumina in frugibus varijs: etiã Leges quæ lectæ & ad populum latę quas ob
seruet hinc Legitima & Collegę qui vna lecti & qui in eorũ locũ suppositi sublecti. Additi Alle
cti & Collecta q ex pluribus locis in vnũ lecta. Ab legendo Ligna quoq; ꝙ ea caduca legebãtur
in agro quibus in focũ vterẽtur: indidẽ ab legendo Legio & Diligẽs & Dilect⁹ Murmurat̃ dictũ
a similitudine sonit⁹ q murmurat ita leuiter loquit̃ ꝙ magis id sono facere q̃ vt intelligatur vide
atur. hinc etiã poetæ murmurantia litora. similiter Fremere Gemere Clamare Crepare ab vocis
similitudinę & sonitus dicta. hinc illa arma sonant. Fremor ont̃. hinc nihil me increpitãdo cõmo
ues. Vicina horũ quiritare iubilare Quiritare dicitur is qui quiritũ fidẽ clamãs iplorat. Quirites
a curiẽsibus. ab his cũ Tatio rege in societatẽ venerũt ciuitates vt Quiritare vrbanorũ: sic iubila
re rusticorũ. Itaq; hos imitatus Aprissius ait. Io. Baccho qs me iubilat vicinus tu⁹ antiquus: sic
Triumphare appellatũ: ꝙ cũ imperatore milites redeũtes clamitant ꝑ vrbẽ in capitoliũ eunti. Io
triũphæ id s Triambo gręco liberi pr̃is cognomẽto põt dictũ esse. Spõdere est dicere. Spõdeo a
spõte. Nam id valeat volũtate. Iõ Lucilius scribit de Cretea cũ ad se cubitum venerit sua volun
tate spõte ipsam suapte adductam vt tunicã & cætera reijceret: Eandem voluntatẽ. Terẽ. signi
cat cũ ait. Satius esse sua spõte recte facere q̃ alieno metu. Ab eadẽ sponte a qua dictũ spõdere de
cliuatũ Spõdet & Respõdet. Despõsor & Spõsa Itẽ sic alia. Spõdet eñ qui dicit a sua spõdere de
cliuatũ Spõdit & Respõdet. Despõsor & Spõsa Itẽ sic alia. Spõdet eñ qui dicit a sua sponte: spõ
deo spõdit & spõsor q idẽ faciat obligat̃ hinc Spõsus Cõspousus. Hoc neu⁹ significat cũ ait. Cõ
spõsi spõdebatur pecunia: aut filia nuptiarum causa appellabatur: & pecunia & quę despõsa erat
spõsa. Quę pecunia inter se cõtra spõsũ rogata erat dicta spõsio. cui despõsa qđ erat spõsus quo
die sponsum erat spõsalis qui spopõderat filiã despõdisse dicebatur quod desponte eius idest vo
luntate exierat. Nõ eñ si uolebat dabat quod sponsus erat allegatus. Nã in Comœdijs vides dici
Spondẽ tuã gnatã filio vxorẽ meo. Quod tũ & pręto tũ ius ad legẽ & cẽsoriũ iudiciũ ad ęquus
existimabat: sic Despõdisse aium quoq; dr̃: vt despõdisse filiã quod suæ spontis statuerat finem
a qua sponte dicere cũ spõdere quoq; dixerũt. cũ a spõte respondet̃ idest ad voluntatem rationis

Vetustus
Veterrimus.
Nouitas
Nouitius
Noualis
Nũcupare
Dico Iudico
Iudex iudiciũ
Incidit
Prodixit
Addixit
Dictum
Dictiosus
Dictator
Dicit̃ in imo
Dicis causa
Addictus
Doceo dux
Ductor
Disco
Disciplina
Documẽtum
Disputatio
Cõputatio
Puto
Putum
Putator
Dissero
Disertus
Sermo
Sarta
Sertum.
Conserere manum
Asserere manum
Consors sors.
Sortilegi
Impedium
Lego legatus.
Legulus.
Legumen
Leges
Legitima
Colleg a
Sublecti.
Alecti
Collecta
Ligna legio
Diligens
Dilectus

Itaqꝫ qui ad id quod rogatur non dicit nō respondet: vt nō spondet ille statim qui dixit. Spōdeo si Mutmurari
causa dixit: neqꝫ agi pōt cum eo ex sponsu. Ita quisquis dicit in Tragœdia. Meministi ne te Fremere.
respondere mihi gnatam tuā: quod sine sponte sua dixit cū eo agi non pōt ex sponsu. Etiā Spes Spes Præs
a sponte potest esse declinata qđ tum sperat. quod cum vult sic fieri putat. Nā qđ non vult si putat Vas Canit.
metuit: nō sperat. Itaqꝫ hic qooqꝫ qui dicit Astraba Plauti. Sequere adseque Poliba disce meam Succanit
spem cupio consequi. sequor hercule quidē. Nā libenter mea sperata consequor: & quod sine spō Canto
te discruere neqꝫ ille sperat qui dicit adolescens. neqꝫ illa sperata est Spōsor & pręs & vas neqꝫ idē Cantatio
neqꝫ res a quibus hi sed dissimiles. Itaqꝫ Pręs qoi a magistratu interrogatus in publicum vt præ Tibicines
stet a quo & cū respōdet dicit pręs. Vas appellatus qui pro altero vadimonium ꝓmittebat. Con Bucinator
suetudo erat cum reus parum esset idoneus inceptis rebus vt pro se alterū daret a quo caueri po Oro Peroro.
sita lege cœptum est ab his qui ꝓdia vēderēt vades ne darent: ab eo scribi cœptū in lege mācupio Exoro ora.
rum vadē ne poscerent nec dabitur. Canere & Canit & Succauit & Canto & Cātatio ex camena Orator
permutatio pro .n.m. ab eo ꝙ semel canit si sępius cātat: hinc Cantitat. Idē alia nec sine canendo. Osculum
Tibicines dicti. Oim eīn horum qđ a canere etiā Bucinator a vocis similitudine & cantu dictus. Omen.
Oro ab ore: & potat & Exorat: & Oratio & Orator & Osculum dictū. Indidē Omen & Oroamē Ornamētum.
tum. Alterū qđ in ore primum elatum est osmen dictum. Alterū cū ꝓpositione dī nūc ornamētū Oscines
olim ornamēta: vt Scęnici plęriqꝫ dicūt hinc Oscines dicūtur apđ augures ꝙ ore faciūt auspitiō. Res Gerere.
Tertiū gradū agēdi dicūt vbi qđ faciūt in eo ꝓꝑ similitudinę agēdi & faciēdi & gerēdi quidā error Facio.
his qui putāt esse vnum potest eīn aliquid facere & non agerę: vt poeta facit fabulam & non agit. Fictor Fingo.
Contra actor agit & non facit: & sic a poeta fabula fit & nō agitur. ab actore agitur & non fit. Con Informo
tra imperator qui dicitur Res gerere. in eo neqꝫ agit neqꝫ facit: sꝫ gerit idest sustinet. trāslatū ab his Ago Luceo
qui onera gerunt ꝙ hi sustinēt. Proprio nomine dicitur. Facere a facie ꝙ rei quā facit imponit fa Noctiluca
ciem: vt Fictor cū dicit Fingo o figurā imponit cū dicit Informo formā. sic cū dicit faciē facie. im Adquiro
ponit. a qua facie discernit vt dici possit aliud eē vestimētum aliud vas. sic item q̄ fiūt apud fabros Quęro
fictores. Itē alios alia quicqoid administrat cuius opus non extat ꝙ sub sensu veniat. Ab agitatu Quęstio.
vt dixi magis agere q̄ facere putat̄: sed quod his magis promiscue q̄ diligēter consuetudo est vsa Conquestor.
trāslatitijs vtimur verbis. Nam & quidē facere verba dicimus & qui aliquid agit non esse inficien Video
tem: qui adlucet dicitur Lucere. Abluere & luce dissoluitur tenebre. ab luce Noctiluca lucere itē Visendam.
a luce ꝙ ꝓpter lucem amissam is cultus institutus Adquirere est ab ad querere Ipsuꝫ Quęrere ab. Vigilo
eo quod quæ res vt reciperet̄ datur opera: quęrendo. Quæstio ab his Conquęstor. Video a visu Vigilium
quinqꝫ eīn sensuum maximus est oculus. Nam cum sensus nullus quod abest mille passibus sen Inuideo
tire possit oculorum sensus vis vsqꝫ peruenit ad stellas. Hinc Visenda vigilant Vigilium. Inuidēt Violare virgi-
& atticus illud obliuio Lauet quod incidit inuidēdum a quo etiam Violauit virginē pro vitiauit nem. Cerno
dicebant. Aeque eadē modestia potius cō muliere fuisse q̄ concubuisse dicebant. Cerno ideꝫ valet Cereo Creo.
itaqꝫ pro video vt ait Enni. Lumē iobar ne in cœlo cerno. Canius sensumqꝫ inesse & morū in mē Specto
bris cerno. Dictū cerno a Cereo. i. a creādo. Creo ab eo ꝙ cū quid creatū est nūc deniqꝫ videt̄. hinc Specto
fines capillorū descripti quod finis videtur discrimen & qui id testamento idest facito videāt te eē Aspicio.
hæredem. Itaqꝫ in creatione adhibere iubent testes Ab eodem est quod ait medea. Ter sub armis Conspicio.
malim multa cernere q̄ semel modo parere. quod vt decernunt de vita eo tempore multorū vi Respicio
deatur vitæ finis. Spectare dictum ab antiquo quo etiam Enni⁹ vsus Vos epulo postq̄ spexit. Et Suspicio
qđ in auspicijs distributū est. Qui hńt spectionē quod nō habeant & quod in augurijs etiānūc au Despicio
gures dicunt auem Specere consuetudo cōmunis: quę cum pręuerbijs coniuncta fuerūt etiā nūc Expecto
seruant aut Aspicio: Conspicio: Respicio: Suspicio: Despicio: sic alias in quo etiaꝫ Expecto quod Speculum.
expectare volo: hinc Specula hinc Speculū quod in eo specimus imaginem Specula de quo ꝓspi Speculator
cimus. Speculator quē mittimus ante vt respiciat quæ volumus. hinc quo oculos iungimus q Specillum
bus specimus Specillũ. Ab auribus videntur dicta verba. Audio & ausculto: audio ab Aueo qđ Audio Aueo.
auribus auemus dicere semper quod Ennius videtur Etymon ostēdere velle in Alexādro cū ait Ausculto
Iamdudum ab ludis animus atqꝫ aures auent auide expectātes nuncium propter hanc autium Odor Olor
auditatem theatra replentur: ab audiendo etiaꝫ Auscultare declinamus. ꝙ hi auscultare dicunt̄ Olet Edo.
qui auditis patent a quo dictum poetæ audio aut ausculto literę commutatione dicitur Odor. Odoratur
Olor: hinc Olet & Odo tari: & Odoratur. & Adorā res. Sic ab ore Edo Sorbeo: Bibo: Poto: Edo Esculentum:
a græco Edon. hinc Esculentum & Escedulia & quod græce Holo latine gustat. Sorbere item bi
bere a vocis sono. vt feruęre aquā ab eius rei simili sonitu ab eadē lingua quod Poton Potio vnde

Bibo Sorbeo. Poculum:Potatio Repotatio indices puteus qd sic grȩcum antiquũ non vt nũc phrear:dictum
Escadulia a manu Mancipium quod manu capitur. Cũ iungit plures manu. Manipulus. Manipularis ma-
Golo Potio: nica. Manubriũ quod manu teneatur. Mantalium quasi manuterium vbi manus terguntur. Nũc
Poculum primum ponam de censorijs tabulis. Vbi noctu in tẽplum censor auspicauerit: atqȝ de cœlo nũ-
Potatio. cium erit ꝓconis sic. Imperato vt viros vocet quod bonũ fortunatum fœlixqȝ salutareqȝ siet po-
Repotatio pulo Ro. quiritiũ. Reiqȝ. p. P. R. quiritiũ mihiqȝ collegȩqȝ meo:fidei. magistratuiqȝ oostro. Omnes
Feruere quirites:pedites. armatos. priuatosqȝ Duratores oim tribuuȝ si quis pro se si verbo altero dari ra-
Mancipium. tionem volet vocat Ilicium. huc ad me prȩco in templo primum vocat post eadem æris. Item vo-
Manipulus cat vbi licet censor. scribe magistratus mirra vnguẽtis ꝙ vngetur. Vbi prȩtores tribuniqȝ plebeiqȝ
Manipularis qȝ in consilium vo cati sunt venerunt Ceosores inter se sortiuotur. Vter lustrum faciat vbi tẽplum
Maoubrium factum est. post autem cõuentionem habet qui lustrum conditurus est in cõmẽtarijs, cõsularibus
Mantelium scriptum sic inueni. Qui exercitum imperaturus erit. Accenso dicit hoc Calphurni voca inlicium
Omnes quirites huc ad me accensus dicit sic. Omnes quirites inlicium visite huc ad iudices. C.
Calphurnius dicit. Voca ad cõuẽtionem omnes quirites huc ad me accensus dicit sic omnes qui-
rites ite ad cõuentionẽ huc ad iudices. Deinde consul eloquitur ad exercitum Impero qua conue-
nit ad comitia cẽturiata. quare. hinc accenso illic prȩconi dicit. Hȩc est causa in aliquot rebus idẽ
Accensus. vt præco accensus aceiebat a quo accensus quoqȝ dictus. Accensum solitum Ciere Boetia ostẽn-
dit quam comœdiam alij esse dicunt hoc versu. Vbi primum accensus clamatit meridiẽ. hoc idẽ
Costonius in actionibus scribit prȩtorem accensum solitum tum esse iubere vbi ei videbatur ho-
ram esse tertiam:inclamare horam esse tertiam. Itemqȝ meridiem & horam notiam circum aures
mitti solitus quõ iolicieret populum in eum vnde vocare posset ad cõcionem non solum ad cõsu-
les & censores sed etiam ꝗstores vt cõmentarium indicat vetus inqsitionis. M. Sergij Manij Filij
quȩstoris. qui capitis accusauit rogum in aqua sic est auspicio orando. Sed in templo auspicijs dũ
ant ad prȩtorem aut ad cõsulem mittas auspicium petitũ. Cõmeatum ꝑtores vocet ad te. Et eũ
de muris vocet. ꝑco id imperare portet cõnicem ad priuati ianuam & in arcẽ mittas vbi canat col-
legam rogis & comiti edicat de rostris & argẽtarij taberoas occludant patres censcãt. exqoiras &
adesse iubeas magistratus cẽseat ex ara consules ꝑtores tribunosqȝ plebis collegasqȝ vos: & intẽ-
plo iubeas adesse hoĩes:ac cum mittas cõcionẽ auoces. In eodem commentario acquisitionis ad
extremum scripti caput edicti hoc est. Item ꝙ attingat qui decessoribus classicum ad comitia cen-
turiata redemptum habẽt vti curẽt eo die quo die comitia erunt. Io arce Classicus cãnatũ circũqȝ
muros & ante priuati haiusce. T. Quinti trogi scelerosi hostiũ cãnat:& vt in campo cõ prima luce
adsit. & inter id cũ circum muros mittitur & cum cõcio aduocatur ĩteresse tempus apparet ex his
quæ interea fieri inliciũ scriptuȝ est:sed ad comitia tum vocatur populus. Ideo ꝙ alia de causa hic
magistratus non potest exercitum vrbanũ cõuocare censor consul dictator. Interrex potest ꝙ cẽ-
Inlicium. sor exercitu centuriato cõstituit quinquẽnalem cum lustraret & in vrbẽ ad vexillum ducere debȝ
dictator:& cõsul in singulos aonos ꝙ hic exercitui imperare põt quo erat id qđ ꝑpter centuriata
comitia imperare solent. Quare nõ est dubium cum hoc inlicium sit cum circũ muros itur vt po-
Elici9 iuppiter pulus inliciat ac magistrat9 cõspectum qui cõsul vocari potest in eũ locum vnde vox ad cõciones
vocatis exaudiri possit. quare vna origine iolicio & inlici9:quod in choro ꝑserpinæ est & pellexit
quod in hermiona ẽ cum ait Pacu. Regni alieni copiditas pellexit. Sic Elicij Iouis visa ara in auẽ-
tino ab eliciendo. hoc nunc aliter fit atqȝ olim ꝙ augur consuli adest tum cum exercitus impera-
tur ac præit. Quid eũ oporteat dicere. Consuli augur impare solet vt inlicium vocet:non accenso
aut ꝑconi id inceptum credo cum nõ adesset accẽsus & nihil intererat cui imparet & dicimus cum
fiebat ꝗdam neqȝ item facta neqȝ itẽ dicta semper hoc ipsum inliciõ scriptũ inoeni in. M. Iunij cõ-
mentarijs qđ tñ ibidem est qđ illicite illexit. Quȩ cum. E. &. C. cum. G. magnã habẽt cõitatem sed
qm̃ in hoc de paucis rebus verba feci. De pluribus rebus verba faciam pauca: & potissimum quæ
in græca lingua putãt latina. vt Scalpere σκαλευειν sternere στορεννυναι. lingere λιγνασθαι ferre φε-
ρειν. prouidere προιδειν. errare ερρειν quæ omnia græca sunt. Item ab πιγομαι. gignitur ab eo qđ
dicunt στραγγαλισθησαι strangulare tingere a grȩco τεγγειν Præterea ades
ab eo quod illi malaxare illi μαλακιζειν potare ποτιζειν domare δαμαειν.
Runcinare. mulgere ab αμελγειν vt runcinare & cætera. vt Ruocinare a runcina coius origo græca.
Quod ad origines verborum huius libri pertinet satis multas arbitror positas huius generis de-
stam. & quoniam de hisce rebus tris libros ad te mittere institui. De oratione soluta duos poeti-

ca vnō:& ex soluta orone ad te misi duo. Priorē de locis & q̄ in locis sunt. hunc de temporibus & que cum his sunt coniuncta. Deinceps in ꝓximo de poeticis verborū originib⁹ scribere institui.

¶ Marci Terentij Varronis De lingua latina Liber tertius incipit

Temporum vocabula & eorum q̄ coniuncta sunt aut in agēdo fiunt aut cū tpe aliquo coūctantur priore libro dixi: in hoc dicā de poeticis vocabulis & eoruꝫ originibus in quis multa difficilia. Nā vt verbū qđ cōditū est e quib⁹ literis opꝫ scribi aperiā. Inde post aliqua dēpta sit obscurius sit. Volōtas in posteriores nō reprehendēda. Igiť in illis qui in scrutādo verbo līas adijciunt. aut demunt. qđ facilius: qđ sub ea voce subsit videre possit. Etenī facili⁹ obscurā opam myrmicidum ex ebore oculi videant extrinsecus admoneant nigras leras cū hæc adminicula addas ad eruendam voluntatem impositoris tamen latent multa: quod si poetice carminib⁹ seruabit. multa prisca q̄ essent: sic etiā cur essent potuissent: fœcundius poemata ferient fructum. Sed vt in soluta oratione sic in poematis verbo oia q̄ habēt ετυμα possunt dici. Nec multa ab eo quod non erunt lucubratione literę ꝓsecutæ. Licet multum legeret. Alij hois in primo in literis latinis exercitati interpretationē carminum saliorum videbis: & exili litera expeditā & præteritam obscura multa. Nec mirum cum nōmodo Epimenidis opus post annos. L. expeditūꝫ a multis nō cognoscatur. Sed etiā Teucer Liuij post annos. xij. ab iuis qui sit igooratur ad hoc quid adverboꝛū poeticoꝛū ætate: quorū si Pōpilij regnum foris in carminibus saliorū: neqꝫ ea a superiorib⁹ accepta tn̄ habēt .dcc. annos. Quare cur scriptoris industriā reꝑhendas qui herois tritauū attauum nō potuerit repetire: eum ipse aui tritaui matrē nō possis dicere ꝙ interuallum multo tanto propius nos q̄ hinc ad initium saliorum quo romanorū prima verba poetica dicunt latina. Igitur de originibus verborum qui multa dixerit cōmode potius boni cōsulendum: q̄ qui aliquid nequiuerit reꝑhendendum: præsertim cum dicat ethymologice nō oim verborū posse dici causa. vt quia quare ad medendum medicina: neqꝫ si nō oorī. radices arboris nō posse me dicere pirum esse ex ramo: ramum ex arbore: eam ex radicibus quas non video. Quare qui ostēdit equitatū eē ab equitibus. Equites ab equite. Equitem ab equo: neqꝫ equus vnde sit dicit: tn̄ hic docet plura: & satisfacit grate. quem imitari possumus: ex ipse liber erit indicio. Dicam in isto libro de verbis: quę a potis sunt posita. Primum de locis: deinde de his quæ in locis sunt. Tertio de temporibus tum q̄cum temporibus sunt coniuncta: vtqꝫ cum his. sint coniuncta adiungam & siquid excidit ex hac quadripartitione tn̄ in ea vt cōprehēdam incipiam. hinc vn⁹ erit quem tu tolles in cęrula cœli tēpla. Templū tribus modis dicitur. ab natura: ab auspicio: ab similitudine. Natura in cœlo ab auspicijs in terra ab similitudine sub terra. In cœlo Templum dicitur vt in hecuba magna tēpla cœli tum cōmista stellis splendidis. in terra. vt pliboea. Scrupea saxa bacchi templa prope aggreditur. sub terra vt in andromacha Acherusia templa alta orchi saluete infera qua quia initium erat oculi a tuēdo primo tēplum dictū. quocirca cœlū qua attuimur dictū tēplum. Sic cōtremuit tēplum magnū Iouis altitonātis. i. vt ait Neuius in hemisperio vbi tetracherulo septuꝫ stat. Eius templi partes quatuor dicuntur sinistra ab oriente. Dextra ab occasu. Antica ad meridiē. Postica ad septētrionem. In terris dictum tēplum locus augurij aut auspicij causa quibusdā cōtemptis verbis finitus concipiť verbis eisdē vsqquaqꝫ in arce. Itē sic testaqꝫ me ita sunto quo ad ego eas te linquam tiōcij pauero. Ollaner arbor qrqr est quā me sentio dixisse tēplū tectū qoē festo in sinistrū Ollaber arborē quirqt quicqd est ꝙ me sentio dixisse tēplum quē festo indixerūt. Interea cōcretione conspicione: cortumione. vtiqꝫ ea rectissime sensit in hoc tēplo faciundo arbores cōstitui fines apparet & intra eas regiones conspicient idest tueamur a quo tēplum dictum: & Cōtemplare vt apud Enniū in Medea contempla & tēplum cęteris ad leuā aspice. Contēplare & Cōspirare id esse apparet ideo dicere cū templum faciat augur conspicione qua oculorum cōspectum finiant: qđ cū dicūt conspicionem addit Cortumionē: q̄ dr̄ a cordis visu Cor enī cortumionis origo: qđ addit templa vt sint dextra sunt sancta esse qui glosas scripserunt. id est falsum. nam curia hostilia tēplum est & sanctū nō est. Sed hoc vt putarent ędē sacrā esse tēplū & esse sanctum. Quod in vrbe roma plęræqꝫ ædes sacræ sunt tēpla eadē sancta & quod loca q̄dam agrestia qđ alicuius dei sunt: dicentur Tesca. Nā apud Actiū in philecto. Lēnia quis tu es mortalis q in deserta & Tesca te appones loca. Loca enī q̄ sint designat cū dicit: Lēnia præest olitor arat: & celsa cabyrī delubra tenes mysteriaqꝫ pristina castris concepta seri. Deinde Volcania tēpla sub ipsis collibus in quos delatus locus dicitur. Alto ab lumine cœli: & Neui⁹ expirāte vapore videa vnde ignes clauet mortalib⁹ diuis quare hoc loco quo

Templum in cœlo.

Partes cœli Sinistra. Dextra Antica Postica Templum in terris Tesca. Contemplare. Conspicare Cortumio. Templuꝫ sanctum. Tesca Loca Vulcania templa.

tesca dixit nõ errauit:neq3 ideo qd̃ sancta sed qd̃ vbi mysteria fiant aut tuẽtur tuesca dicat tuesca
Tucor. post tesca facta. Tueri duo significat vnũ ab aspectu:vt dixit vnde ẽ illud. Tueor te senex ꝓh Iup
piter. Et quis pater aut cognatus volet nos contra tueri. Alterũ a curando ac tutela vt cũ diximꝰ.
Editus. Bellum tueor:& tueri villã a quo etiã qdã dicunt illũ q curat ędes sacras Edituũ nõ edituumũ. Sz
tñ hoc ipsum ab eadẽ ꝑfectum est origine qd̃ quẽ volumus domũ curare dicimꝰ. Tu domi vide
Vestispica. bis. vt Plau. cum ait. intus para cura vide qd̃ opus fiat. Sic dicta Vestispica q vestẽ spiceret. i. vide
ret vestẽ ac tueretur. Quare a tuẽdo & tẽpla & Tesca dicta cum discrimine eo quod dixi. Etiã in
Extemplo. de idem. Illud eñ extẽplo acceptum me negato & filium. Extemplo est cõtinuo ꝙ oẽ tẽplum de
bet esse cõtinuo septum nec plus q̃ vnum introitũ habere. Qd̃ est apud Act. Peruade polũ splẽdi
Polus. da mundi sydera bigis cõtinuis se cœpit spolijs Polus gręcum id significat circũ cœli. Quare ꝙ
Peruade: est peruade polum va'de vade ꝑ polũ. Signa dicunẽ eadẽ & sydera. Signa ꝙ aliquid significent:vt
Signum. libra æquinoctium. Sydera:q̃ insiduntur. atq3 ita significant aliquid in teens perurẽdo aliudue.
Sydus Quare vt signum cadẽs in pectore ꝙ est terrarũ anfractare visum. Anfractũ est ab origine. Flexũ
Anfractum duplici dictu3 ab ambitu & frangẽdo ab eo leges iubent in directo pedũ. viij. esse in anfracto. xvj.
Flexum. id est in flexu. Ennius vt tibi titanis triuia dederit stirpẽ liberũ. Titanis Triuia Diana ẽ ab eo dicta.
Titanis. Triuia eo ꝙ in triuio ponitẽ fere in oppidis græcis: vel ꝙ luna dicitur esse q̃ in cœlo tribꝰ vijs mo
Triuia. uetur in altitudinẽ & latitudinẽ & lõgitudinem. Titanis dicta ꝙ eã genuit vnus ex titanibus. vt in
Plauto Latona titanis vt scribit Manilius est creata Titano vt idem scribit latono parit casto cõ
Vmbiculum. plexu Iouis delia deos geminos. i. Apollinẽ & Dianã. Idẽ de eodẽ ω sancte Apollo q vmbilicum
certũ terrarũ obtines. Vmbilicũ dictum aiunt ab vmbilico nostro ꝙ is mediꝰ locus sit terrarũ. vt
vmbilicus in nobis ꝙ vtrũq3 est falsum. Neq3 hic locus est terrarũ medius. neq3 noster vmbilicus
est hois medius. Itaq3 pingitur qui vocatur ictħõ Pythagora vt mędia cœli ac terræ linea ducaẽ.
infra vmbilicu3 per id quod discernitur homo mas an fœmina sit. vbi ortus humanus similis vt
in mundo vbi eñ oĩa nascuntur in medio qd̃ terra mũdi media. Pręterea si quod medium id est
vmbilicus vt pila terræ non Delphi medium & terrę medium nõ hoc:sed qd̃ vocant Delphis in
æde foramẽ:allatum est quiddã:vt thesauri speciẽ quod gręci omphalon vmbilicum dixerunt.
Pacu. Calidona altrix terra exiberatium vimm. vt ager Eusculanus sic calidoniꝰ ager est nõ terra
Mystica. sed lege poetica ꝙ terra ætholia in qua calidon aperte totum accipi ætholiã voluit. Actius mysti
Areopagitę ca da dextra vada ꝑteruecti Mystica ac a mysterijs quę ibi in propinquis locis nobilia fiunt. En.
Olympus. areopagitæ quid dedere quã pudam. Areopagitę ab areopago:is locus athenis. Musę q̃ pedibus
Olympiadę magnũ pulsatis olympũ. Cœlum dicunt gręci olympũ:montem in macedonia oẽs a quo potius
musæ. puto dictas musas olympiadas ita eñ a terrestribus locis cognominatę Libetrides Pileides. Pim
pliades. Thespiades Helicodes quasi Hellespontum & claustra quod Xerses quondã eum locũ
clausit. Nam vt ait Enni. Isq3 Hellespontо pontẽ contẽdit in alto:nisi ab eo qd̃ Asiam & Europã
ibi concludit mare & inter angustias facit propõtidis fauces. Pacu. Aliqui in ægeo freto. Dictum
fretum a similitudine feruentia aq̃ ꝙ in fretum sępe concurrat æstus atq3 efferuescat. Aegeum di
Fretum. ctũ ab insulis ꝙ in eo mari scopuli in pelago vocãtur a similitudinæ caprarũ. Aeges Pacij. Aeges
Aegeum ferme aderant æquore in alto ratibus repentibus Aequor mare appellatũ quod æquatũ cõmotũ
Aequor. vento non est. Ratis nauis lõga dicitur vt Enni. cum ait Cõferre aut taiẽ æratam qperit & quidã
Ratis mare sudãtes eunt atq3 sedẽtes. Ratis dicta nauis longa propter remos ꝙ hi cum per aquam su
blati sub dextra & sinistra duas ptis efficere videnẽ. Ratis vñ hoc trãslatũ illic vbi plures mali aut
Agrestis. asseres Agrestis ab agro infulas dictas apparet:ꝙ velamẽta hostijs e lana q̃ additur dicitur infulę
Infulæ. intra ostiarũ cornua velamẽta erant: Itaq3 nunc cum ad sepulcrũ ferunt frõdes ac flores addũt la
Corouata nias:ideo Neuius ait. Sed velatas frondentis cõas cornua taurum. Vmbrã iaci dicere apparet cor
vmbra nuata a cornibꝰ. Cornua a curuore dicta ꝙ plęraq3 curuamus:at quas memorãt nosce nos eẽ. Cas
Cornua menarũ priscum vocabulũ. ita natũ atq3 scriptũ est alibi. Carmenæ ab eadẽ origine sunt declinatæ
Camenę. in multis verbis in quo antiq dicebãt. s. postea dicũt. r. vt in carmine saliorũ sunt hęc. Orculo do
Carmenę losi Eio ꝓ osculo Dolori. Ero. oiavero ad patula coemisse Iani cusiães duo nuse ruses: dũq3 Ianus
q3 vener post melios melior. Fœdesum fœderũ. Plusima plurima. Meliosem: meliorẽ. Asenã are
Carmen. nam. Ianitos ianitor. Quare Casmena carmena inde Carmina Carmẽ. r. postea extrito camens fa
Cante ctum ab eadem voce. Cante ꝓ quo in saliari versu scriptũ est cante hoc versu diuũ exta cãte diuũ
deo supplice cãte. In carmine priami apud Actiũ qd̃ est veteres Casmenas Cascas res volo ꝓfari &
Cascus primũ cascũ significat vetus:eius origo sabina quæ vsq3 radices in oscã linguam egit. Cascum ve

tus esse significat Enni⁹ qđ ait:q̄primū casci populi genuere latini.eo magis Mādius qđ ait Cascū duxisse Cascā nō mirabile ē:qm̄ canoras faciebat nuptias. Itē ostēdit Papinij epigrāmatū qđ ī adolescentē fecerat. Cascā Ridiculum est cū re Cascā tua casca dicit. Amica philoptonis eius q̄ senex puerū dicit pusum.puellā pusam.Si fiet mutuā mulinam:vt sis vere pusus tu:tua amica senex. Item ostēdit qd oppidum vocat̄ Cassinum.hoc eīm a Sabinis orti Sānites tenuerūt:vt nūc nr̄i. vñ & Cassinum forū vetus appellāt.Itē significāt in atrelānis aliquot Pupū senē qđ Osci Casnar appellant:apud Luciliū.Quid tibi ego Ambages ambitu scribere conor.Profectū a verbo ambe:qđ est ambitu & ambitioso.apud Valeriū Soranū vet⁹ Adagio est.O.P. Scipio:qđ verbum vsq̄ eo euanuit vt grecū ꝓ eo positum magis sic apertū:nā idē qđ Parē iō vocāt greci vt aurib⁹ lupuz teneo. Canis caninā nō est adagio est lr̄a cōmutata. Abagio dicta ab eo ꝙ ambit orationē:neq̄ in aliqua vna re cōsistit sola Adagio dicta:vt Adustum qđ circū vstuz est vt abigena bos apđ augures quā circū alię hostię cōstituūtur.Cū tria sunt cōiuncta in origine verborum:q̄ sint aīaduertenda:a quo sit ipositum:& in quo & qd sæpe nō min⁹ de tertio q̄ de primo dubitat̄:vt in hoc. Vtrum primum vna canis aut canes sit appellata.dicta eīm apud veteres. Vna canes itaq̄ Enni⁹ scribit:Tātidē quasi fœta canes sine dētib⁹ latrat. Lucilius Neq̄ & magn⁹ hō laniorū imanes canes vt ipositio vnius debuit eē canis pluriū canes sed neq̄ Enni.cōsuetudinē illā sequēs:ē tepħēdēdus neq̄ is q̄ nūc dicit Canis caninā nō est.Canes qd latratu signa dāt vt signo canāt.Canes appellatę. & ꝙ ea voce indicant q̄ noctu latēt.latratus appellatus.sic dictū:a q̄busdā vt vna canes vna Trabes remis rostra ꝑ altum.Enni. Vtinā ne in nemore pelio securib⁹ cæsa cecidisset ad terrā abigena trabes.cuius verbi singularis casus tecte correct⁹ ac facta trabs in medio.En.Celtū camilla expectata aduenis:salue hospita Camilla.Qui glossemata interp̄tari dixerunt administrā addi oportet in his:q̄ occultiora. Igit̄ dicitur in nuptijs Casmillus q̄ cum merū fert:in quo.qd sit in ministerio plerīq̄ extrinsec⁹ nectunt:hinc Casmill⁹ noīatur in Samothrace mysterijs.Dius quidā administer dijs magnis verbū gręcum arbitror:quod apud Callimachū in poematis ei⁹ inueni apud Enniuz.Subulo finitimas ꝓpter astabat aquas.Subulo dict⁹ ꝙ ita dicūt Tibicies Tusci:qđ circa radices ei⁹:in Aethruria:nō Latio q̄rendū e versus.Quo olim Fauni vatesq̄ canebāt.Fauni dei latinorū:ita vt Faun⁹ & fauna sint in versib⁹ quos vocāt Saturnios in siluestribus locis traditū est solitos fari.Quo fando faunos dictos.Antiquos poetas.Vates appellabāt a versib⁹ viendis:vt in poematis cum scribam ostēdā. Corpore Tartarino prognata paluda virago. Tartario a tartaro dictū.Plato in quarto de fluminibus apud inferos:q̄ sunt in his vnū Tartarū appellat. Quare tartari origo Græca.Paluda a paludamentis sunt hęc insignia ac ornamenta militaria.Ideo ad bellū cum exit imperator ac lictores mutauerunt vestē & signa incinuerunt:paludatus dicitur ꝓficisci q̄ ꝓpter quod conspiciuntur qui ea habēt ac fiunt palam paludamēta dicta. Plautus.Epeum fumificum coquum:ab Epeo illo qui dicitur ad Troiam fecisse equum Troianū:& Argiuis cibum curasse:ideo ait Epeū fumicum:qui legioni nostrę habet coctum cibum. Apud Enni. Atq̄ prius pariet locusta lucā bouem. Luca bos elephas cur ista sit dicta.duobus modis inueni scriptū.Nā & in Cornelij commētario erat a Libycis lucas. Et in Virgilij cōmentario ab Lucanis Lucas:ab eo quod nostrorum maximam quadrupedē:quā ipsi haberēt vocarēt bouē.& in lucanis.Pyrrhi bello primū vidissent apud hostis elephātos.Idē nō itē quadrupedes cornuatas:nā quos dētes multi dicūt sunt cornua Lucanā bouez qđ putabāt lucā bouē appellasse. Si a Libya dictę essent lucę fortasse pāthere quoq̄ & leōes nō Africanę bestię dicerentur sed lucæ:si ab lucanis dictæ. Vrsi cur poti⁹ lucani q̄ luci dicti.Quare ego arbitror potius lucas ab luce qđ longe relucebāt:ꝓpter inauratos regios clypeos:quib⁹ eorum tumor natę erant turres.Ennius.Orator sine pace redit regitq̄ refert rē.Orator ab oratione dictus. q̄ eni verba haberet orationū publice aduersus eū:quo legebat̄.ab oratione orator dictus:cum res maiores latioue legebant̄.potissimū qui cām cōmodissime orare poterēt.Itaq̄ Enni⁹ ait.Oratores doctiloqui apud Enniū olim respōdet suauis sonus egria. Olli valet dictū illi ab olla & Ollo ꝙ alterum comitijs cū recitat̄ a præcone dicit̄ Olla cēturia nō illa.Altrū apparet in funeribus indictiuis quo dicit̄ Ollus letho dat⁹ est qđ gręcus dicit lithi:idest obliuiōi apud Enniū mēsas cōstituit idēq̄ ancilia. Ancilia dicta ab ancisu ꝙ ea arma ab vtraq̄ pte thracum incisa. Saturnio in carmine Libaq̄ fictores argeos & tutulatos.Liba ꝙ libādi cā fiūt. Fictores dicti a figendis libis. Argei ab Argis:Argei fiunt e sirpis virgultis simulachra sunt hoīm.xxx.Ea quotānis pōte sublicio a sacerdotibus publice deijci solent in Tyberim. Titulati dicti hi qui in sacris capitib⁹ habere solēt.vt metā:id Titulus appellatur ab eo quod matresfamilias crines cōuolutos ad verticem capitis quos ha.

Cassinum oppidum.
Cassinum forū.
Pupus.
Ambages.
Adagio
Abagio.
Adustum.
Abigena bos.
Canis an canes.
Latratus.
Trabes nunc trabs.
Camilla
Casmilus
Subulo
Fauni.
Vates
Tartarinus
Paludamenta.
Epeus
Luca bos
Orator
Olli Olla
Ollus
Ancilia
Liba Fictor
Argeus
Titulati.
Titulus
Tutulus
Flamines
Volturnalis

# De lingua latina.

Palatualis — bent vti velatos dicũt Tutulos:siue ab eo ꝙ tuendi causa capilli fiebant:siue ab eo ꝙ altissimum in
Furinalis — in vrbe qd est arx ea ces tutissima. Tutulus vocat̃. Eundẽ Põpiliũ ait fecisse flamines qui cũ oẽs sint
Floralis — a singulis deis cognoĩati in qbusdã apparent ethyma. vt cur sit martialis & quirinalis: sunt in qui
Falacris — bus flaminũ cognoibus latẽt origines: vt qui sunt in versibus plerıq; Voltumalẽ. Palatualẽ. Furi
Pomonalis — nalẽ. Floralẽ qui Falacrẽ & Pomonalẽ fecit. obscura est eorum origo. Vultumus diua palatua furi
Pomona — na Flora: Falacer Pomona pomorum pater. Nam apud Enniũ. Ianas Cata signa fere sonitum da
Cata acutus — re voce parabãt. Cata acuta. hoc. n. verbo Sabini dicunt quare Catus Aelius sextus nõ vt aiunt sa
Caua cortĩa — piens sed acutus: & quod est tunc cœpit memorari simul cata dicta accipienda acuta dicta apud
Perduellis — Lucilium. Thinno capto corium excludunt foras: Occiduntq; lupos aperdite & iura Siluri Su
Perduellum — me rhete atq; amiã. Piscium noĩa sunt eorumq; in grecia origo. Apud Ennium quęq; ceruleo fre
Duellona — to Orta nare cœpta. Caua Cortina dicta qd est inter terrã & cælum ad similitudinẽ cortinæ. Apol
Bellona — linis. ea a corde ꝙ inde sortes primũ extimatę apud Enniũ. Quin inde iuictis sumpserũt perduel
Iugula orion — libus. Perduelles sunt hostes vt perficit. sic Perduellum duellom. i. postea bellum ab eadem causa
Vesperugo. — facta. Duellona Bellona apud Plautũ: neq; Iugula neq; vesperugo neq; Virgiliæ occidũt. Iugula
Vesper — signum est qd Acti. appellat cũ ait Oriona Citus Orion patefit: huius signi caput dicitur e stellis
Supremum — quatuor quas infra duæ clarę quas appellant humeros: inter quas quod videtur iugulũ. vnde iu
Tẽpestas pro — gula dicta. Vespetugo stella quę vespere oritur: a quo etiam Turpilius scribit. Vesperum itaq; di
tẽpore — citur alterum. Vesper adest: quẽ dicunt greci ἑσπερον. Neuius patrem suum optimum appellat su
Latio — premum. Supremum a superrimo dictum. Itaq; in. xij. tabulis solis occasu diei suprema tempe
Stipator — stas esto. Libri augurum pro tempestate Tempestatem dicunt. i. supremum augurij tẽpus. In cor
Cerdon. — nicula qui regi latrocinatus decem sonos Demetrio. Latrones dicti a latere: qui circum latera erãt
Cassabũdus — regi: itaq; ad latera habebãt ferru; quos postea a stipatione stipatores appellarũt: & qui conducebã
Diabatra — tur. Ea enim merces dicitur gręce Cerdon. ab eo veteres poetæ nõ nunq̃ milites appellãt latrones:
Carere — quod item vt milites cum ferro: aut ꝙ latẽt ad insidias faciẽdas. Apud Neuium. Risi egomet cas
Carminari — sabundum ire ebrium. Cassabũdum a cadẽdo. Item Diabatra in pedibus hẽbat: erat amictus Epi
lanam — croco similis vtrũq; vocabulũ gręcũ: in Menæchmis Plauti. Inter ancillas sedere iubes lanã care
Obsca lana — re. Idem est hoc verbum in Cosmotria Neuij. Carere a carẽdo ꝙ eam tum purgant ac deducũt vt
Congerro — careat spurcitia ex quo carminari dicitur tũ lana: cum caret ea ꝙ in ea hæret: Neq; est lana q̃ in Ro
Garra — mulo Neuius appellat Oscã ab oscis. In psa: iam pol ille hic aderit credo cõgerro meus. Congerro
Adscriptlui — a gerra & gręcũ est: & in latina cratis. In menęchmis. Idẽ istuc alijs ascriptiuis fieri ad legionẽ solet.
Ferentarij — Adscriptiui dicti ꝙ olim adscribebãtur. Inermes se succederẽt armatis militibus siquis eorũ depe
Rorari — risset: in Trinũmo. Nã illum ibi Ferentarium a ferẽdo. i. inane ac sine fructu: aut ꝙ ferẽtarij equites
Diuidia — hi dicti qui ea mõ habebãt arma q̃ ferrent vt iaculũ: huiuscemodi eqtes pictos vidi in æsculapij ęde
Sincerastũ — vetere & ferentarios adscriptos in friuolaria vbi rorarij estis en sunt: vbi sunt accensi ecce. Rorarij
Trames — dicti a rore qui bellum cõmittebãt ante: ideo ꝙ ante rorat q̃ pluit. Accensos ministratores Cato e
Viuices — scribit: potest id ab arbitrio. nam inde ad arbitrium eius cuius minister. Pacuuius deum tripotẽ
Limax — ta in mercatore ponit. Idem in Mercatore. Non tibi istuc magis diuidia est: qua hodie fuit hæc ea
Vinolares. — dem est in Corolaria. Neuius Diuidia a diuidẽdo dicta ꝙ diuisio distractio est doloris. Itaq; idem
Scæniculæ — in Curculione ait Sed quid tibi est lienes necant. renes dolẽt. Pulmo oes distrahũtur. In phagone.
Miraculæ — Honos sincerasto perit pernis glãdio. Sincerastum est omne medulium antiquo vocabulo gręco
Mitrones — in parasito pigro domũ ire cœpi tramite dextra via. Trames a transuerso dict' in fugitiuis. Age
Scractiæ — ge specta vide viuices quãtas. Iam inspexi quid eẽnt Viuices alij excitatum verberibus corpus. In
Serupida — cistellaria. Non quasi vt hęc sunt hic limaces. Liui de Limax a limo quod ibi viuit. Diobolares sce
Auscauripe- — niculę miracula. Diobolares a duobus obolis Scæniculę ab scæno nugario vngento Mirraculę a
da. — miris: idest monstris a quo Actius ait personas distortas oribus diformes mirones. Ibidem. Scra
Scritabillæ — ctiæ scrupede rutabulæ Tantulæ ab excreãdo Scractię sic adsignificat scrupidã. Aurelius scribit
Strito — Auscauripedam. Iuentius comicus dicebat a vermiculo piloso qui solet esse in fronde cum multis
Axitiosus — pedibus. Valerius a pede ac scrupea. ex eo ab Actio positum: curiosa itaq; est in Meoalippa. Rejj
Factiosus — cis abs te religionẽ. Scrupeę imponas Scritabillas a stritulãdo. Stritare ab eo qui sistit ægre in astra
Actiosos — ba axitiosæ ãnonã carã e vili concinat vins. Ideo in Siteli tergo idẽ ait. Mulieres exorculanit: ego
nouι scio axitiosam sic Claudius scribit Axitiosas demonstrari. cõsupplicatrices ab agẽdo axitio
Cerastribula — sas vt ab vna faciendo factiosæ sic ab vna agẽdo actiosæ dictæ In Cestione cerastribula vt de lãbo

obscoenabis.Cerastribula Opilius scribit cum coxēdices sunt nobis id gręcū est ab huius loci ver- Cerastribulā
sura.In neruolaria.Scobinam ego illam actutū adrasi.scobinā a scobo.Lima enim materia fabri Scobina
lis est:in Penulo.Vinceretis ceruum cursu:vel gralatorem gradum. Gralator a gradu magno di Lima
ctus.in Truculento.Sine virtute argutum ciuem mihi habeā ꝓ Præfica:vt Aurelius scribit:Mu Gralator
lier ab luctu quę conduceretur:quę ant domū mortui laudes eius caneret: hoc factitarus Aristo- Pręfica
teles scribit in libro qui scribitur:Noīa barbarica quibus testimoniū est quod fretū est neuij. Hoc mulier
quidem hercle opinor prefica est.Nā mortuos collaudat.Claudius scribit:dicta:quę preficeretur
ancillis:q̄admodū lamentaretur.Pręfica est dicta.vtrunq; ostendit a prefatione pręficā dictā apd Cocles
Enniū decem Coclites:quas montibus summis cipis fœdere ab oculo Cocles vt Ocles dict⁹ qui Ocles
vnū haberet oculū.quocirca in Curculione est:de coclitū prosapia cē arbitror Nā sunt vno oculi.
Nunc de temporibus dicā.quod est apud Cassium:Nocte intēpesta nostrā deuenit ad domū. In- Intempesta
tempesta nox dicta a tempestate.Tēpestas ab tempore.Intempesta nox.quo tēpore nihil agitur: nox
Quid nox videtur in altisono cœli clypeo:temo superat stellas sublime cogēs:etiam atq; ēt no- Tempestas.
ctis iter.hic multam noctē ostendere vult a temonis motu.Sed temo vnū & cur dicat latet:Arbi-
tror antiquos rusticos primum notasse quedā in cælo signa:quę preter alia erat insignia:atq; ad
aliquem vsum culturę tempus designandū cōuenire aīaduertebantur.eius signa sunt q̄ has se-
ptem stellas gręci vt Homerus vocant ἅμαξαν:& propinquum equi signum Bootē.nostri eas se Bootes
ptem stellas Boues & temonea & prope eas axem.Triones enī & boues appellantur a bubulcis Boues stel-
etiā nunc maxime cū arāt terrā equis:vt dicti valentes glebarii qui facile ꝓscindunt glebas sic oēs Triones
qui terrā arabant a terra Terriones:vnde Triones vt ducerētur detritū.Temo dictus a tenēdo Is Teriones
enī continet iugū & plaustrū appelatō aperte totum vt multa ꝑnt.Trionea dicti septem q̄ ita si- Temo
tæ stellæ vt ternæ:trigona faciant.Aliqd lumē iubar ne in cœlo cerno. Iubar dr̄ stella lucifer:quæ Iubar.
in sūmo habet diffusum lumen:vt leo in capite iubam huius ortus significat circiter esse extremā
noctem.Itaq; vt Pacuuius.Exorto iubare noctis decurso itinere Apud Plautū in Parasito. mi- Crepusculum
gro inde hinc bene potus primo crepusculo Crepusculū dictū a sabinis & id dubium tēpus no- Creperus
ctis an diei sit itaq; in cōdalio est.Tāz crepusculo fere vt ament lāpadas accēdite.Ideo dubię res Concubium
creperę dictę.In Trinūmo:Concubium sit noctis:priusq̄ postremū perueneris Concubiū a con- Conticinum.
cubitu dormiendi causa dictū in asinaria.Videbitur facto volo at redito cōticiniū.Cōticiniūz pu
to a cōticiscendo dictū:siue vt Opilius scribit ab eo cū cōticuerūt hoīes.Nūc de his rebus quę ad Reciprocum
significant aliqd tempus cū dicuntur aut fiunt dicā apud Actiuz.Reciproca tendēs neruo equo
cita tela.Reciproca est cū vnū quod profectū redit eo:q̄ ab recipe reciprocare fictū:aut quod po Transuersus
scere procare dictū apud Plautū:aut trāsuersum non prouersus cedit quasi cancer solet dicit ab
eo quod in id quod est versus.& ideo qui exit in vestibulū quod est ante domū prodire & proce-
dere quod cū leuo non faceret sed secundū parietē transuersus iret dixit vt trāsuersus cedit quasi Andromache
cancer nō prouersus in hō.apud Enniū Andromachę nomē qui indidit recte ei indidit Itē qua-
propter Parim pastorea nunc alexandrū vocāt.Imitari dum voluit Euripidem & ponere ethy-
mō est lapsus. Non Euripides q̄ græca posuit etyma sunt aperta.Ille ait ideo nomen additum
Andromachæ quod Andromache te:hoc Ennij quis potest intelligere Inuersuz significare An
dromachę nomē qui indidit recte indidit:aut Alexandrum ab eo appellatum in gręcia qui paris
fuisset:a quo herculem quoq; cognominatū Alexicatum ab eo:quod defensor esset hominū:apd Alexicaton
Actiū:Iāq; aurorā rutilare procul cerno.Aurora dicitur ante solis ortū:ab eo q̄ ab igne solis tuz Aurora
aurea aer aurescit.quod addit Rutilare est ab eodē colore Aurei enim rutuli & inde etiā mulieres Rutilo
valde ruffę rutulę dictæ:apud Terentiō.Scortatur:putat olet vnguentū Demeo scortari est sæ- Rutulus
pius meretriculā ducere:quę dicta a pelle.Id.n.non solū:antiqui dicebant scortū:sed etiā nunc di Scortum
cimus scortea:ea quę e corio ac pellibus sunt facta.Inde in aliquot sacris ac sacellis scriptū habem⁹ Numen
ne quod scorteū adhibeatur.Ideo ne morticinū quid adsit:in atelanis licet aīaduertere rusticos Epityrum
dicere se adduxisse pro scorto peluculā apud Actiū.Multis nomē vestrū numēq; ciendo.Numē Lympha
dicut esse imperiū ab nutu.oīa sunt eius cuius imperiū maximū esse videatur.Itaq; in ioue hoc & Nympha
Homerus alius aliquotiens apud Plau.Si vnum epitymū edā apud illū esuriens insane. Bene epi Lymphatus
tirū vocabulū est cibi quo frequētius sicilia q̄ italia vsa:id vehemēter cū vellet dicere dicit insane Bacchus
quod insani faciūt oīa vehemēter apd Pacu.Flexaniat aquā lymphatē dicit a Lymphā nympha Bacche
vt apud gręcos Thetis Apud Enniū Ea thetis illi mater in græcia cōmota mēte quos nympho Baccha.
lepto a appellaut:ab eo Lymphatos dixerūt nostri Bacchus liber & eius comites Bacche & vinū Alcon.

Alcedon. in Hiſpania Baccha.origo in his omnibus grȩca.vt apud Pacu. Alcyoois ritu littus peruolgās
Alcyonij dies furor.hȩc.n.auis nūc grȩce dr̄ Alcyon.a noſtris Alcedo·hȩc hyeme'ꝙ pullos dicitur tranquillo
mari facere:Eos dies alcyonios appellant.quod eſt in vertu alcyonis ritu.i.eiꝰ inſtituto:vt cū aru
Rite facere ſpex prȩcipit:in ſuo quiſqꝫ ſacrificiō ritu faciat:& nos dicimus.xij.viros grȩco ritu ſacra nō roma
Comiter no facere.Quod em̄ fit rite id ratū ac rectū eſt.ab eo Actius recte perfectis ſacris vult accipi:apud
Commeſſatio. Ennio ſi voles aduertere animū comiter mōſtrabitur.Comiter hilare ac lubēter cuius origo grȩ
Comœdia ce comos.inde Comeſſatio latine dicta & in grȩcia vt quidā dicunt Comœdiā apud Atiliū cape/
Cāpio cede/ lide/come/ crede/ cape.Vnde accipe:ſed hoc io ꝓximo libro retractandō.Apd Pac.Nulla
Accipio res neqꝫ cicurare neqꝫ mederi potis eſt neqꝫ reficere.Cicurare manſuefacere qd em̄ afero diſcre/
Cicurare tum id dicitur Cicur.& ideo dictū cicur ingeniū obtineo māſuetum.a quo veturij quoqꝫ nobiles
Cicur ingeni/ cognominati Cicurij.Ionatū a cicco Cicur.Ciccū dicebant mēbranam tenuem quȩ eſt vt i malo
um. punico diſcrimen:a quo etiā Plau.dicit ꝙ volet dēſum ciccū non inter duo Apud Neuiū Ciccū
Cicurius venire video ferme iniuria.Ferme dr̄ quod nuoc fere vtrōqꝫ dictū a ferendo ꝙ id quod fertur eſt
Cicus. in motu atqꝫ aduentat.Apnd Plau.Euax iurgio vxorē tandem abegi ab ianua.Euax verbum
Ferme. nihil ſignificat:ſed effutitiū naturaliter eſt:vt apod Enoiū.Hebæ ipſe clypeus cecidit.Apud En
Euax niō.Heu mea puella ſpe quidem id ſuccenſes tibi.apud Pōpiliū.Heu qua me cauſa fortuna infe
Lis ſte premis ꝙ ait iurgio.i.litibus itaqꝫ quibus res erat io cōtrouerſia ea vocabatur lis.ideo in actio
Iurgare nibus videmus dici:quam rē ſiue litē dicere oportet:ex quo licet videre iurgare eſſe ab iure dictū
Obiurgatus. Nam quis iure litigaret:a quo obiurgatꝰ is qui id facit iuſte apud Locretius Atqꝫ aliquos ibi ab
Clepſere rebus clepſere foro.Qui Clepſere dixit.Vnde etiā alij clepere.i.corripe quorō origo a clā vt ſit di
Clepere ctum clepere:vñ clepe & ex ea cōmutatio vt multa & factū Clepere pōt a greco dictū κλέπτειν.
Mandier. Apud Matiū:Corpora graiorū merebar mandier igni.dictū mandier a mandendo vnde man/
Manduco ducari a quo in attelanis obſoniū vocāt maoducō apd̄ Matiū Obſcæni interpres funeſtiqꝫ hois
Manducus auctor:obſcœnū dictō ab ſcæna.Ea vt græci aut Actios ſcribit:ſcœna in pluribus verbis a aō e.
Obſcœoum. alij poſuūt alij nō:vt qd partim dicūt ſceptrū:alij fœneratricē.alij fæneratricē.ſic fæniſeca & fœniſe
Scȩna ſeca a quo ruſtici pappū Mȩſiū non meſiū.A quo Luci.ſcribit.Cȩciliꝰ ne ruſticus fiat.quare turpe
Scęuola ideo obſcænū.quod niſi in ſcȩna palā dici oon debet.poteſt vel ab eo qd̄ puerilis turpicula res in
Scæua auſpi/ collo q̄dā ſuſpenditur ne qood obſit ſcæue cā:unde Scæuola appellatus:ea dicta ab Scæua.i.ſini
cia ſtra ꝙ quæ ſiniſtra ſunt bona auſpicia exiſtimautur a quo dicunt̄ Comitia aliud ve qd ſit.aut ſini
Scæuum. ſtra quȩ eſt:id a greco eſt ꝙ hi ſiniſtrā vocāt Scæā quare qd dixi Scæuō omē eſt omē turpe.qd vñ
Omen. id dicit̄.Olmē omē extrito.S.apd Plautū.Qua ego añ hanc te amaui.valet cōſtitui. Itaqꝫ hȩres
Cano pro f[illegible] cū cooſtituit ſe heredē eſſe dicitur Canere:& cū id ſecerit creuiſſe·Apud eūdē.Quo de ſino frequē
c[illegible]o tem operā dediſtis valet aſſiduā.Itaqꝫ qui adeſt Adſiduus fere quē oportet his freqo eos oppo/
Aſſiduus. ni ſolet.Itaqꝫ illud eædē mulierculæ dicunt qoidē nos precio tanti eſt frequentare.Ita in prādio
Foſſa nos lepide ac nitide accœpiſti apparet dicere facile eſt vt curare adſim cum iā bene nos accipias.
Muſſare Apud Enniū.Decretū eſt ſtare corpora telis:hoc verbō Ennij dictum a fodiēdo:a quo foſſa apd̄
Auerrōcare Enni.Vocibꝰ cōcide faxim & obrutus.Muſſare dictū qd̄ muti uō āplius quā μυ dicunt a quo idē
Pipulo dicit qd nimiū eſt.neqꝫ vt aiunt μυ facere au dēt.apud Pacu.dei mouerint meliora atqꝫ amentiā
Gannio Auerrūcaſſint a vertēdo.Auerrūcare vt deus q̄ meis rebus prȩeſt auerūcus. Itaqꝫ ab eo precari
Rudere. ſolent:vt pericula auertat.In Aulularia.Pipulo re differā ante ȩdis.i.cōoitio declinatum a pipatu
pollorū.Multa ab aīaliō vocibus tranſlata in hoīes.partiꝫ quȩ ſuut apta.parti obſcura.pſpicua
vt Ennij aīus cū pectore lactat.Plauti Gānuit odioſus omni totȩ familiæ.Cȩcilij tantō rē dilabe
Booans re vt ꝓnihillo habuerit.Luci.Hȩc inq̄ Rudet ex roſtris:atqꝫ ei limitabit eiuſdē quā tū hinnitū atqꝫ
Mugire eqtatū cū miuos aperiāt porcij ab lupo volutare vlulātis.Ennij.A vitulo tibicina maxio labore
Fremere. mugit.Equidē a boue clamore bouātes Equidē a Leōe pauſā fecere fremēdi:equidē ab hedo cla
Vagire mor ad cœlō voloēdus p ȩthera vagit ſueta frēdire Frōdi frutimi ſuauiter Marcꝰ actiꝰ in caſſina
Frutimi. a Fringuilla.Qnid fringuttis:qd iſtuc tā cupide cupis:ſues auolucrat.Ita trade neqꝫ in te neqꝫ in
Fungere iudiciū Aeſopi:nec theatri tritides incolace nexū.Maniliꝰ ſcribit oē qd per librā & æs gerit̄ in quo
Nexus ſint mācipia.Mutius quȩ p æs & librā fiōt vt obligentur p̄ter q̄ mācipio detur. Hoc venꝰ Flaccꝰ
Obæratus eſſe ipſū verbū oſtēdit.de quo quȩrit.Nā idē qd̄ obligatur per librā neqꝫ ſuō ſit.inde Nexū dictus
Liber qui ſoas opas in ſeruitute ꝓ pecunia quā debebat dō ſoloeret nexꝰ vocabat:vt ab ære Obæ
ratꝰ. Hoc.C.pollio vocare Sylla dictatore ſublatū ne fieret & oēs q bonā copiā iurarēt ne eēnt ne
Deliquium. xi diſſoluti.In caſſina.meſſes ſiue qd̄ iubet:id facias quādo tibi domi.Deliquiū eſt dictū ab eo qd̄

deliquanda non sunt: vt turbida quæ sunt deliquātur: vt liquida fiant. Aurelius scribit deliquiū Lingula
esse a liquido. Claudius ab eliquato. Siquis alterutrum sequi mallet habebit auctorē Ceciliū per Vitulans
lætictiam liquitur aius aliquādo liquitur fictū. Multa apud poetas reliqua esse verba quorū ori- Caperata
gines pīt dici non dubito: vt apud Neuiū io Esiona. Eoiuero gladij Ligula a ligua in Clastidio frons
Vitulantes a vitula in dolo caperata frōte a capre frunte. In demetrio: Persibus aperte. Itaq; sub Protina
hoc glossema callide subscribunt in Lampadione. Protinā a protinus cōtinuitatē significans: in Præbia
Agedooe Cauadacus suauis tametsi a magistris accepimus mansuetū in Romulo ipōsus cōtra Conficiu
sponsum rogat' in stigmatia. Pręebia a præbēdo: vt si totū qđ sint remedia in collo puena: in Tech Illustre
nico Cōficiant a cōficto cōuenire dictū: in Tarentilla pacuuij ab luce illustrę: in Truculāria. Exbo Exbola
las aulas quassant eijciuntur a gręco verbo ex bole ictū, in bello punico. Nec satis Sarnre ab ser. Sarru
rare dictū. i. aperire. Hinc ēt Sera: qua remota fores pandūtur. Sed vereor ne plures sint futuri q Sera.
de hoc genere me quod nimiū multa scripserim reprehēdāt q̄ quid reliqueris quędā accusent: iō
potius iā reprimendū q̄ pducendū puto esse volumen. Nemo reprehensus qui e segete ad spici-
legiō relinquit stipulā. Quare institutis sex libris quēadmodō rebus latina noia essent imposita ad
vsū nostrū. E quis tris scripsi. P. Septunio qui mihi fuit questor: tris tibi quorum hic est tertius
Priores de disciplina verborū uriginis posteriores de verborū originib'. In illis quę ante sunt in
primo volumine est quę dicantur. Cur etymologice oeq; an sit neq; ea vtilis sit. in secundo quę
sint & cur ea sit & in illis sit. in tertio quę forma etymulogiæ. in secūdis tribus quos ad te misi.
Itē gñatim discretis. Primū in quo suut origines verborū locorū & earū rerum quæ in locia eē so
lent. Secuudū quib' vocabulis tēpora sint notata & hæ tes quę in tēporib' fiūt. Terti' hic in quo
a poetis. Itē sumpta vtilia quę dixi in duobus libris solota oratiōe. Quocirca qm ois opis de lin
gua latina tris feci ptes. Primo q̄admodū vocabula imposita essent rebus. Secūdo quēadmodū
ea in casus declinantur. Tertio quēadmodō cōiungerentur. prima parte perpetrata. vt secundū
ordiri possimus huic libro faciam finem.

¶ Finis trium librorum linguæ latinæ ad Ciceronem.

¶ Marci Terentij Varronis Analogiæ Liber prim': quæ dicantur cur nō sit Analogia.

Cum ratio naturæ tripartita esset: vt superioribus libris ostendi: cuius pris pars quēadmodū vocabula rebus essent imposita. Secūda quo pacto de his declinata in discrimina ierūt. tertia vt ea inter se rōne giuncta soiam efferāt. Prima pte exposita de secūda incipiā. hic vt ppago uis natura secūda: q2 prius illud rectū vñ ea sit declinata. Itaq; declinatur in verbis rectū hō obliquuz hois qđ declinatū a recto. de huiusce multiplici natura discriminū orę sūt hę. Cur & quo & q̄admodō in loquēdo declinata sunt verba de quib' duo pria duabus causis pcurrā breuiter q2 & rum cū de opica verborū scribā ent retractandus & q2 de tribus tertiū qđ est habet suas permultas ac magnas ptes declinatio inducta in sermone: nō solō latinos: sed uim hoim vtili necessaria de cā. Nisi em ita esset factū neq; dicere tñ numerū verborū possemus Infinitę. n. suut naturę in quas ea declinant. Neq; quę didicissemus ex his a quę inter se rerō cognatio esset appareret. At nūc iō videmus: q2 simile est qđ ppagatū legi vt declinatum est duo simul apparēt quodāmō eadē dici & nō eodē tpe factū. Vt si verbigra alterū horum diceretur priam' alterū Hecuba nullā vuitatē adsignificaret: quę apparet in lego & legi & io priam' priami vt in hoibus quędā sūt cognationes & gētilitates: sic in verbis. vt. n. ab æmiliu hoies orti ęmilij ac gētiles: sic ab æmilij noie declinatę voces in gētilitatę noiali. ab eo. n. qđ est ipositus recto casu ęmili' orta ęmilij æmiliū æmilios ęmiliorū: & sic reliquę eiusdē q̄ sūt stirpis. Duo igit oino verborū pricipalia i positia alterū vt fons. alterū vt nu'. Impositia oia eē voluerūt q̄ paucissima quo citi' ediscere possent. Declinata q̄ pluria: Isto ope facilius oēs quib' ad vsō op' essent diceretur ad illud gen' q2 prius historia opus est. nisi descēdēdo. n. aliter id nō puenit ad nos ad reliquū gen' qđ posteri' ars ad quā opus est paucis pceptia quę suut breuia. quę. n. rōne iuvno vocabulo declinare didiceris in ifinito nūero noim vti possis. Ita nouis nuibus allatis consuetudinē sine dubitatiōe eorū declinam'. Stati oia dicit popul'. Et iā nouitij serui ēpti i magna familia cito oim cōseruorū oīs recto casu accepto i reliquos obliquos declināt. q si nōnūq̄ offendūt. Nō est mirū etenī illa q primi noia iposuerūt reb' fortasse an in gbusdā sint lapsi. Voluisse. n. putāt singularis res notare. vt ex ijs in multitudine declinaret. vt ē ab hoie hoiea. sic mares libetus vuluisse

notari.vt ex his fœminę declinarẽtur vt est a terẽtio terẽtia.sic in recto casu quas iponerent vo-
ces vt illic eẽnt futurę quo declinarẽ. Sꝫ hęc in oibus tenere nequisse ꝙ & vna dñr scopæ. & mas
& fœmina aquila & recto & obliquo vocabulo vis Cur hęc uõ tã sit in culpa q putãt plęraqꝫ solue
re nõ difficile. Sed nũc nõ necesse.nõ.n.qoi potuerunt assequi:sed ꝙ voluerint ad hoc ꝙ ꝓpositũ
refert qd nihilominus declinari potest ab eo quod iposuerunt scopę scopa quã si iposuissent sco-
pa ab eo scopæ.sic alia causa.in quã cu eas ab impositis noibus declinarint quã ostendi sequit
in quas voluerũt.declinari aut voluerunt vt generatim summatim. Itẽ informis. Duo.n.gene-
ra verborũ. Vnõ secundõ ꝙ declinãdo multas ex se parit dispariles formas:vt est lego legis legas
sic alia. Alterõ genus sterile qd ex se parit nihil.vt est etiã vix magis cur. Quarũ rerũ vsus erat sim
plex.ibi etiam vocabula declinantur vt in qua domo vnus seruus vno seruilio post nomẽ in quã
multi pluribus. Igitur & in is rebus quorum sunt noia quot discrimina vocis plura ꝓpagies plu
res. In his rebus q̃ copulę sunt ac coniugũtur verba qd non opus fuit declinari in plura fere sin
gula sunt. vno.n.loro colligare possis vel hoiem vel equũ vel aliud qd quicquid est qd cũ altero
potest colligari. Sed qđ dicimus in loquẽdo.cõsul fuit Tullius & antoni⁹:eodẽ illo & oĩs binos
cõsules colligere possumus. Vel dicã amplius oia nomina atqꝫ ideo etiã oia verba cũ fiũt tũc ex
vna syllaba illd & maneat vnõ.quare duce nã si quæ imposita essent vocabula rebus ne ab oibus
his declinatus putarent quorõ generũ declinatiões oriuntur:

PArtes orationis sunt duę:si item:vt Dion in tris diuiserimus partes. Resqꝫ verbis adsi
gnificantur.vna quæ adsignificat casus. Altera quæ tpa. Tertia quæ neutrũ. De his Ari
storeles duas ptes orationis esse dicit. Vocobula & verba:vt hõ & equus & legit & cur
rit vtriusqꝫ gñis & vocabuli:& verbi:quędã priora & quędam posteriora. Priora vt hõ
scribit.posteriora vt doctus & docte dicitur.n.doctus & scribit docte:hęc sequitur & locus & te-
pus ꝙ neqꝫ homo nec scribi põt sine loco & tempore esse.ita vt magis sit locus homini cõiunct⁹
tẽpus scriptiõi. Cũ de his nomẽ sit primõ. Prius eñi nomẽ est q̃ verbũ tẽporale & reliqua posteri⁹
q̃ nomẽ & verbõ. Prima igitur noia:quare de eorũ declinatione q̃ de verborõ ante dicam. Noia
declinantur aut in earũ rerũ discrimina:quarũ noia sunt:vt a Terẽtius Terenti:aut in eas res ex-
trinsecus quarũ ea noia non sunt:vt ab equo equito. In sua discrimina declinantur aut ꝓpter ip-
sius rei naturam de quo dicitur:aut propter illius qui dicit propter ipsius rei discrimina.aut a to
to vt ab homine homunculus:a capite capitulum propter multitudinem vt ab homine homi-
nes. Ab eo ꝙ alii dicunt ceruices.& id Hortensi.in poema.caruix quæ a parte declinata vt a cor
pore:vt a mamma mammola a manu manubria.alia ab animo:vt a prudentia prudens:ab inge-
nio ingeniosus.hę sine agitationibus.aut vbi motus maiores. Itẽ ab aio.aut strennuitate & nobi
litate strennui & nobiles. Sic a pugnãdo & currendo & pugiles & cursores. Vt aliæ declinationes
ab aio alię a corpe.sic alię que extra hoiem:vt pecuniosi agrarii ꝙ foris pecuoia & ager ꝓpter to
rum que dicũtur. Sunt declinati cãu.vt his:qui de altero diceret distinguere posset cum vocaret.
cũ daret.cum accusaret:sic alia equidẽ discrimina que nos & grecos ad declinandũ duxerõt. Sine
controuersia sunt quinqꝫ:quod vocent vt Hercules. q̃admodũ vocetur. vt Hercules a quo vo-
cetur:vt ab Hercule.cui vocetur vt Herculi.cuius vocetur vt Herculis.ꝓpterea verba quę erãt ꝓ
inde ac cognominata:vt prudens candidus strenuos ꝙ in his preterea sunt discrimina ꝓpter in
crementum:quod maius vel minus in his esse potest accessit declinationum genus:vt a candido
candidus candidissimum. Sic a longo diuite id genus.aliis vt fieret quę in ea res quę extrinsc⁹
declinantur sunt.ab equo equile:ab ouibus ouile.sic alia hęc cõtraria illis quę supradicta vt a pe-
cunia pecuniosus:ab vrbe vrban⁹:ab atro atratus:vt nõnũq̃ ab hoie locus ab eo loco homo.vt a
romulo roma:a roma romanus.aliqnot modis declinata ea quę foris.nam aliter q̃ a maioribus
suis latonius & priamides:aliter que facto.vt a predãdo predæ.a merendo meroes. Sic alia sunt
quę circũire nõ difficile:sed ꝙ genus iam videtur & alia vrgerent omitto. In verborũ gñe quæ te
pora adsignificant ꝙ ea erant tria.preteritũ.presens.futurũ.declinatio faciẽda fuit triplex:vt a sa
luto salutabam salutabo. Cum item psonarũ natura triplex esset qui loqueretur. de quo ad quẽ:
hęc ab eodẽ verbo declinata:quę in copia verborõ explicabõtur. Qm̃ dictũ de duab⁹ declinatio
nibus cur & in qua sit fama.tertiũ qood relinquitur.quẽadmodũ nũc dicit. Declinationũ generis
sunt duo.voluntarium & naturale voluntariũ est quo vt cuiusqꝫ tulit volũtas declinauit.sic tres
cũ emerũt ephesi singulos seruos.nõnũq̃ alius declinat nomen ab eo qui vendit artemidor⁹ atqꝫ
artemã appellat ali⁹ autẽ regiõe ꝓ ibi emit ab Ionia Ionã.ali⁹ ꝙ ephesi ephesiũ.sic alius ab alia al

qua re vt visuz est cõtra naturalē declinationē dico. ꝙ nõ a singulorũ oritur volõtate sed a cõi cõsensu. Itaq; oẽs ipositis noibus eorũ. Itē declinant casus atq; eodē mõ dicunt huius artemidori & ionis & huius ephesi. sic in alijs casibus cũ vtrõq; nonnũq; accidat & vt in volõtaria declinatiõe aiaduertaĩ natura. & i naturali volõtas que cuiusmodi sint aperient infra ꝙ vtraq; declinatiõe alia fiũt similia alia dissimilia. de eo greci latini q; lib. fecerunt multos: partim cõ alij putarant in loquẽdo ea verba sequi oportere. que a similibus similiter essent declinata quas appellarunt analogias: alij cũ id negligendum putarent ac potius sequẽdam similitudinem: quo in consuetudine mĩq̃ vocant συνήθειαν: cum vt arbitror vtrũq; sit nobis sequendũ ꝙ declinatiõe voluntaria sit anõalia in naturali magis analogia. de quibus vtriusq; generis declinationibus lib. faciam bis ternos prioris tris de earum declinationum disciplina posterioris ex eius disciplinæ propaginibus de prioribus prim⁹ erit hic que cõtra similitudinē declinationũ dicãtur. Secũdus que cõtra dissimilitudinē. Terti⁹ de similitudinũ forma. de quibus que expiero singulis tribus. tũ de alteris totidē scribere ac diuidere incipim⁹. Incipiã ꝙ huiusce li. est dicere cõtra eos qui similitudinē sequõtur quæ est vt in ætate puer ad senē ad anum imberbis vt est scribo bã dico cã. prius cõtra vniuersã analogiã. deinde tũ de singulis partibus a natura sermo sit incipiã oĩs oratio cũ debeat dirigi ad vtilitatē ad q̃tũ deniq; peruenit: si est aperta & breuis que petimus ꝙ obscurus & lõgius. orator est odio & cũ efficiat apta vt itelligaĩ breuis vt cito itelligatur: & aperta cõsuetudo breuē tẽperantiã loquẽtis & vtrõq; fieri posset sine ana. nihil ea opus est. Neq;. n. vtrũ Herculi an Her clauã dici oporteat si doceat analogia: cũ vtrunq; sit in cõsuetudine nõ negligendũ. Sũt ꝙ æque sunt & breuia & apta preterea ꝙ is vtilitatis cã queq; res sit inuẽta si ex ea qs id sit conſecutus ãplius ea scrutari: cũ sint nimiũ ociosi. & cõ vtilitatis cã verba iõ sint iposita rebus vt ea significent si id cõsequimur vna cõsuetudine nihil ꝓdest analo. accidit ꝙ que cõq; cã vsus ad vitã sint assũpta. in his vtilitatē querere nõ similitudinē. Itaq; in vestitu cũ dissimilima sit virilis toga tunice muliebri stola. pallio. tñ in æquabilitatē hanc sequitur nihilominus in ædificijs ꝙ non videmus habere atrium περιστυλον similitudinē & cubiculũ ad equale ꝙ tñ propter vtilitatem in his dissimilitudines potius q̃ similitudines sequamur. Itq; & hiberna & triclinia & æstiua non itē valuata & fenestrata facimus. Quare cũ in vestitu ædificijs sic in suppellectile cibo: cæterisq; oib⁹ que vsu ad vitã sunt assuptõ dominetur inequalitas: in sermone quoq; q̃ est vsus cã cõstitut⁹ ea nõ repudianda ꝙ si quis duplicē putat esse summã: ad quas metas nature sit perueniendũ in vsu vtilitatis & elegantie ꝙ non solum vestiti esse volumus vt vitemus frigus sed etiã vt videamur vestiti esse honeste. nõ domõ habere: vt sim⁹ in tecto & tuto solũ q̃d necessitas cõtruserit: sed etiã vbi voluptas retineri possit. nõ solum vasa ad victũ habilia. sed ẽt figura bella atq; ab artifice. ꝙ aliud homini aliud humanitati satis est: Quoduis sitiẽti poculum homini idoneũ humanitati nisi bellum parũ. sed cũ discessuz ab vtilitate ad voluptatē tamē in eo ex dissimilitudine plus voluptatis q̃ ex similitudine sæpe capitur: quo noĩe & gemina cõclauia dissimiliter pollent & lectos non omnes paris magnitudine ac figura faciõt ꝙ si esset analogia petenda in supellectili oẽs lectos haberemus domi ad vnã formã & aut cõ fulcro aut sine eo: nec tũ ad tricliniarē gradũ non itē ad cubicularē neq; potius delectaremur supellectile distincta que esset ex ebore alijsq; rebus dispanbusq; figuris q̃ gra ba tis analogon ad similē formã plerũq; eadē materia fiunt quare aut negandũ nobis dispatia esse iucunda. aut quia necesse est cõfiteri dicendõ verborũ dissimilitudinem: que sit in cõsuetudine non esse vitanda. ꝙ si ana. sequẽda est nobis: aut ea obseruanda est quæ ẽ in cõsuetudine aut que non est. Si ea que est sequẽdaz preceptis nihil opus est: ꝙ cum consuetudinẽ sequamur ea nos sequetur. Si quæ non est in consuetudine queremus vt quisq; duo verba in quattuor formis finxerũt similiter q̃uis hæc nolemus: tñ erunt sequẽda vt Iupiter maspiter quas siquis seruet analogias pro insano sit reprehendẽdus. nõ ergo est ea sequẽda: ꝙ si oportet idest vt a similibus similiter oĩa declinentur verba seqtur vt ab his similibus similia debeant fingi ꝙ non fit nã & similibus alia sont similia: alia dissimilia & a dissimilibus partim similia partim dissimilia: a similibus similia. vt a bono & malo bonũ malũ. a similibus dissimilia. vt a lupus lepus. lupo lepori. Cõtraria a dissimilib⁹ dissimilia: vt priamus paris priamo pari. a dissimilibus similia. vt Iupiter iouis ioui. Eo etiã magis analogicos dissimilia finguntur: sed etiam ab eisdem vocabulis dissimilia. neq; a dissimilibus similia sed etiam eadez ab eisdē vocabulis dissimilia fingi apparet ꝙ cũ due sint Albe ab vna dicuntur Albani ab altera Albenses cuz trinæ fuerũt Athene ab vna dicti Athenei. ab altera Athenienses a tertia Atheneopolite. Si ex diuersis verbis multa facta in declinando inueniuntur eadē. vt cõ dico a Saturni. luo luam & a soluẽdo abluo abluã oĩa fere nr̃a verba liberalia & muliebria multitudis cũ recto cãu fiũt dissĩlia cũ dãdi sĩlia vt mares Terẽtij fœmie Terẽtie: eadē in dãdi viris terẽtijs & mulierib⁹ terẽtijs. dissimile. Plau. & Plauti⁹. & cõe vt hui⁹ Plauti & plautij deniq; si est analogia. q̃d in multis verbis & similitudo verborũ sequiĩ ꝙ in plurib⁹ est dissimilitudo. vt nõ sit in sermõe sequẽda analogia postremo si est in orõne aut in oib⁹ ei⁹ ptib⁹ est. aut i aliqua ẽ parũ & in oib⁹ nõ ẽ in aliqua eẽ parũ ẽ vt albũ eẽ ethiopẽ eẽ non satis ẽ ꝙ hz cãdidos dẽtes. nõ ẽ ergo analogia cũ a sĩlibus verbis

quę declinant̃ ſiſia fore pollicent̃ q̃ analogias eſſe dicũt.& cũ ſimili læt õ denicꝫ dicentes ſe verbo verbũ exeo
dem ſit gñe eadẽ figura tranſitu de caſu in caſũ ſimiliter oſtẽdi poſſit.q̃ hęc dicũt vtrũcꝫ ignorãt.& in quo
loco ſimilitudo debeat eẽ & quẽadmodũ ſpectari ſoleat:ſiſe ſit nec neq; quę cũ ignorãt ſequit̃ vt cũ analogia
dicere nõ pñt ſeq̃ debeamus.Quęro eñ verbũ vtrũ dicãt vocẽ quę ex ſyllabis eſt ficta cã quã audim⁹.an q̃
ea ſignificat q̃ intelligimus.an vtrũcꝫ.ſi vox voci eẽ debet ſiſis nihil refert qđ ſignificat mas an fœmina ſit.&
vtrũ nomẽ an vocabulũ ſit qđ illi intereſſe dicũt.Sin illđ qđ ſignificat̃ debere ẽ ſiſe.Theona & Diõa quos di
cũt eſſe pene ipſi geminos inueniunt̃ eſſe diſſimiles ſi alter erit puer alter ſenex.aut vn⁹ albus & alter ęthiops
Itẽ aliqua re alia diſſiſe.Sint ex vtracꝫ parte debet verbũ eſſe diſſimile nõ cito iueniunt̃ qn in alterutra re clau
dicet nec Perperẽna & Alphęna erit ſiſe.q̃ alterũ nomẽ virũ:alterũ mulierẽ ſignificat Quare qm̃ dixi vbi ſimi
litudo eſſe debeat nequeũt oſtẽdere ĩpudẽtes.ſũt q̃ dicũt eẽ analogias alterũ illđ qđ dixi quẽadmodũ ſiſe ex
pectari oporteret ignorare apparet ex eorũ p̃cepto qđ dicũt cũ trãſierit e noiandi caſibus in eos quos appel
lãt vocãdi:tũ denicꝫ poſſe dici rectos eſſe ſimilis aut diſſimilis:eẽ rem:vt ſiqs Menęchmos gẽinos:cũ videat
dicat ſe non poſſe iudicare ſimiles ne ſint:niſi q̃ ex his ſint nati cõſiderarit.nõ diſcrepat inter ſe nihil inquã
quo magis minuſue ſit ſimile:qđ cõferas cũ altero ad iudicãdũ extrinſecus oportet ſumi.Quare cũ ignoret
quẽadmodũ ſimilitudo debeat ſumi:de analogia dicere nõ poſſunt hęc aptius dixiſſem niſi bi cui⁹ eo nunc
malle qđ infra ſunt planius vſurpẽda:quare qd ad vniuerſã verborũ naturã attinet hęc attigiſſe mõ ſatis ẽ.
quod ad ptes ſingulas orationis deinceps dicã.cuius qm̃ ſũt diuiſiões plures:nõc ponã potiſſimũ iã qua diuĩ
ditur oratio ſeruanda:vt natura in quatuor partis.Vnã quę habet caſus:alterã quę habet tpa:& tertia quæ
habet neutrũ:& quartã in qua ẽ vtrũcꝫ.has vocãt quidã appellãdi/dicẽdi/adminiculãdi/iũgẽdi/appellãdi di
citur vt hõ & Neſtor.dicẽdi vt ſcribo & lego.iũgẽdi atcꝫ adminiculãdi vt docte & cõmode.Appellãdi ptes ſũt
quatuor e q̃s dicta a quibuſdã p̃vocabula quę ſũt vt qĩcꝫ vocabula vt ſcutũ vt gladiũ.noia romul⁹ rem⁹.Pro
noia vt hic hęc duo media dicunt̃ noĩa.pria & extrema articuli.Primũ genus eſt ĩfinitũ.Secundũ vt ĩfinitũ
Tertiũ vt effinitũ.Quartũ finitũ.hęc ſingulatĩ triplicia eſſe dñt:q̃ ſextũ multitudinem caſuũ.ſextus vtrum
virile an muliebre:an neutrũ ſit vt doctus ta.tũ.multitudinẽ vnum an plura ſignificet:vt hic hi hæc.caſum
vtrũ recto ſit vt Marcus.an obliquo vt Marco.an cõi vt Iouis.iſs dictis partib⁹ ſingulas p̃ſpice quo facil⁹
nuſquã eſſe analogias quas ſeq̃ debeamus videas.Nẽpe eſſe oportebat vocis formas ternas.vt in hoc huma
nus hõana humanũ.ſed habẽt quędã binas vt cetu⁹ ceroa.quędam ſingulas vt a per.& ſic multa.Nõ ergo
eſt in huiuſmodi generibus analogia.Et in multitudine vt vnũ ſignificat pater:plures partes ſic oĩa debue
rint eſſe bina:ſed & ſingularia ſolũ ſunt multa.vt cicer.ſiſer.Nemo eñ dicit cicera.ſiſera.& multitudi s ſunt
vt ſalinę:Non eñ ab his ſingulari ſpecie dr̃ ſalina vt balnea.necꝫ ab eo qđ dicũt Balneũ habet multitudinẽ
conſuetudo.nã qđ eſt:vt prędiũ balneũ debuerũt eſſe plura vt prædia balnea qđ non eſt.Ergo in his quocꝫ
analogia.Alia caſus habẽt & rectos & obliquos:alia rectos ſolum:alia mõ obliquos habet vtroſcꝫ vt Iuno
Iunonis.Rectos mõ vt Iupiter maſpiter.obliquos ſolũ.vt Iouis Iouẽ.Nõ ergo in his eſt analogia.Nũc vide
mus in illa quadripartita.Primũ ſi eẽt analogia.vt in his tribus articulis vtẽ quis quẽ cui⁹.ſic dicet̃ quę quã
cuius & vt eſt a quis cui.ſic diceret̃ qua quæ.nam eſt proportione ſimile.vt deæ bonę quę ſit dea bona:quæ
eſt.& vt eſt quẽ quis ſic.quos ques quare qđ nũc dr̃ qui hoĩes dici oportuit ques.Pręterea vt ẽ ab his ei ſic ab
ea eæ diceretur.qđ nunc dicitur ei prenunciaretur.vt in his viris:ſic eis mulieribus & vt eſt in rectis caſibus
ea id in obliquis eſſet eius.& iſs nũc nõ modo in virili ſicut in muliebri dr̃ eius.ſed etiã in neutris articulis vt
eius viri:eius mulieris:eius pabuli.cũ diſcriminent̃ in rectis caſibus is ea id.de hoc gñe Partius tetigi q̃ libra
rios hæc ſponſoria indulgentius elaturos putaui De nominatiuis quæ accedũt p̃xime ad finitã naturã arti
culorũ atcꝫ appellant̃ vocabula vt homo & equus eorũ declinationum gña ſunt quatuor.vnũ nominandi
vt ab equo equile.alterũ caſuale.vt ab equo equũ.tertiũ augendi.vt ab albo albius:quartũ minuendi.vt ciſta
ciſtula.Primũ genus vt dixi.ideſt cũ aliqua pte orationis declinata ſunt recto caſu vocabula.vt a balneis bal
neator.hoc fere triplices habet radices qđ & a vocabulo orit̃.vt a venatore venabulũ.& a nomine:vt a Ti
bure Tibur.ſed a verbo vt a currẽdo curſor:in nullo horũ analogiã ſeruare videbis.primũ cõ dicat̃ vt a boue
& a sue ouile & ſuile:ſic a boue bouile nõ dr̃.& cum ſimile ſit auis & ouis necꝫ dr̃ vt ab aue auiarium ab oue
ouile:ab aue auile nõ eſt:necꝫ ab oue ouiariũ:& cum debuerint eẽ vt a cubatiõe cubiculũ:ſic a ſeſſione ſedicu
lum nõ eſt.Qm̃ taberna vini venit vinũ a vino vinaria:a creta cretaria:ab vnguẽto vnguẽtaria dr̃.Analogi cõ
ſi eſſet vocabula vbi caro venit carnaria:vbi pelles pellaria:vbi calcei calcearia diceretur:nõ lanienа.a pelle
ſuina & ſutrina.Et ſicut eſt ab vno vni:a tribus trini:a quatuor quadrini:ſic a duobus dui:m nõ bini diceretur
ne ſi nõ vt quadrigæ ſic trigæ potius diugæ q̃ bigæ:permulta ſunt huiuſce generis quæ quoniã admonitus
perſpicere poteſt mitto.Vocabula quę a nominibus oriuntur.ſi a ſimilibus nominibus ſimilia eſſe debent di
cemus.Quoniã gemina ſunt Parma Alba Roma Parmẽſes.aut qm̃ ſimilis eſt Roma Nola Parma dicemus

et Romani Nolani: sic Parmani: & a Pergamo ab Ilio similiter Pergamen⁹ Ilien⁹ aut Ilius vnus: & alia mas &
fœmina: sic Pergamus & Pergama vir & mulier. & q̄m similia nomina sunt Asia Lybia dicem⁹ Asiancos &
Lybiaticos hoīes q̄ vocabula sumūtur a verbis debēt sicut a scribēdo scriptor: a legēdo lector. hęc quoq; nō
non seruare similitudinē licet videre. ex ijs cum similiter dicatur. vt ab amādo amator. a salutādo salutator.
a cantādo cātator. & cum dicatur lassus sum. metēdo. ferēdo. ex his vocabula nō reddūt ꝓportionē quo nō
fit. vt messor: fertor. multa sunt itē in hac specie. in quibus potius cōsuetudinē sequimur q̄ rationē verboruʒ
Preterea cum sint ab eadem origine verborū vocabula dissimilia superiorū: ꝙ simul habeāt casus & tēpora
quo vocantur participia & multa sint contraria. vt amo amor: fero feror. ab amo & eiusmodi omnib⁹ verbis
oriuntur presens & futurō: vt amās & amaturus. & ab eis verbis: tertiū qđ debet fingi præteriti. In lingua lati-
na reperiri non pōt non ergo analogia. sic amabor legor: & eiuscemodi verbi est vocabulum: eius gn̄is prę-
teriti tēporis fit vt amatus erā. sum. ero. neq; pręsentis & futuri ab his fit: nō est ergo analogia. ꝓsertim cum
tantus numerus vocabulorū in eo gn̄e intericit. qđ dicimus in his verbis q̄ contraria non habēt. loquor &
venor. tamen dicimus loquēs & venans: locuturus & venaturus: quod secunduʒ analogias non est. q̄m di-
cimus loquor & venor. vnde illa q̄ erant superiora minus seruāntur. qđ cum his qua cōtraria verba habētur
alia efficiūt terna. vt ea q̄ dixi. alia bina: vt ea q̄ dicam: currēs: ambulās. cursurus ambulaturus. tertia eīn prę-
teriti nō sunt: vt cursus sum. ambulatus sum. nec in his q̄dem q̄ sępius quid fieri ostēdūt seruatur analogia.
Nam vt est a cantando cantitans. ab amādo amitās nō est. & sic multa: vt in his singularibus sic in multitu-
dinis. Sicut eīn cantitātes: seditātes nō dicant. quoniā vocabuloruʒ genus ꝙ appellant compositium & ne-
gant conferri id oportere cū simplicibus de quibus adhuc dixi de cōpositis separatim dicam. cū a tibijs & ca-
nendo tibicines dicūtur q̄mīt si analogias seq oporteat cur nō a cythara & psalterio & pādura dicamus cy-
tharicē & sic alia si ab æde & tuēdo edit⁹ est: cur ab atrio & tuēdo nō potius atrit⁹ sit qui atriēsis si ab auibus
capiendis auceps dicatur. debuisse aiūt ex piscibus capiendis pisciceps. vt aucupē sic piscicupē dici vbi lauet
vt æs ærarias nō ære lauinas noīari. & vbi fodiat argētum argētifodinas dici. neq; vbi fodiat ferrum: ferrifodi-
as. qui lapides cędunt lapidicidas. qui ligna: lignicidas nō dici. neq; aut aurificē sic argētificē nō doctum di-
ci indoctum. nō salsum insulsum. sic ab hoc quoq; fonte q̄ ꝓfluant di aduertere est facile. Relinquitur de ca-
sibus in quo Aristrachei suos cōtendūt neruos. Primū si in ijs esset analogia dicunt [illegible] oēs noīatiuos &
articulos habere totidē casus nunc alios habere nō solum: vt literas singulas oēs alios tris vt prędiū prędij
prædio. Alios quatuor: vt mel mellis melli melle. Alios quinq;: vt quint⁹ quinti quīto: quintū quinte. Alios
sex. vt vnus vnius vni vnū vne vno. Nō esse ergo in casibus analogias. Secundo ꝙ Crates dicebat. cur q̄ sin-
gulos habēt casus vt literę gręcę nō dicātur alpha & alphati alphatos. si idē mihi respondebitur ꝙ Crateri
ti non essent vocabula nostra: sed penitus barbara: q̄ram cur inde nostra noīa & persarum & cæterorum quos
vocant barbaros cū casibus dicāt. quare si essent in analagia aut vt Phœnicorū Aegyptiorū vocabula singu-
lis casibus: dicerent aut pluribus: vt galloisi ac cęterorum. Nā dicunt ab alauo alaucus: & sic alias. In qđ scri-
bent dicent: ꝙ pœni cum sint singulis casib⁹ ideo eas literas græcas noīari. sic græci nostra senis casib⁹ non
quiuis dicere debebāt: ꝙ cum non faciunt nō est analogia: q̄si essent negāt vllū casum duob⁹ modis debuis-
se dici: qđ fit contra. Nā sine repꝛhensione vulgo alij dicunt in singulari hac oui & aui: alij hac oue & aue. In
multitudinis poppis: restis: & hę puppes: restes. Itē ꝙ in patricio casu hoc genus dispariliter dicuntur ciuita-
tum parētū & ciuitatiū parētiū. In accusandi hos mōtes fōtes: & hos mōtis fōtis. Itē cū si sit analogia debeāt
a similibus verbis similiter declinatis similia fieri & id non fieri ostendi possit despiciēdā esse eā rōnem at qui
ondītur. Nam quid potest similius esse q̄ mēs: dens: gēs. cū horū casus patritius & accusatiu⁹ in multitudie
sint dispariles. Nā de primo fit gentiū & gētis: vtrobiq; vt sit. a scđa mētiū & mētes: vt in priore solo fit idest a
tertio dentium & dentes vt in neutro fit. sic item q̄m simile est recto casu furis. Lupus: lepus: rogant cur nō
dicant ꝓportionem. Itē furo: lupo: lepo. Sunt: respondeat similia nō esse ꝙ co vocemus dissimiliter furę. lupę
lepus. Sic eīn respōdere voluit Aristrachus Crateri nā cū scripsisset similia esse Phylomedes Heraclides Me-
licertes dixit non esse similia. In vocādo eīn cū e breui dici Phylomede cū e longo Heraclide. cū breui meli-
certe. In hoc dicūt Aristarchū nō intellexisse qđ q̄reretur si nō solueret. Sic eīn vt quicquid in obliquis casib⁹
discrepanit dicere potuit ꝓpterea rectos casus voci eē similis cū q̄reretur duo inter se similia sint nec ne non
debere extrinsecus assumi. cur similia sunt. Itē si esset analogia similiter vt dicūt aues. oues sues dicerent: itē
vt ouiū: auiū: suiū: si analogia est inq̄t. Cur populus dicit dei penates. dei cōsentes. cū sit vt hic reus. ferus de⁹.
sic hi rei seri dei. Item q̄runt si sit analogia cur appellant omnes ędes deum cōsentium & nō deorū cōsentiū
itē cur dicat mille denariū. nō mille denariorū. est eīn hoc vocabulū figura. vt Vatinius: Manilius: Denari⁹.
debet igit dici. vt vatiniorū: maniliorū. denariorū. & nō equū publicū mille assariū esse: sed mile assarioruʒ ab
vno eīn assario multi assarij. ab eo assariorū. item secundum illorū rationē debemus secūdis syllabis lōgis he

ctorem. Nestorem. est enim vt quęstor prætor Nestor. quęstorem: pręto rē: nestorem. questoris prętoris nestoris. & non debuit dici quibuidas qidas. Est eni vt ei qui his quis. at sicut. quibus ibus. Cū dicatur da patrifamilias: si analogias sequi vellent non debuerunt dicere ad patrissamilias. quod est vt attiniæ: catiniæ: familiæ. sic vna attinia catinia familia. Item plures patressamilias dicere non debuerunt. sed vt Siscenna scribit patressamiliarum. neq; oportebat consuetudinem notare alios dicere boum greges. alios bouerum & similia. alios ioum: alios iouerum cum esset vt iouis: bouis: struis. & iouem: bouem. struem: ioui: boui: strui. Nec cū hęc cōuenerit in obliquis casibus dubitare debuerunt. in rectis propinquitis. nunc in consuetudine aliter dicerem pro iouis iuppiter: pro bus bos. pro strues struis. Deinceps dicam de altero genere vocabulorum in quo contentiones sunt: vt alaū albius albissimum. in quo id analogia non seruari apparet: nam cum sit simile salsum caldum. & dicatur ab ijs salsius caldius: salsissimum caldissimum debuit dici. Quoniam simile est bonum malū ab his bonius & malius: bonissimū & malissimum. nōne dicitur bonum melius optimū an alijs verbis nihil deest: vt dulcis dulcior dulcissimus: in alijs primū vt peius pessimū. in alijs mediū cesior cesius cesissimus: in alijs bina sunt q̄ sint ab eadem voce declinata: & ea ita vt alias desint secūdū & tertiuȝ vt in hoc mane manius manissime. Alias vt duo prima absint: vt ab optimum optimus optimi. Alias vt primus & tertium desit: vt a melium melius melissimum. Pręterea si dicerētur similiter cum similia essent. Macer sacer teher: & macerrimus: sacerrimus. tenerrimus non discreparent in his macior & magis sacer tenerrimus neq; alia trissyllaba fierent. & si in his dominar etur similitudo diceremus vt candidissimus candidissimæ: paupertimus paupertima. sic candidus candida. pauper paupera. & vt dicimus doctus docta doctissimus doctissima. sic diceremus frugalissimus frugalissima. frugus & fruga. ea si proportione essent verba & vno vocabulo dicimus virum & mulierem sapiētem diligentem & sapientiorem & diligentiorem sic diceremus. Item cum peruenerimus ad summum quod facimus alter. nam virum dicimus sapientissimum & diligentissimum. fœminam sapientissimam & diligentissimam. quod ad vocabulorum huius generis exempla pertinet multa sunt reliqua: sed eadem quæ dicta ad iudicandum satis sunt: q̄ analogias in collatione verborū sequi nō debemus. Magnitudines vocabula cum possint esse terna. vt cista cistula cistella. in medijs nō sunt vt in his Macer Macricolus macellus. niger nigricolus nigellus. Item minima in quibusdam non sunt. vt auis auicula auicella caput capitulum capitellum. In hoc genere vocabulorum: q̄ multa desunt dicenduȝ est non esse in eo potius sequendā consuetudinē q̄ rationem. quod ad vocabuloruȝ genera quatuor pertinet vt in hoc potius consuetudinem q̄ analogiam dominari facile animaduerti possit dictum. Sequitur de nominibus quę differunt a vocabulis ideo q̄ sunt finita ac significantia res proprias. vt Paris Helena. eum vocabula sint infinita ac res communis designentur. vt vir mulier. e quibus alia nomina a nominibus. vt illum ab illo & illa ab illo alia a vocabulo. vt ab albo albius. & ab atro atrius in neutris seruata est analogia Naȝ & eum sit a Romulo Roma proportione non est q̄ debuit esse perpenni filia non perpennę. Perpenna mulieris nomen esse debuit & nata esse a Perpenno quod est vt arbenus percenus perpennus. Arberna percerna & perperna: quod si Marcus perperna virile est nomen & analogia sequenda. Lucius Elia & Quintus Muta virilia nomina esse debebūt. Itē quę habent ab Rhodo. Andro Cizico Rhodus Cizicenus similiter Cizinus diceretur ciuis vnusquisq;. Nam vt ab Athenis Athenęus dicitur rhetor nomine & si nō sit Athenēsis in hoc ipso analogia non est. quod alij nomina habent ab oppidis alij aut non habent. aut non vt debent habent. habent plærīq; libertini a municipio manumissi in quo vt societatem & fanorum serui non seruarunt proportionem & rationem & Romanorum liberti debuerūt dici. vt a fauentia fauentinus a reate reatinus. sic a Roma Romanus. vt nominantur a libertinis orti publicis seruis romani qui manumissi anteq̄ sub magistratus nomina qui eos liberarūt succedere cœperunt. hinc quoq; illa nomina lesis. Vfenas Carinas Mœcenas. quæ cum essent a loco vt Vrbinas & tamen vrbinus ab ijs debuerunt dici ad nostrorū noīm similitudinem.

## ¶ Marci Terentij Varronis Analogiæ Liber secundus incipit.

NEsciūt docere q̄ discere q̄ ignorāt. in quo fuit Crates nobilis grāmaticus qui fret⁹ Chrysippo hoīe acutissimo q reliqt pianomolias: hi libri cōtra analogiā atq; Aristarchuȝ est nix⁹: sed ita vt scripta indicāt ei⁹ neutri⁹ videaī puidisse voluntatē qd & Chrysippus de inequalitate cū scribit sermones, ppositum habet ostēdere similes res dissimilib⁹ verbis & similib⁹ cō dissimiles esse vocabulis notatas: id qd est verbū: & cū Aristarchus de equalitate cōscribit & de verborū similitudine quarūdā inclinationes sequi iubet: quoad patiatur cōsuetudo. Sed hi qui in loquēdo partim sequi iubet nos cōsuetudinē partim rationē: non tā discrepant q̄ cōsuetudo & analogia cōiunctiores sunt inter se q̄ hi credūt q̄ est nata ex quadam consuetudine analogia & ex hac cōsuetudo & dissimilibus & similibus verbis eoruȝ q̄ declinationibus constet. neq; anomalia neq; analogia est repudianda: nisi si non est homo ex anima

quodesi homo ex anima: quod est ex corpore & aia. Sed ea q̃ dicam quo facilius peruideri possint prius de
trinis copulis discernẽdum. Nam cũ cõfusim ex vtraq; parte pleraq; dicunt̃ quarũ alia ad alia referri debẽt
summã primõ de copulis naturæ & usis. Hęc em̃ duo sunt q̃ exigunt diuersa. quod aliud est dicere verborũ
analogias: aliud dicere vti oportere analogijs. Scd̃m de copulis multitudinis ac finis vtrum oim verboruȝ
dicatur eẽ analogia: an vsus: an maioris partis. Tertiũ de copulis personarum quis eis debẽt vti q̃ sunt plu-
res. Alia em̃ populi vniuersi. alia singulorum. & de his non eadem oratores & poetæ. quod eorum non idẽ
ius. Itaq; populus vniuersus debet in oibus verbis vti analogia etsi perperam consuetus corrigere seipsum
Cum orator non debeat in oibus vti: quod sine offensione non potest facere: cum poetæ transilire lineas im-
puue possint. populus enim in sua potestate singuli in illius. Itaq; vt suam quisq; consuetudinem si mala est
corrigere debeat: sic Populus suam. Ego populi consuetudinis non sum. vt dominus. at ille meç est. vt ra-
tioni optẽperare debet gubernator. gubernatori vnusquisq; in naui. sic populus rationi nõ singuli populo.
quare ad q̃cunq; summã in dicendo referã. si aiaduertes intelliges vtrõ dicat̃. analogia esse. an vti oporteret
redigeretur. dici id in populũ aliter. ac inde oibus dici in eum qui sit in populo. Nunc iã primuȝ dicam pro
vniuersa analogia. cur nõmodo videatur esse rep̃hendenda: sed etiam cur in vsu quodammodo sequenda.
Secundo de singulis criminibus quibus rebus possint. quę dicta sunt contra solui dicam ita vt generatis cõ
comprehendant & ea quæ in priori libro sunt dicta. & ea q̃ possunt dici atq; illic præterij.

PRimũ quod aiunt qui bñ loqui velit cõsuetudinẽ sequi oportere nõ rationẽ similitudinẽ: qd̃ alte
rum si negligat sine offensione facere non possit. alterum si sequatur quod sine reprehẽsione nõ
sit futurum erat quod qui in loquendo consuetudinẽ qua oportet vti sequitur nõ sine ea ratiõe.
Nam vocabula ac verba q̃ declinamus. similiter ea in consuetudine esse videmus & ad ea referi-
mus. Et si quid est erratuȝ. non sine ea corrigimus. Nam vt qui triclinium constratunt si quẽ lectum de tribus
vnum imparem posuerũt: aut de paribus nimium aut parũ p̃duxerunt vna corrigimus. & ad consuetudi-
nem cõem & ad aliorum tricliniorum analogias. Sic siquis in oratione in p̃nunciando ita declinat verba vt
dicat disparia. quod peccat redigere debemus ad cęterorũ similium verboruȝ rõnem cum duo peccat gña
sint declinationum. vnũ quod in cõsuetudinẽ perperã receptũ est. Alterũ qd̃ nõdum est. & perperã dicatur.
vnũ dant non oportere dici qd̃ sit in cõsuetudine. Alterum nõ cõcedere: quin ita dicatur: vt sit simile cum id
faciat. ac siquis pueroiũ per delitias pedes male ponere atq; imitari vatias cœperit: hos corrigi oportere si
concidat. Cõtra: siq̃s in cõsuetudine ambulandi iam factus sit vacia: aut cõpernis. si eũ corrigi non cõcedat.
non sequitur vt stulte faciant. qui pueris in geniculis alligãt serperastra vt eorũ deprauato corrigãt crura: cuȝ
deculpãdus nõ sit medic⁹ qui longinqua mala cõsuetudine ęgũ in meliore traducit. quare reprendendus sit
qui orationem minus valentẽ p̃pter malam consuetudinẽ traducat in melioreȝ. pictores Appelles Protoge-
nes. sic alij artifices egregij non rep̃hendẽdi: qd̃ cõsuetudinẽ miconos Diorosanmæ etiã superiorũ nõ sunt se-
cuti. Aristophanes improbandus qui potius in quibusdam veritatẽ q̃ consuetudinẽ secutus. qd̃ si viri sapiẽ-
tissimi & in re militari: & in alijs rebus multis cõtra veritatem consuetudine cũ essent vsi laudati despiciendi
qui potiorem dicũt oportere esse consuetudinẽ ratione. An cũ quis perperam cõsueuerit quid facere in ciui-
tate nõmodo patiemur sed etiã pœna afficiemus. Idest siq̃s perperam cõsueuerit dicere verbõ non corrige-
mus: cum id fiat sine pœna: & hi qui pueros in ludum mittũt vt discãt q̃ nesciũt verba: quẽadmodũ scribũt.
Idem barbaros qui ignorabũt verba quẽadmodum oportuit dici nõ docebimus: vt sciãt qua rõne cõuenia-
dici: sed vt nutrix pueros a lacte non subito euellit a cõsuetudine cũ a cibo pristino in meliorẽ traducit: sic in
maioris loquendo annis cõmodis verbis ad ea q̃ sunt cum rõnem modice traducere oportet: cum sit in cõ-
suetudine contra rationẽ. Alia verba ita vt ea facile tolli possint. Alia vt videantur esse fixa q̃ leuiter hęrent ac
sine offensione cõmutari possint. Si em̃ ad rationem corrigi oportet q̃tum ad rationem sunt ita vt in pręsen-
tia corrigere nequeas: quin ita dicas: his oportet si possis non vti. Sic enim abolescẽt ac postea iam oblite ra-
ta facilius corrigi poterunt quas nouas verbi declinationes ratione introductas respuit forũ. his boni poe-
tæ maxime scœnici consuetudine subigere aures populi debent. quod poetæ multum possunt in hoc pro-
pter eos quædam verba in declinatione melius: quædam deterius dicuntur. Consuetudo loquendi est in
motu. Itaq; solet fieri. vt meliora deteriora verba perperam dicta apud antiquos aliquos: propter poetas
nommodo nunc dicantur recte: sed etiam quæ ratione dicta sunt tum num perperam dicuntur. Quare qui
ad consuetudinem nos vocant. si ad rectam sequamur. In eo quoq; enim est analogia si ab eo inuocent quę
est deprauata nihilomagis sequentur nisi cum erit necesse sequar in cęteris rebus mala exempla: nam ea quo-
q; cum aliqua vis vrget inuiti sequamur: Neq; enim Lysippus artificum priorum potius est vitiosa secut⁹
q̃ artem. Sic populus facere debet: etiam singuli sine offensione q̃ fiat populi qui amissa modo quærant.
sed etiam quod iudicium dent idem ex sermone siquid deperit non mõ nihil impendũt vt reqiãt sed etiam

# Analogiae.

Contra iudices repugnãt.ne restituatur verbũ quod nouũ & ratione introductum quo minus vt recipiamus
vitare nõ debemus. Nam ad vsum in vestimẽtis ædificijs supellectilis nouitati non impedit vetus consuetu
do. Quem enĩ amor assuetudinis potius in pannis possessorẽ retinet: Quem ad noua vestimẽta traducit. An
non sępe veteres leges abrogatę nouis cędunt. Nõne inusitatis formis vasorũ recentibus a gręcia allatis obl
iteratę antiquę consuetudinis synorũ & capularum species. His formis vocabulorũ incõtaminati vti nollẽt
quæ docuerit ratio propter consuetudinem veterem. Et tãtum inter duos sensus interesse volunt vt oculis
semper aliquas figuras supellectilis nouas conquirant contra auris expertes velint esse. Quotus quisq; iam
seruus hebet priscis nominibus quæ mulier suũ instrumentum vestis atq; auri veteribus vocabulis appellat
sed inductis. non tam irascendum q̃ huiusce prauitatis patronis. Si enĩ vsquequaq; nomen esset analogia tũ
sequebatur: vt in verbis quoq; non esset non cum esset vsquequaq; vt est. non esse in verbis. quæ enim est pars
mundi quæ non innumerabiles habeat analogias. Cœlum an mare an terra quæ in his nonne in cœlo. vt ab
æquinoctiali circulo ad solstitialem: & hinc septentrionalem diuisum. sic cõtra a paribus partibus. Idẽ a bru
ma versum contraria parte non quantum polo superior abest & abest a septentrionali circũit cum his ad sol
stitium tantundem abest inferior ab eo quem antiarcticon vocant astrologi & is ad brumalem. non quemad
modum quodq; signum exortum hoc anno quotquot ãnis eodem modo exoritur. Non aliter sola bruma
venit ad æquinoctium. an contra cum ad solstitium venit ad æquinoctialem circulum & inde ad brumam.
Nonne luna vt a sole discedit ad aquilonem & inde redit in eandem viam sic inde fertur ad austrum & regre
ditur inde. sed qui plura de astris vbi difficilius reperitur quid sit: aut fiat in motibus dissimiliter. At in mari
credo motus non habent dissimilitudines geminas qui in. xxiij. horis lunaribus quotidie quater se mutat.
At cum sex horis æstus creuerunt totidem decreuerunt rursus idẽ. Itemq; ab his an hanc analogiã ad diem
seruant: ad mẽsam non item alios motus. Sic item cum habeant alios inter se conuenientes: de quibꝰ in libro
quem æstuarijs feci scripsi. Non in terra in sectionibus seruata analogia. Nec cuiusmodi in præterito tempo
re fructuum genere redit. similia in pręsenti reddat: & cuiusmodi a tritico iacto reddit segetes: sic ordeo sato
proportione reddit parilis. Non vt Europa habet flumina. lacus: montes: campos. sic habet asia. Nam in vo
lucribus generatim seruatur analogia vt ex aquilis aquilę atq; ex turdis qui procreantur turdi. sic ex reliquis
suis cuiusq; generis. An aliter hoc fit quam in ære in aqua. non hic Conchæ inter se generatim innumerabili
numero similes. Non pisces sane murena fit lupus aut merula. Non bos ad bouem collatus similis. Et qui
ex his progenerantur inter se vituli etiam; vbi dissimilis fœtus: vt ex equa mulus: tamen ibi analogia quod ex
quocunq; asino & equa nascitur idem mulus aut mula vt ex equo & asina hinnuli. Non sic ex viro & mu lie
re: omnis similis partus: quod pueri & puellę non horum ita inter se. non omnia similia membra vt separa
tim vtroq; suo genere similitudines intra paria. Non omnes cum sint ex anima & corpore partes quoq; ho
rum proportione similes. Quid ergo cum omnes animę hominum sint diuisæ in octonas partes hæ inter se
non proportione similes. quinque quibus sentimus. sexta qua cogitamus. septima qua progeneramus. octa
ua qua voces mittimus. Igitur quoniam qua loquimur vocem orationem hanc quoq; necesse est natura ha
bere analogias. Itaq; habet an non vides vt græci habeant eam quadripartitam: vnam in qua sit casus. alte
ram in qua tempora: tertiam in qua neutrum: quartam in qua vtrunq;. sic nos habere: & quid verba nescis: vt
apud illos sint alia finita. alia ne sic vtra esse apud nos equidem non dubito qui adnimaduertunt. Item inesse
innumerabilem similitudinem numerum. vt trium temporum verba. vt triuꝫ personarum. quis enim potest
non vna animaduertisse in omni oratione esse: vt legebam lego legam. si lego legis legit. Cum hæc eadem di
cantur alias vt singula. alias vt plura significent. Quis est enim tam tardus qui illas quoq; non animaduerti
similitudines quibus vtimur imperando. quibus in optando. quibus interrogando. quibus in infectis rebus
quibus in perfectis sic in alijs discriminibus. Quare qui negat esse rationem analogiæ nõ videt naturam non
solum orationis sed etiam mundi. qui autem vident & sequi negant oportere pugnant contra naturam non
contra analogiam & pugnant volsillis non gladio. Cum pauca excepta verba ex pellago sermonis polunis
trita efferent. cum dicant propterea analogias non esse similiter. vt siquis viderit mutilum bouẽ aut luscũ ho
minem claudicantem equum neget in curribus boum hominum & equorum naturam similitudinis pro
portione constare. Qui autem duo genera dicit esse analogiæ vnum naturale. quod vt ex natis nascuntur len
tis: sic & lupinum. Alterum voluntarium. vt in fabrica cum vidẽt scænã vt in dexteriore parte sint ostia sic eẽ
in sinisteriore simili ratione factam de his duobus gñibus naturalem esse analogicen. vt sit in motibꝰ cęli vo
luntariam non esse quod vt quęq; fabro lubitum sit possit facere partem scenę. sic in hoĩm partibus esse analo
gias. q̃d eas natura facit in verbis nõ esse quod & hoĩes ad suam quisq; voluntatẽ fingat. Itaq; de eisdẽ rebus
alia verba habere gręcos: alia syros: alia latinos. Ego declinatus verborum & voluntarios & naturalis esse pu
to. volũtarios quibus hominęs vocabula imposuerint rebus q̃dam. vt a Romulo roma: a tyburę tyburtes.

Naturales vt ab impositis vocabulis quę inclinãtur in tempora aut in casus vt a Romuli Romulo Romulum. & a dico dicebam dixeram. Itaqꝫ in voluntarijs declinationibus inconstantia est. in naturalibus constantia quas vtrasqꝫ quoniam hi non debeant negare esse in oratione q̃ in mundi partibus omnibus sit. Et declinationes verborum innumerabiles dicendum est esse in ijs analogias. Neqꝫ statim ideo ea in omnibus verbis est sequenda. Nam si qua perperam declinauit verba consuetudo: vt ea aliter sine offensione multorum hinc orationem verborum prætermittendam ostendit loquendi ratio. Quod ad vniuersalem pertinet causam. Cur similitudo & sit in oratione & debeat obseruari & quem ad finem quoqꝫ satis dictum. quare quod sequitur de partibus singulis deinceps expediemus: ac singula crimina qua q̃ dicũt soluemus. In quu aiaduertio naturę quadruplicẽ esse formam. ad quam in declinando accõmodari debeant verba. qđ debeat subesse res quę designet: & vt sit ea res in vsu. & vt vocis natura ea sit q̃ significauit vt declinari possit & similitudo. figura verbi vt sit ea q̃ ex se declinata genus prodere certum possunt: quo neqꝫ a terra terrus vt diceretur postulandum est quod natura non subest. vt in hoc alterum maris alterum fœminæ debeat esse. Sic neqꝫ ꝓpter vsum vt Terentius significat vnũ plures Terentij postulandum est. vt si dicamus faba & fabæ. nõ eñi in similibus vtrũqꝫ. Neqꝫ vt dicimus ab Terẽtius Terẽtum: sic postulandũ vt inclinemus ab a & bꝫ nũ omnis vox natura habet declinatus. Neqꝫ in forma collata querendum solum quid habeat in figura simile. sed etiam nõnunq̃ in eo quem habeat effectum. Sic enim lana gallicana & apula videt imperito similis ꝓpter speciem cum peritus apulam emat pluris. quod in vsu firmior sit: hęc nũc stricti dicta apertiora fient infra. Incipiam hinc quod rogant ex qua parte oporteat simile esse verbum an voce an significatione respondeamus a voce. sed tamen nõnunq̃ quærimus genere similia ne sint. q̃ significantur ac nomen virile: cum virili conferimus. fœminę cum muliebri: non quod id ꝗ significat vocem cõmoueant. Sed quod nonnunq̃ in re dissimili figuræ formas indissimiles imponũt. Dispariles vt calcei muliebres sint an viriles dicimus ad similitudinem figuræ: cum tamen sciamus nõnunq̃ & mulierem habere calceos viriles: & virũ muliebres. Sic dicivirum Perpennam aut percelnam muliebri forma. Et cõtra parietem & abietẽ esse formã similem quod alterum vocabulum dicatur virile alterũ muliebre & vtrũqꝫ natura neutrũ. Sic itaqꝫ ea virilia dicimus: non q̃ vtrum significant sed quibus ꝓponimus hic & hi. Et sic muliebria in quibꝰ dicere possimus hęc aut hę: quare nihil est quod dicũt Theona & Diona non esse similia: si alter est æthiops alter gallus. si analogia rerũ dissimilitudines assumat ad discerenduꝫ vocis verbi figuras quod dicũt simile sit necne nomẽ nomini impudẽter Aristarchũ p̃cipere. oportere spectare non solum ex recto: sed etiã ex eorũ vocãdi casu. esset enim deridiculum si similes inter se parentes sint de filijs iudicare. qui errãt quod non ab eo obliquis casibꝰ fit vt recti simili facie ostẽdantur sed ꝓpter eos facilius ꝓspici similitudo potest eorum quẽ vim habeãt: vt lucerna in tenebris allatam non facit: q̃ ibi sunt posita similia sint: sed vt videntur quæ sunt: cuius desinit quid similibus videtur q̃ in his est extrema litera. crux frix: quas qui audit voces auribus discernere potest nemo cum easdeꝫ non esse similes ex alijs verbis intelligamus. qđ cũ sit cruces & fryges & de his extremis syllabis exẽpluꝫ sic .c. ex altero sit. vt ex. c. &. s. crux: ex altero. g. &. s. frux fryx qđ item apparet. cum est demptũ. s. Nam sit vnũ cruci alterũ frugi. quod aiunt cũ in maiore parte orationis non sit similitudo nõ esse analogiam dupliciter stulte dicũt: quod & in maiore parte est & in minore parte est. & si in minore sit: tñ sit in maiore: nisi etiã nos calceos negabunt habere. ꝗ in maiore parte corporis calceos non hẽamus: quod dicũt nos dissimilitudine. Itaqꝫ in vestitu: in suppellectile: delectari varietate: non paribus subuculis vxoris respõdeo: si varietas: iucũda: magis varium esse in quo alia sunt similia alia nõ sunt. Itaqꝫ sicut abacum argẽto ornari: vt alia disparia sic orationẽ rogant si similitudo sit sequẽda: cur malimus habere lectos alios ex ebore: alios ex testudine: sic itẽ genere aliquu aliu. ad quæ dico nũ dissimilitudines quoqꝫ sequi. Sæpe itaqꝫ ex eadem suppellectile licet videre. Nam nemo facit triclinij lectos: nisi paris & materia & altitudine & figura. qui facit mappas tricliniarias non similis inter se. quis puluinos. quis deniqꝫ cætera: quæ vnius generis sint plura. Cum inquit vtilitatis causa introducta sit oratio sequendum non quę habebit similitudinẽ: sed quę vtilitatẽ. Ego quidem vtilitatis causa orationem factam concedo. sed vt vestimentũ. quare vt hic similitudines seq̃remur: vt virilis tunica sit virili similis. Item tuga togę. sic mulierum stola: vt sit stola proportione: & pallium pallio simile. Sic cum sint nomina vtilitatis causa. tamen virilia inter se simila. Item muliebria intersequi debemus qđ aiũt: vt præsedit & persitit. sic percubuit quoniam non sit non esse analogiam vt in hoc errant ꝗ duo posteriora ex prioribus declinata non sunt. cum analogia polliceatur ex duabus similibꝰ similiter declinatis similia fure. qui dicunt quod si a Romulo Roma & non Romula. neqꝫ vt ab oue ouilla: sic a boue bouilla esse analogias errant quod nemo pollicetur e vocabulo: vocabulum declinari recto casu singulari: in rectum singularem. sed ex duobus vocabulis similibus casus similiter declinatos. similes fieri dicũt qđ vocabula literaruꝫ latinarũ nõ declinentᷣ in casus nõ esse analogias. hi ea q̃ natura declinari non possint eo declinatus sequun=

tur proinde vt non ea dicatur esse analogia:q̃ a similibus verbis similiter esset declinata.quare non solum in
vocabulis literarum non hęc requirenda analogia.sed in syllaba quidē vlla quod dicimus hoc ba.hui⁹ ba
sic alia:quod siquis in quoq; velit dicere esse:analogias rerō tenere pōt.vt enim dicūt ipsi alia noīa qđ quicq;
habet figuras:habere quinq; casus.alia quatuor sic minus alia dicere poterit esse literas ac syllabas in voce q̃
singulos habent casus in rebus plurimis quemadmodum inter se conferrent ea:q quaternos habebunt vo
cabulis casus.Item ea inter se quaternos sicq; singulos habebunt.vt conferant inter se dicentes:vt sit hoc.a.
huic.a.esse hoc est huiusce.huic.e.quod dicūt esse q̄dam verba q̃ habeant declinatus vt caput horum par te
periri quod non possit non esse analogias respondēdum.sine dubio si quod est singulare verbū id non ha
here analogias minimū esse debent verba in quibus sit similitudo:quare in hoc tollunt esse analogias sed ina
tiū vocabulum recto casu apparet in hoc:q̃ dedit ira caput neq; dispendi facit hilum.quod valet neq; dispē
dij facit quicq̃ idem.hoc obliquo apud Plautum.Video eñ te nihil pendere præ philosacho oēs hoies qđ
ex ne & hili:quare dictus est nihil:qui nō hili erat.Casus tum cū cōmutatur de quo dr̄.de hoīe.dicimus enī
hic homo nihil est:& huius hominis nihil & hūc hoīem nihili.si in illo cōmutaremus.diceremus vt hoc linū
& linū sic nihilū:non hic nihili:& huic lino & limo:sic nihilo nō huic nihili.pōt dici patricius.casus vt ei p.
ponuntur pronoīa plura:vt hic casus Terentij:hunc casum terentij:hic miles legionis.hui⁹ militis legionis
huic militem legionis.Negant:cum oīs natura sit aut mas:aut fœmina:aut neutruz debuisse ex singulis vo
cibus ternas figuras vocabulorū fieri vt albus alba albū:nūc fieri in multis rebus binas vt Metellus Metella
Ennius Ennia:nonnulla singula:vt tragœdia:comœdia:sic esse Marcū numeriuz at marcā numeriam non
esse dici coruum turdum:non dici coruam turdam.Contra dici pantheram merulam non dici pantherum
merulum nullius neutros filium & filiam.non acta discerni marem ac fœminam.vt terentum & terentiam.
contra deorum liberos & seruorum non itidē.vt Iouis filium & filiam iouem.iouem & iouā.Item magnū
numerum vocabulorum in hoc genere non seruare analogias.Ad hæc dicimus oīs orationis quāuis res na
tura sobsit tamen si ea in vsu non peruenerit eo nō peruenire verba.Ideo equus dicitur & equa.In vsu enim
honim discrimine coruus & corua:non quod sine vsu id quod dissimilis natura.Itaq; q̄dam aliter olim ac
nunc.nam & tum oēs mares & fœminę dicerentur columbæ quod non erant in eo vsu domestico quo nūc
contra propter domesticos vsus.quod internouimus appellatur mas columbus fœmina colūba.Nam cur
tria genera transit.& idem est in vsu discrimina totū deniq; apparet vt est in docto & docta & doctū.doctri
na enī per hęc tria transire pōt & vsus docuit discriminare doctas res ab hoībus & in his marem & fœminā
in mare & fœmina & neutro neq; natura mare transire neq; fœminæ neq; neutra.& ideo non dicitur fœmi
nus fœmina fœmininū sic reliqua.Itaq; singularibus & secretis vocabulis appellati sunt:qoare in quibus re
bus non subest similis natura aut vsus:in his vocabulis huiusmodi ratio quæri non debet.Ergo igitur vt
surdus vir surda mulier.sic surdum theatrum quod omnes tres ad auditum sunt comparatæ.Contra ne
mo dicit cubiculum surdum ad silentium non ad auditum.ac si fenestrā non habet dicitur cęcū.vt cęcus &
cæca quod oīa habent lumen habere deberet:mas & fœmina habent inter se natura.quandā societatem nā
tra cum ijs quod sunt diuersa interest quoq; de his perpauca sunt q̃ habeant quandam cōmunitatem de &
serui nomina quod non item vt libera nostra transeunt eadem & causa quod ad vsum attinet institui.Opus
fuit de liberis de reliquis nihil attinuit.quod in seruis gentilicia natura non subest in vsu.In nostris nomini
bus qui sumus in actio & liberi necessaria.itaq; ibi apparet analogia ac dicitur Terentius vir. Terentia fœmi
na.Terentium genus in præ nominibus ideo non fit.item quod ad hæc instituta ad vsum singularia quib⁹
discernerentur nomina gentilia vt a numero secunda tertia quarta.In viris vt quintus sextus decimus sic
ab alijs rebus.cum essent duo Terentij aut plures discernendi causa vt aliquid singulare haberēt notabant
forsitan ab eo qui mane natus diceretur vt is manius esset qui luci Lucius qui post patris mortez posthum⁹
E quibus:quę cum item cecidisset fœminis proportione appellata declarāt pręnomina mulierum antiqua
mania lucia posthuma.Videmus enī maniam matrē larum dici.Luciam vollaminam saliorum carminib⁹
appellari.Posthumam a multis post patris mortem etiam nunc appellari.quare quocūq; progressa est natu
ra cum vsu vocabula simili proportione propagata est analogia.Cum in quibus declinationibus volunta
rij maris & fœminæ & neutri quæ voluntaria non debeant similiter declinari.Sed in quibus naturales sint
declinatus hi qui esse repeiuntur.Quocirca in tribus generibus nominum iniq̃ tollunt analogias qui autē
eas reprehendunt:q̄ alia vocabula singularia sint solum vt cicer.alia multitudinis solum.vt scalæ cum de
buerint esse omnia duplicia:vt equus equi analogiæ fundamentum esse obliuiscuntur naturam.& vsu sin
gulare est:quod natura vnum significat vt equus:aut quod coniuncta quodammodo ad vnum vsum vt bi
gæ.Itaq; dicimus vna musa sic dicimus vnæ bigæ.Multitudinis vocabula sunt vnum infinitum:vt musæ
alterum finitum vt duæ tres quatuor.Dicimus enim vt hæ musæ sic vnæ bigæ.& binæ & trinæ bigæ:sic

deinceps. Qnate tam vnę & vni & vna quodãmodo singularia sũt:quam vnus & vna vni.hoc modo mutat:quod altera in singularibus altera in cõiunctis reb⁹ & vt duo tria sunt multitudinis:sic bina trina. Est tertium quoq; genus singulare vt in multitudine vter in quo multitudinis:vt vter vtri.idest vter poeta singuli vtri poetæ multitudinis est. Qua explicata natura apparet nõ debere omnia vocabula multitudis habere par singulare. Omnes enim numeri a duobus sursum versus multitudinis sunt.neq; eorũ quisq̄ habere potest singulare compar. Iniuria igitur postulant:si qua sint singularia oportere habere multitudines. Item qui reprehendunt quod non dicatur vt vnguẽtum vnguẽta.vinum vina:sic acetum aceta. garum gara faciunt imperite qui ibi desiderant multitudinis vocabulũ:in quæ sub mensura ac pondere pot⁹ q̄ sub numerũ succedant. Nã in plumbo oleo aceto:quum incrementũ accessit. Dicimus eñ multũ oleũ:sic mulũ plũbũ argẽtum.non multa olea argenta plumba.quæ ex hisce fiant dicamus plumbea & argentea. Aliud enim cum argentum. Nam id num cum iam vas. Argentum enim si pocillum aut quid item: ꝙ pocilla argentea multa non quod argentum multum ea natura in quibus est mensura non numerus si genera in se habent plura & in vsum venerunt & gñe multo:si vina & vnguenta dicta. Alij generis enĩ vinũ quod chio. Aliud q a lesbio Sic ex regionibus quæ ipsa dicuntur nunc melius vnguenta cui nunc genera aliquod si item discrimina magna essent olei & aceti:& sic cęterarum rerum huiuscemodi in vsu cõmuni dicerentur.sic olea & vina. Quaee in vtraq; deniq; rescindere conatur analogiam. Sed cum in dissimili vsu similia vocabula querunt. Et cũ it in ea quæ me timur. atq; ea quæ numeramus dici putent oportere. Item repeebendunt analogias ꝙ dicãtur multitudinis nomine publicæ balneæ non balnea.contra quod priuati dicunt vnum balneum quod plura balnea dicant quibus respondere potest non esse reprehendendum quod scalæ & aquæ caldę pleraq;:quę cum multitudinis vocabulis sint appellata:neq; eorũ singularia in vsum venerint. Idemq; Item contra primum balneum nomen & græcum introijt in vrbem publice ibi cõsedit:vbi bina essent coniuncta ędificia lauandi causa.vnum vbi viri.alterum vbi mulieres lauatentue ab eadem eatione domi suæ quisq; vbi lauatur balneum dixerit & quod non erant duo balnea dicere non cõsueuetunt cum hoc anniqui non balneum sed lauatriam appellare consueuissent. Sic aquæ caldæ a loco & aquæ quæ ibi scaterent:cum vt colarentur venissent in vsum nostris. Cum aliæ ad alium morbum idoneum essent. Hæ cum plures essent vt puteolis & in tuscis quibus vtebantur multitudinis potius singulari q̄ vocabulo appellarunt. Sic schalas ꝙ a scandendo dicantur.& singulos gradus scanderent. Magis erat quærendum si appellassent singulari vocabulo scalam cum origo nominis ostenderet contra. Item reprehendunt de casibus quod quidam nominatiuus habent tectos.quidam obliquos quod dicunt vtrosq; vocibus oportere.quibus idem responderi potest:in quibus vsus aut natura non subsit ibi non esse analogiam. Sed nem his vocabulis quę declinantur si transeunte recto casu in eectum casum. Quę tamen fere nõ discędunt a ratione sine iusta causa vt hi qui gladiarores faustinos. Nam quod pleriq; dicuntue vt tris extremas syllabas habeant easdem castelliani aquiliani animaduerterunt.vnde oriuntur nomina dissimilia Caselius Cęcilius Aquilius Faustius eecte dicerẽt Faustianos si a Scipione quidẽ male dicunt Scipioninos. Nõ contra scipionarios.sed vt dixi quod ab huiuscemodi cognominibus raro declinantue cognomina:neq; in vsum etiam perducta notant quędam. Item dicunt quum sit simile stultus luscus.& dicatur stultus stultior stultissimus:non dici luscus luscior luscissimus. Sic in hoc gñe multa:ad quę dico ideo fieri:quod natura nemo lusco magis sit luscus:cum stultior fieri videatur:quod rogant cur dicamus mane manius manissime. Idem de vespertino tempore vere magis & minus esse non põt ante & post potest. Itaq; prius est hora prima q̄ secunda non magis hora:sed mane surgere tamen dicitur qui primo mane surgit q̄ qui non prior. Vt enim dies non potest esse magis q̄ mane. Itaq; prius hoc quod dicitur magis sibi non constat.quod magis mane significat primum mane.magis vespeee nouissimum:vesper. Item ab huiuscemodi similitudinibus reprehenditue analogia.quod cum sit anus cadus simile & sit ab anu anicula anicilla.a cado duo eeliqua:ꝙ nõ sint propagata:sic non dicatue a piscina piscinula piscinilla ab huiuscemodi vocabulo analogias esse dixi:vbi magnitudo animaduertẽda sit in vnoquoq; gradu. Et quæ sit in vsu communi:vt cista cistula cistella & canis catullus catellus:quod in peccoris vsu non est. Itaq; consuetudo frequentius res in binas dimidi partes & maius & minus vt lectus & lectulus.area & arcula.sic alia:quod dicunt casus alia non habere rectos.alia obliquos & ideo non esse analogias falsũ ẽ. Negãt habeee rectos.vt in hoc frigus frugi frugem. Item eolem eolis eole obliquos nõ habere vt in hoc diespiter diespitri diespitrẽ:maspiter maspitri maspitrẽ.ad hoc respondeo & priora habere nominandi & posteriora obliquos. Nã & frugi eectus est natura frux. At secundũ consuetudinem dicimus vt hęc cauis.hęc ouis.sic hęc frugis. Si secundum naturam nominandi est casus rois secundum consuetudinem eolis. Cum vtrumq; cõueniat ad analogiam quod & id in consuetudine non est cuiusmodi debeat esse apparet.& quod est in cõiunę

# Analogiae.

tudine nunc in recto casu eadem est analogia ac pleraque: quę ex multitudine cum transeūt in singulare dif
ficulter efferuntur ore. sic cum transiretur ex eo quod dicebatur hæc oues vna nō est dicta ouis sine vna. sed
additum: id est fictum ambiguum verbum nominandi an patritij esse casus: vt ouis & auis. sic in obliquis ca
sibus cur negant esse diespitri diespitrem non video nisi quod minus est tritum in consuetudine q̃ diespiter
quod in nihil argumentum est. Nam tam casus qui non tritus est q̃ qui est. Sed in casuum serie alia vocabu
la non habere nominandi. alia de obliquis aliquem. Nihil enim ideo quo minus sit ratio percellere poterat
hoc crimen. Nam vt signa quæ non habent caput aut aliquam partem aliam nihilominus in reliquis mem
bris eorum esse possunt analogiæ. sic in vocabulis casuum. Possunt item fieri ac reponi quod aberit vt patie
tur natura & consuetudo. quod nonnunq̃ apud poetas inuenimus factum. vt in hoc apud Neuium in Cla
stidio vita insepulta lectus in patriam reduxi. Item reprehendunt quod dicatur hæc strues. hic hercules hic
homo. debuisset n. dici si esset analogia. Hic Hær. hæc strux. hic homon. hæc ostendunt non a non analogiā
esse sed obliquos casus non habere caput ex sua analogia: non vt si in statua Alexandri imposueris caput
Philippi membra conueniunt ad rationem sic ad Alexandri membrorum simulacrum caput quod respon
deat ita sit. Nam si quis tunicam in vsu ita consuit: vt altera plagula sit angustis clauis. altera latis: vtraq; ps
in suo genere caret analogia. Item negant esse analogias. quod alij dicunt cupressus. alij cupressi. Item de fi
cis platanis & plærisq; arboribus. de quibus alij extremum. us. alij ei. faciunt. Id est falsum. Nam debent dici
e. & i. fici. & nummi. quod est vt nummi fici & nummorum ficorum. si essent plures ficus essent. vt manus di
ceremus. vt manibus. & ficibus & vt manuum & ficuum. neq; has ficos diceremus. sed ficus vt non manos
appellamus. Sed consuetudo diceret singularis obliquos casus huius fici neq; hac fico: vt nō dici huius ma
ni: sed huius manus & hæc mano. sed hac manu. Et illud putāt esse causę cur non sit analogia: quod Luciľ
scribit. Decuis sine decussibus est qui errant ꝙ Lucilius non debuit dubitare ꝙ vtrunq;. Nam in ære vsq; ab
esse ad centussis numerus aes assignificat. & eius numero finiti casus oēs a dupūdio sunt: quod dicitur a mul
tis duobus modis hic dupondius & hoc dupondium: vt hoc gladium & hic gladius. a tressibus vinlia mul
titudinis hi tresses & his tressibus: confido singulare hoc tressis habeo & hoc tressis. Confido sic deinceps acē
tussis. Deinde numerus æs non significans numeri qui æs non significant vsq; a quattuor a centum triplicis
habent formas: quod dicuntur hi quattuor hę quattuor hæc quattuor quum peruētum est ad mille. quar
tum assumit singulare neutrum quod dicitur hoc mille denarium a quo multitudinis fit milia denaria: Qua
re quod ad analogias quod pertineat non est: vt omnia similia dicantur: sed vt in suo queq; genere similiter
declinantur. stulte quærunt curis & dipondius & tressis non dicantur proportione cum sit dupex dupond
fictus qđ duo asses pendebant. Tressis ex tribus eris quod fit pro assibus. Nonnūq̃ æs dicebāt antiqui a quo
nos dicimus assem tenentes hoc ab ærea æ neaq; libra & mille æris ligasse: quare quod a tressis vsq; ad ducen
tussis numeri ex eiusmodi sunt compositi eiusmodi habet similitudinem dupondius quod dissimilis est vt
debuit dissimilem habet rationem. Sic as quoniam simples est ac principium & vnum significat & multitu
dinis habet suum infinitum. dicimus enim asses quos cum finimus. dicimus dupondius & tressis. Et sic por
ro videtur mihi quoniam finitum & infinitum habeat dissimilitudinem non debere vtrunq;. Item dicito
magis quod in ipsis vocabulis vbi additur certus numerus in militaris aliter atq; in reliquis dicitur. Nā si lo
quuntur hoc mile denarium: non hoc mille denarij & hęc duo milia denaria non duo milia denarij. Si esset
denarij in recto casu: atq; infinitum multitudinem significaret tunc in patrio denariorum dici oportebat &
non solum in denarijs victoriatis drachmis: nummis: sed etiam in viris idem seruari oportere: cuȝ dicim⁹ in
dicium fuisse triumuirum decemuirorum non triumuirum. Numeri antiqui habent analogias quod omni
bus est vna: non nouentria regula duo actus tres gradus sed decunę. quę omnia similiter inter se respondēt
regulę est numerus nouemtrius quod ab vno nouem cum peruenimus rursus redimus ad vnā & .v. & .lxxx.
ab vna sunt natura nouennaria. sic ab octonaria & deorsum versus ad singularia perueniunt. Actus primus
est ab vno. dcccc. Secundus a mille ad nongenta milia quod idem valebat vnum & mille vtrunq; singulari
numero appellatur. Nam vt dicimus hoc vnum hæc duo milia & sic deinceps multitudinis in duobus acti
bus reliqui omnes. Item numeri gradus singularis est in vtroq; actu ab vno ad nouem denarios gradus. x.
& .lx. centenarius a centum. dcccc. Ita tribus gradibus sex decurię fiunt tres miliaria & tres minores anti
qui his numeris fuerunt contenti. Ad hoc tertium & quartum actum a decies minores imposuerunt voca
bula. neq; ratione: sed tamen non contra est eam de qua scribimus analogiam. Nā vt deciennis cum dicatur
hoc deciens: vt mille hoc mille. vt sit vtrunq; sine casibus vocis dicemus: vt hoc mille huius mille: sic deci
ens huius deciens. nec eo minus in altero: quod est mille præponimus hi mille horum mille: quoniam in
eo est nomen commune quam vocant emonimiam obliqui casus. ab eodē capite vbi erit emonima obliqui

casus quominus dissimiles fiant: analogia non prohibet. Itaq; dicimus hic argus cum hominem dicimos. Cum oppidum græcanice hoc argos: Cum latine argi item faciemus. Si eadem vox nomen & verbū significabit vt & in casus & in tempora disparliter declinetur vt faciamus. a meto quod nomen est metonis metonem. quod verbum est. metam metebam. Reprehendunt cum ab eadem voce plura sunt vocabula declinata quas synonimas appellant: vt Sappho & alceus & alceo sic gerion genonis gerione. In hoc genere q; casus perperam permutant. quidam non reprehendunt analogiam: sed quis eis vtitur imperite quod quisq; caput pertenderit sequi deber huius consequentiam casus in declinando: ac non facere cum dixerit recto casu alceus: in obliquis dicere alceoni & alceonem. quod si instituerit: & non secutus erit analogias reprehēdēdom Aristarchum q; hæc nomina melicertes & philomedes similia negant esse quod vocandi casus habet alter melicerta alter philomede. Sic qui dicat lepus & lupus non esse simile quod alterius vocādi casus sit lupe alterius lepus: Sic socer macer q; in transitu fiat ab altero trisyllabuz soceri ab altero bisyllabuz macri. de hoc & si supra responsum est cum dixi de lana hic quoq; amplius adijciam: similia non solum a facie dici: sed etiam ab aliqua coniuncta vi & potestate: quę & oculis & auribꝰ latere soleat. Itaq; sępe gemina facie male negamus esse similia si sapore sunt alio. Sic equos eadem facie nonnullos negamus esse similis in oranones ex proceeate dissimilis. Itaq; in hominibus emendis si natione alter est melior: emimus pluris. atq; in hisce omnibus similitudinis non sumimus tantum a figura: sed etiam aliunde: vt in equis ætas: vt in hijs cuiusmodi faciant pullos: vt in domis quo sunt succosa. Igitur idem sequitur in similitudine ipsorum verborū quis reprehendendus non est. quare dissimilitudinum discernendarum causa nonnunq̄ vt pronomen assumitur sic casum aliquem assumi: vt in ijs nemus lepus. hic lepus. hoc nemus. Itaq; discedunt ac dicunt hi lepores. hæc nemora sic aliud siquid assumptum erit extrinsecus quo similitudo penitus perspici possit. nō enim erit remotum a natura. Neq; enim Magnetes lapides duo inter se similes sint. nec ne perspicere possis: nisi minutum extrinsecus prope apposueris ferum quod similem lapides similiter dicunt dissimiliter dissimiles. quod ad nominatiuum analogia pertinet: ita declinatum arbitror. vt omnia. quę dicuutur contra adrespondendum ab his sumi fontibus possit: quod ad verborum temporalium rationem attinet. cum partes sint quatuor temporum personarum. generum diuisionum. Ex omni parte quoniam reprehendunt ad singula respondebo. primum quod aiunt analogias non seruari in temporibus. com dicat legi lego legam. & sic simile alia. Nam quæ sunt vt legerim perfectum significare: duo reliqua lego & legebam & lego inchoatam: iniuria reprehendunt. Nam ex eodem genere & ex diuisione idem verbum quod sumptum est per tempora traduci potest. vt discebam disco discam. & eadem perfecti sic didiceram didicero: ex quo licet scire verborum ratione constare. Sed eos qui trium temporum verba pronūciare velint scienter id facere. Idem illos qui reprehendūt quod dicimus amor amabor amatus sum. Non enim debuisse in vna serie vnum verbum esse duplex cum duo simplicia essent. Neq; ex diuisione si vniusmodi ponas verba discrepant inter se. Nam infecta omnia simplicia similia sunt / & perfecta duplicia inter se paria in omnibꝰ verbis vt hic amabor amor amabor amatus ero. quare ites male dicunt feriam percussit: quod est ordo feriem ferio feriebam percussi percutio percutiam. Sic percutiam in reliquis temporibus reprehendendi responderi potest. Similiter errāt qui dicunt ex vtraq; parte verba omnia commutare syllabas oportere: aut nullum in his pungo pungam pupugi: tundo tundam tutudi. dissimilia enim conferunt verba infecta cum perfectis. Qood si infecta modo conferreot omnia verbi principia iti commutabilia viderentur. vt in his pungebam puogo pungam. Et contra ex vtraq; patrę commutabilia si perfecta ponerent: vt pupugeram pupugi pupugero. Item male conferunt fui sum ero. quod fui est perfectum cuius series sibi vt debet in omnibus persoois constat quod est fuerā fui fuero de infectis sum. qđ aūt dicitur. olim dicebatur esum. Et in omnibus personis constabat quod dicebatur esnm es est. eram eras erat: ero eris erit. Sic huiusmodi cætera seruare analogiam videbis. Etiam in hoc reprehendnnt: q; quedam verba neq; personas habent ternas: neq; tempora terna id imperite reprehendunt: vt siqnis reprehendat naturam: quod non vniusmodi finxerit animalis omnis. Sic enim natura non omnes formæ verborum terna habeant tempora: ternas personas nou habeant totidem verborum diuisiones. Quare cuz imperamus natura: qood affectabat solum habet: cum & præsenti aut absenti imperamus fiunt terna vt lege legito legat. Perfectum enim imperat nemo contra quæ sunt imperandi: vt lego legis legit. Nouena fiunt verba infecti. nouena perfecti. Quocirca non si genus cum genere discrepat: sed in suo quisq; genere siquid est deest requirendum ad hæc addita sierunt ea quæ de nominatiuis supra sunt dicta: facilius omnia soluentur. Nam vt illic externi caput rectos casus. sic hic in forma est personss eius qui loquitur & tēpus præsens: vt scribo lego: quare vt illic fit: sic hic. Item acciderit in formula: vt aut caput non sit: aut ex alieno genere sic proportione eadem quæ illic didicimus. Cur nihilominus seruetur analogia. Item sicut illi ca-

put suum habebit & in obliquis casibus transitio erit in aquam formulam:qua assumpta reliqua facilius pos
sunt videri verba:vnde sint declinata. Fit enim vt rectus casus nonnunq̄ sit ambiguus:vt in hoc verbo volo
quod id duo significat. Vnum a voluntate:alterum a volando. Itaq; a volo intelligamus & volare & velle.
Quidam reprehendunt q̄ pluit & luit dicamus in praeterito & praesenti tempore:cum analogiae cuiusq;
temporis verba debeant discriminare. falluntur. nam est ac putant aliter quod in praeteritis vt dicimus lon
gu3 pluit in praesenti breue luit pluit. Ideo q̄ in venditionis lege fundi rura caesa ita dicimus vt u producamus.
Item reprehendunt quaedam quod putant idem esse sacrificio & sacrifico:relauat & lauatur quod si annon
nihil commouet analogiam:dum sacrifici qui dicet seruet sacrificabo. Et sic per totam formam ne dicat sa
crificaturus aut sacrificatus sum. haec enim inter se non cōueniunt apud Plautum cum dicit:pisc regn cre
do qui vsq; dum viuunt. adlauant diu manus lauari q̄ haec lauat Phronesium adlauant lauari nō cōuenit:vt
sit postremum sed adlauant analogia lauari reddit quod Plautus aut librarij mendum si est nō ideo analo
gia. sed qui scripsit est reprehendendus omnino & lauant & lauantur dicatur separatim recte in rebus certe
quod puerum nutrix lauat. puer a nutrice lauatur. nos in balneis & lauamus & lauamur. Sed cōsuetudo al
terutrum cum satis haberet in toto corpore potius vtimur lauamur. In partibus lauamus quod dicimus la
uo manus. sic pedes & caetera. Quare e balneis non recte dicunt:laui manus recte. Sed quoniam in balneis
lauor lauatus sum. sequitur: vt contra q̄ sit soleo oportet dici solui vt Cato & Ennius scribunt:nō vt dicit
vulgus solitus sum deberet dici. Neq; propter haec quod hae discrepant in sermone pauca minus est analo
gia. vt supra dictum est. Item cur non sit analogia afferunt. q̄ a similibus similia non declinentur vt ab dolo
& colo. ab altero enim dicitur dolaui. ab altero colui. In quibus assumi solet aliquid quo facilius reliqua dican
tur vti myrmecidis operibus minutis sole. fieri. Igitur in verbis temporalibus quo similitudo saepe sit confu
sa vt discerni nequeat nisi transieris in aliquā personā:aut in tēpus quae praeposita sunt nosse similitee & intel
ligitur cum transitum est in secundam personam:quod alterum est dolas/alterum colis. Itaq; in reliqua for
ma verborum suam vterq; sequitur formam vtrum in secūda forma verborum temporale habeat in extre
ma syllabas cum is ad discemendas dissimilitudines interest quo circa ibi potius iudex analogiae q̄ in prima
q̄d ibi abstrusa est dissimilitudo:vt apparet in his. meo. neo. ruo. Ab his em̄ dissyllaba fiunt transitu quod sic
dicuntur meo as. neo nes. ruo ruis. quorum vnumquodq; suas conseruat similitudinis formas analogiam
Item de his quae appellātur participia reprehendunt multa iniuria. Nam non debet dici terna a singulis ver
bis amaturus amans amatus:quod est ab amo amans & amaturus. & ab amabar amatus. Illā analogia q̄d
prestare debet:in suo quoq; genere habet casus vt amatus. amato. amati. amatis. & sic in mulieribus:amata
amatae. Item amaturus eiusdem modi habet declinationes amās paulo aliter quod hoc genus omnia sūt in
suo genere similia. Proportione sic virilia & muliebria sunt eadem:de eo q̄ in priori libro extremum ē. ideo
non est analogia:quod qui de ea scripserint aut inter se non conueniunt. aut in quibus conueniat:ea cum cō
suetudinis discrepant verbis vtrunq;. Sic enim omnis repudiendum est artis quod in medicina & in musi
ca & in alijs multis discrepāt scriptores. Item in quibus conueniunt vt scriptis si etiam repudiant natura q̄d
ita dicitur non sit ars sed artifex reprehendendus qui debet in scribendo non vidisse verum nō ideo nō pos
se scribi verum qui dicit hoc monti & hoc fonti:cum alia dicant hoc monte & hoc fonte. Sic alia quae duobus
modis dicuntur. cum alterum sit verum:alterum falsum non vter peccat tollit analogias. sed vter recte di
cit confirmat:& quemadmodum is qui cum peccat in his verbis. vbi duobus modis dicuntur nō tollit ratio
nem cum sequitur falsum. Sic etiam in his duobus dicūtur siquis aliter putat dici oportere atq; oportet nō
scientiam tollit orationis:sed suam inscientiam denudat:quibus rebus solui arbitraremur posse quae dicta sūt
priori libro contra analogiam:vt potui breui percucurri:ex quibus id confecissent quod volunt vt in lingua
latina esset anomalia tamen nihil legissent:ideo q̄ in omnibus partibus mōdi vtraq; natura inest q̄d alia inter
se alia sunt. Sicut in animalibus dissimilia sunt vt equus. bos. ouis. homo. Item alia in vnoquoq; horum ge
nere inter se similia innumerabilia. Item in piscibus dissimilis murena lupo:his soleae haec oerene & muste
lae sic alijs vt maior ille numerus sit similitudinum earum:quae sunt separatim in murenis: separatim in asel
lis. Sic in generibus alijs quare cum inclinationibus verborum numerus sit magnus a dissimilibus verbis
ortus quod etiam vel maior est:in quibus similitudines reperiuntur conferendum est esse analogias Itē quā
cum ea non multo minus q̄ in omnibus verbis patetur vti cōsuetudo cōmunis fatendum illud quoq; quan
do analogiam sequi nos debere vniuersos singulos autem preter q̄ in quibus verbis offensura sit consuetu
do communis. Quod vt dixi alius debet praestare populus:aliud e populo singuli hoies. neq; id mirum est
cum singuli quoq; non sint eodem iure. Nam liberius potest poeta q̄ orator sequi analogias. Quare cum hic
liber id quod pollicitus est demonstraturum absoluerit faciam finem proximo. Deinceps de declinatorum

verborum forma scribam.

IN verborum declinationibus disciplina loquendi dissimilitudinem: an similitudinem sequi deberet multi quærunt. Cum ab his ratio quæ a similitudine oritur vocatur analogia: reliqua pars appellaretur anomalia. De qua re primo libro: quæ dicerentur cur dissimilitudinem ducē haberi oportere dixi. Secundo contra quę dicentur cur potius similitudinē conueniret ꝑponitur quarum rerum quod nec fundamēta vt debita posita ab vllo neq; ordo ac natura vt res postulat explicata. ipse eius rei formam exponā. Dicam de quattuor rebus. quę continent declinationes verborum. quid simile ac dissimile. quid ratio: quam appellant logon. quid proportione; quam dicunt analogon quid consuetudo. quę explicatæ declarabunt analogiam & anomaliam. vnde sit quid sit cuiusmodi sit. De similitudine & dissimilitudine. Ideo primum dicendum q; ea res est fundamentum omnium declinationū ac continet rationes verborum. Simile est quod res plęraq; videtur habere easdem. quas illud cuiusq; simile. Dissimile est quod videtur esse contrarium huius nimium. ex duobus cōstat omne simile. Item dissimile qđ nihil esse pōt simile quin alicuius sit simile. Ita nihil dicitur dissimile: quin addat q; id sit dissimile. Sic dicitur similis homo / homi. equus / equo. Et dissimilis homo equo: nam simile est homo homini ideo q; easdem figuras membrorum habet: quæ eos diuidunt ab reliquorum animaliū specie in ipsis hominibus simili de causa vir viro similior q̄ vir mulieri quod plures habent easdem partes. & sic senior seni similior q̄ puero. Eo porro similiores sunt: qui facie quoq; pene eadem habitu corporis filo. Itaq; qui plura habent: eadem dicitur similiores qui ꝓxime accedunt ad id: vt omnia habeant eadem vocantur gemini. Simillimi sūt qui tris naturas rerum putent esse. Simile: dissimile. Neutrum quod alijs vocent non simile alijs nō dissimile Sed quis tria sint simile: dissimile. Neutrum tamen potest diuidi etiam in duas partes sic. Quodcunq; conferas aut simile esse: aut non esse simile esse. & dissimile si videatur esse vt dixi. neutrum si in neutram partē; præponderet: vt si quæ res due conferuntur vicinas habent partes: & in his denis habeāt easdem denas alias & similitudinem æque animaduertendas. hanc naturam plærique subiciunt sub dissimilitudinis nomen. quare quoniam fuit vt potius de vocabulo q̄ de re controuersia esse videatur: illud est potius aduertendum cum simile quid esse dicitur quin cui patri simile dicatur esse. In hoc enī solet eē error. quod potest fieri vt homo homini simile non sit vt multas partes habeat similis. & ideo dici possit similis habere oculos / manus / pedes / & sic alias res separatim & vna plures. Itaq; quod diligenter videndū est in verbis: quas partes: & quot modis oporteat similis habere dicuntur: vt infra apparebit. Is locus maxime lubricus est. quod enī similius pōt videri in diligenti: q̄ duo verba hæc suis & suis: quæ non sunt: q; alterum non significat suere. alterum suem. Itaq; similia esse vocibus ac syllabis cōfitemur. Dissimilia esse partibus orationis videmus. q; alterū habet tēpora: alterum casus: quæ dieres vel maxime discernunt analogias. Item propinquiora genere inter se verba similem sæpe pariunt errorem: vt in hoc nemus & lepus videtur esse simile quod cum vtrunq; habeat eundē casum rectum: sed non est simile. q; eas certe similitudines opus sunt in quo est vt in genere nominum sint eodem: quod in his non est. Nam in virili genere nominum siot eodem est lepus ex neutro nemus. Dicitur enim hic lepus & hoc nemus: si eiusdem generis esset vtriq; preponeretur idem / ac diceretur aut hic lepus & hic nemus aut hoc lepus & hoc nemus. quare que & cuiusmodi sunt genera similitudinum ad hanc rē perspiciendum ei qui declinationes verborum proportione sumit: oe quæreret quod locum: quod est difficilis qui de his rebus scripserunt / aut vitauerunt / aut inceperunt oeq; assequi potuerunt. Itaq; in eo dissentio neq; ea vnius modi apparet. Nam alij de omnibus vniuersis discriminibus posuerunt numerum: vt Dionisyus Sidonius qui scripsit eas esse septuagintavnam. alij partes eius quæ habēt casus: cuius eidem hic cum dicat esse discrimina quadragintaseptem. Aristo. rettulit in literas. xiiij. Parmensius. viij. Sic alij pauciora aut plura. quarum similitudinum si esset origo recte capta & inde orsa ratio minus erraret in declinationibus verborum: quarum ego principia prima duorum generum sola arbitror esse atq; similitudines exigi oportere. Equis vnum positum in verborum materia. alterum vt in materiæ figura quæ est ex declinatione fit. Nam debet esse vnum vt verbum verbo. vnde declinetur sit simile. Alterum vt e verbo in verbum declinatio. ad quam conferatur eiusdem modi sit. alias enim a similibus verbis similiter declinantur vt ab herus ferus hero fero. Alias dissimiliter herus ferus heri ferum cum vtrumq; & verbum verbo erit simile & declinatio declinationi. Tum denique dicam esse similem ac duplicem & perfectam similitudinem habere id quod postulat analogia sed ne astutius videat posuisse duo genera esse similitudinum sola. cum vtriusq; inferiores species sint plures si de his reticuero: vt mihi relinquam latebras: repetam ab origine similitudinum quæ in conferēdis verbis & inclinandis sequendæ aut vitandæ sint. Prima diuisio in oratione q; alia verba nusq̄ declinantur vt hæc vix mox. alia declinantur a lima limabo a fero ferebam. Et cum nisi in verbis quæ declinantur nnn

possit esse analogia qui dicit simile esse mox: & nox errat quod nõ est eiusdem generis vtrũq; verbum cũ nox
succedere debeat sub casuum ratione mox neq; debeat neq; possit. Secunda diuisio est de his verbis quę de
clinari possunt: quod alia sunt a voluntate: alia a natura. Voluntatem appello cum vnusquis a nomine alio
imponit nomen: vt Romulus Romæ. Naturam dico cum vniuersi acceptũ nomen ab eo qui imponit non
requirimus: quemadmodum id velit declinari sed ipsi declinamus: vt huius Romæ hanc Romam. De his
duabus partibus voluntaria declinatio refertur ad consuetudinem naturalis ad orationem. Quare proinde
ac simile cõferri nõ oportet ac dicere: vt sit e Roma Romanus. Sic ex Capua dici oportere Capuanus, qđ in cõ
suetudine vehementer natat, quod declinantes imperite rebus nomina imponunt a quibus cum accepit cõ
suetudo turbulenta necesse est dicere. Itaq; neq; Aristarchij neq; alij in analogijs defendendam eius suscepe
runt causam. Sed vt dixi hoc genere declinatio in communi consuetudine verborum ęgrotat & languescit
Quod oritur e populo multiplici imperio. Itaq; in hoc genere in loquendo magis anomalia q̃ analogia.
Tertia diuisio est que verba declinat a natura. Ea diuiuidur in partes quatuor. In vnam primam: videlicet
quæ habet casus neq; tempora habet vt docilis, facilis & amabilis. In alteram quę tempora habet neq; casus
vt docet facit amat. In tertiam: quæ vtraq; habet vt docens faciens. In quartam: quæ neutram vt docte & fa
cete. Ex hac diuisione singulis partibus tres reliquere dissimiles. Quare nisi in sua parte inter se collata erit
verba: si non cõueniunt non erit ita simile vt debeat facere idem in articulis. Vix adũbrata est analogia & ma
gis rerũ q̃ vocum in noibus magis expressa: ac plus etiã in vocibus ac similitudinibus: q̃ in rebus suã obtinet
rationem. Etiã illud accedit in articulis habeae analogias ostẽdere sic difficile: qđ singula sint verba hic con
tra facile qđ magna sit copia similiũ noium. Quare nõ tã hanc partẽ ab illa ob diuidendũ: q̃ illud videndum
vt satis sit verecundi etiã illã in eandẽ harenã vocare pugnatum. vt articulis duæ partes finitę & infinitę sic
in vocabulis duę. vocabolum & nomen. Non enim idẽ oppidũ & Roma Cum oppidum sit vocabulũ Ro
ma nomen. quarum discrimen in his reddendis rationibus alij discerunt / alij non. Nos sicubi opus fuerit q
sit & cur ascribimus vniuscuiusq; partes. qm species plures de singulis dicaʒ. Prima pars casualis diuidit in
partes duas in noiatiuũ scilicet q neq; finitus est. vt hic & qs de his gñibus duobus vtrũ sũpseris cũ reliquo
nõ conferendũ: qđ inter se dissimiles habẽt analogias noiatus: vt simul sit noiatus habere debet vt sit eodem
genere specie eadẽ. sic casu. Exitu eius gñe vt si nomẽ est qđ cõferas sit nomẽ spẽm simile vt non solũ vtrũq;
sit virili casu simile. vt si alteiũ sit dandi: itẽ alterũ sit dãdi cũ quo conferas. Exitu vt quas vnũ hẽt extremas
lr̃as easdẽ alterum habeat. Ad hunc quadruplicem fontem ordines diriguntur bini vni transuersi. alteri dire
cti: vt in tabula solet in qua latrũculus ludit. Transuersi sont: qui a recto casu obliqui declinãtur. vt albus al
bi albo. Directi sunt: qui a recto casu declinantur vt albus alba album. Vtriq; sunt partibus senis. Transuer
sorum ordinum partes appellantur casus directorum genere vtrisq; inter se implicatis formam dicam. Pri
us de transuersis casuum vocabula alius alio modo appellauit. Nos dicemus qui nominandi causa dicitur
nominandi vel nominatiuum

Et scopę dicitur vna scopa. aliter enim natura quod priora simplicibus posterioribus in coniũctis reb⁹ voca
bula ponuntur sic bigæ sic quadrigę a cõiunctu dictę. Itaq; non dicitur vt hæc vna lata & alba. sic vna biga:
sed vnæ bigæ neq; vt dr̃: vt hæ duæ late albæ. sic hæ duæ bigę & quadrigæ. Item figura verbi qualis sit refert
quod in figura vocis alias cõmutatio fit in vno verbo sint: mõ sint: alias in medio: vt cursu cursito: alias in
extremo. vt doceo docui. alias cõmunis vt lego lege. Refertur igitur ex quibus literis quodq; verbũ constet
maxime extrema: q ea in plerisq; cõmutantur. Quare in his quoq; partibus similitudines ab alijs male: ab
alijs bene: quod solent sumi in casibus conferendis recte an perperam videndum. Sed vbicunq; cõmonen
tur literæ non solum hæ sunt animaduertendæ. sed etiam quæ proximæ sunt neq; mouentur. hęc enim vi
cinitas aliquantũ potest in verborum declinationib⁹. In quis figuris non ea similia dicemus quæ similis res si
gnificant: sed quę ea forma sint: vt eiusmodi res similia ex instituto significare plęrũq; soleat: vt tunicam vi
rilẽ & muliebrem dicimus non eam quam habet vir aut mulier sed quaʒ habere ex instituto debet potest enim
muliebrem vir: virilem mulier habere vt in scæna ab auctoribus haberi videmus: sed eam dicimus muliebrẽ
quæ de eo genere est quo indutui mulieres vt vtere otur est institutum vt auctor stolam muliebrem sit ppẽ
na & cecina & purpurina figura muliebria dicuntur habere nomina non mulieruʒ. Fluxerę quoq; similitu
do videnda ideo: q alia verba quam vim habeant ex his verbis vnde declinantur apparet: vt quemadmodũ
aporteat. vt a prętor consul prætori consuli. Alia ex transitu intelliguntur. vt socer macer: quod alterum fit
socerũ. alterũ macrũ quorũ vtrũq; in reliquis a transitu suã viã seqtur & in singularib⁹ & in multitudinis de
clinationibus. hoc fit: ideoq; natura rõ genera sunt duo: quę inter se cõferri possunt: vnũ quod per se videri po
test. vt hõ & equus. Alterũ sine assumpta aliqua re extrinsecus perspici non possit. vt equua & equiso. Vtrũq;

enī dicitur abequo quare hoī hoiem similem esse.aut nō esse si cōtuleris ex ipsis homini aīaduertisse scies. Ac duo inter se similiter.ne sint lōgiores q̄ sint eorū fratres dicere nō possis si illos breuiores cū quibus conferūtur q̄ longi sint ignorēt.si latiorū atq; altiorū.Item cętera eiusdē gn̄is sine assumpto extrinsecus aliquo perspici similitudines non possunt.Sic igitur quidam casus quod ex hoc genere sunt nō facile est dicere similis esse si eorū singulorū aīaduertes voces nisi assumpseris.Alterū quo flectitur in transeundum vox:qđ ad nominatiuum similitudines animaduertēdas arbitratus sum.satis est augere hęc sunt.Relinqtur de articulis.In quibus q̄dam eadē quędā alia.De quinq; gn̄ibus enī duo prima habent eadē quod sunt & virilia & muliebria.& neutra & qđ alie sunt.significēt vnū vt plura & de casibus qđ habēt quinos.Nā vocandi voce notatus non est ppriuum.Illud habent quod partim sunt finita:vt hic & hęc.partim infinita:vt quis: q̄ & quorum quod adumbrata & tenuis analogia.in hoc libro plura dicere necesse est secundum genus.quę verba tempora habent neq; casus si habent personas eorū declinationū species sunt sex.Vna q̄ dicitur temporalis vt legebam:gemebam.lego gemo.Altera personarum:vt sero meto:seris metis.Tertia rogandi:vt scribone:legone.scribisne:legisne.Quarta respondēdi.vt fingo pingo.fingis:pingis.Quinta optandi:vt dicerem facerem.dicam faciam.Sexta:imperandi:vt cape:rape.capito:rapito.Item sunt declinationū species quatuor q̄ tempora habēt sine personis in rogādo.vt foditurne:seriturne.& fodieturne:seretume:respondēdi specie eadē figurę fiunt extremis syllabis demptis.Optādi spēs:vt viuatur:ametur:uiueretur:amaret.
Imperandi declinatus sum ne habent dubitationē & earū sint.Nec hæc ratio patet.:pugnet.pararet & pugnari. Accedunt ad has species a Scopulis diuisionū quadrinis ab infecti & perfecti emo.edo:emi:edi a semel & sæpius vt lego scribo:lectitaui:scriptitaui:faciendi & patiendi.vt vro vngo: vror vngor. A singulari multitudinis.vt laudo culpo:laudamus:culpamus.hu⁹ gn̄is verborū cuius species expo sui q̄late qcquid pateat.& cuiusmodi efficiat figutas in libris qui de formulis verborū erūt diligētius expedict. Tertij gn̄is quę declinantur cum tēporibus ac casibus ac vocantur a multis: ideo participalia sunt hoc genere.

quēamdodum declinamus quærimus. Casus eius etiam si is qui finxit poeta aliquod vocabulum & ab eo casu ipse aliquē perperam declinauit potius eum reprehendimus q̄ sequimur.Igitur ratio quam dico vtrobiq; & in his verbis q̄ imponuntur.& in his q̄ declinātur.neq; non etiam tertia illa q̄ ex vtroq; miscetur genere:quarū vnaquęq; ratio collata cū altera.aut similis aut dissimilis:aut sæpe verba alia ratio eadē & nōnunq̄ ratio alia verba eadem.Quæ ratio in amor amori.eadem in dolor dolori:neq; eadem in dolor dolorem.& cū eadē ratio q̄ est in amor & amoris sit in amores & amorū: tñ ea quod non in ea q̄ oportet confertur a materia per se solū efficere nō potest analogias ppter disparilitatem vocis figurarū qđ verbum populatū singularē cū multitudine ita cū est pportione:vt eandē habeat rationē.tū deniq; ea rō cōficit id qđ postulat analogia:de qua deinceps dicā.Seqtur tertius loc⁹ q̄ sit ratio pro portione a gręco vocātur ἀνάλογον ab analogo dicta analogia.Ex eodem genere q̄ res inter se aliqua parte dissimilis rationē habēt aliquā.Si ad has duas alterę res duę collatę sunt:quę rationem habeāt eandem:qđ ea verba habent eundem logon dicitur vtrūq; separatim analogon simul collata quatuor analoga.Nā vt in geminis cum simile dicimus esse Menæchmū Menæchmo: de vno dicimus cum similitudine esse in his de vtroq;.sic cum dicimus eandē rationem habere assem ad similem quam habet in argento libella ad simbellam.Quid si analogon ostendimus cū vtrobiq; dicimus & in ære & in argēto esse eandē rōnem tamē dicimus de analogia:vt sodalis & sodalitas.ciuis & ciuitas:non est idem.sed vtrūq; ab eodem ac cōiunctum sit analogia & analogon idē nō est.sed itē est congeneratū.Quare si homines substuleris sodalis substuleris si sodalis sodalitatē.Sic itē si substuleris λόγον substuleris analogon:si id analogiaꝫ quę cū inter se tanta sint cognatione debebit subtilius audire q̄ dici.Expectare idest cum dixero quod de vtroq;:& erit cōe expectes. Dum ego in scribendo transferā in reliquū.Sed vt tu potius psequere aio hęc fiunt in dissimilibus rebus.vt in numeris.si cōtuleris cū vno duo:sic cum decem viginti.Nā quā rōnem duo ad vnū habēt.eandē habēt viginti ad decē.In nūmis in similibus:si est ad vnū victoriatū denarius.si ad alterū victoriatum ad alterū denari⁹. Sic item in alijs rebus oībus pportione dicūtur ea in quo est.sic quadrupes natura:vt in pgenie cū est filius ad patrem.sic si est filia ad matrē:& vt est in tēporib⁹ meridies ad diē:sic media nox ad noctē.hoc poetę gn̄e in similitudinibus vtūtur.multū hoc acutissime geometrę hoc in orone diligentius q̄ alij Aristarcho grammatici: vt cū dn̄r pportiōe similia esse amorē amori.dolorē dolori.Cum ita dissimile esse videāt amorem & dolorem.qđ est alio casu.Itē dolorē dolori. Sed dicunt q; a similibus nōnunq̄ rōnes habēt implicatas duas sit vna directa.altera trāsuersa qđ dico aptius fiet.Esto sic expositos esse nūeros vt in primo versu sit vnum duo quatuor.in secūdo decē viginti quadraginta.in tertio centū ducenta quadringēti.In hac formula nūerorū duo merūt:quos dixi logos qui diuersas faciūt analogias:vn⁹ duplex qui est in obliquis versib⁹:qđ est

vt vnus ad duo.sic duo ad quatuor. Alter decẽplex indirectis ordinibus:qđ est vt vnꝰ ad decẽ.sic decẽ ad cẽtũ.Similiter in verborũ declinationibus est vt biniũ qđ & ab recto casu in recto.ita vt formulã similiter efficiãt qđ sit primo versu hic albus:huic albo huꝰ albi.Secũdo hæc alba.huic albæ:huius albę.Tertio hoc albũ huic albo:huꝰ albi.Itaq̃ fiũt per obliquas declinationes ex his analogiæ hoc genus albius atrius: albio atrio p directas declinationes albius atrius/albia atria.q̃ scilicet erit particula ex illa vicenaria atria: quasq̃ centenaria formula analogiarum de qua supra dixi.analogia quæ dicitur.Eius gña sunt duo. Vnũ deiunctum sic est:vt vnum ad duo:sic decẽ ad viginti.Alteruio coniunctum sicut est vnũ ad duo.sic duo ad quatuor:in hoc qđ duo bis dicuntur.Et tum conferimus ad vnum:& tunc cum quatuor.Hoc quoq̃ natura dicitur quadruplex si a septem chordis citharæ.Tamen duo dicũtur habere tetracorda:quod queadmoduz accrepat prima ad quartam chordaz:sic quarta ad septimam respondet. Media est alterius prima. alterius extrema.Medici in ægrotos septimos dies qui obseruant quarto die.ideo diligentius signa morbi aduertunt q̃ quã rationem habuit primus dies ad quartũ:eadem p̃sagit habiturum:qui est futurus ab eo quartus qui est septimus a primo.Quadruplices deiunctę in casibus sunt vocabuloruz:vt rex regi.Cõiũcta sunt triplices in verborũ tribus temporibꝰ.vt legebam lego legam:quod quã rationem habet legebam a lego.hãc habet lego a legam in hoc fere oẽs hoĩes peccant:quod perperam tribus temporibus hęc verba adijciũt:cũ proportione volunt pronunciare.Nam cum sint verba alia ifecta vt lego & legis.alia perfecta vt legi & legisti.& debeant sui cuiusq̃ generis in coniungendo copulari.& cum recte sit ideo lego & legebam. non recte est lego ad legi q̃ legi.significat ad quod perfectũ:vt hęc tutudi pupugi tundo pungo.tundam pungã. Itẽ hęccatus sum verberatus sum verberabor.Iniuria rep̃hendunt.quod & infecti inter se similia sunt & perfecti inter se vt tundebã/tundo/tundã/& tunderã/tutudi/tutudero. Sic amabor amor/amabor/& amatus erã amatus sum. amatus ero.Itaq̃ rep̃hendunt qui contra analogias dicunt cur dispariliter in tribus partibus dicantur quædam verba natura cum quadruplex sit analogia id nũnunq̃ vt dixi pauciores videt̃ habere partes.sic etiã alias pluris.vt cũ est queadmodũ ad tria vnũ & duo.sic ad sex duo & quatuor.q̃ tñ quadripartita cõp̃henditur forma qđ bina ad singula cõferunt̃ qđ in oꝛone quoq̃ nõnunq̃ reperitur.Sic vt Diomedes confertur Diomedibus.sic dicitur ab Hercules Herculi & Herculibꝰ.& vt hę ab vno capite a recto casu in duos obliquos descedunt casus.Si cõtra multa a duobus capitibus recti casum cõfluunt in obliquũ vnũ.Naz vt ab his rectis hi hibiei/hæ hibię/fit ijs hibieis.Sic est ab his hi cœli.hę cœliæ his cœlis.a duobus similibus similiter declinatur.vt fit in his nemus.olus:nemora:olera.Alia a dissimilibus similiter declinãtur:vt in articulis ab hic iste.hunc istũ. Aanalogia fundamẽta habet.aut a volũtate hoim:aut a oatura verborũ.aut re vtraq̃ voluntatẽ dico impositionẽ vocabulorũ.naturam declinationẽ vocabulorũ quo decurritur sine doctrina:quꝰ impositionẽ seq̃tur dicet. Si simile in recto casu dolus & malus fore in obliquo dolo & malo.si naturam seq̃tur si sit simile in obliquis Marco Quito fore vt sit Marcũ Quintũ qui vtrũq̃ sequet̃ dicet si sit simile transitus.vt est in seruus serue.fore vt fit itẽ in ceruꝰ cerue.Cõmune oim est.vt quatuor figurę vocis habeat ꝑportione declinatus.Primũ genus est ortuz ab similitudine in rectis casibus.Secundum a similitudine quæ est in obliquis.Tertium a similitudine quæ est in transitibus de casu in casum.Primo genere ab impositio ad naturam proficiscuntur. Iu secundo contra.In tertio ab vtroq̃.Quo circa etiam hoc tertium potest bifariam diuisum tertiũ & quartum dici.Quod in eo vel prosas & rosas potest dici qui initia faciet analogię Impositio ab his obliquas figuras declinare debebit qui naturam contra. Qui ab vtraq̃ reliquas declinationes ab eiusmodi trãsitibus.Impositio est in nostro dñatu.Nos in natura.queadmodũ em̃ quisq̃ vult ponit nomen at declinat queadmoduz vult natura. Sed qm̃ duobus modis imponit̃ vocabulũ.aut re singulari aut multitudine.Singulari vt Cicer:multitudinis vt schalæ.Nec dubiuz est quin ordo declinatuũ in quo res singulares declinabũtur solæ ab singulari aliquo casu ꝑficiscuntur:vt cicer ciceri ciceris.Itẽ coutra in eo ordine qui multitudine erit solũ quin a multitudinis aliquo casu ordiri conueniat vt schalę schalis schalas: Aliud videndũ est cum duplex natura copulata ac declinatuũ bini fiãt odines:vt est mars martis. Vnde aũt ratio analogiæ debuit ordiri vtrũ ab singulari re in multitudinẽ:an cõtra.Neq̃ em̃ si natura ab vno ad duo peruenit iccirco nõ põt amplꝰ esse in docẽdo posterius:vt inde incipias:vt qđ sit prius ostẽdas. Itaq̃ illi qui de oi natura disputãt:atq̃ ideo vocãtur Physici.tñ ex his ab vniuersa natura profecti retro:q̃ essent principia mundi ostẽdunt Oratio cum ex literis constat tamen eam grãmatici de literis ostenderunt.Quare in demõstrando quoniam potius profecisse de literis ostendunt oportet ab eo qđ apertius est q̃ ab eo quod prius est E potius q̃ ab incorrupto principio.ab natura rerũ q̃ a libidine hoim.Et hęc tria q̃ sequẽda magis sunt minus sunt in singularibus q̃ in multitudine.Cõmodius põt ordiri q̃ in his principijs minus orationis verbis fingendis verborũ forma facilius singularia videri posse:q̃ ex singularibus multitudinis.hęc ostẽdũt trabes

trabs:duces dux. Videmus em̃ ex his verbis trabes duces de extrema syllaba e literã exclusam:& ideo in singulari factum esse trabs dux. Contra ex singularibus non tam videmus quẽadmodum facta sint ex. b. &.s. trabes:& ex.c.&.s.duces Similitudinis rectus casus forte figura corrupta erit id quod accedit ratio.pri⁹ id corrigemus q̃ inde ordiemur obliquis assumere oportere figuras eas:q̃ non erunt ambiguę siue singulares siue multitudines ex quibus id cuiusmodi debẽt esse perspici possunt. Naʒ nunq̃ alterum ex altero videtur vt Chrysippus scribit:quẽadmodũ pater ex filio & filius ex patre:neq; manus in fornicibus ꝓpter sinistram dextra stat:quam propter dextram sinistra:quapropter vt ex rectis casibus obliqui:& ex obliquis recti.& ex singularibus multitudines:& multitudinis singulares nõnunq̃ recuperari possunt.principium id potissimũ sequi debemus:vt in eo fundamentum sit in natura:qđ in declinationibus ibi facilior ratio. Facile est enim aiaduertere peccatum magis cadere posse in impositiones eas:q̃ fiunt plærũq; in rectis casibus singularib⁹ quod hoíes imperiti & dispersi vocabula rebus imponũt quocũq; eos libido inuitauit. Natura incorrupta est plerũq; suapte spõte nisi q̃ eã vsu inscio deprauabit. Quare siquis principiũ analogię pot⁹ posuerit in naturalibus casibus q̃ in positiuis nõ multæ in cõsuetudine occurrẽt:& vt a natura libido humana corrigitur nẽ ab libidine natura.qđ qui impositionẽ seq voluerint facient contraria.sin a singulari quis potius proficisci volet in illum facere oportebit ab sexto casu qui est ꝓprius latinis. Nã ei⁹ casus his literarum discriminibus facil⁹ reliquorũ varietate discernere poterit qđ ei hñt exit⁹ aut in.a.vt hac terra/aut in.e.vt hac lãce.aut in.i.vt hac leui.aut in.o.vt hoc cœlo.aut in.u.vt hoc versu.Igitur ad demonstrãdas declinatiões biceps vna hæc.Sed qm̃ vbi analogia tria.vnum qđ in reb⁹.alterũ qđ in vocib⁹.tertiũ qđ ĩ vtroq;.duo priora simplicia Tertium duplex.Aiaduertẽdum hęc quã inter se hẽant rõnẽ.Primum ea q̃ sunt discrimina in rebus partim sunt q̃ ad rõnem nõ attineant:partim q̃ ꝑtineãt.Non ꝑtinet vt ea q̃ obseruãt in ædificijs & signis faciendis cęterisq; rebus artifices equis vocãtur alię armonicę sic.Irẽ alię noibus alijs.sed nulla haruʒ fit loquẽdo pars ad orõnem q̃ pertinent res eæ sunt q̃ verbis dicunẽ ꝓportione neq; a similitudine quoq; vocum declinatus habent:vt Iuppiter Maspiter Ioui Marti.Hęc em̃ gña oím & numero & casibus similia sunt proportione similes inter se:quod vtraq; noía sunt & virilia sunt & singularia & casu nominandi & dandi. Alteruʒ genus vocale est in quo voces modo sunt proportione similes uon res.vt Biga bigæ Nuptia nuptię Neq; enim in his res singularis subest vna:cum dicitur biga:quadriga.neq; ab his vocibus q̃ declinata sunt multitudinis significant quicq̃.Ideo ꝙ ois multitudinis q̃ declinantur ab vno:vt a merula merulę sunt eiusmodi vt singulari subiungantur.sic Merulę duæ.Catulę tres. Faculę quatuor. Quare cum idem non possit subiungi cum dicimus bigę vnę:quadrigę duę:nuptię tres.Sed pro eo vnæ bigæ:binę quadrigę:trinę nuptię:apparet non esse a biga & quadriga & bigę & quadrigę.Sed vt est huius ordinis duę tres principiũ vna.sic in hoc ordine altero:vnę binæ trinæ.Principium est vnę. Tertium genus est illud duplex quod dixi in quo & tres & voces similiter ꝓportione dicuntur:vt bonus malus:boni mali:de quorum analogia & Aristophanes & alij scripserunt.Etẽm hęc deniq; perfecta:vt in oratione ille duę simplices inchoatæ analogię.de quibus tamen separatim dicam:ꝙ his quoq; vtimur in loquendo.Sed prius de perfecta:in qua & res & voces quadaʒ similitudine continentur.Cuius genera sunt tria.vnum vernaculum ac dñatum.alterum aduentitium. Tertium nothum.Ex peregrino hic natum vernaculum est:vt sutor & pistor sutori & pistori. Aduentitium est vt Hectores Nestores:Hectoras nestoras.Tertium illud nothũ:vt Achilles & Peleus.De genere multi vtũtur nõ modo poetæ sed etiam plęriq; hæc.Primo oẽs qui soluta oratiõe loquuntur dicebãt vt quæstorem prętorem.sic Hectorem Nestorem.Itaq; Ennius ait Hectoris natuʒ de Troiano muro iactari.Acti.hoc in tragœdijs.Largius a prisca cõsuetudine mouere cœpit.& ad formas gręcas verboruʒ magis reuocare. & a quo Valerius ait.Actius Hectorẽ nollet facere. Hectora mallet.Quod aduentitia plęraq; habemus græca alia gręcanica.sic analogiæ.Equis quę hic notę fiunt declinatiões de his alię priscę.vt Bacchides & Chrysides.altæ minores.vt chrysides & bacchides.altæ regẽtes.vt chrysidas & bacchidas.cum his oib⁹ trib⁹ vtanẽ nostri maxime:qui sequuntur media in loquẽdo offendunt minimũ.Qđ prima parum similia videnẽ eẽ græcis vñ sint trãslata. Tertia parum similia nostris oís analogiæ fundamẽtum similitudo q̃dam (vt dixi) q̃ solet esse in rebus in vocibus & in vtroq;:in quarum parte cunq; sit inferendo & cuiusmodi vidẽdum. Nam vt dixi neq; rerũ neq; vocis similitudo ad has duplicis q̃ in loquendo quærim⁹ separatim satis est ꝙ vtraq; parte opus est simili analogias verborum exprimẽdas:quas ad loquendũ vt perducas accedere debet vsus Alia enim ratio qua facias vestimẽtum.alia quẽadmodũ vtare vestimẽto. Vsui species videnẽ esse tres. Vna cõsuetudinis veteris. Altera cõsuetudinis huius. Tertia neutra. Vetera vt Cascus Casci. Furius Furi. hui⁹ cõsuetudinis vt albus cald⁹ albo caldo. Neutra vt schala schalã.falera falerã Ad quas accedere põt quarta mixta:vt amicitia inimicitia:amicitiã inimicitiã. Prima est qua vsi antiqui & nos relinquim⁹. Secũda qua nunc

# Analogiae.

vtimur. Tertia qua vtuntur poetæ analogiæ non item ea diffinienda quę dirigitur ad naturam verborum atq; illa quę ad vsum loquendi. Nam prior diffinienda sic. Analogia est verborum similium declinatio similis. Posterior sic: Analogia est verborum similium declinatio similis non repugnante consuetudine cōmuni: ad quam harum duarum ad extremum additum erit hoc ex quadam parte poetica analogia erit diffinita harum primā sequi debet populus: secūdam omnem singuli e populo. Tertiam poetæ. hæc diligentius q̄ apertius dicta esse arbitror. Sed nō obscurius q̄ de re simili diffinitiones grāmaticorum sunt: vt aristodemi aristodi. Item aliorum quorum obscuritates eo minus reprehendēdæ quod pleręq; diffinitiōes re incognita propter summam breuitatē non facile prospiciuntur nisi articulatim sit explicata. Quare magis apparebit si erit aperte de singulis partibus quod dicatur verbum. Quid similitudo verbi. quid declinatio: qd similitudo declinationis non repugnante consuetudine communi. Quid ex quadam parte verbum dico orationis vocabulis partem: quę sit indiuisa & minima: si declinationem naturalem habeat similem verbū verbo. Tum quoniam vt res quam significat & vocem qua significat. Est in figura trāsitum declinatiōis parile. Declinatio est cum ex verbo in verbum. aut ex verbi discrimine vt trauseat mens vocis commutatio fit aliqua similitudo declinationis: cum item ex aliqua figura in figuram transit: vt id transit cum quo confertur: ad rectum est non repugnante consuetudine communi: quod quædam verba contra vsum veterem declinata patietur vt possit Hortensium dicere pro hac si ceruices ceruix: quædam non: vt si dicas pro fauces faux vbi additur ex quadam parte significat nou esse in consuetudine. In his verbis omnis partis vt declinatum amo: iuuo: amor: iuuor. Quid videretur analogia in oratione & quas haberet species & quæ de his sequenda videretur vt breui: potui: informaui. Nūc in quibus non debeat esse ac proinde debeat ac soleat quęri dicam. Ea fere sunt quatuor genera. Primum in id genus verbis quę non declinantur: analogia non debet quęri: vt in his nequam mox vix. De his magis in alio q̄ in alio erratur verbo. Dicunt enim non habere casus mox & vix nequam habere: quod dicamus hic nequam: huius nequam: huic nequam: cum intelligimus aut hominis eius quem volumus ostendere esse nequam dicimus casus: & ei proponimus non cuius putamus nequitiā. Quod vocabulum factum: vt ex non & volo: nolo sic ex ne & quicq̄: item media ex trita sylla ba coacta est nequam. Itaq; vt eum quem putamus esse non hili dicimus nihili: sic in quo putamus esse nequicq̄ dicimus nequam. Secundo si vnum solum habent casum in voce quod non declinētur vt literę oēs. Tertio si singularis est vocabuli series: neq; habet cum qua comparari possit: vt esse putant caput capiti capitis capite. Quarum si ea vocabula quatuor quę conferuntur inter se rationem habent quam oportet: vt Socer: socrus: soceros: socerum. Contra in quibus debeat quęri analogia fere totidem gradus debent esse cōmunū. Primū: vt sint tres. Secūdum: vt earum sit vsus. Tertium: vt hę tres vocabula habeant. Quartū vt habeāt declinatus naturalis. De primo gradu quod natura subest & multitudinis & singularis dicimus. Hi asses hosce asses. hic as: hunc assem. contra quod in numeris finitis multitudinis natura singularis non est. dicim' hi duo: & hi tres. his duobus: & his tribus. Secūdo gradu si est natura neq; est vsus id genus vt sit discriminandum: vt fit in faba & id genus. Non enim opus fuit quæ vt in seruis. Item & ex parte & vniuersa nominamus.

Finis Analogiarum.

Impressum hoc præclare opus Marci. T. Varronis. Parrhisijs. anno sesquimillesimo vndeuigesimo: tertiodecimo Kalendas Februarias.

# ¶ EPISTOLA

## PAVLI PONTIFICIS AD CAROLVM REGEM.

LArgitatis munere sapiētia prefulgido domino regi Carolo: regū sublimissimo. Paulus vltimus seruulus: cupiens aliquid vris bibliothecis quia ex ꝓprio parparū valeo necessario ex alieno mutaui. Fest⁹ deniqȝ Pōpeius Romanis studijs affatiȝ eruditus: tā sermonū abditorū: q̄ etiā quarūdā grecarū origines: aperiēs opus suū: ad viginti vsqȝ ꝓlixa volumina extēdit: ex qua ego ꝓlixitate supflua: queqȝ minus necessaria pretergrediens: & quedā abstrusa penit⁹ stilo ꝓprio enucleās tm̄ vt erāt posita relinquēs hec vestre celsitudini legēdū cōpendio obtuli: in cu⁹ serie tm̄ si lectū ire nō dedignabimini: quedā scd̄m artē: quedā scd̄m ethimologiā nō inconuenieter posita inuenietis. & precipue ciuitatis vre Romulee. portarū: viarū: mōtiū: locorumqȝ vocabula diserta reperietis: Ritus preterea gentiliū & consuetudines varias. Dictiōes quoqȝ poetis & historicis familiares: quas in suis opusculis frequētius posuere. Quod exiguitatis meæ munusculō: si sagax & sublimissimū vestrū ingeniū nō vsquequaqȝ repellet tenuitatē meā ad potiora excitabit. Vale.

AVgustus locus sanct⁹ ad auiū gestu: id est: qa ab auib⁹ significatus est sic dict⁹: siue ab auiuȝ gustatu: qa aues paste id ratum fecere. Augur ab auib⁹ gerendo qȝ dictus: quia per eū auium gest⁹ edicit: siue ab auiū garritu: vñ & augurium.

¶ Auspiciū ab aue spiciēda: Nā qd̄ nos cū ꝓpositione dicim⁹ aspicio: apd̄ veteres sine a ꝓpōne spicio dicebat̄.

¶ Affectare: est pronū aīm ad faciēdū habere.

¶ Armillum vas vinarium in sacris dictom: q̄ armo (id est humero) deportetur.

¶ Aerarij tribuni a tribuēdo ere sunt appellati: ærariū sane populus. Ro. in æde Saturni habuit.

¶ Apricū locum a sole apertuȝ: a greco vocabulo appellamus quasi ἀφευφρικης: id est siue horrore vel frigoris. vñ etiā putat̄ Africa appellari.

¶ Amœna dicta sunt loca: quæ ad se amāda alliciunt id est trahant: vel quia sine munere: id est fructu. i. ab a qd̄ est sine: & munus.

¶ Affectata fœmina vel in bonā ptem dicitur: velut honorata. vel in malā: q̄si ad extremū piculō adducta.

¶ Aquagiū quasi aque agiō. i. aque duct⁹ appellatur.

¶ Aquelitiū dicitur: quasi aque elitiū: cum aqua pluuialis remedijs quibusdā elicitur: vt quondā si credit̄ manali lapide in vrbē ducto.

¶ Aqua dicitur a qua iuuamur: aqua & igni interdici solet damnatis quā accipiūt nupte: videlicet quia he due res humanā vitā maxime continent. Itaqȝ funus prosecuti redeūtes ignē supergrediebātur aqua aspsi: quod purgationis genus vocabāt suffitionē.

¶ Axitiosi factiosi dicebātur: cū plēs vna qd agerēt: facerētqȝ Axit aūt ātiquos dixisse ꝓ egerit manifestū est. Vnde axitari mulieres: siue dij dicebāt vna agētes.

¶ Alites volatu auspicia faciētes iste putabantur: buteo: sanqualis: immusculus: aquila vultur⁹.

¶ Axamēta dicebant̄ carmina saliaria: que a Salijs sacerdotibus cōponebātur: in vniuersos homines cōposita. Nam in deos singulos versus ficti a nominibus eorū appellababant̄: vt Ianualij: Iunonij: Mineruī.

¶ Axis quem græci ἄξων vocāt plures habet significationes. Nā & pars cœli septētrionalis: & stipes teres circa quē rota vertit̄: & tabula sectilis axis appellat.

¶ Ador farris gen⁹ edor quodā appellatū ab edendo: vel q̄ aduratur vt fiat tostum: vnde in sacrificio mola salsa efficitur.

¶ Adoriā laudē: siue gl̄iam dicebāt. quia gloriosuȝ eū putabant esse qui farris copia abūdaret.

¶ Arma proprie dicūtur ab armis: id est humeris dependentia: vt scutuȝ: gladius: pugio: sica: & ea quibus procul præliantur tela.

¶ Armata dicebat̄ virgo sacrificās cui Lacinia toge in humerū erat reiecta: legib⁹ etiā lau-ētō sancitū est. Ne pomū ex alieno legatur in armō. i. q̄ humeri onus fit.

¶ Armentū id genus pecoris appellatur: quod ē idoneum ad opus armorum. Inuenies tamen fœmineæ armentas apud Ennium positum.

¶ Albū qd̄ nos dicim⁹ a greco qd̄ est ἄλφον est appellatum. Sabini tm̄ alpum dixerūt. Vnde credi potest nomen Alpiū a candore niuium vocitatum.

¶ Albesia scuta dicebant̄: quibus Albēses q̄ sunt Marsi generis vsi sunt. hec eadem decumana vocabantur: quod essent amplissima vt decumani fluctus.

¶ Abiona ager trans Tyberiȝ dicitur a luco Albionarū: in quo bos alba sacrificabat̄.

¶ Albula Tyberis fluuius dict⁹ ab albo aque colore Tyberi⁹ aūt a Tyberino Syluio rege Albanoruȝ: q̄ is in eo extinctus est.

¶ Ambo ex Greco ductū videt̄ qd̄ illi ἄμφω dicunt.

¶ Ampactus apud Enniuȝ lingua Gallica appellat̄.

¶ Am prepositio loquelaris significat circū. vnde seruus ambactus: id est circūactus dicitur.

¶ Ambest: ita tertiæ personæ verbum est: vt nullam aliam habeat declinationem.

¶ Abegni bos & veruex appellabant̄: cum ad eorum vtraqȝ latera agni in sacrificiū ducebant̄.

¶ Ambidens siue bidēs: ouis appellabatur: que superioribus & inferioribus est dentibus.

¶ Abemito significat demito vel aufero: emere enim antiqui dicebant pro accipere.

¶ Abaruales hostie appellabantur: quæ pro aruis a

duobus fratribus sacrificabantur.

¶ Amburbiales hostiæ appellabant: quæ circū terminos vrbis Romę ducebantur.

¶ Ambustus circum vstus

¶ Ambitus ꝓprie dicit: circuitus ędificiorū: patēs in latitudinem: pedes duos & semissem in longitudinē: idem quod ædificiō: sed & eodem vocabulo crimen auaritię affectati honoris appellatur.

¶ Adolescit a Græco ἀδολεσχέω. id est adcresco venit. vnde fiūt adultus adolescēs.

¶ Altare eo ꝙ in illo ignis excrescit: & exoletus est q excessit olescendi modō & inoleuit: idest creuit.

¶ Altaria sunt io quibus igni adoletur.

¶ Aliuta antiqui dicebāt: p aliter ex Greco ἀλλη vel ἀλλως trāsferentes. Hinc est illud in legibus Numæ Pompij. Si quisq̄ aliuta faxit: ipsos Ioui sacer esto.

¶ Astu apud poetas astutiā significat: cuius origo ex Græco ab oppido ἄστυ deducitur: in quo qui cōuersati assidue sint cauti atq̧ acuti esse videantur.

¶ Astutus artu tutus.

¶ Algeo ex Greco ἀλγέω dicitur. id ē doleo: vt sit frigus: dolor quidā membrorū rigore collectus.

¶ Ast significat at: sed aut.

¶ Anus dicta est ab annorū multitudine: cū antiqui nō geminabāt consonantes: vel ꝙ iam sit sine sensu: quod Græce dicitur ἄνους.

¶ Amussim regulariter factū a regula: ad quam aliquid exequetur quę amussis dicitur: quidā amussim eē dicunt, nō tacere ꝙ mutire interdum dicitur loqui.

¶ Adgretus apud Enniū: adgretus fati pro eo quod est aggressus ponit qd verbū venit a Greco ἀγρει qd significat ἄγεδη

¶ Agnus ex Greco ἄγνος deducitur: quod nomen apud Maiores ois erat generis: sicut & lupus qd venit ex Greco λύκος

¶ Aegrū ex Greco ἀιάζω appellatur: a quibusdam putatur a voce doloris appellari: quod est αἰαῖ.

¶ Annus ex Græco venit quem illi ἐνιαυτόν dicūt: & quod nos triennium illi dicunt τριέτες.

¶ Alterū Sinnius ait: idē significat qd apus Græcos ἕτερον Quidā vero ex vtroq̧ esse compositū ἄλλως et ἕτερος

¶ Aliter & pro nō ponitur: vt in augurijs altera cum appellatur auis: q̄ vtiq̧ ꝓspera nō est. Sic aliter nōnūq̄: pro aduerso dicitur & malo.

¶ Alliēsis dies dicebant: apd Romanos obscœnissimi ois ab Allia fluuio: scʒ vbi Ro. ꝓfusꝰ a gallis exercitꝰ ē

¶ Adlecti dicebant apud Roma. qui ꝓpter inopiā ex equestri ordine in senatorum sunt numero assumpti. Nam patres dicuntur qui sunt patritij generis. Cōscripti qui in senatu sunt scriptis annotati.

¶ Altercatio iurgatio.

¶ Alternatio per vices successio.

¶ Alma scā siue pulchra: vel alēs ab alēdo scilicet.

¶ Altellus Romulus dicebatur: quasi altꝰ in tellure: vel ꝙ tellutē suā aleret: siue ꝙ aleret telis: vel ꝙ a Tacio Sabinorū rege postulatus sit in colloquio pacis & alternis vicibus audierit: allocutusq̧ fuerit: sicut enī fit diminutiue a macro macellus: a vafro vafellus: ita ab alterno altellus.

¶ Altus ab alendo dictus: alias ab altitudine altus:

¶ Alterplicem duplicem.

¶ Alterta alterutra.

¶ Albedo dicebatur: ab antiquis pro alcyone: vt pro Ganymede catamitus: pro Nilo Melo.

¶ Alica dicitur: ꝙ alit corpus.

¶ Alicariæ meretrices appellabant: in Cāpania solitę ante pistrina alicariorū versari quæstus grā: sicut hæ quæ ante stabula sedebant: dicebant prostibula.

¶ Almities habitus Almatū rerum.

¶ Allux pollex: scādens proximū digitū ꝙ velut in silui sse in aliū videat: qd Grece dicitur ἅλλομαι:

¶ Alueolum: tabula aleatoria.

¶ Aluꝰ veter fœmię: ab alēdo dicta est eīn ge. fœmi.

¶ Angor: id est animi vel corporis cruciatus: ꝓprie a Gręco ἀγχω. i. strangulatione dictus: vñ & faucium dolor anguina vocatur. Plau. Vellē me in anguinam verti. quo huic aniculę fauces pręoccuparem.

¶ Anacreon. Teren. pro antea ponit.

¶ Anteurbana prædia vrbi propinqua.

¶ Antarium bellum: quod ante vrbē geritur.

¶ Axare nominare.

¶ Autipagamenta: valuarū ornamenta quæ anteris appinguntur: id est affiguntur.

¶ Antefixa: quę ex opere fidulino tectis affingūtur.

¶ Antigerio: antiqui pro valde dixerunt.

¶ Aurea/auriga. Aureas enim dicebant frenum qd ad aures equorū alligabatur: oreas quo ora coercebant.

¶ Auritus a magnis auribus dicitur: vt sunt asinorū & leporum: alias ab audiendi facultate.

¶ Aurū dictū: quia p̄cipue custodit: Gręce. n. αὔειν custodire dr. vñ & thesaurū. Hipocrates medicus de noīe inuētoris id dictū putat: quē quidā a similitudine auroræ coloris nomen traxisse existimant: nonnulli quia mentes hominū auertat: alij a Sabinis translatum putant: quod illi ausum dicebant.

¶ Aurichalcū vel orichalcū: quidā putant cōpositum ab ære & auro: siue ꝙ colorem habeat aureū. Orichalcum sane dicitur. quod in montuosis locis inuenitur. Mōs etenim Gręce ὄρος appellatur.

¶ Acus dr: qua sarcinatrix vel etiā ornatrix vtit. Paleæ etiā quędā de frumēto acus dnr. Exercitus quoq̧ instructio ꝙ eo pars militū vehemētissima est ad hostem vulnerandū acumine telorum. Totū aūt ex Gręco sermone trahitur. quo sarcire apud illos ῥάπτω dicitur.

¶ Assiduus dicitur: qui in ea re quam frequenter agit quasi cōsedisse videatur.

¶ Alij assiduū locupletē: quasi multorū assiū dictum putarent. alij eum qui sumptu proprio militabat: ab assedendo vocatum existimarunt.

¶ Andruare. i. recurrere: a Græco verbo ἀναδραμεῖν venit. hinc & drua vocata est.

¶ Atroare gratias referre: truant mouēt truā quoq; vocant. quo permouēt coquētes exta.

¶ Acupedius dicebatur: cui præcipuum erat in currē do acumen pedum.

¶ Adrumauit rumorē fecit: siue cōmurmuratus est. qđ verbū quidā a rumīe. i. pte gutturis putāt deduci.

¶ Acuris securis ærea: qua in sacrificijs vtebantur sacerdotes.

¶ Aplustria nauiū ornamēta. quæ quia erāt amplius q̄ essent necessaria vsu: etiam amplustria dicebantur.

¶ Agina est quo inseritur scap⁹ trutinæ. i. in quo forامine trutina se vertit. Vnde Aginatores dicuntur: qui pro lucro mouentur.

¶ Agonium dies appellabaт: quo rex hostiā immolabat. Hostiam enim antiqui Agoniā vocabant.

¶ Agoniū ēt putabaт deū dici: p̄sidentē reb⁹ agēdis.

¶ Agonalia eius festiuitatē: siue quia agonos dicebāt montes.

¶ Agonia sacrificia: quæ fiebāt in mōte hinc Romæ mōs quirinalis ægonis: & collina porta ægonēsis.

¶ Agonium: idest ludū ob hoc dictū. quia loc⁹ in quo ludi initio facti sūt: fuerit sine angulo: cuius festa agonalia dicebantur.

¶ Agea via in naui dicta; q; in ea maxime quæq; res agi solent.

¶ Agonias hostias: putant ab agendo dictas.

¶ Albogaler⁹ a galea nominat. Est enim pileū capitis quo Diales flamines: id est sacerdotes Iouis vtebātur fiebant enim ex hostia alba Ioui cæsa: cui affigebatur apex virgula oleagina.

¶ Apluda est genus minutissimę paleæ frumēti siue panici. de qua Neuius: Ne ordea a pludea ē hodie quā tu negor. Sūt qui apludā sorbitionis liqdissimum putent genus: quod flatu deijciatur: & quasi aplodatus.

¶ Aridum pprie ē quod naturalē humorē amisit. dicitur autem per contrariam significationē: q; irrigari desierit. Nam Græce irrigare est ἄρδειν.

¶ Aptus cū ppria significatione intelligatur: poni tñ solet pro adepto sicut apisci pro edipisci.

¶ Area pprie dicit loc⁹ vacuus: quasi exaruerit: & nō possit quicq̄ generare.

¶ Angulus Græco γωνία siue ab eo: qđ ἀγάγεται id est ppe adducatur ex diuerso coacta faciūt anguli formam.

¶ Affines in agris vicini siue cōsanguinitate coniūcti.

¶ Anthlare haurire a Græco ἀντλῶ descēdit. Liuius Florem anclabant. liberi ex carchesijs.

¶ Anclabris mēsa ministerijs aptata diuinis vasa quoq; ea quibus anclabria appellantur: sacerdotes vtūtur

¶ Ancumulentę fœminæ. menstruo tempore appellantur. Vnde trahitur inquinamētum.

¶ Antras conualles. vel arborū interualla.

¶ Arferia aqua quæ inferis libabatur dicta a ferendo: siue vas vini quod sacris adhibebatur.

¶ Affatim dictū a copia fandi: siue abūdāter. Liuius. Affatim edi: bibi: lusi. Terentius affatim dixit pro eo quod est ad lassitudinem.

¶ Amenta: quibus vt mitti possint vinciunt: vt iacula siue solearū lora ex Gręco q;          est sic appellata: vel quia aptantes ea ad mentem trahunt.

¶ Adtegrare est vinū in sacrificijs augere. Integrare eñ et adtegrare minus factū est in statutū redigere.

¶ Adtritū: & tritū: ex greco descendit: quia illi vestem tritam appellabant.

¶ Adtestata dicebantur fulgura: quę in theatro fiebāt videlicet significationem priorum adtestantia.

¶ Adtibernalis habitator continue taberne: qđ gen⁹ domicilij antiquissimū Ro. fuisse testimonio sunt exteræ gentes: quæ adhuc tabulatis habitant: ędificijs. Vnde etiam tecta castrensia: q̄uis pellibus contegantur: tabernacula tamen dicuntur

¶ Attę appellellantur. qui ppter vitiū crurū aut pedū plantis insistunt: & attingūt magis terrā quam ambulant quod cognomē. Quītio poetę adhęsit.

¶ Attin pro reuerētia seni cuilibet dicimus: quasi eū anni nomīe appellemus.

¶ Adagia: ad agendum apta.

¶ Aadsia: Iouis vetula recentis partus.

¶ Abrogare: infirmare.

¶ Ad aut pptie personā significat: vt eo ad Pōpeiū: aut locum: vt abijt ad theatrum.

¶ Apud mutuā loci & personæ cōiunctionem significatur: vt cū dicimus cœno apud amicū amicā ve.

¶ At differētiā rerū significat. vt cū dicimus: Scipio est bellator. at Marcus Cato orator.

¶ Addicere est pprie idem dicere & approbare: dicendo alias addicere damnare est.

¶ Aedis domiliū in ædito positū simplex atq; vnius aditus siue ideo ædis dicitur: q; in ea æuum degatur: quod Grece αἰὼν vocatur. Itaq; ædificare cū sit proprie ædem facere: ponitur tamen.          in genere constructionis.

¶ Aedituus sacræ ædis tutor: idest curā agens.

¶ Aeditumus: idest ædis intimus.

¶ Aedilis initio dictus ē magistratus: qui ædiū nō tm̄ sacrarū sed etiam priuatarū curā gerebat. Postea hoc nomen ad magistratus translatū est. Dictus est etiam ædilis: q; facilis ad eum plæbi aditus esset.

¶ Aedilatus dicebatur: eadem dignitas pontificatus

magistratus.

¶ Atrium proprie est gen⁹ ędificiȷ ante ædē: cōtinens mediā arenā: in quā collecta ex omni tecto pluuia descēdit. dictū aūt atriū vel ꝙ a terra oriat̃: quasi atrariū

¶ Auus patris/matrisq́ pater dictus a Gręeco vocabulo qđ est apud eos πάππος mutatis quibusdā literis. Aliȷ volūt ꝙ ex ea voce appellabatur qđ apud eosdem Græcos τάτα appellatur: significatq́ magnum quodammodo veluti magnus pater sit auus. Aliȷ putant auum dictum esse: quia a duos attineat quasi ad auum: vel quia ad patrem sit additus.

¶ Abauus dr̃: quia abest ab aua: & est coæuus aui.

¶ Atauus: q̃a tata est aui. i. pr̃: vt pueri vsurpare solēt.

¶ Auūculus matris meæ frater traxit appellationem ab eo quod ęque tertius a me vt auus ē: sed nō einsdē iuris: ideoq́ vocabuli facta diminutione: siue aunculus appellatur ꝙ aui locum obtineat: & proximitate tueatur sororis filiam.

¶ Amita patris mei soror: quia similiter tertia a me sit. atq́ auia videri pōt: dicta ex eo ꝙ ab antiquiorib⁹ auita sit vocitata: siue amita dicta ē. quia a ptre amata est. Nam plus sorores a fratribus q̃ fratres diligi solēt videlicet propter dissimilitudinem personarum quæ ideo minus habent dissentionis: quo minus æmulalationis.

¶ Aulias agnas recentis partus.

¶ Agnus dicitur a Gręco ἄγνος quod significat castum eo ꝙ sit hostia pura & immaculata apta.

¶ Auere: nihil aliud est q̃ cupere: argumento est auidum & auiditatem: ex quibus præcipua cupiditas intelligitur: cum significet & gaudere.

¶ Adscripti dicebātur: qui in colonias nomina dedissent vt essent coloni.

¶ Adiciscere est adiungere vel assumere.

¶ Adscriptiui veluti quidam scripti dicebant̃: supplēdis legionibus adscribebantur. Hos & accensos dicebant. ꝙ ad legionum censū essent adscripti. Quidam velatos: quia vestiti inermes sequerentur exercitum. Nonnulli ferentarios: ꝙ fundis lapidibusq́ prælia tum eo modo ferrent: quę in hostes iacerent. Aliȷ rotatios: ꝙ id genus hominum coirent in modum rotantis tempestatis ad pugnam:

¶ Auctarium dicebant antiqui: ꝙ super mensuram vel pondus iustum adiȷciebatur: vt cumulus vocatur in modio.

¶ Auctum vocabatur spacium circi: quod super definitum modum victoriæ adiungitur.

¶ Argenon: argentum percandidum.

¶ Arbiter dicitur iudex: ꝙ totius rei habeat arbitrium & facultatem.

¶ Amicinū: vtris pendiculū: ex quo vinū diffundit̃.

¶ Arbosenū pro arbore antiqui dicebant: & robosenum pro robore.

¶ Arbitrium: dr̃ sentētia quæ ab arbitro statuitur.

¶ Arbitrariū cum adhuc res apud arbitrū geritur.

¶ Amicitiæ vocabulū ab amore deducit̃. quis interdū vituperandus sit amor: ab antiquis autē ameci & amecæ per e literam efferebantur.

¶ Adpromissor est qui quod suo nomine ꝓmisit idē pro altero quoq́ promittit.

¶ Aduersus aūt cōtrariū significat: aut idē qđ erga:

¶ Arcere est cōtinere. Vnde & arcus in ędificiȷs dic⁹ est: quia seipsum continet: Aliȷ dicunt arcum dictum esse ab opere artigendo in altitudinem.

¶ Arcirma genus plaustri est modici: quod homo gestare possit.

¶ Argeos vocabāt scirpeas effigies: quæ p virgines vestales annis singulis iaciebantur in Tyberim.

¶ Arcere est ꝓhibere: similiter ab arcet ꝓhibet porcet quoq́ dictū ab antiqs quasi porro arcet: & pro eo qđ est continet ponitur. Vnde & coercere cōtinere dicim⁹ Trahitur aūt hoc verbū a Græcorum magistratu quē illi ἄρχοντα vocant in cuius potestate est cogere vel ꝓhibere.

¶ Arcani sermōis significatio trahit̃ siue ab arce quę tutissima para est vrbis siue a genere sacrificiȷ quod in arce fit ab auguribus adeo remotū a notitia vulgari: vt ne literis quidem mandetur: sed per memoriā successorum celebretur siue ab arca in qua quæ clausa sūt tuta manent cuius ipsius origo ab arcendo dependet.

¶ Arculū appellabāt circulū quē capiti imponebant ad sustinenda commodius vasa quæ ad sacra publica capite portabantur.

¶ Arculus appellabat̃ ēt de⁹: q tutelā gereret arcarū.

¶ Arculata dicebantur circuli: qui ex farina in sacrificiȷs fiebant.

¶ Arcula dicebatur auis: quæ in auspitiȷs vetabat aliquid fieri.

¶ Asseres dicti sunt: ꝙ assideant parieti: trabibusq́.

¶ Assaratū apud antiquos dicebatur genus quoddā potionis ex vino & sanguine tēperatum quod latini prisci sanguinem assir vocarent.

¶ Ambrites tegulæ quæ trāsuersæ asserib⁹ et tegulis interponuntur.

¶ Antes sunt extremi ordines vineatū. Vnde etiā nomen trahunt antæ: quæ sunt latera hostiorum.

¶ Ambitus ꝓprie dicitur inter vicinorū ædificia: loc⁹ duorū pedū & semipedis ad circūeundi facultatem relictus: ex quo etiam honoris ambitus dici cœptus est a circūeundo supplicādoq́.

¶ Ambitio: est ipsa actio ambientis.

¶ Amnis proprie dr̃: a circūnādo ex Gręca prępositiōe tractū quę ē ἀμφὶ significat circū & nare fluere.

¶ Ambiguum est quod in ambas agit partes animo potest huiusmodi apud Gręcos ἀμφίβολον dicitur.

¶Ambrunes fuerũt gens quædam gallica: qui subita inundatioue maris cũ amisissent sedes suas: rapinis & prędationibus se suosq́ alere cœperunt: eus & cymbros teutonosq́ Marius deleuit ex quo tractũ est vt turpis vitę homines ambrones dicerentur.

¶Antię muliebres capilli dimissi in frontem appellati ex Græco videntur quud enim nos cõtra: alii ἀντὶ dicunt.

¶Amnenses appellantur vrbes sitæ prope amnem: vt a mari maritimæ. Vnde interamnę & antennę dictæ sunt ꝙ inter omnes sunt positæ vel ante se habeãt amnes.

¶Antermini qui circa terminos prouincię manent. Vnde amiscin amburbium ambarualia amplexus dicta sunt.

¶Angipurtus iter compendiarium in oppido: eu ꝙ sit angustus purtus id est aditus in portum.

¶Augeronę deę saera a Romanis instituta sunt. cũ angina omne genus animalium cousumeretur: cuius festa angeronalia dicebantur.

¶Actus modo significant in comœdijs & tragœdijs certa spacia cãticorũ: modo iter iter vicinos quatuor pedum latuz: modo in geometrica minorẽ partẽ iugeri: idest centum viginti pedum: modu motum corporis vt histrionũ & saltatorum: qui etiam ex hoc ipso actuosi dicuntur.

¶Auxiliares dicuntur in bello socij Romanorũ exterarũ nationũ dicti ex Græco vocabulo ἀυξήσις: qđ nos dicimus cerscentium auctionem.

¶Ausoniam appellauit Ausun Vlyxis & calipsus filius: eam primã partẽ Italiæ: in qua suut vrbes Beneuentum & Cales. deinde paulatim tota quoq́ Italia: quę appennino finitur: dicta est Ausonia ab eodẽ duce: a quo etiam conditam aruncã vrbẽ ferunt.

¶Alumento pro Laumedunte a veteribus Romanis necdum assuetis gręce lingue dictũ est. Sic Melo ꝑ Milo. Catamutus pro Ganymede. Alphius ꝑ Alpheo dicebatur.

¶Adcẽsi dicebanť qui in locũ murtuorũ militũ subito subrogabãtur dicti ita quia ad cẽsum adijcebanť.

¶Aerra ara quę anteponi solebat in qua odores incẽdebant. Alij dicunt arculã esse thurariam: scz vbi thus reponebant.

¶Apex qui est sacerdutũ insigne dictus est ab eo cõpręhendere antiq̃ oi vinculo apere dicebant. Vñ aptus is qui cõueniẽter alicui vinctus est.

¶Athaiũ est. poculi fictilis gen⁹ quo in sacrificijs Romani vtebantur sacerdotes potiani.

¶Atroces appellantur ex Græco: qꝛ ía illi atrocía appellant quæ ceuda sunt: siue atrox dř ab eo quod nihil timeat τρέω enim Gręci dicunt timere.

¶Auguraculũ appellabãt antiq̃ oi quã nos arcem dicimus ꝙ ibi augures publicę auspicarentur.

¶Arseuerse auerte ignẽ significat. Tuscorũ eñi lingua arseauere ignẽ constat appellari. Vnde Affranius ait: Inseribat aliquis in officio arseuerse.

¶Aborigines appellati sunt: ꝙ errãtes cõuenerint in agrũ: q nũc est ppľi Ro. fuit eñi gẽs antiq̃ssima Italiæ

¶Aboleos dicebãt pro ab illis: Antiqui eñi literam non geminabant.

¶Auẽtinus mõs intra vrbẽ dictus est ꝙ ibi rex albanorũ Auẽtinus bello fuerit extinctus atq́ sepultus.

¶Adorare apud antiquos significabat agere. Vñ & legati uratures dicunť quia mandata populi aguot.

¶Armilustriũ festũ erat apud Roma. quo res diuinas armati faciebãt ac dũ sacrificabãt tubis canebant.

¶Adeo duas habet significatiunes: nã cũ prima acuta affertur idẽ significat ꝙ accedo: vt cũ dicimus adeo prætorem. Cũ autẽ secũda: id est quousq́: nõ quidẽ secũdum rõnem: quia ad prępositio accusatiuis accommodata est: sed vetusta quidẽ loquẽdi consuetudine.

¶Argea luca Romæ appellanť ꝙ in his sepulti eẽnt quidem argiuorũ illustres viri.

¶Asparag⁹ herba dicta ꝙ in aspero virgultu nascať.

¶Asidrlæ mensæ vocantur ad quas sedentes flamines sacra faciunt.

¶Anceps significare videť id qđ ex vtraq́ pte caput habeat: vt securis bipẽnis: sed magis a capiẽdu quod ex vtraq́ æque capiatur appellatum est.

¶Ancus appellatur qui aduncum brachiuz habet & exporrigi non potest.

¶Ancile dictæ ab Ancu martiu rege ꝙ is bello magnum fœminarum numerum cœperit: siue ideo sic appellantur ꝙ antiqui anculari dicebant pro ministrare ex quu dij quoq́ ac deæ feruntur coli quibus nuía suut anculi & anculæ.

¶Ancęsa dicta sunt ab antiquis vasa quæ cęlata appellamus ꝙ circum cedẽdo talia fiãt ipsum quoq́ cælare verbum ab eadem causa est dictum .d. litera cum l. permutata.

¶Aerosam appellarũt antiqui insulam Cyprum ꝙ in ea plurimum ęris nascatur.

¶Aenensi dicti sunt comitrs æneę.

¶Aenratores comicines dicuntur. i. cornu canentes.

¶Aenariã appellauere locũ vbi Aeneas classem a troia veniens appulit.

¶Audacia ab aude. i. cupide agendo dicta est.

¶Aceratum lutum cum paleis mixtum.

¶Aclassis tunica ab humeris non consuta.

¶Arrulator coctio qui etiam cocio appellatur: dictũ videtur a voce græca que est ἄιρε idest tolle quia sequitur merces ex quibus quid cadens lucelli possit tollere. lucellun enim diminutiuum est a luero.

¶Artitus bonis instructus artibus.

¶Arne caput. agni caput.

¶Arlineum: ornauentum capitis muliebris.

¶ Artus ex græco appellanť quos illi ἄρθρα dicunt siue aptus dictus ꝙ mebra membris artentur.

¶ Argtes arcu pręliãtes: qui nunc dicũtur Sagitarij.

¶ Arbilla aruina.idest pinguedo corporis.

¶ Artifices dicti ꝙ scientiam suã per artus exercẽt siue ꝙ apte opera inter se artent: qua eꝗ causa etiam artes appellatæ sunt.

¶ Arytenã siue artenã vas ab hauriẽdo sic appellabãt

¶ Amsegetes dicuntur quorũ ager viã tangit.

¶ Amites perticę aucupales.

¶ Ampẽdices dicebantur ab antiquis ꝙ circũpenderent quos nunc appendices appellamus.

¶ Albegmina partes extorũ: quæ dijs immolabant.

¶ Amiam genus piscis.

¶ Ambulacra ambulationes.

¶ Ameria vrbs in vmbria ab amero appellata.

¶ Adsipere & ꝑsipere dicebant: sicut nos quoqꝫ modo dicimus ab equo iniquuꝫ ab quærendo inquirere.

¶ Admissiuæ aues dicebanť ab auguribus quæ cõsulentem iuberent.

¶ Adulari est compositũ ex accedendo & a ludendo

¶ Addubanum danubium.

¶ Adulter & adultera dicuntur: quia & illæ ad alteram & hæc ad alteram se conferunt.

¶ Aqlus color est fuscus & subniger a quo aqla dicta esse videtur: q̃uis eam ab acute volãdo dictam volũt.

¶ Aquilus aũt color ab aqua est noiatus. Nã cum antiqui duos oĩno naturales nossent.i.album & nigrum interuenerit aũt is quoqꝫ qui ita neutri similis est: vt tamen ab vtroqꝫ proprietateꝫ trahat: potissimũ ab aqua eum denominarũt: cuius incertus est color.

¶ Aquilo ventus a vehementissimo volatu ad instar aquilæ appellatur.

¶ Anquirere est circum quærere.

¶ Andron locus domicilij appellať angustior lõgitudie: in quo viri plurimi morabanť: vt γυναικεῖον ἀπὸ τῶν γυναικῶν a mulieribus.

¶ Apud & penes in hoc differunt ꝙ alterum ꝑsonaꝫ cum loco signat alterum personam & dominium ac potestatem: quod trahitur a penitus.

¶ Anxur vucabarut quæ nunc terracia diciť Vulscæ gentis sicut ait Ennius. Vulculus perdidit anxur.

¶ Aquarioli dicebanť mulierũ ĩpudicarũ sordidi adseclæ.

¶ Aquipenser genus piscis.

¶ Apellinem antiqui dicebant pro Apollinem.

¶ Aperta idem apollo vocabatur quia patente cortiua responsa ab eo dentur.

¶ Abditiui abortiui.

¶ Ape antique dicebatur prohibe compesce.

¶ Apua genus minimi pisciculi.

¶ Abs ꝓpositio a Græco dicitur: significat aũt retractionem in partem posteriorem.

¶ Apollinarea ludos: hoc est in laude apollinis populus laureatus spectabat stipe data pro cuiusqꝫ copia.

¶ Apiculũ filum quo flamines velatũ apicẽ gerunt.

¶ Abacti magistratus dicebãtur: qui coacti depoluerant imperium.

¶ Agere mõ significat ante se pellere.i.minare. Virg. Tit potũ pastas age Tityre. modo significat furgari vt cũ dicim⁹ agit cũ eo furti: modo rependere: vt cũ dicimus grãs ago mõ verbis indicare vt cũ dicimus cãm ago: quinetia successit gestus & vultus quidã decor: vt cũ sçenici agere dicunť.

¶ Abitioneꝫ antiqui dicebant mortem.

¶ Abgregare ẽ a grege gregẽ duceř. Segregare ex pluribus gregib⁹ ptes seducere. Vñ & egregi⁹ dř egregelectus quorũ verborũ frequẽs vsus nõ mirũ: si ex pecorib⁹ pẽdet cũ apd antiquos opes & patrimonia ex his ꝑcipue cõstiterint: vt adhuc ẽt pecunias & peculia dicimus.

¶ Acetare dicebãt qđ nũc dicim⁹ agitare.

¶ Autũnum quidẽ dictũ existimãt ꝙ tunc maxie augeantur hoim opes coactis agrorũ fructibus.

¶ Agedũ significat age: mõ est eñi adhortãtis sermo.

¶ Aulas antiqui dicebãt quas nos dicimus ollas quia nullã literam geminabant. Itaqꝫ olliquoria exta quæ in ollis coquebantur dicebãt: idest elixa.

¶ Auidus a nõ vidẽdo ꝓpter nimiã cupiditatem appellatur sicut amens qui mentem suam non habet.

¶ Aureliã familiã ex sabinis ortũdã a sole dictã putãt quod ei publice a populo Romano sit locus in quo sacra facerẽt. soli qui ex hoc auselij dicebantur: vt vaselij papisij pro eo quod est Valerij Papirij.

¶ Aerũnulas Plautus refert furculas quib⁹ religatas sarcinas viatores gerebãt quarũ vsuꝫ quia. C. Marius rettulit mulij mariani postea appellabãtur. Itaqꝫ ærũnæ labores onerosos significãt siue a græco sermõe deducũtur. Nã ἀείρειν græce latine tolerare dř.

¶ Aemiliã gẽte appellatã dicũt a Mamerco Pythagoræ philosophi filio cui ꝓpter humanitatẽ ciuicam cognomẽ fuerit æmylos. Alij ꝙ ab ascanio descendat q duos habuit filios Iulum & æmilium.

Aemidum tumidum.

¶ Aequidiale apud antiquos dictũ est qđ nũc dicim⁹ æquinoctiale. quia nox diei potius q̃ dies nocti annumerari debet græci quoqꝫ in hoc cõsentiunt ἰσημερίαν idest æquidiale dicentes.

¶ Aeruscare æra vndiqꝫ: idest pecunias colligere:

Aequilauiũ significat ex toto dimidiũ dictũ a lauatione lanæ quæ dicitur æquilauio redire cum dimidium dedicat sordibus.

¶ Aeguꝫ mare appellatur: vt crebræ in eo sint insulæ vt ꝓcul aspicientibus species caprarũ videantur. siue ꝙ in ea Aegea Amazonũ regina perierit siue ꝙ in eũ Aegeus pater Thesei se præcipitauerit.

¶ Aestimata pœna ab antiquis ab ære dicta ẽ: quieꝫ

estimauerūt ære ouem decussis bouē centussis hoc est decem vel centum assibus.
¶ Alucinatio atrabo.
¶ Adigas dare cogas.
¶ Acies acumen acus:& acuere dicitur pro ab acone quam latine dicimus coaem.
¶ Auxilla olla paruula.
¶ Amputata.idest circum putata dicitor ab eo quod antiqui putum pro puro dicebant: inde deducuntur pudor & pudicus
¶ Appia via est quæ ab Appio Claudio est appellata.
¶ Ariminō a nomine fluminis propinqoi est dictum
¶ Animula vrbs paruarum opum fuit in Apulia.
¶ Arca diminutiuum arculam & arcellam:a porco porculum & procelium a mamma mammulam.
¶ Alebria bane alentia.
¶ Agasones equos agentis:idest minantes.
¶ Argubiæ qui excubabant in arce.
¶ Armillas ex auro quas viri militares ab imperatoribus donati gerunt dictas esse existimāt q antiqoi homeros brachijs armos vocabant: vnde arma ab his dependentia sunt vocata.
¶ Abalienatus dicitur quem quis a se remouerit.
¶ Alienatus qui alienus est factus.
¶ Adserere manum est admouere quo ea quoq; quę in terram dimittuntur seri dicuntur: vnde etiam seræ appellantur:quia foribus admotæ opponuntur fixæ postibus:quemadmodum ea quę terræ inseruntur.
¶ Artuum dicimus agrum necdum satum.
¶ Appica dicitur ouis quę ventrem glabrum habet.
¶ Ae syllabam græcam antiqui consuetudine per ai scribebant:vt aulai:musai.
¶ Ancera sæpe aucta.
¶ Abercet prohibetur.
¶ Adunsem aduersarium hostem.
¶ Axe adglomerari:vniuersi stantes.i. cohortibus aut legionibus.
¶ Aceum æratum vtensilia amplinra.
¶ Aeuolunt æuolant.
¶ Astrassent statuerunt.
¶ Ambiaxin quę circumeuntes cateruatim.
¶ Apor apud.
¶ Amosio annuo.
¶ Antiquum veteres etiam pro omnia posuere.
Aestimias æstimationibus.
¶ Abisse pro adisse dicebant.
¶ Ambulantes abscedentes.
¶ Aquilius prenomé ab aqlo colore.i.nigro ē dictū.
¶ Antiquare est in morem pristinom reducere.
¶ Attingere pro attingam posuere.
¶ Appellauisse appellasse.
¶ Alteras ponebant pro eo :quod est aduerbiū alias
¶ Argutum iri:in discrimen vocari.
¶ Aureas dicebāt frēos:qbus equorō aures redigunt
¶ Ausis audeas.
¶ Audacias pluraliter Cato dixit.
¶ Audax diminutiuum facit audaculus.
¶ Aduocitat sępe aduncat.
¶ Annaria lex dicebatur ab antiquis ea : qua finiūtur anni magistratus capiendi.
¶ Aliorium & illorsum sicut introrsum dixit Cato.
¶ Abietaria negocia dicebantur quam materiā nunc dicimus;videlicet ab abietibus coemendis.
¶ Aletudo corporis pinguedo.
¶ Aeribus pluraliter ab ære.i.ęramento dicit Cato.
¶ Addues addideris.
¶ Aristophorō vas in quo prandium offerr̄ vt disc⁹.
¶ Adlicit est perducit aliquem in rem dictuȝ a verbo lacit.i.decipit. Hinc tendit inlicere & ablectare; idest frustrando inducere.
¶ Abnutare sępe abnuere.
¶ Alitei dixit Plautos pro eo quod est aliæ rei.
¶ Adfabrum fabrefactum.
¶ Alimodi pro aliusmodi.
¶ Aenolo quod ex ære fit dicimus æneolum.
¶ Auas ex ære paruum.
¶ Ad exitam ætatem ad vltimam ætatem
¶ Amutio ab amore denominatum.
¶ Anginā vinariā habere dicuntur q vino suffocātur.
¶ Adulterina signa dicuntur alienis annulis facta.
¶ Ausculari dicebant antiqui pro osculari :quod est os cum ore conferre.
¶ Arabice olet:idest ex odoribus arabicis.
¶ Adaxint adegerint.
¶ Agus oculeus:argus nomen est hominis qui fuisse dicitur oculis plenus.
¶ Amasso amauero.
¶ Amiculum genus vestimenti a circūiectu dictum.
¶ Audiuitaui sępe audiui.
¶ Adliuescit liuere incipit hoc est liuidum fieri.
¶ Atticissat attice loquitur.Plautus:Non atticissat:sȝ sicilissat idest sicule loquitur.
¶ Atritas atri coloris.
¶ Aegyptinos æthiopas.
¶ Aduelitatio iactatio quædam verborum figurata ab hastis velitaribus.Velites dicitur expediti milites quasi volites idest volantes.
¶ Auctor cōmunis generis apud antiquos.
¶ Adnictat sæpe & leuiter oculo annuit.Neu⁹.Intra rēt:illa alij adnutat:alij adnictat.aliū amat:aliū tenet.
¶ Atriplexum herba:quę nunc atriplex dicitur.
¶ Adoptatitius ex adoptato filio natus.
¶ Aleonem aleatorem.Neuius. Pessimomȝ pessime audax.ganeo.lustro.aleo.
¶ Aditiculum paruum aditum.
¶ Atra bilis ab atro : idest animi vitio dicta est. est

enim atrum nigrum: idest a candore remotum.

¶ Antios idest excruciatos.

¶ Anatem morbum anuum dicebant: idest vetularum: sicut senium morbum senum.

¶ Altaria ab altitudie dicta sunt ꝙ antiqui dijs supis in ædificijs a terra exaltatis sacra faciebant dijs tearestribus in terra. dijs infernalibus in effossa terra.

¶ Assa dicebantur cantus tibiarum.

¶ Aues ab aduentu earum dicuntuur: ꝙ inde veniāt vnde non quis suspicetur.

¶ Agolum pastorale baculum quo pecudes agunt.

¶ Abortum grauidę mulieris dicitur ꝙ non sit tempestiue ortum.

Ona: idest substantia rerum dicta sunt ꝙ digna sunt bonis.

¶ Bōbitatio ē son⁹ apū ab ipso sonitu dict⁹ sicut mugit⁹ bou: hinnit⁹ equoruȝ.

¶ Boare: idest clamare a gręco descēdit βοάω boao.

¶ Boariū forū Romę dicebat ꝙ ibi vēderent boues.

¶ Bocas gen⁹ piscis a boādo. i. vocē emittendo appellatur.

¶ Barrhire elephantis dicitur: sicut oues dicimus vtiqȝ a sono ipso vocis balare.

¶ Ballenam beluam marinam: ipsam dicunt esse pistricem: ipsam esse & cetum.

¶ Bacchanalia dicebant bacchi festa.

¶ Basilica a βασιλεῖς hoc est rege dicta sunt.

¶ Basilicum regale. nam βασιλεία est regno.

¶ Bouinatur conuitiatur.

¶ Boua serpens est aquatilis quem gręci ὑδρόνhydron vocant: a qua icti obturgescunt: crurum quoqȝ tumor vię labore collectus boua appellatur.

¶ Batus genus herbæ.

¶ Bactionem dicebent genus vasis longioris manubrij: hoc alij trullam appellant.

¶ Baccar vas vinarium simile Bactioni.

¶ Baratrom gręci appellant locum pręcipiteȝ: vnde emergi non possit: dictum ab eo quod est bathys.

¶ Ballenę nomen a gręco descendit. hanc illi phallenam dicunt antiqua consutudine qua pyrrhon πύῤῥον burrhum πύξον pyxon buxum dicebant.

¶ Burrhum dicebant antiqui: quod nunc dicimus rufum. vnde rustici burrham appellant bucculam: quę rostrum habet rufum parimodo rubens cibo ac potione ex prando burrhus appelatur.

¶ Basiliscus appellatur genus serpentis. vel ꝙ in capite habeat album instar diadematis: vel ꝙ reliqua serpentum genera vim eius fugiant.

¶ Barbaricuȝ appellatur clamor exercitus: videlicet ꝙ eo genere barbari vtantur.

¶ Breue a greco descendit quod est βραχὺ brachi.

¶ Brutiani dicebantur: qui officia seruilia magistratibus pręstabant eo ꝙ hi primum se Hannibali tradiderant: & cū eo perseuerare vsqȝ dum recederet de italia.

¶ Brūa a breuitate dierum dicta: quasi βραχυημέρ.

¶ Brutum antiqui grabem dicebant.

¶ Brachium nos dicimus: ꝙ gręci βραχίων brachion quod deducitur a brachy βραχὺ: idest breue. eo ꝙ ab humeris ad manus breuiores sint q̄ a coxis plantæ.

¶ Brasica a pręsecando est dicta.

¶ Brutianę parmę dicebant scuta: qb⁹ brutiani sūt vsi.

¶ Bubinare est menstruo mulierum sanguine inquinari. Lucilius. At contra te imbubinat. Imbulitare est puerili stercore inquinari: dictum ex fimo: quod græci appellant βόλβιτον

¶ Bucerum pecus de bubus dicimus.

¶ Bustum proprie dicitur locus in quo mortuus est conbustus & sepultus: dicitur bustuȝ quasi bene vstū vbi vero conbustus quis tantummodo: alibi vero est sepultus: is locus ab vrendo vstrina vocatur. sed modo busta sepolchra vocamus.

¶ Buteo genus auis qui ex eo se alit: quod accipitri eripuerit vastitatisqȝ esse causam his locis: quæ intrauerit: vt bubo a quo etiam appellatur buteo.

¶ Buccina quam nos appellamus græci similitudinem soni dicunt.

¶ Bulimam gręci magnam famem dicunt: assueti magnis & amplis rebus preponere bula magnitudine scilicet bouis & grandes pueros bupedas appellant & mariscam ficum bussicon.

¶ Bucumen genus quoddam vini.

¶ Buccephalus vocatus est equus Alexandri regis propter quandam bubuli capitis similitudinem.

¶ Benna lingua gallica genus vehiculi appellatur. vnde vocantur cōbennones in eandem bennam sedētes

¶ Bes appellatum est: ꝙ bis triens fit: q̄uis dura compositio.

¶ Bellū a beluis dr: qa beluarū sit perniciosa dissentio.

¶ Barum vrbē Italię appellauerūt conditores eius expulsi ex insula bara: quæ non longe est a brundusio.

¶ Brūdusiū quidā poete breuitatis cā brēdā dixerūt.

¶ Beneficiarij dicebantur milites qui vacabant muneris. officio. econtrario munifices vocabātur qui nō vacabant: sed munus reipublice faciebant.

¶ Benignus proprie dicitur is qui bonis & dignis largitur: est autem compositum ex bono & gignendo.

¶ Bellona dicebatur dea bellorum ante cuius templū erat Colobella quæ bellica vocabatur super quam hastam iacebant: cum bellum indicebatur.

¶ Bidental dicebant quoddam templum ꝙ in eo bidentibus hostijs sacrificetur. bidentes autē sunt oues duos dentes longiores cæteris habentes.

¶ Biseca porca dicitur: cuius a ceruice setæ bifariam diuiduntur: cum iam esse incipit maior sex mensium.

¶ Bigę gemine dicuntur: quia bis vna die oatæ sunt.

¶ Bigenera animalia ex diuerso genere nata: vt leo-

pardus ex leone & pantera: cicur ex apro & scropha domestica. mulis ex equa & asino. Leopardum non sunt latinum esse.

¶ Bilis apud Afros appellatur semen humanum humi profusum.

¶ Blaterare est stulte & percupide loqui: quod a græco βλαξ blax originem ducit: sed & camelos cum vocem edunt: blaterare dicimus.

¶ Balatrones & blateas ballas luti ex itineribus: aut quod calciamentorum solis eraditur appellatur.

¶ Bilbit factum est a similitudine sonitus qui fit in vase. Neuius Bilbit amphora inquit.

¶ Bibliothecæ & apud grecos & apud nos tam librorum magnus per se numerus, quam locus ipse in quo libri collocati sunt appellantur.

¶ Blitum genus holeris a saporis stupore appellatur: esse ex græco putatur quod ab his βλαξ blax dicatur stupidus.

¶ Bardus stultus a tarditate ingenii appellatur. Cecilius audacem nimisque bardum barbarum. trahitur autem a græco. quod illi βαρδιστος dicunt. Bardus gallice cantor appellatur. qui virorum fortium laudes canit: a gente bardorum: de quibus Lucanus. Plurima securi fudistis carmina bardi.

¶ Belutus: bestiæ similis.

¶ Beneuentum colonia cum deduceretur appellari cœptum est melioris ominis causa. namque eam vrbem antea greci incolentes Maletion μαλαστιον appellarunt.

¶ Bulgas: galli sacculos scorteos appellant.

¶ Bouem bidentem a dentium numero dicunt appellari.

¶ Bellicrepam saltationem dicebant quando cum armis saltabant quod a Romulo institutum est: ne simile pateretur quod fecerat ipse cum a ludis Sabinorum virgines rapuit.

¶ Bilinques bruta cesenius dicitur quod Brutii & Oscæ & grece loqui dicti sunt. Sunt autem Italiæ populi vicini Lucanis.

¶ Bitienses dicuntur qui peregrinantur assidue.

¶ Baiolos dicebant antiqui: quos nunc dicimus operarios. vnde adhuc baiulari dicuntur.

¶ Blandicella verba blanda per diminutionem sunt dicta.

¶ Bellarium & bellaria res belli aptas appellabant.

¶ Bellitudinem sicut magnitudinem Varrus dixit.

¶ Boiæ: idest genus vinculorum tam lignee quam ferree dicuntur.

¶ Botulus: genus farciminis propter connexionem obolis sic appellatur.

¶ Blennos stultos esse Plautus indicat qui ait: Stulti stolidi: fatui: fungi: Bardi: Blenni: Buccones.

¶ Binominis cui geminum nomen: vt Numa Pompilius. Tullus Hostilius.

¶ Barbari dicebantur antiquitus omnes gentes exceptis grecis ac barbaris se debitorem esse fatetur.

¶ Bellule apud Plautum diminutiuum aduerbium et a bene: quod facit belle & bellule.

¶ Burranicum genus vasis.

¶ Buttibata. Neuius pro nugatoriis posuit. Hoc est nullius dignitatis.

¶ Bulla aurea insigne erat puerorum pretextatorum quæ dependebat eis a pectore: vt significaretur eam ætatem alterius regendam consilio. dicta autem est bulla a græco sermone βουλα quod consilium dicitur latine. vel quia eam partem corporis bulla contingat. idest pectus in quo naturale manet consilium.

¶ Boicus ager dicitur qui fuit Boiorum Gallorum. fuit autem est in Gallia citra alpes que togata dicitur: in quibus sunt Mediolanenses.

¶ Butthanica potio appellatur lacte mixta sapa a rufo colore: quem burhum vocant.

Corona cum videatur a choro dici. caret tamen aspiratione. siue coronæ dicuntur quod honorent eos quibus imponuntur.

¶ Coturnix appellatur a sono vocis.

¶ Conua liberi patris simulacho adiicitur quem inuentorem vini dicunt. eo quod homines nimio vino truces fiunt.

¶ Corgo apud antiquos pro aduerbio quod est profecto ponebatur.

¶ Corbitæ dicuntur naues onerariæ quod in malo earum summo pro signo corbes solerent suspendi.

¶ Columna hastilia ex corno arbore facta potius ex corylo. Adnotatum tria vltima vocabula non Festi esse agnosce sed addita vel vera.

¶ Cotones appellant portus in mari interiores arte &

¶ Collatia oppidum fuit prope Romam (manufacti. eo quod ibi opes aliarum ciuitatum fuerunt collatæ. a qua porta Romæ Collatina dicta est.

¶ Conlucare dicebant cum profanæ syluæ rami deciderentur officientes lumini.

¶ Conlatiuum sacrificium dicitur quod ex collatione offertur.

¶ Colophon dixerunt cum aliquid finitum significaretur.

¶ Concinnare est apte componere. Concinnere enim conuenire est.

¶ Concilium dicitur a populi consensu. siue concilium dicitur a concalendo: idest vocando.

¶ Conciliabulum locus vbi concilium conuenitur.

¶ Concio significat conuentum: non tamen alium quam eum: qui a magistratu vel a sacerdote publico per preconem conuocatur.

¶ Contubernales dicuntur a tabernis: que fiebant ex tabulis. vnde & tabernacula sunt dicta licet ex tentoriis & ex pellibus fiant.

¶ Contubernium dicitur contubernalium habitatio.

¶ Conclauia dicuntur loca que vna claue clauduntur.

¶ Contemplari dictum est a templo: idest loco: qui ab omni parte aspici: vel ex quo omnis pars videri potest: quem antiqui templum nominabant.

¶ Comitiales dies appellabant: cum in comitio conueniebant: qui locus a coeundo. i. insimul veniendo est dictus

¶ Calatores dicebantur serui ἀπὸ τοῦ κάλειν. calin: quod est vocare: quia semper vocari possent ab ne-

cessitatem seruitutis.

¶ Condulus: annulus.

¶ Condalium similiter. annuli genus.

¶ Coutestari. est cum vterq; reus dicit. Testes estote.

¶ Codeca ager: in quo frutices existont in modum codarum equinarum.

¶ Condictum: est q in cōmuni est dictum.

¶ Coctum a cogendo dicitur: quia cogendo coercetur vt ad vtilitatem vescendi perducatur.

¶ Cocula: vasa ænea coctionibus apta. alij cocula dicunt ligna minuta quibus facile decoquātur obsonia.

¶ Cohum lorum: quo temo buris cum iugo colligatur a cogibēdo dictum.

¶ Cohum poetæ dixerunt a chaos ex quo putabant celum esse formatum.

¶ Comœdias constat appellari ex eo: q initio in vicis iuuenes cantare soliti essent crebro conuenientes.

¶ Cicuma auis noctua.

¶ Coclacę dicuntur lapides ex flumine rotūdi ad coclearum similitudinem.

¶ Cocetum genus edulij ex melle & papauere factū.

¶ Confugelam antiqui confugium dicebant.

¶ Comprędes: eiusdem rei populo sponsores.

¶ Cōpascuus ager relictus ad pascēdū cōiter vicinis.

¶ Compescere est velut eodem pascuo continere.

¶ Compitalia festa quę in compitis peragebant.

¶ Congruere dictum est a gruibus: quę non segregāt siue conuolant: siue compascuntur.

¶ Cognomines dicuntur qui eiusdem sunt nominis

¶ Cerhones leues & inepti a cratibus dicti: q siculi aduersus Atheniēses cratibus prostratis sunt vsi ques greci γέρρα gerra appellant.

¶ Cōptū genus libamis qđ farina cōspersa faciebant.

¶ Comptum: Affranius pro ornatu & cultu posuit.

¶ Cōflages loca dicūtur: in qua vndiq; cōfluūt venti.

¶ Copona taberna a copijs dicta.

¶ Compilare est cogere & in vnum condere.

¶ Cōpernes: noiant hoies genib⁹ plus iusto ꝯiunctis.

¶ Confœdusti fœdere coniuncti.

¶ Commessario a vicis quod gręci κώμας comas dicunt appellari. In his enim habitabant. prius q̄ oppida conderentur: quibus in locis alij alios coouictus causa inuitabant.

¶ Cōmittere ꝑprie est insimul mittere. Nunc eo vtimur & pro facere: aut pro relinquere: aut pro incipe.

¶ Condere proprie est in vnū & interiorem locum dare ad costodiam faciliorem: quod verbum nunc significat conscribere. nunc facere: nunc componere: & instruere.

¶ Cōsulas antiqui ponebāt non tantū pro consilium petas & percuncteris. sed etiam pro iudices & statuas

¶ Cossi ab antiquis dicebantur natura rugosi corporis homines: a similitudine vermium ligno editorum qui cossi appellantur.

¶ Consilium vel a consulēdo dr̄. vel q in vnā sententiā plurium mētes cōciliāt & cōueniant: sed a silentio. credibilius dictum putatur: quo maxime inoenitur.

¶ Conscripti dicebantur qui ex equestri ordine patribus adscribebantur: vt numerus Senatorum expleretur.

¶ Consponsos antiq dicebāt fide mutua colligatos.

¶ Consualia ludi dicebantur: quos in honorē Consi faciebant: quem deum consilij putabant.

¶ Conuentus quatuor modis intelligitur. Vno modo: cum quemlibet hominem ab aliquo conuentum esse dicimus. Altero cum significatur moltitudo ex compluribus generibus hominum contracta in vnū locum. Tertio cum magistratibus iudicij causa populus congregatur. Quarto cum aliquem in locum frequentia hominum supplicationis aut gratulationis causa intelligitur.

¶ Conuitium a vicis: in quibus primū habitum est videtur dictum: vel /i/ mutata littera quasi conuocium.

¶ Contuoli: oculi sunt in angustum coacti conniuentibus palpebris.

¶ Consternatio quæ est concitatio quædam subita ex aliquo metu a sternutamento deducta: est eo q toto concutimur corpore.

¶ Cōsyderare a contēplatione syderū videt̄ appellari.

¶ Constitutus hominum a constituentium multitudine appellatur.

¶ Conuallis est planities ex omni parte comprehensa montibus collibusue. Vallis duobus lateribus inclusa planities. Vallis diminutiuum vallicula facit.

¶ Conuoti ijsdem votis obligati.

¶ Cibus appellatur ex græco quod illi peram in qua cibum recondunt κιβάτιον appellant.

¶ Ciccum membrana tenus malorum punicorum.

¶ Cispios in vrbem est exquilinæ regionis de nomine cuiusdam hominis dictus.

¶ Citimus extremus. Vls enim facit vltra: vel vltitis citra citimus.

¶ Cincindella genus muscarum quod noctu lucet videlicet a candeo. Vnde etiam candelabra putantur appellata.

¶ Citrosa vestis appellata a similitudine citri.

¶ Ciuicam coronā cui salutis suæ causa seruata in ꝑlio dabat: quæ erat lignea frondē habēs perhennem.

¶ Circanea dicitur auis quę volans circuitum facit.

¶ Circites circuli ex ære facti.

¶ Cilium est folliculus: quo oculus tegitur. vnde fit supercilium.

¶ Cimmeri dicūtur hoies qui frigoribus occupatas terras incolūt quales fuerūt iter baias & cumas i regione in qua cōuallis iugo satis eminēti circūdata ē: quæ neq; matutino: neq; vespertino tempore sole cōteguntur

¶ Cimbri lingua gallica latrones dicuntur.

¶ Cingulos appellabant homines qui his lucis vbi cingi solet fatis sunt tenues.

¶ Cillibæ mensę rotundę.

¶ Chilo dicitur cognométo a magnitudine laboruȝ

¶ Cilo siue aspiratione: cui frons est eminentior ac dextra sinistraq͂ȝ velut recisa videtur.

¶ Cisterna dicta est ꝙ est cis: id est infra terram.

¶ Camillus proprie appellatur puer ingenuus.

¶ Capuam in Cāpania quidam a capy appellataȝ ferunt quem a pede introrsus curuato nominarunt antiqui Falconem nostri vocant: alij a planicie regionis

¶ Camœnę musę a carminibꝰ sunt dictę vel ꝙ canūt antiquorum laudes: vel ꝙ sint castę mentis presidas.

¶ Camara: & camuri boues: a curuatiune ex græco καμπ flexura dicuntur.

¶ Cappas: marinos equos greci a flexione posteriusrum partium appellant.

¶ Catampo: genus est lusus.

¶ Carissam apud Lucilium vafram significat.

¶ Cærimoniarum causam: alij ab oppido cerę dictā existimant. alij a charitate dictam iudicant.

¶ Cęlebē dictū existimāt ꝙ dignā cœlo vitam agat.

¶ Catamituum pro Ganymede dixerunt. qui fuit Iouis concubinus.

¶ Cæculus conditor pręnestę. Vnde putant Cecilios ortus quorum erat nobilis familia apud Ro. Alij appellatos eos dicōt a Cęcade troiano Aeneę comite.

¶ Cælius: mons dictus est a cæle quodam ex Ethruria qui Romulo auxilium aduersus Sabinus prębuit eo ꝙ in eo domicilium habuit.

¶ Cæcum vallum dicitur: in quo præacuti pali terræ adfixi herbis vel frondibus occuluntur.

Catilliones appellabant antiqui gulosos.

¶ Canilatio graue obprobrium hominibus generosis obijciebatur: si qui prouincias amicas populi Romani expoliassent.

¶ Cesticillus appellatur circulus quem supponit capiti qui aliud est laturus in capite.

¶ Cespes est terra in modum lateris cæsa cum herba siue frutex recisus vel truncatus.

¶ Catulinam carnem essitauisse: huc est comedisse romanos Plautus in Saturuione refert.

¶ Catax: claudus.

¶ Cecultare est cęcos imitari.

¶ Cęsariati. comati.

¶ Catularia: porta Romæ dicta est: quia non longe ab ea ad placandum caniculæ sydus frugibus inimicum rufæ canes immolabantur: vt fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur.

¶ Cędem putant ex gęco dici: quod apud illus κτείνειν significat interficere.

¶ Cenita vrbs quæ fuit vicina Rume a Cenite conditore appellata.

¶ Catulꝰ quoddā genꝰ vinculi: q̄ iterdū canis appellat

¶ Cæstus vocantur & hi quibus pugiles dimicant: & genus quoddam muliebris ornatus.

¶ Cædititiæ tabernæ in via appia dōmi uoīe sunt vocatę. (carę.

¶ Cauillatio est iocosa calumnatio.

¶ Cati fons ex quo aqua petrunia in Tyberim fluit: dictus ꝙ in agro cuiusdam fuerit Cati.

¶ Cacula seruus militis Plau. Video caculam militarem dicitur autem a græco καλον ꝙ fustibus: clauisq͂ȝ ligneis ad tutelam dominorum amari soliti sint.

¶ Canalicolæ forenses homines pauperes dicti ꝙ circa canales fori consisterent.

¶ Cana dicunt græci: uos canista: & per diminutionē canistella.

¶ Canice furfures de farre a cibo canom vocatæ.

¶ Cancri dicebantur ab antiquis qui nunc per diminutiunem cancelli: ex quo genere sunt calces qui per diminutionem dicuntur calculi.

¶ Canentas capitis ornamenta.

¶ Canta pro cantata punebant.

¶ Candicariæ naues ex tabolis grussioribus factę.

¶ Candelabrum dictum ꝙ iu eu candelæ figantur.

¶ Cantherius hoc distat ab equo: ꝙ maialis a verre: capus a gallu: veruex ab ariete. Est enim cantherius equus cui testiculi amputantur.

¶ Cauillum cauillatio: id est irrisio.

¶ Caudecæ: cistellæ ex iunco: a similitudine equinę caudæ factæ.

¶ Caulæ a cauo dictæ. Antiquitus enim ante vsum tectorum oues in antris claudebantur.

¶ Cauum a cauu dictum & eius inanitate.

¶ Calones calcei ex ligno facti.

¶ Calcendix genus conchæ.

¶ Calpa genus vasis fictilis.

¶ Calces ampullæ plumbeæ.

¶ Calbeos armilas dicebant: quibus triūphātes vtebantur & quibus ob virtutem milites donabantur.

¶ Calix ꝙ in eo calidum bibitur.

¶ Calphurni a Calpo Numę regis filio sunt nōīati.

¶ Calim antiqui dicebant pro clam: vt nis pro nobis sam pro suam. am pro eam.

¶ Calicata: ædificia calce polita.

¶ Calliptra genus vestimenti: quu capita opiebant.

¶ Caduceatores legati pacem petentes. Cato caduceatori inquit nemo homo nocet.

¶ Calathos græci nos dicimus quasillos.

¶ Carinantes probra obijcientes a carina dicti: quæ est infima pars nauis. sic illi sortis infimę.

¶ Cadmia. terra quæ in æs conijcit: vt fiat uricalcum

¶ Casa a cauatione dicta.

¶ Cascum: antiquum.

¶ Casnar senex Oscorum lingua.

¶Cassicu lũ: reticulũ a cassibus p diminutionẽ dictũ.
¶Caseus: a coeundo dictus.
¶Cassillam: antiqui pro casside ponebant.
¶Cassabundus: crebro cadens.
¶Cassaria: quæ custodit casam.
¶Cassia: via a Cassio strata.
¶Caput ex greco dictũ q̄d illi interdum κάραι dicunt.
¶Caperatũ: rugosum a cornuuz caprinorum similitudine dicitur.
¶Capis: poculi genus dictum a capiendo.
¶Capsæ a greco appellant̃. Has illi κιβώτια dicunt.
¶Capital facinus quod capitis pœna luitur.
¶Caprone quorum iubæ in frontem deuexe dictæ quasi a capite prone.
¶Capidulũ genus vestimẽti: quo caput tegebatur.
¶Capre. dicte q̄ virgultum carpant. siue a crepitu crurum. Vnde & crepas eas prisci dixerunt.
¶Cuppes & cupedia antiqui lautiores cibos nomiabãt. Inde & Macellũ & forum cupedinis appellabant.
¶Cupedia autẽ a Cupiditate sunt dicta. Vel sicut Varro vult: quod ibi fuerit Cupidinis equitis domus: qui fuerat ob latrocinium damnatus.
¶Caprunculum: vas fictile.
¶Curatores dicuntur qui pupillis loco tutorum dãtur. siue ille qui rei frumentariæ: agrisue diuidendis prepositi sunt.
¶Curia locus est: vbi publicas curas gerebant.
¶Calabra curia dicebatur vbi tantum ratio sacrorũ gerebatur.
¶Curiæ etiam nominantur in quibus vniuscuiusq̄ partis populi Romani quid geritur: quales sunt he: in quas Romulus populum distribuit numero triginta quibus postea addite sunt quinq̄: ita vt in sua quisq̄ curia sacra publica faceret: feriasq̄ obseruaret his: que curijs singulis nomina curiarum virginum imposita esse dicuntur: quas virgines quondam Romani de Sabinis rapuerarit.
¶Curriculo pro cursim ponebant. Plautus. Licet inquit vos abire curiculo.
¶Curriculus diminutiuum est a curru.
¶Curtilacum appellatur a Curtio: q eo loco in ꝓfundissimũ se ob salutẽ Romani populi ꝓiecit hiatum.
¶Curionum es dicebatur quod dabatur Curioni ob sacerdotium curionatus.
¶Curis est Sabine hasta. Vnde Romulus Quirinus: quia eam ferebat est dictus: & Romani a Quirino quirites dicũtur. Quidam eum dictum putant a Curibꝰ: que vrbs fuit opulentissima Sabinorum.
¶Curitim Iunonem appellabant: qui eandem ferre hastam putabant.
¶Curiales eiusdem curiæ: vt tribules & municipes.
¶Curules: equi quadrigales.
¶Curiata: comitia a curijs appellata.

¶Centurionus antea: qui nunc Centurio & Curionus & Decurionus dicebantur.
¶Currules mgrãtꝰ appellati sunt: qa curru vehebant̃.
¶Curij fana: a Curio dicta: quia eo loco domum habuerat.
¶Cura dicta est quasi cor edat: vel quia cor vrat.
¶Cum imperio est: dicebatur apud antiquos: qui nominatim a populo imperium sortiebatur.
¶Cum potestate est: dicebatur de eo: qui a populo alicui negocio preferebatur.
¶Cuniculũ: idest foramen sub terra occultũ: aut ab animali quod simile ẽ lepori appellatur. quod subter fossa terra latere est solitum: aut a cuneorum similitudine qui omnem materiam intrant findentes.
¶Clunadum cultum sanguinarium dictuz: vel quia clunes hostiarum diuidit: vel quia ad clunes depẽdet
¶Cumerũ vas nuptiale a similitudine cumerarum: quæ fiunt palma vel sparto ad vsum popularem sic appellatum.
¶Culcitra q̄ tomento inculcatur appellata.
¶Culcitula fusticulus qdã ligneus in sacris dicebat̃.
¶Cumalter significat cum altero: dictum ab antiquis ita breuitatis causa. vt sodes pro si audes. scilicet pro scies licet. sis pro si vis.
¶Culliola cortices nucum viridium. dicta a similitudine culeorum: quibus vinum siue oleum continetur
¶Cussilitem pro ignauo dicebant antiqui.
¶Cum populo agere: hoc est populum ad concilium: aut comitia vocare.
¶Cuncti significat quidem oẽs: sed cõiuncti & cõgregati: at vero omnes etiam si diuersis locis sint
¶Cunire est stercus facere. Vnde & inquinare.
¶Conturnõ: vas quo in sacrificijs vinuz fundebatur.
¶Culigna vas potorium. Cato: Culignam inquit in fœno greco ponit: vt bene oleat.
¶Coctiones dicti videntur a cunctatione: q̄ in emendis vendendisq̄ mercibus tarde perueniant: ad iusti precij finem. Itaq̄ apud antiquos prima syllaba per u. literam scribebatur.
¶Custodellã dicebãt antiq: quã nũc dicimꝰ custodiã.
¶Cymbã greci appellant κύμβιον.
¶Cutis grecam habet originem: hanc enim illi κύρον cyron dicunt.
¶Cutille lacus appellatur: q̄ in eo est insula Cottillia nominata a grecis.
¶Cnephosum antiqui dicebant tenebrosum: greci enim κνέφας appellabant obscurum.
¶Cymbium poculi genus a similitudine nauis: quã dicimus cymbion appellatam.
¶Classis tunice genus quod greci καλλωπισμόν dicũt Alij dicunt nodum esse tunice muliebris quo connexa circa ceruicem tunica summittitur.
¶Cyparissie dicuntur ignes prodigiosi a similitudi-

ne cypressorum.
¶Cybele mater quã dicebãt magnã: ita appellatur q̃ ageret hoies in furorẽ quod græci κυβον dicunt.
¶Cybele vero eadẽ dicta a loco qui est in phrygia.
¶Cytherea: idest Ven⁹ ab vrbe cythera in quã primuʒ deuecta esse dicitur cõcha: cũ in mari eẽt cõcepta.
¶Cylienus mercurius dictus q̃ omnẽ rẽ sermo sine manibus cõficiat. quib⁹ partibus corporis: qui carent κυλλοι mutilati vocantur. ideo q̃ quadratũ eum fingunt. Alij volũt sic appellatumq̃ in cyllenia via sit nutritus. Alij q̃ in monte archadiæ cylleno. Alij q̃ a cyllene sit nympha edocatus.
¶Cypria venus q̃ ei primũ in Cypro insula tẽplum sit constitutũ. vel quia parientibus presidat: quod græce κυειν parere sit.
¶Cynthius Apollo a cyntho Deli mõte vocatus.
¶Chalcidõ gen⁹ ædificij: ab vrbe chalcidica dictum.
¶Choragiũ instrumentũ scœnarum.
¶Chaos appellat hesiodus cõfusam quãdam ab initio voitatẽ hiantẽ patẽtemq̃ in ꝓfundũ. Ex eo quod χαναν græci idnos hiare dicimus. Vnde Ianus detracta aspiratione nominatur: eo q̃ fuerit omnium primus. cui primo supplicabant velut parenti. a quo rerum omnium factum putabant initium.
¶Chænica mensure genus.
¶Cybiũ dictũ quia eius mediũ eque patʒ in oẽs ptes qd gen⁹ a geometris κυβος dicitur. Vnde etiaʒ tessellæ quadratę κυβοι. Hinc & cybios gen⁹ piscis quia piscãtes id genus pisciũ velut aleam ludant.
¶Cynasonas acus. quibus mulieres scalpunt caput.
¶Creperum dubiuʒ. vnde increpitare dicimus. quia male dicta fere incerta & dubia sunt.
¶Crepitulum ornamẽtũ capitis. Id eñi in capitis motu crepitum facit.
¶Crocotilom valde exile. Plautus Extortis talis cuʒ crocotilis crusolis.
¶Crusculum diminotiuum a crure.
¶Crines a discretiõe dicti quã græci διακρισιν appellant. Nam ijdem eos κρινιδας vocant.
¶Crocario coruorom vocis appellatio.
¶Crociõ quod cruciat. Vnde Lucilius. Vinum insuaue crucium dixit.
¶Crocotirium genus operis pistorij.
¶Crustarię tabernæ a vasis potarijs crustatis dictæ.
¶Cracentes graciles: Ennius. Succincti gladijs media regione cracentes.
¶Creui modo significat hereditateʒ adij. mõ maior ætate vel censos sum. modo dimicaui. modo diuisi que omnia duobus verbis cresco & cerno trahuntur quod illi κραινειν dicunt perficere.
¶Cretere vocabulũ trahit a cratere. qd vas est vini.
¶Craticulom a græco κρατηρ deducitur.
¶Centuria in agris significat ducẽta iugera: in re militari centum homines.
¶Cẽturiatus ager in ducẽta iugera definitus. Quia Romulus centenis ciuibus ducena iugera tribuit.
¶Cẽturiata comitia. Itẽ curiata comitia dicebantur quia populus Romanus p cẽtenas turmas diuis⁹ erat
¶Cẽtarię cœne dicebantur in quas lege licinia nõ pl⁹ centussibus præter terrę oatalibus impẽdebant. i. cẽtuʒ assibus qui erant breues nummi ex ære.
¶Cœna apud ãtiquos dicebat: quod nũc est prandiũ Vespernam quam nunc cœnam appellamus.
¶Censionẽ facere dicebatur censor cum mulctã equiti irrogabat.
¶Cœnacula dicuntur ad quę scalis ascenditor.
¶Centũuiralia iudicia a cẽtũ viris sunt dicta. Nã cuʒ essent Romę triginta & quinq̃ tribus quę & curię sũt dictę terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum qui centom viri appellati sunt: & licet quinq̃ amplius q̃ centum fuerint. tamen quo facilius nominarentur ceotumuiri sunt dicti.
¶Centuron medicamentum a Chirone centauro inuentum:
¶Censere nunc significat putare. nunc suadere: nunc decernere:
¶Censio hastaria dicebatur: cum militi mulctę nomine ob delictũ militare indicebatur q̃ hastas daret.
¶Cartholipia genus simiæ: quæ vltimam partẽ caudæ villosam habet.
¶Ceritus furiosus.
¶Ceru⁹: quod κεραταιδ est cornua gera dictus.
¶Cęreos saturnalibus muneri dabant humiliores potentioribus: quia candelis pauperes locupletes cæreis vtebantur.
¶Celsus ex græco κελης eques dictus.
¶Celeres antiqui dixerũt quos nũc equites dicimus a celere interfectore Remi q̃ initio a Romulo his præpositus fuit qui primitus electi fuerunt ex singulis curijs. ideo quę omnino trecenti fuere.
¶Cermalus locus in vrbe sic nominatus.
¶Columnę dictę quod culmina sustineant
¶Cermius calciamenti genus.
¶Crepidines saxa prominentia.
Cloacę a colluendo dictę.
¶Clunasimias a clunibus tritis dictas existimant.
¶Crustumĩa tribus a tuscorũ vrbe crustumẽta dicta
¶Clucidarum dulce & suaue dicebatur.
¶Cloelia familia a cloelio Aeneæ cõite est appellata.
¶Clumę folliculi ordei.
¶Clutũ græci famosũ κλυτον dicũt; Vnde accepta prepositione; fit inclytus. In enim sæpe augendi causam adducimus: vt inuocauit inclamauit.
¶Clypeum antiqui ob rotunditatem etiam corium bouis appellarũt in quo fœdus gabeorum cum Romanis fuerat descriptum.

¶Classes clypeatas antiqui dixerũt quos nunc exercitus vocamus.

¶Cloeliæ fossę a Cloelio duce Albanorũ dictæ.

¶Claudere & clauis ex gręco κλειεω και κλεις descendit. cuiꝰ rei tutelam penes portunu ʒ esse putabant qui clauium manu tenere fingebaṫ: & deus putabatur esse portatum.

¶Clauium consuetudo erat mulieribus donare ob significandam portus facilitatem.

¶Clausula quã græci περιοδον vocant a breui conclusione est appellata.

¶Clauata dicuntur aut vestimẽta clauis intexta. aut calciamenta clauis confixa.

¶Caluus ãnalis appellatur: qui figebatur in parietibꝰ sacratum ædium per annos singulos vt per eos numerus colligeretur annorum.

¶Classis procincta exercitus instructus.

¶Clingere cingere a græco κλειειν dici manifestum.

¶Cercopa græci appellãt lucrari vndiq; cupientem quasi κερδωνα. quẽ nos quoq; lucrionem vocamus.

¶Classici testes dicebantur: qui signandis testamentis adhibebantur.

¶Cõmẽtaculũ genꝰ virgulę: in sacrificijs vtebantur.

¶Crepos idest lupercos dicebant a crepitu pellicularum. quem faciunt verberantes. Mos enim erat Romanis in lupercalibus nudos discurrere & pellibꝰ obuias quasq; fœminas ferire.

¶Condere componere.

¶Cincia locꝰ Romæ vbi Cinciorũ monumẽtũ fuit.

¶Capita linteũ quoddã: quo in sacrificijs vtebantur.

¶Castrẽsi corona donabaṫ qui primus hostiũ castra pugnãdo introisset. cui insigne erat ex auro vallum.

¶Coliuaris porcus dicitur: qui cibo permisto: & colo hyeme nutritur.

¶Cognitorẽ qui litẽ alterius suscipit coraʒ ab eo cui datus est. ꝓcurator autẽ absentis nomine auctor fit.

¶Claudiana tonitrua appellabanṫ: quia Claudius pulcher instituit: vt ludis post scœnã factis lapiduʒ collectus ita fieret: vt veri tonitruꝰ similitudinẽ imitaretur. nam antea leues ad modũ & parui sonitus fiebant. cũ claui & lapides in labrũ ęneum conijcerentur.

¶Cęsones appellantur ex vtero execti.

¶Cæsar quod est cognomẽ Iuliorũ a cęsarie dictus est: quia scilicet cum cęsarie natus est.

¶Capsit præhenderit.

¶Capreoli vitium.

¶Cicini intorti. quia ad locũ capiẽdũ tẽdũt appellati.

¶Capillatũ vel capillatem arborẽ dicebant in qua capilluʒ tonsum suspendebant.

¶Contestari litem dicuntur duo aut plures aduersarij quod ordinato iudicio vtraq; pars dicere solet testes estote.

¶Cauiates hostiæ dicebantur ꝙ cauę: idest pars hostiæ cauda tenus diceretur: & ponebatur in sacrificio pro collegio pontificium quoq; anno.

¶Cõsœta sus dicebatur: quæ cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium.

¶Cõclauatę dicebantur: quę sub eadẽ erant claue.

¶Colossus a Caleto artifice: a quo formatus est dictꝰ. Fuit enim apud Rhodum insulam statua solis alta pedes centum & quinq;.

¶Coderata appellaṫ ager trãs Tyberĩ ꝙ in eu virgulta nascuntur a caudarum equinarũ similitudine.

¶Censui a censendo agri ꝓprie appellãtur: qui & emi & venire iure ciuili possunt.

¶Comedũ bona sua cõsumentẽ antiqui dixerunt.

¶Comedonis qui vt supra bona sua cõsumit.

¶Censores dicti ꝙ rem suam quisq; tãti æstimare solitus sit quantum illi censuerit.

¶Consiluere Ennius pro conticuere posuit.

¶Claritudinem claritatem.

¶Casus dicimus non modo ea quæ fortuito hominibus acciduut: sed etiam vocabulorũ formas: quia in aliam atq; aliam cadunt effigiem.

¶Catacresin tropũ nos abusionẽ dicimꝰ cum alienis abutimur perinde ac si ꝓprijs cũ propria deficiunt.

¶Coquũ & pistorẽ antiquos eundem fuisse accepimus. Neuius coquus inquit edit Neptuuum: Venerẽ Cererem significat per Cererem panem: per Neptunũ pisces: & per Venerem holera.

¶Cãmensem cursorem Titinꝰ pro cursore dixit.

¶Collatiuum ventrem magnum & turdigum dixit. Plautus: quia in eum omnia edulia congeruutur.

¶Cõuexũ ẽ ex oĩ parte declinatũ qualis ẽ natura cœli qd ex omni parte ad alterã versua declinatum est.

¶Calicatis calce politis.

¶Cõfecerunt vna fecerunt.

¶Crebrisuro apud Enniũ significat vallũ crebris sudis: idest palmis munitum.

¶Cyprio boui merẽdã Enniũ foradico versu cum dixit significat id qd solet fieri in insula cypro: in qua boues humano stercore pascũtur. Idem cum dicit propter stagna vbi lanigerum genus piscibus pascit: esse paludẽ demonstrat in qua nascũtur pisces similes ranunculis quos oues consectatæ eduut.

¶Conspousor coniurator.

¶Conturnus nomen loci.

¶Centea põdo dicebãt antiqui referentes ad libram.

¶Cœpiam futurũ tẽpus ab eo quod est cœpi. Cato

¶Cœpiam seditiosa verba loqui. Inuenitur quoq; apud maiores & infinitiui modi cœpere.

¶Concionem antiqui masculino genere posuere.

¶Cognitu facilia eadẽ ratione dicitur qui dictu facilia & perspectu & factu facilia.

¶Contagionem esse dicendam non contagium.

¶Clytellæ dĩr nõ tm̃ hæ quibus sarcinæ colligare.

mulis portant: sed etiã locus Romę ꝑpter similitudi nē: & in via flamina loca quædā deuexa subīde & adi uia etiam tormēti genus eodē noīe appellatum.

¶Cloacale flumen dixit Cato pro cloacarum omniū colluuie.

¶Compluties a compluribus significat sæpe. Cato: Contumelias mihi dixisti compluries.

¶Citeria appellabaꝝ effigies quedā arguta & loquax ridiculi gratia quæ in pompa vehi solita sit. Cato in M. Cecilium: quid ego dicerē amplius: queꝫ ego denicꝫ credo in pompam vectitatuꝫ ire ludis pro citeria atcꝫ spectatoribus sermocinaturum.

¶Curionē agnū. Plautꝰ pro Macro posuit. quasi cu- ra macruisset.

¶Coniector interpres somniorum.

¶Comparce pro compesce dixerunt antiqui.

Comparsit Terentius pro compescuit posuit.

¶Creduas credas. Plautus: Ipsius necamat. nec tu creduas: ipsius pro ipse.

¶Corius apud antiquos masculino genere dicebaꝝ. Plau. iam tibi tuis meritis crassus carius redditus est. Pati modo diuerso genere dicebāt: hęc ludus: hęc me tus: hec amnis. hic frons.

¶Collua quocꝫ masculine dixerunt: est enim genus tormentie corio.

¶Crumina sacculi genus. Plautus: Dij bene vortant te ne crumina minuerint triginta minæ.

¶Corinthienses ex eo dici ceperunt ex quo coloni co rinthū sunt deducti qui ante corinthij sunt dicti: quaꝫ consuetudinē sermamus etiā cū Romanēses & Hispa nienses Siciliēses negociatores dicimus qui in alie- nis ciuitatibus negociantur.

¶Cautionē dicebāt quā modo dicimus cautionem.

¶Consuetionē Plaotus pro consuetudīne dixit.

¶Corculū a corde dicebāt antiqui solertē & acutum Plautus in cassi. Ego sum liber meum corculum/mel liculum/verculum.

¶Cassinā fabulaꝫ. Plau. inscripsit ab ancillæ noīe Cas sina. quam amari a sene introduxit.

¶Conuella occulta.

¶Cogitatim aduerbialiter pro cogitate.

¶Clientam pro cliente. Plau. dixit.

¶Comedice figuratū a comedo. Plau. Fuge heus ad fititu & dnlce & comedice.

¶Capulum & manubium gladij vocatur & id quo mortui efferuntut vtrūcꝫ a ciēdo dictum. sane a capu lo sit capularis.

¶Cęlassis cęlaueris.

¶Custodino est opa ad custodiēdum qui sumpta.

¶Citior cōparatiuū a cito. Plau. nullā ego rem citiorē apud homines esse ꝙ famam reor.

¶Clunes masculine. Plau. Quasi lupus ab armis va leo: clunes inflatos fero.

¶Coquitare pro cocitare: idest frequenter coquere Plautus posuit.

¶Canitudinē ꝑ canitie. Plau. Stultꝰ est aduersus ęta- tem & capitis canitudinem.

¶Conruspari conquirere. Plau. posuit cōruspare tua consilia in pectore.

¶Cæcultāt cęcis ꝑximi sunt oculorū acie obtusa. Plau. nū nā mihi oculi cæcultant: ē ne hicnē hermio.

¶Cadere a cadendo dictum.

¶Cōcipilauisti dictū a næuio ꝑ corripuisti & inuolasti

¶Claua tæli genus: qua hercules vtebatur.

¶Calones militū serui: quia ligneas clauas gerebant grece τάκάλα vocant. Is quocꝫ qui huiusmodi tęlo vtitur clauator appellatur.

¶Cōsiptum apud Enniū pro cūseptum reperitur.

¶Curionia sacra quę in curijs fiebant:

¶Corpulentis. Ennius ꝑ magnis dixit: nos corpulē tum dicimus corporis abesi homioem.

¶Conciliatrix dicitur quæ viris conciliat vxores: & vxoribus viros.

¶Cōuentæ cōditio dicebaꝝ: cū primus sermo de nu- ptijs & earum conditione habebatur.

¶Concaptiuę ferię festa dicebanꝝ q̄ in certis diebus obseruabātur quotannis vt sermētiuæ cōpitalitię.

¶Celibari hasta caput nubētis comebaꝝ quę in cor- pore gladiaturis stetisset abiecti occisicꝫ. vt queādmo dum illa coniuncta fuerit cum corpore gladiatoris: sic ipsa cum viro sit vel quia matronæ Iunōis curetia in tutela sint: quæ ita appellabatur a ferenda hasta. quę lingua Sabinorum curis dicitur: vel ꝙ fortes viros ge nituras ominenꝝ: vel ꝙ nuptiali iure imperio viri subij citur nubēs quia hasta summa armorū & imperij est. Quā ob causam viri fortes ea donantur: & captiui sub eadē veniūt quas gręci Δορυάλωτοσ καὶ Δορύληπτος vocant.

¶Cingulo noua nupta pręcingebatur qđ vir in lecto soluebat factū ex lana ouis vt sicut illa in domuꝫ sub lata cōiuncta inter se sit: sic vir suus secū cinctus vin- ctuscꝫ esset. Hinc herculaneo nodo vinctuꝫ vir soluit omnis geatia: vt sicipse fœlix fit in suscipiēdis liberis vt fuit Hercules qui. lxx. liberos reliquit.

¶Camelis virginibus supplicare nupturę solitę erāt.

¶Cinxię Iunonis nomen sanctum habebatur in nu- ptijs ꝙ initio coniugij solutio erat cinguli quo noua nupta erat cincta.

¶Cumerā vocabāt antiqui vas quoddā quod oper- tum in nuptijs ferebāt: in quo erant nubentis vtensilia quod & camillum dicebat: eo ꝙ sacrorum ministruꝫ καμιλὸν appellabant:

¶Comptus idest ornatus a Græco descendit apud quos κοσμεῖν dicitur comere. & quia apud nos co- mis & comæ dicuntur capilli cum aliqua cura com- positi.

¶Corolla diminutiuuȝ est a corono. corollam noua nupta de floribus verbenis herbisqȝ a se lectis sub ami amiculo ferebat.

¶Cypressi mortuorũ domibos ponebãtur; id en quia huius generis arbor excisa nõ renascitur sicut ex mortuo nihil iam est sperandum quam & ob causam in tutela ditis patris esse putatur.

¶Curiales flamines curiarum sacerdotes.

¶Cyparissæ appellantur acies quædam igneæ quæ noctu apparere solent ad similitodinẽ cupressi.

¶Coinquirere deputare.

¶Carnificis loco habebatur is qui se vulnerasset vt mortretur.

¶Capita deorum appellabantur fasciculi facti de verbenis.

¶Confiptum clauis præconfixum.

¶Comiscarũ diuarũ locꝰ erat trãs Tyberim cornicibus dicatus quod Iononis tutela esse putabatur.

¶Cœlestia aoguria vocant: cũ fulminat aut tonat.

¶Caduca auspicia dicũt cũ aliquid tẽplo excidit veluti virgæ mano.

¶Cliuia auspitia dicebãt: quæ aliquid fieri ꝓhibebãt. Omnia enim difficilia cliuia vocabant. Vnde & cliuia loca ardua.

¶Curiales mensæ in quibus imolabatur Iunoni quæ curis est appellata.

¶Contrarium æs graue æs.

¶Centũuiralia iudicia quæ centũ viri iudicabant.

¶Circumluuiũm ius prædiorum.

¶Cubam Sabini vocãt eam: quam militares lecticaȝ Vnde videtur deriuatum esse cubiculum.

¶Condicere est dicendo denunciare.

¶Cõmetacula virgę quas flamines portãt pergentes ad sacrificium vt a se homines amouearit.

¶Casta mola genus sacrificij: quod vestales virgines faciebant.

¶Culigna vas vinariuȝ a Græco dicta quã illi dicuut cylica.

¶Cincta flaminica veste velata.

¶Captus locus dicitur ad sacrificanduȝ legitime cõstitutus.

¶Capralia appellaẽ ager: qui vulgo ad capræ paludes dici solet.

¶Canæphora mulier quæ fert cannã. i. qualom quod est cistæ genus.

¶Cõtignũ frustum canis cũ septẽ costis dẽptum.

¶Ceruaria ouis dicitur quæ pro cerua immolatur.

¶Conauditũ coauditũ sicut coagustatum dicitur.

¶Censio æstimatio. vnde censores.

¶Corda frumẽtaquę sero maturescũt: vt fœnũ cordũ

¶Conscię̃tia sacra q̃ ex multorũ cõsensu statuitur.

¶Culina vocatur locus in quo epulæ in funere comburuntur.

¶Capulari vinũ nouũ quod ex dolio demiẽ sacrificij causa anteq̃ gustetur. Ioui enim prius sua vina libabant quę appellabant festa vinalia.

¶Cicatricare cicatricem indocere.

¶Compescere lucuȝ est: lucum suis finibus cohibere

¶Commugento conuocato.

¶Capitarium æs quod capi potest.

¶Couquirere coercere.

¶Capitalis lucus vbi siquid violatũ est caput violatoris expiator.

¶Cloacare inquinare. Vnde & cloacæ dictæ.

¶Conregione e regione.

¶Cõditio in diẽ certũ eiꝰ rei quæ agiẽ denunciatio.

¶Cubans auspicatur qui in lecto quærit augurium.

¶Concio cõuentus dicta quasi cõuocatio velut cogitatio. i. longa eiusdem rei agitatio in eadem mora consilij explicandi.

¶Clam a clauibus dictum ꝗ his quę celare volumꝰ claudimus.

¶Cella ꝗ ea celentur qoe volumus esse occulta. Cierenominare.

Dvco cũ pro puto ponimus ex gręco deducitur: quod illi dicunt δοκῶ.

¶Duplionẽ antiqui dicebãt: qđ nos duplũ venit autẽ a gręco διπλόον diploon.

¶Duicensus dicebatur cum altero. i. cum filio census

¶Duis duas habet significatiooes. Naȝ & pro dis ponebatur: & pro dederis.

¶Duidens hostia bidens.

¶Duelliũ bellũ videlicet qood duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur. Inde & perduellis: qui pertinaciter retinet bellom.

¶Duonum bouum.

¶Duplabis duplicabis.

¶Duodeuiginti dicẽdi consoetudinẽ a gręcis traxisse videmus qui sic enunciant. δυοεξεικοσι.

¶Dumosa frondosa.

¶Dubiat dubitat.

¶Dubenus apud antiquos dicebaẽ. qoi nunc dominꝰ

¶Dusmoso in loco apud Liuiũ significat dumosum locũ. antiqui eñi interserebãt s. literã. & dicebãt cosmittere pro committere. & casmænę pro camœnæ.

¶Dumere antiqui quasi dumetica appellabant quæ nos dumeta.

¶Domus a Græco venit δόμος vel δόμα.

¶Dracones dicti δέρκεσθαι dercesthe. quod est videre clarissimã enim dicuntur habere oculorum aciem: queex causa iucubãtes eos thesauris custodiæ causa finxerunt antiqui. Idcoqȝ Aesculapio attribuũtur ꝗ vigilantissimi generis potantur: quæ res medicinę maxime necessaria est.

¶Dici mos erat Romanis io omnibus sacrificijs p̃cibusqȝ populo Ro. quiritibusqȝ qđ est curẽsibus quæ

ciuitas Sabinorum potentissima fuit.

¶ Daliuũ supinũ ait esse Aurelius ælius stultus. osco rum quoq; lingua significat insanum. Santra vero dr dicitur ipsum quem græci Δειλαῖον: id propter eius fatuitatem quis misereri debeat.

¶ Dapsis apud antiquos dicebatur res diuina q̃ fiebat aut hyberna sementi: aut verna quod vocabulum ex Græco deducitur apud quos id gen⁹ epularũ Δαῖς dæs dicitur. Itaq; & dępatice se acceptos antiqui dice bant significantes laurea dicimus magnifice: & dępa ticis negocium amplum ac magnificum.

¶ Dędala₃ a varietate rerũ. artificiorũq; dictam esse apud Lucretiũ terrã apud Enniũ mineruã apud Virgi lium Circen facile est intelligere cu₃ græce Δαιδαλεῖν dędalem significat variare.

¶ Damium sacrificium quod fiebat in operto in ho nore deę bonæ dictum a contrarietate q₃ minime eẽt Δημόσιον demosion: idest publicum dea quos ipsa Δαμία damia. & sacerdos eius Δαμιας damiatrix ap pellabatur.

¶ Draconas plachymas Liuius sæpe posuit: nimuũ quod Græci appellant Δάκρυα dacrya. Item dautia. quæ dautur legatis hospitij gratia.

¶ Danunt dant.

¶ Dasi datei.

¶ Danistæ fœneratores.

¶ Dagnades sunt auiũ genus: quas ægyptij interpo tandum cum corouis dcumcire soliti sunt quæ velicã do morsicandoq; & canturiendo assidue non patiun tur dormire potantes.

¶ Daunia apulia appellatur a Dauno Illyricæ gentis claro viro: qui eam propter domesticam seditionẽ ex cedens patria occupauit.

¶ Dorsum dictũ q₃ ps ea corpis deuexa sit deorsum.

¶ Donũ ex græco qd̃ illi vocant Δῶρον doron.

¶ Donaticę coronæ dictæ. q₃ his victores in ludis do nabantur quæ postea magnificentiæ causa institutæ sunt super modũ capitibus quali amplitudine fiunt cum lares omantur.

¶ Dorũ manifestũ est ex græco esse. nã Διδόναι didos ue dicitur apud eos dare.

¶ Doliola locus in vrbe sic vocatur quia inuadenti bus gallis senonib⁹ vrbem sacra in eodẽ loco doliolis nec spuere alicui licebat.

¶ Doli vocabulũ nũc tantum in malis vtimur: apd̃ an tiquos autem etiam in bonis rebus vtebatur: vnde ad huc dicimus sine dolo malo nimirũ: quia solebat di ci & bonus.

¶ Ditus de ira natus.

¶ Derogare est ppríe cũ quid ex lege vetere quo mi nus fiat sacitur lege noua derogare ergo detrahere ẽ.

¶ Dierectũ dicebant per antiphrasi₃ volẽtes significa re malum diem.

¶ Dirigere apud Plau. inuenitur pro discedere.

¶ Diruncíunt depurgant.

¶ Dirutũ ære militem dicebant antiqui cui stipendiũ ignominię causa non est datum q₃ ęs diruebat in siscũ non in militis sacculum.

¶ Delicata dicebatur dis consecrata quæ nunc dedi cata vnde adhuc manet delicatus quasi luxui dicat⁹: idest consecratus.

¶ Dedicare autem proprie est dicendo deferre.

¶ Depuuere cędere: Luc. palmisq; misellam depuuit me: idest verberauit me: qd̃ ipsum ex gręco est παίειν pæin.

¶ Dedita intelligitur valde data.

¶ Deperire significat valde perire.

¶ Deris Δέρια Gręci appellant pelles nauticas quas nos vocamus segestria.

¶ Demũ q₃ significat post apud Liuiũ demus legitur Alij demu₃ pro dumtaxat posuerunt.

¶ Denicales feriæ colebãtur cũ hois mortui causa fa milia purgabatur Græci em̃ νεκρόν mortuũ dicũt.

¶ Diminutus capite appellabatur qui ciuitate muta tus est & ex alia familia in aliã adoptatus: & qui liber alteri mancipio datus est: & qui in hostium potestatẽ venit: & cui aqua igniq; interdictum est.

¶ Diuidicola antiqui dicebant: q̃ nũc sunt castella ex quibus a riuo cõmuni aquã q́sq; in suũ fundũ ducit.

¶ Defrui dicebãt antiqui vt deamare deperire signifi cantes omnem fructum percipere.

¶ Diuidiam discordiam.

¶ Deuersus dicebant deorsum versus.

¶ Deinceps qui deinde cœpit: vt princepes qui primũ cœpit.

¶ Deus dictus est: q₃ ei nihil desit: vel quia oĩa cõmo moda hominibus dat: siue a græco q₃ Δέος significat metũ: eo q₃ hominibus metus sit. sed magis constat id vocabulum ex græco θεόν esse dictũ aspiratione dẽ pta qui mos antiquis usis frequens erat.

¶ Diũ antiqui ex gręco appellabãt: adeo ortũ & diut num sub cœlo lumen. ξεὺς Διὸς dios. Vnde adhuc sub diuo fieri dicimus q₃ non sit sub tecto: & interdiu quo contrarium est noctu.

¶ Deuitare valde vitare.

¶ Demagis pro minus antiqui dicebant.

¶ Denarię cęrimonię dicebantur: & tricenarię quib⁹ sacra adituris decem continuis rebus vel. xxx. certis quibusdam rebus carendum erat.

¶ Decrepit⁹ est desperatus. Crepera aũt vita vt crepu sculum extremu₃ diei tempus. Siue decrepitus dict⁹ quia propter senectutem nec mouere se: nec vllum fa cere potest crepitum.

¶ Decuman⁹ appellatur limes: qui fit ab ortu solis ad occasum. Alter ex trãsuerso currẽs appellat̃ cardo.

¶ Decumana oua dicũtur & decumani fluct⁹ q₃ sunt

magna. nam & ouum decimũ maius nascitur: & fluctus decimus fieri maximus dicitur.
¶ Deprehensa dicitur genus militaris animaduersionis castigatione maior ignominis minor.
¶ Decima queq; veteres dijs suis offerebant.
¶ Decuriones appellant qui denis equitibus pſunt.
¶ Depolitũ perfectum: quia omnes perfectiones antiqui politiones appellabant.
¶ Degunere degustare.
¶ Decures decuriones.
¶ Depubẽ porcũ lactantẽ. q̃ phibitus sit pupes fieri.
¶ Decotes togæ detritę.
¶ Dictynna diana: quam esse lunam putabãt: dicta q̃ fulgore suo omnia ostendat.
¶ Deblacterare est stulte loqui. nam βλακὸς stultos appellant græci.
¶ Dicearia vocabaẽ quæ nunc puteoli: q̃ ea ciuitas quondam iustissime regebatur.
¶ Dæmone apud antiquos sunt: vt apud nos pagi.
¶ Dice pro dicam antiqui posuere.
¶ Decermina dicũtur q̃ decerpũtur purgendi causa.
¶ Disertiões diuisiões pr̃imoniorũ inter se cõsortes.
¶ Dispẽlatores dicti q̃ es pensantes expẽdebant non adnumerabãt. hinc deducuntur expẽsa siue dispensata vel compensata. Itẽ compendium dispendium assi pondium dupondium.
¶ Dispescere est proprie pecus a pastione deducere: vt cõpescere vna pascere. & in vno loco cõtinere.
¶ Despretus valde spretus.
¶ Desinare desinere.
¶ Dissulcus porcus dicit: cũ in ceruice setas diuidit.
¶ Disero a diserendo dictus.
¶ Dignorant signa iponũt: vt fieri solet in pecoribus:
¶ Disertim pro diserte antiqui dixerũt.
¶ Distissum & pertissum dicebant: quod nunc distesum & pertesum.
¶ Delubrũ dicebãt fustem delibratũ: hoc est decorticatum: quem venerabantur pro deo.
¶ Delicia est tignũ q̃d a culmie ad tegulas angulares infimas versus fastigiatum collocatur: vnde tectũ deliciarũ & regulę deliciares.
¶ Degere antiqui posuerunt pro expectare.
¶ Deterię porcę. i. macilentę.
¶ Delibare aquam sulco deriuare.
¶ Delicare ponebant pro deducere.
¶ Deliquiũ solis a delinquẽdo dictum: q̃ delinquat in cursu suo.
¶ Delinquere est pretermittere: q̃d nõ oportet pteriri Hinc deliquia & delicta.
¶ Deliquũ apud Plautum significat minus.
¶ Detudes esse detonsos diminutos.
¶ Delanicare est discindere & quasi lanã trahere. Vñ lanocinia & lanius dicit qui pecus discindit.
¶ Delapidata lapide strata.
¶ Dextans dicitur: quia assi deest sextans. quẽadmodum duodeuiginti & de vna.
¶ Deluit soluit a Græco λιαλειν.
¶ Delectus militũ & is qui significatur amatus a legendo dicti sunt.
¶ Deliberare a libella qua quid perpẽditur dictum.
¶ Detrectare est male tractare.
¶ Dextimum & sinistimũ antiqui dixerunt.
¶ Dextra auspicia prospera.
¶ Dextrarũ tibiarũ genus est: q̃ dextra tenentur.
¶ Dies dictus: q̃ diuini sit operis siue a Ioue eius: vt putabãt: rectore: qui grece ζεὺς διὸς appellatur. siue q̃ cerni diurnus dehiscat in candorem.
¶ Diobolares meretrices dicuntur: quæ duobus obolis ducuntur.
¶ Diabatra genus solearum gręcanicarum.
¶ Deorata Perorata.
¶ Deactio peractio.
¶ Dianius locus dianę sacratus.
¶ Diffaratio genus erat sacrificij quod inter virum & mulierem fiebat: dissolutio dicta differreatio. quia fiebat farreo libo adhibito.
¶ Dium: quod sub cœlo est extra tectũ ab Ioue dicebatur: & dialis flamen: & dius heroum aliquis ab Ioue genus ducens.
¶ Defrensam detritam atq; detusam.
¶ Deinde compositũ est ex prępositione & loci significatione: vt exinde proinde subinde quæ item tẽpus significant.
¶ Diox genus piscia frequens in ponto:
¶ Deincipites antiqui dicebant proxime gnẽq; captũ vt principem primum captum.
¶ Diomedis campi in Apulia appellantur qui ei in diuisione regni: quam cum danno fecit cesserunt.
¶ Diomedea insula: in qua diomedes sepultus est excedena Italia.
¶ Depontani senes appellabantur: qui sexagenarij de ponte deijciebantur.
¶ Desyderare & cõsyderare a syderibus dici certũ est.
¶ Decores decuriones.
¶ Deformicatum a formicis succisum: quibus confoderat solitum lignum.
¶ Depeculatus a pecude dicitur: qui enim populum fraudat peculatus pœna tenetur.
¶ Decultarunt valde occuparunt
¶ Decalicatum calce litum.
¶ Dium fulgur appellabant diurnum: quod putabãt Iouis vt nocturnum Summani.
¶ Dicassit dixerit.

E Lucũ significat lãguidũ ac semisomnũ: vel vt alij volũt allucinatorẽ & nugarũ amatorẽ siue alonẽ. id est extremo vino languẽtẽ:

quod colon vocitant græci.
❡Emere quod nunc est mercarij antiqui accipiebant pro sumere.
❡Elices sulci aquarij: per quos aqua collecta educitur e liris.
❡Ennam etiam ne.
❡Elaudare plusq̃ nominare.
❡Elecebrę argentariæ meretrices: ab eliciendo argento dictę.
❡Electabo eliciam.
❡Enuoq̃ ecquando.
❡Emussitata ad amussim facta
❡Endocium initium.
❡Eritum.
❡Empada pagorum dea.
❡Einem in eundem.
❡Elumbum auulso lumbo.
❡Eliguem sine lingua.
❡Elacatena genus salsamenti: quod appellatur vulgo malandrea.
❡Enubro inhibenti.
❡Elixa a liquore dicta.
❡Endoplorato implorato ꝙ est cum quæstione inclamare. Implorare nanq; est cum fletu rogare quod est proprie vapulantis.
❡Endoprocinctu significat autẽ cũ ex castris in prælium exitum est. pcinctos quasi pręcinctos atq; expeditos. Nã apud antiquos toti succincti pugnasse dicũtũ
❡Emptiuum militem mercenarium.
❡Emancipari duobus modis intelligũtur: aut ij qui ex patris iure exierunt: aut ij qui aliorum fiunt dominium quorum vtrunq; fit mancipatione.
❡Eum antiqui dicebant pro eorum.
❡En pro cum ab eo ꝙ est is.
❡Egregiæ nymphæ sacrificabant prægnantes: quod eam putabant facile conceptam aluum egerere.
❡Escariæ mensæ quadratæ vocantur in quibus homines epulantur. Anclabris ea quæ in sacrificando dijs anclaratur quod est hauritur ministraturq;.
❡Escit erit.
❡Eapse eapsa.
❡Euelatum euentilatum. Vnde velabra quibus frumenta ventilantur.
❡Egens velut exgens cuine gens quidem sit reliqua.
❡Eiuratio significat id quod desyderetur non posse præstari. Plautus. Eiurauit militiam.
❡Euerrator vocatur qui accepta hereditate iure iusta facere defuncto debet quasi non fecerit: seu quid in ea turbauerit suo capite luat. id nomen dictũ a verrẽdo. Nã exuerię sunt purgatio quędã dom⁹: ex qua mortuus ad sepulturã ferẽdus est quę fit p euerratione; certo genere scoparũ adhibito ab extra verrẽdo dictarũ.
❡Egret⁹ & adgretus ex græco sunt ducta a surgẽdo & proficiscendo. Vnde & pnocto quasi noctisurgiũ
❡Eccere iusiurandum est a c si diceretur per Cererẽ: vt æcastor ædepol. alij eccere pro ecce positum accipiũt.
❡Eamus in græco ιομεν iomen.
❡Europam tertiam orbis partem ab Europa Agenoris filia certũ est appellari. Sed alij de amore Iouis in taurũ versi narrant. Alij eam a prędonibus raptam & nauẽ quæ Iouis tutelã effigiẽ tauri habuerit in eam eam regionem esse delatam. Quidam ob pulcritudinem regionis per similitudinem raptę filiæ occupatã terram ab Agenore & phœnicibus ferunt.
❡Epolonos dicebant antiqui. quos nũc epulones dicimus. Datum autem est his nomen: ꝙ epulas indicẽdi Ioui cæterijsq; dijs potestatem haberent.
❡Eudicon lineum filum: ꝙ medici extremo inclistерio relinquunt. per quod chymos emittitur.
❡Euboicum talentũ nũmo græco septẽ miliũ & quingentorũ cistophorũ est nr̃o quatuor miliũ denariorũ.
❡Extrariũ ab extraneo sic distinguitur. extrarius est qui extra focum & sacramentum iusq; fit. extraneus ex altera terra quasi exterraneus.
❡Exta quod a dijs prosecentur. quæ maxime extãt emineantq;.
❡Extimum extremum significat: ita vt intimo sit cõtrarium.
❡Exterraneus ex alia terra.
❡Extericineus quoq; dicitur & qui ante tempus natus vel potius eiectus est. dictos autem extericineus ꝙ eum mater exterrita aluo eiecit.
❡Externus est alienus terræ.
❡Experrectus a corrigendo se vocatus ꝙ fere facim⁹ recentes a somno.
❡Expreta antiqui dicebant quasi experitia (puto experta legendum esse)
❡Excudere pcudere & incus ipsa a cædẽdo dicta sũt
❡Explorare antiquos pro exclamare vsos: sed postea prospicere & certum cognoscere cœpit significare. ita quę speculator ab exploratore hoc distat ꝙ speculator hostilia silentio perspicit: explorator peccata clamore cognoscit.
❡Expapillato brachio exerto: quod cum sit papilla nudatur.
❡Exbetes exinteratas siue exbuæ quæ exbiberunt: quasi epotę.
❡Exdorsua dorsum confringe: alij exime.
❡Exfir purgamentum. vnde adhuc manet suffio
❡Excedere egredi.
❡Experitos imperitos.
❡Expleunt explent.
❡Exdutę exuutę.
❡Excipuu;. quod excipiatur: vt p̃cipuũ qđ ãte capit
❡Excitet excutiet.
❡Expatare in locum patentem dare: siue in speratiũ se conferre.

¶ Excedimata electa.
¶ Expectorat ex pectore eijcit.
¶ Experrectus est qui per se vigilare cœpit.
¶ Expergitus ab alio excitatus: quem solemus dicere expergefactum.
¶ Excidionem vrbis a cedendo dictam manifestū ē
¶ Effata elocuta.
¶ Exporgere porro agere exporrigere.
¶ Exagogem euectionem.
¶ Exoletus qui adolescere: idest crescere desijt.
¶ Exanclare exhaurire.
¶ Examen est & æquamentum: & iudicij inuestigatio examinatio. & apum congregatio vel locustarum.
¶ Examussim regulariter: amussis enim regula fabrorū ē. vel vt alij volūt ferramētū: quo in poliēdo vtunt.
¶ Exgregiæ egregię .i. gregę lectę.
¶ Exodium exitum.
¶ Exoriri surgere.
Exuuiæ ab exuendo dictæ.
¶ Exercitus & militum copia dr̄. & homo multis negocijs exercitus: sed sup' quarti ordis: hoc secūdi est.
¶ Exomides sunt comici vestitus. exertis humeris.
¶ Exiles & ilia a tenuitate viarum: quas gręci in chaetis apppellant. ita videntur esse dicta.
¶ Exilica causa: quę aduersus exulem agitur.
¶ Exitium antiqui ponebant pro exitu. nunc exitiū pessimum exitum dicimus.
¶ Exercitent sarcirent.
¶ Exertionem exerciti dicebant antiqui.
¶ Exercitationem exercitati. Item exercicionem exercitissimum: sicut ab exercitato exercitatiorem exercitatissimum.
¶ Exfuti exfusi. vt mertat pro mersat.
¶ Effari & effata a fando. quod ipm̄ ex græco phemi φημι dico.
¶ Equiria ludi: quos Romulus Marti instituit per equorum cursum: qui in campo Martio exercebātur.
¶ Equirine iusiurandum per Quirinum.
¶ Equestre æs: quod equiti dabatur.
¶ Equitare antiqui dicebant equū publicum mereri.
¶ Equus Marti immolabatur: ꝙ per eius effigiem troiani capti sint. vel ꝙ eo genere animalis mars delectari putaretur.
¶ Equo vehi flamini diali non licebat: ne si longius digrederetur: sacra negligerentur.
¶ Exinfulabat exerebat infulas enim sacerdotum filamenta vocabant.
¶ Existimare dictum ab ęstimatione.
¶ Exrogare est ex lege vetere aliquid eximere per nouam legem.
¶ Eximium inde dici cœptum: quod in sacrificijs optimū pecus e grege eximebat': vel ꝙ primoꝝ erat natū.
¶ Exemplum est quod sequamur aut vitemus.

¶ Exemplar a quo simile faciamus. Illud animo æstimatur: istud oculis conspicitur.
¶ Exhaustant efferunt.
¶ Exin metri causa dicitur pro exinde.
¶ Exesto extra esto. sicut enim lector in quibusdam sacris clamitabat: hostis victus: mulier virgo exesto scilicet interesse prohibebatur.
¶ Epulares appellabantur. qui in quibusdam ludis nocte epulabantur.
¶ Epistilium trabs quæ super columnas ponitur.
¶ Epeus nomen cuiusdam fabri qui equū dureū fecit
¶ Epicrocum genus amiculi croco tinctum tenue & perlucidum.
¶ Epulam antiqui etiam singulariter posuere.
¶ Epulimma genus vilissimum vnguenti.
¶ Erectū scitū qđ fit inter cōsortes: vt in libris legum Romanorū legitur. Erectū a coercedo dictū. vnde & ercisscūde & ercisci. Citum aūt vocatum est a ciendo.
¶ Ederā flamini diali neq; tangere neq; nominare fas erat pro eo ꝙ edera vincit: & ad quodcunq; se applicat. Sed ne annulum quidem gerere ei licebat solidū aut aliquem in se habere nodum.
¶ Edeatre qui pręsūt regis epulis. dicti ἀπὸ τῶν ἐδεσμάτων Nam ἔδεσμα significat pulmentum.
¶ Eruum & eruilla a græco sunt dicta quia illi eruū ὄροβος eruilla ἐρεβίνθον appellant.
¶ Ergo correptum significat idem ꝙ apud græcos οὖν producte idem χάριν. hoc est gratia cō scilicet gratia intelligitur pro causa. Sed illud superius etiam sine exemplis notū est. hoc inferius sic sumitur cum dicimus de aliquo: statua donatus est honoris virtutisq; ergo: idest honoris virtutisq; causa.
¶ Eritudo seruitudo.
¶ Erugere semel factū significat qđ eructare sæpius. Illud enim perfectæ formæ est: hoc frequentatiuę.
¶ Erebum Virg. Interdum obscuritatem quandā esse describit apud inferos cum ait. imas erebi descēdit ad vmbras. Interdum flumen eiusdem loci dicens & magnos erebi trānauimus amnes. Varro vero erebo natam noctem ait. Vnde est & illud erebo creata fuscis crinibus nox te inuoco.
¶ Expapillatum exertum. quod scilicet omen exerto brachio fit.
¶ Exfilarti: idest extra vestimentū filo contextum.

FOrnacalia sacra erant cū far in fornaculis torrebant.
¶ Formię oppidū appellat' ex gręco velut ὅρμος port' qđ circa id crebrę stationes tutęq; erāt: vñ pficiscebāt' nauigati.
¶ Forma significat modo faciem cuiusq; rei: modo calidam. vt cū exta quæ dantur deforma appellātur. Et cato ait de quodā ædificio ęstate frigido hyeme feruido. Item forma appellatur puls miliacia ex melle.

¶ Fordicijs booes fordæ idest grauidæ imioolabantur dictæ a fœtu.

¶ Fœdus appellatum ab eo q in paciscendu fœdere hostia necaretur. Vergilius. & cæsa iungebant fœdera porca. vel quia in fœdere interpunatur fides.

¶ Forcipes dicũtor: q his forua id est calida rapiunt.

¶ Forbeam antiqui omne genus cibi appellabãt: quã greci φορβὴν vocant.

¶ Fœdum antiqui dicebant pru hædu. fulus pro husem pru hoste: fustiam pru hostia.

¶ Furum nigtum vel atrum: hinc dicta furuus: furuus fuligo fulgur.

¶ Fodare fodere

¶ Fructes frugi & bonus siue validus.

¶ Forum sex modis intelligitur. Primo negotiatiunis locus: vt forum flaminium. furum iulium. ab eorũ nominibus qoi ea fora custudienda curarũt. q etiam locis priuatis & in vijs & in agris fieri sulet. Alio in quo iudicia fieri. cum pupulu agi cunciunes haberi sulent. Tertiu cum is qui prouinciæ præest forum agere dicitur cum ciuitates vocat: & de controuersijs eorũ cugnuscit. Quartu cum id furum antiqui appellabãt. qd nonc vestibulum sepulcri dici sulet. Quintu loc⁹ in nauised tum masculini generis est & plurale. Sextu fori: significant & circensia spectacula. quibus etiam minores forulus dicimus. Inde & forare foras dare & fores & foras & forculæ idest hustiola dicuntur.

¶ Funfa a fondeodo dicitur.

¶ Fumites sunt assulę ex arboribus dũ ceduntur excussę dictę. q in eo upe uccupati cibis potuq cõfouētur. Atopilius adustas iam vites vucari existiment fomites. Alij vocari putant scintillas: quę ex ferru cadenti malleis excutiuntur dictæ autem ita: quia igni fuut confotę. pari modu assulę quę sunt secu nrib⁹ excussę.

¶ Fõtinalia fontrũ facra. vñ & romę fontinalis purta.

¶ Folium a græco venit: quud illi dicũt φύλλον· sed ideo per vnst l/quia antiq non geminabant ɔsonãtes.

¶ Focus fomenta focillatiunes foculi a fouẽdo idest calefaciendu dicta funt.

¶ Eolliculare appellatur pars remi quę folliculo est tectæ quo vita folliculans.

¶ Ferentarij auxiliatures in bello: a ferendo auxiliu dicti. vel quia fundis & lapidibus pugnabant. quæ tæla feruntur nun tenentur.

¶ Frictum genus libi dictum: q crebrius ad saera ferebatur nec sine strue alteru genere libi. quæ qui afferebant struferetarij appellabantur.

¶ Feralia dijs manibus sacrata festa a ferendis epulis vel a ferendis pecudibus appellata.

¶ Feria a feriendis victimis appellata.

¶ Februarius mẽsis dictus: q tũ: idest extremu mẽse anni populus februaretur. i. lustraretur ac purgaretur vel a Ionuue febroata. quã alij ferualẽ: Romani februm vucant: q ipsi eo mẽse sacra fiebãt eiusdẽ ferię erãt lupcalia: quu die mulieres februabãtur a lupcis amicu lu Iunonis. i. pelle caprina quã ub causam is quuq dies februat⁹ appellabatur. Quę cũq deniq purgamenti causa in quibuscunq sacrificijs adhibẽt februa appellatur. Id veru quud purgatur dicitur februatum.

¶ Fescennini versus qui canebanturu in nuptijs ex vrbe fescennina dicuntur allati: siue ideo dicti: quia falcinum putantur arcere.

¶ Fœnus & fœnerata res & lex de credita pecunia.

¶ Fœnebris a fœtu dicta: q crediti nummi alios pariant vt apud græcus eadem res τόκος dicitur fœnum quoq pratorum ab hac causa est appellatum. quãdo idipsum manens quutannis nouum parit. Vnde etiaz fœstura vocata est.

¶ Felicata patera dicta: q ad filicis herbæ speciem sit cælata.

¶ Fesnoæ vocabantur. qoi depellere fasciourn credebantur.

¶ Ferias antiqoi festas vocabant: & aliæ erant sine die festo vt saturnalia quibus adiungebantur epulationes ex pruuentu fœtus pecurum frugumq:

¶ Feritedictum q ferientes feruntur.

¶ Felicones mali & nullius vsus a facili dicti.

¶ Ferus ager incultus.

¶ Factiu & factiusus initiu honesta vocabula erant: vnde adhuc factiones histrionum & quadigariurum dicuntur. Modu autem nomine factionis seditio & arma vocautur.

¶ Fama a fando dicta. sic apud græcos φήμη ἀπὸ τῆς φάσεως.

¶ Familia autem antea in liberis hominibus dicebatur quurum dux & princeps generis vucabatur pater & mater familiæ. Vnde familię nobilium Pumpiliorũ Valeriurum. Curneliurum & familiares ex eadem familia: postea huc numine etiam famuli appellari cœperunt permutata. i. cum. u. littera.

¶ Facessere significat interduz facere: vt est iussa facessunt: interdum vero pro abeat ponitur: Pacu. facessite umnes hinc. i. abite.

¶ Facul antiqui dicebant & faculter pro facile. vnde facultas & difficultas videntur dicta. Sed postea facilitas morum facta: est facultas rerum.

¶ Famuletium dicebatur: quod nunc seruitium.

¶ Famelicu sam terram palustrem vucabant.

¶ Famuli origo ab uscis dependet apod quos seruu⁹ famel nominabatur vnde & familia vocata.

¶ Fagutal facellum Iuuis in quo fuit fagus arbor: q̃ Iuuis saera habebatur.

¶ Foui qui nunc fabij dicuntur dicti q principes gẽtis eius ex ea natus sit: cum qua Hercules in foueã cõcubuit. Alij putant eum primum ustend isse quemadmudum vrsi & lupi foueis caperentur.

❡Fasces antiqui dicebant. vt fides.
❡Famino dicito.
❡Facem in nuptijs & honorem Cæreris præferebãt aquaq; aspargebatur noua nupta: siue vt casta puraq; ad virum veniret: siue vt ignem atq; aquam cum viro communicaret.
❡Fabam nec tangere ne nominare diali flamini licet ꝙ ea putatur ad mortuos pertinere. Nam & lemuralibus iacitur laruis: & parentalibus adhibetur sacrificijs & in flore eius luctus literę apparere videntur.
❡Flamen dialis dictus ꝙ filo assidue velctur: idemq; appellatur flamen quasi filamen. Dialis autem appellatur a dio a quo vita dari putabatur hominibus.
❡Familia diminutiuum a fama.
❡Fauiani & Quintiliani appellantur luperci a flauio & Quintilio prępositis suis.
❡Fastorum libri appellãtur: in quibus totius anni fit descriptio. Fasti enim dies festi sunt.
❡Fanum a fauno dictum siue a fando: ꝙ dum pontifex maximus dedicat certa verba fatur.
❡Fastigium ædificij summum.
❡Faui a fauendo.
❡Fauissæ locum sic appellabant in quo erat aqua inclusa circa templa. Sunt autem qui putant fauissas esse in capitolio cellis cisternisq; similes vbi reponi erãt solita ea quæ in templo vetustate erant facta inutilia.
❡Fauentia bonam ominationem significat. Nam pręcones clamantes populũ sacrificijs fauere iubebãt.
❡Fauere enim est bona fari: & veteres poetæ pro silere vsi sunt fauere.
❡Falcones dicuntur quorum digiti polices in pedibꝰ intro sunt curuati a similitudine falcis.
❡Farreum genus libi ex farre factum.
❡Falarica genus tæli missile quo vtuntur ex falis: id est ex locis extructis dimicantes.
❡Fatantur multa fantur.
❡Falę dictę ab altitudine a falãdo quod apd̃ Aethruscos sigificat cœlum.
❡Farfenum virgulti genus.
❡Fascinum & fas a fando nominantur.
❡Fartores nomenclatores: qui clam velut infarcirẽt nomina salutatorum in aurem candidati.
Furnalia sacra furinæ: quam deam dicebant.
❡Furcilles siue furcilla. quibꝰ homines suspendebãt.
❡Fundus dicitur ager: qui planus fit ad similitudinem fundi vasorum.
❡Fundus quoq; dicitur populus esse rei quam alienat hoc est auctor.
❡Futare arguere est. vnde & cõfutare. Sed Cato hoc pro sæpius fuisse posoit.
❡Futiles dicuntur qui silere tacenda nequeunt. sed ea effundunt. sic & vasa futilia a fundendo vocata.
❡Flagratores dicebantur genus hominum ꝙ mercede flagris cædebantur.
❡Flustra dicuntur cum in mari fluctus non mouentur quam gręci μαλακίαν i. langorem vocant.
❡Flator tibicen.
❡Flemina dicuntur cum ex labore vitæ sanguinis defluit circa talum.
❡Flaminius circus & via flaminia a flamino consule dicta sunt q ab Hãnibale iterfectꝰ est ad lacũ trasimenũ.
❡Flaminia ædes domus flaminis dialis.
❡Flamearij infectores flamei coloris. Violarij īfectores violarij coloris dicuntur.
❡Flumẽtana porta Romæ appellata ꝙ Tyberis parte ea fluxisse affirmant.
❡Flameo amicitur nubens ominis boni causa: ꝙ eo assidue vtebatur flaminica.
❡Fidusta a fide denoiata. ea q̃ maxime fidei erant.
❡Fides genus cytharę dicta ꝙ tantum inter se chordę eius quantum inter homines fides concordet. cuius diminutiuum fidicula est.
❡Fixulas fibulas.
❡Fiscellus casei mollis appetitor. vt catilliones catillorum liguritores.
❡Fiber genus ve spę quadrupes. Plautus: Sic me subes quotidie quasi fiber salicem: quo nomine extremæ fluminum orę appellantur. Vnde & fibras iocinoris & fimbrias vestimentorum dicimus.
❡Fratria vxor fratris.
❡Friuola sunt proprie vasa fictilia quassa. Vnde dicta verba friuola: quę minus sunt fide subnixa.
❡Frater a gręco dictus est φρήτωρ: vel ꝙ fit fere alter.
❡Frontem antiqui masculino genere dixere.
❡Fremitum dictum velut fermentum.
❡Fratilli viri sordidi in tapetis.
❡Frecebunt displicebunt.
❡Forago filom: quo textrices diurnum opus distingunt a forando dictum.
❡Frucinal templum veneria frugi.
❡Fringilla auis dicta quod frigore cantet & vigeat: vnde frigutire.
❡Fratrare puerorum mammę dicuntur: cum primũ tumescunt: quod velut fratres pares oriuntur. quod etiam in frumento spica facere dicitur.
❡Frigere & frictum a græco φρικεῖν horreo.
❡Fragellę locus in vrbe. in quo ciuitatis felij hospites habitauere.
❡Festrom antiqui dicebant: quam nos fenestram.
❡Firmum ἀπὸ τοῦ ἔρματος: qood significat sustentaculum dictum videtur.
❡Frausus erit fraudem commiserit.
❡Faleri oppidum a sale dictum ἅλς sal.
❡Fraxare vigiliam circumire.
❡Florifertum dictum ꝙ eo die spicæ feruntur ad sacrarium.

¶Frugamenta a frugibus appellata.
¶Frendere est frangere. Vnde & faba fresa. Vnde & dentibus dicimus frendere.
¶Formucales forcipes dictæ ꝙ forua capiant .i. feruentia.
¶Farrago appellatur id quod ex pluribus satis pabuli causa datur iumentis.
¶Feciales a feriendo dicti apud hos em̄ belli: pacisq; faciendæ ius est.
¶Feretrius Iuppiter dictus a ferendo ꝙ pacem ferre putaretur: ex cuius templo sumebant sceptrum: per quod iurarent: & lapidem silicē: quo fœdus ferirent.
¶Fœmur fœmoris & fœmen fœminis.
¶Fœnero & fœneror dici potest.
¶Frux frugis dixerunt antiqui fructam & fructum.
¶Ferocit apud Catonem prociter agit.
¶Fiuere idem pro figere.
¶Frunis cor & frunitum dixit Cato: Nosq; cū adhuc dicimus infunitū: certū est antiquos dixisse frunitum.
¶Fœlices arbores Cato dixit quę fructum ferunt: infœlices quæ non ferunt.
¶Falsius & falsior cum rationabiliter dici possint: nō tamen in consuetudine.
¶Furum genitiuus pluralis a fure.
¶Fucilis falsa: dicta autem quasi fucata.
¶Ferię statæ appellabantur ꝙ certo statuto q; die obseruarentur.
¶Fluonam Iunonem mulieres colebant: ꝙ eam sanguinis florem in conceptu retinere dicebant.
¶Flameo vestimēto Flammica vtebantur: id est Dialis vxor & Iouis sacerdos: qui tælum fulminire idem erat colere.
¶Fulminitum id quod est fulmine ictum qui locus statim fieri putabatur religiosus: ꝙ eum deus sibi dicasse videretur.
¶Fanatica dicitur arbor fulmine icta.
¶Fulmen dictum a fluore flammæ.
¶Fulgere prisci pro ferire dicebant. Vnde fulges dictum est. vel fulgur.
¶Funebres tibię dicuntur: cum quibus in funere canitur: quas Flamini audire putabant illicitum:
¶Flaminius camillus puer dicebatur ingenuus patrimes & matrimes qui Flamini diali ad sacrificia preministrabat: antiqui enim ministros camillos dicebāt. Alij dicunt omnes pueros ab antiquis Camillos appellatos: sicut habetur in antiquo carmine: cum pater filio de agricultura præciperet hiberno puluere verno luto grandia farra camille metes.
¶Flaminia dicebatur sacerdotula: quę flāminice Diali præministrabat eaq; patrimes & matrimes erat: id est patrem matremq; adhuc viuos habebat.
¶Ficolea palus ficulneus.
¶Flaminius lictor qui flamini Diali sacrorum causa presto est.
¶Frequentarium frequentem.
¶Fornicalia feriæ insti tutæ sunt farris torrendi gratia: ꝙ ad fornacem: quæ in pristinis erat sacrificium fieri solebat.
¶Furuum bouem: id est nigrum īmolabāt saturno.
¶Ferentarij leuis armaturæ pugnatores.
¶Faustulum procellum fœturam porcorum.
¶Familiaris Romanus priuatus Romanus.
¶Fana quod fando consecratur.
¶Fastis diebus iucunda fari licebat: ne fastis quædā non fari licebat.
¶Fœnus appellatur naturalis terræ fœtus: ob quam causam & nummorum fœtus fœnus est vocatum: & de ea re leges fœnebres.

Erræ crates vimineæ: Athenienses cum syracusas obsiderent & crebro gerras poscerēt irridentes siculi gerras clamitabant. Vnde factum ast vt gerræ pro nugis & contemptu dicantur.
¶Genas Ennius palpebras putat: cum dicit hoc versu. Pandite sopi genas & corde relinquite somnum. Alij eas partes putāt genas dici quæ sūt sub oculis. Pacu. Genas putat esse qua barba primū oritur hoc versu. Nunc primum opacat flore lanugo genas.
¶Gentilis dicitur & ex eodem genere ortus & is qui simili nomine appellatur: vt ait Cincius: gentiles mihi sunt qui meo nomine appellantur.
¶Genialis lectus qui nuptijs sternitur in honore genij. Vnde & appellatur.
¶Gens ælia appellatᵣ quę ex multis familijs ꝯficitur.
¶Gerusia curia ab ætatis vocabulo dicta.
¶Genuini dentes qui a genis dependent.
¶Gestus quo indicatur quid geratur præter participium quod a gerendo deducitur.
¶Genium appellabant deum: qui vim obtineret rerū omnium gerendarum. Aufustius genius inquit ē deorum filius & parens hoīm: ex quo hoīes gignūtur: ꝓpterea Genius meus nominatur quia me genuit. Aliter genium esse putarūt vniuscuiusq; loci deum.
¶Germen est ꝙ ex arborum surculis nascitur. Vnde & Germani quasi eadem stirpe geniti.
¶Germursa sub minimo digito pedis tabernaculū quod gemere faciat eum qui gerat.
¶Gingrire anserum vocis proprium est. Vnde genus quoddam tibiarum exiguarum gingrinę.
¶Gizeriator tibicen.
¶Gizeria ex mutis obsonijs decerpta.
¶Geniales deos dixerūt aquā terrā ignē aerem: ea enī sunt semina rerū q̄ grçcorū alij στοχεια alij γενεολογους vocāt Duodecim quoq; signa lunam & solē inter hos deos computabāt: geniales aūt dicti a gerēdo: q2 plurimū posse putabāt: quos postea gerulos appellarūt.

¶ Gnarus cum significet id quod scius peritus est.

¶ Gnophotum obscurum: videlicet ex græco: quod est γνοφος

¶ Galli qui vocãtur matris magni comites: dicti sunt a flumine cui nomen est gallo: quia qui ex eo biberint in hoc furere incipiũt: vt se priuẽt virilitatis parte. Alij putant ideo eos sibi genitalia incidere: quia violauerit nomen patris matrisve ne possint ipsi fieri parentes.

¶ Gnarigauit significat apud Liuium narrauit. gnaruisse narrasse.

¶ Gata cæcilia est appellata: vt Romam venit: quę antea Tanaquil vocitata erat vxor. Tarqnij prisci regis Romanorum: quæ tantæ probitatis fuit: vt id nomen omnis boni causa frequententnubentes: quam summam asseuerant lanificam fuisse.

¶ Gallam bibere ac tugas conducere ventri: cum ait Lucilius præmonet parsimonia esse vtẽdum neq; gulæ indulgendum ventremq; coartandum.

¶ Gaulus genus nauigij pene rotundum.

¶ Galbeum ornamenti genus.

¶ Gestit qui subita fœlicitate exhilaratus nimio corporis motu preter consuetudinem exultat.

¶ Gneus & Cneus corporis insigne: & prænomen a generando dicta esse & ea ipsa ex græco γιγνεσται apparet.

¶ Ganeũ antiqui locum abditum ac velut sub terra dixerunt. Terẽ. Vbi illũ quęrã: credo obductũ in ganeũ.

¶ Garearia galearum similitudine dicta.

¶ Gnitus & gnixus a genetibus prisci dixerunt.

¶ Gnotu cognitu.

¶ Grauastellus senior. Plautus qui est grauastellus qui aduenit: vt puto grauastellus a grauitate dictus.

¶ Gramiæ oculorum sunt vitia: quas alij grumas vocant.

¶ Gnoma appellatur genus machinolæ cuiusdam quo regionis agri cuiusq; cognosci possunt: quod genus græci dicunt γνωμονα.

¶ Grummus terrę collectio minor tumulo.

¶ Gracchuris vrbs hiberæ regionis dicta a graccho sempronio quę antea Ilurcis dominabatur.

¶ Græca sacra festa Cereris ex Græcia translata. quæ ob inuentionem Proserpinæ matronæ colebant: quæ sacra dum non essent matronæ quæ facerent propter cladem cannensem & frequentiam lugentium institutum est ne amplius. xxx. diebus lugeretur.

¶ Gruere dicuntur grues: vt sues grunnire. Vnde tractum est congruere hoc est cõuenire: quia id genus volucrum minime solitiuagum est.

¶ Gradiuus Mars appellatus est a gradiendo in bello vltro citroq;: siue a vibratione hastæ quod greci dicunt κραδαινειν: vel vt alij dicunt: quia gramine sit ortus: quod interpretatur: quia corona graminea in re militari maxime est honorationis.

¶ Grassari antiqui ponebãt pro adulari. grassari autẽ dicuntur latrones vias obsidetes. graui sigde ambulare est: vnde tractũ grassari videlicer ab imp. tu gradiendi.

¶ Gralatores appellabãtur pantomimi qui vt saltatione imitarent ægypanas adiectis perticis furculas habentibus atq; in his supstantes ob similationẽ cirrum eius generis gradiebãtur vtiq; propter difficultatẽ cõsistẽdi. Plau. vinceres cursu ceruũ & gralatorẽ gradu.

¶ Grauida est: quæ iam grauatur concepto pręgnãs velut occupata in generando q; concepit. Incipiens ppinqua partui q; incitatus sit fœtus eius.

¶ Graculi a sono oris vocati: siue a gerendo dicti qđ tacta segetum semina plurimum gerant. vel quod ex oliuetis cubitum se recipientes duas pedibus baccas tertiam ore ferant.

¶ Greges ex græco dici quos illi αγελας solent appellare.

¶ Graue æs dictum a pondere quia demi asses singuli pondo libras efficiebant denarium ab hoc ipso numero dictum. Sed bello punico populus Roma. pressus ære alieno ex singulis assibus librarijs senos fecit quod tantum valerent. Item nummi quadrati & bigati a figura celaturæ dicti.

¶ Glomus in sacris crustulis cimbij figura ex oleo coctum appellatur.

¶ Glos viri soror a gręco.

¶ Glocire & glocidare gallinarum proprium est: cũ ouis incubiturę sunt.

¶ Glitis subactis lenibus teneris.

¶ Gluma ordei tunicula dictũ: quod glubatur id granum vñ & pecus glubi dicitur: cuius pellis detrahitur

¶ Gliscere crescere est: & gliscetę meniæ in quib' semper crescebat apparatus.

¶ Giscentes .i. crescentes per instructiones epularũ.

¶ Glucidatum suaue & iucundũ: greci etenim γλυκυν dulcem dicunt.

¶ Gloria a græca voce dicta: hanc enim illi κλεος vocant.

¶ Gulliocæ nucum iuglandium summa & viridia putamina.

¶ Guturnum vas ex quo aqua in manus datur: ab eo q; propter oris angustias guttatim fluit.

¶ Gaudium γαυριαν dictum.

¶ Genus dictum putatur a terræ græco vocabulo quam γενος dicunt.

¶ Gannitio canum querula murmuratio.

¶ Gessum grassum tactum.

¶ Gurgustium genus habitationis angustum a gurgulione dictum.

¶ Gricenca funis crassus.

¶ Grando guttę aquę concretę solito grandiores.

¶ Finis de litera G. Incipit de litera. H.

HErbam do cuȝ ait. Plautus: significat victum me fateur quod est antiquę & pastoralis vitæ indiciū. nā qui paratu cursu aut virib⁹ cōtēdebāt cū supati erāt ex eo sulu in quu certamē erat deceptā herbam aduersario tradebant.

¶Heluu dictus imuderate buna sua cūsumēs ab heluendu: quia aspiratur: vt auiditas magis exprubetur. fit enim vux incitatiur.

¶Heluacea genus urnamēti lidij dictuȝ a colurē bo umqui est inter ruffū & albū: appellatūq; heluua.

¶Herma a græcis ponitur ꝑ firmamēto. Vnde etiaȝ Mercurij numē inuēturis: vt putabāt firmæ uratiōis dictum. Interdū etiā saburrā significat.

¶Here. i. aduerbiū tpis heri dictū a gręco Χεσ.

¶Hecta res minimi precij: quasi hieta. i. hiat⁹ humis atq; uscitatiu. Alij pusulam dixerunt esse: quæ in coquendo pane sulet adsurgere: a qua accipi rem nulli⁹ præcij: cum dicimus nun hecte te facio.

¶Hæres apud antiquos pru dumino putabatur

¶Hæredium prædium paruulum.

¶Hectare Diana cadē putabaꝫ & luna & ꝓserpina.

¶Helus & helusa antiqui dicebant: quud nunc hol⁹ & holera.

¶Hærem marteam antiqui accepta hæreditate colebant quę a nomine appellabaꝫ hęreduȝ: & esse vna ex martis comitibus purabatur.

¶Heus aduerbium vucandi a græco ει venit.

¶Hemoria humana hominē dicebaut.

¶Hamga dicebaꝫ hostia: cuius adherentia inspiciendum ariuli cunducuntur.

¶Hebes retunsi acuminis.

¶Helucus ab hiatu & oscitatiune dictus.

¶Hemina ex græcu ἥμισυ quod est dimidia pars sextarij.

¶Heliconides musæ a munte helicone vucate:

¶Hædera dicta q hęreat: siue quud edita petat: vel quia id cui adhęserit edat quę in tutela libere putabaꝫ esse: quia vt ille iuuenis semp: ita hæc vire: vel quia ita omnia sicut ille mentes humínū illigat.

¶Herbilisander herba pastua. qui grauior est q̄ frumēto altus.

¶Hercules astrolugus dictus: quud eu die se flāmis iniecit quu futura erat obscuratio sulis

¶Hernici dicti a saxis: quę marsigema dicuntur.

¶Histriones dicti q primū ex histria venerint.:

¶Herceus Iuppiter intra cōceptū domus cuiusq; colebatur: quem etiā deū penetralem appellabaut.

¶Hippagines naues quibus equi vehūtur: quas gręci ἱππαγωγούς dicunt.

¶Hircipili densorum pilurum humines.

¶Hirquitalli pueri primō ad virilitatē accedentes a libidine scilicet hircorum dicti.

¶Hira quæ diminutiue dicitur hilla quā græci dicūt χόλον intestinū est quod ieiuniū vocant.

¶Hippacare est celeriter aiam ducere: ab equi halitu qui est supra modum acutus.

¶Hilum putant esse qđ grano fabæ adhęret: ex quo nihil & nihilum.

¶Hirrire ringere: qđ genus vucis est causa is rabiusæ

¶Hilarodus lasciui & delicati carminis cantur.

¶Hyppius. i. equester neptūnus dictus est vel q pegasus ex eu: & pegaside natus sit: vel qđ equuleus: vt putant loco eius superpositus saturno fuerit: quē pro neptunu deuoraret: vel q tridentis ictu terrę equum excierit: cui ob huc in illyrico quaternus equos faciebant: nunu quuq; anno in mare.

¶Hippocoū vinū ex insula. Coo: dictū ab agru gene t usu cui numen est Hippu.

¶Hastæ subijciebāt ea quæ publice venundabāt quia signū pręcipuō est hasta. Nam & Carthaginenses cuȝ bellum vellent Romā hastam miserūt & Romani fortes virus sæpe hasta donarunt.

¶Habitudu habitus curpurum.

¶Halapanta significat uīa mentionem. παντα enim gręci umnia & ἀλιτομενον. i. falleutē appellaot

¶Habitior pingutur.

¶Hostilijs laribus immulabāt: quod ab his hostęs arceri putabant.

¶Halux polex pedis scādēs sup ꝓximū dictus a saliēdo: nā ἅλλομαι gręce latiue significat saliu

¶Hāmo cognomiatus qui in arena putatnr iouētus q̄ græce hoc noie ἄμμος appellaꝫ: cui cornua ad fingūtur arietis a gn̄e pecoris inter quod inuentus est.

¶Hurreū antiqui dicebāt farreū a farre.

¶Hostis apud antiquos peregrinus dicebatur: & qui nunc hustis perduellis.

¶Hostia dicta est ab eu quod est hostire ferire.

¶Hurdiariū æs qđ ꝓ hordeo equiti Romano dabaꝫ

¶Hostimentū beneficij pensatio.

¶Hosticapas hustiū captor.

¶Hurtus apud antiquus umnis vilia dicebatur: qđ ibi qui arma capere pussint urirentur.

¶Hurctum & fructum pro bonu dicebant.

¶Hamo trahones: alij piscatures: alij qui vnco cadauera trahunt.

¶Hurrea prægnans vn̄ dies quo granidæ hostię immolabantur hurdeacia.

¶Honorarius ludos quos & liberalia dicebaut.

¶Hodidocos latro atq; ubsessur viarum.

Humellum pilei genus.

¶Hyperiunem alij partem solis. alij ipsum quod eat soper terras ita appellatum putabant.

¶Humanum sacrificiō dicebant quud mortui causa fiebat.

¶Hyperborei supra aquiluuis flatus habitantes di-

ctis humanæ vitæ modum excedant viuendo vltra centesimũ annum: quasi ὑπερβαιμον τεστομορον sæculi humani.

¶ Heluella holera minuta.

¶ Haoula parua delubra quasi phanula.

IMponebant pro eum a nominatiuo is.

¶ Ianeus ianitor.

¶ Iussa ira.

¶ Iubere ponebatur pro dicere: qđ valet interdũ ꝓ decernere: vt ppsus iussit.

¶ Iunio mensem dictũ putant a Iunone: idem ipsum dicebant iunoniũ & iunonialem.

¶ Iulius qood eo mense dicitur iulius natus.

¶ Iorgatio iuris actio.

¶ Iusti dies dicebãtur trigiota: cõ exercitus esset imperatus & vexillõ in arce positum.

¶ Iugę auspicium est: cum iunctum iumentum stercus fecit.

¶ Iubar stella quam græci appellant Φωσφορον: hoc est lucifer: quod splẽdor eius diffunditur in modum iubæ leonis.

¶ Iogula stella orion quod amplior fit cæteris quasi nux iugulandos.

¶ Iugum sub quo victi transibant: hoc modo fiebat fixis duabus hastis super eas ligabatur tertia: sub his victos discinctos transire cogebant.

¶ Iugere milui dicuntur cum vocem emittunt.

¶ Iuges eiusdem iugi pares. Vode & coniuges & seiuges.

¶ Iubilare est rustica voce ioclamare.

¶ Iuuentutis sacra pro iuuenibus sunt instituta.

¶ Iurare flammini dialis fas noo erat.

¶ Iuuenalia fingebãtur Dianæ submolachra: quia ea ætas fortis est ad tolerandam viam. Diana eñ viaius putabatur dea.

¶ Iugarius vicus dicitur Romæ: quia ibi fuerat ara iunonis iugæ: quam putabant matrimonia iõgere.

¶ Illia dicta a bina quæ pars chartæ est teouissima.

¶ Illicet sine dubio.

¶ Iaoiculũ dictũ quod per eum Romanus populus primitus transierit in agrum etruscum.

¶ Idulis ouis dicebatur: quę oĩbus idibus Ioui mactabatur.

¶ Ianual libi genus: qđ iano tantũmodo delibatur.

¶ Iambi vocabatur qui singuli ex pro senio loquebãtur: triambi qui terni.

¶ Igitur nũc quidẽ pro completionis sigoificatione valet: quæ est ergo. Sed apud antiquos pooebãt ꝑinde & postea & tum.

¶ Ircens genus farcimiois.

¶ Irqoitallus poer qui primo vtilitatẽ suã experitur.

¶ Iouiste compositum a ioue & iuste.

¶ Ignitabulũ igois receptaculum.

¶ Ignia vina vasorum: fictilium.

¶ Ipsipe ipsi oeq; alij.

¶ Icit percussit.

¶ Issipere farinã iacere pultis. Vude dissipare obsipare vt cum rustici dicunt obsipa pullis escam.

¶ Irnella vasis genus in sacris.

¶ Ibi dicitur cum locus semel demoustratur: ibidem cum sæpius.

¶ Ipsulices bractęę in virilem muliebremq; speciem expressæ.

¶ Itonida Minerua a loco sic appellata.

¶ Irciprs geous rastrorũ ferreorõ quod plures habẽt dẽtes ad extirpandas herbas in agris.

¶ Irpini appellati noię lupi: quẽ irpum dicunt. samnites: eum enim ducem secuti agros occupauere.

¶ Ignis veste siquando interstioctus esset: virgines verberibus afficiebantur a pontifice: qbus mos erat tabulam fœlicis materiæ tandiu verberare qnousq; exceptum ignem cribro ꝑoeo virgo in ædem ferret.

¶ Igoem ex domo flaminia efferri non licebat nisi diuinę rei gratia.

¶ Icadioo nomẽ sęuissimi pyratæ.

¶ Iracuodia dicta quod ira incendat.

¶ Italia dicta qđ magnos vitulos: hoc est boues habeat: vituli eñ ab Italis sunt dicti. Italia ab Italo rege eadẽ ab Attelio putabaꝰ appellata.

¶ Indoles incrementũ ioduitna.

¶ Indigetes dij: quorum nomioa vulgari oon licet Indeptare consequi.

¶ Induitrum antiqui dicebaot indostrooꝫ: quasi quicquid ageret iotro strueret: & studeret domi.

¶ Inductiuũ funus ad quod per pręconẽ euocabãtur

¶ Iodepisci adsequi adipisci.

¶ Indiges indigetis facit: hoc oomine Aeneas ab Ascanio appellatus est: cõ pugnãs cũ Mezentio nusq̃ apparuisset. io cuius nomine etiam templum cõstruxit.

¶ Inquilinus qoi eundem colit focum: velut eiusdem loci cultor.

¶ Incilie fossæ quæ in vijs fiunt ad deducendas aquã siue deriuationes de riuo communi factę.

¶ Incitegra machinula: in quam cõstituebatur io conuiuio vini amphora: de qua iubiode defereotur vina. Ita ecastor me Herculea vt subaudiatur iuuet.

¶ Iocomitiare significat itale commissum facere pro quo necesse sit in comitium: hoc est in conuentum venire. Plaotus Quęso ne me incomities.

¶ Incita incitata.

¶ Inchoare videtur ex gręco origineꝫ trahere: quod Hesiodus omnium rerum initium dixerit chaos.

¶ Increpitare arguere conuitiari.

¶ Incoocilias ti incomparasti, cõmandasti. vel vt antiqui per dolum decepisti.

¶ Inclytus nobilis clarus.
¶ Inceps deinceps.
¶ Incestus a græco trahitur. Nam illi facious dicunt aniceston.
¶ Inconspertum non improbatum.
¶ Incoctæ dicebantur mulieres plus æquo calamistris vlæ
¶ Incauillatio per cõspectum irrisio.
¶ Incalationes inuocationes.
¶ Inconditum non ordinate compositum.
¶ Incuria negligentia.
¶ Inceosit incenderit: sicut hic incœpsit incœperit.
¶ Incomitem sine comite.
¶ Incessere immittere ac tactu vel verbis petere.
¶ Inclamare conuicijs & maledictis insectari.
¶ Incicorem immãsuetum & ferum. Pacuuius: Rapit me incicorem iracundiam.
¶ Interdum cicur pro sapiente ponitur vt idem Pacuuius: consilium cicur.
¶ Impolitias censores facere dicebantur cũ equitibus obiegabant ob equum male curatum.
¶ Impages dicũtur qui a fabris in tabulis figuor: quo firmius cohæreant a pangendo idest figere. Vñ poetæ pangere versus dicuntur: & agricolæ paogere plãtas
¶ In: non semper abnutionem significat: sed interdũ etiam anouendo ponitur: vt inuolando inclamando inuocando.
¶ Imporcitor qui porcas in agro facit atando. Porca autem est inter duos sulcos terra eminens.
¶ Impetritum impetratum.
¶ Impercito percito futurum ab imperatiuo.
¶ Improlus vel improlis qui nondum esset ascriptus in ciuitate.
¶ Impelimenta impedimenta dicabant.
¶ Impluuium qua aqua impluit collecta de tecto. Compluuium quo de diuersis tectis aqua pluuialis confluit in euodem locum.
¶ Impensa stipem & sacrum. quod nondum erat pẽsum.
¶ Impescere in lætã segetẽ pascẽdi gratia imittere.
¶ Impomenta quasi imponimenta: quæ post cœnaꝫ mensis imponebant.
¶ Importunum in quo nullum est auxilium: velut esse solet portus nauigantibus.
¶ Imputatum nondum purgatum: putum enim est purum vnde putare vites dicimus: hoc est detrahere quæ impedimento sunt ad fructum.
¶ Imbrica tempestate pluuiam videtur significare
¶ Imparentem non parentem: hoc est obedienteꝫ: ꝙ ea arbor plurimorum sit remediorũ: hoic gallinæ immolabantur.
¶ Implorare inclamare ad auxilium inuocare.

¶ Impudicatus stupratus impudicus factus.
¶ Impos est qui animi sui potens non est. qui animũ suum in potestate non habet.
¶ Imbarbescere barbã fieri.
¶ Improcinctu factum testimentũ dicitur: quod miles pugnaturus oñcupat ꝑsconibus cõmilitonibus.
¶ Imbutum est quod cuipiam rei succumbat: vnde infantibus an velint bibere dicentes bu syllaba contenti sumus.
¶ Impenetrale cuius vltimum penetralę intrare non licet.
¶ Implexũ implicatũ: qđ græci emphesmon dicunt.
¶ In mũdo dicebãt antiqui cũ aliquid in prõptu esset.
¶ Imbres nomen cuiusdam comici.
¶ Impares tibiæ numero foraminũ discrete volebant intelligi.
¶ Imparem numerum antiqui prosperiorem hominibus esse crediderunt.
¶ Impetrix impetigo.
¶ Impiatus sceleratus.
¶ Impite impetum facit.
¶ Inhibere intuogere. sed melios cohibere
¶ Inebræ aues quæ in augurijs aliquid fieri prohibẽt & prorsus omnia inebria appellantur quæ tardãt vel morantur.
¶ In prepositio significat modo qđ non: vt inimicus modo actionẽ: vt inclamauit. modo vbi quod tẽdat: vt incurrit. modo vbi qui sit: vt ioambulat agentem.
¶ Immunis vacans mõere. aliquotiens pro improbo ponitur: vt apud Plautum. Immunis est facinus.
¶ Inituitinm peritutium.
¶ Ineopte eo ipso.
¶ Immolare est mola: idest ferre molito & sale hostiam perspersam sacrare.
¶ Initium est principium: sed alias quo ꝙ incipiat: vt via appia: porta capena. Alias ex quo quod constet: vt aqua/ terra/ aer.
¶ Increata indiuisa.
¶ Iners ignauos vel sine arte.
¶ Ioigere pecus agere idest minare.
¶ Iniit ponitur interdum pro concubuit.
¶ Interdum pro inuenit vt iniit rationem.
¶ Interdum pro introit: vt Plau. Iniit te nuoꝗ febris
¶ Inermat armis spoliat.
¶ In insola æsculapio facta ædes fuit: quod ægroti a medicis aqua maxime sustenteotur: eiuidem esse tutela draconem ꝙ vigilantissimum sit animal: quæ res ad tuendam valitudinem ægroti maxime apta est: canes adhibentur eius templo: ꝙ ijs vberibus canis sit outritus. bacillum habet nodosum: quod difficultatem significat artis. laurea coronatur.
¶ Interregnũ appellatur spatium temporis: quousqꝫ in loco mortui alius ordinetur.

¶ Intempestam noctem dicimus pro icertiore tépore: quia nō tam facile noctis horæ q̄ diei possent intelligi. Tempestatem enim antiqui pro tempore posuere.

¶ Intergeri parietes dicūtur qui inter cōfines struuntur & quasi intergeruntur.

¶ Internetio vitæ priuatio a nece denomiatio vocabulo.

¶ Intercutem flagitatos dicebant antiqui mares qui strupa passi essent.

¶ Interduatim & interatiꝫ dicebāt antiqui quod nūc interdum & interim.

¶ Intracere est contumeliam intorquere.

¶ Intercapedo tempus interceptum: cuꝫ scilicet mora est capiendum.

¶ Instaurari ad instar dictum cum aliquid ad pristinam similitudinem reficitur.

¶ Insulæ dictæ propriæ quæ non coniungūtur communibus parietibus cum vicinis circuitu: qui publico aut priuato cinguntur a similitudine videlicet earum terrarum quæ fluminibus ac mari immiuēt. suntq; in salo.

¶ Instigare incitare.

¶ Insimulare crimen in aliquem confingere.

¶ Insoasum appellabant colorem similem luto qui fiebat ex fumo sub stillicidio.

¶ Insitum ad inserendo tractum: sed aliquotiens significat impositum.

¶ In seque apud Ennium dic: insexit dixerit.

¶ Insignis tam ad laudem q̄ ad vituperationē inflecti potest.

¶ Inseptum non septum. ponitur tamen & pro non ædificatum.

¶ Insecta nou secta significat. & aliquotiens significat sectam.

¶ Insipare inijcere. vnde fit dissipare.

¶ Insons extra culpam: a quo dici morbus quoq; existimatur sonticus: quia perpetuo nocet.

¶ Inscitia stulticia

¶ Incessores latrones q̄ vias insidientur sedentes.

¶ Immanis ferus siue magnus.

¶ Imago ab imitatione dicta. hinc & ingluuiosus. & gluto gulo: glumia guttur guttus gutturosus & gurgulio.

¶ Illuuies a gula dicta.

¶ Immusculus auis genus: quam alij Regulum: alij Ossifragam dicunt.

¶ Infundere intercipere interponere.

¶ Inferiæ sacrificia quæ dijs manibus fiebant.

¶ Infeteri non fetari.

¶ Infectores qui alienum colorē in lanam cōijciunt. offectores qui proprio colori nouū efficiunt.

¶ Infrequens appellabatur miles qui abest a signis.

¶ Inuoluolus vermiculi genus. qui se inuoluit pampino.

¶ Infit incipit: sed diuersæ significationis est ab eo q̄d est fit. nā infit agentis: fit autem patientis est.

¶ Inlicitator emptor.

¶ Infictari creditum fraudere.

¶ Inferium vinū id quod in sacrificando infra pateræ labrum ponebatur.

¶ Infulæ sunt filamenta lanea: quibus sacerdotes & hostiæ templaq; velantur.

¶ Inliciū antiqui dicebant ad conditionem vocare.

¶ Inciles canales in quos aqua confluit in vijs lapide stratis ab eliciendo dictis.

¶ In conuentionem concione.

¶ Illex producta sequenti syllaba significat qui legi non paret.

¶ Illex correpta sequenti syllaba significat inductorem ab inliciendo. Plautus: Esca est meretrix: lectus illex comprehensa.

¶ Inliterata pax est: quæ literis cōprehensa non est.

¶ Inlaqueatum alij pro victo vtūtur. alij ꝓ soluto

¶ Iustum vadem idoneum sponsorem.

¶ Infra classem significat: qui minore summa q̄ centū & viginti milium æris censi sunt.

¶ Intercutitus vehementer cutitꝰ .i. valde stupratus

¶ Infibulati sacrificabant flamines propter vsuꝫ æris antiquissimum æreis fibulis.

¶ Immussulus ales ex genere aquilarum est: sed minorum virium q̄ aquile: quæ raro & non fere præter q̄ vere apparet: quia æstuꝫ algoremq; metuit. Appellatur autem ita quod subito & inexpectata se imutat. quinarculum virgula erat ex malo punico incuruata quam regina sacrificans in capite gestabat.

¶ Iniuges boues qui sub iugo non fuerint.

¶ Insanum pro valde magnum vsus est. Plautus.

¶ Ircei genus farciminis in sacrificijs.

¶ In relatiue vocatiue.

¶ Indigitando imprecando.

¶ Illiciū dicitur: cum populus ad concionem illicit: idest vocatur: vnde exlicitiæ tegulæ per quas aquam vas defluere potest.

¶ Indigitamenta incantamenta vel indicia.

¶ Insignes appellantur boues qui in femore & in pede album habent quasi insigniti.

¶ Internecinum testamentum est propter quod dominus eius necatus est.

¶ Increpitato ferito.

¶ Increpitem clamem maledicem.

¶ Imbelliambelli inscientiam.

¶ Incunarium victuarium.

¶ Inori sine ore.

¶ Incalanto inuocantu.
¶ Ingens dicit augendi cõsuetudine: vt inclamare: inuocare: quia enim genus populi est magnitudu: ingẽtem per compositionem dicimus quod significat valde magnum.
¶ In pelle lanata nuua uupta ꝯsedere solet: vel ꝓpter morem vetustum: quia antiquitus homines pellibus erant induti: vel quud testetur lauificij officiũ se ꝓstatutam viro.
LVcecium Iunem appellabant: ꝙ eum lucis esse causam credebant.
¶ Lemnisci.i. fasciolę culorisçę depẽdẽtes ex coronis: ꝓpterea dicitur quud antiquissimũ fuit genus corunarum lanearum
¶ Lectus dictus a collectis folijs ad cubitanduȝ. vel quod fatigatos ad se alliciat: vel a gręco λεκτρον.
¶ Lapide silicẽ tenebãt iuraturi per Iouem hæc verba dicẽtes: si sciens fallo me diespiter salua vrbe arceꝗ bonis eijciat: vt ego hunc lapidem.
¶ Lepista genus vasis aquarij.
¶ Legio samnitũ linteata appellata est: quud samnites intrantes siognli ad arã velis linteis circuudatam: uos cessurus Romaou militi iurauerũt.
¶ Lenones ab alliciendo adolescẽtulus appellati.
¶ Lethum ab ubliuiuue; quam græci λησην vucant dictum.
¶ Lemonia tribus a pago lemoniu appellata: qui est a porta capena via latina.
¶ Lena oruamenta tunicarum aurea.
¶ Lesbium genus vasis cęlati a lesbijs inuentum.
¶ Legimus aut scriptum aut ulera glandesve & alia quidem & addita præpositiune dicimus colligimus: diligimus.
¶ Lectusia insula dicta a consubrius Aenea ibidem sepulta.
¶ Lictores dicuntur quud fasces virgarum ligatos ferunt imperantibus magistratibus qui delinquentibꝰ plagas ingerunt.
¶ Liber repertur vini. Ideo sic appellatur quod vino vsi omuia libere luquanutr.
¶ Limis ubliquus.i. transuersoa: vnde limina
¶ Limites in agris nunc termini: nunc viæ transuersę.
¶ Limitatus ager in centurias dimensus.
¶ Librile scapus librę.
¶ Librila appellantur instmmenta bellica saxa. s. ad brachij grussitudinem in mudum flagellurum luns reuicta.
¶ Liberalia liberi festa quæ apud græcos dicũtur Διονυσια Neuius libera lingua loquamur ludis liberalibꝰ
¶ Limaces coclee a limo appellatę.
¶ Litatum alij solutum deditõ deo: quasi alij ex græco a precibus: quas illi litas dicunt.
¶ Lixę qui exercitũ sequuntur quęstus gratia dicti ꝙ extra urdinem sint militiæ: eisꝗ liceat ꝙ libuerit: alii eus a lica appellatos dicũt: quod & ille Herculeȝ sit sacutus: quidã a liguriendu questum.
¶ Lingula per diminutionẽ linguæ dicta alias a similitudine exertæ: vt in calceis (alias insertæ) idest infra dentes coercite: vt in tibijs.
¶ Libella diminutiuum a libra.
¶ Lacit decipiendu iuducit.
¶ Lax etenim fraus est.
¶ Lituus appellatus est ꝙ litis sit testia: est enim genꝰ buccinę incurue: quu qui cecinerit dicit liticẽ. Ennius inde suci lituus sonitus effundit acutus.
¶ Litis cecidisse dicitur qui eios rei de qua agebat causam amisit.
¶ Lyxabundus iter libere ac prolixe facios
¶ Licitati in mercandu siue in pugnandi cuntendentes melius est pugnandu uun mercandu.
¶ Liquitur labitur fluit.
¶ Lingulaca genus piscis vel mulier gaerulatrix.
¶ Lance & liceu dicebatur apud antiquus: quia q furtum ibat quęrere in dumo aliena licio cinctus intrabat: lancẽꝗ ante uculos tenebat propter matrũ familiæ ant virginũ præsentiam.
¶ Lautia epularũ magnificentia: alii a lauatiõe dictuȝ putant: quia apud antiquus hæ elegãtię quæ nũc sũt non erant: & raro aliqois lauabat.
¶ Lęua sinistra: quã græci ακαιον dicunt: & dicitur ẽt λαια læua vnde leuum: vnde tractum cognomen Scæuula: a lęua lęuum sinistrum & retrursum sinistrursum.
¶ Lacuna aquæ collectio a lacu deriuatur quam alii lunas vocant alii lustrum dicunt.
¶ Lacit in fraudem inducit. inde est allicere & lacessere. inde lactat illectat delectat oblectat.
¶ Lęna vestimenti genus habitus duplicis quod appellatum existimant tusce: quod græce λαιναλα.
¶ Lacumias ex græco & maxime a syracusanis: qui lautomias & appellant & habẽt instar carceris: ex quibus locis excisi suut lapides ad extrueudam vrbem.
¶ Laureati milites sequebantur currum triumphantis: & quasi porgati a surte humana intrarent vrbem. Itaꝗ eaudem laorum umnibus suffotiunibus adhiberi sulitum erat vel quod medicamento siccissima sit: vel quod umni tempure viret: vt similiter respub. flureat.
¶ Lauerniunes fures antiqui dicebant: quud sub tutela deę Laoernę essent: in cuiꝰ luco obscuro abditu quę solitos furta prædamꝗ intersoluere. hiuc & lauernalis porta vocata est.
¶ Lacerare diuidere cõminuere est ex quo dicitur lanius qui discindendo lacerat pecora.
¶ Lacinia pars vestimenti est.
¶ Lacerua quia minus capitio sit.

¶ Lacerū quodcūq; tum in corpore imminutū est.

¶ Laudare ponebatur apd antiquos pro nominare.

¶ Lauticia farina appellat ex tritico aqua conspersо.

¶ Lautulę loc⁹ extra vrbē: quo loco quia aqua fluebat lauandi vsum exercebant.

¶ Lactaria columna in foro olitario dicta: qđ ibi infantes lacte alendos deferebant.

¶ Lacobrigę nomen compositum a lac & arcobriga hispaniæ oppido.

¶ Lancea a græco quā illi λογχην vocant. λογχη enim est hasta & λογχιτηα satelles.

¶ Lanoculus: qui lana tegit oculi vitium.

¶ Lamberat scindit atq; laniat.

¶ Lanerū vestimēti genus ex lana succida confectū.

¶ Lipuit dolore afficit.

¶ Lapidicinę vbi exciduntur lapides.

¶ Larex a lacu profluens aqua dicitur: Vtuntur tamē hoc vocabulo & in vino.

¶ Latine loqui a latio dictū est: quæ locutio adeo est versa: vt vix illa pars eius maneat innoxia.

¶ Latrones eos antiqui dicebāt: qui cōducti militabāt quasi λατρευοντεσ: idest seruiētes: nam λατρεια est seruitus: aut nūc viarum obsessores dicuntur: qđ a latere adoriuntur. vel quod insidiantur latenter.

¶ Laurentalia a coniuge faustuli inuentoris Remi & Romuli laurentię festa.

¶ Locupletes locorū multorū diuites.

¶ Locatum positum.

¶ Laruati furiosi & mente moti quasi laruis exciti.

¶ Lotos arboris genus: ex cuius materia frequenter tibiæ fiebant: cuius baccis vsi quondam populi loto fagi dicti.

¶ Lucar dicitur quod ex lucis captatur.

¶ Lucrēses & luceres q̄ pars tertia Po. Ro. est distributa a Tatio & Romulo appellati sūt a Lucero Ardeę rege ꝙ auxilio fuit Romulo aduers⁹ Tatiū bellāti

¶ Lucani appellati dñr ꝙ eorū regio sita ē ad prē stellæ luciferę. vel ꝙ loca herbosa sint .i. multę lucis: vel a Lucilio duce vel ꝙ primit⁹ in luco cōsederunt.

¶ Lucatis pecunia quæ in luco erat data.

¶ Lucaria festa in luco colebāt Romani qui p magn⁹. intra mare & salariā & tyberi; fuit pro eo ꝙ victi a gallis fugientes e prelio in ipso se occultauerunt.

¶ Lucem facere dicuntur Saturno sacrificantes: id ē capita detegere.

¶ Lucius prænomen est eius qui primum fuit: quia oriente luce natus est.

¶ Lycij Appollinis oraculū in lycia maxime claritatis fuit ob luporū interfectionē. λυκοσ enim lupus est.

¶ Luxa mēbra e suis locis mota & soluta a quo luxuriosus in re familiari solutus.

¶ Lucuntere genus operis pistorij.

¶ Lucretilis mons in Sabinis.

¶ Lucomones quidam hoēs ob insaniam dicti: quod loca ad quæ venissent festa facerent.

¶ Lucomodi a duce suo Lucomo dicti: q postea lucenses appellati sunt.

¶ Luculentus a luce appellatus.

¶ Luens est diluēs vsq; ad nichil: tractū a græco λυειν hinc dictū lutū terra humo resoluta: & lustratio: quaquid soluit ac liberatur. inde & λυτρα απο του λυεσθαι idest solutione auri. Lytra enim libra est:

¶ Lucus & lugere a græca λυγεοσ του βιου vel απο του λυπησ.

¶ Lōgitrorsus sic dicit sicut dextrorsus sinistrorsus

¶ Lustra significāt lamas lutosas: q̄ sūt in syluis aprorū cubilia. a qua similitudie hi q in locis abditis & sordidis vētri & desidiæ opam dāt: dicūtur in lustris vitā agere. & cū eiusdē vocabuli pria syllaba pducitur significat tūc tēpus quinquēnale: nūc ppīi lustrationem

¶ Lymphæ dictę sūt a nymphis. vulgo aūt mēoriæ pditū ē quicūq; spēm quandā e fonte .i. effigiem nymphæ viderint furēdi nō fecisse finē quos græci νυμφοληπτουσ vocant; latini lymphatos appellant.

¶ Luxantur: idest luxuriantur: a luxu dictum.

¶ Lina genus herbæ vel potius spinę.

¶ Lumbago vitiū & debilitas lumborum.

¶ Luscitio vitium oculoru; quod clarius vesperi q̄ meridie cernit.

¶ Lura os culei vel etiā vtris: vnde lurcones capacis gule homines & bonorum suorum consumptores.

¶ Lustrici vel lustrati dies infantiū appellātur puellarum octauus. puerorum nonus: quia his lustrantur atq; eis nomina imponuntur.

¶ Luridi supra modum pallidi.

¶ Limesiades ab oppido phrygiæ limesio dicti.

¶ Loebesum & loebertatem antiqui dicebant liberū libertatem ita græci.

¶ Lycophes græci dicunt quod nos primum temp⁹ lucis dictum autem lycophes: quasi λευκου φωσ idest lumen candidum.

¶ Libertatis templum in auentino fuerat cōstructū.

¶ Lingua non solum pars corporis dicitur sed etia; differentia sermonum. promontorij quoq; genus nō excellentis sed molliter in planum deuexi.

¶ Lybicus cāpus in agro argeo appellat⁹ ꝙ in eo primum fruges ex lybia allatæ sunt: quam ob causam etiā Ceres ab agricolis vel argeis lybissa vocata est.

¶ Leparanses liparitani ciues idest liparenses.

¶ Labes macula in vestimento dicitur & deinde metaphoricos transfert in hoīes vituperatiōe dignos.

¶ Latrare Ennius pro poscere posuit.

¶ Latitarunt Cato posuit pro sæpe tulerunt.

¶ Liberales dicuntur non solū benigni sed etiam ingenuæ formę homines.

¶ Liberata ponebant pro effata: idest locuta.

¶ Lacus lucrinus in vectigalibus publicis prius loca-
tur eruendus omnis boni gratia: vt in delectu cænori
me primi nominabantur. Valerius saluinus statorius.
¶ Laneæ effigies cōpitalibus noctu dabātur per com
pita ꝙ lares (is erat dies festus) aiæ putabātur esse: ho-
minum: sed non in numero deorum.

M Anubię Iouis tres credūtur eē: quarū vnæ
sunt minime: q̄ moneāt placateq; sint. Al
tere q̄ maiores sūt: ac veniāt cū fragore: dis
cutiātq;: aut diuellāt: q̄ a Ioue sint & ꝯsilio deorū mitti
existimētur. Tertiæ his ampliores quæ cum igne ve-
niant: & q̄q̄ nullū sine igne fulgur sit: hę propriā diffe-
rentiā habeāt ꝙ aut adurāt: aut fuligie deforment: aut
accendāt. quæ statū mutēt deorū cōsilio superiorum.
¶ Mane a dijs manib⁹ dixerūt. Nam mana bona dici
tur. Vnde & mater matura & poma matura.
¶ Manuos in carminibus saliaribus Aelius stilo signi
ficare ait: bonos & inferi dij manes pro boni dicantur
a suppliciter eos venerantibus ꝓpter metum mortis
vt imanes quoq; pro valde non bonis dicuntur.
¶ Manes dij ab auguribus inuocabantur: ꝙ per eos
omnia manere credebant: eosq; deos superos atq; in-
feros dicebant.
¶ Manare dicitur ex integro: sed nō solido nimis pęr
minimas partes erumpit quod ex græco trahatur μα-
νον rarum: quia illi non satis solidum μανον dicunt.
¶ Manalem lapidem putāt esse hostium horci ꝑ quod
aię inferorū ad superos manarent qui dicūtur manes.
¶ Manalē lapidē etiā vocabāt petram quandam quæ
erat extra portā capenā iuxta ædē Martis quā cū pro-
pter nimiā siccitatē in vrbe ꝑtraherēt insequebat̄ stati plu
uia: eūq; ꝙ aquas maneret: malem lapidem dixere.
¶ Manare solem dicebant antiqui cum solis orientis
radij splendorem iacere cœpissent: a quo & dictum pu
tabant mane. Alij mane dictum putant ab eo ꝙ ma-
num bonum dicebant.
¶ Manius prenomen dictum est ꝙ mane quis natus
sit: vt lucius qui luce.
¶ Manię turpes. eformesq; personę.
¶ Manias Aelius stilo dici ait. ficta quædā ex farina
in hominum figuras quia turpes fiant quas alij ma-
niolas appellant.
¶ Manias autem quas nutrices minitentur paruu-
lis pueris esse laruas: id est manes deos deasq;: ꝙ ait ab
inferis ad superos emanant: aut mania est eorum aua
materve. Sunt enim vtriusq; opinionis auctores.
¶ Mamilia turris intra Sabure regionem a Mamilio
nomen accepit.
¶ Mamiliorum familia progenita fuit a Mamilia fi-
lia Telegoni quam Tuscuii procreauit: quando id op
pidum ipse condidisset.
¶ Manliæ gentis patritiæ decreto nemo ex ea Mar-
cus appellatur: q;. M Manlius qui capitolium a Gal-
lis defenderat: cum regnum affectasset: damnatus ne-
catusq; est.
¶ Mantare sæpe manere: Cecilius in Epistola. Iam ne
adeo manta. Iam hoc vide cæcus aim aduenr⁹ augit.
¶ Mactus magis auctus.
¶ Manticularia dicūtur ea: quę frequenter in vsu ha
bentur: & quasi manu tractantur. Frequens enim anti
quis ad manus tergendas vsus fuit mantiliorum: vn-
de hæc trahitur similitudo.
¶ Manticularū vsus pauperibus in nūmis recōdēdis:
etiā nostro sæculo fuit. vnde manticulari dicebantur
qui furandi gratia manticulas attentabant. Inde poe-
tę pro dolo te quid agēdo vsi sunt eo morbo. Pacuui⁹
ad māticulandū astu aggredit̄. Scit enim quid prome
ruerit medici manticula: ita me facti oppressit iugo.
Item deinde aggrediar astu regē manticulandum est:
hic mihi & machinā ordiris nouam manticula tactu:
an sancti ora dicis iureiuranda. Plautus hoc significa-
re videtur quibus quotidie paruę noxę extergeantur.
¶ Mantissa additamētum dicitur lingua tusca: quod
ponderi adijcitur. Sed deterius & sine vllo viu est.
¶ Mantissa obsonium vincit.
¶ Manalis fons appellatur ab auguribus puteus per-
ennis: neq; tātum spiciendus videtur. quia flumen id
spiciatur: ꝙ sua sponte in amnem insiuat.
¶ Manceps dicitur: quod manu capitur. Itē quicqd a
populo emit cōducitve: quia manu sublata significat
se auctorem emptionis esse: qui quidē pręs dicitur: qa
tam debet pręstare populo quid promisit: q̄ is qui pro
eo præs factus est.
¶ Municeps est vt ait Aelius Gallus: qui ī municipio
liber natus est. Item qui ex alio genere hominum mu-
nus factus est: Item qui in municipio a seruitute se libe
rauit a municipe. Item municipes erant qui ex alijs ci-
uitatibus Romam venissent quibus non licebat magi
stratum capere. Sed tantum muneris partem. At Ser.
Filius aiebat initio fuisse qui ea conditione ciues Ro.
fuissent vt semper rempu. separatim a populo Ro. ha
berent: Cumanos videlicet: aceranos: atelanos: qui æq̄
ciues Ro. erant: & in legione merebant. Sed dignita-
tes non capiebant.
¶ Mancipium id genus hominum dicitur qui cū Ro
mam venissent neq; ciues Ro. essent: participes tamen
fuerunt omnium rerum ad manus fugiendum: vna
cum Romanis ciuibus præterq̄ de suffragio feren-
do: aut magistratu capiendo: sicut fuerunt fundani:
formiani: Cumani: Cerani: Lanuuini Tusculani qui
post aliquos annos ciues Romani effecti sunt.
Alio modo diffinitur cum id genus hominum: quo
rum ciuitas vniuersa in ciuitatem Romanam vene-
runt: vt Aretini Cerites Anagnini. Tertio diffinitur
cum id genus hominum qui ad ciuitatem Romanā
ita venerunt sicut municipia essent sua cuiusq; ci-

uitatis & coloniæ: vt Tiburtes: Prænestini: Pisani: vebinates: Nolani: Bobutinenses: Placentini: Nepesini: Sutrini: Lucrenses.

¶ Municipalia sacra vocantur quæ ab initio habuerunt ante ciuitatem Romanam acceptam: quæ obseruare eos voluerunt pontifices: & eo more facere qui adfuissent antiquitus.

¶ Mundus appellatur cœlum: terra: mare & aer. mundus quoq; appellatur laurus & purus.

¶ Mundus etiã dicitur ornatus muliebris: quia non alius est: q̃ q̃ moueri potest. Accius: cũ virginali mũdo clam pater def. Ennius idem loco nauibus celsis: munda facie: atq; etiam ære. cererisq; mundus etiam appellatur: qui ter in anno solet patere: videlicet tertio Kalen. septembris: & quarto nonas octobris: & tertio idus nouembris: qui vel etiam dictus est q̃ terra mouetur.

¶ Mundus vt ait capito actetus in libro sexto pontificalium ter in anno patere solet his diebus postridie vulcanalium: & ante diem sextum idus nouembris: qui quid ita dicatur sic refert Cato in commentarijs iuris ciuilis. Mundo nomen impositum est ab eo mũdo qui supra nos est. Forma enim eius ex ijs qui intrauere cognoscere potuit ad similis ille eius inferiorem partem. veluti consecratam dijs manibus clausam.

¶ Mundum gentiles ter in anno patere putabant. ijs diebus postridie vulcanalia: & ante diem tertium nonas octobris: & ante diem sextum idus nouẽbris: inferiorem enim eius partem consecratã dijs manibus arbitrantes clausam omni tp̃e preter hos dies qui supra scripti sunt quos dies etiam religiosos iudicauerũt eã: ob causam q̃ ijs diebus: ea quę occulta: & abdita religionis deorum manium essent in lucem abducerẽt nichil eo in rẽpub. geri voluerũt. Itaq; per hos dies non cum hostem anum cõserebant: nõ exercitus scribebatur non comitia habebãtur nõ aliud quicq̃ in rempu. nisi q̃ vltima exegisset necessitas administrabatur.

¶ Munus significat officium cum dicitur quis munere fungi. Item donum quod officij causa datur.

¶ Mummiana ædificia a mummio dicta.

¶ Mumectio mortificatio ciuium.

¶ Muneralis lex vocata est quam Cinitius cauit. ne cui liceret munus accipere Plautus: oe muneralem legem: neq; lenontam roga fuerit nec ne flocci æstimo:

¶ Munem significare certum & officiosum. vnde cõtrario immunis dicitur qui nullo fungitur officio.

¶ Muinicas pro communicas dicebant.

¶ Municior a munifitio: identidem Cato dixit: cum nunc munificentior dicamus q̃uis muuificens non sit in vsu.

¶ Magnificius idem cato pro magnificẽtius dixit. & non frustra. nam positiuus eius magnifice est.

¶ Mamurij vetuuj nomen frequenter in cantibus romani frequentabant: hac de causa numa pompilio regnante e cœlo cecidisse fertur ancile: idest scutum breue quod ideo sic appellatum est quia ex vtroq; latere erat recisum: vt summum infimumq; eius latus medio pateret vnaq; edita vox omnium potentissimam fore ciuitatem: q̃diu id in ea mansisset. Itaq; facta sunt eiusdem generis plura: quibus id misceretur. ne internosci cœleste posset. probatum opus est mamurti veturij qui præmij loco petit vt suum nomen inter carmina salij canerent.

¶ Manumitti seruus dicebatur: cum dominus eius aut caput eiusdem serui aut aliud membrum eius tenens dicebat hunc hominem liberũ esse volo: & emittebat eum e manu.

¶ Mutas quoq; e literis appellatas quidam putãt. q̃ positę in vltimis partibus orõnis loquẽtẽ obmutescere cogant: quidam q̃ paruę exiguęq; sint vocis: vt cũ mutũ oratorem aut tragœdum dicimus.

¶ Mulctã: osce dici putant pœnã quandã. M. Varro ait pœnam esse: sed pecuniariam de qua subtiliter in libro primo q̃stionum epistolarum refert. Maximam mulctam dixerunt trium milium & .xx. assium quia nõ licebat quodã pluribꝰ .xxx. bobus & duabus ouibꝰ queq̃ mulctam æstiabat q̃ bos cẽtussibꝰ ouis decussibꝰ

¶ Monstruz vt ælius stilo interpretatur a monẽdo dictũ est: velut mõestrũ. Itẽ asinius capito q̃ mõstret futurũ & monet voluntatẽ deorũ. q̃ etiã p̃digium velut prædictum & quasi p̃dictũ qd̃ p̃dicat eadem: & portẽtum q̃ portẽdat & significet: inde dici apparet id quartum q̃ mihi visum est adijciendũ p̃sertim cum ex eadẽ significatione pẽdeat: & in promptu sit omnibꝰ: id est ostendũt quod item ab ostendendo dictum est.

¶ Monstra dicuntur naturæ modũ egrendiẽtia: vt serpens cum pedibus: auis cũ quattuor alis: homo duobus capitibus. iecur cum distabuit in coquendo.

¶ Messana apulia a Messapo rege appellata.

¶ Monitores non solum dicuntur qui in scænis moneant histriones. sed etiam libri commentarij.

¶ Monumẽtũ nomen est q̃ & mortui cũ ædificatũ est & quicquid ob memoriam alicuiꝰ factuz est vt phana porticus: Cryptæ. & carmĩe. Sz monumẽtũ q̃uis mortui causa sit factum non tamen significat ibi sepultuz:

¶ Momen momentum. Lucre. Momine si a paruo possunt impulsu moueri.

¶ Momar Siculi stultum vocant.

¶ Macellum dictũ a Macello quodã qui exercebat in vrbe latrocinium: quodã nato censores Emilius & fuluius statuerunt in domo eius obsonia venderentur.

¶ Macilenti macie tenuati.

¶ Marculus denominatiuum a marco.

¶ Murcidum ignauum stultum. Plautus. Murcide homo ignaue iners.

¶ Murcæ deę sacellum erat sub monte auentino qui

antea murcus vocabatur.

¶ Murmitini sacellum fuit aduersum murum mustellinum. apud Martiæ campis murinis.

¶ Murina genus potionis: quæ græce dicitur μυρρίνη vel μυρρίνη hanc mulieres vocant murriolam: quidam murratum vinum: quidam id dici putant ex vuæ genere murrinæ nomine.

¶ Murrata potione ipsos antiquos indito est: quod etiã nũc ædiles per supplicationes dijs addũt ad puluinaria: & quod .xij. tabulis cauetur ne mortuo indatur: vt ait varro li. j. antiq[ui]tatũ. Itaq[ue] postea adsuerũt dijs suis libare

¶ Muger dici solet a castrensium omnibus quasi mucolus is qui cale male ludit.

¶ Muria est quẽadmodum Veranius docet: ea quæ fit ex sale sordido in pilla pisato & in ollam fictilem coniecto: ibiq[ue] operto gypsatoq[ue]: & in fumo percocto: cui virgines vestales serra ferrea secto & insenam coniecto: quæ ẽ intus in æde vestæ in pœnu exteriore: aquã ignemue quamlibet: quæ per fistulas venit. addũt: atq[ue] ea demum in sacrificijs vtuntur.

¶ Murgisonem dixerunt a mora & decisione.

¶ Myrmilonica scuta dicebant: cum quibus de muro pugnabant. erant siquidem ad hoc ipsum apta.

¶ Myrtea corona Papirius vsus est: quod sardos in campis myrteis superasset.

¶ Matronas appellantur eas fere quibus habendi stolas ius erat.

¶ Matronis aurum redditum cum legitur hoc significare videtur: quia matronæ contulerunt ornatus sui aurum ad capitolium a gallis Senonibus liberandum: quibus postea est redditum a populo Romano.

¶ Matronæ a magistratibus non submouebantur: ne pulsari cotrectariq[ue] viderentur: neue grauidæ concuterentur. Sed nec viri earum sedentes cum vxoribus in vehiculo descendere cogebantur.

¶ Materfamiliæ non ante dicebatur: q[ua]m is eius pater familiæ dictus esset: nec possunt hoc nomine plures in vna familia præter vnam appellari. Sed nec vidua hoc nomine. nec quæ sine filijs est appellari potest.

¶ Matralia matris maturæ festa.

¶ Matrici cognominabãtur homines: malarum maxillarum atq[ue] oribus late patentibus.

¶ Matrimes ac patrimes dicuntur quibus patres & matres adhuc viuunt.

¶ Matellio diminutiuũ a Matula quæ est vas vrinę.

¶ Magmentum magis augmentatum.

¶ Matertera patris & matris mihi magna mater est.

¶ Matertera matris soror quasi mater altera.

¶ Matermatura: manes: mane: matrimonium: mater familiæ: matertera: matrices: materiæ dictæ videntur vt ait Verrius: quia sunt bona qualia scilicet sunt quę sunt matura vel potius a matre: quæ est originis græcę.

¶ Madusa ebrius a gręco deductum vel quia madidus satis vino.

¶ Manduces: effigies: in pompa antiquorum inter cæteras ridiculas formidolosasq[ue] ire solebant magnis malis: ac late dehiscens: & ingentem dentibus sonitum faciens: de qua Plautus ait in rudente. Quid si ad ludos me pro manduce locem. quapropter clare crepito dentibus.

¶ Mancini tifata appellabantur quod Mancinus habuit insignem domum quæ publica est eo interfecto.

¶ Mamercus pronomen est Oscum: ab eo quod ij Martem Mamertem appellant.

¶ Magisterare moderari. vnde magistri non solum doctores artium. sed etiam pagorum: societatum vicorum: collegiorum: equitum dicũtur: quia omnes ij magis cęteris possunt: vnde & magistratus qui per imperia potentiores sunt q[uam] priuati: quę vox duabus significationibus notatur. Nam aut personam ipsam demonstrant: cum dicimus: magistratus iussit aut honorem: vt cum dicitur Titio magistratus datus est.

¶ Maximus pontifex: quod maximus rerum quę ad sacra & religiones pertinent iudex sit: vindicq[ue] contumaciæ priuatorum magistratuumq[ue].

¶ Minorum pontificum: maximus dicitur: qui prim[us] in id collegium venit. Item minimus qui nouissimus.

¶ Maxime dignationis flamen dialis est inter quindecim flamines: & cum cæteri discrimina maiestatis suæ habeant minime habetur pomonalis: quod pomona leuissimo fructu agrorum præsidet pomis.

¶ Maiores flamines: appellabantur patritij generis minores plebei.

¶ Maximus curio: cuius auctoritate: curię: omnesq[ue] Curiones reguntur.

¶ Maximi annales appellabantur non magnitudine. Sed quod eos pontifex maximus consecrasset.

¶ Maiorem consulem. leg. Cęsar putat dici vel eum penes: quẽ fasces sunt & eum qui prior creatus sit: prætor autem maiorem: vrbanum minorem.

¶ Maximum pręrorem dici putant alij eum qui maximi imperij sit: alij qui ætatis maxime pro collegio: quia augurum decretum est quod in salutis augurio prętores maiores & minores appellantur: non ad ætatem sed ad vim imperij pertinere.

¶ Magnum annum dicunt mathematici: quo septem sydera errantia expletis proprijs cursibus sibimet cõcordant.

¶ Magis a græco μᾶλλον venit.

¶ Magnum socerum appellat vir vxoris suæ auum.

¶ Magnam socrum vir vxoris suæ auiam appellat.

¶ Maior socer vxoris proauus.

¶ Maior socrus vxoris proauia.

¶ Maior patruus aui & auiæ patruus.

¶ Maior amita: aui & auiæ amita.

¶ Maior auunculus: aui & auiæ auunculus.

¶ Maior magistratus consul dicitur.

¶ Maior græcia dicta est Italia: ꝙ eam siculi quondã detinuerunt: vel ꝙ multæ magneq; ciuitates in ea fuerunt ex græcia profectæ.

¶ Marcialis campus in cælio monte dicitur: ꝙ in eo equiria solebant fieri: si quando aquæ Tyberis campum Martium occupassent.

¶ Mamphur appelatur loro circũuolutum mediocris longitudinis lignum rotundum: quod circumagunt fabri in operibus tornandis.

¶ Mamphula appellatur panis syriaci genus: quod vt ait Verrius in Olibano antequam percoquatur decidit in carbones cineréq;: cuius meminit Lucilius. Pistricem valida si numi suppeditabũt. addam empleoron: mamphulas quæ sciat omnis.

¶ Mapalia casę pœnicę appellantur in quibus quia nihil est secreti: solet solute viuentibus obiici id vocabulum. Cato libro quarto originum. Mapalia vocantur vbi habitant ea quasi cohortes rotundæ sunt.

¶ Muscerdas prima syllabba producta dicebant antiqui stercus murium.

¶ Muli mariani dici solent a. C. Marij instituto: cuius milites in furca interposita tabella varicosi onera sua portare assueuerant.

¶ Mulus vehiculo lunæ habetur: ꝙ tã ea sterilis sit: q̃ mulus: vel ꝙ vt mulus nõ suo genere: sed equis creetur: sic ea solis non suo fulgore luceat.

¶ Mulis celebrantur ludi in circo maximo consules quia id genus quadrupedum primum putatur cœptum curru vehiculoq; adiungi.

¶ Millus colare canum venaticorum: factũ ex corio confixumq; clauis ferreis: eminentibus aduersus impetum luporum. Scipio æmilianus ad populum. vobis inquit reiq; pu. præsidio eritis quasi millus cani.

¶ Mansuetum ad manum venire suetum: alij mansuetum dictum neq; ex misericordia mœstuȝ neq; ex crudelitate sæuum: sed modestia temperatum.

¶ Mansues pro mansuetus.

¶ Minusculæ quinquatrus appellantur iduumq; iunii dies festus est tibicinum qui colũt mineruam cuꝰ deæ propriæ festus dies est quinquatrus: mense Martio: aliter minusculę quinquatrus appellantur idus iuniæ.

¶ Martius mẽsis initiũ anni fuit & in latio est post Romam conditã eo quia gens erat bellicosissima cuꝰ rei testimonium est ꝙ posteriores menses qui annum finiunt a numero appellati vltimum habent decembrẽ.

¶ Martias Kalendas matronæ celebrabant ꝙ eo die Iunonis Lucinę ædes coli cœpta sit.

¶ Maijs idibus mercatoruȝ dies festus erat: ꝙ eo die mercurij ædes esset dedicata.

¶ Mesius lingua Osca mensis maius. Osci. enim regione campaniæ quę est Oscos vocati sunt.

¶ Maius mensis in compluribus ciuitatibus latinis: ante vrbem conditam fuisse videtur: qua ex causa vtrũ a maioribus vt Iunius a: Iunioribus dictꝰ sit: an a maia: quod Mercurio filio eius res diuinæ fiant solemnes. an ꝙ ipsi deę in multis latinis ciuitatibus sacrificia fiebant ipso mense desi.

¶ Mulleos genus calceorum aiũt esse quibus reges albanorum primi: deinde patritij vsi sunt. M. Cato originũ lib. vij. qui magistratuȝ curulem cœpisset calceos mulleos alutacinatos. ceteri perones. Itẽ Titinnius in setiana. Iam cum mulleis tę ostendisti: quos tibias calces quos mullare putant a mullando. i. suẽdo dictos.

¶ Malleoli vocantur non solum parui mallei. Sed etiam qui ad incendium faciendũ aptantur videlicet ad similitudinem priorum dicti.

¶ Mollestras dicebant pelles ouiles: quibus galeas extergebant.

¶ Malta dicitur a græcis pix cum cæra mixta.

¶ Maiestas a magnitudine dicta.

¶ Mas diminutiue facit masculus.

¶ Masculina & fœminina vocabula dici melius est secundum græcorum quoq; consuetudinem qui nõ αρρενα defi.

¶ Meandrom genus picturæ dictum est a similitudine flexus amnis qui appellatur meandrus.

¶ Mecia tribus. a quodam castro sic appellatur.

¶ Manduum edacem a mandendo scilicet.

¶ Mox paulopost.

¶ Mos est institutum partium pertinens maxime ad religiones cærimoniasq; antiquorum.

¶ Morbosum hominem. morbo aliquo affectum.

¶ Mortuus e merita vita dictus.

¶ Moracias nuces: Titinius duras esse ait. Vnde fit diminutiuum moracillum.

¶ Modo cum per correptum dicitur significat & tps vt modo veni. & ponitur pro tantum vt tace modo ꝙ si producta posteriore syllaba enuncietur: datiuus vel ablatiuus est casus ab eo: ꝙ est modus.

¶ Modo quodam idest ratione dicuntur omnia ista modo fit cõmoditas comodos comodat modice modestia: moderatio: modificatio.

¶ Malo croce: masculino genere cum dixit Gracchꝰ in oratione quæ est in pub. pompilium posteriorem tam representauit antiquam consuetudinem: q̃ hanc frontem atq; hunc stirpem: idem antiqui dixerunt & rursus hanc lupum hanc mœtum. Item cum idem in Pompilium & matronas ait eo exemplo instituto dignus fuit qui malo cruce periret.

¶ Manum & mentum prouerbium est ex gręco doctis: quod est παλλα μετα ξυ κυλικος χειλεος ακρου calcantes vites serentem. quidam augur vicinus prętereuns dixit errare eum. n. ei fas esse nouum vinum def.

¶ Moles pro magnitudine fere poni solet. Sed molitı & molitiones a mouendo certum est dici.

¶ Mulciber vulcanus a moliendo scilicet ferro dictˀ mulcere enim moliri siue linire est Pacu. qd me obtutu terres mulces laudi.

¶ Magisterare regere: & temperare est.

¶ Magisteria dicuotur in omnibus rebus qui magis ceteris possunt: vt magisterium equitum.

¶ Mutire loqui. Ennius in Thelepho. Palam mutire plebeio ptaculom est.

¶ Mediocriculus ipse qui supra posuit cum ait ridibundum magistratom pauculos homines mediocriculum exercitum obuiam duci.

¶ Miltını falcellum fuit rome: cni mulieres Velatæ togis prętexatis solebant sacrificare.

¶ Mœniana appellata sunt a mœnio censore qui primus in foro vltra columnas tiga proiecit: quo ampliarentur superiora spectacula.

¶ Mœnia muri: & alia muniendæ vrbis gratia facta: vt Actius in helenibus signa extemplo canere ac tæla ob mœnia offerre imperat: significat etiā officia. Plau. in neruolaria prohibent ꝙ mœnia alta: vode ego fungor in ea: quasi munia: idest officia.

¶ Mœne singulariter dixit Ennius apud emporium in campo hostium per mœne.

¶ Metelli dicuntur in lege militari quasi mercenarij Accius annalium. xxvij. Colones famuliq; metelliq; caulæq;: a quo genere hominum cæciliæ familiæ cognomen putatur dictum.

¶ Mussare murmurare. Ennius in occulto mussabāt: vulgo vero pro tacere dicitur vt idem Ennius non decet mussare bonos.

¶ Mutia prata trans tyberim dicta a Murio: cui a populo data fuerant: pro eo ꝙ Porsennam Tuscoruʒ regem sua constantia ab vbe dimouit.

¶ Mugiona porta Romę dicta est a Mugio quodaʒ qui eidem tuendæ præfuit.

¶ Muginari est nugari: & quasi tarde conari.

¶ Minutia porta appellata est: eo ꝙ proxima esset sacello minutij.

¶ Mustricola est machinola ex tegulis in qua calceus nouˀ sumit Affraniˀ Mustricola in dēres ipinguā tibi.

¶ Mioparo genus nauigij ex duobus dissimilibˀ formatuʒ. Nam & midion & paron per sę sunt.

¶ Mœdiusfidius cōpositum videtur & significat iouis filium: idest herculem ꝙ iouem græce ζευσ Διοσ. & nos iouē ac filiū pro filio. ꝙ sępe antea pro L. lra. d. vtebantur: quidam existimāt iusiurandum esse per diui fidem: quidam per diumi temporis: idest diei fidē.

¶ Mortem obijsse ea consuetudine dicitur: qua dixerunt antiqui ob Romam legiones ductas: & ob troiā duxit exercitum pro ad similiterq; vadimo oiū obijsse idest ad vadimonıom ijsse. & obuiam ad viam.

¶ Membrum abscidi mortuo dicebatur: cum digitˀ eius discidebatur ad quod seruatū iusta fierēt, reliquo corpore combusto.

¶ Monodos appellatˀ est Prusiæ filius q vnū os hūit denuū loco. similiter habuit & Pyrrhˀ rex Epirotarū.

¶ Minotauri effigies inter signa militaria est: quo nō minus occulta esse debent consilia ducum: q̄ fuit domicilium eius labyriothus Minotaurus putatur esse genitus cum Pasiphe.

¶ Minois regis vxor dicitur concuboisse cum tauro Sed affirmant alij taurum fuisse nomen adulteri.

¶ Magnificissima dicebant antiqui pro magnificentissima. re enim vera magnificens dici non potest.

¶ Multifacere dicitur sicut magnificare est paruifacere. Cato neq; fidem neq; iusiurandum neq; pudicitiā multifacit: ꝙ merito ab vsu recessit: quia quantitas numero æstimatur nec desyderat multitudinem.

¶ Multifariā dixerunt antiqui quod videlicet in multis locis fari poterat: idest dici.

¶ Mauortem poetæ dicunt martem.

¶ Mamers mamertis facit: idē lingua osca. Mar martis vnde & in Bicilia.

¶ Mamartini appellati: qui Messane habitant: Nam cum de toto samio grauis incidisset pestilentia Asthemius metius eius gentis princeps conuocata ciuium suorum concione exposuit se vidisse in quiete p̄cipientem Apollinem: vt si vellent eo malo liberari ver sacrum vouerēt: idest quecūq; vere proximo nata essent immolaturos sibi quo facto leuatis post annū vigesimum deinde eiusdem generis incessit pestilentia. Rursus itaq; consultus Apollo respondit si esset psolutuʒ ab ijs votū. ꝙ homines qui imolati nō essent: si expulissent certe fore vt ea clade liberarenť. Itaq; ij iussi patria decedere: cum in parte ea consedissent: quæ tauricana dicitor forte errantibus Messalensibus auxilio venerunt vltro eosq; tum enrum vt gratiam referent: & in suum corpus comunionemq; agro rom inuitarunt eos: & nomen acceperunt vnum: vt dicerētur Mamertini: ꝙ coniectis in sortem duodecim deorum nominibˀ mamers forte exierat: qui lingua oscorum mars significatur: cuiˀ historiæ auctor est Alphiˀ libro primo belli carthaginensis.

¶ Minuebatur populo luctus ędis dedicatiōe: cū a cēsoribus lustrom condebatur. cū votum publice susceptū soluebatur. Priuatis autem cū liberi nascerentur. cuʒ honos in familia veniret. cum pater aut liberi aut vir aut frater ab hoste capti domum redirent: cū puella disponsaretur: cum proprie quis cognatione qua is qui lugereť natus esset cū in castro Carteris ꝯstituissent.

¶ Mosculis. Cato pro paruis moribus.

¶ Mentecaptus dicitur: cum mens ex hominū potestate abijt: & idem demens. qui de sua mente decesserit: & amens: qui a mente abierit.

¶ Mortuę pecudis corio calceos aut soleas fieri flaminibus nephas habebatur: quoniam sua morte extincta omnia funesta extimabatur.

¶ Me pro mihi dicebant antiq: vt Ennius cũ ait libro secũdo. Si qd me fuerit humanit⁹ vt teneatis &c. Lucili. nunc ad te redeo: vt quę res me impendet agatur:

¶ Malluuiõ datũ in cõmentariorũ sacrorũ significat manũ qui lauet: a quo maluuię dicuntur quibus manus sunt lautæ: perindę vt pelluuiæ quibus pedes.

¶ Maleuoli Mercurij signum: idest statuam appellabant: ideo ꝙ in nullius taberna spectabat.

¶ Mẽdicum dici. Verrius. putat a mẽte eius quam fefellerit fortuna: vel ꝙ præcetur quemqꝫ vt vitæ suæ medeatur cibo.

¶ Mœson persona comica appellatur: aut coci: aut nautæ aut eius generis dici ab inuentore eius. Mesone comedo ait Aristophanes grammaticus.

¶ Monile dictuꝫ est ornatus mulieris: qualẽ habuisse exiphilen fabulæ ferunt: ex quo etiam equis pærpendens a collo ornamentum monile appellatur.

¶ Molucrum non solum quo rotæ vertũtur dicitur: id quod græci λυλακρομ appellant. Sed etiam tumor ventis qui etiam virginibus solet euenire: cuius meminit afranius in virgine: ferme virgini tanq̃ grauidę mulieri crescit vterus. Molucrum vocatur etiam transit⁹ sine doloribus. Clostius: etiam in libros sacrorõ. Molucrum aiunt esse lignum quoddam quadratum: vbi immolatur. Idem Aelius in explanatione carminum salarium eodem nomine appellari ait: quod sub mola supponatur. Aurelius Opilius appellat vbi molaẽ.

¶ Mola etiam vocatur far tostum & sale sparsum / ꝙ eo molito hostię aspergãtur. Molas auias inepte quidam dictas putant.

¶ Manius agrum nemorensem Dianę consecrauit a quo multi & clari viri orti sunt: & per multos annos fuerunt: vnde prouerbiom multi Manij aritie. Asinius capito longe aliter sentit ait. turpes & deformes significari: quia maniæ dicuntur deformes personæ & aricinę: genus pana. manici fiet: ꝙ manici appellãtur.

¶ Metonymia est tropos cum ab eo quod cõtinet significatur: id quod continetur aut superiori sermone & inferior superiore. quę continet quod continetur. vt Ennius cum ait Africa terribili tremit horrida terra tumultu: ab eo quod continetur id quod continet: vt cum dicitur epota amphora vini. a superiore inferior. vt Ennius cum magno strepitu vulcanus vẽtus vegetat rem ab inferiore superior: vt persuasisti animo vinum deus: qui multo est maximus.

¶ Milium quidam putant cœpisse nomen a maxima numerorum summa: quæ est mille ꝙ alij græce stirps indicant esse: cum id illi κεγκρομ vocent tam Hercules ꝙ panicum meminit.

¶ Minora templa fiunt ab auguribus cum loca aliqua tabulis aut lintheis sæpiũtur: ne vno amplius hostio pateant: certis verbis definita. Itaqꝫ tempium est locus ita affatus aut ita sæptus vt ea vna parte pateat: angulusqꝫ adfixus habeat ad terram.

¶ Mortis causa stipulatio existimatur fieri. vt ait Antistius labeo. quæ ita fit vt morte promissoris confirmetur: aut vt quidam dixerunt cuius stipulationis mors fuit causa.

¶ Marspedis sine r litera maspedis imprecaticiæ: solita vallium ꝙ significet messala quibus augur in explanatione augurorum reperire se non potuisse ait.

¶ Magnos ludos romanos ludos appellabant quos in honorem Iouis quem principem deorum putabãt faciebant.

¶ Meltom meliorem dicebant.

¶ Matrem maturam antiqui ob bonitatem appellabant.

¶ Maturum idoneum vsui & mane principium diei & inferni dij manes vt suppliciter appellati bono essent & in carmine saliari cerus manus intelligitur creator bonus.

¶ Minutum & minuere ex græco mium dictum videri potest.

¶ Minares & maiores inter cognomina fœminarum poni solebant.

¶ Minam ælius vocitatam ait mammam alteram lacte deficientem quasi minorem factam.

¶ Mimitris riones appellantur auiũ minorũ cantus.

¶ Minidę dicti argonautæ: quod plærīqꝫ eorum ex filijs miniæ fuerant orti.

¶ Minutia porta Romæ est dicta ab ara Minutij: quem deum putabant.

¶ Minorem delum puteolos esse dixerunt: quod delos aliquando maximum imperium fuit totius orbis terrarum: cui subcessit postea puteolanum. quod municipium gręcarum antea diciatchia vocitatũ est. vnde Lucilius. inde diciatchĩ: populos delũqꝫ minorẽ.

¶ Militem Aelius a mollitia per antiphrasim dictuꝫ putat. eo quod nihil molle sed potius asperum quid gerat. sic ludum dicimus in quo minime luditur.

¶ Minerrimus pro minimo dixerunt.

¶ Miniscitur pro reminiscitur antiquitus dicebatur.

¶ Minerua dicta qđ bene moneat: Hanc enim pagani pro sapientia ponebant. Cornificius vero quod fingatur pingatur: quem imitata armis eandem dictam putant.

¶ Minime gentium dicebant: pro eo quod est omniũ gentium iudicio minime esse faciendum.

¶ Miluina genus tibię accutissimi soni.

¶ Miracula quæ nunc digna admiratione dicimus: antiqui in rebus temporalibus vtebantur.

¶ Minor dicebant comparatiuum a mito Titinnius Minor inq̃ tibi videor.

¶Minime gentium dicebant: pro eo quod est oīū gē-
num iudicio minime esse faciendum.
¶Miluina genus tibiæ acutissimi soni.
¶Miracula quę nunc digna admiratione dicim⁹ an-
tiqui in rebus temporalibus vtebantur.
¶Mirior dicebāt cōparatiuū a miro Titinnius.
Mirior inq̄ tibi videor.
¶Mistiliones appellantur: qui non ceterę sunt sentē-
tiæ: sed variorum mysterum quæ iudiciorū sunt.
¶Misenū promontoriū a miseno tibicinæ Aeneę ibi
sepulto est appellatum.
¶Miseretur is qui cōqueritur aliena incōmoda.
¶Misereatur is qui miserū subleuat. Miseret me ea-
dem forma dicitur: qua piget & tædet.
¶Mirachidion primę adolescētię.
¶Metus fœminino genere dicebant. Ennius vinat
an moriatur nulla in me est metus.
¶Metari castra dicūtur qđ metis diriguntur.
¶Medix apud oscos nomē magistratus est. Ennius
Summus ibi capitur medix occiditur alter.
¶Meditrinalia dicta hac de causa: mos erat latinis
populis: quo die quis primum gustaret mustum dice-
ret omnis gratia vetus nouum vinū bibo: veterino-
ui morbo medeor. A quibus verbis etiam Meditri-
nę deæ nomē conceptū: eiusq̄ sacra meditrinalia di-
cta sunt.
¶Medioxumum mediocre.
¶Medullitus ex intimis medullis.
¶Meditullīū dicitur nō medium terræ: sed procul a
mari: quasi meditellium ab eo quod est tellus.
¶Medibile medicabile.
¶Merendam antiqui dicebant pro prādio: qđ scili-
cet medio die caperetur.
¶Mediterream: melius q̄ mediterraneam. Sisenna
dici putat.
¶Mergę furculæ: quib⁹ acerui frugū fiūt: dictę a vo-
lucribus mergis. quia vt illi se iaz in aquam mergunt
dum pisces persequuntur: sic messores eas in fruges
demergunt: vt eleuare possint manipulos.
¶Mercurius a mercibus est dictus. Hunc etenim ne-
gociorū omniū festiū abant esse deum.
¶Merum antiqui dicebant solum: Vnde & auis me-
rula nomē accepit quod soliuaga & solitaria pascit.
ac sic merū purum appellamus.
¶Mercedenos dixerūt a mercede soluendo.
¶Medialem appellabant hostiam atram quam nōc
diæ immolabant.
¶Merceditum mercenariū: q̄ mercede se tuatur.
¶Mertat pro mersat dicebant.
¶Melicę gallinę: q̄ a media id genus auiū corporē
amplissimi fiat. l. litera pro. d. substituta.
¶Melos insula dicta est e melo: qui ex phœnice ad
eandem fuerat profectus.

¶Melo nomine alio nilus vocatur.
¶Meloas hasta: a ligno mali dicta.
¶Melobœa purpura a nomine insulæ: in qua tingi-
tur est dicta.
¶Melancoriphi genus auium: quę latine vocantur
atricapillæ: eo q̄ summa earum nigra capita sint.
¶Memorare significat nunc dicere: nunc memoriæ
mandare.
¶Mansarium dici putant velum: qđ in pbā ponitur.
¶Mentum dicebant quod nos commentum.
¶Memoriosos/ memoriosior/ & memoriosius/ &
memoriosissimos facit.
¶Mensa frugibusq̄ iurato significant per mensam &
fruges.
¶Megalesia ludos matris magnæ appellabant.
¶Mesancilum: tæli missilis genus.
¶Meatus: a meando dictus.
¶Mecastor & mehercules iusiurādū est: quasi diceret
tur: ita me castor: ita me hercules: vt subaudiaƒ iuuet.

NAenia est carmen: quod in funere laudādi
gratia cantatur ad tibiā. Sunt qui eo verbo
finem significare putant. Quidam volunt
næniam. ideo dici q̄ voci similior querī-
monia flentium sit. Quidam aiunt nęnie ductum no-
men ab extremi intestini vocabulo. Græci em̄ νεάτου
vel νέατον extremum dicunt: siue q̄ chordam in vlti-
ma νεάτη neate dicitur extremam cantionis vocem nę-
niam appellarunt.
¶Næniæ deæ sacellum extra portam viminalez fue-
rat dedicatum.
¶Nauali corona solet donari: qui primus in hostium
nauem armatus transilierit.
¶Nefrandes arietes dixerunt q̄ dentibus frēdere nō
possint. Alij dicunt nefrendes infantes esse nondum
frendentes. idest frangentes. Liuius. Quem ego ne-
frendem. Alij lacteam immulgens opez. Sunt qui ne-
frendes testiculos dici putent: quos lanuuini appel-
lant nebrundines: Greci prænestini nefrunes.
¶Nemora significant syluas amœnas.
¶Nemut: nisi etiam vel nempe.
¶Nemini genitiuo casu. Cato vsus est: cū dixit. Sunt
multi corde: quos non miseret nemini.
¶Neci datus proprie dicitur: q̄ que vulnere interfe-
ctus est: vt veneno aut fame.
¶Negabundum pro negante dixerunt.
¶Neutrū pro nullo modo.
¶Nepotes luxuriose homines vitæ appellari q̄ non
magis his rei suę familiaris cura est q̄ in his quibus pa-
ter auusq̄ viuunt.
¶Nepos cōpositū ab eo qđ nat⁹: post sit pri q̄ filios.
¶Nefasti dies. N. litera notantur.
¶Nepa Afrorū lingua sydus/ qđ cancer appellatur
vel vt quidā volunt scorpi⁹. Plau. Dabo me ad pietē

imitabor nepam.

¶ Nepus pro non purus.

¶ Nautea herba granis nigris: qua coriarij vtuntur a naue ductum nomen. quia ναυτίαν nauseam facit per mutationem t.in.s.

¶ Natio genus hominum. qui non aliunde venerũt sed ibi nati sunt: in pecoribus quoq3 bonns prouẽtus fœturæ bona natio dicitur.

¶ Natiorum: familia troianis dicitur oriũda.

¶ Natinatio dicebatur negociatio: & natinatores ex eo seditiosi.

¶ Nauscit cum granum fabę se nascendi gratia: aperit qđ fit nõ dissimile nauis forme.

¶ Nudiustertius compositum ex nũc: & dię tertio.

¶ Nuptam a Græco dictam: illi enim nuptam appellant νύφην.

¶ Nuculas prępnestinos appellabant: ꝙ inclusi a Pœnis casilini famem nucibus sustentarũt: vel ꝙ in eorum regione plurima nux minuta nascitur.

¶ Nummus ex Græco nũmismate nascitur.

¶ Nuncius & res ipsa & nuncius dicitur.

¶ Nuper quasi nouiter tanq̃ dicimus nouissime.

¶ Numen quasi nutus dei & potestas.

¶ Numidas dicimus: quos græci nomadas: siue ꝙ id genus hominum pecoribus negociet̃: siue ꝙ herbis vt pecora aluntur.

¶ Numella genus vinculi quo quadrupedes deligãt.

¶ Nuces flagitantur nuptis: & iaciũtur pueris: vt nouæ nuptæ intranti domũ noui mariti secundũ fiat auspitium.

¶ Numæ põpilij in ianiculo est sepulchrũ.

¶ Nonuncium & teruncium dicitur ꝙ nouen vnciarum sit: siue trium.

¶ Nomẽ dictum quasi nouimẽ. ꝙ noticiam facit.

¶ Noctua a tẽpore noctis dicta a quo canit & volat.

¶ Noneolæ vocantur papillæ quæ ex faucib⁹ caprarum dependent.

¶ Noctilugã. Luc. dixit: cũ obscœnũ significat.

¶ Nihili qui nihil quidem est.

¶ Nouerca dr̃: quam quis sublatis liberis nouã vxorem ducit: accersendæ familiæ gratia.

¶ Noualis ager: nouę relictus sementi.

¶ Nanum Græci vas aquarũ dicũt humile & concauum quod vulgo vocant situlũ barbatum: vnde nani pumiliones appellantur.

¶ Necẽ Gręco dici certum est νέκυς. Nam νέκρον cadauer mortuum dicunt græci.

¶ Niuem interpretatur nouum ex Græco quod illi dicunt νέον.

¶ Nequinates narienses.

¶ Negocium ꝙ non sit ocium.

¶ Nauos a celeritate nauis dicimus.

¶ Nouendiales feriæ: a numero dierum sunt dictæ.

¶ Naualis porticus a vicinia naualium dicta.

¶ Nemo compositum videt̃ ex ne & homo: ꝙ cõfirmatur magis: quia in persona semper ponitur nec pluraliter formari solet: quia intelligitur pro nullo.

¶ Nemo nec homo.

¶ Nec vnq̃: nec. vnq̃ queq̃.

¶ Nequalia determinata.

¶ Nequinunt pro nequeũt: vt solinunt fernunt ꝓ solent & ferũt; dicebant antiqui. Liuius in odyssea. patriã erant neq3 nunc nequinũt nũc græciã redire.

¶ Nequent non eunt.

¶ Nec cum: nec eum.

¶ Nequitum: & nequitur pro non posse dicebant: vt Pacuui⁹ cũ ait. Sed cũ cõtendi nequitũ. vt clã tẽdẽda est plaga. Plau. in satyrione Retrahi nequitur quo progressa est semel: & Cato origiõũ libro primo fana in eo lo cõplurima fuere. ea exaugurauit prinsq̃ ꝙ termino fanũ fuit id nequitum exaugurari.

¶ Necessariũ ait esse Opilius aurelius in quo nõ sit cessando aut sine quo viui non possit: aut sine quo nõ bene viuatur: aut quod nõ potest ꝓhiberi quin fiat.

¶ Necessarij sũt vt Gallus ælius ait: quia aut cognati: aut affines sunt in quos necessaria officia cõferũtur preter cęteros.

¶ Nec colligationẽ grãmatici fere dicunt esse disiunctiuam. vt nec legit. nec scribit. cũ si diligenti⁹ inspiciatur vt fecit Asinius capito intelligi possit eam positam esse ab antiquis ꝓ nõ: & vt in. xij. ẽ astei: custos nec sit. Item si ederat furto quod nec manifestum erit & apd Plautũ in phalmate: nec recte si illi dixeris & turpiliũ in demetrio. Nec recte dici mihi quod iamdudum audio:

¶ Nectere ligare significat: vt est apud plurimos auctores frequẽs: quinetiã in cõmẽtario sacrorũ vsurpatur hoc modo: pontifex minor e stramentis naturas nectito. i. funiculos facito: quibus sues adnectant.

¶ Nectar gręce significat deorũ potionẽ: vnde Vergilius ait: Stipant & dulci distendunt nectare cellas. Itẽ Lucre. lib. ij. & narde florem nectare qui floribus habet.

¶ Non pridem: æque: & recte: & frequẽter dicitur: ac iam pridem q̃ pridem.

¶ Neq̃ aurũ e auris ꝙ eas vehemẽti⁹ ambiat hoc versus Lucilij significare ait asini⁹ capito: neq̃ esse aurum ꝙ aures lędat vel pondere in antium. cum mollissima pars incidit: vel ex auro intelligi pecuniã cui⁹ respectu & nimia cupiditate hoies ad peccandũ adducũtur

¶ Nequicq̃ frustra.

¶ Nequã: qui ne tanti quidem ꝙ habetur minimi.

¶ Nec mulieri: nec græmio credi oportere: prouerbiũ est: ꝙ & illa incerti: & leuis animi est: & plærunq3 in gremio posita: cũ in obliuionem venerunt. exurgentium procidunt.

¶Nexum est vt ait Aelius Gallus:quodcũq; pæs & librã geritadq; necti dicit:quo in genere sunt hæc testamẽti fac:nexi dãto nexi liberanto.Nexũ:ęs apud antiquos dicebant pecunia:quæ p nexõ obligatur.

¶Neruũ appellamus etiã vinculũ ferreũ: quo pedes impediũtur:q̄q̄ Plaut⁹ eo etiã ceruices vinciri ait pfidiose captus:eo ędepol neruo ceruices probat.

¶Neugmate in carmine Gn. Marci vatis significat oegate:cum ait q̄uis mouentius duonum neugmate fortasse neugumate.

¶Negritu in augurijs significat ægritudinem.

¶Nebulo dictus est: vt ait Aelius stilo qnõ pluris est q̄ nebula:aut qui ooo facile perspici possit:qualis sit neqnam nugator.

¶Nesi pro sine positum est.

¶Naccę appellantur vulgo fullones vt ait Curiatius q; nauci nõ siot.i.nullius pręcij.Idem senit & cincius quidã aiunt q; omnia fere opa ex lana.Naccæ dicantur:a Græcis. Nã cum ait Acteius philologus pont pro ougis Cincius q; in oleę nucis:quod itus sit Aeli⁹ stilo oim terum putamen. Glossemarorum asit scriptores fabæ granũqd hęreat in fabullo quidã nucis iugulãdis quã Verrius iugulãda vocat mediũ:velut dissepimẽtũ.i.membra nullam:quæ est in medio uucis. Quidã ex Græco q; sit nache leuem hominem significan.Plaut⁹ in parasito pigro ambo magna laude lauti:postremo ambo sumus nõ nauci.Itẽ in mustellaria q; id esse dicã verbũ nauci nescio:& in truculẽto:amas hoiem non nauci.& Neui⁹ & in truculana eius nocte nauci ducere:sed Ennius illuc est nugator nihili non nauci homo.

¶Nares appellari putant:q; p ea nasi foramina odoris cuiusq; narificimus:Melius dici a Græco p inuersionem lfarum:vt latinia consuetõ est ρινες nares vt μορφη forma & περιχ tenet & multa huiusmodi.

¶Narica est genus piscis minnti.Plau. muriaticã video io vasis stagneis naricam bonã & canutã:& tamaquinas fartas conchas piscinarias.

¶Naricem piscem: legis apud aris per t nou per r.

¶Naucitor in.xij.oactus erit precio erit.item in fœdere latino pecuoiam quis nãcitor habeto & si quid pignoris nãciscit sibi habeto.

¶Mare a oaue dictõ:sic Cornificius ait q; aqua fetaẽ natans vt auis.Ennius libro.vij.Alter nare cupit. alter pognare paratus.Plau.in aulularia quasi pueri qui nare discunt & scirpea induit ratis. Natare igitur est sæpius nare vt dictitare:factitare.

¶Naous cœler ac strennuus a nauiõ velocitate videtur dictus.Ennius libro.vj.Nauus reptus homo grato patre Graius homo rerũ:& lib.xvj.Nauorũ impiũ seruare est in superantum.Plautus in friuolaria.Naue agere oportet q; agas non ductarier.

¶Naoalis scriba:q in naue appellebat inter aliã gen⁹ scribarũ minime dignitatis habebaẽ p piculis quoq; eius ministeriũ esse obiectũ.Plau.nõ ego te noui naualis scriba colũbari impudẽs:siue q; colũbaria in naue appellabãtur:ea quibus remigẽt:siue q; columbariorum quęstus temerarius incertusq;.

¶Nasiterna est genus vasis aquarij ansati & patẽris:quale est quo equi pfundi solent. Plau.in Bacchidib⁹ qui se vocat cũ nasiterna & cũ aqua istõ impurissimus & in ne volaria ecquis huc effer nasiternam cuz aqua sine suffragio:& Cato in ea orone quã composuit in Q.Sulpitiũ qnotiẽs riuulos nasiterna supfusos aqualis matellas sine ansis.

¶Nassa est piscatorij vasis genus:quo cũ intraoit piscis exire noo põt.Plau.nunq̄ hercule ex ista oassa hodie æscam petam.

¶Napuras nectito:cũ dixit pontifex funiculi ex stramentis fiunt.

¶Naustibulũ vocabant aotiqui vas aluei simile.Videtur a nauis similitudine.

¶Nauia sylua dicta iuxta vrbem:quę Neuij cuiusdã fuerit.

¶Neuia ex vno ligno exculpto: vt nauis quo vtunẽ alueo in vinolemia ficus:quoq; in comitio appellatur nauia:ab actio nauio augure.Nam cõ Tarquinus priscus institutas tribus a Romulo mutare vellet detineretur q; ab accio p auguriũ vt eluderet eios prudẽtiaz interrogauit eũ:ao fieri posset id qđ animo pposuisset suo:cui illo pmittente augurio cũ rñdisset effici posse: Iussit rex cotẽ ac nouaculã pferre:def.

¶Numero defi. Tmoiũ si isso q exeã nũero estis mortui hoc exẽplo:vt pigeretis.i.cur cito mortui estis.Itẽ in nelei.Nuuq̄ nimirõ faciemus.apud Neuiũ.Neminẽ vidi qui numero sciret quinq; scit.i. op⁹ idest oimirõ sciret. Aoapanurgus Antonius hæc ait numero nimiõ cito celetiter nimiũ.vt Plau.in cassina veni quid vis mea ancilla nimiũ sæpios oomero dicit nimiũ cito accius in œnomao:ego vt essem affinis tibi vt te extinguerẽ tuam petigratiam numero te expungat timor: Affranius in suspecta per falsum & abs te creditum numero nimis cæleriter. Cęcilius in echiõe hei perij:quid ita numero venit fuce domum. Affranius in simulantem:enim sera.oumero ac nec quicq̄ ęgi gratias.

¶Numera senatum aut quis senator consuli com impedimẽto vult esse:quo minus faciat. S.c. postulatq; vt aut res quę efferantur diuidantur:aut simul cõsulantur:aut si tot nõ sint senatores quo numero liceat scribi.sen.con.

¶Numerius prænomẽ nunq̄ antea fuisse in patricia familia dicitur:q̄uis:Fabius:q vnus post sex & trecentos ab ętruscis interfectos supfuit indoctus magnitudine diuitiarõ vxorẽ duxit octacilij malũctani vt

cum dicebatur filiã ea cõditione: vt qui primus natus esset prenoie aut materni. Numerius appellaretur.

¶ Non oibus dormio puerbius videtur natum a capio quodam qui pararencho dictus est: q simularet dormiẽtem: quo impunitius eius vxor mœcharetur: eius meminit Lucil.

¶ Nuncupata pecunia est vt ait Cincius in lib. ij. de officio iuriconsulti nominata certa nominibus ppria pronunciata: cum nexum faciet mãcipiũq; vti lingua nuncupasset: ita vis esto. Vota nuncupata dicuntur: quæ cõsules pretores cũ in prouinciã proficiscuntur: faciunt ea in tabulas pñtibus multis referuntur: at Sãtra libro secundo de verborũ antiquitate satis multa nũcupata: colligit nõ de recto nominata significare. Sed promissa et quasi testificata circumscripta recepta: etiam in votis nuncupandis esse conuenientius

¶ Nupta verba dicebantur ab antiquis: quæ virgines dicere nun licebat: vt Plau. in discolo: virgo sum: non didici verba nupta dicere.

¶ Nuptias dictas esse ait santra ab eo q nymphes dixerũt græci antiqui. vnde nonã nuptã μεαμμνπφημ cornificius q nona petantur coniugia. Curatius q noua ratio fiat Aelius & Cincius quia flamineo capur nubentis obuoluatur: quod antiqui obnubere vocarũt: ob quam causam lege quoq; parenta tam iuberiter caput eius obnubere qui parentem necauisset: quod est obuoluere.

¶ Nuscitiosum actęius philologus ait appellari solitus: q ppter oculorũ vitia parũ videret: at Popili⁹ Aurelius nuscitiones esse cęcitudines nocturnas: Aelius de stilo q plus videret vesperi q̃ meridie: nec cognosceret: nisi qd̃ vsq; ad oculos admouisset.

¶ Nonas quidã nona luna: q in eas cõcurreret principiũ lunæ. Aliiq; semper ante diẽ Idnũ nonũ essent. Scribiq; ideo debere primã eius appellatiõis syllabã: adiecta u litera.

¶ Nouarũ Iduũ: Kalẽdarũ posteri dies nuptijs alieni habẽtur: quoniã ij dies decreto pontificũ atri iudicati sunt q quotienscũq; Romani duces belli gerendi gratia his diebus supplicauerunt male rem publicam gessere.

¶ Nundinas feriarũ diem esse voluerũt antiqui: quo rustici mercandi vendendiq; causa vrbem cõuenirẽt eumq; nefastũ ne si liceret cũ populo interpellarentur nundinatores.

¶ Nondinalem coquum Plautus.

¶ Noxia damnũ: apud poetas aũt & oratores ponit: pro culpa: at noxa peccatũ aut pro peccato pœna: vt Actius in menalippe te esse huic noxæ obnoxiũ. Item cum lex iubet noxæ dedere pro peccato dedi iubet. Cecilius in hibolimeo chęrestato. Nam ista quid noxa muliębus est magis q̃ viri.

¶ Noue curię pxime compitũ fabritiũ ędificatę sunt q parũ amplæ erant: veteres a Romulo factæ vbi is ppłm & facta in partis. xxx. distribuerat: vt in ijs ea sacra curarent quæ quãdo ex veteribus in nouas euocarentur. septẽ curiarũ per religiones euocari non potuerũt: ita q foriensis raptę vellensis velitię res diuinę fiunt in veteribus curijs.

¶ Nothũ gręci natũ ex vxore nõ ligitima vocant qui apud nos ipurio patre natus dr̃: q Ser. Tullius q Romę regnauit natus est ex cõcubina spurius tulli tributus nisi forte malumus credere ocilisiam cornicula: nam captiuam eam: eum susceptum matre seruiente.

¶ Nota alias significat signum: vt in pecoribus. tabulis libris litere singulæ: aut binę: alias ignominiam.

¶ Nobilem: antiqui ponebant pro noto: & qd̃ p. G. literam vt Plau. in pseudolo peregrina facies / videt̃ hominis: atq; ignobilis: & oculis meis obuiam ignobilis obijcit: Actius in diomede. ergo me argos referã: nes hic sum gnobilis. Liuius in Verg. ornamentum incẽdunt gnobili ignobiles.

¶ Nœgeũ quidã amiculi genus prætextũ purpura quidam candidum ac pellucidum quasi a Nauco quod putamen quotundã pomorũ est tenuissimũ non sine cãdore. vt Liui⁹ in odysea simul ac lachrymis de ore nœgeo detersit: id est candido.

¶ Nixidi appellantur tria signa in capitolio: ante cellam mineruę genibus nixa: velut præsidẽtes parientũ nixibus: quæ signa sunt qui memorię perdiderint Antiocho rege Syriæ superato. M. accilium subtracta a populo Roma. deportasse: atq; vbi sunt potuisse etiam qui capta Corintho adiecta huc quæ ibi subiecta fuerant mensæ.

¶ Nictare & oculorũ & aliorum mẽbrorum nisi sæpe aliquid conari: dictũ est antiquis: vt Lucre. in lib. quarto hic vbi nixari nequeunt insistereq; alis: Cecilius in hymnide garrulia medẽtes iactant siue nictentur perticis. Nonius in macchnco. pone actutum scribit cum in neruo nictabere. Vnde quidã nictationẽ: quidam nictum vt Cecilius in pugilem tamen interlaudãdum hunc tumidũ timidis palpebris pcutere nictu: hic gaudere & mirarier.

¶ Nictit canis in odorandis vestigijs ferarum leuiter ganniens: vt Ennius in libro. x. veluti si quando vinculis venatica veneno rapta solet si forte ex nare sagaci sensit voce sua nictit vlulatq; ibi acitatẽ. Vnde ipsa ganitio.

¶ Niquisciuit cẽturia est quę dicitur a Seruio Tullio rege cõstituta in qua liceret eius suffragiũ ferre: q non intulisset in sua ne quis ciuis suffragij iure priuaretur: nã sciscito significat sententiã dicito ac suffragiũ ferto vnde scita plæbis. Sed in ea Centuria neq; censetur quicquã neq; centuria præficitur: neq; centurialis. potest

esse: quia nemo certus est eius censuræ. est autem Ni quicium nisi quis sciuit.
¶ Ningulus nullus: vt Ennius in secūdo qui ferro mitere atq; in te ningulus mederi queat.
¶ Niger lapis in comitio locū funestum significat. vt alij Romuli morti destinatū: Sed nō vsu ob.def.
¶ Nec legens non legens neq; electum habens quid debeat facere.

Culissimum charissimum. Plau. Oculissimum hostium amice.
Oculatū pro præsenti posuit Plaut⁹ cū dixit oculata die: item ipse pluris ē oculatus testis vnus quam auriti decem: qui se vidisse dicat.
¶ Oculitus quoq; dicit̄ vt funditus .penitus: quo significatur tam charū esse q̄ oculum.
¶ Odefacit dicebant pro olfacit. quæ vox a Græco tracta est.
¶ Ocupatitius ager dicitur: qui desertus a cultorib⁹ proprijs ab alijs occupatur.
¶ Orechitis gen⁹ oleæ ex Græco dictū ὀρχεις testiculus q; φ magnitudine fit instar testiculorū.
¶ Orchestra locus in scœna.
¶ Orca genus marinæ beluę maximū. ad cuius similitudinē vasa ficaria orcę dicuntur: sunt enim teretes atq; vniformi specie.
¶ Oriri nasci vel surgere.
¶ Orba significat apud poetas priuata aliqua persona chara.
¶ Orba est quæ patrem aut filios quasi lumē amisit.
¶ Ortygia delos insula.
¶ Oratores ex Græco dicti: φ missi ad reges nationesq; deos solerēt testari. hi modo appellātur legati.
¶ Obnubit caput operit: vnde & nuptiæ dictæ a capitis opertione.
¶ Opiter est: cuius pater auo viuo mortuus est ducto vocabulo: aut φ obitu patris genitus sit: aut φ auum post patrem habeat. i. pro patre.
¶ Opitulus Iuppiter & opitulator dictus est quasi opis lator.
¶ Obturare ex Græco trahitur ab eo quod illi hostiā dicunt θυρος.
¶ Obtestatio est cū in meliorem partem vocatur: detestatio cum in deteriorem.
¶ Obices pessuli sere.
¶ Obrutuit obstupuit a bruto: φ antiqui pro graui interdū pro stupido dixerūt. Affranius. Non possum verbum facere obrutui.
¶ Obambulare aduersum alios ambulare: & quasi ambulanti sese opponere.
¶ Obrogare est legis prioris infirmandæ causa legē aliam ferre.
¶ Obacerare obloqui atq; alterius sermonem molestie impedire quod sumptū videtur a paleis: quas græci ἄχυρα vocant. Itaq; & frumentum & panis non sine paleis acerosus dicitur: Item lutum aceratum paleis mistum.
¶ Obliteratur alij ab obliuione: alij a litore: φ ibi notata fluctibus ęquari & tolli solent.
¶ Obprobrare probrum obijcere.
¶ Obacerbat exacerbat.
¶ Oblucinasse dicebant antiqui mente errasse: quasi in luco deorum alicui occurrisse.
¶ Obedire obaudire.
¶ Opperiri expectare.
¶ Obtrectat contra sententiam tractat.
¶ Opis dicta est coniunx Saturni: per quā voluerunt terram significare: quia omnes opes humano generi terra tribuit. Vnde & opulenti terrestribus rebus copiosi & hostię opimę præcipue pingues: & opima magnifica & ampla spolia.
¶ Opicū quoq; inuenimus pro osco: oscis enī frequētissimus fuit vsus libidinum spurcarū: vnde & verba impudentia appellantur obscœna. Titinnius osce & volsce fabulantur: nam latine nesciunt.
¶ Opiparum magnarum opum apparatum.
¶ Obest oberit vel aderit.
¶ Offerumenta dicebant quæ offerebant.
¶ Obsecrare est opem a sacris petere.
¶ Obesus pinguis quasi obedendum factus.
¶ Opertat sępe operit.
¶ Obnoxius pene obligatus ob delictum.
¶ Opilo genus auis.
¶ Opuncalo: quod opinionis gen⁹ cautus imitatur.
¶ Obpuuiat verberat: a pauiendo. idest feriendo. vnde pueri obpuuiendo coercentur: idest plagis: vnde & pauimenta.
¶ Obdere opponere vel operire.
¶ Obherbescere herbam increscere.
¶ Opportune dicitur ab eo: φ nauigantibus maxie vtiles optatiq; sunt portus.
¶ Obsalutare salutādi gratia offerre.
¶ Obsequela obsequium.
¶ Oleagineis coronis ministri triūphantium vtebantur: quo Minerua dea belli esse putabatur.
¶ Oblentica mali odoris loca.
¶ Officiosus ab efficiendo dictus.
¶ Offucare aquam in fauces ad sorbendum dare.
¶ Offectores colorum infectores.
¶ Oxime ocsime.
¶ Oenigenos vino genitos.
¶ Oestrum furor græco vocabulo.
¶ Omen velut oremen: quod fit ore. augurū φ non auibus alio ve modo fit.
¶ Ouem masculino genere dixerunt: vt ouibus duobus non duabus.

¶ Onantes letantes ab eo clamore quem faciunt redeuntes ex pugna victores milites geminata o litera.

¶ Oualis corona est myrtea quam habebāt qui ouantes introibant: cum bella nō erant indicta aut sine sanguine confecta.

¶ Obuaricator dicebatur qui cuipiā occurrebat quominus id rectum iter conficeret.

¶ Ofennna tribus ab Olente fluuio dicta.

¶ Osorem dixerunt: qui aliquem odisset.

¶ Ollic. illic.

¶ Obiurgatio post turpe factuȝ castigatio. Monitio vero est ante commissum.

¶ Obtrectator est qui facit quid contra recte retractātem.

¶ Obmanens pro diu manens: vt permanens.

¶ Oiringi terra dicitur: cum iterum transuerso sulcu aratur.

¶ Optimati sunt: vt Decurionatus siue pontificatus dicitur.

¶ Oprgenā Innonem matronę colebāt: qđ ferre eaȝ opem in partu laborantibus credebant.

¶ Oletum stercus humanuȝ: Verrānius: sacerdotula in sacrario Martiali fecit oletum.

¶ Oppiduȝ dictum est ꝙ opem pręebet.

¶ Orcus ab vrgendo dictus morte. c. n. pro g. frequēter ponebant antiqui

¶ Octauiæ porticus duæ appellantur: quarō alteram theatro Marcelli ꝓpriorē. Octauia soror Augusti fecit: alterā Theastro Pōpei ꝓximā Gn. Octauius Gn. filius qui fuit ædilis curulis. pr. cō. decēuir sacris faciendis trīūphauitq; de rege psæ nauali trīūpho: quam cōbustam: reficiendam curauit: Cæsar Augustus.

¶ Ogygia mœnia. Accius in diomede significat: thæbas: quia eam vrbē ogygus condidisse fertur.

¶ Occasio opportunitas temporis casu quodam ꝓuenientis est.

¶ Occasus interitus vel solis: quādo decedit a supis infra terras: quo vocabulo Ennius pro occasione est vsus: in lib. ij. Hic occasu elatus est. Horatius indut' saltu ·ftē lib. v. Inicit irritatus tenet occasus iuuat res Item in libro xviij. Aut occasus nisi tempu ive audere repressit.

¶ Occisum a necato distingui: quidam: ꝙ alterum a cedendo atq; ictu fieri dicunt: alterū sine ictu. Itaq; in Numæ Pompilij legibus scriptum est: si hominē fulminibus occisit: ne supra genua tollito: & alibi homo si fulmine occisus est ei iusta nulla fieri oportet.

¶ October equus appellatur: qui in campo Martio mēse Octobri immolatur quotannis Marti bigarū vtrincum dexterior: de cuius capite non leuis contentio solebat esse inter suburanenses: & sacranienses vt ij in regiæ pariete. Illi ad turrim Mamiliam id figerēt: eiusdemq; cor tanta celeritate perfertur in regiam: vt ex eo sanguis distillet in focum: participandæ rei diuinæ grana. quas hostias hic quidaȝ Marti bellico deo sacrari dicunt: non vt vulgus putat: quia velut supplicium de eo sumatur ꝙ Romani Ilio sunt oriundi & Troiani ita effigie equi sunt capti. Multis autem gentibus equum hostiarum numero haberi: testimonio sunt Lacedęmonij qui in mōte Taygeto equum ventis immolant: ibidemq; adolent: vt eorum flatu cinis eius per finitimos q̄ latissime deferatur & salētini apđ nos mēbranę Ioui dicatus viuus conijcitur in ignem & rhodij qui quotānis quadrigas soli consecratas in mare iaciunt: quę is tali curriculo fertur circumuehi mundum def.

¶ Occidamus Plau. ponit pro contra cedamus cuȝ plurimæ aliæ præpositiones familiores huic verbo sint.

¶ Occentassint antiqui dicebant: qđ nūc cōuitiū fecerint dicimus: ꝙ id clare & cū quodā canore fit: vt procul exaudiri possit quod turpe habetur quia non sine causa fieri putatur inde cantilenam dici quia illam nō cantus iucunditatem puto.

¶ Ocrem antiqui vt Actęius philologus in lib. glossematorum refert montē confragosum vocabant: vt apud Liuiū. Sed qui sunt ij qui ascendūt altū ocriȝ & celso ocris atuaq; putria & mare magnū. Nanq; tensi celsos ocris: & aut vt quem chiro in pelio docuit coriondi fortasse etiam ocriæ sint dictæ inęqualiter tuberatæ.

¶ Occare: & occationē: Verrius putat dictū ab occendo ꝙ cedat grandis globos terrę. cō Cicero venustissime dicat ab occecando fruges iactas.

¶ Ocyus & ocyssime positiuū latinū nō habent: sed ab eo veniūt: quod est in Gręco ωκυς velox.

¶ Ocius secundæ collatiōis. & deinde tertię ocissime frequentata sunt alij dictas nostros tracta ex Græco. id est ωκεωσ cuius prima significatio de sua procedere in comparationem debet: apud nos nō est tertię vero collationis cuius maiora exempla sunt auctor est Plautus.

¶ Ocymum Græcum: & a celeritate nascendi est dictum.

¶ Orata: gen' piscis appellat' a colore auri: qđ rustici orū dicebāt: vt auriculas oriculas vtq; Sergiū quēdaȝ prędiuitē: ꝙ a duobus annulis aureis & grandib' vteretur oratā dicunt esse appellatū.

¶ Orę extremę ptes terrarū. i. maritimæ dicūtur: vñ et vestimētorū extremę ptes: q̄ quia & primę dici pñt. Cecilius in ethirione vsus est pro initio rei cuȝ ait oīa repire nullā quā expediam queo.

¶ Orę freni quę ori inserūtur dicti. Titinnius in Setia & si tacebit tantū gaudebit sibi permitti orę. Cecilius in Bariolo Deprandi aūt leonis obdas oreas. Cato originuȝ libro tertio equos respondit oreas mihi.

inde tibi cape flagellum. Trebelius pro se apud populum equus qui mihi sub fœminibus occisus erat ore as detraho inspectante. Lu. Stertinio.

❡ Oreos liber pater & Oreades nymphæ appellantur quæ in montibus frequenter apparent.

❡ Ordinarium hominem Oppius ait dici: solutum scuram & improbum: qui assidue in litibus moraretur obeãq; causam in ordine staret adeũtium prætorem: at Aelius stilo qui minime ordine viueret in ea oratiõe quam scribit de suis virtutibus contra thermũ. Quid mihi fieret si non ego stipendia in ordine omnia ordinarius meruissem semper. Sũt quidẽ qui maoipularẽ quia infimi ordinis sit appellatum credant ordinarium.

❡ Oroatus dicitur & qui bonis artibus instructus: & honores adeptus a populo: & bene apt⁹: vt miles aut gladiator: & actutus fabulas: atq; etiam ornatus dicitur cultus ipse quo quis ornatur: vt cum dicimus aliquem tragico vel comico ornatu prodire.

❡ Oresthades oymphæ montium cultrices.

❡ Ordo sacerdotum æstimatur deorum def. maximus quisq; maximus videtur rex: deinde dialis: post hũc Martialis: quarto loco quirinalis: quinto põtifex maximus: ita q; in conuiuijs solus rex supra oẽs accubat. Sed Dialis super Martialem & supra quirinalem: Martialis supra proximũ: omnes inde supra põtificem rex quia potẽtissimus. Dialis: quia vniuersi mũdi sacerdos qui appellatur diuum. Martialisq; quodi tor ac vrbis parens. Quirinalis socio imperij Romani Ascito Quirino Pont. maximus q; iudex atq; arbiter habetur rerum diuinarum humanarumq;.

❡ Ordiriest principium rei facere: vnde & togę vocãtur exordiæ.

❡ Opaca vocantur vmbrosa.

❡ Opalia dies festi quibus supplicatur opi appellantur quorum alter def.

❡ Obtutu quasi optuitu a verbo tuor q; significat video.

❡ Optatam hostiã alij optimã appellãt: eã quã ædilis tribu. constitutis hostijs optat: qua immolari velit.

❡ Opima spolia dicuntur origine quidem trahentia ab ope saturni vxore: q; ipse agrorom cultor habetur nominatus a satu tenensq; fallem effingitur: quæ est insigne agricolæ. Itaq; illa quoq; cognomina tur constituta: & esse existimatur terra. Ideoq; in regia mihtur a po.ro. quia omnes opes humano generi natura tribuat. Ergo & opulenti dicuntur terrestribus rebus copiosi & hostię optimę pręcipue pingues: & opima magnifica & ampla vnde & spolia quoq; quę dux po.ro. duci hostium detraxit: quorum tanta raritas e intra annos paulo Trina contigerint nomini romano: vna quæ dux Romulus de Acrone: Altera quę Cossus Cornelios de colũnio. Tertia quæ M. Marcellus viri domaro fixerũt. M. Varro ait opima spolia esse etiã si manipularis miles detraxerit dõmodo duci hostiũ det non sint ad ædem Iouis Ferretrij pont: testimonio esse libros pontificũ in quibus sit pro primis spolijs bouem: pro secũdis solitaurilibus: pro tertijs agno publico fieri debere: esse etiam compelli reges legẽ opimorũ spoliorũ talem: cui⁹ auspitio classe ꝓcincta opima spolia capiuntur Ioui Feretrio darier oporteat: & bouem cœdito qui cœpit æris.cc. Secunda spolia in Martis aram campo: Solitaurilia vltra voluerit cœdito. Tertia spolia: Iano quirino agnũ marẽ cœdito. c. qui reperit ex ære dato. cui⁹ auspitio capta dijs piaculum dato huius ædis lex nulla extat neq; tẽplũ habeat: neq; scitur: vt qui opima lege fuerit adijci solet qñ quidã magistrat⁹ creatur def.

❡ Obscum duas dioersas & contrarias significatiões habet. Nam Cloatius putat eo vocabulo significari sacrum quo etiam leges sacratę obscatę dicuntur: & in omoibus fere antiquis cõmentarijs scribitur opicum pro obsco: vt in Tioani fabula quinta: qui obsce & volsce fabulaotur: nam latine nesciunt a quo etiam verba impudentia allata appellantur obscœna: quia frequentissimus fuit obscis libidinum spurcatum. Sed codem etiam nomine appellatur locus in agro vehienti quo frui soliti sunt augures Romani.

❡ Obigitat antiqui dicebant pro ante agitat: vt obambulare.

❡ Obionnt obeunt.

❡ Obiurare Iureiurando obstringere: vt est in pentafilea formidabant obiurare.

❡ Obitu antiqui dicebant pro aditu.

❡ Obuos sacro in quibusdam præcationibus est peo obsecto: vt sub vos placo peo supplico.

❡ Oboritur ac nascitur: nam propositionem ob ꝓ ad solitam poni testis hic testis hic versus tantum gaudi um oboriti ex tumultu maximo: & Euoius ob romã noctu legiones ducere cœpit.

❡ Obnectere obligare: maxime in noptijs frequens ẽ

❡ Obseruasse dicitur qui obseruat quid cuiusq; causa facere debeat ita q; is obseruat coluisse aliquem.

❡ Ommentans in Odyssea cum ait in Pilium deuenies aut ibi ommẽtans significat obmanẽs. Sed ea significatione qua sæpe fieri dicitur: id enim est mãtare.

❡ Ops antiqui dicebant quem nunc opulentum: vt testimooio est non solum ei contrarium inops: cũ cedit egens exortus sum.

❡ Obsidionalis corona ẽ quę datur imperatori ei qui obsidione liberauit ab hostibus obsessos: ea fit ex gramine viridi fere ex eo loco decerpto in quo erant inclusi: herbam autem victorię signum fuisse apud antiquos alijsq; exemplis documus: quę corona magnę auctoritatis fuit. Nam & Pub. decio datæ duæ fuut: Vna ab exercitu vniue. so: altera ab ijs qui fuerunt in

Duij.

p̄sidio obsessi: & L. Siccinio dentato qui Achilles rōe
existimatus est: ac fertur centies & vities pro re. pu. de
pugnasse Corona Donatus vigintisex in ijs aureis
octo Ciuicis .xiiij. muralibus tribus: obsidionali vna
inter obsidionalē & ciuicā hoc interest ꝙ altera singu:
laris salutis est altera diuersorum ciuium seruatoruꝫ.
¶ Obstitū Cloatius & Aelius stilo esse aiunt violatuꝫ
attactūq; de cœlo. Cincius eum qui deo dexeq; obsti:
terit: idest qui viderit quod videri nephas esset.
¶ Obstinato affirmato perseueranti vt tenere possit:
vt Pacuuius obstinati exorsus: vt Accius in Amphi:
trione aut tam obstinato animo confisus tuo Cato in
Quinrhermū de decem hominibus rumorem famaꝫ
floccit fecit cupitus stupris obstinatus insignibus fla.
gitijs. Neuius in lycurgo vos qui astatis obstinati.
¶ Obstrudant obsatulient: ab auide trudendo curgu
lium non sumendo cibum: vnde & obstrudulentum
dixit Titinius obsttudulenti aliqd
quod pectam sedens aut luculentaster aut formaster
frigidus.
Obstitum obliquum. Ennius libro sextodecimo mō:
tibus obstitis: obstantibus: vnde oritur nox: & libro
octauo. amplius ex augure obsti polum ve solis. Cæ:
cilius imbre imbres resupina obstito capitulo sibi vē:
tum facere Cunicula. Lucretius: omni mendose fieri
atq; obstita necesse est.
¶ Obsidium tanq̄ presidiuꝫ subsidium recte dicitur
cuius etiam auctor. C. Lælius pro se apud populum
in nobis terra mariq; simul obsidium facerent: & Sa:
lustius historiarum primo magnis opibus profectus
obsidiūopibus cœpit per. L. Catilinam legatum.
¶ Obsalutare offerre salutando gratia dicebant anti:
qui vt consalutare pro salutare.
¶ Obuancatur dicebatur qui cuipiam occurrebat:
quo minus rectum iter conficeret.
¶ Oufentinæ tribus initio causa fuit nomen fluminis
oufens quod est in agro priuernate mare intra terra:
cinam. Lucretius Priuerno offentina venit fluuioq;
oufente: postea deinde censoribus: alij quoq; diuersa:
rum ciuitatum eidem tribus sunt adscripti.
¶ Oscillum santra dici ait ꝙ oscellant: idest inclinent
pręcipitesq; in nos ferantur oscillantes ait Cornifici⁹
ab eo ꝙ os cęlate sint solti personis propter verecun:
diam. qui eo genere lusus vtebantur. Causa autem ei⁹
iactationis proditur. Latinus rex ꝙ prælio quod ei
fuit aduersus mezentium ceritum regem nusq̄ appa:
ruerit. Iudicatusq; sit Iuppiter factus latiaris. Itaq; si
& eius dies feriatos liberos seruosq; requirere euꝫ nō
solum in terris. Sed etiam videretur cœlum posse adi
ri per oscillationem velut imaginem quandam vitæ
humanæ io qua altissima interdū infima ad summuꝫ
efferuntur atq; ideo memoriā quoq; redintegrari ini:
tio acceptę vitæ per motus: cunurū lactisq; limentuꝫ:
quia per eos deos feriarum & oscillis moueantur & la
ctata potione vtantur. Nec desunt qui exempluꝫ gre
corum secutos putent Italicos ꝙ illi quoq; iniuria in
terfecto Icaro Erigone filia ei⁹ dolore impulsa. suspē:
dio perisset per simulationem.
¶ Ostentum non solū pro portento poni solere. Sed
etiam participaliter: testimonio est Pacuuius: in me:
dio atq; & cum in ipso tempore ostentum senem. Ac
cius in Bacchis præsens præsto treideris nobis: stipe
vltro ostentum obtulit.
¶ Oscinum tripudiū est ꝙ oris cantu significat quid
portendi: cum cecinit coruus: cornix nocui patra pic
cus: alij obscinum augurium a cautu auium.
¶ Obstinet dicebant antiqui ꝙ nunc ostendit: vt in
veteribus carminibus. Sed iam se cœlo cadens auro:
ra obstinet suum patrem.
¶ Obscines aues. Apius Claudius esse ait. quæ ore ca
nentes faciant auspitium: vt Coruus Cornix noctua:
aut quæ alis ac volatu vt butio: sanqualis aquila im:
mussulus. Vulturius pica: aut Martius Feroniusq; &
patra & oscinibus: & in alitibus habentur.
¶ Ostiam vrbem ad exitum Tybens in mare fluentis.
Ancus Martius rex condidisse & fœminino appellas
se vocabulo fertur. Neutrū certe plura fieri non debet
¶ Osculana pugna in ꝓuerbio quo significabatur vi:
ctos: Vincere quia in eadem def. &
Valerius Leuini⁹ imperator: ro. a Pyrrho erat vict⁹ &
breui eundem regē deuicerat Sulpitio Item
Imperator noster eius rei meminit Titinnius hoc mō:
hęc quidē quasi osculana pugna est secus
quia fugere impulsi: hinc spolia colligunt significat
etiā osculo sauiuꝫ. vt Plautus in neruolaria osculā sat
est osculi mihi ꝙ ambo mi patet quod in
ter cognatos propinquosq; institutū ab antiquis ma:
xime q̄ fœminas. def.
¶ Optima lex def. in magistro po
puli faciendo: qui vulgo dictator appellatur q̄ plenissi
mum posset iusset ius eius esse significatur. Vt fuit Ma
nij Valerij. Mar. Fabij. voluisse gentis qui primus ma
gister a populo creatus est: propter quam vero prouo
catio ab en magistratu ad populuꝫ data est: quę antea
non erat desitum est dici: vt optima lege vtpote immi
nuto iure priorum magistrorum.
¶ Originum libros ꝙ inscripsit cato non satis pleniꝫ
titulum propositi sui videtur amplexus: quando pre
grant ea quæ sunt rerum gæstarum populi ro.
¶ Optio est optatio: sed in re militari optio appella:
tur is is quem Decuno aut Centurio optat sibi rerū
priuatarum ministrum: quo facilius obeat publica
officia.
¶ Optio qui nūc dicatur antea appellabatr accensus.
is adiutor dicebatr cēturioni a Tribuno militū q eveo
tp̄e quem velint centurionibus pmissum est etiam no

men exfacto surtitus est. Plao. in asinaria: qua me: qua meam vxorem qua tu sanīam potest circunduc aufer permitto tibi upinionem sumito lœnoni.

¶ Obsidioné potius dicendū est q̄ obsidium adiuuat nos testimonio suo. Ennius in Telamone cū ait Sibas natū ingeniū aiacē cui obsidiuné paras. Item alio loco Hector: quid haud cessat obsidionem obducere.

¶ Orare antiquos dixisse ꝓ agere testimoniu sunt ꝙ & oratores & ij qui nūc quidem legati. Tum vero oratores ꝙ rei. pu. mādatas partis agebāt Ennius quoqꝫ cum dixit in libru primo annalium: facere veru ꝙ re= cum præcibus patee orat: oratores alij dixere causarū actores & legati qui rei. pu. mandata peragunt.

¶ Oscos quus dicamus: ait Verrius Opscos a natura dictos: teste Enniu cū dicat de muris res: gerit opscus adijcitettam ꝙ stuprum incunceste libidinis obscœnа dicantur ab eius gentla cōsuetudine inducta quod verum esse nō satis adducor: cum apud antiquos omnes fere obscœna dicta sint quæ mali ominis babeban tur. vt illa Virgilij testis. vt superiorum auctorum exempla referre non sit necesse cum ait Arpyas: ubscœnas volucres & ubscœnamqꝫ famem.

¶ Ob præpositione antiquos vsos esse pro ad: testis ē Ennius: cum ait libro quarto decimo omnes occisi occensiqꝫ in nocte serena. i. accensi & in sphigenia Achesontem obibo vt mortis thesauri obiacent: eiusdem autem generis esse ait: offerre: occulit uccurrit: oblat⁹ obiectus mihi non satis persuadet.

¶ Ob prępositiu alias ponitur pro circum: vt cum dicimus vrbem obsideri obsignare: obuallari: alias in vicem prępusitiunis quę est propter: vt ob merita: ob superatos hostęs: vnde obsides pro obsides: qui ub patriæ præstantiam fidem dantur.

¶ Ostentum quoqꝫ ouncvtimur ioterdō ꝓdigij vice qoio participialiter quoqꝫ dici sulitū sit uec dubiuꝫ facit etiā. C. Graccus de legibus a se ꝓmulgatis cum ait quud vnum nobis in ostētū ipsis asportatur in vsum.

¶ Occisitantur sæpe occiduntur sic. C. Graccus pru rostris in. p. papillium homines liberi nunc in oppido occisitantur.

¶ Osi sunt ab odio declinasse: antiquus testis est. C. Graccus in ea quæ est de lege minutia. com ait miruꝫ siquid ijs iniurię sit semper eos osi sunt: quod nunc quuqꝫ cum præpositiunę elatum frequens est quando dicimus perosi.

¶ Ostentum ostentatum.

¶ Ostende: ostendam. vt pro multis alijs exemplis eius generis manifestum est.

¶ Optinatus: vt puntificatum decurionatus dicitun vt Cato in ea quam habuit apud equites maiures seorsum atqꝫ diuersum præcium parauere bonis atqꝫ strennuis decurio paratus. optionatus hastas dunati cas aliosqꝫ honures.

¶ Ostentas sæpe ostendis: gloriandi causa: Sed & participaliter id etiam dici debet & dictum est fœminino genere.

¶ Obuius duabus multabantur apud antiquos minoribus criminibus: vt in maiuribus autem bubus: nec vltra hunc numerum excedebat multatiu: quę postea q̄ ære signatu vti ciuitas cœpit pecoraqꝫ multitia aut incuria corrumpebatitur: vnde etiam peculatus crimen vsurpari cœptum est: facta est æstimatiu pecoralis mulctæ & buues cētenis assibus: uues denis æstimatę. Inde suprema mulcta: idest maxima appellatur tria milia ærinis. Ita vicesis minoribus delictis.

¶ Ob os significat ad os item vt superioribus quoqꝫ exemplis testatus est.

¶ Obsonitauere sæpe obsonauere. Cato in suasiune de lege orcia derugaretur: qui antea obsonitauere postea centenis obsunitauere significat autem cōuiuari.

¶ Oliuitam antiqui dicebant: quandu olea colligebatur: vt messem: quandu frumenta aut vindemiaꝫ quādo vuas: quod vocubulū potius frequentari debebat cum nullam eius significationis causam haberemus: q̄uis quidam oliuitatem eam dicant.

¶ Opidorum origine: optime refert Cicero libro primu de gluria: eamqꝫ appellatiunem vsurpatione appellatam esse existimat: ꝙ opem darēt adijciens vt imitetur ineptias stoicorum.

¶ Opidum: ꝙ ibi homines opes suas conferunt.

¶ Opidum dicitur: & locus in circo: vnde quadrigæ emittuntur.

¶ Opido valde multum: ortum est autem hoc verbū ex sermone inter se confabulantium: quantum quisqꝫ frugum faceret: vt quę multitudo significaretur sępe respundebatur quantum vel upido satis esset: hinc in consuetudinem venit: vt diceretur opido pro valde multum. Itaqꝫ si qui in alijs rebus eo vtuntur: vt puta si qui dicant opido didici: spectaui: ambulaui errant quia nulli eurum subijci potest quud satis est.

¶ Orcuꝫ quem dicimus: ait Verrius ab antiqois vragum ꝙ etiam. ū. literę sonum pro. ō. offerebant: & per est literæ furma. gra. vsurpabant: sed nihil afferri exemplorum vt ita esse credamus: nisi ꝙ is deus nos maxime vrgeat.

¶ Obmoueto pro admoueto apud antiquus dicebatur vt alia quæ supra relata sunt offendices ait esse Titius nodos quibus apex retineatur & remittatur: at Vrran⁹ choriola existimat quæ sint in lori. apicis quibus apex retineatur & remittatur: quę ob offendendu dicantur: nam cum ad mentum prouentum sit offendimentum.

¶ Oliuatū Antistius labeo: ait esse mensurę genus.

¶ Occultum offerre significat sub terraꝫ fere punere.

¶ Obiacuisse antea iacuisse.

¶ Offritias falsitas.

PEndere pœnas soluere: significat ab eo qđ ære graui cum vterentur. Romani pensio eo non numero debitum soluebant. vnde & pensiones dictę.

¶ Penetralia sunt penatium deorum sacraria.

¶ Peniculi spongię longę propter similitudinem. caudarum appellatæ. Penes enim vocabantur caudę

¶ Penetrare: penitus intrare.

¶ Pennates impennatasq; agrias in saliari carmine spicas significat cum aristis: & alias sine aristis agrias nouas volunt intelligi.

¶ Penora dicuntur res necessariæ ad victum quotidianum: & locus earum penarius.

¶ Pentathlum: antiqui quinquiuatrum dixerunt: id autem genus exercitationis his quinq; actibus cōstat iactu: disci: cursu: saltu: iaculatione: luctatione.

¶ Pectenatum tegium dicitur a similitudine pectinis in duas partes deuexum: vt testitudinatum in quatuor.

¶ Pigere interdum pro tardari: interdum pro pœnitere poni solet.

¶ Pangere figere: vnde plantæ pangi dicuntur: cum in terram adminuntur: inde etiam versus pangi vel figi in cæra dicuntur.

¶ Pegasides musę dictę sunt a fonte: quem pegasus ictu vngulę fingitur aperuisse: ob quam causaʒ & grece appellatę hippocrenę.

¶ Pipatio clamor plorantis lingua Oscorum.

¶ Pimpleides musę a fonte Macedoniæ dictæ propter liquoris eius vnicam subtilitatem.

¶ Pitpit Osce quicquid.

¶ Picena: regio in qua est Asculum: dicta q̃ Sabini cum Asculum proficiscerentur: in vexillo eorum picus consederat.

¶ Perditum est quod interit ac recuperari non potest

¶ Præbitere Plautus pro prꝫite posuit.

¶ Pergere dicebant expergefacere.

¶ ¶ Pergite agite. Vergilius: Pergite pierides.

¶ Pergræcari est epulis & potationibus inseruire. Titinnius: Hominem improbum nunc tuti pergræcatur.

¶ Permissus appellatur aries. qui annis compluribus tonsus non est.

¶ Perfacul & per se facul: antiqui dicebant: quod nūc facile & perfacile dicimus. inde permansit in consuetudine facultas.

¶ Perpulit: permant: impulit.

¶ Pernisum pro pertesum dixerunt.

¶ Puticuli sunt appellati quoꝰ vetustissimum genus sepulturæ vt puteus fuerit & dicti puticuli quia ibi cadauera putrescerent.

¶ Putus antiqui dicebant pro puro. vnde putatæ vites & arbores q̃ decisis impedimentis remanerēt. purum auium quoq; putatum dici solet. idest expurgatum: & ratio putata: idest pura facta.

¶ Putitum Plautus dixit pro stulto.

¶ Pubens adolescens: qui etiam impubium numeꝛ eiusdem ętatis.

¶ Puteolos dictos putant ab aquæ calido putore: quidam a multitudine puteorum earumdem aquarum gratia factorum.

¶ Pugnus a punctione: idest percussione dicitur.

¶ Præcidaneam porcam dicebant quam immolare erant soliti antea q̃ nouam frugem inciderent.

¶ Potriciam porro iaciam.

¶ Palatium: idest mons Romæ appellatus est: quod ibi pecus pascens balare consueuerit: vel quod palare: idest errare pecudes solerent: vel q̃ ibi Hyperborei filia Palanto habitauerit: quæ ex Herculæ Latinū peperit. Alij eundem quod Pallas sepultus sit æstimant appellati.

¶ Plamites vitium sarmenta appellantur: quod in modum palmarum humanarum virgulas quasi digitos edunt.

¶ Palmulæ appellantur remi ad similitudinem manus humanę.

¶ Pallas Minerua est dicta: quod Pallantem gygantem interfecerit: vel sicut putabant quod in pallante palude nata est.

¶ Pappi carduorum flores. Lucretiꝰ: Vestem necplumas auium papposq; volantes.

¶ Papillæ capitula mammarum dictæ q̃ papularum sunt similes:

¶ Pauperis pamnum dicitur.

¶ Palpari blanditi q̃ quadrupes facit.

¶ Pauciens dicebant pro raro. Titinnius. Vxorem pauciens videbo.

¶ Panus facit diminutiuum panucula.

¶ Pandana porta dicta est Romæ q̃ semper pateret.

¶ Pandiculari dicuntur qui toto corpore oscitantes extenduntur eo q̃ pandi fiunt.

¶ Paniculatis dicebatur dies: idem & cōmunicarius: in quo omnibus dijs communiter sacrificabatur

¶ Pancarpiæ dicuntur coronæ ex vario genere florum factę.

¶ Panibus redimibant caput equi immolati idibus octobribus in campo Martio sacrificium fiebat: ob frugem euentum & equus potius q̃ bos immolabatur q̃ hic bos frugibus pariendis est aptus.

¶ Patagium est quod ad summam tunicam assui solet: quæ & patagiata dicitur patagiarij qui eiusmodi faciunt.

¶ Patagus morbi genus.

¶ Patricius vicus Romę dictus: eo quod ibi patritij habitauerunt iubente. Seruio Tollio vt siqui molirentur aduersus ipm ex locis superioribus opprimerent.

¶Pagani a pagis dicti.

¶Pagi dicti a fontibus quod eadem aqua vterentur aquæ enim lingua dorica appellantur παγαί.

¶Paginæ dictę: quod in libris suas quæq; obtineant regionem: aut pagi. vel a pangendo q; in illis versus panguntur: id est finguntur.

¶Parens vulgo pater aut mater appellatur: sed iuris prudentes auos & proauos. auias & proauias parentum nomine appellari dicunt.

¶Parere obedire.

¶Paribus equis: id est duobus Romani vtebantur in prælio: vt sudante altero transirent in siccum.

¶Pararium æs appellabatur id quod equitibus duplex pro binis equis dabatur.

¶Parici quæstores appellabaotur. qui solebant creari causa rerum capitalium quęrendarum. Nam parricida non vtiq; is qui parentem occidisset dicebatur: s; qualemcunq; hominem. Idem autē fuisse iudicat lex. Numæ Pompilij Regis; his composita verbis. Si quis hominem liberum morti sciens duit paricida esto.

¶Parumper significat paulisper quasi perparuum hoc est valde paruum. refertur autem ad tempus.

¶Parasangæ apud persas viarum mensuræ.

¶Penaria: id est quod pene minua sit q̄ necesse est.

¶Pellices nunc quidem appellaotur alienis succumbentes non solum fœminæ sed etiam mares. antiqui eam proptie pellicem nominabant quæ vxorem habenti nobat. cui generi molierum etiam pœoa constituta est a Numa pompilio hac lege: Pellex aram Iunonis ne tangito: si tanget: Iunoni crinibus dimissis agnum fœminam cædito.

¶Pæan Apollinem vocauerunt. q; sagittarom ictu eu; nocere putabant: est enim παίειν ferire. Alij quod remedians morbis finem facere talis grauitatis.

¶Peligni ex Illyrico orti. inde enim profecti ductu volscorum regis: cui cognomen fuit Lucullo parte; Italię occuparunt. Huius fuerunt nepotes Pecinus: a quo pecinates & pelicus a quo peligni.

¶Pales dicebatur dea pastorum cuius festa palilia dicebaotur. vel vt alij volunt dicta parilia: quoniam pro partu pecoris eidem sacra fibant.

¶Partus & pro nascendo ponitur & pto parato. Neuius: Male parta male dilabuntur.

¶Parooes nauium genus: ad cuius similitudinem mioparo vocatur.

¶Passet marinus quem vocat vulgus struthiocamellum.

¶Pascito linguam in sacrificijs dicebatur: id est coerceto. contineto. taceto.

¶Pastillus forma panis parul. vtiq; diminutiuum est apaoe.

¶Passales & oues & gallinę appellantut: qood passim pascuntur.

¶Phascola appellant græci: qd̄ vulgus pœnas vocat

¶Prætoria cohors est dicta: quod a pretore non discedebat. Scipio enim Affricanus primus fortissimum quemq; delegit: qui ab eo in bello non descenderent: & cætero munere militiæ vocarent. & sexquiplex stipendium acciperent.

¶Prorsum ponebant pro recto.

¶Prandium ex gręco est dictum. Nam meridianum cibum cœnam vocabant.

¶Prætextæ appellatur: quæ tes gestas Romanorum continent scriptæ.

¶Prętoria porta in castris appellatur: qua exercitus in prælium educitur: quia initio prætores erant: qui nunc consules & hi bella administrabant: quorum tabernaculum quoq; dicebatur prętorium.

¶Pręs est is qui populo se obligat. interrogatusq; a magistratu si pręs sit ille Respondet præs.

¶Pręsiderare dicitur: cum maturius hyberoa tempestas mouetur: quasi ante syderis tempus.

¶Pręsidium est quod pro salute & vtilitate alicuius auxilij gracia preponitur. Subsidium quod postpositum est ad subueniendum laborantibus.

¶Præstinare apud Plautum emere est: idest emendo tenere.

¶Pręstitem in eadem significatione dicebant aotiqui qua nunc dicimus antistitem.

¶Pręstolari dicitur is: qui ante stando ibi quo venturum excipere vult moratur.

¶Pręficę dicuntur mulieres ad lamētandō mortuō conductę qoę dant cęteris modum plaogendi. quasi in hoc ipsum pręfectę. Neuios. Hęc quidam mehercle opinor: pręfica est quę sic mortuum collaudat.

¶Præsagire est pręd iuinare. præsipere. sagax enim est acutus & solers.

¶Pręcidanea agna vocabatur. quę ante alias cędebatur. Item porca quę cereri mactabatur ab eo qui mortuo iusta non fecisset: idest glebam non obiecisset: quia mors erat eis facere prius q̄ nouas fruges gustarent.

¶Pręcias dicebant quę a flaminibus præmittebantur vt denunciarent opificibus vt manus abstinerent ab opere: ne si vidisset sacerdos facientem opus sera pollucrentur.

¶Pręiurationes dicuntur facere hi qui aote alios cu; cœptis verbis iurant: post quos in eadem verba iurantis tantummodo dicuntur idem in me.

¶Pronurus nepotis vxor.

¶Pręneste dicta est quasi locus quo coodita est montibus pręstet.

¶Promissum capillum dicitur longum. Item barba promissa velut porro missa.

¶Promissam dicebant pro ꝓmissiue. vel ptomiscue.

¶Promonstra prodigia.

¶Primordia principia.

¶Promulgari leges dicuntur: cum primum in vulgus eduntur quasi prouulgari.

¶Promulco agi dicit nauis: cũ scaphę ducitur fune.

¶Principalis castrorũ porta nominatur: quod in eo loco est in quo principes ordines tendunt.

¶Prænominibus fœminas eẽ appellatas testimonio sunt recilia & terratia: quæ ambæ caiæ solitæ sint appellari. pari modo lucia & titia.

¶Prinnesius palus: ad quẽ suois oauticus religatur quem alii tonsulam dicunt.

¶Procellunt: procumbunt.

¶Proculum inter pronomina eum dicunt qui nat⁹ est patre peregrinante a patria procul.

¶Proculos sumõt qui credunt ideo dictos: q̃a patribus senibus quasi procul progressi & attenuati sunt.

¶Procapis progenies: quę ab vno capite procedit.

¶Procincta classis dicebatur: cum exercitus cinctus erat gabino cinctu confestim pugnaturus. vetustius enim fuit multitudinem hominom q̃ nauium classes appellari.

¶Procitant prouocant. citare enim vocitare est. vnde procet & proiiciet.

¶Procat dicebant pro poscit.

¶Procalare: prouocare ex græco καλέω: id est voco: vnde Kalendæ calumnia calooes & calculum & calatores.

¶Proeera prolixa & in longum peoducta. quasi ex cæra ab eius faculeatem.

¶Procitum cum prima syllaba corripitur significat petitum. Liuius. Matrem procitum plurimi venerõt.

¶Procitum dicebatur testamentum: velut peocatũ: idest prouocatum: idest irritum ac ruptum.

¶Procestria dicuntur: quo proceditur in muro: Aelius Procestria ædificia dixit esse extra portam. Artorius Procestria quę sunt ante castra. etiam qui non habent castra propugnacula: qoibus pro castris vtuntur ædificant.

¶Prosapia progenies: idest porro sparsis & qoasi iactis liberis via superare significat iacere & deiiicere.

¶Profitium quod prę secatum proiicitor.

¶Prosequium a prosequendo. Obsequium ab obsequendo dictum.

¶Prosedas: meretrices Plautus appellat: quæ ante stabulo sedent eædem & prostibulæ.

¶Pro sententia ac si dicatur in sentẽtia: vt pro eostris: idest in rostris.

¶Prosumia genus nauigii speculatoriom paruum.

¶Prosita proposita.

¶Priuos priuasq̃: quę antiqoi dicebant pro singulis ob qoam causam & priuata dicuntur: quę vniuscuiuscunq̃ sint: hinc & priuigelium & priuatus. dicimus tamen & priuatum: cui quid est ademptum.

¶Priuignus dictus q̃ anteq̃ mater secundo nuberet progenitus. pri enim antiqui dixeront pro præ.

¶Pręuaricatores a prę tergrediendo sunt vocati.

¶Prisci latini proprie appellati sunt hi qui priusq̃ cõderetur Roma fuerunt.

¶Priscus Tarquinius est dictus: quia prius fuit q̃ superbus Tarquinus.

¶Pristinũ ab eo venit q̃ ẽ prius pari modo & prior.

¶Proletarium capite sensum dictum: q̃ ex his cioitas constet quasi proles progenie: Item & peoletanei.

¶Procitare sæpe proiicere: idest producere.

¶Prologium: principium: proloqoiom. Pacuoius. Quod est: nam me exanimasti prologio tuo.

¶Prolugere dicuntur qui solito diutius lugent.

¶Præliares dies appellantur: quibus fas est hostem bello lacessere: erant enim quædam feriæ poblicę: quibus nefas fuit id facere.

¶Prouinciæ appellantur: quod po. Ro. eas prouicit: idest ante vicit.

¶Protinã ptinus. Terẽ. Protinã cõiiciã me in pedes.

¶Pruina dicta: quod frigus ac virgulta perurat.

¶Prugnum prorunum.

¶Propages progenies a propagando: vt faciunt rustici cum vitem vetulam supprimunt: vt ex ea vna plures faciant.

¶Propetrare mandare quod perficiatur. oam impetrare exorare & perpetrare perficere.

¶Propudiõ dicebãt cũ maledicto nudare turpitudinem volebãt quasi porro pudendã qoidã ppudium purant dici: a quo pudoe & pudicitia procul sint.

¶Primigenius sulcus dicitur: qui in condenda nous vrbe tauro & vacca designationis causa imprimitur.

¶Patilibus Romulus vrbem condidit. quem diem festum pręcipue habebant minores.

¶Prętexta pulla nulli alii licebat vti q̃ ei qui funus faciebat.

¶Pilæ effigies viriles & muliebres ex laoa compitalibus suspendebantur: idest compitis quod esse deorũ inferiorum: quos vocant lares putarent: quibus tot pilæ quot capita seruorum: tot effigies: quot essent liberi ponebantur vt vnius parcerent: & essent his pilis & simolachris contenti.

¶Ploti appellantur qui sont planis pedibus: vnde & poete Actius. quia vmber sarsinas erat a pedum planicie initio plotus. Postea Plautus est dictus; soleæ quoq̃ dimidietas: quibus vtebantur in venãdo: quo planius pedem ponerent: semiplotia appellabant.

¶Porcas quæ in agris fiunt: ait Varro dici q̃ porrigant frumentum.

¶Punici dicuntur nunc pœni qui a phœnice sint oriundi.

¶Portunnus qui & palemon a Romanis inter deos colebatur.

¶Pœnas pendere proprie dicitur qui ob delictũ pe

cuniam soluit:quia penso ære vtebantur.
¶Pallariam.Plautus dixit.Manum dextram.
¶Procedere dicebant interdum pro succedere .inter dum porro cedere.
¶Pertusum dolisi dicitur cũ vẽtrem significat.
¶Polit.pila ludit.
¶Pelliculationem.Cato a pellicẽdo dixit.
¶Præmiola.pecuniola.
¶Pascales oues.Cato posuit pro pascuales.
¶Petræa vocabatur quæ põpam præcedẽs in colonijs aut municipijs imitabatur anũ ebriã ab agri vitio scilicet petris appellatam.
¶Periculatus sum.Cato est vsus in dicendo.
¶Parsi.Cato idem dixit pro peperci.
¶Prædonulos hipo coristidos ὑποκοριστικος diminutiue idem.Cato posuit pro prædonibus.
¶Precem singulariter.
¶Pulchralibus pro pulchris.
¶Punitariolas leues pugnas identidem ipse dixit.
¶Proædificatũ dicitur quod ex priuato loco processit in publicum solum.
¶Prodidisse tempus longius fecisse.
¶Punicum genus libi translatum a pœnis:id etiã appellabãt pbumi:quia erat cæteris suauissimũ.
¶Pro significat in vt ꝓ nostris.ꝓ æde pro tribunali.
¶Progenerum appellat auus neptis suæ virum.
¶Pro ponitur etiã pro ãplificando ac palam faciẽdo vt prodi prouoca:protrahe. ꝓpelle.alias pro priuãdi facultate:vt in propudio ꝓhibendo quæ vtrunq ab-nuitur his esse pudorem:potestatemq.alias aliud alio vt pecunia prępedio cõsule alias pro admiratione:vt pro Iuppiter.alias ꝓ ante vt pro ostro.alias ꝓ immittere vt promittere barbam & capillum.
¶Profundum quod longe habet fundum.
Profesti dies procul a religione numinis diuini.
¶Profusus supmodũ sũptuosus.Terẽtius.Profundat perdat:pereat:nihil ad me attinet.alias abiectus ia cens.Pacu.Profusus gemitu murmure.
¶Plaudi appellãtur caues:quorũ aures lãguidę sũt ac flacidę & latius videntur patere.
¶Plantæ semina olearum quod plana sunt.vt appellantur etiã ex simili plantæ nostrorum pedum.
¶Plancæ tabulæ planæ ob quam tabulam plãci appellantur:qui sopramodum pedibus plani sunt.
¶Plebeium magistratum nemini capere licet nisi qui ex plebe est.
¶Pluteí erates corio crudo intẽtoq solebãt opponi militibus opus facientibus:& appellabantur militares nunc etiam tabulæ:quibus quid præsipitur eodẽ nomine significantur.
¶Plebeij ædiles dissidẽte plębe a patribus sũt.creati.
¶Plexa colligata inde perplexa.
¶Plerus antiq etiam sine pręposítionibus dixerunt.
¶Ploximum capsam dixerunt.
¶Pax dicta est a pactione.
¶Penẽ caudam vocabãt.vnde & offam porcinã cum cauda offã penitã dicebãt.hinc & penicelos dicimus qbus calciamẽta tergunt.qui de caudarũ extremitate (fiunt.
¶Penis denique a pẽdẽdo vocata est.
¶Propius sobrino mihi est cõsobrini mei filius & patris mei consobrinus.
¶Portum frequenter maiores pro domo posuerunt
¶Porrocinia apęllari cœpta sunt:cũ plæbis distributa est inter partes:vt eorũ opibus tuta esset.
¶Postica lineam agris diuidendis ab oriente ad occasum spectat.
¶Pontina tribus a pontia vrbe est dicta.
¶Papyria tribus a Papyrio vocata.
¶Pupina tribus:ab agro pupino.
¶Popilla tribus pro genitrice traxit vocabulum.
¶Porsi limites appellãtur in agrorum mensuris quĩ ad orientem directi sunt.
¶Pugio dictus est:eo ꝙ eo punctim pugnatur.
¶Plębia remedia.
¶Præmetiũ qd prelibationis causa ante p̃mittitur.
¶Protelare longe propellere ex græco ve ΤΗΛΟΘΙ qd significat longe.
¶Priuato sumptu se alebant milites Romani pene id tempus quo Roma est capta a Gallis.
¶Porci effigies inter militaria signa quintum locum obtineat quia confecto bello inter quos pax fieret cęsa porca fœdus firmare solebant.
¶Polumenta testiculi porcorum dicuntur cum castrantur a politiõe vestimẽtorũ qd similr vt illa curãt.
¶Prodit non solum in apertũ exit significat. sed etiam porro.
¶Portenta rerum fieri dicuntur: cum solita raro se ostendunt:vt cometę turbines:baratra sereno cœlo facta tonitrua.
¶Puls potissimũ dabatur pullis in auspitijs quia ex ea necesse erat aliquid decidere:quod tripudium faceret.idest terripuuium pauire enim ferire est.bonũ enim augurium cum pulli per quos auspicantur comedissent præsertim si eis edentibus aliquid ab ore decidisset.Si autem omnino non edissent arbitrabantur periculum imminere.
¶Pedestria auspicia arbitrabãtur quæ dabãtur a vulpe lupo serpẽte equo cæterisq aialibus q̃drupedibus:
¶Pestifera auspitia esse dicebant:cum cor in extis aut caput in iecinore non fuisset.
¶Præpetes aues dicuntur.quę se ante auspicantes ferunt:nam præpetere dicebãt anteire.
¶Pecunia sacrificiũ fieri dicebatur:cũ fruges fructusq offerebantur:quia ex his rebus constat:quam nunc pecuniam dicimus.
¶Pollubrum peluiũ vas quod nos peluim vocamus

¶Patres senatores ideo appellati sunt: quia agrorum partes attribuebāt tenuioribus ac liberis ꝓprijs.
¶Pecuum: Cato dixit genitiuum pluralem ab eo quod est pecu.
¶Pure lautum aqua pura lauatum.
¶Pura vestimenta sacerdotes ad sacrificium habebāt idest non obsita: non fulgurita: non funesta: non maculam habentia.
¶Procalato prouocato.
¶Præfericulum vas æneū sine ansa patens summum velut peluis quo ad sacrificia vtebantur.
¶Patellæ vasa picata parua: sacrificijs faciēdis apta.
¶Pantices frux ventris.
¶Perimit adit tollit: vnde & perēpta interfecta.
¶Procinctam classem: idest paratā ad bellū & mititū multitudinē diali flamini videre nō licuit.
¶Prosimurium pontificale pomerium quasi promurum. idest proximum muro.
¶Penus vocabatur locus in æde vestæ intimus.
¶Proculiunt promittunt.
¶Properam celerem strenuamque significat.
¶Præcidere antecidere. i. ante immolare.
¶Pube præsente est populo præsente: ab his qui puberes sunt omnem populum significat.
¶Priueras mulieres priuatas.
¶Promellere litem promouere.
¶Purime tetinero: purissime tenuero.
¶Pristina velut priuistina dictum est.
¶Præsagitio dicta quod præsagire est acute sentire. vnde sagæ dictæ anus: quæ multa sciunt & sagaces canes qui ferarum cubilia præsentiunt.
¶Præceptat in saliari carmine est sæpe præcipit.
¶Pa pro parte: & po. pro potissimum positum est in saliari carmine.
¶Promenervat: item promonet.
¶Prædotiunt. præoptant.
¶Prospices. prospice.
¶Pesnis pœnis: vt casmenas dicebant pro camœnis et cœsnas pro cœnis.
¶Polteio. pro vlteriore.
¶Polet: pollet quia nondum geminabant antiqui cōsonantis.
¶Plisima plurima.
¶Perfines perstringas.
¶Promenon præcipuū præter cæteros meritū: aut ꝓ medium hoc est pncipat: vt ꝓ indiuiso dicimus.
¶Priuiuio es. prius singulis.
¶Ptilam: suram: sicca & stricta vulgo interpretat̃ Scæuola ait vngulam equi sibam ita dici.
¶Pilum nœpoploe in carmine saliari. Romani velut pilis vti assueti vel quia præcipue pellant hostis.
¶Pilare & compilare sunt qui græce originis desi. Græci enim plures. πλεῖς dicunt.

Pilat pilos habere incipit: alias pro detrahit pilos a pede pilati.
¶Pila quæ pariete sustentat ab oponendo est dicta.
¶Pilentū vehiculi genus quo matronæ ferebantur.
¶Pilani pilis pugnantes.
¶Pellicator qui pellicit ad fraudem.
¶Pellicum galerum quia fiebat ex pelle.
¶Pellexit in fraudem induxit.
¶Pelamys: genus piscis dictum quod in luto moretur quod græce dicitur. πηλὸσ.
¶Pellem habere hercules fingitur: vt homines cultus antiq admoneantur lugētes quoque lut⁹ in pellibus sūt.
¶Pilea castori & polluci dederunt antiqui: quia lacones fuerunt: quib⁹ pilleatis pugnare mos est.
¶Pelta genus scuti.
¶Præpetes aues quidā dici aiūt: quia secundū auspicium faciāt: alij quia antea quā petamus indicēt aut quod ꝓteruo lent: aut ex græco tractū putāt. quod ante cōspectum volent nostrū inepte scilicet ex ꝓpositione latina cōponentes & græco vocabulo. cæterum poetæ promiscue omnis aues ita appellant.
¶Piccati appellantur quidam quorum pedes formati sunt in spēm sphincum quod eas dorij sphincas vocant
¶Petulātes & petulci etiā appellantur: qui ꝓteruo impetu & crebro petūt lędēdi alteros grā. Virg. in quarto geor. neque oues hædique petulci floribus insultēt. Corrigetas norūt mēes agnique petulci: & Affranius in Tantum in conuētū: aut cōsessum ludū lapsique petulcūs interdum quod veloce vsi videtur āntiqui: vt hoc versu itelligi potest: exiluit quasi petulc⁹ quidā pedibus cōuibrauit
¶Petrarū genera sunt duo: quarū alterū naturale: saxū ꝓminēs in mare: cuius Enni⁹ meminit li. xj. alte delata cæterisque ingētibus tecta: & Liui⁹ in cētauris: vbi ego sæpe petris. alterū manufactū vt docet. Aeli⁹ Gallus: petra est qui locus dextra: ac sinistra fornicē expletur aquæ ad liberamentum summi fornicis.
¶Petessere antiqui ꝓ petere dicebāt: ea quidem forma verbi qua sunt lacessere & incessere: sed vt mihi videtur tum significabāt sępius petere: & petessant sæpius petant.
¶Petrones rustici fere dnr ꝓpter vetustatē: & quod deterrima quæque ꝓtuti iā agri petræ vocātur: vt rupices idē a rupinis: aliter a petrarū asꝑitate & duritia dicti.
¶Petauristas. Lu. a petauro appellatos existimate videtur. qm ait sicuti mechanici cū alto exiluere petauro: at Aelius stilo. quod in ære volēt cū ait petaurista proprie græce ideo quod ij προσαέρα πέταιν.
¶Petoritum: & gallicum vehiculum esse: & nomē ei⁹ dictum existimant a numero: quatuor rutarum alij osce quod ij quoque: petor: quattuor vocent alij Græce. Sed αἰολικῶς dictum.
¶Petimina in humeris iumentorum vlcera: & vulg⁹ appellat: & Lucilius meminit: cum ait vt petimen naso

aut lumbos a ceruicibus tãgat: eo nomine autẽ & inter duos armos suis quod est aut pectus appellari solitũ testatur. Neuius in descriptiõe suiliæ cum ait petumi ne piscino qui meruerat.

¶ Pẽnas antiquos ferũt ex græco q̃ illi πετεινὰ ea quę sunt volucria dicant. Itã eaidẽ peinas & cœnaa

¶ Pictor zeusis risu mortuus: dũ ridet effuse pictam a se anum γραῖαν cur hoc loco relatũ sit a Vertio cũ de significatu verborum scribere propositum habuerit. equidem non video cum versiculos quoq; adderet tulerit & ineptos pati. Sed nullius prætoris prætexto nomine: qoi tamen sunt ij: nam quid modi facturus ti su deniq; nisi pictor fieri vult qui risu mortuus est.

¶ Picta quæ nunc toga dicitur. Purpurea antea voci tata est: eaq; erat sine pictura: eius rei argumẽtum est pictura in æde Vertumni & Consi. quarum in altera M. fuluius flaccus: in altera. T. papyrius cursor trium phantes ita picti sunt. Tunica aũt palmata a latitudi ne clauorum dicebatur: quę nunc a genere picturę ap pellatur. Impetum industrium indulgentem perinde composita esse ait Verrius. atq; impune & immunia mihi non satis persuadet.

¶ Pietati ædem ab Accilio consecratam aiunt: eo lo co quo quondam mulier habitauit. quæ patrem suũ inclusum carcere mãmis suis clam aluerit: ob hoc fa ctum impunitus ei concessus sit.

¶ Pietatem vt deos cæteros colebant Romani.

¶ Picum auem: quidam dictam putant a Pico rege ab originum quo dissolutus sit.

¶ Piscatorium æs vætusto more appellat̃ qd̃ in mon te Albano dat̃ pro piscibꝰ. Piscatorij ludi vocãtur qa fieri solẽt ꝓ quęstu piscãtium mẽse Iunio trãs Tyberi

¶ Pedã vestigium humanũ. prę cipue pedis appelasse antiquos in cõmentarijs qbusdã inueniri solet.

¶ Pescia in saliari carmine: Aelius stilo: dici ait capitia ex pellibus agninis facta q̃ Gręci vocẽt. Pelles pesce neutro genere pluraliter.

¶ Pestiferũ fulgur dicitur quo mors: exiliũ ve signifi can solent.

¶ Pisatilẽ appellat Neuius pãtaleontem e pisis oriun dum tyrãnũ cõ aliquis: ide ꝓfecti nũc pisani dicantur.

¶ Piscinæ publicę hodieq; nomẽ manet: ipsa nõ extat ad quã & natatũ & exercitationis alioquin causa ve niebat populus. vnde Lucilius ait pro obtuso ore pu gil piscinensis res es.

¶ Pedibus obsidum. i. pediculis pipinius pedecosum appellat hoc modo: Rus detrudetur pedecosus sqoa lidus. pedes autẽ pro pediculis: sic Plautus refert in curgulione. Irẽ genꝰ inter hoies meo quidẽ animo vt muscæ: culices cimices. pedesq; policesq; & Liuꝰ gla diolo pulices: ne an cimices an pedes. Responde mi hi: & Lucilꝰ vbi me vidit caput scabit. pedes legit.

¶ Pesestas inter alia quę interp̃tatores dicant. quãdo fũdus lustratur. significare videtur pestilẽtiã: vt intel ligi ex cæteris possint: cum dicitur auertas morbum mortem labem nebulam inpetiginem.

¶ Pedum quidem baculũ incuruũ: quo pastores vtũ tur ad cõpręhendẽdas oues aut capras pedibꝰ: cuius meminit etiam Verg. in bucolicis cum ait. At tu sume pedũ. Sed in eo versu qui est in iphigenie Ennij ꝓ cede gratum: proferre pedum: nitere cessas idipsum ia culum significare cũ ait Verrius. mirati satis nõ possũ: cum sit ordo talis & pet cum significatio apta gratũ proferte pedum cessas nitere

¶ Pedidos sordidos significat: atq; obsoletos tractũ vocabulum a Græco quia pedes. i. pueri talis sint æta tis: vt a sordibus nesciant abstinere.

¶ Pedarium senatorẽ significat. Lu. cuz ait agipes vo cem mittere cœpit: qui ita appellatur quia tacitus trãs eundo ad eũ cuiꝰ sententiam ꝓbat: qd sentiat idicat.

¶ Pedẽ struit significat fugit. vt in. xij. ait Ser. Sulp.

¶ Perediam: & bibesciam. Plautus finxit sua cõsuetu dine cũ intelligi voluit cupiditatẽ edendi & bibẽdi.

¶ Pistum pinicendo perpolitum antiqui frequentius vsurpabant q̃ nunc nos dicimus.

¶ Piaculatia auspitia appellabant: quæ sacrificãtibus tristia portendebant: cum autem hostia ab ara profu gisset aut ꝑcussa mugitum dedisset: aut in aliam partẽ corporis q̃ oporteret decidisset.

¶ Piatreos: velut propno verbo ait Verrius: quia pa rum sint animati cũ mẽtis suæ nõ sint per quędã ver ba liberantur: incommodo.

¶ Piatrix dicebatur sacerdos: quæ expiare erat solita quam quidam alij vocant simulatricem: alij sagã. alij expiatricem. & piamenta etiam dicebantur quibus in expiando vtitur siue purgamenta.

¶ Piacularis romæ porta appellatur: propter aliqua piacula quæ ibidem fiebant: vel vt ait Cloatius ex sa cro per aliquem piaculo soluitur vt aliqua piãdi ꝓpi tiandiq; causa immolatur.

¶ Pignosa pignora: eo m. õ quo valeseij & ausei tipi nosi pilisi dicebantur.

¶ Petuscũ palati dicta est: ea regio vrbis: quã Romulꝰ obuersam posuit: ea ꝑte in qua plurimuz erat agri Ro mani ad mare versus: & quia mollissime adibatur vrbs cũ Etruscorum agrũ a Romano Tyberis discluderet cæterę vicinę ciuitates colles aliquos hẽret oppositos

¶ Peculatus est nũc qd̃ qualecũq; furtuz publicũ: sed inductũ est a pecore vt pecunia quoq; ipsa. Iã etiaz no xij pecore multabãtur: qa neq; æris adhuc neq; argẽ ti erat copia. Itaq; supræma multa etiã nunc appellat̃ alij volũt q̃ tunc Romani ꝑter pecudes nihil haberẽt.

¶ Peculatus furtum publicũ dici: cœptũ est a pecore quia ab eo initiũ eius fraudis esse cœpit: siquidẽ ante æs aut argentum signatũ ob delicta pœna grauissima erat duorũ ouium: & triginta bouum ea lege sanxere

L. menenius lanatus: & publius septius capitolinus consules: quę pecudes postq̃ ęre signato vti cœpit popu. Ro. tarpeia lege cautum est: vt bos centussis: ouis decussis ęstimarentur.

¶ Permutatur id ꝓprie dici videtur: q̃ ex alio loco in alium transfertur: at comutatur cũ aliud pro alio substituitur. Sed ea iam confuse in vsu sunt.

¶ Pierides musę: ꝓpter amœnitatẽ ac solitudinẽ pierij montis dictę videntur: quo ex secretis locis ꝓpter studia liberalia delectantur.

¶ Percõctatio: p interrogationẽ dicta videtur ex nautico vsu: q oia conto pertentãt: cognoscuntq̃ nauigãtes aquæ altitudinem: ob quã causam ait Verrius etiã secundã syllabã per on. solere scribi mihi id falsum videtur. Nam est illa pcunctatio quę is q curiose quid interrogat pcuncta visit: vt recte per. ũ. literaz scribaẽ.

¶ Perfugã Gallus ælius ait: q liber: aut seruus: aut hostis sui voluntate ad hostes transierit: q idem dicitur transfuga: q̃q̃ sint qui credant perfugam esse non tam qui alios fugiat: q̃ qui ob spem comodorũ ad quẽpiã perfugiat.

¶ Parentalia fulgura: Gracchus ait vocari: q̃ superiora fulgura: vt portẽta vt sua pimant duobus modis prioribus tollẽdis: aut maiore manubia vt tertia secundæ. Scda primę cędat. Nã vt oia superẽtur fulgure: sic ictũ fulgur manubijs vinci.

¶ P temere Cincius in lib. de verbis Priscis ait significare idẽ qood ꝓhibere: at Cato in lib. qui est de re militari pro vitiare vsus est cũ ait: cũ magistratus nihil audeat imparene quid consul auspici præmat.

¶ Periodos dr: & in carmine lyrico: ps quidã & in soluta rõne verbis circũscripta snia: & in gymnicis certaminibus piodõ vicisse dr: qui pythia isthmia: Nemea olympia vicit e circuitu eorum spectaculorum.

¶ Perẽpta & interempta pro imperfectis poni solet a poetis. Lucre. Cum corpus simul animi natura perẽmpta.

¶ Perpetẽ/ & ppetuo dixere poetæ. Pacuuius milona fac vt cœpisti hãc opam mihi ppetẽ oculis traxerim.

¶ Persillõ vocãt sacerdotes rudiculũ siue vas picatuz in quo erat vngnẽtum quo vnguine flameu quirinalis arma quirini vnxit.

¶ Persicũ portũ. Plautus cũ ait: mare euboicõ videẽ significare: q̃ in eo classis psarõ dr stetisse nõ procul a thebis. Itẽ psicuz pacutũ significare videtur: vt idem Plau. nihil decõciliare sibi nisi qui psicus sapis Neuꝰ & qui fuerit psiens carpeati est ratio.

¶ Personata fabula quędã nũc inscribitur: quã putãt quidã primũ a psonatis Histrionibꝰ: sed cũ post multos annos comœdi psonis vti cœpere: verisimilius est eam fabulam ꝓpter inopiã comœdorũ actã nouã per Atelanos: qui ꝓprie vocantur personao quia ius ẽ ijs nõ cogi to scœnã ponere psonã: quod cæteris histrionibus pati necesse est.

¶ Perpetrat: pagit perficit: Pacuuius in te vero oeq̃ perpetrare precibus imperia q decimis patris spatiã deponere instat: id si perpetrat q̃o etiam sine prepositione vsi sunt quidam conuersum iam.

¶ Porigã: dixisse antiqui videtur: p porrigã: ꝓpter morẽ non geminadarũ lrarũ ducto verbo a porro regam aut stiuolũ videtur cũ apte e nuo regam tactum sit: sed antiqui etiam porgã dixere pro porrigam.

¶ Porcę appellantur rari sulci. qui ducũtur aquę deriuãdę gra dicti: q̃ portãt. i. ꝓhidebant aquã frumentis nocere. Nã crebriores sulci limi vocantur.

¶ Porcas quę inter duos sulcos fiũt: ait Verro dici q̃ porrigant frumentum:

¶ Postliminũ receptũ. Galiꝰ ędilis lib. primo significationem quę ad ius poneret ait: esse eõ q liber ex qua ciuitate in aliã ciuitate abierat: in eandẽ ciuitatẽ redit eo iure qd cõstitutũ est de postliminijs. Itẽ qui seruus a nobis in hostiũ ptãtẽ ꝑuenit: postea ad nos redit in eius ptãtẽ: cuius antea fuit: in iure postliminiã equi & muli: & Nauis eadẽ ratiõe postliminiũ receptũ is qui seruit: quæ gña rerũ ab hostibus ad nos redue postliminio redeũt eadem genera a nobis ad hostes redire possunt cõ populis liberis & cũ fœderatis & cũ regibꝰ postlimiorũ nobis est inuti cum hostibus: quæ natio ues in opinione nostra sunt cum ijs procul sint.

¶ Postliminiũ receptus est ijs qui extra limina: boc est termios ꝑuincię captꝰ fuerat rursus ad ꝓpria reuerti.

¶ Prouersum fulgur appellatur: quod ignoratur noctu: an inter diu sit factũ. Itaq̃ Ioui fulguri: & Sũmano sit q̃ diurna Iouis nocturna sumani fulgura habentur.

¶ Propatulõ late patant atq̃ aptom: & patulos boues. Plau. appellat quorũ cornua iu diuersum supramodum patent.

¶ Propriassit: proprium fecerit.

¶ Propems: antiquos dixisse pro celer teistmonio est qualitatis aduerbium quod est propere.

¶ Prophetas in adrasto Iulius noiat Antistes fanorum oraculorũq̃ interpretes: cũ capita viridi lauro velare imperãt prophetæ sancta: ita caste qui purãt sacra

¶ Propter viã fit sacrificiõ qd est ꝓficiscendi gra Herculi, aut Sancro qui scilicet idẽ est deus. Alij profecturi viam Herculi aut Iano sacrificabant.

¶ Prodigia q̃ p̃dicunt futura p mutationẽ. G. lræ nã q̃ nũc. C. appellatur: ab aotiquis. G. vocabatur.

¶ Produit porro dederit vt est in lege censoria. porticũ sartem rectamq̃ habeto.

¶ Prodito alias prodiderit.

¶ Prodegeris cõsumpseris: prodideris: vt cęcilius in hymnis prodigere est cum nihil habeas te irrideriet: Plau. in neruolaria producte prodigum esse in amatorem addecet.

¶Prodiunt prodeunt: vt Ennius anna. libro. iij. p diunt famuli tũ candida lumina lucent.
¶Probrũ stuprũ: flagitiũ: vt Accius in helenibus qui nisi pbrum oia alia in delicta æstimãt. Cecilius in dia. vocatũ cõpressa pant hunc puerum sibi pbrum.
¶Probi velut phibi qui se a delinquendo phibent.
¶Prodigiatores aruspices pdigiorũ interpretes.
¶Prodita memoriæ porro dat & fallit. Itẽ ex interio re loco pcedit. Itẽ prodit vt Ennius libro. xvj. nõ in sperando cupide rem prodere summam.
¶Plexa colligata significat ex græco: cui nos etiã pre positionẽ adijcimus cũ dicimus pplexa.
¶Plectitur antiqui ẽt sine præpositionibus dicebãt.
¶Plera dixisse antiquos testis est Pacuuius cũ ait plæ ra pars pessondatur.
¶Ploxinũ appellatũ ait Catul⁹ capsatũ incisio capsa vecti [illegible] giuas vero ploxini habet veteris.
¶Plorare: flere: Inclamare nũc significat: & cum præ positione implorare. i. inuocare: vt apud antiquos pla ne inclamare in regis Romuli & latũ legibus si minus sacra diuis parẽtũ esto dei seruituti: hoc est. Si parentem puer imploras sit parẽtes puer diuis parentũ sa cer esto. i. clamarit dixit.
¶Pedula quæ dicimus tica græcos appel latemanifestum est.
¶Pacẽ a pactionis cõditione putat dictã Asinius ca pito: quia vtrinq; inter se populo sit obseruanda.
¶Penem antiqui caudã vocabant: a qua antiquitate etiã nunc offa porcina cũ cauda in cœnis puris offa penita vocatur: & peniculi quis calciamẽta tergentur: q e caudis extremis faciebãt antiqui: qui tergent ea di cti sunt forsitan a pendendo. Næuius in funicularia. Theodorũ cõpellas qui aris cõpitalibus sedẽs. in cel la circũtectas tegetibus lares ludẽtis peni pinxit bubu lo significat peniculo grandi. i. cauda.
¶Probius sobrino mihi est cõsobrini mei filius: & cõ sobrinæ meæ filia & pr̃is mei cõsobrin⁹ & m̃ris meæ consobrinus.
¶Possessio est vt definit Gallus ælius: vsus quidam agri aut ædificij non ipse fundus aut ager: non enim pos sessio e rebus quæ tangi possunt qui dicit se possidere his vere potest dicere. Itaq; in legitimis actionibus nemo ex ijs qui possessionẽ suã vocare audet: sed ad in terdictũ venit: aut pr̃or ijs verbis vtatur vti nunc possi detis eũ fundum. q. d. a. quod nec vi nec clam nec pre cario alter ab altero possidetis. Ita possideatis aduer sus ea vim fieri veto.
¶Præfecturæ eæ appellãtur in italia in quib⁹ & ius di cebatur: & nũdinæ agebãt & erat quedã earũ respu. neq; tñ magistratus suos habebant: in quas legib⁹ præ fecti mittebãtur quotãnis qui ius dicerent: quarũ ge nera fuere duo: alterum in quas solebant ire præfecti quatuor sex viri pro populi suffragio: creati erant in hæc oppida capuam. cumas casilinum / vulturnum li ternum / puteolos: suessulam: atellam: calatiã alterum quas prætor vrbanus quotãnis in queq; loca miserat legibus vt fundos: formias: cere: venafrum: alifas pri uernum anagoiam Frusinone: reate saturniam: mur siam: arpinum: aliaq; cõplura.
¶Paret quod ẽ in formulis debuit & producta priore syllaba pronunciari & non geminar scribi vt fieret pa ret quod est vt comparet ap paret.
¶Portum in. xij. p[illegible]omo positum omnes fere con sentiunt: cui testimonium defuerit is tertijs diebus ob portum obuagulatum ito.
¶Patrocinia appellari cœpta sunt: cum plebs distri buta est inter patres vt eorum opibus tuta esset.
¶Posticam lineam in agris diuidendis Seruius sulpi tius appellauit perticam.
¶Posticum hostiũ dicitur in posteriore parte ædiũ: cæterũ antiqui etiã vicinũ habitantẽ ad posteriorẽ par tẽ ædium sic appellarũt: deniq; & quæ ante nos sunt antica. & quæ post nos sunt postica dicũtur. & dextrã anticam sinistram posticam dicimus: sic etiam ea cœ li pars quæ sole illustratur ad meridiem antica vtiq; nominatur: quæ ad septẽtrionem est postica rursũ quæ diuidontũ in duas partes: orientẽ atq; occidentem.
¶Pater patribus dicebatur apud antiquos: qui cum iam pater ipse esset habebat etiam tunc patrem.
¶Portisculus est vt scribit Aelius stilo: qui in portu modũ dat classi id autem est malleus: cuius meminit Cato in dissuasione de lege attala & vectigalibus asiæ. Cilutio: pr̃. Remiges scripto ciues ro. sub portisculũ sub flagrum conscripti venire passim.
¶Pro scapulis cum dicit Cato significat pro iniuria verberũ: nã cõplures leges erant in ciues rogatæ: qui bus sanciebatur pœna verberũ: is significabat prohi buisse multos suos ciues in eã orõne quæ est cõtra M. cœlium fiem pcussi sæpe incolumis. aliis prœterea p re publica p scapulis atq; ærario rei pu. multũ pfuit.
¶Primanus tribunus erat qui Primæ legioni tributũ scribebat: vt apud Catonem in eo quæ est cõtra ther mum de suis virtutibus.
¶Properare aliud est: aliud festinare qui vnum quod q; mature trãsigit is properat qui multa simul incipit neq; perficit is festinat.
¶Prorsus porro vorsus nisi forte ex græco [illegible] Cato de fœneratione legis iuniæ camerini ciues nostri oppi dum pulchrũ habuere: agrũ optimũ atq; pulcherrimũ rem fortissimam cum Romam veniebant prorsus de uertebant p hospitibus ad amicos suos.
¶Prohibere comitia dicitur vitiare diem morbo: qui vulgo quidẽ maior ceterum ob id ipsum comitialis appellatur. Cato in oratione: quam scripsit de sacrile gio cõmisso dõmi cũ auspicaremus honorem inediu[illegible]

immortalium velim habuisse serui ancillæ si quis eo-
rum sub centone crepuit: quod ego non sensi oullum
mihi vitiū facit. Si cui ibidem seruo aut ancillæ doe-
mienti venit: quod comitia prohibere solet ne id qui-
dem mihi vitium fuit.

¶ Penatores qui penus gestāt. Cato aduersus. M. ac-
cilium quarta postq̄ natiuitas ex nauibus eduxi non
ex militibus atq; nautis piscatores penatores fecile da
tum dedi.

¶ Pillates lapidis genus cuius M. Cato originum li-
bro quinto. Lapis candidior q̄ pillates.

¶ Peregrina sacra appellātur: quę aut euocatis dijs in
oppugnandis vrbibus Romā sunt conata aut quę ob
quasdā religiones per pacem sunt petita: vt ex phrigia
matris magnæ ex gręcia ceteris epidauro æsculapij
quæ colūtur eorum more a quibus sūt accepta.

¶ Potitius & pinarius. hercules cū ad arā quę maxi-
ma appellatur decimā bouū: quos a Geryone addu-
ctos abigebat agros in patriā pfanas. Sed gen9 sacrifi
cij edocuit: quæ familia & posteri eius non defuere de
cumantibus vsq; ad Appiū claudium cēsorem: q qn-
quagintamilia æris grauis his deditis seruos publi-
cos edoceret ritus sacrificandi: quo facto potitij cum
essent ex familia numero. xij. oēs interierunt intra diē
trigēsimū pinarius q nō affuit sacrificio: postea cautū
est: ne quis pinariorū ex eo sacrificio vesceretur.

¶ Posthumus cognominatus post mortē pr̄is natus
Plau. in aulularia post meā ætatē qui media ducit vxo-
ē domū si eā sane anū pręgnātem fortuito fecerit qui
dubitas quin sit paratus his nomē pueris posthume.

¶ Permulis pugnare milites soliti sūt: quarū vsus su-
stulit. C. martius datis inuicē earum brutianis.

¶ Porcam auream & argenteas dicit ait Capito Ateius
quæ & si numero hostiarum non sint nominātamē ea-
eum habere alteram ex auro alteram ex argento factā
adhiberi sacrificio Cereali.

¶ Pulcher bos appellatur ad eximiam pinguedinem
perductus.

¶ Propudiat ait porcus: dictus est: vt ait capito ateius
q sacrificio gētis claudiæ velut palmentum & ex so-
lutio omnis contractæ religionis est parū. Cauta se vi
dere pronunciat magistratus cum de consulis senten
tia capitis quem condemnaturus est.

¶ Piscatorij ludi vocantur: q quotannis mense Iunio
trās Tyberim fieri solēt a Po. Ro. vrbano p piscatori-
bus tyberinis: quorum questus non in macellum pue
nit. Sed fere in aream Vulcani: qui id genus pisciculo-
rum maiorum datur ei deo pro animis humanis.

¶ Possessiones appellantur agri late patentes: publi-
ci priuatiq; quia nō mancipatione sed vsu tenebātur
& vt quisq; occupauerat possidebat: alij possessio est
vsus agri aut ædificij: non ipse fundus aut ager.

¶ Parsi non pepercit ait Cato in eadē oōne: Scio for
tunas secūdas negligentiā prębere solere: quod vt pro
hibitum / item quod in me eliet / meo labori non parsi.

¶ Pauimēta pœnica marmore numidico strata signi
ficat Cato: cum ait in ea quam habuit. ne quis cōsul
fieret dicere possum quibus villæ atq; ædes ædificatę
atq; expolitę maximo opere citro atq; ebore atq; pa
uimentis pœnicis stent.

¶ Prolato ęre astitit: Ennius achille in aristarcho cū
ait significat clipeo ante se portento.

¶ Penitam offā Neuius appellat absegmē carnis cū
caudā: antiqui enim offam vocāt absciſsum globi for-
ma: vt manu glomeratam pulcem.

¶ Priuatę ferię: vocātur sacrorum priorum velut di-
es natales operatione denecales.

¶ Pronubę adhibentur nuptis quę semel nupsere: vt
matrimonia paupertate auspicantes prima aut secun
da hora dicata sponsalibus honoris causa vt optima
ac fecūdissima veniant. alij dicunt quę nupserūt causa
auspitij vt singulare perseueret matrimonium.

¶ Pudicitię signū in foro boario est vbi familia edisset
Herculis: eam quidam fortunam esse existimant. Ite3
via latina ad miliarū illi fortunę muliebria nephas est
attingi: nisi ab ea quę semel nupsit.

¶ Plebeię pudicitię sacellu3 Romę vt cętera sacra co-
lebatur.

¶ Patrimi & matrimi pueri prętextati: tres nubentem
deducunt: vnus qui facem pręfert ex spina alba quia
noctu nubebant: duo qui tenent nubentem.

¶ Pilentis & carpentis p vrbē vehi a matronis cōces-
sum est: q cum aurum non reperiretur ex voto q Ca
millus vouerat Apollini Delphico contulere.

¶ Prętextū sermonem quidam putant dici q p̄textа-
tis nefas sit obscœno verbo vti: alij q nubentibus de-
positus. Prætextis a multitudine puerorum obscœna
clamētur: ideoq; prætextum sermonem nihil obscœ
ni habentem.

¶ Palatiis flamen cōstitutus est ad sacrificandum ei
deę in cuius tutela palatium est.

¶ Portenta existimauere quidam grauia esse ostenta
bona: alij portenta quędam bona: quędam tristia ap-
pellari portenta quę quod porro tendāt indicent ostē
ta: quę tantummodo ostendant: monstra quę pręci-
piant quoq; in medio.

¶ Postularia fulgura quę votorum aut sacrificioru3
spretā religionem desiderāt: pestifera quę morte3 aut
exilium ostendūt: peremptalia quę superiora fulgura
aut portenta perimunt. i. tollunt.

¶ Pullus Iouis dicebatur Fabius cui Eburno cogno
men erat propter candarem q eius natis fulmine icta
erat. Antiqui puerum quem quis amabat: pullū eius
dicebant.

¶ Peregrinus ager est: qui neq; Romanus neq; hosti-
lis habetur.

¶ Publica sacra quę publico sumptu pro populo fiūt quæq; pro montibus pagis Curijs sacellis. At primata quæ singulis hominibus. familijs. gentibus fiunt.

¶ Peremne dicitur auspicari: qui amnem aut squam. quæ ex sacro oritur auspicata transit.

¶ Pecum cum dixit. M. Cato per casum genitiuum a singulari casus recti formauit: pro vtebantur antiqui id est pecu ac testu tonitru. genu. veru. quorum omnium genitiuus pluralis geminat. u. literam nunc. quia dicimus vt pecus eam: quæ in vsu est formam in declinationibus sequimur.

¶ Præteriti senatores quondam in opprobrio non erant: q vt reges sibi legebant sublegebantq; quos consilio publico haberent. Ita post exactos eos Consules quoq; & tribunos militū consulari potestate coniunctissimos sibi quoq; patriciorum & deinde plebeiorum legebant donec tribunitia interuenit. quia sanctum est. vt censores ex omni ordine optimū quemq; Curiati in senatu legerunt. quo factū est. vt qui præteriti essent & loco moti haberentur ignominiosi.

¶ Pro sensu classis Iuniorum se. Tullius cum dixit. in descriptione cēturiarum accipiebat in sensu vt ait. M. Varro in libro. vj. rerum humanarum. sicuti pro rostris & stonjs pro tribunali pro testimonio.

¶ Procum patriciū in descriptione ea si vnq̄ fecit Ser. Tullius significat procerum. ij. n. sunt principes. nam proci dicuntur qui poscunt aliquam in matrimonium graece est enim porcare poscere vt cū dicitur in iudice collocando si alium procas innue ei procas. idest poscas. vnde meretrices procaces ab assidue poscendo & verbum proco cas. idest poscis.

¶ Peculum seruorum a pecore. Inde dictum est vt pacunia patrum familiæ: siue nobilium.

¶ Puelli per diminutionem a pueris dicti sunt: itaq; & Ennius ait pœni soliti suos sacrificare puellos. & Lucilius Cūq; hic tam formosus homo a te dignus puellus & Plau. Olim huic puello se venum duciet.

¶ Præiamittatores dicuntur qui flaminibus dialiq; rinali: martiali antecedūt: exclamant enim ferijs publicis vt homines abstineant se opere: quia ijs opus faciētem videri irreligiosum est.

¶ Pone graui sono: antiqui vtebantur pro loci significatione.

¶ Planta oleaginea: est virga foliata: ex olea deplantata.

¶ Pomonal est in agro solonio via hostiensi ad duodecimum lapidem diuerticulo a miliario octauo.

¶ Pubes & qui pubem generare potest: is incipit esse xiiij. annis. fœmina a. xii. vitiputens siue patiens vt quidam putant.

¶ Prandicula: antiqui dicebant quæ nunc ientacula.

¶ Prodigæ hostiæ vocantur quæ consumantur vt ait Veranius. vnde homines quoq; luxuriosi prodigi.

¶ Petronia amnis est in Tyberim proflueś quam magistratus auspicato transeunt cū in campo quid agere volunt: quod genus auspicij peremne vocant: amnem autem fœminine antiqui dicebant.

¶ Penetrale sacrificium dicitur quod interiore parte sacrarij conficitur. vnde & penetralia cuiusq; dicūtur. & penes nos quod in potestate nostra est.

¶ Puri probi profani sui auri dicitur in manumissione sacrorū causa ex quibus puri significat q in vsu spurco non fuerit: probi q recte excoctū purgatumq; sit profani sacrum non sit: & q in omni religione solutū sit: sui q alienum non sit.

¶ Pacionē antiqui dicebant quā nūc pactionem dicimus. vnde & pacisci adhuc / & paco in vsu remanent.

¶ Præsa porca dicitur (vt ait Veranius) quæ familiæ purgandi causa Cereri immolabatur. q pars quędaz eius sacrificij fit in conspectu mortui eius cuius funus instituitur.

¶ Pateram perpluere in sacris cum dicitur significat perpluere aut pertusam esse.

¶ Pastillum est in sacris libi genus rotundi.

¶ Pulta saxa esse ad portum. qui sit secundum Tyberim: ait Fabius pictor quem locū putat labeo dici vbi ficana via hostiensi ad lapidem vndecimum.

¶ Panera frumenta dicebant antiqui: quæ de vagina non bene exibant.

¶ Paludatim libris auguralibus significat vt ait Veranius armati: ornati: omnia enim militaria ornamenta paludamenta dici.

¶ Puri menstruo esse dicuntur: qui sacrorum causa toto mense in cerimonijs sunt. idest puri sint certis rebus carendo.

¶ Prox: bona vox velut quidam putant significare videtur: vt ait labeo de iure pontificio libro. xj. aliter proba vox vt æstimo.

¶ Pennatis singulariter labeo Antistius posse dici putat: quia pluraliter penates dicantur cū patiatur portio etiam penas dici: vt optimas: primas antias.

¶ Proculiunt promittunt ait significare Antistius de iure potificali libro nono.

¶ Popularia sacra sunt (vt ait Labeo) quæ omnes ciues faciūt. nec certis familijs attributa sunt fornacalia parilia: laralia.

¶ Polluere merces liceat sunt far. polenta viuum: panis fermentatus: ficus passa suilla bubula agnina: case: ouilla alica sesama. & olleum: pisces: quibus est squamma pręter suarum. Herculi autem omnia æsculenta poculentaq;.

¶ Profestum facerem: tanq̄ profanum facere: idem q eo die qui dies ferisrum non est facere velut quidam dixere pro eo facere velut feriæ non sint: aut id facere quod ferijs fieri non liceat. Itaq; diem profestum dies sine ferijs esse.

profanum quod non est sanctum. Plau. Sanctum an profanum habeas paruipenditur.

¶ Procubitores dicuntur fere ventes: qui noctu custodiæ causa ante castra excubant: cum castra hostium in propinquo sunt. Vt M. Cato in eo quem de re militari scripsit.

Quirtalis dicebatur ab antiquis orchos.

Quinna prata trans Tyberim a Quintio Cincinato: cui fuerant dicata:

¶ Quintana appellat̄ porta in castris post prætorium vbi rerum vtensilium foru͂ sit.

¶ Querqueram frigidam cum tremore a græco certu͂ est dici. vnde & carcer. Lucil. Iactas me vt febris querquera & alibi. Querquera consequitur capitisq̨ dolores. Plautus. Is mirabilis querqueratus.

¶ Quercus dicitur q̄ id gen⁹ arboris graue sit ac durum tum etiam in ingentem euadat altitudinē. querqueram enim grauem & magnam quidem putāt dici.

¶ Quadruplatores dicebantur qui eo quæstu vtebātur: vt eas res persequerentur. quarum ex legibus quadrupli erat actio.

¶ Quando herus coenitiauit fas. in fastis notari solet & hoc videtur significare: quando rex sacrificulus diuinis rebus perfectus in comitium venit.

¶ Quando stercus delatum fas. Eodem modo in fastis notantur dies quo stercus purgatur ab æde vestę.

¶ Quando cum graui voce pronunciatur: significat q̄ quoniam. & est coniunctio. quando acuto accentu est temporis aduerbium.

¶ Querquetularia porta Romę dicta q̄ querquetuȝ intra mu[r]os vrbis iuxta se habuerit.

¶ Quoniam significat non solum id q̄ quia: sed etiā id q̄ postq̄: hac de causa q̄ græcum ἐπεὶ vtriusq̨ significationem obtinet.

¶ Quod significat aliquid præterq̄ quod in vsu fere est & græci dicunt ὅτι.

¶ Quinq̨ genera signorum obseruant augures ex coelo: ex auibus: ex tripudijs: ex quadrupedibus: ex diris.

¶ Quirinalia mense februario dies quo quirini fiunt sacra: idem stultorum ferię appellantur anteq̄ in euȝ commigrarent fere Sabini curibus venientes post foedus inter Romulum & Tatium: quodquidem sacru͂ fornacalium sacrorum cognominant: eo potissimum rem diuinam faciunt.

¶ Quirinalis collis: q̄ nunc dicitur: olim egon appellabatur anteq̄ in eum fere Sabinis curibus venientes post foedus inter Romulum & Tatium ictum a quo hanc appellationem sortitus est q̄uis existimant quidā q̄ in eo factum sit templum Quirino ita dictum.

¶ Quirina tribus a currentibus Sabinis appellationem videtur traxisse.

¶ Quirinalis porta dicta siue q̄ ea in collem quirinalem iter. siue q̄ proxime eam est quirini sacellum.

¶ Quiritium fossæ dicuntur. quibus Ancus Martius vrbem circundedit: quam secundum hostium tyberis posuit quo etiam ostiam: & q[uonia]m populi opera eas fecerat appellauit quiritium.

¶ Quiocentum & producta prima syllaba: & per. c. literam vsurpabant antiqui: quod postea leuius visuȝ est ita vt nunc dicimus pronunciari.

¶ Qui patres: qui conscripti: vocati sunt in curiam: quo tempore regibus vrbe expulsis Pub. Valerius cōsul. propter inopiam patritiorum ex plebe adlegit in numero senatorum centum & sexaginta: & quattuor vt expleret numerum senatorum trecentorum: & duo genera appellaret esse.

¶ Quispiam quin significet aliquis: & quæpiam aliq̄ similiter: quæ & alia eiusdem generis: vt dubium noȝ est: ita vt vn̄ sequens pars ei⁹ coeperit inueniri non pōt.

¶ Quinquatrus appellari quidam putant a numero dierum: qui fere ijs celebrantur. qui scilicet erant tam hercule q̄ triduo saturnalia & totidem diebus compesalia. Nam omnibus ijs singulis diebus sunt sacra: forma autem vocabuli eius exemplo multoruȝ populorum Italicorum enunciata est: qui post diem quintuȝ iduum est is dies festus: vt apud Tusculanos triatrus: & sexatrus. Mineruæ autem dicatum eum diē existimant: q̄ eo die ædes eius in auentino consecrata sit.

¶ Quinquatrus festiuus dies dictus: q̄ post diem quintum iduum celebraretur vt triatrus & sexatrus & septenatrus: & decenatrus vel decumatrus.

¶ Quinquertium vocabant antiqui: quem græci pentathlon: vt indicat versus hic omnis æqualis vincebat quinquertio. Liuius quoq̨ ipsos athletas sic nominat quinquertiones pręco in medium vocat.

¶ Quinquertium græci vocant πένταθλον, quo die quinq̨ genera artium ludo exercebantur.

¶ Quisquiliæ dici putant quicquid ex arboribus minutis: surculorum: foliorumve cadit velut quicquid cadit. Cecilius. Quisquilias volantis ventis spolia memoranti modo: & Neuius in Tegularia. abi detrudate saxo homo non quisquiliæ quid est.

¶ Quintipor seruile nomen frequens apud antiquos erat: a prænomine domini ductum. vt marcipor gnæpor q̄uis sint qui a numero natorum ex ancilla quinto loco dictum putent.

¶ Quippe significat quid ni: testimonio est Ennius libro. xi. Quippe solent reges omnes in rebus secundis. Idem libro sextodecimo. Quippe vetusta virum non est sat bella mouere. Item alij complures.

¶ Quianam pro quare & cur positum: & apud antiquos vt Neuium in carmine punici belli. Summe deuȝ regnator quianam genus isti. & in satyra Quianam saturnium populum pepulisti: & Ennius libro septimo Heu quianam dictis nostris sententia flexa est.

¶ Quid:nisi vsurpauisse antiquos:testis & Affranius in epistola Ne auctore iure abstinebis quidnisi.

¶ Quadrata Roma in palatio ante tēplū Appolinis dicit locus:vbi reposita sunt quę solēt boni hominis gratia in vrbe cōdenda adhiberi: q̄ saxo minutus est initio in speciem quadratam:eius loci Ennius meminit cū ait:& quis astiterat Romæ regnare quadratę.

¶ Quadrubē:Athenas:Accius appelauit: q̄ scilicet ex quatuor vrbibus in vnum domicilia tulere:Braurone:eleusinę:pirecus:vnto.

¶ Quæso:vt significat idem quod rogo.Ita quæsere ponitur ab antiquis pro quærere: vt est apud Ennium libro secundo ostia muotta est idem loca nauibus pulchris:Munda facit Nautisq̄ man quesentibus vitam & in Chresphonte Ducit me vxorem liberorum sibi quęsendum gratia.& in Andromeda Liberum quæsendum familię matrem tuę.

¶ Quadrantal vocabant antiqui:quod ex græco dia φopov dicunt q̄ vas pedis quadrati octo & quadraginta capit sextarios.Plau.in Curgulione. Anus hęc quillum fitit:modica est:capit quadrautal & caro contra oppidum.vnum redimisti p̄dia pro vini quadrantalibus sexaginta impulli dedisti vinum non dedisti.

¶ Quoaxare ranę dicuntur:cum vocem emittunt.

¶ Quartarios appellabant antiqui muliones mercenarios:q̄ quartam partem quęstus capiebant. Lucil. Porro homines neq̄ malus vt quartarius cippos colligere omnes.

¶ Quateous significat qua fine hactenus:hac fine. Atquatinus quoniam:sed antiqui quateoos dicebāt vt Scipio Africanus in ea oratiōe quam scribit postq̄ ex Africa rediit vti negocium oatum erat quatenos castra nostra:ita tuunita erant vt posses partem exercitus abducere.

¶ Quande pro quam vsos esse antiqoos cum multi veteres testimonio sunt:tamen Liuius in primo.Iuppiter vt muto fretus magis quande.Manins impe. secuodo.Quande tuas omois legiōes ac popularis.& Lucre.Clarus ob obscurā lingam magis vt inanes.Quande grauis terga vos qui vera requirunt.

¶ Quamnox significat q̄ cito. Sed si per se ponas mox significabit paulopost vel postea.

¶ Quatere suspensum & vicinum rei alicuius motum significat:non vt Vernus putat ferire. cum idipsum verbum concutere ex præpositione:quæ est con & quatere sit compositum. Quassare autem est sæpe quatere.

¶ Querquetulanæ vt reputantur significari nymphę præsidentes querqueto virescenti quod genus syluæ indicant fuisse intra portam, quæ ab eo dicta sit querquetularia. Sed fœminas antiqui quas sciens dicim⁹ viras appellabant. Vnde adhuc permanet virgines & viragines.

¶ Quis antiqui dixere.inde declinatum remanet datiuo casu.quibus. Nam qui adhuc.Item quis facit vt isti istis illi illis. Qui hoc censetis illuc transite qui alia omnia in hanc partem ijs verbis prætito minis videlicet causa ne dicat qui non censetis.

¶ Quot serui.tot hostes in prouerbio.est de quo Alcinius capito existimat errorem hominibus interuenisse præpostere plurimis enunciantibus: vero enim similius esse dictum initio.Quot hostes. tot serui: tot captiui ad seruitutem adducebantur. Vnde etiam Mancipia

Romanā portā vulgus appellat vbi ex epistilo defluit aqua:qui locus ab antiquis appellari solit⁹ est statuę cincinę: q̄ in eo fuit sepulchrū ei⁹ familiæ: sed porta Romana instituta est a Romulo in infimo cl uo victoriæ:q loc⁹ gradib⁹ in quadraturā format⁹ est:appellata asit Romana a sabinis p̄cipue q̄ ea proxim⁹ additus erat Romam.

¶ Rutabulum est quo rustici in pruendo igne coquēdi panis gratia vtuotur:inuenitur etiā positum ... & pro virili mēbro. Neuius in Pico. Quid ego facere in ocio si rodebam rutabulum. Neuius Obscœnā partem viri describens. vel quę sperat se nupturum iri adoleicētulo ea licet senile tractet retritum rutabulum.

¶ Ruta cęsa dicuntur:quę venditor possessionis sui vsus gratia concidit ruendaq̄ contraxit.

¶ Rutilum russum significat: cuius coloris studio etiam antiquę mulieres fuere. vnde traxere cognomina rutilias:vt indicat frequenter Affranius.

¶ Rutrum tenentis iuuenis est effigies in capitolio Ephebi more græcorum arenas ruentis exercitationis gratia quod signum Pompeius Bithynicus ex Bithynia suppellectilis regię Romam deportauit. Rotundam ædem vestæ. Numa pomp. rex Romanorum consecrasse videtur q̄ eandem eē terram. qua vita hominum sustineretur crediderit eamq̄ pilę forma esse vt sui simili templo dea coleretur.

¶ Ruscū est. vt ait Vernus ampli⁹ porro herba & exiluis virgultis fruticibusq̄ nō dissimile iūco cui⁹ coloris rebus vti mulieres solitę cōmemorat. Cato origīū li. vij. Mulieres opea auro purpuraq̄ ars inheret oy adema coronas aurea ruscea facie galbeos lineas pelles redimicula.

¶ Rupitias in.xij.significat damnum dederis.

¶ Rod⁹ vel raud⁹ significat rē rudē vel iperfectā:nā saxum quoq̄ rudus appellaut poetæ: vt Accius in Mena. Cōstituit cognouit sensit cōlocat sese in locū celsū hinc manibus rape rod⁹ saxeū grāeē & grādē. & i Crysippo neq̄ qsq̄ a telis vacu⁹ Sed vti cuiq̄ obuiā fuerat ferrū.alius saxū Rodū vulg⁹ quidā in vsu habuit non mō pru ære impfecto vt Lucili⁹ cū ait plumbi paxillū Rodus limina texā. Sed etiā significato cū dicitur tu-

dusculo libram ferito asses tangitur libra. Cinci⁹ de verbis priscis sic ait. Queadmodum omnis fere materia non deformata rudis appellatur. sic vestimētuʒ rude non perpolitum. sic æs infectum rudusculum apud ædem Apollinis æs conflatum iacuit id ad rudus appellabāt in æstimatione æs infectū rud⁹ appellatur.

¶ Rudtarij ab eodem dicuntur qui saga noua perpoliunt hominem imperfectum rudem dicimus.

¶ Rudentes tęstes nauticæ & asini cum vocē mittūt.

¶ Ruspari est cribro querere. hoc versu indicatur: & ego ibi vt latebras ruspans inner amaptimas.

¶ Rustica vinalia appellantur: mense Augusto. xiiij. Kalendas septembris. Iouis dies festus: quia latini bellum gerentes aduersus Mezentium oēs vini libationem ei deo dedicauere: eodem auteʒ die Veneri templa sunt consecrata: alterum ad circū maximū: alteruʒ in luco libitinēsi: quia in ipsius deę tutela sunt orti. aliter Rustica vinalia. xiiij Kalend. Septembris celebrabant quo die primum vinum in vrbe deferebant.

¶ Rogatio est cum populus consulitur de vno pluribusue hominibus q̄ nō ad omnis pertineat: & de vna pluribusue rebus de quibus nō omnibus sanciatur. Nam quod in omnes homines resue populus sicut lex appellatur. Itaq̄ Gallus Aelius ait: inter legem & rogationeʒ hoc interest. Rogatio est genus legis: quę lex non continuo ex rogatio est. nou potest nō esse lex si modo iustis comitijs rogata est.

¶ Romā appellatam esse: cephalon Gergitius: qui de aduentu Aenee in Italiam viderur scripsisse ait: ab homine quodā Comite Aeneæ: eum eni occupato monte qui nūc palatinus dicitur vrbem condidisse: atq̄ eā Romam nominasse Appollodorus in Euxotide ait Aenea & Lauinia natas mayllē mulū romūq̄: atq̄ ab Romo vrbi tractum nomen: Alcinius ait Tyrrenia Aeneæ natum filium Romulū fuisse atq̄ eo ortā albā Aenee neptē: cuius filius noie Rodius cōdiderit vrbē Romā Antigon⁹ Italię hystorię scriptor ait: Romulū quēdā noie: Ioue conceptū vrbem condidisse in pallatio Romæ: eiq̄ dedisse nomen historiæ Cumanæ compositor: Athenis quosdā ꝓfectos Sityonē Tespiasq̄ ex quibus porro ciuitatibus ob inopiam domiciliorū compluris profectos in extremas regiones delatos in Italiam: eoiq̄ multo errore nominatos ob origines: quorum subiecti qu fuerint viri vnicarūq̄ vinū imperio montem palatium: in quo frequentissimi consederint appellauisse a viribus valentiam regētis quod nomen aduētu Euandri Aeneęq̄ in Italiam cum magna græce loquētium copia interpretatum diciq̄ cœptū Romā: Agathocles Cirienarum scriptor ait: Vaticinio Heleni impulsuʒ Aeneam Italiam petiuisse portantem secum suam neptē Ascaniq̄ filiam nomine Rhomā: eamq̄ vt Italia Phriges sunt potiti & ijs regionibus: maximeq̄ nunc sunt vicinæ: vrbi primam omniū consecrasse in palatio fidei templum in quo monte postea cum conderetur vrbs visam esse iustam vocabuli Romę nomē causam: eāq̄ priore vnde ea locū dedicauisset fidei: ait quidē Agathocles cōplures esse auctores qui dicant Aeneam sepultum in vrbe Berecynthia proxime flumen Nolon atq̄ ex eius progeniæ quēdam nomine Rhomū venisse in Italiam & vrbem Romā noīatam condidisse Caltinus Agathoclis: siculi: qui res gestas cōscripsit arbitratur: e manu Troianorū fugientium Ilio capto cuidam nomē fuisse latino: eūq̄ habuisse coniugē Romā a quo vt Italia sit potitus vrbē condiderit: quā Romā appellauisse Lēbos qui appellat Heraclides existimat reuertētibus ab Ilio Achiuis quosdam tempestate deiectos in Italiæ regiones secutos Tyberis decursum peruenisse vbi nūc sic Roma. Ibiq̄ propter tędium nauigationis impulsos captiuas: auctoritate veteris cuiusdam tempestiua noie Rhomes incendisse classem: atq̄ ab ea necessitate ibi manendi. Vrbē conditam ab is potissimum eius noīe eam appellatā: a cuius consilio eas sedes sibi fortmauissent: Galitas scribit cuʒ post obitū Aeneæ imperiū Italiæ peruenisset ad latinū Telemachi Circæq̄ filiuʒ isq̄ ex Rhomę suscepisset filios Romū romulūq̄ vrbi conditæ in pallatio causam fuisse appellandæ potissimum deficit.

¶ Romam Romulus de suo nomine appellauit sed ideo Romā non Romulā vt ampliori vocabuli significatu prosperiora patriæ suæ nominatetur.

¶ Romulum quidam a ficu ruminali Alij q̄ lupæ mammanutritus est quem credibile est a virium magnitudine. Item fratrem eius appellatum: alij dicunt a virtute idest robore.

¶ Ronde si candi onq̄: cum dixit Lucilius: quo noīs ri parum posuit tam infestum sibi corpus & valitudinem referens q̄ lenis. Sed saluti nauigantium.

¶ Rinocerotem quidem esse aiunt Bouē ægyptium.

¶ Redēptores ꝓprię atq̄ antiqua consuetudine dicebantur: qui cū ad faciendū aut præbendum conduxerant effecerantq̄: tum demum pecunias accipiebant. Nam antiquitus emere pro accipere ponebatur. At ij nunc dicuntur redemptores. qui quid conduxere prębendum vtendumq̄.

¶ Redhibitur tum id proprie dicitut quod redditum est improbatūq̄: & qui dedit idē q̄ rursus coactus est habere id quod ante habuit.

¶ Recliuiam quidam: alij recliuium appellant cū circa vngues cutis se resoluit quia dura est soluere Titinius in setina lassitudo conseruū recliuie flagri: & Liuius Scraba in legendo recliuio sane offendens.

¶ Redostire: gratiā referre. Neuius in lupo vel virgies regem salutant iube albanū miliū comitem senem sapientē contra redostis menalus: & Accius in Amphitrione. Cedo ecq̄d te redostitū: cū meassem obiectet

facilius. Nam & hostire æquare posuere. Ennius in chretponte aud ia atq; auditis hostimentum adiungi to & ineptions lyrisq; mea quominus machera atq; hasta hospuis manu:& Pacuuius in teucro nisi coher ceo proteruitates atq; hostio ferociam.

Redantruare dicitur in saliorum exultationibus cum presul ampiruauit:q est motus edidit ei referun tur inuicem ijdem motus: Lucilius. presul vt ampi met inde vulgus redāplauit. At Pacuuius in promo renda gratia Simul cum videam graios nihil medio criter redantruare:opibusq; summis prosequi.

Rediuiuum est:ex vetusto renouatu3. Cicero libro primo in verrem. vtrum existimatis minus operis esse vnam columnam efficere ab integra nouam nullo lapide rediuiuo.

Redarguisse per e literam Scipio Africanus Pauli filius dicitur enunciasse: vt Idem esset pertisum cuius meminit Lucilius cum ait quo facetior videar. & sci re plus q; ceteri pertisum hominem non pertisum dice rerum oam genus.

Reduncululum vocant catellam:qua maxime vtan tur ornatus causa.

Reus nunc dicitur qui causam dicit: & Item qui qd promisit spoponditve:ac debet: at Gallus Aelius li bro secundo significationum verborum: quæ ad ius pertinet Reus est qui cum altero litem contestata3 ha bet siue is egit:siue cum eo actu3 est. Reus stipulando est idem qui stipulator dicitur quippe suo nomine ab altero quid is stipulatus est:non is qui alteri adstipula tus est:Reus promittēdo est q suo nomine alteri quid promisit. Quive pro altero quid promisit. at capito Actius in eadem quide3 opinione est. Sed exemplo. Reus adiuuat interpretationem. Numa in secūda tabula secunda lege in qua scriptum est: quid horum fuit vtrii iudici uarbitro ve reo ve eo die deffensus esto nune vtriq; actoris:reiq; in iuditio reus vocatur item q accusator de viaccitur:more vetere: & consuetudi ne antiqua.

Riuus vulgo appellatur:tenuis fluor aquę:nō spe consilio ve factus:verum naturali suo impetu. Sed ij riui dicuntur:qui manu facti sunt: siue su per terra in fossa siue super specu:cuius vocabuli origo ex græco pendet.

Ratus sum significat putaui: sed aliqui pro firmo certo q; ponitur ratus & ratum. Ennius occidunt̄ vbi potitur ratus Romulus p̄dā:& Accius in menalippo. Neq; ratū est qd̄ dicas:nec quę agitas dicendi est loc⁹. R.R. duobus incōpluribus orationibus cōde actis differt:cuius etiam perscribi solet idē rationū relatarū q; a tabulis docentur iudices quæ publice data atq; accepta sint.

Rauisse a rauis oculis:quēadmodū accę fuscę ful: lenalij dicūt quēadmodōa cęsijs cæsulę dicuntur.

Ratumena porta a nomine eius appellata est:qui lu dicro certamine quadrigis victor clarisci generis iuue nis ue is consternatis equis excussus romæ perijt: qui equi feruntur non ante constitisse q̄ peruenirent in ca pitolio conspectumq; fictilium:quadrigarum: quæ erant in fastigio Iouis templi: quas faciendas locaue rant Romani veieon cuidam artis figlinæ prudenti. quæ bello sunt recuperatæ:quę informatæ adeo cre uerant vt eximi nequirent:idq; prodigium portende re videbatur in qua ciuitate eę fuissent omnium eam futuram potentissimam.

Recuperatio est: vt ait Gallus Aelius cum inter po pulum & regem:nationesq; & ciuitates peregrinas lex conuenit quomodo per reciperationem reddan tur res:reciperenturq;:resq; priuatas inter se perse quantur.

Reciprocare pro vltro/citroq; poscere vsi sunt an tiqui:quia peocare est poscere. Pacuuius in Teucro: ra pito reciproca:parcito:augeto:citare:necte re: recipro care vndiq; gremijs subnectarē affligere. Plautus in Straba. Quasi tolle nono:aut pillum gręcum recipro ceis plana via.

Recellere reclinare:& excellere in altum extollere.

Recinium omne vestimentum quadratū hi qui ex xij. interpretati sunt esse dixere viri toga mulieres vte bantur pretextum clauo purpureo: vnde reciniati mimi planipedes:quam rem diligenter exequitur Sā tra. libro secundo de verborum antiquitate.

Ricę & riculę vocantur parua ricinia:vt palliola ad vsum capitis facta. Granius quidem ait esse muliebre cingulum capitis quo pro vita flaminea redimiatur.

Rectę appellantur vestimenta virilia:quę patres li beris suis conficienda curant ominis caosa ita vsurpa ta quæ a stantibus:& in altitudinem texuntur.

Remancipatam Gallus Aelius esse ait:quę mancipata sit ab eo cui in manum conuenerit.

Rienes quos nunc vocamus antiqui nefrundines appellabant quia grę ci νεφρωνεσος vocant. Plautus in Satyreone. Male tibi euenisse video glaber erat tanq̄ rien.

Refriua: faba dicitur: vt ait Cincius quoq;: quæ ad sacrificium referei solet domum ex segete causa auspi cij quasi reuocant fruges vt domū datantes teuirtito ad rem diuinam faciendam. Aelius dubitat: an ea sie quę prolata in segetem domum referatur: an quæ re fringatur quod est torreatur sed opinionem Cincij ad iuuat q; in sacrificijs publicis cum puls fabata dijs da tur nominatur refriua.

Remeare redire: vt commeare vltro citro ire. Vnde commeatus dari dicitur id est tempus: quo ire redire q; possit. Affraoius vt m'ea mancipata venit me sine mercede prorsum paucius remeare in ludum.

Remeligines & rēore a morando dictę sunt. Plau:

tus in patina. Nam quid ille nunc tam diuinitus remorantur remiligines: & Lucilius: quenã vxor ex te resonans meo gradu remoras facit. Ab affranio in prodi-torem eligo a laribus missa sum hãc quæ cursus coit.

¶ Reapse est re ipsa: Pacuuius in armorum iuditio. Si non est ingratum reapse quod fecit bene.

¶ Regimen pro regimento vsurpant poetæ. Ennius libro sextodecimo. Primus senex brialyn in regimen belliq; peritus.

¶ Relegati dicũtur proprie: quibus ignominiæ: aut pœne causa necesse est ab vrbe Roma: alia ve: quo loco ab esse senatusq; consulto aut edicto magistratuẽ: vt etiam Aeleus gallus indicat.

¶ Religiosus est non modico deorum sanctitatẽ magni æstimans. Sed etiam officiosus aduersus homies Dies autem religiosi quibus nisi quod necesse est nefas habetur facere: quales sunt sex & triginta: a tria qui appellantur: & alienses: atq; ij quibus mundũ patet esse. Gallus ælius ꝙ homini ita facere non liceat: vt si id faciat contra deorum voluntatem videatur facere: quo in genere sunt hęc in ædem bonę deæ virum introire aduersum mystica: legem ad populum terre die nefasto: apud prętorem lege agere: inter sacrum autem & sanctum & religiosum differentias bellissime refert. Sacrum ædificium consecratum deo. Sanctum murus qui sit circa oppidum. Religiosum sepulcrũ vbi mortuus sepultus aut humatus sit satis constare ait. Sed ita portione quadam & temporibus eodã viden posse. Siquidem quod sacrus est: id lege aut instituto maiorum sanctum esse putant: violari id sine pœna non posse: idem religiosum quoq; esse quod nõ iam sit aliquid quod ibi homini facere non liceat ꝙ si faciat aduersus deorum voluntatem videatur facere. Similiter de muro & sepulchro debere obseruari vt eadem & sacra: & sancta religiosa fiant: sed quo modo supra expositum est cum de sacro diximus.

¶ Repotia postridie nuptias apud nouum maritum cœnant quia quasi reficitur potatio Pacuuius in Lrlio na ab eo depulsum mamam pędagogendum accipit a portalis liber.

¶ Repagula sunt: vt Verrius ait: quę patefaciũdi gratia quanta figuntur: vt ex contrario quæ oppagũtur. vt Cicero vt verrem libro quarto postea conuolsis repagulis effractis valuis demoliri signum: ac vectibus labefactari conantur: quæ poetæ interdum repages appellant.

¶ Repudium Verrius ait dictum quod fit ob rem pudẽdam. Actius repudio electa ab argis iãdudũ exulo

¶ Repedare recedere Pacuuius Paulũ Repeda Gnate a vestibulo gradum.

¶ Repastinari ager is dicitur: vt Verrius existimat: cuius natura mutatur fodiendo. cum aut syluester ex quo dicatur: aut lapis molitur frangẽdu: vt fiat pascui vel pecoribus herba vel hominibus satione Cato in ea quam scribit de suis virtutibus conotra thermum. Ego iam a principio in parsimonia atq; i duritia atq; industria omnem adolescentiam meam abstinui agro colendo saxis sabinis scilicibus repastinandis atq; cõserendis. Affranius in repudiatore pastina serati senex sugis.

¶ Reluere resoluere repingnetare. Cecilius in carmine vt aurus & vestem ꝙ matris fuit reluat ꝙ vita ipsi opposuit pigneri.

¶ Resignare antiqui pro rescribere ponebant: vt adhuc subsignare dicimus pro subscribere Cato de spolijs ne sufficerentur nisi quæ def.

¶ Remanant: repetent. Ennius libro primo Desunt riuos camposq; remaoant.

¶ Refert cum dicimus errare nos ait Verrius esse eñ rectum rei fert datiuo: scilicet nun ablatiuo casu: sed esse iam vsu possessum.

¶ Ridiculus proprie dicitur qui in rebus turpibus ridetur.

¶ Rideo inquit Galba Canterio: prouerbium est ꝙ Asinius capito ita interpretatur: vt si qui principio rei alicuius inchoatæ deficiunt animo. Sulpitius Galba cum in prouinciam exiens ad portam ipsam canterium suum animaduertisset. cecidisset. Rideo inquit canterie te iam lassum esse cum tam longum iter iturus vix id sis ingressus

¶ Retricibus cum ait Cato in ea quam scribit cum edissertauit Fuluij nobiliuris censuras significat aquã eo nomine: quę est supra viam ardeatinam inter lapidem secundum & tertium: qua irrigantur horti infra viam ardeatioam: & asinatiam vsq; ad latinam.

¶ Receptitium seruum Cato in suasione legis voconię cum ait significat qui ob id vitium redhibitus sit vbi itata facta est seruum receptitium sectari atq; flagitare virum iubet.

¶ Rogat. est consulit populum vel petit: ab eo vt id sciscat quod ferat vnde nos quoq; in cõsuetudine habemus pro petere & orare Cato in dissuasione ne lex bebia derogaretur ait hoc potius agam: quod hic rogat.

¶ Restat pro distat ait Ennium ponere: cum dicat impetus aut medijs regionibus restat.

¶ Rori esse non rure dicendum: testis est Terentius in Phormione cum ait Ruri se continebat ibi agrum de nostro patre.

¶ Religioni est quibusdam porta carmentali egredi & in æde iam quæ est extra eam senatum habet ꝙ ea egressi sex & trecenti Fabij apud cremeram omnes interfecti sunt cum in æde Iani Sen. consulto factum esset vti proficiscerentur.

¶ Resignatum æs dicitur militi: cum ob delictum aliquod iussu tribuni militum ne stipendium ei detur

in tabulis refertur: resignare enim antiqui pro scribere ponebant.

¶ Rituales noĩantur æthruscorũ libri in quib⁹ pscriptum est quo ritu condantur vrbes: aræ: ædesq̃ sacrẽtur qua sanctitate muri: quo iure portæ: quomõ tribus: curiæ: centuriæ distribuanẽ: exercitus cõstituentur: ordinentur: cæteraq̃ eiusdẽ ad bellũ & pacem pertinentia.

¶ Rutilæ canes: idest non procul nisi rubro colore immolantur: vt ait Acteius capito: canario sacrificio p frugibus deprecãde sæuitiæ cã syderis caniculę.

¶ Req̃ capse. Scipio affricanus pauli filius cũ p ęde Castons dixit hac cõpositione vsus est: qbus de hominibus ego sæpe atq̃ in multis locis opa factis cõsilijs req̃ capse bene meritus spẽ. idest & re ipsa.

¶ Res publicas multarũ ciuitatũ pluraliter dicit C. gracchus in ea quã scripsit de lege pub. Ennij & peregrinis cũ aitiææ natiões cũ alijs reb⁹ p auaritiã atq̃ stultitiã respublicas suas amiserant.

¶ Recto frõte cæteros sequi si norit Cato in dissertatione cõsulatus antiq̃ id cõsuetudinis fuit: vt cum ait Ennius quoq̃ a stirpe supmo & iliadia nepos & lup⁹ fera & nulla metus: & in cõmẽtarijs sacrorũ pontificalũ freqũẽter est hic ouis: & hec agnus ac porcus: q̃ nõ vt vitia sed vt antiquam cõsuetudinem testantia debemus accipere.

¶ Recipie apud Catonẽ p recipiã. & alia eiusmodi cõplura.

¶ Redemptitauere: itẽ vt clamitauere Cato idẽ in ea quã egit de signis & tabulis honoré tentauere ait Legefacta benefactis nõ redemptitauere.

¶ Repulsior: secũda collatione dixit Cato in ea quæ est contra Comeliũ apud populũ. Nec quis incultior religiosior desertior publicis negocijs ĩpulsior comparatiue a repulso.

¶ Rarissima quoq̃ ab ijs quæ rata dicimus: vñ etiam rõnes dictę: Cato in quintũ Thermũ erga rẽpu. multa beneficia ratissima atq̃ gratissima.

¶ Regillis tunicis albis & reticulis luteis vtrisq̃ textis sursum versum astãtibus pridie nuptiarũ diẽ virginis inductæ cubitũ ibant ominis causa: vt etiã in togis virilibus dandis obseruati solet.

¶ Rapi simulatur virgo ex gremio matris: aut si ea nõ est ex pxima necessitudine cũ ad virum trahitur qđ videlicet ea res fœliciter Romulo cessit.

Rapi solet fax qua p̃lucente noua nupta deducta est: ab vtrisq̃ amicis: ne aut vxor eaꝫ sub lecto viri: ea nocte ponat: aut vir in sepulchro comburendum curet quo vtroq̃ mors propinqua alterius vtrius captare putatur.

¶ Ritus est mos cõprobatus in administrandis sacrificijs. siue Ritus est mos vel consuetudo rite autem significat bene ac recte.

¶ Rictus rixæ rixiosæ: tingitur dici videtur quia in diuersum rumpãtur: contraria quæ sint recto: qd vocabulum dictum videtur a regendo.

¶ Religiosi dicuntur q̃ faciendarũ promittẽdarũq̃ rerũ diuinarũ secũdũ morem ciuitatis delectũ habent nec se superstitionibus implicant.

¶ Renouatũ fulgur vocatur cum ex aliquo fulgure functio fieri cœpit si factum est simile. fulgur: qđ idem significat.

¶ Referri diem pditam. i. anteferri religiosum est: vt ait Veranius in eo qui est auspiciorũ de comitijs: idq̃ exemplo comprobat. L. Iulij & pub. Licinij censorũ qui id fecerint sine vllo decreto augurum & ob id lustrum parũ fœlix fuerit.

¶ Regalia exta appellantur quæ potẽtibus in speratũ pollicentur honorem priuatis & humilioribus hæreditates filiosfamilię dominationẽ.

¶ Respicere autẽ & in auspicien do: vñ quis autẽ prospexit cũ eodem reuertitur.

¶ Religiosum ac sacrũ est vt tẽpla oĩa atq̃ ędes: quæ etiã sacratę dicuntur ad qd per se religiosum.

¶ Rufuli appellabãtur tribuni militũ a cõsule facti nõ a populo: de quo mĩsure q̃ Rutilius rufus legem tulerit Rufuli ac post rutuli sunt appellati.

¶ Runa genus tęli significat: Enuius Runata recedit idest pilata.

¶ Ructare nõ ructari dicẽdũ est: Flaccus: Videte alios ructare ac respuere pulcherrima sup via. Cicero tamen ructaretur dixit.

¶ Respersum vinum dixerũt: quia vino sepulchrum spargebatur.

¶ Rubidus apud Plautũ panis vocatur parũ coctus itẽ scorteę ampulę rugosę rubide dici solent.

¶ R. pro. s. litera sępe antiqui posuerunt: vt maiosib⁹ meliosibus lasibus fesijs: pro maioribus melioribus laribus ferijs.

¶ Rorarios milites vocabãt qui leui armatura primi prælium committebant q̃ vt ante imbrem fere rorare solet: sic illi ante grauem armaturam q̃ pdibant rorarij dicti.

¶ Robũ rubro colore & quasi rufo significari: vt bouem quoq̃ rustici appellant: manifestũ est: vñ & materia quæ plurimas venas eius coloris habet dicta est robur: hinc & homines valentes & boni coloris robusti robus quoq̃ in carcere dr̃ is locus quo præcipitatur malefactorum genus q̃ ante areis robusteis includebatur.

¶ Robigalia: dies festus. vij. Kalendas Maias quo robigo: deo suo quem putabant rubiginem auertere sasacrificabant.

¶ Rorarium vinũ quod rorarijs dabatur.

¶ Romula tribus dicta q̃ ex eo agro cẽsebantur quẽ Romulus cœperat ex Vesentibus.

¶Rumex genus tæli simile spari gallici.
¶Rumitant rumigerant. Neuius: simul alius aliũde rumitant inter sese.
¶Ruminalis dicta ẽ ficus: q̃ sob ea arbore lupa mãmã dedit Remo & romulo: mãma aũt romis dicitur vnde & rustici appellant hædos subrumos: q adhuc sub mãmis habentur.
¶Rumẽ est pars colli: qoa esca deoorator: vode rumare dicebatur quod nunc rumioare.
¶Rumentum abruptio.
¶Rhegiũ appellatur id monicipiũ qood in freto siciliç est: quoniam id abiumpendo dictum est.
¶Retractare est rursus tractare:
¶Rabidus a rabie: qui morbos caninus est.
¶Raui coloris appellantur qui sunt inter flaoos & cesios: quos Plau: appellat rauistellos. Quis inqt hæc mulier & illic rauistellus qui venit?
¶Rates vocãt ligna colligata: quæ per aquã aguntur quo vocabulo interdũ etiã naues significãtur.
¶Rabula dicitur m litis intẽtus negocijs: paratusq̃ ad radendũ quid auferẽdũq̃: vel quia est in negotijs agendis acrior quasi rabiosus.
¶Rodasculana porta appellata q̃ rodis & impolita sit relicta: vel raudo. i. ære iuncta.
¶Rasores fidicines dicti: quia vidẽtur chordas ictu radere.
¶Ratitũ quadrantẽ dictũ putãt q̃ in eo & triente ratis fuerit effigies. vt nanis in asse.
¶Rauim dicebant pro raucitate: vnde & verbum rauio rauias.
¶Remurinus ager dictus quia possessus est a Remo: & habitatio Remi remonarĳ & locus in summo auẽtino remoria dicitur vbi Remus de vrbe coodenda fuerat auspicatus.
¶Remores aues in aospicio dicontur: quæ acturum aliquid remorari compellunt.
¶Rimari est valde quærete: vt in rimis qooq̃.
¶Remillũ dicitur quasi repandum.
¶Remorbescat in morbũ recidat.
¶Refutare redarguere compositum a fando: versa a. litera in. u.
¶Renãciscitur significat reprehenderit. vnde adhoc nos dicimus nãciscitur: & nactus. i. adeptus.
¶Reor existimo: & quæcũq̃ ab eo declinantur.
¶Remulco est cum scaphæ remis oauis magna trahitur.
¶Rigidum & præter modum frigidum significat & durum.
¶Regifugium sacrum dicebant: quo die rex Tarquinius fugerit e Roma.
¶Regia domus: vbi rex habitat.
¶Regiescit apud Plau. significat crescit.

¶Residiare sepe resilire.
¶Restibilis ager fit qui biẽnio cõtinoo seritur farreo spico. idest aristato: quod ne fiat solent qui prædia locant excipere.
¶Reses ignauus: quia residet.
¶Resecrate soluere: religione vtiq̃ cum reos populum comitijs orauerat p deos: vt eo periculo liberaretur: iubebat magistratus eũ resecrare. Plau. Resecroq̃ mater quod dudum obsecraueram.
¶Res cõperendinata significat iodicium in tertium diem constirotum.
¶Raua vox raoca & parũ liquida proxime canum latratum sonans. vnde etiã causidicus pugnacter loquens rauula.
¶Rosea in campo reatino cãpus appellatur: q̃ in eo arua rore humida semp feruntur.
¶Rediculi fanũ extra portã capenã fuit: quia accedẽs ad vrbem Hãnibal ex eo loco redierit quibusdam perterritus visis.
¶Reserari a serra dictum est.
¶Ridiculus qui in rebus torpibus ridet.
¶Retiario pugnãti aduersus mirmilonem cantatur non te peto: piscem peto: quid me fugis Galle: qa mirmilonicum genus armaturæ gallicum est: ipsiq̃ mirmiliones ante galli appellabantur in quorum galeis piscis effigies inerat: quod genus pugnæ institutum est a Pittaco vno ex septem sapientibus qui adoersus phrinonem dimicaturus propter controuersias finiũ quæ erãt ioter Atticos & Mytileneos Rhæte occulto impediuit phrinooem.
¶Redinunt redeunt.
¶Regium est: quod est aut fuit regis.
¶Regale est dignum rege.
¶Receptus mos est: quem sua sponte ciuitas aliena adsciuit.
¶Rosij appellabantur in omnibus perfecti: q̃ Rosc quidam perfectus vnus in arte: idest comœdia iudicatus sit.
¶Rica est vestimentũ qoadratum fimbriatum purpureum: quo flaminicæ pro palliolo vtebaorur. Alij dicunt quod ex lana fiat succida alba: quod conficiũt virgines ingenuæ patrimæ matrimæ ciues: & inficiatur cçruleo colore.
¶Repertum dicitur quasi partum & repertum.
SVpum antiqui dicebant quẽ nõc supinũ dicimus ex græco: videlicet pro aspiratione s. ponẽtes literam. vt cum idẽ ὕλας dicunt & nos syluas. Item ἕξ sex ἑπτά septem: huius vocabuli meminit & Lucilius: si vero das quod rogas & si suggeri suppus.
¶Sẽpronia horrea: qui locus dicitur in eo fuerunt leges Gracchi ad custodiã frumenti publici.
¶Statua est ludienis: qui quodã flumie ictos in circo

sepultus est in ianiculo cuius ossa postea ex prodigijs
oraculorumq; responsis senatus decretu intra vrbem
relata in volcanali: quod est supra comitium obruta
sunt supq; ea culūna cum ipsius effigiæ posita est.
¶ Sōticum morbū:in.xij.significare ait Aelius stilo
certū cum iusta causa: quem uonnulli putant esse qui
noceat:q; sontes significat nocētes. Neuius ait soutica
esse oportet causam quēubrem pdas mulierē
¶ Sacram viam quidam appellatam esse existimant
q; in ea fœdus ictū sit inter Romulum ac Tatiū qdā
q; continue viātur sacerdotes idulium sacrorū confi
ciendorum causa. Itaq; ne eatenus quidez vt vulgus
opinat sacra appellanda est a regia ad dumū regis sa
crificuli. Sed a regis domo ad sacellus streniæ:& rur
sus a regia vsq; in arcē:nec appellari debere ait Verri⁹
Sed diiunctæ vt cæteras vias flammineā:apiam latinā
ue ne noua viam quidem Sed nuuam viam.
¶ Scita plebis appellautur ea quę plebs suu suffragio
sine patribus iussit plebeio magistratu rogaute.
¶ Solitaurilia hostiatus triū diuersi generis imolatio
nem significant:tauri arietis:verris q; ois æe solidi in
tegriq; sunt corporis:cōtra Acci. veruecces
maiales q; quia solum osce totū & solidū significat vn
de ti etiā quædem solliferrea vucantur tuta ferrea: & ho
mo bonarū artiū sulera:& quæ nulla parte laxata ca
naq; sunt solida nominātur:atq; harū ostiatū oim im
molati sit tauri:quæ pars scilicet cęditur in castratio
ne:sunt quidē qui pottent ex tribus hostis pcipue no
men inclusum cum solitu.tauri,quæ amplissima fit ea
tum.quidā dixeruut oim trium vocabula cōficta sui a
omis:tauri:id quod vno modo appellarētur vniuersę
q; ita solitu & tauris eanm hostiatum dictum est nu
me antiquæ coufuetudinis: per vnum.l.enunciari nō
est mirū:quia tunc uulla geminabatur litera inscriben
do. quam consuetudinem Ennius mutasse fertur vt
pote grecus græco more:vsus q; illi æque scribentes
aclegentes duplicabant mutas.
¶ Sublesta infirma & tenuis.
¶ Sublestior. Plautus in persa ad paupertatem si mi
grant infamiæ grauior paupertas sit fides sublestiur
idest infirmior. Idem in neruularia: vinū ait sublestis
simū quia infirmos faciat. vel corpure. vel animo Sa
turei:vires Caro non habent.
¶ Supellectilis recto casu & senis ratione dicebātur
quæ nūc cōtraria videnē eē finitioni portiōis:quę om
nia vocabula.x.litera finita per declinatiunes obliquu
quorum casuum syllabam accipiunt: hęc aūt d no de
scineruut ab ea vt alta compium:quæ nou ideo infir
mare debent preceptum.
¶ Scurræ vocabulum: Verrius ineptissime ex greco
tractum ait:quod est ακυρταζαν aut a sequēdo cui ma
gis assentitur q; & tenuioris furtunę homines & cæte
ra alioqui qui hunoris gratia prosequerentur quem
piam non antecedere sed sequi sint soliti: quia videli
cet dicat Lucilius: Cornelius. P. noster scipiadas dicto
tempusq; intorquet in ipsum oci:& delitijs luci effici
te:atq; cinedo:& tectatori adeo ipsi suo quu rectius di
cas. Ibat forte domū:sequimur multi atq; frequentes
cum secutos videri velit ob eorum iurgia nuu ob as
suetum officium.
¶ Secus valgius putat ex greco quod est εκας dictuz
absurde scilicet. Significat enim aperte aliter exemplis
omnium fere:qui eam vocem vsurpaut. haud secus:
non aliter.
¶ Stipem esse nummum signatum:testimonio est:de
eu quæ statur stipendium militi:& cum spondetur pe
cunia quod stipulari dicitur.
¶ Sobrinus est:vt ait Aelius gallus:patris mei conso
brini filius:& matris meæ cunsobrinæ filius:fœmina
ijsdem de causis appellat:fratrem & fratrum patuelez
& consobrinum & propius consobrino: & sobrina.
Idem gradus in sobrina quuq; sunt.
¶ Sororium tigillum appellatur hac de causa:ex cō
uentione Tullij hostilij regis & metij suffetij ducis Al
banorum Trigemini Horatij & Curatij cum dimicas
sent vt victores sequerentur imperium: & Huratius
noster exupetasset:victorq; domum reuerteretur ob
uia soror cognita morte spōsi sui fratris manu occisi
aduersata est eius osculum:quo nomine Horatius in
terfecit eam:& q̄q̄ a parte obsulutus sceleris erat:accu
satus tantum parricidij apud dnūuiros:dānatusq; p
uocauit ad ppłm:cuius iudiciu victor duo tigilla ter
tio superiecto:quę pater eius constituerat: velut sub
iugum missus subijt consecratisq; ibi aris Iunoni soro
riæ. & Iano curiatio:liberatus omni noxia sceleris est
augurijs approbantibus ex quu sororium id tigilluz
est appellatum.
¶ Sororiæ māmæ dicuntur puellarum:cum primū
tumescunt,:vt fraterculæ.
¶ Sum pro cuz vsus est Ennius libro primo:at tu nō
vt sum summam seruare decet rem: & libro secundo
at sese sumq; dederat in luminis ores.
¶ Solo u sce dicitur:id quod nos totum vocam⁹. Lu
cilius suasa quoq; omnino diruunt non solo depo
nunt.i.non tota. Item Liuius sollicutia in omni re ca
riota & sulliferreum genus tæli totum ferreuz. Solers
etiā omni re prudens & solenne quud omnibus annis
prestari debet.
¶ Sola appellantur sedilia:in quibus nō plures singu
lis possunt sedere:ideoq; solia sternere debent qui seli
sternium habent:& solaria vocantur Babylonica qui
bus eadem sternuntur:quę vt ait Verrius omnia du
cta sunt. Sollo aluei quoq; cauādi gratia instituti quo
singuli descendunt.
¶ Selle dicunturq; a sedendo potius q̄ a solio.
¶ Sollistimū: Appius pulcher in augnralis discipli

næ libro primo: ait esse tripudiū: quod excidit ex eo q̄ illa fert saxum ve solidū aut arbos viui radix quę nec præuitio humani, cedantur ve aciant ve pellantur ve.

¶ Solum: terrā: Mævius libro tertio Tarquinio dedit Imperium simul & sola regni: & alibi. Sed sola terrarū postq̄ permensa parumper.

¶ Solea: vt ait: Verrius est non solum ea: q̄ solo pedis subijcit. Sed etiam p̄ materia robusta super quas paries craticius extruitur: alij dicūt q̄ est genus piscis.

¶ Solox lana crassa: & per us quod pascis pascitur nō rectum. Titinnius in baratro: ego ab lana solocia ad puram data. & Lucilius pasta pecore ac mōtano hyrco atq̄ soloce.

¶ Sos pro eos antiqui dicebant: vt Enni⁹ libro prīo. Constitit inde loci propter sos des dearum. & libro tertio Circū sosq̄ sunt magnæ gentes opulentæ libro quarto Dum censēt terrere minis hortant̄ bessos libro xi. Contendūt graios græcos memorare solent. Sos interdum pro suos ponebāt vt cū per datiuum casus idem Ennius efferri postq̄ lumina sis oculis pro suis bonus ancus reliquit.

¶ Sultis si vultis. Plaut⁹ in frinolaria segmini me hac sultis legiōes oīs lauemę: & in rudente Curate hæc sultis magna diligētia. Cato q̄ Lutio cœsetio audite sultis milites si quis vestrum in bello superfuerit si q̄s non inuenerit pecuniam egebit. Itē Sultis si voltis significat composito vocabulo ita vt alia sunt sodes sis suusplicet in loco scis licet ecquid ego quidē Ennius Pandite sultigeras: & corde reliquitte somnum.

¶ Solan sinę pręposítione dixisse antiquos: testis est. Pacuuius: cum ait solatur: auxiliatur hortaturq̄ me.

¶ Solatum genus morbi: maxime a rusticantibus dicitur: cuius meminit etiam Affranius.

¶ Sulci appellātur qua aratrū ducitur: vel sationis faciem de causa vel vrbis condēdæ vel fossura rectis lateribus vbi arbores serantur: fulmen quoq̄ qua eius vestigium similiter appellatur: quod vocabulum quidā ex græco fictum quia illi dicant ολκον.

¶ Soscus dictus a græco qui ab illis αυλαξ appellatur.

¶ Suasum: color appellatur qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento albo. Plautus quia tibi suaso infecisti propudiosa pallulam. Quidam autem legunt insuaso: nec desunt qui dicant omnem colorem qui fiat inficiendo suasum vocari: qđ quasi perusadetur in alius ex albo trāsire.

¶ Saltum: Galus Aelius libro. ij. significationū quæ ad ius ciuile pertinent ita definit Saltus est vbi syluæ & pastiones sunt. quarū causa casæ quoq̄ si qua particula in eo saltu pastorum. aut custodū causa aratur ea res non peremit nomen saltui non magis q̄ fundi q̄ est in agro culto & eius causa habet ædificium si qua particula in eo habet sylnam.

¶ Superescit significat superit: Ennius dum quidem vnus homo Romanus toga superescit: & acer in crissippo: qui hinc superescit spartam atq̄ amiclas trado. Sed per se super significat quidem supra: vt cum dicimus super illum sedit. verum ponitur etiam pro de græca consuetudine vt illi dicunt υπερ. Plau. in milite glorioso: mea opera super hac vicina qua ego nunc concilio tibi. In psalmate eandem pręcipio super rebus nostris loqui te. Pacuuius in medo: qua super te interfectum esse hippotem dixisti. Cato cōtra Annū. Nemo antea fecit super tali re cum hoc magistratu vtiq̄ rem Affranias in virgine. Alijs de rebus cœpisti super def.

¶ Supercilium dicitur q̄ supra cilium sit. i. integmētum oculi superius.

¶ Supcilia in Iunonis tutella esse putabant q̄ ijs protegant oculi: per quos luce fruimur: quæ tribuere patabant Iunonem vnde & Lucinia dicta est.

¶ Sub iugum mitti dicuntur hostes victi ereptis oībus armis: tælisq̄ cum hastis defixis duabus in terra tertiaq̄ ad sumū earū deligata: ipsi eam iubentur subeuntes transire.

¶ Subices: Ennius in achile pro subiectis posuit: cus dixit. Nubes per ego deum subices humidas: vñ oritur imber sonitus aereo spiritu.

¶ Superstites testes pręsentes significat: cuius rei testimonio est q̄ superstitibus præsentib⁹ leges inter quos cōtrouersia est vindicias sumere iubētur. Plautus in partimone nūc mihi licet quidnis loqui. nemo hic adest superstes.

¶ Sub corona venire dicuntur: qui captiui coronati solēt venire. vt ait Cato meo qui est de re militari: vt populus suus sua opera potius ob rem bene gestam coronatus supplicatum eat: q̄ re male gesta coronat⁹ veneat: id autem signum est nihil pręstari a populo qđ etiam Plautus significat in oitulo præco ibi adsit cum corona cuiq̄ liceat veneat.

¶ Sublime est in latitudinem elatū: vt Enni⁹ in Thieste aspice hoc sublime candens quem vocant omnes Iouem Virgilius in georg. libro primo hic vertex nobis semper sublimis. Sublimanit dixit. in altum extulit, originum libro. ij. in maximū decus: atq̄ in excellissima claritudine sublimauit: id autem dicitur a limine superiore: quia supra nos est.

¶ Succenturiare: est explende centurię gratia supplere. subijcere. Plautus in saturione Succenturia centum require: qui te delectent domi: & Cæcilius in triūpho nūc meæ militiæ astutia op⁹ est Succētutia.

¶ Subrumari dicuntur hędi cum ad mammā admouentur: quia ea las vocabāt: alij dicunt rumis vel quia rumine trahunt lac sugentes.

¶ Subulo tusce tibicen dicitur. itaq̄ Ennius Subulo condam marinas abstrahat plagas.

¶ Suburram Verrius alio libro a pago succusano dictam ait hoc vero maxime probat eorum auctoritate qui aiunt ita appellatam & regionem vrbis & tribū a statiuo præsidio ꝙ solitum sit succurrere æsquilijs infestantibus eam partem vrbis Gabinis. Indicioq; eē ꝙ adhuc ea tribus per c. literam non b. scribitur.

¶ Subuerbustam: veribus vstam significat Plaut⁹ cū ait vicerosam compeditam subuerbustam sordidam

¶ Soboles ab olescendo .i. crescendo: vt adolescentes & adultæ & indoles dicitur Lucretius. Siue virū soboles siue est muliebris: & Virg. cara deum soboles.

¶ Subuculum ælius stilo & Cloatius ijdem fera verbis demonstrant id vocabulum genus esse libi quod dijs detur ex halica: & oleo: & melle. Naʒ de tunice genere notum est omnibus.

¶ Sub vos placo: in precibus fore cum dicitur significat id quod vt in legibus transq; dato edendo q; plorato suopte ipsius vt meapte meo ipsius: tuopte tuo ipsius: alij dicunt idem esse ꝙ supplico.

¶ Suillum genus inuisum veneri prodiderūt poetę: ob interfectum ab Apro adonim queʒ diligebat dea: quidam autem ꝙ immundissimi sunt sues ex oī mansueto pecore: & ardētissimę libidinis. Ita vt opprobriū mulieribus inde tractum dicitur cum subare: & subire dicuntur.

¶ Sus mineruam in prouerbio est: vbi quis id docet alterum cuius ipse inscius est: quam rem in medio qđ ait positam Varro & eumerus ineptis mythis inuoluere maluerunt: q̄ simpliciter referre.

¶ Struies genera librorum sunt digitorum coniunctorum non dissimilia qui superiecta paucula in trāsuersum continentur.

¶ Struices antiqui dicebant extruitiones omniū rerū. Plau. Cerealis cœnas det. Ita mensas extruit tātas struices concinnūt patinarias: & Liui⁹ quarto Castalia per struices saxeas lapsu accidit.

¶ Struere antiqui dicebant addicere: augere: vnde industriæ: inde Cato iure lege libertate reipu. communiter vti oportet gloria atq; honore quomodo sibi qsq; struxit: aut in duodecimo quod est sic alluitur pedem ve struit manumendo iacio: Alij putant significare retrorsus ire: alij in aliam partem: alij furere. alij gradum augere: alij minuere ac vix pedem pedi p̄ferre: ociose it remoratur.

¶ Stroppos est vt Actęius philologus existimat qđ gręce στρόφιον vocatur: & quod sacerdotes ꝓ insigni habent in capite quidam coronam esse dicunt; aut qđ pro corona insigne in capite imponatur: quale sit Strophiuʒ: itaq; apud phaliscos idem est festum diem esse qui vocetur Strupearia: quia coronati ambulant & a Tusculanis quod in puluinari iponatur. Castoris struppum vocari.

¶ Strupheum in mimis pręcipue vocant obscœnaʒ partem virilem a salacitate videlicet pasteria qui Græce στρόνος dicitur.

¶ Strenam vocamus: quæ datur dei religioso: ominis boni gratia a numero quo significatur alteruʒ initiumq; venturum similis commodi veluti Trenam pręposita .s. litera vt in lato: & lite solebāt antiqui.

¶ Statuliber est qui testamento certa conditione ꝓposita iubetur esse liber: & si per heredem est quominus statuliber præstare possit: quod pręstare debet nihilominus liber esse videtur.

¶ Status dies vocatur. qui iudicij causa pręconstitutus cum peregrino: eius enim generis ab antiquis hostes appellabantur: quod erant pari iure cum populo Ro. atq; hostire ponebatur pro ęquare. Plaut⁹ in Curgulione si status cōdictus cum hoste intercedit dies. tamen est eum quo imperant ingratis.

¶ Statura: est cibi genus ex varijs rebus conditum: & est lex multis alijs conferta legibus. Itaq; in sanctione legum ascribitur: neve per saturam abrogato aut derogato: Annius luscus in ea quam dixit aduersus. Tyberium gracchum. Imperium quod plebs per saturaʒ dederat: id abrogatum est: & Caius Lælius in ea quaʒ pro se dixit: dein postea die quasi per saturam sententijs exquisitis in deditionem accipimr: quidā dicūt eē genus carminis vbi de multis rebus disputatur.

¶ Statæ matris simulacrum in foro colebatur. postq̄ id collastrauit: ne lapides igne corrūperentur: qui plurimis ibi fiebant nocturno tpe magna pars populi in suos quisq; vicos retulerunt eius deæ cultū.

¶ Stalagninum genus inaurium videtur significare. Cæcilius in καρίνα cum ait ex auro eius stalagninum domi habeo.

¶ Stolidus stultus Ennius in sexto. Nam idē pugnare sues stolidi soliti sunt: & in Alexādro hoiem appellat quia lasciui stolide non intelligit: & Cæcilius in hypoboli meo abi hincilli vt tibi sit pater: & in Andronico sed ego stolidus gratulatum me oportuit prius.

¶ Stuprū pro turpitudine antquos dixisse apparet in Nelei carmine: fœde stupreq; castigor: & in Appij sententijs qui animū cōpotē esse ne qđ fraudis stuprīq; ferocia pariat. Nęuius seseq; ij perire mauolunt ibidem q̄ cum stupro redire ad suos popularis. Item sin illos deserāt fortissimos viros magnum stuprum populo fieri pergetia.

¶ Stupam linum impolitum appellant Gręci dorij.

¶ Sacrosanctum dr̄ quod iureiurando interposito est institutum: si quis id violasset: vt morte pœna penderet cuius generis sunt Tribunus pleb. ædilesq;. eiusdē ordinis: quod affirmat. M. Cato in eam quam scripsit ędilis plebis sacrosanctos.

¶ Seruilius lacus appellabatur: eo qui eum faciendū curauerat in principio vitingari continēs Basilice vīslę in quo loco fuit effigies hidrę posita a M. Agrippa.

❡Sacrate leges sunt: quibus sanctum est: quicqoid
aduersus eas feceritalicui deorum.sicutfamilia:pecu
niaq;.Sunt qui esse dicant sacratas quas plebs iurata
io monte saceo sciuerit.

❡Seclusa sacea dicebātur:quæ greci μυστικά.i. myste
ria appellant.

❡Scęna ab alijs:a qnibusdam sacena appellatur do-
labra pontificalis. Hic bene sequeretur fragmentuȝ in
cipies. Sed futurum securis &c.

❡Sarissa est hastæ macedonicæ genus.

❡Sacer mons appellatur trans Anienem flouiū pao
lo vltra tertiū miliarium q̄ eum plebes cū secessisset a
patribus creatis trib. qui sibi essent auxilio disceden-
tes Ioui consecrauerunt. At homo sacer is ast quem
populus iudicauit ob maleficium neq; phas est eum
immolari. Sed qui occidit particidij ooo damnatur:
nam lege tribunitia prima cauetur si qois eum qui eo
plebiscito sacer sit occiderit pricida ne sit ex quo qui
uis homo malus atq; improbus sacer appellari solet.
Gallus ælius ait sacrum esse quocunq; modo aut in
stituto ciuitans consecratuȝ sit:siue ædes:siue ara siue
signuȝ:siue locus siue pecunia. Siue quid aliud quod
dijs dedicatum atq; consecratum sit. Quod autē pri-
uati suæ religiōis causa aliquid earum rerum deo de-
dicent id pontifices Romanos non existimare sacruȝ:
at si qua sacea priuata suscepta sunt: quę ex instituta
pontificum stato die:aot certo loca facienda sunt ea sa
cra appellari tanq̄ sacrificiom. Ille locus vbi ea sacra
facienda sunt vix videtur sacer esse.

❡Sacrani appellati sunt reate orti: qui ex septimon-
tio in lygures figulosq; exegerunt:dicti saceani nā ve-
re sacro nati erant.

❡Sagmina vocantur verbenæ.i.herbæ pure:quia ex
loco sancto arcebantur a consule:pręto re ve legatis
proficiscentibus ad fœdus faciendum:bellumq; indi-
cendū vel a sanciendo.i.confirmando. Neuios ius sa-
cratum Iouis iuranduȝ sagmine:& alibi. Scapos atq;
verbenas sagmioe sumpserunt.

❡Sagaces appellantur multi ac solerti acuminis. Af
franius in brundusina. Quis tam sagaci corde atq; in-
genio voico:etiam canes indagatores solertes sunt ap
pellati.

❡Sarcito in.xij.Seruius Sulp.ait significare damnū
soluto præstato.

❡Sardanapalus rex Assyriorū.fuit vnicæ luxuriæ in
ter mulieres:æpulasq; versatus semper atq; omni tē-
pore.

❡Sargus piscis genos:qui in ægyptio mari fere nasci
tur. Lucilius quem pręclarus elops:quem ægypto sar
gus mouebit.

❡Saturnia Italia:& mons qui nunc est capitolinus sa
turnius:appellabatur:q̄ in tutela. Saturni eē existima
tur. Saturni quoq; dicebantur qui castrum in vuo cli
uo capitolino incolebāt:vbi ara dicata ei deo ante bel
lum troianum videtur:quia apud eam supplicant ap
tis capitibus. Nam italici auctore ænea velabaor capi
ta q̄ is cum rem diuinam faceret in littore Laurētis
agri Veneri matri ne ab Vlisse cognitus interrūperet sa
crificium:caput adoperuit:atq; ita coospectum hostis
euitauit.

❡Saturoo dies festus celebratur mense decēbre:quo
deo ędis est dedicata:& Is culturæ agrorum pręside-
re videtur. quo etiam falx Saturni est insigne versus
quoq; antiquissimi:quibus faunus fata hominibus ce
cinisse videtur. Saturni appellantur quibus etiam a
Nęuio bellum punicum scriptum est:& a multis alijs
plura composita suot:qui deus in saliaribua Saturnus
nominatur videlicet a Satiooibus.

❡Sas Verrius putat significare eas teste Ennio qui di
cat libro primo. Virgines nam sibi quisq; domi Ro-
manus habet sas:cum suas magis videtur sigoificare
sicuti eiusdem lib. iiij. fatendum est eam significari cuȝ
ait nec quisq̄ philosophia:quem doctrinam latina lin-
gua noo habet. Sapientiaq; perhibetur in somnis vi-
dit priusq̄ sam discere cœpit. Idem cum ait sapsam p
ipsam nec aliud nomen pooit io libro. xiij. Quo res sa
psa loco sese ostentatq; iubetq;. Pacuuius in Teucro.
Nam teuceum regi sapsa res restibilet.

❡Sæua res dicitur mala quasi sinistra σκαιὸν.n.græce
sioistrum dicitur vulgus sæuam & in bonam & in ma
lam rem vocat.

❡Salua res est:duȝ saltat senex:qoare parasiti Apolli
nis in scæna dictitent causam. Verrius in libro secūdo
qoorum prima est.p.littera reddidit q̄.C.Solpitio:&
C.fuluio consulib⁹.M.calphurnio pisone prętore va
bis facieote ludos subito ad arma exierunt:nuociato
aduentu hostium victoresq; in theatrum redierunt:
sollicite ne intermissi religionem afferrent instaorati q̄
essent inuentum esse ibi. C. Pomponium libertinuȝ mi
mum maioreȝ natu. qui ad tibicinē saltaret. Itaq; gau
dio non interruptæ religionis æditam vocem oūnc
qnoq; celebrari. At in hoc libro refert: asinij capitonis
verba:quibus eos ludos appollinares Claodio & ful
oio consulibus factos dicit ex libris sibillinis & Vatici
nio. M. Varis iustitutos. nec nominatur vllus Pom-
ponius ridiculæq; de appellatione parasitoruȝ Apol-
linis hic causam reddit cum in eo præterisset. Ait eū
ita appellari q̄ caius voluminius qui ad tibicinem sal
tarit secundarum partium fueritqui fere omnibus mi
mis parasitus inducatur. Qoam inconstantiam ver-
rij nostri non sine rubore retuli.

❡Salios a saliendo & saltando dictos esse:q̄uis dubi-
tari non debeat tamen Palemon ait arcada quendam
fuisse nomioe saltū quē Aeneas a mantinea in Italiam

deduxerit: qui iuuenes Italicos ἐνοπλιον saltationem docuerit At critola⁹ saoné ex samothrace cum ænea deos poenates qui Lauinium transtulerit saliare gen⁹ saltandi instituisse: a quo appellatos salios: quibus per omnes dies vbicunq̧ maneret. quia ample ponuntur cœnæ si quę alię dum saliares appellantur.

¶ Salmacis nympha cœli: & terræ filia fertur causa fontis alicamasi aquę appellandæ fuisse salmacidis: eam qui bibisset vitio impudentię mollesceret: ob eã rem. Q. Idęus auitus augustarũ parietib⁹ occasionem largitur inuenibus petulantibus ante ceutũ puerorũ puellarũq̧ violẽdarũ gañõ pate. Fugiã. Ennius Salmatida spolia sine sanguine & sudore.

¶ Salias virgines Cincius ait esse conductitias: quę ad salios cohibeantut cum apicibus paludatas: quas Aelius stilo scripsit sacrificium facere in regia cum pontifice paludatas cum apicibus: in modum saliorum.

¶ Spondere Verrius putat dictum ꝙ sponte sua idest voluntate promittatur: deinde oblitus inferiore capite spõsum & sponsã ex gręco dictam ait ꝙ licet: σπονδω interpositis rebus diuinis faciant.

¶ Salicem idem virgulti genus non arboris dicit: & ridicule interpretatus dictam ꝙ ea celeritate crescat vt salire videatur.

¶ Salaciam dicebant deam aquę quam putabant salum ciere: hoc est mare mouere: vnde Ouidius Nymphęq̧ salaces quo vocabulo poetę pro aqua vsi sunt. Pecuuius. Hinc sæuitiam salatræ fugimus.

¶ Salaria via Romę est appellata: quia per eam Sabini sal a mari deferebant.

¶ Salutans porta appellata est ab æde salutis quæ ei proxima est.

¶ Salinum cum sale iu mensa ponere figulis religioni habetur ꝙ quondam in Aesquilina regione cum fornax plena vasorum coqueretur: atq̧ ille proxime cauponiuatus supra moduз potus somno oppressus cum conuiuis suis præteriens quidam petulans hostio patente ex mensa salinum coniecit in fornacem atq̧ ita incendio excitato figulus cum suis concrematus est.

¶ Salinum in mẽsa pro aqnali solitũ esse poni ait cum patella quia uihil aliud sit sal q̃ aqua.

¶ Salentinos a salo dictos: cretas & illyricos: qui cum locrensibus nauigantea societatem fecerint eius regionis Italiæ quam def.

¶ Scirpum est id quod in palustribus locis nascitur leue & procerum vnde tegetes fiunt: inde prouerbium est in eas natum res: quæ nullius impedimenti sunt in scirpo nodum quærere. Ennius quærere in scirpo soliti dicere nodum: & Plautus in aulularia quasi puer qui nare discunt scirpo induciur ratis. Næuius in phœnissis: Sume arma. idest ante occidam claua scirpea.

¶ Sarra tyros insula.

¶ Spira dicitur & bassis columnę vnius tori. aut duorum: & est genus operis pisteri & funis nauticus in orbem conuolutus ab eadem omnes similitudine. Pacuuius quid cessatis socij eijcere spiras sparteas. Ennius quidem hominum multitudinem ita appellat cum ait spiras legiombus nex.

¶ Spectu sine præpositione Pacuuius in dolorem est vsus est cum ait amplius rubicundo colore & spectu proteruo ferox.

¶ Spectile vocatur infra vmbilicum suis quidem est carnis cuiusdam proprij habitus exos qua etiam antiqui per sevtebantur. Plautus enumerãdis vestibus obsonijs in carbonaria sic enim ego pernam sumem sue spectile galium glaudia.

¶ Spicit quoq̧ sine præpositione dixerunt antiqui. Plautus Flagitium est si nihil mittetur quæ supercilio spicit & spexit: Ennius libro sextodecimo. Quos vbi rex paulo spexit de coribus celsis.

¶ Spirillum vocari ait Opilius aurelius capræ barbã.

¶ Spinturnix est auis genus turpis figuræ occursatrix: vnde artificum perditas.

¶ Spinturnix ea græce dicitur: vt ait Santra σπινχα-σισ.

¶ Spicum masculine antiqui dicebant: vt nunc stirpeз & hanc amnem versus est antiquns quasi messor per messum vnumquenq̧ spicum collegit.

¶ Speres antiqui pluraliter dicebant: vt Ennius libro secundo & simul effugis speres ita funditus nostras & libro decimo sexto. Spero si speres quicq̃ prodesse potis sunt.

¶ Spectio in augutalibus ponitut pro aspectione: & nunciato quia omne ius sacrorum habent auguribus spectio duntaxat quorum consilio rem gererent magistratus: non vt possent impedire nunciando. quæ cum vidissent satis. Spectio sine nunciatione data est: vt ipsi auspitio rem gererent: non vt alios impedirent nunciando.

¶ Scripturarius ager publicus appellatur: in quo vt pecora pascantur certum æs est quia publican⁹ scribẽdo conficit rationem com pastore.

¶ Scribas ptoprio nomine antiqui: & librarios & poetas vocabant: at nunc dicuntur scribæ quidem librarij qui rationes publicas scribunt in tabulis. Itaq̧ cum Liuius Andronicus bello punico secundo scripsisset carnem quod a virginibus est cantatum quia pro sperius tes populi Romani geri cœpta est publice adtributa est: et in Auentino ædis Minemæ in qua liceret scribis: histrionibusq̧ cõsistere ac dona ponere in honorem Liuij: quia is etiam et scribebat fabulas & agebat.

¶ Scrapte dicebantur nugatoriæ ac despiciendæ mulieres: vt ait Vernus ab ijs quæ secreta ijdẽ appellabãt idest quæ quis excreare solet: qoatenus id faciendo se purgaret. Titinnius in palla rectius me castor piculetæ posthumæ lectum hodie stratum inde scratie multa per flumen ac mare in patriã remitteretur. Suot qui dicant post vrbem a Gallis liberatam ob inopiam cibatus cœptus sexaginta annorum homines iaci i Tyberim: ex quo numero vnus filij pietate occultatus sępe profuerit patriæ consilio sub persona filij velut sit cognitum ei iuueni esse ignotum: & sexagenarios vita concessa: latebras autem eius quibus arguerit senẽ idest cohibuerit & cælauerit sanctitate digoas esse visas: ideoq; arca ea appellata. Sed exploratissimum illud est causæ quo tempore primum per pontem cæpere comitia suffragium ferre iuniores conclamauere vt de ponte deijcerẽtur sexagenarij qui iam nullo publico munere fungerentur: vt ipsi potius sibi q̃ illi diligerent io patrum cuius sententię est etiam Asiotos capito: vanam autem opinionez de poote Tyberino cõfirmauit Affranius in repudiato.

¶ Sexu natura habituq; ex græco quam illi vocant ἔξιν Affranius in priuigno sic agit orbus virilis sexoa adoptauit sibi Pacuoius in Athalanta triplicem virili sexu procreat partum.

¶ Simpludearea funera sunt quibus adhibentur dicit Titinnius ludi corbitores quæ quidam ea dixerũt esse quibus neutrum genus interesset ludorum: nam indictiua sunt quibus adhibentur non ludi modo sed etiam desultores: quæ sunt amplissima.

¶ Sex suffragia appellantur in equitum centurijs: sũt adfectę ei numero cẽturiarum: quas Priscus Tarquinius rex constituit.

¶ Sestertius dicitur pars quarta denarij: quo tempore is decussis valebat. i. dupondus: & semis: siue contẽditur id in alijs rebus quioquaginta assium est in alijs quiugeototum intra eos qui iudicio inter se contẽderent qua de re lege. L. papitij trib. plebis sancitum est his verbis. Quicunq; p̃tor post hoc factus erit: qui inter ciues ius dicet tres viros. capitales populum rogato ijsq; tres viri qconq; ciere sacramẽta ex iudicandoq; eodẽq; iure sunto vti ex legibus plebisq; scitis exigere iudicareq; esse oportet: sacramẽta autem nomine id æs dici cœptum est quidem & propter ærarij inopiam & saerorum publicorum moltitudinem consumebatur id in rebus diuinis.

¶ Sestentarij asses in vsu esse cœpere ex eo tempore quo propter bellum punicum secũdum quod cũ hannibale gestum est decreuerunt patres vt ex assibus qui tum erant librarij fierẽt sestẽtarij per quos cõ solui cœpiõ est. & plus ære alieno liberaretur & priuati quibus debitum publice solui oportebat non magno detrimento afficerentur.

¶ Septuẽnio quoq; anno vsus vt priote numero sed id non permansit in vsu nec amplius ꝓcessit in maiorẽ

¶ Senacula tria fuisse Romæ in quibꝰ senatus haberi solitus sit: memoriæ reddidit Nicostratus in libro qui inscribitur de senatu habẽdo: vnum vbi nunc est ædes concordiæ inter capitolium & forum: in quo solebant magistratus: dicit Titinnius cum senioribus deliberare: alterum ad portam capenam. Tertium citra ædem bellonæ in quo euterarum nationum legatis: quos in vrbem admittere nolebant senatus dabatur.

¶ Scholæ dictę sunt non ab ocio ac vacatione omni Sed q; cęteris rebus omissis vacare liberalibus studijs pueri debent: vt etiam ludi appellantur io quibus minime luditur ne tristi aliqoo nomine fungerentur. omnis vicis vacuitas in auspicijs. Verreneios ait Non vtiq; ex lecto Sed ex cubili. nec rursus se in lectum reponere necesse esse. Itẽ scholę dictæ sũt ex gręco a Xεα σχω vaco a vacatione.

¶ Sarpiuntur vineæ. i. putantur: vt in. xij. quandoq; sarpta donec dempta erunt.

¶ Suffuerat sub eodem tecto fuerat.

¶ Seriptum lapidem esse ait: & ita vocari Antistius. Labeo in agro menulioo diuinam rem faceret.

¶ Se qoanq; seorsom quanq;.

¶ Sanates dicti sunt qui supra infraq; Romã habitauerunt quod oomen ijs fuit quia cũ defecissent a Romanis breui post rediere in amicitiã qoasi sanata mente. Itaq; in. xij. cautum est vt idem iuris esset sanatibus q; fortibꝰ. i. bonis & qui nũq̃ defecerãt a pp̃lo Romano

¶ Sublucare arbores est ramos earum supputare: & veluti sobtus lucem mittere: cõlucare autẽ succisis arboribus locum implere luce.

¶ Spurcum vinom est qđ sacris adhiberi non licet: vt ait labeo Atistius libro. x. cõmentarij iuris pontificij: cui aqua est admixta defrutũve aut igne tactuz est: mustum ve: anteq̃ deferuescat.

¶ Septimontio vt ait Antistius labeo hisce montibꝰ ferię palatio quod fit palatiar quriali dicitur: ville cui item sacrificium fagutal sobburre cerinalo oppio cælio monticis ꝓmonti. Oppus aotem appellatus est vt ait Varro rerum diuinarum libro octauo ab opita oppio tusculaoo: qui cõ præsidio Tusculanoeum missus ad Romã tuendam dũ Tullus hostilius Veios oppugnaret cõsederat in carinis & ibi castra habuerat sir.

¶ Sinistrę aues: sinistrũ qđ est finistimum aospitiuz: id quod sinat: Varro lib. v. epistolarõ questionũ ait: a deorũ sede cũ in meridiẽ spectes ad sinistram sunt partem mũdi exoriẽtes ad dexterã occidẽtes: factum arbitror vt sinistra meliora auspitia q̃ dextra esse existimentur idem fere sentiont asinius capito: Cincius.

¶ Sentinare satagere: dictum a sentina qoam multæ aqoæ. Nauis cõ recipit piclitatẽ: Cęcilius in Aethrionẽ cũ Mercuriu capit cõsilium postq̃ sentina satis.

¶Sentinare est periculum subtiliter euitare contendendo aquam euacuare a sentina nauis vt eam liberet.

¶Senatores a senectute dici satis constat; quos initio Romulus elegit centum: quorum consilio rem publicam administraret. Itaq; etiam fratres appellati sunt: & nunc cum senatores adesse iubentur quibusq; in senatum sententiam dicere licet: quia ij qui post lustrũ conditum ex iunioribus magistratum cœpere: & in senatu sententiam dicunt & non vocantur senatores antequã in senioribus sunt censi.

¶Senatus decretum consulto. Aelius gallus sic distinguit vt id dicat particulam quandam esse senatus consulti vt cum prouincia alicui decernitur quod tam ipsum senatus consulti est.

¶Senis crinibus nubentes ornantur. q; is ornatus vetustissimus fuit: quidam q; eo vestales virgines ornentur quarum castitatem viris suis sponte a cæteris.

¶Sentes cum constet esse spinas: & Affranius in abducta dixerit q̃ sentico la verba pertorquet turba spinosis accipi solet.

¶Senium a senili acerbitate & interdictũ posuit Cecilius in hymnide sine suam senectutem ducat vtiq; ad senium sorbitio.

¶Senonas: Gallos. Verrius ait existimari appellati quia noui venerint ex transalpina.

¶Segesta: quæ nunc appellatur: oppidum in Sicilia est quod videtur Aeneas condidisse præposito ibi egesto: qui eam Egestam nominauit. Sed præposita est ei supra litera ne obscœno nomine appellaretur: vt factum est in maleuento quod beneuentuz dictum est: & in epidamno quod vsurpatur dirachium.

¶Seliquastra sedilia appellantur antiqui generis D. litera in l conuersa: vt etiam in sella factum est & subsellio & solis: quæ non minus a sedendo dicta sunt.

¶Silus appellatur naso sursum versus repando. vnde galeę quoq; a similitudine silæ dicebantur.

¶Siluij sunt appellati Albani reges a Lauiniæ filio: quem post excessum Aeneę grauida relicta: timens periculum & suæ vitæ & eius quem in vtero gerebat in syluis latens enixa est: qui restituturus in regnuz est post mortem Ascanij appellans Iulio fratris filio: cum inter eos de regno ambigeretur.

¶Sertorem quidam putant dictum a predẽdo: quia cuipiam afferat manum educendi eius gratia ex seruitute in libertatem vocetur ad sertor: cum verisimilius sit dictum: q; sereret quid ac potius ad sortorem a serendo accepisse nomen cum aliquem serat petendo in libertatem eandem: q̃ ipse sit. idest iungat: quia fruges cum seruntur terræ iungit quod totum Verrius ϰατάφωϲ introduxit.

¶Seges appellatur ea pars agri quæ arata & conscita est a serendo videlicet.

¶Serilla: Verrius appellari putat nauigia Istrica ac liburnea: quæ lino ac sparto cundensantur a conserendo & contexando dicta: quia dicat Pacuuius in nuptijs nec vlla subcus cohibet & compagem aluei: Sed suta lioo & sparteis serilibus cum περιφραστιϰῶϲ & ficto vocabulo vsus sit pro funiculis qui sparto conseruntur.

¶Seruorum dies festus existimatur idibus augusti: q; eo die Seruius Tullius natus seruus ædem Dianæ dicauerit Auentino: cuius tuteiæ sint serui a quorum cæleritate fugitiuos vocent ceruos.

¶Sero sapiunt phryges: prouerbium natum est Troianis: qui decimo deniq; anno velle cœperant Helenã quæq; cum ea rapta reddere achiuis.

¶Sispitem Iunonem: quam vulgo sospitem appellaut: antiqui vsurpabant cum ea vox ex græco videatur sumpta quod est ϲώζειν.

¶Secius: a sero videtur dictum. Actius in Amphitrione si forte paulo q̃ veniam. Secius: alij dixere serius.

¶Sedum: alij Sadum appellant herbam quam. Opilius Aurelius se suiuuz vocan ait: eamq; in regulis Seri: nec q̃obrem id fiat indicat.

¶Specus: fœminino genere pronunciabant antiqui: vt mœtus & nepos tam Hercules q̃ masculino stirpia ant frons: vt Ennius tum causa sub monte altæ specus intus putabant: & Pacuuius in Chryse: est ibi subeo saxo penitus strata arena ingens specus.

¶Spaciatorem. Cato in. M. cælium si se appellauisset in coloniam me Hercules scribere nolem si trium uirum sim spaciatorem atq; fesceniniam: alij spartiatorem erratorem dicunt.

¶Stata: sacrificia sunt: quæ certis diebus fieri debent Cato in ea quam scribit de Lutio vecturio de saerificio commisso: cum ei equm ademit: q; tuq; in re fuit saerastrata solennia capite sancta deseruisti.

¶Sollennia sacra dicũtur: quę certis temporibus annisq; fieri solent.

¶Serra præliari dicitur cum assidue acciditur: recediturq; neq; vllo consistitur tempore. Cato de re militari: siue forte opus sit cuneo aut globo: aut forcipe aut turribus aut serra vti. adoriare.

¶Stercus ex æde vestę. xvij. Kalen. Iulias defertur in angiportum medium fere cliui capitolini: qui locus clauditur porta stercoraria tantæ sanctitatis maiores nostri esse indicarunt.

¶Sumissiorem alij ædem honoris & virtotis. C. Marius fecit ne si forte officeret auspicijs publicis augures eam demoliri cugerentur.

¶Socramẽtũ: æs significat: q̃d pœnæ noĩe pẽdit: siue

eo quis interrogatur asitionalis vocis pio Anagnino: quæ eiusdem rei causa eam partem æsquiliarum quæ iacet ad vicum patricium versus: in qua regione est ædis mesitis tuitus.

¶ Sacramentum dicitur quod iusiurandi sacratione interposita geritur.

¶ Subigere arietem in eodem libro Antistius esse ait dare arietem: qui pro se agatur cædatur benesponsis. beneq; volueris imprecatione augurali Messala ait significare spoponderis volueris.

¶ Serpula serpserit idem messala serpens irrepserit.

¶ Solino idem ait esse consulo.

¶ Suadere idem ait esse sic te.

¶ Stella significare ait Acteius capito lætum & prosperum: auctoritatem secutus pub. secundi auguna stellam quæ ex stamella erca ad similis stellæ locia in auguratis infigatur.

¶ Siuistrum in auspicando significare ait Acteius ca capito lætum & prosperum auspicium aut silentium dubij dũtaxat vacat initio silentio surgere cũ dr̃ significat non interpellari quominꝰ rẽ gerat ad sinistrũ hortari quoq; ad auspitia ad agẽdũ: ꝙ aio qs ꝑposuerit.

¶ Stipatores ait dictos a stipe quam mercedis nomine accipiant custodes cuiusq; corporis: vnde stipam quam amphorę cum extruuntur formari solent: etiã stipiter qui ob eandem causam destituantur.

¶ Susq; deq; significat plus minusve.

¶ Sonuio sonant.

¶ Seuilius lacus Romæ a conditore vocatus.

¶ Secordiam quidam pro ignauia posuerunt. Cato pro stulticia posuit compositum autem videtur ex si quod est sine & corde.

¶ Semis: semodius semuncia ex greco trahuntur: sicut & alia nonnulla quæ s literam pro aspiratione eorum habent: vt ἑπτά septem: ὕλη sylua: sic ista ab eo qđ illi dicunt ἡμι declinata sunt.

¶ Superuacaneum superuacuum.

¶ Strufertarios dicebant: qui quędam sacrificia ad arbores fulgoritas faciebant a ferto scilicet quodam sacrificij genere.

¶ Silicemium erat genus farciminis: quo ſletu familia purgabatur: dictum autem silicemium: quia cuius nomine ea res instruebatur is iam silicem cerneret. Cęcilius: Credidi silicernium eius me esse esurum.

¶ Sudum siccum quasi seudum idest sine vdo.

¶ Securus sine cura.

¶ Suregit & sortus pro surrexit: & quasi possit fieri surrectus frequenter posuit Liuius.

¶ Sors & patrimonium significat: vnde consortes dicimus & dei responsum: & quod cuiq; accidit in sortiendo.

¶ Saracum est: quo ornamenta portantur scænicorũ

¶ Sobrium vicum Romæ dictum putant: vel ꝙ in eo taberna nulla fuerit: vel ꝙ in eo Mercurio lacte nõ vino sopplicabatur.

¶ Sons nocens. Insons innocens.

¶ Sodales dicti: ꝙ vna sederent & essent: vel ꝙ ex suo datis vesci soliti sunt: vel ꝙ inter se inuicem suaderẽt quod vtile esset.

¶ Sodes si audes: vtsia pro si vis. & ilico pro in loco Terentius in Andria. Dic sodes: qui heri Chrysidem habuit.

¶ Surum dicebant ex quo per diminutionem surculus. Ennius. Vnus surua surum ferret: tamen defendere possent.

¶ Surremit sumpsit: vtq; manu surremit hastam.

¶ Surreosit sustulerit.

¶ Summussi murmuratores. Neuius. odi inquit summussos. proinde aperte dice: quid sit. Terentius mussare pro tacere posuit: cum ait. Sile/cæla/occulta/tege/tace/mussa.

¶ Solpuga genus bestiolæ maleficæ: ꝙ sit acrius confractusq; feruore solis: vnde etiam nomen traxit.

¶ Sospes saluus. Ennius Tamen sospitem pro seruatore posuit.

¶ Sospitare bona spe afficere: aut bonam spem non fallere.

¶ Succotrila vox tenuis & alta Titin. Fœmina fabula succotrila vocabula.

¶ Succingulum balteum.

¶ Succerda stercus suillum. Titin. Quid habes nisi vnam arcam sine claui: eo condis succerdas.

¶ Sciscito sententiam dico.

¶ Succidanea hostia dicebatur quæ secundo loco cædabatur. scilicet sic appellata est a succedendo.

¶ Sugillatum dicitur ex greco ꝙ ea pars quæ sub collo est ab eis dicitur.

¶ Sycophantas appellatos hac de causa dicunt Atticos quondam iuuenes solitos aiunt in hortos irrumpere ficosq; deligere: quam ob causam lege est constitutum: vt qui id fecisset capite truncaretur: quam pœnam qui persequerentur ob paruula detrimenta sycophantes appellatos.

¶ Superuaganea dicebatur ab auguribus auis quæ ex summo cacumine vocem emisisset: dicta ita: quia super omnia vagatur aut canit.

¶ Supernati dicuntur: quibus femina sunt succisa in modum suillarũ pernarum. Ennius. His pernas succidit iniqua superbia pœni.

¶ Supremum modo significat summum; modo extremum: modo maximum.

¶ Subsillos dicebantur quædam lamellæ sacrificijs necessariæ.

¶ Sororium tigillum appellabatur locus sacri in honorem Iunonis: quem Horatius quidam statuerat cũ sorore a se interfectę ob suam expiationem.

¶Subtillum tempus ante pluuiam pene & post pluuiam non plene siccũ: qđ iã stillaret aut nõdum desijsset.
¶Subcudes appellantur tabellæ: quibus tabulę inter se configuntur: quia quo immittitur succiditur. Pacuuius. Nec vlla subcus prohibet compagem.
¶Subficus folliculos testium arietinorum, quo vtebatur pro marsupio a fisci similitudine dictus.
¶Subactus: modo significat molitus: modo victus modo compulsus: vt cum dicimus pecus sub arbore subactum. modo coactus.
¶Supplicia veteres quædam sacrificia a supplicando vocabant.
¶Sufes consul lingua pœnorum Claudius senatus inquit censuit referentibus sufetis.
¶Sub vitem hastas iacere dicitur veles cum eas sub manu sursum mittit. Luc. Vt veles bonus sub vitem qui summisit hastas: veles autem velitis facit.
¶Sub vitem prœliari dicuntur milites: cum sub vinea militant pugnant. Luc. Neq; prodire in altum. prœliari procul sub vite.
¶Sub vineam iacere dicuntur milites cum astantib' centurionibus iacere coguntur sudes.
¶Supparum vestimentum puellare lineum quod & subuculam id est camisia dicitur. Affranius. Puella non sum supparo si induta sum.
¶Sipat iacit: vnde dissipat disijcit: & obsipat obijcit & insipat hoc est inijcit.
¶Sumię dolosę astutię a similitudine suetius dictę.
¶Suspectus a suspicor venit & a suspitio.
¶Suopte suo ipsius: vt meopte meoipsius: tuopte tuo ipsius.
¶Strebula lingua vmbrorum. appellabãt partes carnium sacrificatarum.
¶Stlata genus nauigij latum magis q̃ altum & a latitudine sic appellatum: sed ea consuetudine qua stlocum pro locum: & stlitem pro litem dicebant.
¶Stlembus: grauis: tardus: sicut Lucilius Pedibus stlembum dixit equum pigrum & tardum.
¶Stipatores corporis custodes. quos antiqui latrones vocabant: stipati enim ferro circundant corpora regum.
¶Stipes fustis terrę defixus.
¶Struatum antiqui dicebant pro triuato.
¶Strigores deniarum vitium homines.
¶Strigę appellantur ordines rerum inter se coniunctæ collocatarum a strigendo dictę.
¶Stura flumen in agro laurentij est.
¶Sterilam sterilitatem.
¶Stultorum ferię appellabantur quirinalia: q' eo die sacrificant hi qui solenni die aut noo potuerunt rem diuinam facere aut ignorauerunt.
¶Sanqualis auis quę ossiffraga dicitur.
¶Sacrima appellabant mustum quod libero sacrificabant pro vineis & vasis & ipso vino conseruandis: sicut præmessium de spicis quas primum messuissent sacrificabant Cereri.
¶Sacrificulus rex appellatus est qui ea sacra quæ reges facere assueuerant fecisse.
¶Sacella dicuntur loca dijs sacrata sine tecto.
¶Saga quoq; dicitur mulier perita sacrorũ: & vir sapiens producta prima syllaba propter ambiguitatem euitandam.
¶Sarpa vinetata purata: id est pura facta: vnde & vitgulę abscissæ sarmenta:
¶Sarpere enim antiqui pro purgare ponebant.
¶Sarte ponebant pro integre: ob quam causam opera publica: quæ locantur vt integra præstentur sarta tecta locantur. Etenim sarcire est integrum facere.
¶Sardare intelligere. Neuius. Quod bruti nec satis sardare querunt.
¶Saperda genus pessimi piscis.
¶Sandaraca genus coloris. Neuius: Merula sandaraciro ore.
¶Sambuca organi genus: a quo sambucistriæ dicuntur: machina quoq; qua vrbs expugnatur similiter vocatur. Nam vt in organo chordæ sic in machina intenduntur funes.
¶Samnites ab hastis appellati sunt: qoas græci appellant: has enim ferre assueti erant: siue a colle samnio. vbi ex Sabinis aduentaotes consederunt.
¶Seculare ludi apud Roma. post centũ annos fiebãt quia sæculum centũ annos extendi extimabant.
¶Scutilum tenue & macrum: & in quo tamen exilis pellicula cernitur.
¶Squalidum incultum & sordidum: q' proxime similitudinem habet squamæ piscium sic appellatum.
¶Squarosi ab eadem squammarum similitudine dicti: quorum cutis exurgit ob assiduam illuuiem. Luc. Varonum ac rupicum squarosa incondita rostra.
¶Schęniculæ appellantur meretrices propter vsum inguenti scœni: quod est pessimi generis.
¶Scorta appellãtur meretrices quia vt pelliculæ subigantur: oĩa namq; ex pelibus facta scortea appellãtur.
¶Scortes idest pelles testiom arietinorum ab eisdem pellibus dicti.
¶Scandulaca genus herbę frugibus inimica q' eas velut hedera implicando necat.
¶Scaptensula locus vbi argentum effoditur in Macedonia dictus a fodiendo. σκάπτειν nanq; græce effodere dicitur. Lucretius. Quales expiret scaptẽsula subter odores.
¶Spara minimi generis iacula a spargendo dicta. Luc. Tum spara tũ murices portantur tragula porro/
¶Sartę nugatoriæ ac despiciendæ mulieres.

¶ Sartutillus venter suillæ condito farre expletus.
¶ Spinter armillę genus: quo mulieres vtebātur brachio summo sinistro.
¶ Scrupi dicuntur aspera saxa & distantia a tractu. vnde scrupulo sam rem dicimus quæ aliquid in se habet asperi.
¶ Sicranteum pelliceum in quo sagittæ recondūtur appellatum ab eadem causa qua scortum: scytos enī græce pellis dicitur: vnde scuticæ & scuta. quia non sine pellibus sunt.
¶ Sceleratus campus appellatur proxime portā collinam: in quo virgines vestales: quæ incestum fecerūt defossæ sunt.
¶ Sceleratus vicus Romæ appellatur: ꝙ cum Tarquinius superbus interficiendum curasset Seruium regē socerum suum: corpus eius iacens filia Carpento subuecta sit: pro parens in possessionem domus paternæ.
¶ Scelerata porta: quæ & carmentalis dicitur vocata: ꝙ per eam sex & trecenti Fabij cum clientibus militibus quinq; egressi aduersus Aethruscos ad amnem cremeram omnes sunt interfecti.
¶ Schedia genus nauigij inconditum. idest trabibus tantum inter se nexis factū. vnde mala poemata schedia appellantur.
¶ Sexus natura vel habitus ex græco ἕξις vocatur.
¶ Simpludearia funera: quibus ludos adhibebant.
¶ Sex milium & ducentorum hominum primus. C. Marius descripsit legionē: cum antea quatuor milium fuisset. vnde etiam appellabatur quadrata.
¶ Sibus callidus vel acutus.
¶ Sed pro siue inueniuntur posuisse antiqui.
¶ Sibinam appellant Illurij telum venabulo simile. Ennius. Illurij restant siccis sibinisq; fodentes.
¶ Sedienculam sedile.
¶ Seduculum genus flagelli dictum: ꝙ vapulantes sudantes facit.
¶ Sectarius veruex. qui gregem agnorum precedēs ducit.
¶ Secespitam alij securim: alij dolebram æneam. alij cultellum putant.
¶ Sillicum dictum ꝙ semunciam secet.
¶ Secessiones narrationes.
¶ Sicilices hastarum spicula lata. Ennius: Incidit veles vulgo sicilibus latis.
¶ Sectio persecutio iuris.
¶ Secundæ res non a numero dicuntur: sed quia vt velimus sequantur.
¶ Sincinia cantionem solitariam.
¶ Sectores & qui secant dicuntur. & qui empta sua persequuntur.
¶ Sicyonia genus calciamenti. Lucilius. Et pedibus leua sicyonia demit honesta.
¶ Simultas. i. odium dicta ex contrario: quia minime sunt simul: potest & a simulatiōe dicta existimari quia simulata loquuntur adinuicem.
¶ Sementinæ feriæ fuerant institutę: quasi ex ijs fruges grandescere possint.
¶ Simpulum vas paruum non dissimile ciatho: quo vinum in sacrificijs libabatur: vnde & mulieres rebus diuinis deditæ simpulatrices dicuntur.
¶ Senaculum locus senatorum.
¶ Scœnas sabini cœnas. quæ autem nūc prādia sunt cœnas habebant: & pro cœnis vespnas appellabant.
¶ Segnitia dicitur quod sit sine nitendo vtile: aut honestum. Teren. Enimuero Daue nihil loci est segnitiæ neq; secordiæ.
¶ Signare significat modo scribere: modo annulo signa imprimere. modo pecora signis notare.
¶ Septimontium appellabant diem festum: quod in septem locis faciebant sacrificium: palatio velia: fagutalis sabina cermalo: oppio: & cispio.
¶ Siparium genus veli mimicum.
¶ Seliquastra genus sedilium
¶ Spondere antea ponebatur pro dicere. vnde & respondere adhuc manet: sed postea vsurpari cœptum est in promissu.
¶ Subditius dicitur iudex qui loco mortui datur ijs qui eum habuerant iudicem in aliqua re vel lite.
¶ Scaptia tribus a nomine verbis scaptiæ appellatur.
¶ Sabatina a lacu sabate dicta.
¶ Sabini a cultura deorum dicti. idest ἀπὸ τοῦ σέβειν.
¶ Silere tacere significat ficto verbo: ab s. litera: quæ nota silentij est.
¶ Sanqualis porta appellatur proxima æde sanci.
¶ Stiricidium quasi stillicidium: cum stillæ concretæ frigore cadunt. Stiria enim principale est: stilla diminutiuum.
¶ Siremps dicitur quasi similis res ipsa habetur in libris Catonis.
¶ Silatum antiqui pro eo ꝙ nunc ientaculum dicimus appellabant: quia ieiuni vinum sili conditum ante meridiem absorbebant.
¶ Strupi vocabantur in puluinaribus fasciculi deverbenis facti: quia pro deorum capitibus ponebantur.
¶ Secespita cultrum ferreum oblongum manubrio eburneo rotundo solido iuncto ad capulum auro argento q; fixo clauis æneis ære cyprio quo flamines flaminicę virgines pontificesq; ad sacrificia vtebantur: dicta autem est secespita a secando.
¶ Secium libum est: quod secespita secatur.
¶ Suffimenta dicebant. quę faciebant ex faba milioq; molito mulso sparso: ea dijs eo tēpore dabantur quo vuæ calcatę pilo præmebantur.
¶ Serpsit antiqui pro serpserit vsi sunt vnde serpulæ dictæ: quas nunc serpentes dicimus ex græco quod

illi ἐξέντανος pro aspiratiõe eorum: scilicet litera posita proferimus: vt sex septem.

¶ Suffibulum vestimentum album pretextum quadrãgulum oblongum: q in capite vestales virgines sacrificantes habebant: idq fibula comprehendebatur.

¶ Sumanalia liba farinacea in modum rotæ ficta.

¶ Sex vestę sacerdotes constitutæ erant vt populus pro sua quisq parte haberet ministram sacrorũ: quia ciuitas Romana in sex erat distributa partes. In primos secundosq Titienses. Ramnes. Luceres.

¶ Sacrificium quod fiebat Romæ in monte palatino palatuar dicebatur.

¶ Sistere fana cum dicerent significabatur lectisternia certis in fano locis componere.

¶ Solicitare est solo citare. id est ex suo loco mouere solum autem quid significet locum quis dubitat: cum exules quoq dicantur loco patriæ suæ pulsi.

¶ Stagnum quidam dici putant q in eo aqua perpetuo stet: alij q is locus a græcis στεγ dicitur: quia bene continneat aquam.

¶ Sed futurus securus an dolabra sit ambigitur quã Cincius in libro qui est ei de verbis priscis dolabrã ait:

¶ Pontificam lymua in lipio corruit quasi ictus scena haud multo secus.

¶ Sistere fana cum in vrbe cõdenda dicitur significat loca in oppido futurorum phanorum cõstituere: quã Antistius labeo ait in commẽtario. xv. iuris Põtificij: fana sistere esse lectisternia certis locis & Dijs habere.

¶ Satis verbum Varro. melius fuit preterire vt mihi videtur quantum absurdi qui opiniones suas de eo testare quas scientię præteritam Hercules quando scrabo quod proximum sequebatur.

TVllios Alij dixere eẽ silanos. alij riuos. alij vehementea proiectiooes sanguinis arcuatim fluentis. quales fuut tiburiin Auiene. Ennius in Araxe. Arax misso sanguine tepido tulli efflantes euolant.

¶ Tubicines etiam ij appellantur: qui sacerdotes viri speciosi publice sacra faciuut tubarum lustrandarum gratia.

¶ Torrens participialiter pro exurens ponitur: vt est apud Pacuuium in Antiopa flammeo vapore torrens terræ foetum excusserit. significat etiam fluuium subitis imbribus concitatum qui alioquin siccitatibus exarescit: quis aquam ipsam quæ fluit flumen recte dicit ait Aelius gallus libro secundo: quæ ad ius pertinent. Cæterum vulgi consuetudine vtrumq iam dici flumen & perennem: & fluuium torrentem & tuu cest nomen.

¶ Tomto vt significat torridum & aridom. pee vnum quidem. r. antiqua consuetudine scribitur: Sed quasi per duo. rr. scribatur pronuucian oportet. Vnde antiqui uec mutas. nec semiuocales literas geminabãt: vt fit in Ennio: Arrio: Annio

¶ Turmam equitum dictam esse ait Curiatius quasi terimam quod terdeni equites ex tribus tribubua titiensium ramnium Lucerum fiebant. Ita q primi secundarum singularum decuriarum decuriones dicti qui ex eo in singulis turmis sunt etiam nunc terni.

¶ Torrei a torreo deductum proprie significat siccare atq arefacere. sed vsurpatũ est iã pro eo q ẽ igne vrere. Plautus in vrna æder opera in fumum calidũ condito atq ibi torrito.

¶ Turanos hetruscos appellari solitus ait Verrius a Turrbeno duce lydorum a cuius gẽtis præcipua crudelitate etiam tyrannos dictos.

¶ Tyria maria in prouerbium deductum est: q tyro oriundi pœni adeo potẽtes maris fuere: vt omnibus mortalibus nauigatio esset periculosa: Affrauius in epistola bunc Serrium autem: maria tyria coucíet.

¶ Toruitas fercia taurorum dicta est. Pacuuius in armorum iudicio feroci ingenio toruus pręgrãdi gradu & cum recordor eius ferocem & totuam cõfidentiam. Toruitas quasi tauri accerbitas.

¶ Turbellas dixisse antiquos: quas nunc turbas appellamus. Testis est Plaut[9] in pseudulo: quales & quãtas soleam turbellas dare.

¶ Tutulum vocari aiunt flaminicarum capitis ornamentum qđ fiat vitta purpurea innexa crinibus & extructum in altitudinem: quidam pileum lanatum forma e tali figuratum: quo flamineæ: ac pontifices vtantur: eodem nomine vocari. Ennius liba quæ sectores argeoa & tutulatos.

¶ Tonsam: Ennius significat remum quasi tõdeatur ferro: cum ait lib. septimo poste recũbite vestraq pectora pellite tonsis. Item pone petunt exin referũt ad pectora. tousos & in uasota: alius in mari vult tenera tonsam.

¶ Thymbreum Apollinẽ Vergilius a monte thymbreo appellauit: qui est in agro troiano.

¶ Tollenon genus machinæ quo trahitur aqua alteram partem pręgrauante pondere dicitur a tollendo

¶ Tolerare: patienter ferre. Accius in neoptolemo: vt quisq potis est tollerare acritudinem. Ennius libco secundo ferro secedere q̃ dicis his tolerare.

¶ Toles tumor est faucibus: quæ per diminutionem tonsillæ dicuntur.

¶ Tullianum quod dicitur pars quædam carceris. Seruium Tullium ędificasse aiunt.

¶ Texat verbum ponitur in ijs quæ finiũtur quo ad tangi liceat militibus quo q arbitrio q cum proscribitur quo ad ei iussistatuendi: taxatio dicitor quæ fit certæ summæ a taogendo autem dici etiam scænici testimonio sunt: qui taxatores dicuntur: q alter alterum maledictis tangit. Aliter taxat: & taxatio dicuntur a

verbo tangunt.

¶ Tabernacula dicuntur ad similitudinem tabernarum: quæ ipse q ea talibus olim fiebant dictæ: sũt nõ vt quidam putant q tabulis claudantur.

¶ Tagit: Pacuuius in teucro. Vt ego si quisq̃ me tagit & tagam idem in libro mjona. aut non cernã nisi tagam sine dubio antiqua consuetudine vsurpauit: nã nunc ea sine præpositionibus non dicuntur vt contigit attigit: que secundum aliquos idem fuit q tagit: & componitur.

¶ Tabinum proxime atrium locus dicitur quod ãti: qui magistratus in suo imperio tabulas rationũ ibi habebant: publicarum rationum causa factum locũ: alij dicunt tablinum a tabulis.

¶ Tabem eam quæ faceret tabescere apud antiquos vsurpatum. Salustius quoq frequenter. vt in Catilina cum ait: vt tabes plerosq ciuium animos inuaserat: & in libro quinto historiarum: qui quidem nos vt tabes in vrbem coniectus: & Coruinius pro liburnia propeer hanc tabem atq pernitiem domus totius

¶ Tabellis pro chartis vtebantur antiqui. quibus vltro citro siue priuatim siue publice opus erat certiores absentes faciebant. vnde adhuc tabellarij dicunt a tabellis missis imperatoribus.

¶ Tagax. furunculus a tangendo dictus. cuius vocabuli Lucilius meminit. & mutonis manum perscribere posse tagacem.

¶ Tages nomine Genij filius nepos Iouis puer dicitur disciplinam aruspicij dedisse. xii. populis hetruriæ.

¶ Taminia vua syluestris generis videtur Vertio dicta quæ tam mira sit q̃ minium.

¶ Tallus in sabinorum nominibus prenominis loco videtur fuisse.

¶ Talentorum non vnum genꝰ: Atticum est sex milium denarium. Rhodiũ & Cistophorum quattuor milium quingentorum denarium. Alexandrinũ. xij. denarium: neapolitanum sex danarium. syracusanũ trium denarium: rheginum victoriati.

¶ Tam ne: eousq: vt Aelius stilo. & Opilius Aurelꝰ interp̃tatur. Itaq Affraniꝰ tam ne arcula tua plena est aranearum.

¶ Thalee nomen dictum. alij ab ætatis flore. alii q carmina semper floreant.

¶ Talipedare: antiqui dicebant pro vacillare pedibus lassitudine. quasi qui trahit pedes vt talis videat insistere aut identidem tollere pedes.

¶ Tam modo: antiqui ponebant pro modo apd̃ grecos quoq: ὄντως ἄρτιον Item ex contrario dicimus: q̃ malus Homerus: tam bonus cherulus poeta est. At antiqui tam etiam pro tamen vsi sunt vt Nouius quid si taceat dum videat: tam sciat quid scriptum sit. Ennius. Ille meę tam potis pacis potiri. Titinnius. Bene cum facimus tã male summus vtq: dam perhibent viri. Item q̃q̃ estis nihil tam escator simul vobis consului. Alij dicunt tam habere significationem positiuam cui subiungimus q̃: vt ex præmissis patet.

¶ Tandem cum significet aliquando: interdum tamen ex superuacuo ponitur: vt apud Terennum in phormione cum att. Ita ne tandẽ vxorem duxit Antipho. iniussu meo: non enim hic tempus vllum significat. Cicero etiam duplicat temporalem significationem: cum ait tandem aliquando.

¶ Tauri verbenæq in commentario sacrorum significat ficta farinacea.

¶ Tęnias: græcam vocem sic interpretatur Verrius vt dicat ornamentum esse laneum capitis honoratũ vt sit apud Cæcilium in Androgyno sepolchrum plenum tęniarum: ita vt solet & alias dum tænijã qui volinis vinceret petit Ennius in Alexandro Volans de cœlo cum corona & tęnijs. Accius i Neoptolemo decorare est satius q̃ vrbem tęnijs.

¶ Tedulum: antiqui interdum pro fastidioso: interdum q omnibus odio esse ponere soliti sunt.

¶ Tatium occisum ait Lanuuius ab amicis eorum legatorum: quos interfecerant Taciani latrones. Sed sepultum in Auentinensi laureto: quod ad significationem verborum nõ magis pertinet plurima alia & prętenta iam & deinceps quę referentur.

¶ Taurorum specie simulachra fluminum. i. cũ cornibus formantur: q sunt atrocia vt Tauri.

¶ Tauras. vaccas steriles dici existimãt hac de causa q non magis q̃ tauri pariant.

¶ Tallionis mentionem fieri in. xij. ait Verrꝰ hoc modo: si membrũ rapit vituin cũ eo pacit talio esto. neq quid significet: indicat: puto qa uotum est permittit enĩ lex parem vindictam.

¶ Tallassionem in nuptijs Vatto ait signum eẽ lanificij. Tallasionem enĩ vocabant quasillũ qui alio modo appellatur calatus vas vtiq ipsis lanificijs aptum.

¶ Tarquinias scalas quas rex Tarquinius superbus fecerit abhominãdi eius nominis gratia ita appellatas esse ait vulgo existimari.

¶ Tarpeię esse effigiem ita appellari putant quidã in æde Iouis metellinæ: eius videlicet in memoriam virginis quæ pacta a Sabinis hostibus ea quæ in sinistris manibus haberẽt: vt sibi darẽt: intromiserit eos cum rege Tatio: q postea in pace faciẽda cauerit a Romulo vt ea Sabinis semper pateret.

¶ Taz perit q̃ extrema faba: in prouerbio est: q ea plærunq aut proteritur aut decerpitur a prætereuntibus.

¶ Tapullam: legem conuigalem ficto nomine con-

scripsit ioco so carmine Valerius Valētinus: cuius meminit Lucilius hoc modo Tapullam ridentlegē conterē opimi.

¶ Termonē Ennius grçca consuetudine dixitq; quem nos modo terminuz hoc modo. Ingenti vadit cursu quareddiius termo est: & hortatore bono prius qui in finibus termo est.

¶ Trientem tertium pondo coronam auream dedisse Ioui donum scripsit Titus quintius: dictus cū per nouem dies totidem vrbes: & decimaz prænestē cœpisset. id significare ait Cincius mystagogicon libro secūdo: duas libras pondo & trientem: qua consuetudine hodieq; vtimur cum lignū bes alterum dicim⁹. idē pedem & bessem latitudinis habēs & sestertiū: idest duos asses: & semissem tertium. Item si tres asses sunt & quartus quadrans.

¶ Tersum diem pro ietero dictum ab antiquis.

¶ Teres est in longum rotundū. Neuius in duobus dosennis: sequimini prçminate sequere temeu timoridem in funere. Agite exite: temulētumq; tolite: & nesutdo filias habeo temulētas: sed eccas video ince dere. Affranius in consobrinis. pol magis istius temulentę futilis. Alij dicūt temetum vinum: vnde temulētus & temulēta.

¶ Titinnire apud Neuiū hoc modo tantum ibi molle crepitum faciebant: tintinabant compedes pro sonitu tintinabili dixit & apud Afraniū hostiarij impedimenta tintinnire audio.

¶ Tributorū conlationem cum sit alia in capita illud ex censu dicitur: etiam quoddam temerariū vt potest vrbem a Gallis captam conlatum est: quia proximus quindecim annis census alius non erat. Item bello punico secundo. Valerio Leuino. M. Çlaudio Marcello cum & senatus & populus in ærarium quod habuit detrudit.

¶ Tentipellium Artorius putat esse calciamentū ferratum quo pēlles extendūtur: idem Affranium dixisse in primo pro manibus: Credo habere ego illos tentipellium: tintinium autem Verrius existimare id medicamentum esse quo rugæ extendātur: cū dicat tēnpelliū induces rugę in ore extēduntur cū ille χοπικοσ dixerit.

¶ Tignum non solum in ędificijs quo vtuntur appellatur. Sed etiam in vineis: vt est in. xij. tignum iunctum ędibus: vineave & concapu ne soluito.

¶ Triumuiri. M. Valerius coruinus sceua p. filmius longus ex Sc. eo. idibus Ianuarijs. p. Papirio cursore C. lunio cū cōs.

¶ Tęla propne dici videntur: ea quæ missilia sunt ex græco videlicet translato eorū nomine: quia illi τηλοσ missa dicunt quę nos eminus sicut arma ea que ab humeris dependentia retinentur quam nouimus 10 00.

bis eam partem corporis armatam vocari existimandum est.

¶ Tigillum sororium appellari incipiunt ex agris q ibi villas nō habent: vt marsi aut peligni. Sed ex vicis partim habent rem pub. & ius dicitur partim nihil eorum: & tamē illi nundinæ aguntur. negocij gerēdi causa: & magistri vici. Item magistri paucīq; annis fuerit. Altero cum id genus ædificij quæ continentia sunt ijs oppidisq; itineribus regionibusq; distributa distant nominibus q diss milibus discriminis causa sunt dispartita. Tertio cuz id genus ędificiorū definitur quę in oppido priuatim suo quisq; loco proprio ita ædificat vt in eo ædificio peruium sit quo itinere habitatores ad suaz quisq; habitationem habeant accessum: qui non dicuntur vicarij sicut ij: qui aut in oppido vias: aut hi qui in agris sunt vicarij appellantur.

¶ Tegillū cuculi vinculū: ex scirpo factū Plau. Tegillum mihi aret: id si vis dabo.

¶ Topper significare ait Artorius cito fortasse celeriter temere: cito sic in oelei carmine Topper fortunæ commutatur hominibus. Cicilius sic. C. Neui. Capesse flammam vocaui cito. sic in eodem nanq; nullus peius macerat humanum q̄ domares cum viret cui sunt magnæ topper constringent importune. Vū fortasse sic Cęlius libro septimo: ita vti sese quisq; studeat vobis ęmulari in statu fortunæ reipublicæ eadē rege sta topper nihilo minore oegocio acto gratia minor esset: fortasse sic Accius immo topper vt sit patris tunc eijcit iras Ennius vero topper forrasse valet in Enñij & Pecouij scriptis apud Ennium est topper q̄ nemo melius scit Pacuuius topper tecuz sit potestas faxit si mecū velitat in antiquissimis scriptis celeriter ac mature in odyssea vertere topper facit homines vtrius fuerit topper citi ad ædis venimus circæ simul dona eorum portant ad nauis milia alia in hisdem inseruiot.

¶ Terentus locus in campo Martio dictus: q eo loca ara ditis patris in terra occultaretur. Tauri appellabantur ludi in honorem deorum inferorum facti. Instituti autem videntur hac de causa. Regnāte Tarquinio superbo cum magna incidisset pestilentia in mulieres grauidas: quę fuerat facta ex carne diu vendita populo taurorum ob hoc dijs inferis instituti & tauri vocati sunt.

¶ Todi genus auiū paruatū Plau. Cum extortis talis cum todis crustulis.

¶ Tubilustria dies appellabāt: in quibus agna tubas lustrabant.

¶ Tuditantes significat negocium tundentes: idest agentes Lucretius. Nec tuditantia rem cessant extrinsecus vllam.

¶ Tudites mallei a tundendo dicti: inde & cuidã cognomen Tuditano fuit. quod caput malleo simile habuerit.

¶ Tueor video.

¶ Tueor defendo.

¶ Tuscus vicus Romæ est dictus: q ibi habitauerũt tusci qui recedente ab obsidione Porsenna remanserunt.

¶ Tusci a tusco rege filio Herculis sont dicti a sacrificando studiose ex græco θυειν velot tusculũ dictuz qd additum difficilẽ habeat. Thomicea græco noĩe appellãtur canabi ipolito & sparto leuiter torte restes. ex quibus funes fiũt: puluilli quoq quos habent: ne a restu ledantur thomicos vocant.

¶ Tongere nosse est: nã prenestini tongionẽ dicũt notionẽ. Ennius. Alij rhetorica tongent.

¶ Tesqua loca augurio designata Cicero aspa ait esse & difficilia.

¶ Tonsilla palua dolatua in acumẽ & cuspide pferratus: qui nauis religandæ causa in littore figitur. Actius. Tacete & tonsillas littora ædite.

¶ Talis. folliculũ cœpe.

¶ Tarmes genus vermiculi canem exedens.

¶ Tæpocon appellarũt græci genus scribẽdi deorsõ versus: vt nũc dextorium versus scribimus.

¶ Tarpatino horrẽdo & terribili.

¶ Tama dicitor cũ labore viæ sanguis in crura descẽdit & tumorẽ facit: Lucilius: Inguem ne exustat papule tama ne bos ooxit.

¶ Termẽrõ apud Plautũ detrimentum.

¶ Tempestatẽ pro tẽpore frequẽter dixerũt.

¶ Tempesta tempestiua.

¶ Tinia vasa vinaria.

¶ Thensa vehiculũ argẽteũ. quo exuuiæ deorũ ludis cis circẽsibus p circum ad puluinar vehebãtur.

¶ Temerare violare sacra & contaminare dictum videlicet a temeritate.

¶ Tyberis fluuius dictus a Tyberino rege Albanorũ q in eo cecidisset.

¶ Tyberis a Tyberi rege Tuscorum.

¶ Tibicines in ædificijs dicti existimantur a similitudine tibijs canentium qui vt cantaores sustineant: ita illi ædificia.

¶ Tippula bestiolæ genus sex pedes habẽtis: sed tãtæ leuitatis vt super aquã currẽs non decidat. Plaut. Neq tippulæ leuius pondus est q̃ fides lenonis.

¶ Testiculari est iumentis maribus fœminas vel mares fœminis admouere: licet alij dicant tesculari.

¶ Tifata iliceta: Romæ aũt tifata curia: tifata etiaz locus iuxta Capuam.

¶ Tituli milites appellãtur quasi tutuli q patriã tueantur. vnde & titi prænomen ortum est.

¶ Tiasitas sodalitas.

¶ Titiensis tribus a prenomina Titij regia appellata videtur.

¶ Titia quoq curia ab eodem rege est dicta.

¶ Titini pro tenoi.

¶ Thræces gladiatores a similitudine palmularum thraciarum.

¶ Titiuilitiũ nollius significationis est: vt apud græcos τιτιολο Plautus: non ego istud verbum empsi tẽti titiuilitio.

¶ Trabs pprie dicitur duo ligna compacta.

¶ Tragus genus conchæ mali saporis.

¶ Trabica nauis q sit trabibus confixa. Pacuuius: Labitur trabica in alueos.

¶ Trachali appellantur muricia ac purpuræ superiores partes. Vnde arimioenses maritimi hois cognomen traxeruot trachali.

¶ Troia & regio Priami & lusus puerorum equestris dicitur: & locus in agro laurente quo primum Italiã Aeneas cum suis constitit.

¶ Trifax tælũ longitudinis trium cubitoruz quod catapulta mittitur. Ennius. Aut permaceret paries percussus trifaci.

¶ Tributũ quia ex priuato in publicũ tribuitur.

¶ Trochũ genus sellæ habetur apud Plautum.

¶ Tritogenia Minerua a ripa truonis fluminis dicta quod ibi primitus sit visa.

¶ Truo auis onocrotalus. Cecilius irridens magnitudinem nasi: Proh dij imortales vnde pprsit truo.

¶ Trepit vertit. vnde trepido & trepidatio: quia turbatione mens vertitur.

¶ Triũphales coronæ sunt: quæ imperatori victori aureę præferũtur quæ tẽporibus antiquis ppter paupertate laureę fuerunt.

¶ Tẽplũ significat & ędificiũ deo sacratũ & tignum: quod in ædificio transuersum ponitur.

¶ Trastra & tabulæ nauium dicuntur & tigna: quæ a pariete in parietẽ porriguntur.

¶ Tromentina tribus a campo tromenta dicta.

¶ Tragula genus teli dicta. q scuto infixa trahatur.

¶ Themin deam putabant esse: quæ præciperet hominibus id petere quod fas esset: eamq id esse existimabant quod & fas est.

¶ Termes ramus direptus ex arbore oĩc folijs repletus nunc minus glaber.

¶ Tenus significat finem: vt cũ dicimus hactenus.

¶ Trossuli equites dicti: q oppidũ tuscorum trossulum sine opera peditum cœperunt.

¶ Taciturnus qui facile tacet.

¶ Tacitus argutus eoam: quia potest tacere.

¶ Tenitę credebantur esse fortũ deæ dictę quia tenendi haberent potestatem.

¶Termino sacra faciebãt: q in eius tutela fines agrorum esse putabant. denique Numa Pompilius statuit cũ qui terminum exarasset & ipsum & boues sacros esse.

¶Terminus quo loco colebatur super eum foramen patebat in tecto, quod nefas esse putarent terminum intra tectum consistere.

VIget dictum videtur a vi agendo. Sed non vi agendis hostilibusque rebus verũ his quæ celerrimo concitatoque animo ad bonam frugem. Alij dicunt viget a vigendo dicitur in agendis hostilibus rebus verum ijs qui concitato animo ad bonum tendunt.

¶Vorsgram auem: quæ se euellit augures fucillantes appellant.

¶Victima q victa ducitur ad altare aut quæ ab hostibus victis immoletur.

¶Viatores appellantur: qui magistratibus parent eo quia initio omnium tribuum cum agri in propinquo erant vrbis: assidue homines rusticabantur crebrior opera eorum erat in via q̃ vrbe q ex agris plærumque homines vocabantur a magistratibus & frequens eorum ab agris ad Vrbem via.

¶Vectigal æs: via.

¶Vergiliæ dictæ quia earum ortu ver finitur & æstas incipit.

¶Vevictis in prouerbium venisse existimatur cum Roma capta Senonibus gallis aurum ex conuentione & pacto pensum vt recederẽt quod iniquis ponderibus vno ex barbatis quærente: at Claudie Brennus dux Gallorum ad pondera adiecit gladium: & dixit vevictis quem postea furius Camillus cum insidijs circumuentum conciderent: & quærerentur contra foedus fieri eadem voce remunerasse dicitur.

¶Vegrande significan: alij aiunt malegrande: vt vecors væsanus mali cordis: maleque sanus: alij paruum sive minutum: vt cum dicimus vegrande frumentum & Plautus in cistellaria qui nisi iturus nimium is vegrandi gradu.

¶Vecors est mali turbatique cordis.

¶Vevobis dicebatur ab antiquis & ni uobis.

¶Vapula papiria in prouerbio antiquis fuit de quo Asinius capito sic refert: eum dicit solitus esse cum vellent minantibus ibi significare se eos negligere.

¶Vacerram: & ælius & alij complures vocari aiunt stipitem: ad quem equi solebant religari. Alij dicunt maledictum significari hoc nomine acerbitatis magnæ: vt sit vecors & vesanos.

¶Vagorem pro vagitu Ennius libro sextodecimo q clamas oppugnantes vagore volanti: Lucretius libro secundo & superaotur. Item miscetur fuoere vagor.

¶Valuoli fabæ folliculi appellati sunt quasi valluoli quia vallo factis excutiantur.

¶Valgulatio: in libro duodecimo significat quæstionem cum conuitio: cui testimonium defugerit is certis diebus: ob portum: ob valgulationem.

¶Valgos Opilius aurelius. Alijque complures aiũt dici qui diuersas suras habeãt. Plautus in milite glorioso: qui talos vitiosos maiorem partem videras valgis suauijs ergo sic ea mihi insignitos pueros pariat: postea aut Varrum / aut valgum / aut compernẽ / aut poetum / aut boccum filium.

¶Vari e contrario dicuntur incurua crura habentes.

¶Vicre alligare significat. vnde vimina & vasa viminea.

¶Vetu tapila dicuntur.

¶Vruat. Ennius in Andromeda significat circundat ab eo sulco qui fit in vrbe condenda vruo aratri: quæ sit forma simillima vncini curuatione buris & dentis cui præfigitur Vomer: ait autem circum sese vruat ad pedes.

¶Vnciaria lex.

¶Ventabam antiqui dicebant sine præpositione pro aduentabam: venitare est.

¶Viminalis & porta & collis appellantur q ibi viminum sylua fuisse videtur: vbi est & ario in vimino consecrata.

¶Vindex ab eo qui vindicat quominus is qui prensus est ab aliquo teneatur.

¶Vineæ: vt Verrius præcipit q viui feraces sint: etiam militares quædam machinationes a similitudine appellantur.

¶Viuatus & viuidus a poetis dicuntur a vi magna.

¶Vindiciæ appellantur: res eæ: de quibus controuersia est: de quibus Cincius sic ait. Vindiciæ olim dicebantur: quæ ex fundo sumptæ in ius alatæ erant. Seruius Sulpitius. vindiciam esse ait ab eo q vindicaretur res ex controuersia.

¶Vicinia vicinorum conseruatio.

¶Vesperna apud Plautum cœna intelligitur.

¶Vesticeps puer qui iam vestitus est pubertate: contra inuesticeps puer qui necdum pubertate vestitus ẽ.

¶Veia apud Oscos dicebatur plaustrum: inde veiari stipites in plaustro: & vectura viatura.

¶Vrbanæ tribus appellabant io quas vrbes erant dispertite a Seruio Tullio rege. i. suburbana pallatina: exquilina collina.

¶Vestis generaliter dicitur stragula forensis muliebris.

¶Vestimentum pars aliqua. vt palliũ tunica penula.

¶Vescus fastidiosus: ve enim pro pusillo vtebantur. Lucretius. vescum dixit edacem cum ait, Nec mare quę impendet vesco sale saxa peresa.

Vescor pascor.

¶ Vesperugo vesper stella. Plautus. Nec vesperugo. nec vergiliæ occidunt.

¶ Vespæ & vespiliones dicuntur: qui funerandis corporibus officium gerunt non a minutis illis volucribus sed quia vespertino tempore eos efferunt: qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt. hi etiã vespillones dicuntur. Martialis: qui fuerat medicus nunc est vespillo Diaulus.

¶ Vespices fruteta densa dicta a similitudine vestis. vide ne legendum sit vestices.

¶ Velati appellantur vestiti & inermes qui exercitum sequebantur: quiq; in mortuorum militum loco substituebantur: ipsi sunt & referentarij: qui fundis ac lapidibus pugnabant quæ tela feruntur non tenentur. Cato eos ferentarios dixit: qui tela ac potiones militibus pugnantibus ministrabant.

¶ Velitatio dicta est vltro citroq; proborum obiectatio ab exemplo velitaris pugnæ. Plautus. Nescio quid velitati estis inter vos.

¶ Veternosus dicitur qui graui præmitur somno. Cato verternosum hydropicum intelligi voluit quum ait. Veternosus quam plurimum bibit. tam maxime fuit.

¶ Vetetatores callidi dicti a multa rerum gerendarũ vetustate: Gannius mulieri non veteratrici non astutæ facile persuasit.

¶ Veterinam bestiam iumentum Cato appellauit a vehendo. Opilius veterinam dici voluit. quasi vaterinam. velut veterinam quod ad ventrem onus religatum gerat.

¶ Vitulans lætans gaudio. vt prato vitulus. Ennius habet is coronam vitulans victoria.

¶ Viduertas calamitas dicta ꝙ viduet bonis.

Vitiligo in corpore hominis macula alba: quam græci alphon vocant: a quo nos album. siue a vicio dicta etiam si non lædit. siue a vitulo propter eius mẽbranę candorem qua nascitur inuolutus. Lucilius. Hæc odiosa mihi vitiligo est: cum dolet inquit.

¶ Vel colligatio quidem est disiunctiua; sed earum rerum quæ natura disiunctæ sunt: in quibus aut coniunctione rectius vtimur: vt aut dies aut nox: sed earum quæ non sunt contrarię cum ligantur nil interest: vt Ennius. Vel dictator vel equorum equitumq; magister esto vel consul.

¶ Vibices plagæ verberuꝫ in corpore humano dictę ꝙ vi fiunt.

¶ Vibrissæ pili in naribus hominum dicti ꝙ his euulsis caput vibratur.

¶ Vibrisso est vocem in cantando crispare. Titinnius Si erit tibi cantandum facito vsq; exuibrisses.

¶ Verticulas cum dixit Lucilius articulos intelligi voluit.

¶ Vola vestigium medij pedis concauum: sed & palma manus vola dicitur.

¶ Volones sunt milites qui post cannensem cladem vsq; ad octo milia cum essent serui voluntarie se ad militiam obtulere.

¶ Versuti dicuntur quorum mentes crebro ad malitiam vertuntur.

¶ Vernę appellantur ex ancillis ciuium Romanoruꝫ vere nati: quod tempus anni maxime naturalis foeturæ est.

¶ Viritanus ager dicitur: qui viritim populo distribuitur.

¶ Veruncent vertant. Pacuuius. Dij nouerint meliora. atq; amentiam aueruncassent tuam. idest auertissent.

¶ Vastum pro magnum. ponitur tamen & pro inani. Actius. Hanc vrbem ferro vastam faciet. Vnde vastitas & vastitudo.

¶ Verminia dicuntur dolores coroporis cum quodã minuto motu: quasi a vermibus scindatur. hic dolor græce στροφος dicitur.

¶ Vngulum oscorum lingua significat annulum.

¶ Vinalia diem festum habebant: quo die vinum nouum Ioui libabant.

¶ Venerari verbum compositum ex venia & orãdo.

¶ Viuatus & viuidus a vi magna dicuntur.

¶ Vmbræ vocabantur neptunalibus casæ frondeæ pro tabernaculis

¶ Vallescit perierit: a vallo militari: quod fit circa castra: ꝙ qui eo eijciuntur pro perditis habentur.

¶ Vexillum diminutiuum est a vello.

¶ Vinulus dicitur molliter se gerens & minime quid viriliter faciens

¶ Victus languidus sine vi & naturalibus priuatus viribus.

¶ Vngustus fustis vncus

¶ Vadem sponsorem significat datum in re capitali.

¶ Vecticuralia vita dicitur eorum qui vectibus parietes perfodiunt alienos furandi gratia. Cato Vecticulariam vitam viuere ee pente lagiter habere repẽte nihil.

¶ Viritim dicitur dari quod datur per singulos viros Cato: prędaque capta est: viritim diuisa.

¶ Vxorium pependisse dicitur. qui ꝙ vxorem nõ habuerit: res populo dedit.

¶ Vis Cato pro vltra posuit.

¶ Vertumnalia Vertumno deo sua sacra faciebant.

¶ Vesculi male curati & graciles. homines: ve enim syllabam eei paruæ præponebant: vnde veionem & vegrandem fabam minutam dicebant.

¶ Vaticanus collis appellatus est ꝙ eo potiꝰ sit populus Romanus vatum responso expulsis æthruscis.

¶ Viuissimus superlatiuus a viuido.

¶Vngulatos vngues magnos atq; asperos habeo tea Cato appellauit.
¶Verberitare idem Cato frequentatiuū ab eo quod est verbero dixit.
¶Vopte pro vosipsi Cato posuit.
¶Ver sacrum vouendi mos fuit Italis: magnis enim periculis adducti vouebant quæcunq; proximo vere nata essent apud se animalia immolaturos: sed cum crudele videretur pueros ac puellas innocentes interficere perductos in adultam ætatem velabant atq; ita extra fines suos exigebant.
¶Versuram facere motuam pecuniam sumere ex eo dictum est: q; initio qui mutabantur ab alijs: non vt donum ferrent: sed vt alij soluerent velut verterent creditorem.
¶Vinciam dicebant continentem.
¶Vernisera mensalia auguria.
¶Veruta pila dicūtur qd velud verua habent pfixa.

Finis Festi Pompeij.

Ad Festum alliciat: qua te ratione conagus
Lector adinuenit: consilium ipse probes.
Fragmenta apposuit: quæ nunc superaddita cernes.
Canit & vt cohæant. ordine quæq; suo.
Si qua: latina parum fuerint. seu dura fatetur.
Ne deprauaret: se variasse nihil.

8.